

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

Helyzetfeltáró részének
egyeztetési változata

Készítette: Kecskeméti Városfejlesztő Kft.

Kecskemét
2020. október

Kecskemét Megyei Jogú Város Megalapozó Vizsgálat

Helyzetfeltáró rész (Egyeztetési változat)

Témavezető
Kanalas Imre

A munka elkészültét segítő közreműködők

KMJV Polgármesteri Hivatal Főépítési Osztálya részéről

Öveges László főépítész
Borbélyné Balogh Katalin
Bangó Gedeon
Varga Levente

A Megalapozó Vizsgálat elkészítésében résztvevő szakértők

Kanalas Imre
Kurenkov Vjacseszlav Vlagyimirovics
Drenda Ákos
Dr. Farkas Jenő Zsolt
Csuvár Gábor
Máté Zita
Rédeiné Bondor Klára
Somogyvári Ágnes

Külön köszönetet mondanak a szerzők Kecskemét Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Szakosztályainak az adatszolgáltatás területén mutatott együttműködésért

Kecskeméti Városfejlesztő Kft.
2020. október

TARTALOM

VEZETŐI ÖSSZFOGLALÓ	1
1. HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ	8
1.1. Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok.....	8
1.1.1. Történelmi előzmények	8
1.1.2. A település közlekedésföldrajzi elhelyezkedése.....	14
1.1.3. Kecskemét helye a településhálózatban	16
1.1.4. Kecskemét térségi szerepköre, vonzásviszonyai	22
1.2. A területfejlesztési dokumentumokkal való összefüggések vizsgálata.....	32
1.2.1. Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció	32
1.2.2. Bács-Kiskun Megyei Területfejlesztési Koncepció	39
1.3. A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata.....	49
1.3.1. Országos Területrendezési Terv	49
1.3.2. Bács-Kiskun Megye Területrendezési Terve	56
1.3.3. Területrendezési tervek és a településrendezési eszközök közötti összhang megteremtése.....	67
1.3.4. Településrendezési módosítási igények alakulása.....	68
1.4. A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek – az adott település fejlesztését befolyásoló – vonatkozó megállapításai	70
1.5. Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása	72
1.5.1. A hatályos településfejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia vonatkozó megállapításai	72
1.5.2. Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések	86
1.6. A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata.....	101
1.6.1. A hatályban lévő településrendezési eszközök.....	101
1.6.2. A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemek ..	105
1.7. A település társadalma	122
1.7.1. Demográfia, népesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség	122
1.7.2. Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok	138

1.7.3. Települési identitást erősítő tényezők.....	141
1.8. A település humán infrastruktúrája	143
1.8.1. Humán közszolgáltatások	143
1.8.1.1. Kecskemét közoktatása	143
1.8.1.2. Kecskemét egészségügyi ellátó-hálózata	153
1.8.1.3. Szociális- és gyermekjóléti ellátó-hálózat	156
1.8.2. Esélyegyenlőség biztosítása	168
1.9. A település gazdasága	170
1.9.1. A település gazdasági súlya, szerepköre.....	170
1.9.2. A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői	173
1.9.3. A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai, települést érintő fejlesztési elképzelései.....	178
1.9.4. A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők.....	192
1.9.5. Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat).....	197
1.10. Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz és intézményrendszere.....	205
1.10.1. Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program	205
1.10.1.1. Kecskemét költségvetési helyzetének alakulása.....	205
1.10.1.2. A város vagyongazdálkodása.....	209
1.10.1.3. A város hatályos gazdasági programja	215
1.10.2. Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere	218
1.10.2.1. Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége	223
1.10.2.2. A településfejlesztés városi intézményrendszere.....	230
1.10.3. Gazdaságfejlesztési tevékenység.....	234
1.10.4. Foglalkoztatáspolitikai	242
1.10.5. Lakás- és helyiséggazdálkodás.....	244
1.10.6. Intézményfenntartás	248
1.10.7. Energiagazdálkodás.....	250
1.11. Településüzemeltetési szolgáltatások	252
1.12. A természeti és táji adottságok vizsgálata	255
1.12.1. Természeti adottságok.....	255
1.12.2. Tájhasználat, tájszerkezet.....	260

1.12.2.1. Tájérténeti vizsgálat.....	260
1.12.2.2. Tájhasználat értékelése	264
1.12.3. Védett, védendő táji- természeti értékek, területek	268
1.12.3.1. Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek	268
1.12.3.2. Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék, Nemzeti Parki törzsterület, természetvédelmi terület, tájvédelmi körzet	271
1.12.3.3. Ökológiai hálózat.....	271
1.12.4. Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése	272
1.13. Zöldfelületi rendszer vizsgálata	275
1.13.1. A települési zöldfelületi rendszer elemei	279
1.13.1.1. Szerkezeti-, kondicionáló szempontból lényeges valamint a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek	282
1.13.1.2. Zöldfelületi ellátottság értékelése	289
1.13.2. A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái.....	291
1.14. Az épített környezet vizsgálata	298
1.14.1. Területfelhasználás vizsgálata.....	298
1.14.1.1. A település szerkezete, a helyi sajátosságok vizsgálata.....	300
1.14.1.2. Az ingatlan-nyilvántartási adatok alapján, termőföld esetén a művelési ágak és a minőségi osztályok	301
1.14.1.3. Beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek.....	305
1.14.1.4. Funkció vizsgálat	308
1.14.1.5. Alulhasznosított barnamezős területek	309
1.14.1.6. Konfliktussal terhelt (szlömösödött, degradálódott) terület	312
1.14.2. A telekstruktúra vizsgálata	314
1.14.2.1. Telekmorfológia és telekméret vizsgálat	314
1.14.2.2. Tulajdonjogi vizsgálat.....	317
1.14.3. Önkormányzati tulajdon kataszter.....	320
1.14.4. Az épületállomány és a környezet geodéziai felmérése.....	323
1.14.5. Az építmények vizsgálata.....	326
1.14.5.1. Funkció, kapacitás	326
1.14.5.2. Beépítési jellemzők (beépítési mód, beépítési mérték, sűrűség)	330
1.14.5.3. Magasság, szintszám, tetőidom	332

1.14.5.4. Településkarakter, helyi sajátosságok: utcakép, térarány, jellegzetes épülettípusok	333
1.14.6. Az épített környezet értékei.....	345
1.14.6.1. Településszerkezet történeti kialakulása, történeti településmag ...	345
1.14.6.2. Régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület	355
1.14.6.3. Védett épített környezet, a helyi, egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők.....	371
1.14.6.4. Világörökségi és világörökségi várományos terület.....	372
1.14.6.5. Műemlék, műemlékegyüttes	372
1.14.6.6. Műemlékvédelem sajátos tárgyai: a történeti kert, temető és temetkezési emlékhely	375
1.14.6.7. Műemléki terület: történeti táj, műemléki jelentőségű terület, műemléki környezet.....	375
1.14.6.8. Nemzeti emlékhely	376
1.14.6.9. Helyi védelem	376
1.14.7. Az épített környezet konfliktusai, problémái	379
1.15. Közlekedés.....	382
1.15.1. Hálózatok és hálózati kapcsolatok	383
1.15.2. Közúti közlekedés	389
1.15.3. Közösségi közlekedés	397
1.15.3.1. Közúti közösségi közlekedés	397
1.15.3.2. Köttötpályás közösségi közlekedés	399
1.15.4. Kerékpáros és gyalogos közlekedés.....	403
1.15.5. Parkolás	411
1.16. Közművesítés.....	414
1.16.1. Víziközművek	415
1.16.1.1. Vízgazdálkodás és vízellátás (ivó-, ipari-, tűzi-, öntözővíz, termásvíz hasznosítás).....	417
1.16.1.2. Szennyvízelvezetés	424
1.16.1.3. Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés.....	432
1.16.2. Energia	440
1.16.2.1. Energiagazdálkodás és energiaellátás (villamos energia, közvilágítás, gázellátás, távhőellátás és más ellátórendszerek).....	442

1.16.2.2. Megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei	454
1.16.2.3. Az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése...	464
1.16.3. Elektronikus hírközlés (vezetékes elektronikus hálózat, vezeték nélküli hírközlési építmények).....	466
1.17. Környezetvédelem (és településüzemeltetés)	471
1.17.1. Talaj.....	471
1.17.2. Felszíni és a felszín alatti vizek.....	476
1.17.3. Levegőtisztaság és védelme	487
1.17.4. Zaj- és rezgésterhelés	494
1.17.5. Sugárzás védelem.....	500
1.17.6. Hulladékkezelés	500
1.17.7. Vizuális környezetterhelés	508
1.17.8. Árvízvédelem	509
1.17.9. Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák	509
1.18. Katasztrófavédelem (területfelhasználást, beépítést, befolyásoló vagy korlátozó tényezők).....	515
1.18.1. Építésföldtani korlátok	515
1.18.1.1. Alábányászott területek, barlangok és pincék területei.....	515
1.18.1.2. Csúszás-, süllyedésveszélyes területek	515
1.18.1.3. Földrengés veszélyeztetett területek	515
1.18.2. Vízrajzi veszélyeztetettség	516
1.18.2.1. Árvízveszélyes területek	516
1.18.2.2. Belvízveszélyes területek.....	516
1.18.2.3. Mély fekvésű területek.....	518
1.18.2.4. Árvíz és belvízvédelem.....	519
1.18.3. Egyéb.....	522
1.18.3.1. Kedvezőtlen morfológiai adottságok (pl. lejtés, falszakadás)	522
1.18.3.2. Mélységi, magassági korlátozások	522
1.18.3.3. Tevékenységből adódó korlátozások	523
1.19. Ásványi nyersanyag lelőhely	526
1.20. Városi klíma.....	528
1.20.1. Kecskemét térségének mikroklímája	528

1.20.2. Kecskemét városklímája	531
1.20.3. Az ország területén érzékelhető éghajlatváltozás és Kecskemét társágának éghajlata	534
1.20.3.1. Az elmúlt évtizedek jellemző folyamatai	534
1.20.3.2. A klímaváltozás kecskeméti vonatkozásai.....	537

ÁBRAJEGYZÉK

1. **ábra:** Kecskemét saját és bérelt pusztái a XVIII. század végén 9

2. **ábra:** A TEN-T Hálózat magyarországi elemei 14

3. **ábra:** Kecskemét közlekedés-földrajzi helyzete, térszerkezeti kapcsolatai 15

4. **ábra:** Kecskemét időbeli elérhetőségi viszonylatai 16

5. **ábra:** Agglomerációk, agglomerálódó térségek, nagyvárosi településegységek 17

6. **ábra:** Munkaerőpiaci körzetek 17

7. **ábra:** Városhálózat Magyarországon 18

8. **ábra:** Kecskemét relatív helyzete a megyei jogú városok között, életminőségi és gazdasági mutatók alapján 21

9. **ábra:** Kecskemét településhálózati potenciálja és vonzásviszonyai 22

10. **ábra:** Jelentősebb járműipari beszállítók Magyarországon 23

11. **ábra:** A Kecskemétre történő napi munkavállalási célú ingázás jellemző értékei és a kibocsátó települések 24

12. **ábra:** A vonzáskörzethez tartozó települések és a vonzásközpont közötti átlagos távolság, 2011 25

13. **ábra:** Kecskemét belső várostérségi vonzáskörzete 26

14. **ábra:** A Kecskeméti állami fenntartású iskolák vonzáskörzete a városban tanulók állandó lakóhelye alapján 27

15. **ábra:** A Neumann János Egyetem vonzáskörzete, a hallgatói jogviszonnal rendelkező diákok állandó lakhelye alapján 28

16. **ábra:** A kecskeméti településegységek érintett települései 30

17. **ábra:** Kecskemét jellemző vonzáskörzeti viszonyai 31

18. **ábra:** Funkcionális térségek Magyarországon 34

19. **ábra:** Vidéki térségek Magyarországon 36

20. **ábra:** A klímaváltozás hatásainak leginkább kitett térségek 37

21. **ábra:** Az OFTK-ban nevesített kultúrtájak 38

22. **ábra:** Bács-Kiskun Megye Területfejlesztési Konceptió célrendszere 40

23. **ábra:** A Duna-Tisza közti síkvidék (Homokhátság) lehatárolása 43

24. **ábra:** A kecskeméti fejlesztési körzet lehatárolása 43

25. **ábra:** Bács-Kiskun megye várostérségei 44

26. **ábra:** Az OTTrT Kecskemét Megyei Jogú Városra vonatkozó kivonata 50

27. **ábra:** BKMTTrT Kecskemét Megyei Jogú Városra vonatkozó kivonata 57

28. **ábra:** Településrendezési módosítási igények alakulása 2016-2020 között 68

29. **ábra:** Településrendezési módosítási ügýtípusok alakulása 2016-2020 között 69

30. **ábra:** Kecskemét Településfejlesztési Konceptiójának célrendszere 2014 és 2030 között 76

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

31. ábra: Kecskemét településrendezési szerződésai 2010-2020	89
32. ábra: Településrendezési szerződések száma a 2010-2019 közötti időszakban.....	90
33. ábra: Belterületbe vonások száma a 2010-2019 közötti időszakban.....	98
34. ábra: Jávahagyott belterületbe vonások Kecskeméten 2015-2019.....	100
35. ábra: Kecskemét 1985-ös szerkezeti tervének kivonata.....	102
36. ábra: Kecskemét 1992-es szerkezeti tervének kivonata.....	103
37. ábra: Kecskemét 2005-ös többször módosított szerkezeti tervének kivonata	104
38. ábra: Kecskemét hatályos szerkezeti tervének kivonata	121
39. ábra: Kecskemét lakónépességének változása és népmozgalmi adatai.....	122
40. ábra: Az élveszületések és halálozások alakulása Kecskeméten (2000-2019).....	123
41. ábra: Kecskemét lakónépességének korfái.....	124
42. ábra: A népesség eloszlása Kecskemét külterületén, 2019	125
43. ábra: Kecskemét lakónépességének megoszlása a 2011-es népszámlálás adatai alapján	126
44. ábra: A lakosság szám változása belterületen belül 2014-2019 között	127
45. ábra: Kecskemét etnikai és nemzeti kisebbségei.....	128
46. ábra: A 7 éves és idősebb népesség megoszlása iskolai végzettség szerint	129
47. ábra: Felsőfokú végzettségűek területi eloszlása (2019).....	130
48. ábra: A lakónépesség körében legnagyobb arányban beszélt nyelvek.....	131
49. ábra: A lakónépesség megoszlása gazdasági aktivitás szerint, 2016.....	131
50. ábra: A nyilvántartott álláskeresők száma, 2014 -2020.	132
51. ábra: A nyilvántartott álláskeresők képzettség szerinti megoszlása 2014-2020 között.....	133
52. ábra: A kecskeméti tartósan álláskeresők számának változása 2014 -2020 között.....	133
53. ábra: Átlagjövedelem alakulása a megyei jogú városokban, 2019	134
54. ábra: Egy főre jutó éves jövedelem (2019)	135
55. ábra: Kecskemét jellemző használatatlan árai 2018-ban	136
56. ábra: Kecskemét belterületi lakónépességének átlagéletkora utcatömbök szerint, 2019.	138
57. ábra: Az óvodai ellátás biztosítása fenntartók szerint 2020.	144
58. ábra: A kecskeméti óvodák telephelyeinek területi képe a fenntartók szerint	145
59. ábra: Az óvodai ellátási adatok jellemzői Kecskeméten	146
60. ábra: A kecskeméti általános iskolai feladatellátás fenntartók szerint 2020	147
61. ábra: A kecskeméti általános iskolai intézmények területi képe a fenntartók szerint	148
62. ábra: A kecskeméti középfokú oktatásban részt vevő tanulók számának alakulása képzési típusonként	149
63. ábra: A felsőoktatásban részt vevő hallgatók számának változása Kecskeméten	151
64. ábra: A Neumann János Egyetemre járó hallgatók állandó lakhelyük alapján	152
65. ábra: A Bács-Kiskun Megyei Kórház kecskeméti telephelyének területi illetékességi ellátó körzete	155

66. ábra: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának fenntartásában működő szociális alap- és szakosított ellátásainak szervezeti ábrája	156
67. ábra: Bölcsődébe beiratott gyermekek és a bölcsődei férőhelyek számának időbeli alakulása	166
68. ábra: A működő vállalkozások ágazati összetételének összevetése Kecskemét és a megyei jogú városok összesített adatai alapján	173
69. ábra: GVA növekedésének aránya 2014 – 2018 közötti időszakban	174
70. ábra: 1 főre jutó GVA (2018).....	174
71. ábra: A kecskeméti vállalkozások megoszlása árbevétel-kategóriánként, 2012 és 2019 években	175
72. ábra: Kecskeméti székhelyű vállalkozások nettó árbevételének ágazati megoszlása	176
73. ábra: Az ágazati szektorok kiemelkedő nettó árbevételt termelő vállalkozásai (2019)	178
74. ábra: A regisztrált vállalkozások számának alakulása Kecskeméten, 2014-2019.....	179
75. ábra: Kecskeméti székhellyel rendelkező vállalkozások elhelyezkedésének területi képe	180
76. ábra: Az 1 milliárd forint feletti árbevétellel rendelkező Kecskeméti székhelyű cégek területi elhelyezkedése	181
77. ábra: A működő vállalkozások számának alakulása létszám-kategóriánként	182
78. ábra: A működő vállalkozások számának változása létszám-kategóriánként (2014-2018 között)	182
79. ábra: A kecskeméti székhelyű cégek hőtérképe a foglalkoztatottak alapján.....	183
80. ábra: Kecskemét TOP 10 vállalatának munkavállalói létszámának változása (2014-2018 között)	184
81. ábra: Foglalkoztatottság alakulása Kecskeméten	193
82. ábra: Foglalkoztatottság megoszlása foglalkoztatási ágak szerint (2012-2018)	194
83. ábra: Nyilvántartott- és a 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők számának alakulása Kecskeméten (2014 – 2020)	195
84. ábra: Munkanélküli álláskeresők végzettség szerinti megoszlása Kecskeméten (2014-2020)	195
85. ábra: Munkanélküli álláskeresők korcsoportok szerinti megoszlása Kecskeméten (2014 – 2020)	196
86. ábra: Új CSOK-szerződések darabszáma negyedévente.....	197
87. ábra: Építési engedélyek, egyszerű bejelentések és épített lakások számának alakulása.....	198
88. ábra: Eladott használt és új lakások számának alakulása (ezer db).....	199
89. ábra: Lakáspiaci árólló alakulása 2016-2019 között (2016. I. negyedév: 100%).....	199
90. ábra: Magyarország lakáspiaci indexe 2008 – 2020 között.....	200
91. ábra: A lakásállomány és az 1000 lakásra jutó új lakások számának alakulása 2001-2019 között	201
92. ábra: Kecskeméten kiadott építési engedélyek és épített lakások száma (2005-2019)	202

93. ábra: Főváros és megyei jogú városok átlagos ingatlanárjai (2018)	202
94. ábra: Kecskemét lakásárainak változása 2005 -2018 között (Ft/m ²).....	203
95. ábra: Kecskemét ingatlanbérleti piacának árváltozása 2016 -2020 között (Ft/m ²).....	204
96. ábra: Kecskemét Megyei Jogú Város költségvetési főösszegeinek alakulása.....	206
97. ábra: Kecskemét Megyei Jogú Város eladósodottsági rátájának alakulása (2008-2019).....	206
98. ábra: Az iparüzési adó arányának változása az összes adóbevétel százalékában.....	208
99. ábra: Az önkormányzat önerős közműberuházásai 2014-2019.....	229
100. ábra: A Kecskeméti Városfejlesztő Kft. szervezeti felépítése.....	234
101. ábra: Kecskemét 4.0 Program szervezeti ábrája.....	237
102. ábra: Az önkormányzat által irányított költségvetési szervek engedélyezett létszámának, valamint az általuk foglalkoztatott közfoglalkoztatottak számának alakulása 2014 és 2019 között (fő)	242
103. ábra: Az önkormányzati bérlakások területi elhelyezkedése.....	245
104. ábra: Az önkormányzat által irányított költségvetési szervek bevételi és kiadási adatai (2014-2019)	249
105. ábra: Városüzemeltetésre és kommunális feladatokra fordított források alakulása	252
106. ábra: A helyi tömegközlekedés finanszírozásának alakulása Kecskeméten.....	254
107. ábra: Magyarország éghajlati körzetei	255
108. ábra: Kecskemét tájfelosztása, a társadalmi szempontokat is figyelembe véve.....	257
109. ábra: Kecskemét belterületének változása az elmúlt évszázadokban.....	262
110. ábra: Természetközeli területek Kecskemét területén.....	266
111. ábra: A talajvízszint változása Kecskeméten 1960 és 2000 között	267
112. ábra: A Nemzeti Ökológiai Hálózat elemei, a Natura 2000 területek, az ex lege kunhalmok, valamint az ökoturisztikai létesítmények Kecskemét térségében.....	272
113. ábra: Az effective mesh size értékének változása 1990-2018 a CLC alapján.....	273
114. ábra: Az effective mesh size értéke az ökoszisztéma alaptérkép alapján.....	274
115. ábra: A központi belterület valós zöldfelületi borítottsága.....	276
116. ábra: A természetes, félig természetes növényzet és a mezőgazdasági kultúrák területi megjelenése Kecskeméten	277
117. ábra: A zöldinfrastruktúra területi és hálózati elemei Kecskeméten	278
118. ábra: Kecskemét zöldinfrastruktúra karaktere a NÖSZTÉP alapján.....	281
119. ábra: Zöldfelületi intézmények Kecskemét területén	286
120. ábra: Települési zöldfelületi rendszer - Kecskemét belterület valós állapotú felszínborítottsága szerint.....	289
121. ábra: Kecskemét központi belterület zöldfelületi ellátottsága.....	290
122. ábra: Kecskemét természeti-, táji- és zöldfelületi értékeinek védelme	293
123. ábra: Kecskemét valós állapotú felszínborítottsága	299

124. ábra: Kecskemét közigazgatási területének felosztása ingatlan-nyilvántartás és a TRT területhasználati adatai alapján	300
125. ábra: Főbb szerkezetalkotó területi elemek és művelési ágak a külterületen	302
126. ábra: A zöldfelületi rendszer főbb szerkezetalkotó területi elemei hetktárban (2020)	304
127. ábra: Termőhelyi adottságok Kecskemét közigazgatási területén	304
128. ábra: A különböző intézményi funkciók megjelenése a város területén	308
129. ábra: Az alulhasznosított barnamezős területek térbeli elhelyezkedése Kecskeméten	309
130. ábra: Kecskemét közigazgatási területének telekstruktúrája	315
131. ábra: Kecskemét zártkerti övezeteinek telekstruktúrája	316
132. ábra: Az ingatlanok tulajdonviszonyai Kecskemét területén	317
133. ábra: Az önkormányzati ingatlanvagyon forgalomképesség szerinti területi elhelyezkedése	318
134. ábra: Az önkormányzati törzsvagyon elemeinek területi képe 2019-ben	319
135. ábra: Kecskemét középületeinek térbeli elhelyezkedése	326
136. ábra: Az intézményi épületek területi elhelyezkedése	327
137. ábra: A lakóépületek területi elhelyezkedése	328
138. ábra: Üzemi és gazdasági épületek területi elhelyezkedése	329
139. ábra: Kecskemét épületállományának jellemzői és területi képe	330
140. ábra: A telkek beépítettségi jellemzői	331
141. ábra: Eltérő karakterű településrészek Kecskemét közigazgatási területén	334
142. ábra: Eltérő karakterű településrészek Kecskemét központi belterületén belül	335
143. ábra: X-XI. század: településképző erők, útvonalak, vízfolyás, domb	346
144. ábra: Újratelepülés a mai központ körzetében: királynői város, oppidium (XIV-XVI. sz.) .	347
145. ábra: Királynői város (1353) vámszedőhely, mezőváros, vízfolyás árokban vezetve	348
146. ábra: Kecskemét városszerkezete a XVIII. század elején	350
147. ábra: 1832. évi Hornyik-féle térkép	351
148. ábra: Rihocsek féle 1905. évi térkép	352
149. ábra: Kecskemét – középkori településrag lelőhely	370
150. ábra: Világörökség és Világörökség-várományos területek által érintett települések	372
151. ábra: Helyi jelentőségű értékvédelmi területek	376
152. ábra: Helyi jelentőségű várostörténeti teresedések és temetők	377
153. ábra: Helyi jelentőségű településképvédelmi terület	378
154. ábra: Kecskemét úthálózatának sematikus ábrája	384
155. ábra: Kecskemét közlekedési hálózatának átnézeti térképe	386
156. ábra: A nehézgépjármű forgalom napi adatainak alakulása Kecskeméten 2019-ben	387
157. ábra: A Kecskeméten regisztrált gépjárművek számának változása 2012 és 2019 között....	389
158. ábra: Kecskeméten megvalósult útfelújítások 2014-2019 között	390

159. ábra: A kecskeméti állami közúthálózat forgalmi adatai 2019-ben	392
160. ábra: Az állami kezelésű utak forgalmi adatainak változása Kecskeméten 2014 és 2019 között	393
161. ábra: Személygépkocsi ellátottság Kecskemét vonzáskörzetében	394
162. ábra: A munkavállalók közlekedési módválasztásai Kecskemét néhány nagy foglalkoztatójánál	396
163. ábra: Kecskemét helyi autóbusz-hálózati struktúrája.....	398
164. ábra: Kecskemét és környékének vasúthálózati kapcsolatai	402
165. ábra: Kecskemét meglévő kerékpárút hálózata.....	404
166. ábra: A kecskeméti kerékpáros közlekedés forgalmi terhelésének képe	406
167. ábra: Kecskemét kerékpáros baleseti térképe.....	407
168. ábra: Meglévő térségi kerékpáros hálózat.....	408
169. ábra: Belvárosi gyalogos- és zöldfelületek kiterjesztésének lehetőségei	410
170. ábra: Kecskemét parkolási övezetei.....	412
171. ábra: A város vízvezeték hálózata.....	418
172. ábra: A város szennyvízcsatorna hálózata.....	425
173. ábra: A különböző kezelők által működtetett belvízcsatornák és a záportározók.....	432
174. ábra: A város csapadékvíz-csatorna hálózata.....	436
175. ábra: A város nagyfeszültségű villamos főelosztó hálózata.....	443
176. ábra: A város közép-feszültségű villamos energia hálózata	444
177. ábra: A város kisfeszültségű villamos energia hálózata.....	445
178. ábra: A város nagynyomású szénhidrogén-szállító távvezeték hálózata.....	447
179. ábra: A város nagyközép-, közép- és kisnyomású gázvezeték hálózata	449
180. ábra: Távhővezeték hálózatok.....	452
181. ábra: Magyarország energia és klímacsomagjának vállalásai.....	465
182. ábra: Vezetékes elektronikus hírközlő hálózatok.....	469
183. ábra: Kecskemét agrárgazdasági művelésbe vont területei a felszínborítottság alapján	474
184. ábra: Kecskemét átlagosnál jobb és gyengébb minőségű termőterületei művelési osztály szerint	474
185. ábra: Kecskemét átlagosnál jobb minőségű termőterületei aranykorona szerint	475
186. ábra: Parlagfű éves összpollenzszám alakulása 1996-2018. között.....	493
187. ábra: A dr. Pálfai-féle belvíz-veszélyeztetettség területi eloszlása Kecskemét területén.....	517
188. ábra: A globálsugárzás (MJ/m ²) átlagos évi összege Magyarországon (2000-2009).....	528
189. ábra: Kecskemét meteorológiai jellemzői	529
190. ábra: Kecskemét térségére jellemző talajtípusok	530
191. ábra: Az évi átlagos szélesebségek és az uralkodó szélirányok Magyarországon (2000-2009).....	530

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

192. ábra: Kecskemét mikroklímáját befolyásoló térszerkezeti típusok.....	531
193. ábra: Kecskemét városi hősziget modellje	533
194. ábra: Kecskemét felszíni hőmérsékletében egy nyári napon megfigyelhető különbségek ...	533
195. ábra: Az éves középhőmérséklet változásának területi eloszlása az 1981-2016 időszakban	534
196. ábra: Az éves csapadékösszeg százalékos változása 1961 és 2016 között.....	535
197. ábra: Hőhullámos napok száma (napi középhőmérséklet > 25°C) az 1981-2016-os időszakban, rácsponti trendbecslés alapján	536
198. ábra: A klímaváltozás hatásainak leginkább kitett területek Magyarországon	537
199. ábra: Éves és évszakos átlaghőmérséklet-változás (°C).....	538
200. ábra: Éves és évszakos átlagos csapadékösszeg-változás (%)	539

TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE

1. táblázat: A megyei jogú városok néhány összehasonlító adata alapján számított rang-sorrendek - Kecskemét helye a megyei jogú városok között.....	19
2. táblázat: Kecskemét vonzáskörzetének magtelepülései és lakosság számuk	31
3. táblázat: A területhasználat jellemző mutatói Kecskeméten.....	68
4. táblázat: Kecskemét jellemző demográfiai folyamatai (1970-2019)	123
5. táblázat: Pénzbeli és természetbeni ellátásban részesülők számának változása 2014-2019	137
6. táblázat: Az egyes szociális alapellátásokban részesülők számának időbeli alakulása	159
7. táblázat: Nem állami fenntartású szociális szolgáltatók és tevékenységeik Kecskeméten	161
8. táblázat: Pénzbeli és természetbeni ellátásban részesülők számának változása (fő)	164
9. táblázat: Kecskemét Megyei Jogú Várossal szemben fennálló szociális ellátási kötelezettségek és azok teljesülése	165
10. táblázat: Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma 2019-ben	167
11. táblázat: A kecskeméti gazdasági szervezetek számának változása a megyei jogú városokhoz viszonyítva 2014 és 2019 között.....	171
12. táblázat: A működő vállalkozások ágazati összetételének összehasonlító adatai, mutatói	172
13. táblázat: A ágazati szektorok kiemelkedő nettó árbevétel termelő vállalkozásai (2019).....	177
14. táblázat: Az Új Magyarország Fejlesztési Terv keretében támogatott kecskeméti pályázatainak megoszlása operatív programonként	188
15. táblázat: A Széchenyi 2020 program keretében támogatott kecskeméti pályázatainak megoszlása operatív programonként	189
16. táblázat: GINOP keretében a legnagyobb összeget nyert kecskeméti projektek	189
17. táblázat: A Széchenyi 2020 Program keretében a legnagyobb összeget nyert kecskeméti projektek	190
18. táblázat: Modern Városok Program kecskeméti projektjei.....	191
19. táblázat: A helyi adóbevételek és az iparüzési adó alakulása Kecskeméten.....	207
20. táblázat: A városi költségvetés állami kitétségének változása.....	208
21. táblázat: Az önkormányzat tulajdonában álló ingatlanok főbb jellemzői (2019)	211
22. táblázat: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának vagyonkimutatása.....	212
23. táblázat: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata gazdasági társaságokban meglévő részesedései 2019. december 31-én.....	214
24. táblázat: A 2014-2020-as programozási időszak nyertes pályázataiból finanszírozott önkormányzati településfejlesztési projektek funkcionális bontásban	224
25. táblázat: Az önkormányzat tulajdonában lévő épületek kormegoszlása.....	245
26. táblázat: A KIK-FOR Kft által kezelt bérlakások típusai és száma	246

27. táblázat: Néhány fontosabb városüzemeltetési feladat költségeinek alakulása	253
28. táblázat: Kecskemét területének éghajlati-meteorológiai jellemzői	256
29. táblázat: Klímamodellek eredményei Kecskemét térségére, a 2036-2045-ös időszakra	259
30. táblázat: Kecskemét földhasználata 1783-ban	260
31. táblázat: Kecskemét földhasználata a III. Katonai felmérés alapján (1884) a mai közigazgatási területre vonatkozóan.....	261
32. táblázat: Földhasználat 1900 körül, az akkori közigazgatási területre vonatkozóan	261
33. táblázat: Kecskemét felszínborítása és tájhasználata 2000-ben és 2018-ban.....	263
34. táblázat: Kecskemét területhasználata művelési ágak alapján 2013-ban és 2020-ban.....	264
35. táblázat: Kecskemét természetközeli élőhelyeinek kiterjedése.....	265
36. táblázat: Kecskemét zöldinfrastruktúra hálózatának jellemzői, karakterét meghatározó adottságok.....	279
37. táblázat: Kecskemét zöldfelületi rendszer területi elemei.....	282
38. táblázat: Városrészek közpark ellátottsága	283
39. táblázat: A területfelhasználás mérlege a hatályos TRT alapján.....	298
40. táblázat: Az ingatlan-nyilvántartási adatok és a termőföld minőségi osztályok főbb jellemzői	303
41. táblázat: Jelentősebb alulhasznosított területek Kecskeméten	311
42. táblázat: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata ingatlanvagyon összesítője 2019. 320	
43. táblázat: Kecskemét külterületi mezőgazdasági ingatlanjainak jellemző értékei (2019).....	322
44. táblázat: Kecskemét épületállományának területi és funkcionális bontása 2019-ben.....	324
45. táblázat: Építési övezetek engedélyezett épületmagasságai.....	332
46. táblázat: Az egyes épületmagasságokhoz tartozó színszámok.....	333
47. táblázat: Műemlékként nyilvántartott épületek és építmények listája	373
48. táblázat: A helyi autóbuszos közösségi közlekedés adatai Kecskeméten	399
49. táblázat: Kecskemét közmű-ellátottsági mutatóinak változása a megyei jogú városok összevetésében.....	414
50. táblázat: Kecskemét víziközmű ellátottságának változása (2000, 2008, 2014-2018).....	415
51. táblázat: A Kecskeméti szennyvízcsatorna hálózathoz kapcsolódó, előtisztítóval rendelkező üzemek (2018)	426
52. táblázat: A Kecskemét közigazgatási területén üzemelő BÁCSVÍZ Zrt. kezelési csatornák adatai	434
53. táblázat: Kecskemét energia közmű ellátottságának változása (2000, 2008, 2014-2018).....	440
54. táblázat: A Kecskeméti Termostar Hőszolgáltató Kft. által szolgáltatott hőmennyiség és értékesített villamos energia adatai (2014-2018).....	451
55. táblázat: Kecskemét elektronikus hírközlési közmű ellátottságának változása (2000, 2008, 2014-2018)	467

56. táblázat: A talajvízszint-észlelő kutakban mért minimális, átlagos és maximális talajvízszintek.....	478
57. táblázat: A vízfolyás víztestek minősége, állapota, célkitűzések.....	481
58. táblázat: Az állóvíz víztest minősége, állapota, célkitűzések	483
59. táblázat: A felszín alatti víztestek minősége, állapota, célkitűzések.....	484
60. táblázat: Légszennyezettségi index a mérési adatok alapján	490
61. táblázat: A lakossági hulladékgyűjtés, -szállítás általános adatai (2014-2018)	501
62. táblázat: A Kecskemét területén elszállított összes települési hulladék mennyisége (2014-2018)	501
63. táblázat: Kecskemét meteorológiai jellemzői	529
64. táblázat: A levegő hőmérséklete és relatív páratartalma különböző térszerkezeti típusokban és átszellőzési körülményeknek megfelelően	531

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Előzmények

Kecskemét Megyei Jogú Város Közgyűlése 227/2014. (IX.4.) közgyűlési határozatával fogadta el Kecskemét Megyei Jogú Város településfejlesztéssel kapcsolatos stratégiai dokumentumait (Településfejlesztési Konceptió, Integrált Településfejlesztési Stratégia) és az ezek alátámasztását szolgáló Megalapozó Vizsgálatot.

A Közgyűlés a Megalapozó Vizsgálat és a Településfejlesztési Konceptió szakmai megállapításai (alapelvek, célok, helyzetelemzésből és értékelésből adódó feladatok) és ajánlásai (rendezési szükségletek és irányok) alapján 2015-ben fogadta el a város felülvizsgált településrendezési eszközeit, azaz a Településszerkezeti Tervét és Helyi Építési Szabályzatát és annak mellékletét, a Szabályozási Tervet¹. A 2014 óta hatályban lévő Megalapozó Vizsgálat szakmai bázisán történt meg Kecskemét Megyei Jogú Város Integrált Településfejlesztési Stratégiájának 2017-es felülvizsgálata, illetve a településrendezési eszközök – az elmúlt években megvalósított többszöri – módosítása is.

Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény (Mtrt) (hatályba lépés: 2019.03.15.), majd annak módosítása (hatályba lépés: 2019.07.16.) meghatározta, hogy a megyei területrendezési terv hatálya alá tartozó településrendezési eszközöket 2021. december 31-ig felülvizsgálni és szükség esetén módosítani kell.

Miután a településrendezési eszközök kötelező módosítása során figyelembe kellett venni a jelzett dokumentumok és településrendezési eszközök egymásra épülését (ld. 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 3/A § (3) bekezdése), a jogszabályi határidőket, a Megalapozó Vizsgálat érvényességi idejére² vonatkozó előírást, valamint a feladat közel kétéves időigényét, ezért Kecskemét Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Várostervezési Osztálya 2019-ben elindította a tervezési folyamat előkészítését. Ennek során a város főépítésze írásban meghatározta – a Korm. rendelet 3/A § (2) bekezdésének megfelelően – a Megalapozó Vizsgálat szükséges tartalmi elemeit és annak részletezettségét. Ezt követően az önkormányzat 2020. január 16-án – részletes műszaki kiírást tartalmazó – indikatív ajánlatkérési felhívást tett közzé a piaci árak összehasonlítása érdekében. A beérkezett legalacsonyabb piaci ár figyelembevételével és a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény 9. § (1) bekezdés h) pontjában foglalt feltétel fennállására tekintettel, Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata „in-house” beszerzés eredményeként, 2020. március 20-án a Kecskeméti Városfejlesztő Kft-vel kötött Vállalkozási Szerződést.

¹ Kecskemét Megyei Jogú Város Helyi Építési Szabályzatáról szóló 33/2015. (XII. 17.) önkormányzati rendelete

² Korm. rendelet 3/A § (3) bekezdése alapján „A stratégia és a településrendezési eszköz készítése, valamint a koncepció, a stratégia és a településrendezési eszköz módosítása során felhasználni csak az aktualizálást megelőzően legfeljebb hét éven belül készült megalapozó vizsgálatot lehet...”

Ennek keretében, a Kecskeméti Városfejlesztő Kft. vállalta a Megalapozó Vizsgálat, a Településfejlesztési Koncepció és az Integrált Településfejlesztési Stratégia (mint tervdokumentumok) *a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről* szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet tartalmi követelményeinek, valamint az ajánlattételi felhívás mellékletét képező műszaki tartalomnak és ütemtervnek megfelelő elkészítését.

Az elmúlt évek jellemző folyamatai és a felülvizsgálat indokai

Több mint hat év telt el a kecskeméti területi stratégiai dokumentumok alátámasztását célzó Megalapozó Vizsgálat Közgyűlési elfogadása (2014. szeptember 4) óta. Az eltelt időszak alatt alapvető (pl. gazdasági, társadalmi, területi, szakpolitikai) változások következtek be Kecskemét életében. A szakdokumentum elfogadásának évében indult el az Európai Unió 2014-2020 költségvetési ciklusa, amely **jelentős uniós** (és hazai társfinanszírozott) **fejlesztési forrásokat** (napjainkig több mint 92 milliárd Ft értékű támogatás) **tett elérhetővé a város számára**. Emellett **az elmúlt években új fejlődési lehetőségeket és távlatokat nyitottak** a város életében megjelenő **állami és egyéb hazai fejlesztési források** (pl. Modern Városok Programja, TAO, egyéb állami beruházási pénzeszközök), valamint **piaci befektetői döntések** is.

Az állami fejlesztésösztönző lehetőségek, programok közül kiemelkedik a 2015-ben bejelentett **Modern Városok Programja**, melynek részeként Magyarország Kormánya együttműködési megállapodást kötött (2016. február 9. napján) Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatával, több beruházást érintő feladat végrehajtásáról, mintegy 100 milliárd Ft értékben. Ugyancsak a város jövőjét formáló bejelentést tett 2016 április végén a **Daimler AG**, melynek keretében egy 185 milliárd Ft értékű **technológia-fejlesztési és karosszériaüzem** (99 ezer m²-es üzemcsarnok) **építési programról** számolt be, majd 2016. július 29-én, a meglévő kecskeméti telephelyen egy új – 1 milliárd EUR összegből, az évtized végére megvalósítandó – gyár építését jelentette be, melynek kivitelezését ugyan később bizonytalan időre felfüggesztették, de ennek ellenére a cég folyamatos fejlesztéseket (pl. gyártástechnológiai, logisztikai, termékfejlesztési [a kecskeméti gyárban hamarosan elindul a plug-in hibrid és tisztán elektromos járművek gyártása]) valósít meg azóta is.

A 2014 és 2020 között tapasztalható **kedvező világgazdasági környezet** és a német autóipari multinacionális vállalat bejelentései **hatására számos** – már a városban működő – **cég** (pl. Abraziv, Antolin, Bosal, Graboplast, Kecskeméti Konzerv, KÉSZ Ipari Gyártó, KITE, Knorr Bremse, Univer Product) **döntött meglévő kapacitásai bővítéséről**, emellett – a vonzó helyi üzleti környezetnek köszönhetően – **új termelési egységek, üzemek is letelepedtek Kecskeméten** (pl. SMP, Nissin Food, ElringKlinger, Freudenberg Sealing Technologies, Flisom).

A városban megjelenő fejlesztési források az elmúlt 100 év legjelentősebb gazdasági fejlődését indították el Kecskeméten, amit jól tükröz a város iparüzési adóbevételének 2014 és 2019 közötti növekedése (74%) is. A helyi gazdaság dinamikus fejlődése azonban új jelenségek (pl. munkaerőhiány, a meglévő iparterületek telítődése, a zöldmezős beruházások fokozódása, légszennyezés növekedése, forgalmi dugók, parkolási nehézségek) és folyamatok (pl. a helyi társadalom átalakulása, növekvő jövedelmek hatására jelentkező új társadalmi igények, változó térszerkezet és területhasználat, csökkenő zöldterületek, növekvő környezetszennyezés és emelkedő városüzemeltetési költségek) megjelenésével járt együtt, melyek új kérdéseket vetnek fel a város jövőbeli területi folyamataival, térhasználatával, fejlesztési irányjaival és fejlődésével kapcsolatban.

Kecskemét városa a környezetileg érzékeny (pl. rossz vízháztartású homoktalajok, csökkenő talajvízszint, szárazodás) és a klímaváltozás hatásainak leginkább kitett Duna-Tisza-közi Homokhátság legnagyobb települése, egyben a térség legdinamikusabban fejlődő gazdasági központja. Ennek megfelelően, **Kecskemétnek** – a mindinkább élesedő városversenyben – **egyszerre kell biztosítania**, a települési versenyképességének megőrzése érdekében, a **jövedelem tartós növelését, a helyi gazdaság fejlődését, vonzóképességének erősítését, másrésről a település és térsége természeti viszonyainak, a környezeti elemek állapotának megfelelő védelmét, továbbá a klímaváltozáshoz történő hatékony alkalmazkodást és a települési életminőség javítását.**

Ez utóbbi célok elérése érdekében, **Kecskemét területhasználati alapelveinek, illetve fejlesztéspolitikai elképzeléseinek kialakítása során a városi döntéshozóknak és szakembereknek** – a nemzetközi kötelezettségvállalások teljesítése³ és az eredményes forráslehívás érdekében – **figyelembe kell venniük egyrészt a nemzetközi környezet- és klímavédelmi** (ENSZ Párizsi Megállapodás 2015, EU Éghajlat- és energiapolitikájának 2030-ig szóló kerete, Energia Útiterv 2050), valamint **az uniós fejlesztés- és ágazatpolitikai** (Új Európai Konszenzus a Fejlesztéspolitikáról⁴, Fenntartható Európa 2030-ra, „European Green Deal”) **törekvéseket, ajánlásokat, másrészt a hazai szakpolitikai dokumentumok** (pl. IV. Nemzeti Környezetvédelmi Program, Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia, Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia, Nemzeti Energia Stratégia 2030, Magyarország Nemzeti Energia- és Klímaterve, Nemzeti Tiszta Fejlődési Stratégia, Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos

³ A nemzetközi környezet- és klímavédelmi megállapodások kapcsán Kecskemét Megyei Jogú Város Környezetvédelmi Programjának szem előtt kell tartania, hogy 2018 áprilisában a Közgyűlés 35/2018. (IV.26.) határozatával jóváhagyta a *Polgármesterek Klíma- és Energiaügyi Szövetségéhez* (Covenant of Mayors) *történő csatlakozást* (a döntéssel települési szinten 40%-os CO₂ kibocsátás csökkentést vállalt az önkormányzat a Covenant-ágazatokban), majd 2018 májusában a Megyei Jogú Városok Szövetsége tagjaként bejelentette csatlakozási szándékát a párizsi klímacél betartása érdekében létrejött *Under2* („Két fok alatt”) nevet viselő nemzetközi klímavédelmi együttműködéshez.

⁴ A Tanács és a tagállamok kormányainak a Tanács keretében üléselő képviselői, az Európai Parlament és a Bizottság által elfogadott együttes nyilatkozat (2017/C 210/01) – Új Európai Konszenzus a Fejlesztéspolitikáról: „A Mi Világunk, A Mi Méltóságunk, A Mi Jövőnk” [HL C 210, 2017.6.30., 1–24.]

Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió tervezete) **céljait**, továbbá **a térségünkre, illetve Keckskemétre vonatkozó megállapításait és ajánlásait is.**

Napjaink új kihívásai (pl. európai szintű gazdasági, társadalmi és környezeti problémák, a klímaváltozás hatásai, migrációs nyomás, SARS-CoV-2 koronavírus világjárvány, digitalizáció, az intelligens („smart”) technológiák robbanásszerű terjedése), **az Európai Unió szintjén megfogalmazott új szakmapolitikai célok** (Fenntartható Fejlődési Keretrendszer 2030 – Agenda 2030) és **városfejlesztési ajánlások** (Rigai Nyilatkozat 2015, Amszterdami Paktum 2016, Új Lipcsei Charta-tervezet 2020), továbbá a hazai terület- és településfejlesztés változó szakpolitikai környezete, **ismételt számvetést követelnek** a magyarországi településektől, köztük **Keckskeméttől is.**

A településfejlesztési elképzelések (jövőkép, célok, fejlesztési alapelvek, -irányok, prioritások, a tervezett beavatkozások, azok ütemezése és akcióterületei, a megvalósítás eszközei, stb.) **újrafogalmazásának szükségességét** – a fentebb jelzett kihívásokon és ajánlásokon túl – az is **indokolja**, hogy folyamatban van az **Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK)** felülvizsgálata, valamint **2019. január 2-től** – illetve valamennyi rendelkezés tekintetében március 15-től – **hatályba lépett a 2018. évi CXXXIX. törvény Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről (OTrT)**, valamint Bács-Kiskun Megye Területrendezési Terve⁵ is. Ezek a változások és dokumentumok önmagukban is olyan súlyúak, melyeket figyelembe kell venni a város területi stratégiai dokumentumainak elkészítése és a településrendezési eszközök felülvizsgálata során, s meg kell teremteni a fentebb hivatkozott törvényhez és országos szakanyagokhoz történő illeszkedés összhangját.

A jelen dokumentum felülvizsgálatát indokolja az a körülmény is, hogy hamarosan elkezdődik **az Európai Unió 2021-2027 költségvetési ciklusa**, melyhez illeszkedően **az Európai Unió támogatáspolitikájában, valamint a koronavírus-járvány negatív gazdasági hatásainak ellensúlyozása érdekében új célok körvonalazódnak.** Keckskemét tervezett fejlesztési irányainak és programjainak kialakítása során, ezeket a célokat szem előtt kell tartania, emellett figyelnie kell a formálódó hazai területi és ágazati operatív programokat, hogy a rendelkezésre álló uniós és hazai fejlesztési forrásokat a lehető leghatékonyabban legyen képes lehívni.

A forrásvezérelt fejlesztési lehetőségek azonosítása mellett, kiemelt fontosságú feladat **az új gazdasági, társadalmi és környezeti folyamatokból eredő helyi szükségletek, illetve a megfogalmazódó lakossági és vállalkozói igények pontos feltárása**, ami alapvetően befolyásolhatja a város szükséglet alapú, harmonikus fejlődését. A hatékony városi feladatellátás, a városüzemeltetés optimalizációja és a települések közötti funkciómegosztás

⁵ Bács-Kiskun Megye Területrendezési Terve a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Közgyűlésének 7/2020. (VII. 8.) önkormányzati rendelete a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Közgyűlésének 18/2020. (VI. 26.) számú határozata a Bács-Kiskun Megye Területrendezési Tervével összefüggő intézkedésekről.

átgondolása időszerűvé vált. Bizonyos fejlesztési feladatok hatékony (pl. klímaváltozás hatásaira történő felkészülés, környezetvédelem, természetvédelem, energiabiztonság, körkörös gazdaság feltételeinek kialakítása, elővárosi közlekedés szervezése, turisztikai kínálat összehangolása, ellátási láncok megszervezése) megvalósítása túlmutat a város lehetőségein, s igényli egy nagyobb területi egységben (városrégió, vonzáskörzet, járás, megye, régió) történő gondolkodás megalapozását, a város térségi szerepköreinek körvonalazását.

A Megalapozó Vizsgálat készítése során eddig elvégzett feladatok

Annak érdekében, hogy a város Településfejlesztési Konceptiója és az Integrált Településfejlesztési Stratégiája megfelelően alátámasztott jövőképet, célokat és fejlesztési irányokat tudjon rögzíteni, széleskörű állapotfelmérésre, elemzésre és értékelésre volt, illetve van szükség. A jelen dokumentum egy **Megalapozó Vizsgálat**, melynek **tartalmi felépítését, a 314/2012. (XI.8.) Kormányrendeletben rögzített követelmények alapján dolgozták ki a tervezők.**

A Megalapozó Vizsgálat mélységét alapvetően befolyásolta nem csak a rendelet elvárt tartalmi követelménye, hanem az önkormányzat és a város főépítésének azon kérése, hogy **a szakanyag olyan részletezettséggel készüljön el, amely kielégíti a közeljövőben felülvizsgálandó településrendezési eszközeinek** (Településszerkezeti Terv, Helyi Építési Szabályzat, Szabályozási Terv) **készítését szolgáló állapotfeltárást és megalapozást is.**

Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény (hatályba lépése 2019.03.15.), majd annak módosításában (hatályba lépése 2019.07.16.) a törvényalkotó meghatározta, hogy a megyei területrendezési terv hatálya alá tartozó településrendezési eszközöket 2021. december 31-ig felülvizsgálni és szükség esetén módosítani kell. Miután a város területi szakdokumentumainak és rendezési eszközeinek felülvizsgálata egymástól el nem választható, egymásra épülő, továbbá jelentős időigénnyel járó (kb. 2 év) tervezési feladat, ezért Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése 218/2019. (XII.12.) határozatával elfogadta a településfejlesztési dokumentumok és rendezési eszközök felülvizsgálatának elindítását, így biztosítva a rendkívül összetett munka szükséges időigényét.

Az önkormányzat szükségesnek látta, hogy az adatgyűjtés és véleményezési lehetőségen, valamint a kötelező nyilvánosság biztosításán túl, **operatívabb és személyre szabottabb módon is bevonja az önkormányzati képviselőket, városirányítókat és tisztségviselőket a tervezés folyamatába.** Ennek érdekében 2020. március 4-én a város főépítésze munkaindító megbeszélést kezdeményezett, melyben bemutatta a város előtt álló stratégiaalkotó munka összetettségét, a tervezési feladat szükségességét és a felülvizsgálat szakmai szempontjait.

A tervezési feladat elindítását követően, Kecskemét Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala Mérnöki Iroda Várostervezési Osztálya megkezdte **a településfejlesztési**

koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI.8.) Korm. rendelet szerinti előzetes tájékoztatást. Ennek során a szakosztály 2020. június 3-án előzetes tájékoztatót küldött a Korm. rendelet 9. mellékletben meghatározott államigazgatási szerveknek, az érintett területi (megyei és fővárosi) és a közvetlenül érintett szomszédos települési önkormányzatoknak (összesen 33 véleményező szerv), melyek közül 21 szervezet válaszolt.

Ezzel párhuzamosan elindult *a településfejlesztési, településrendezési és településképi egyeztetési eljárások partnerségi szabályairól szóló 27/2017. (XII.14.) önkormányzati rendeletben* rögzített partnerek tájékoztatása is hirdetmény (2020.05.29-2020.06.22., meghosszabítva 2020.06.24-2020.07.23 között) formájában, valamint a város honlapján (2020.06.24-től). Ebben a fázisban lakossági fórum megtartására nem került sor jelenléti jelleggel, *a veszélyhelyzet ideje alatt egyes településfejlesztési, településrendezési, településképi, építésügyi és örökségvédelmi, valamint közigazgatási hatósági eljárási szabályok eltérő alkalmazásáról szóló 143/2020. (IV.22.) Korm. rendelet 3. § (1)-(2), illetve a 2020. évi LVIII. törvény 165. § (2) b) pontja* alapján. A lakosság és a különböző szervezetek részéről így is további 8 előzetes vélemény, illetve észrevétel érkezett még be.

Kecskemét Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala Mérnöki Iroda Várostervezési Osztálya és a Kecskeméti Városfejlesztő Kft. 2020 nyarán több adatszolgáltatót (pl. Lechner Tudásközpont, Budapest Főváros Kormányhivatala Földmérési, Távérzékelési és Földhivatali Főosztály, Nemzeti Földügyi Központ, ATIVIZIG, OPTEN, GEOX Kft, KSH, közműszolgáltatók) **is felkeresett a** Megalapozó Vizsgálat helyzetfeltáró és helyzetelemző fejezeteihez **szükséges adatok és információk biztosítása érdekében.** 2020. július végén pedig elindult a **Hivatalon belüli adatigénylés, -szolgáltatás és az ezekkel kapcsolatos egyeztetések.** Ennek keretében megtörtént az önkormányzati döntéssel jóváhagyott koncepciók, programok, tervek, valamint a szükséges, de még csak az előkészítési fázisban járó szakági fejlesztési dokumentumok összegyűjtése, az adatkérő levelek kiküldése. Az adatszolgáltatás hatékonyságának növelése és az együttműködés erősítése érdekében 2020. augusztus 13-án Öveges László főépítész, valamint a tervező Kecskeméti Városfejlesztő Kft. a felülvizsgálat előrehaladásáról és a további adatszükségletekről adott tájékoztatást. Majd 2020. szeptember 21-én a Mérnöki Iroda vezetője felkérte a Hivatal szakosztályait, hogy az osztályok feladatköreit érintő folyamatban lévő és tervezett fejlesztésekről adjanak adatszolgáltatást.

Az **első munkafázisban** a fentebb ismertetett **előkészítő, adatgyűjtő és egyeztető** munkát végezte el a koordinációban résztvevő Mérnöki Iroda Várostervezési Osztálya és a Kecskeméti Városfejlesztő Kft. **A második munkafázisban elkezdődött a megalapozó vizsgálat készítése, melyhez a korábbiakban elkezdett adat- és információgyűjtést még tovább kellett szélesíteni.** A tervezők a nyilvános adatbázisok (pl. KSH T-STAR, TEIR,

Népesség-nyilvántartó, Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat, felvi.hu) felhasználásán túl, adatkéréssel fordultak a helyi közműszolgáltatók, a Kecskeméti Tankerületi Központ, a Bács-Kiskun Megyei Oktatókórház, az önkormányzati tulajdonú cégek, a Neumann János Egyetem és számos más helyi adatszolgáltató felé. Ezzel egyidőben elindult a Településfejlesztési Koncepció és az Integrált Településfejlesztési Stratégia megalapozását szolgáló „vitaanyag” elkészítése és a városi eredményeket, illetve fejlesztési szükségleteket feltárni szándékozó **kérdőívezés**. Tekintettel a kialakult SARS-CoV-2 koronavírus járványhelyzetre, a városi társadalom megszólítása külön célcsoportokra (lakosság, vállalkozások, polgármesteri hivatal dolgozói és az önkormányzat tisztségviselői) fókuszáló kérdőívvel (lakossági, vállalkozói, önkormányzati-hivatali) elektronikus formában történt. A téma iránti érdeklődést jól mutatja, hogy a kitöltésre biztosított közel három hét alatt a lakossági kérdőívre 1704 db válasz érkezett, a hivatali kérdőívet 73 döntéshozó és hivatalnok, míg a vállalati kérdőívet 50 db vállalkozás töltötte ki. A beérkezett válaszok jól tükrözik a lakossági, hivatali és vállalati fejlesztési igényeket, szükségleteket, melyek hozzájárulhatnak a következő időszak fejlesztési elképzeléseinek körvonalazásához.

A munka harmadik fázisában 2021 áprilisára elkészült a teljes Megalapozó Vizsgálat, amely már magában foglalta a 314/2012. (XI.8.) Korm. rendelet szerinti helyzetelemző és -értékelő munkarészeket is. A jelen Megalapozó Vizsgálat olyan szakmai részletességgel és mélységben készült el, amely alapját képezheti mind Kecskemét Megyei Jogú Város készülő Településfejlesztési Koncepciójának, mind az Integrált Településfejlesztési Stratégiájának, mind pedig a településrendezési eszközök előkészítésének.

A Megalapozó Vizsgálatban feltárt városi (társadalmi, gazdasági, területi és környezeti) folyamatok, a jelentkező új társadalmi szükségletek, a hazai és uniós szakmapolitikai elvárások, valamint az elérhető fejlesztési források orientálják a jövőbeli kecskeméti fejlesztési alapelvek, célok, irányok és prioritások, valamint az ezekhez kapcsolódó szakmai ajánlások összefüggő rendszerének körvonalait, melyek az elkövetkezendő hónapokban széleskörű társadalmi egyeztetések (lakossági, hatósági, szakmai, stb.) során fognak véglegesedni.

I. HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ

1.1. Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok

1.1.1. Történelmi előzmények

Kecskemét az ország egyik meghatározó természetföldrajzi egységének, a Duna-Tisza közének legnagyobb települése. A város történelme folyamán sem a természetföldrajzi adottságok (pl. talajtani viszonyok, vízrajzi helyzet, ipari nyersanyagok hiánya), sem a stratégiai elhelyezkedés nem volt kedvező, de a védelmi célokat szolgáló objektum (pl. kővár) hiánya is alapvetően hátráltatta egy jelentősebb térségi hatással rendelkező település kialakulását. Ugyanakkor a legkülönbözőbb privilégiumok (vásártartás, árumegállító jog, vendégjog, útkényszer, a szabad költözködés joga), a területet keresztülszelő kereskedelmi útvonalak és az óriási (a XVIII. század elején 450.000 kat. hold) legeltetésre alkalmas területek az évszázadok során mégis elég városfejlesztési energiát tudtak biztosítani Kecskemét településhálózatból történő kiemelkedéshez.

Kecskemét történelmi fejlődésének sajátossága, hogy a tatárjárást követően a környezetében elpusztult falvak területének bekebelezésével, a kunok székvárosává, majd a vonzáskörzet piacközpontjává válásával – a XIII. század 70-es éveitől – folyamatosan erősödött, melynek következtében 1368-ban már „*oppidum seu villa*”-ként (mezőváros) említi a budai káptalan által kiállított hiteles oklevél⁶. A város szerepkörét és súlyát ebben az időszakban a rajta átmenő kereskedelmi utak forgalma (pl. szarvasmarha, ló, juh), illetve azok fontossága határozta meg. A törökök Európában való megjelenésével, majd a város elzálogosításával (1439) Kecskemét ugyan „szabadalmas” város és a megszerzett jogait folyamatosan bővítő központ maradhatott, de a Török Hódoltság alatt, az elnéptelenedő Duna-Tisza közén gazdasági dinamikáját és az – egyébként sem számottevő – térségi vonzáskörzetét már nem tudta megőrizni.

Kecskemét a következő évszázadokban (a XV. század végétől a XVIII. század közepéig) a saját belső erőforrásaira támaszkodva fejlődött, melynek alapját a saját és bérelt pusztáin (1. ábra) folytatott szarvasmarhatartás, illetve a Nyugat-Európába irányuló marhakereskedelem képezte.

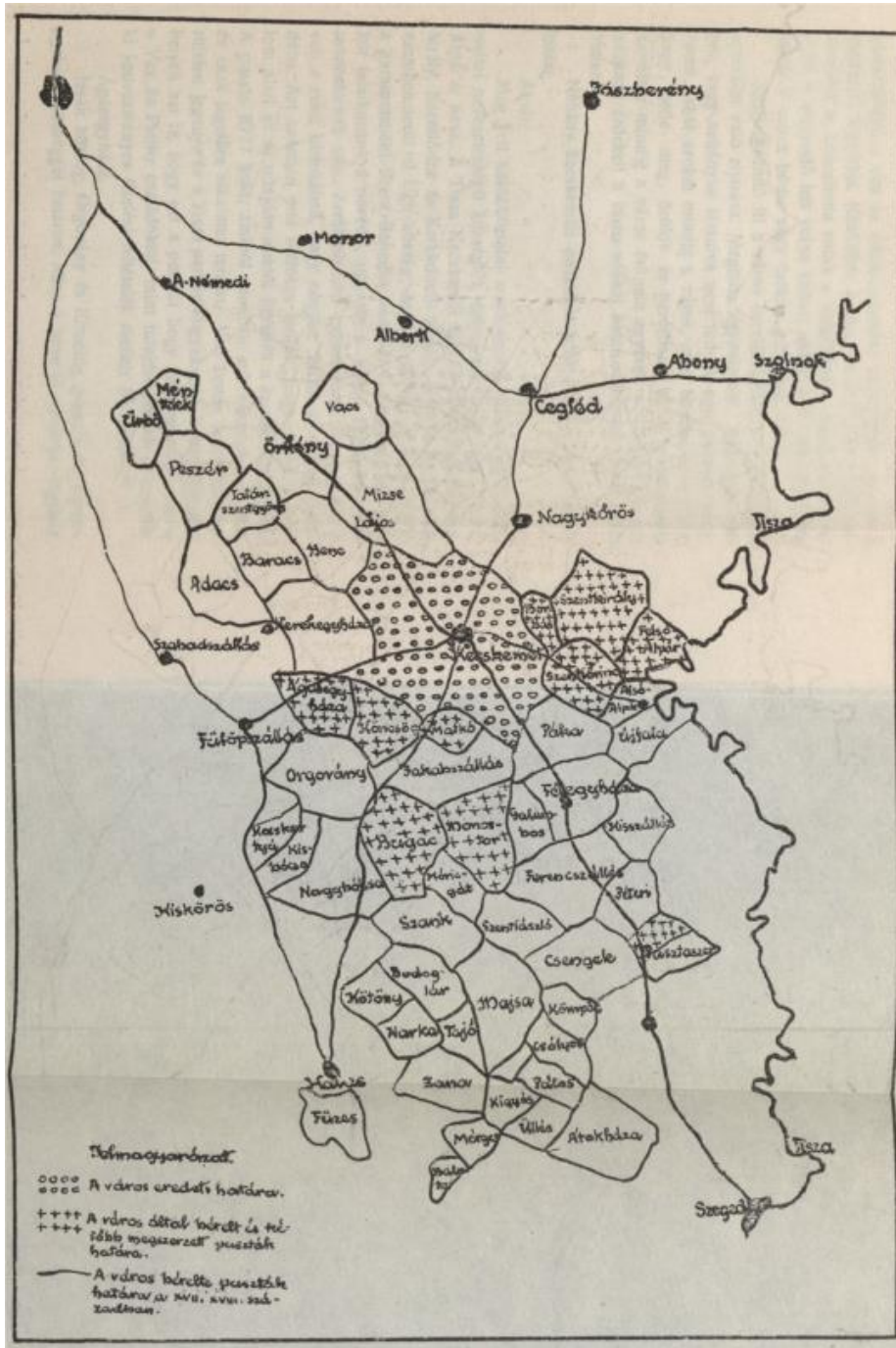
A XVIII-XIX. század folyamán a Homokhátság területének fokozatos újratelepülésével és Maria Terézia 1745-ös „*redemptio*”-jával, (a szabad jászok és kunok örökös kiváltságainak visszaállításával) a város ugyan elvesztette bérelt pusztáinak egy jelentős részét (a kun pusztákon önálló települések fejlődtek), azonban a közel 1000 km²-es közigazgatási határa még mindig elég lehetőséget nyújtott az autonóm fejlődéshez. A csökkenő gazdálkodási terület, a növekvő lakosság és a kíméletlen túllegeltetés kikényszerítette a belterjesebb

⁶ Bártfai Szabó L. (1938): Pest megye történetének okleveles emlékei. 1002–1599-ig. Bp., 1938. pp. 84–86.

földművelés megerősítését. A XVIII. sz. második felében a futóhomok terjedésének megállítása érdekében, elindul a szőlő- és gyümölcsös kertek létesítése, valamint ezzel párhuzamosan a város külsőbb területeire történő lakossági kiáramlás. A tanyákra (mezei kertek) történő tömeges lakossági kiköltözés létrehozta a városra jellemző tanyás településszerkezetet. A kibontakozó tanyarendszer egy egészen különös város-vidék kapcsolatot hozott létre, melyet kiegészített a város piaci szerepköre, hiszen a híres országos vásárai mellett, Kecskemét a környező tájegység piacközpontjává is vált.

1. ábra: Kecskemét saját és bérelt pusztái a XVIII. század végén

Forrás: Lipóty S.: Kecskemét TH. város birtokszervezése és a szabad királyi városság kérdése 1935. (Balla Antal mérnök 1793-ban készült munkája alapján)

A XIX. század végétől, s különösen a XX. sz. elejétől Kecskemét funkcionális jellege és arculata is megváltozott. Az 1867-es osztrák-magyar kiegyezést követően, a hazai bankrendszer fejlődésével és a banki hitelezés beindulásával, létrejött az a tőkealap, amely elindította Kecskemétet egy addig nem látott léptékű növekedési pályán. Új szerepkörét elsődlegesen a nagy hatékonyságú, belterjes mezőgazdasági árutermelésnek, kiemelkedő színvonalú szőlő-, gyümölcs- és zöldségtermelésnek (ld. „kerti kultúra”) és az arra épülő nagykereskedelmi tevékenységnek (a XX. sz. elejére Kecskemét válik az ország egyik legnagyobb gyümölcs-exportőrévé) köszönheti. Az új kereskedelmi tevékenységek megjelenését és a város térségi kapcsolatainak kiteljesedését segítette elő a különböző irányú vasútvonalak kiépítése is (pl. Cegléd-Kecskemét 1853, Kecskemét-Szeged 1854, Kecskemét-Fülöpszállás 1895, Kecskemét-Tiszaug 1896, Kecskemét-Lajosmizse 1905, Kecskemét-Bugac keskeny nyomtávú vasút 1917). A város változó karakterét azonban nem csak a jelzett agrár árutermelés, hanem az egyre erőteljesebb építkezések, a városrendezés és szabályozás, valamint a XX. sz. elején induló iparosítás (konzervgyár 1901, ricinus olajgyár 1901, műjéggyár 1902, gépgyár és vasöntöde 1907, ecsetgyár 1907, gyufagyár 1909, kenyérgyár 1911 és cipőgyár 1911) is jelentősen meghatározta. Az első világháború alatt, valamint az azt követő zűrzavaros években, a város gazdaságára stagnálás volt jellemző. Kecskemét iparának hátterét még mindig a nagy hatékonyságú és kiemelkedő színvonalú, szőlő-, gyümölcs- és zöldségtermelésen alapuló kertkultúra adta.

A két világháború közötti időszakban a népességszám folyamatos bővült, újrakezdődtek a városban a nagyarányú parcellázások, s folytatódott a népesség tanyákra történő kiáramlása, a tanyai gazdálkodás felfutása. A város ipari szerkezetét meghatározták a térségben előállított, de gyorsan romló mezőgazdasági termékek (szeszgyár 1920, konzervgyár 1921, hűtőház 1928, baromfifeldolgozó 1928, hűtőház és jéggyár 1937), valamint a társadalmi igényeket kielégítő új ipari tevékenységek (egészségügyi cikkek és fürdőkádak gyártásának elindulása a Kecskeméti Gépgyárban 1927, Schiffer-féle cipőgyár 1928). A vizsgált évtizedekben – bár lelassult ütemben – folytatódott a polgárosodás és városiasodás, több jóléti beruházás (Közkórház 1921, városi múzeum 1924, új széktói fürdő 1925, Postapalota 1931, új egészségház 1938), illetve közszolgáltatás (taxiszolgáltatás, buszjárat, új oktatási intézmények) is megjelent Kecskeméten. A belvárosi és az iparterületi építkezéseken kívül a településen nagyobb léptékű beépítés nem történt, mint ahogyan meghatározó városszerkezeti beavatkozások sem valósultak meg az 1930-1940-es években.

A II. világháborút követően kiépülő új, erősen központosított politikai és gazdasági rendszerben, Kecskemét központi politikai beavatkozások révén vált valódi területi központtá. Az 1950-es közigazgatási átszervezések eredményeként tanyavilágának leválasztásával már közigazgatásilag is értelmezhetővé vált Kecskemét szűkebb vonzásterülete, s megyeszékhelyként már több mint 100 település számára vált adminisztratív és forráselosztó centrummá. Ugyanakkor a település megyén belüli excentrikus elhelyezkedése, valamint a

megye lakosságához képest relatíve alacsony népességszáma miatt, Kecskemét térségi szerepköre korlátozott maradt.

Magyarországon 1951-ben elvégezték a hazai településállomány fejlesztési szempontú kategorizálását. Kecskemét I. osztályú, országos jelentőségű besorolást kapott másik 74 település mellett. Az országos jelentőségű 75 település mindegyikére átfogó rendezési tervet készítettek. Kecskeméten tervszerű és gyors ütemű beruházások (ipari és közigazgatási), lakás- és kommunális fejlesztések indultak el. A városfejlesztési elképzeléseknek két fontos célja volt. Egyrészt fel kellett számolniuk a többi megyeszékhelyhez képest tapasztalható infrastrukturális és fejlettségi elmaradottságot, valamint biztosítani kellett az egyre növekvő kecskeméti lakosság alapvető igényeinek kielégítését. A tervezett nagyléptékű beavatkozások megvalósíthatósága és a város funkcionális egységeinek (ipartelepek, lakóövezetek, parkok, sporttelepek, egészségügyi intézmények, temetők, szeméttelep, stb.) legoptimálisabb elhelyezése érdekében előbb 1959-ben, majd 1967-ben is készült általános rendezési terv⁷. A terv ajánlásainak megfelelően kezdődött el a város keleti és déli részén az ipar üzemek, tanácsi vállalatok, a kereskedelem, a kommunális és közlekedési célú egységek letelepítése. Az erőteljes iparosítás, a nagyarányú városba költözés és az új lakótelepek (Árpádvaros, Széchenyiváros, Hunyadi város, Műkertváros, stb.) és lakóterületek (Alsószéktó, Felsőszéktó, Vacsiköz, Petőfiváros, Katonatelep, Méntelek) építése jelentősen átalakította a város térszerkezetét és hagyományos mezővárosi arculatát. A dinamikus, ugyanakkor ellentmondásoktól sem mentes fejlődés az 1971-es Országos Településhálózat-fejlesztési Konceptió elfogadása után is folytatódott. Kecskemét ekkor felsőfokú központ besorolást kapott, amely szükségessé tette a meghatározott közintézmények, kulturális és szellemi központok kiépítését. Az 1980-as évekre Kecskemét funkcionális – ezen belül is kulturális és tudományos-szellemi – szerepköre tovább erősödött, bővült vonzáskörzete, amely mintegy 130-170 ezer fő foglalkoztatási, kereskedelmi, oktatási, kulturális és egészségügyi, illetve több mint félmillió ember közigazgatási centrumává vált. Ezzel a fejlődési dinamikával azonban nem nagyon tudott lépést tartani a városi műszaki infrastruktúra fejlesztése, illetve több területen is kapacitás-problémákkal küszködő intézményrendszer. A rendszerváltás hajnalán városszerkezeti, üzemeltetési és kommunális gondok sokasága jellemezte a települést (pl. túlságosan szétterülő várostest, lakó- és ipari övezetek keveredése, a város túlzott funkcionális egyközpontúsága, a zöldfelületek és parkok hiánya, a lakásállomány minőségi és mennyiségi elégtelensége, a közművesítettség alacsony foka, hiányos közúthálózat).

A rendszerváltást követő 15 év politikai és gazdasági átrendeződése Kecskemét térségi funkcióit, települési súlyát inkább negatívan, mint pozitívan érintette. Egészen az elmúlt évekig a megyei hatáskörök gyengülése, a mesterségesen formált Dél-Alföldi Régió belüli peremhelyzet, Szeged régióközponti dominanciája, továbbá a budapesti agglomeráció

⁷ Megyei Tanács 1959. XII. 21. 691/1959. sz. határozata; Megyei Tanács 1967. IX. 27. 27/1967. (IX.27.) sz. határozata.

vonzásterületének intenzív kiterjedése következtében a város térségi szerepkörei (elsősorban az igazgatási, döntéshozatali és felsőoktatási területen) beszűkültek. A városnak szembesülnie kellett azzal, hogy a helyi (humán, szervezeti és érdekérvényesítő) erőforrásai és pénzügyi lehetőségei még hazai viszonylatokban is meglehetősen gyengék, így csak nehezen tudna olyan minőségi fejlődési pályára állni, ami sikeressé teheti a befektetőkért és fejlesztési forrásokért zajló nemzetközi városversenyben. Kecskemét előtt álló kihívásokat a 2000-es évek elején megfelelően mérték fel a város vezetői, így elkerülhetlenné vált – már az uniós csatlakozásra is készülve – a település és térsége szerepköreinek újragondolása, a város láthatóvá tétele az átalakuló hazai és európai befektetői és döntéshozói kör, illetve a magyar irányítási rendszer számára. Az új évezred első évtizedének közepétől elindult a város újrapozicionálása, a befektetésösztönzés új elemeinek kiépítése (helyi adó és támogatáspolitikai kialakítása), a helyi gazdaság háttérének megerősítése, a település funkcióinak bővítése annak érdekében, hogy megszerezze azokat a regionális irányító és fejlesztési pozíciókat, melyek képesek lehetnek új dinamikát biztosítani a város további fejlődéséhez.

Az elmúlt másfél évtizedben, az eredményes uniós forráslelővételnek, a városi befektetésösztönző rendszer kiépülésének, s különösen a Daimler AG. 2008-as gyárépítési bejelentésének, illetve a nyomában megjelenő beszállítói hálózat erősödésének köszönhetően, soha nem látott gazdasági fejlődés vette kezdetét (egy évtized leforgása alatt több mint 10.000 új munkahely létesült) Kecskeméten. A helyi gazdaság erősödése és a városba beköltöző sok ezer jól képzett hazai és külföldi munkavállaló érezhető nyomást gyakorolt a települési jóléti ellátórendszerek, továbbá a kereskedelem és szolgáltatói szektor fejlesztésére is (pl. egészségügyi, kórházi beruházások, óvoda- és bölcsődeépítések, új élményfürdő kialakítása, sport és kulturális beruházások, kiskereskedelmi üzletek, közút- és közlekedésfejlesztési beavatkozások).

Az uniós, hazai (pl. TAO, Modern Városok Programja, egyéb állami pályázatok) és helyi forrásokból megvalósított beruházások, jelentős mértékben hozzájárultak Kecskemét kiegyensúlyozottabb foglalkoztatási és ágazati szerkezetének formálásához, valamint egyes térségi szerepkörök erősödéséhez (foglalkoztatási, közlekedési-logisztikai, oktatási-képzési, felsőoktatási, kutatás-fejlesztési, innovációs, egészségügyi).

A jelzett folyamatokkal párhuzamosan az egyre gyorsuló fejlesztések átalakították a település térszerkezetét és térfolyamatait. A helyi társadalom jövedelemviszonyai alapvetően megváltoztak, így mind az egyének szintjén, mind pedig az egyes városrészek közötti ellátottsági, lakókörnyezeti, infrastrukturális és életminőségbeli különbségek fokozódtak. Az eltérő fejlettségű városrészek (pl. lakótelepek, zártkerti övezetek, egyéb csatolt településrészek) nivellálására tett erőfeszítések, a növekvő várostest üzemeltetése, valamint a felértékelődő déli iparterületnek a város belsőbb részeivel történő minőségi összekapcsolása jelentős forrásokat igényelt. Ezek a növekvő költségek nem csak az önkormányzat pénzügyi

lehetőségeit fessegette, de hátráltatta a frekvenciáltabb belsőbb városrészek modernizálását (városi alközpontok kiépítése, a belváros fejlesztése, tömbrehabilitációk, okos megoldások széleskörű alkalmazása), a nagyobb léptékű városrehabilitációs elképzelések (barnamezős területek, laktanyák rehabilitációja, a belváros közlekedési átszervezése, mélyszíni parkolók kiépítése, parkosítás) megvalósítását, valamint a közintézmények és közszolgáltatások gyorsabb ütemű minőségi fejlesztését.

Az elmúlt években mindinkább megerősödő kecskeméti gazdasági fejlődés új jelenségek (pl. munkaerőhiány, a meglévő iparterületek telítődése, légszennyezés, forgalmi dugók, parkolási nehézségek) és folyamatok (a társadalom átalakulása, növekvő jövedelmek, változó térszerkezet, csökkenő zöldterületek, növekvő városüzemeltetési költségek) megjelenésével járt együtt, amely további kérdéseket vet fel Kecskemét jövőbeli fejlesztése és fejlődése kapcsán.

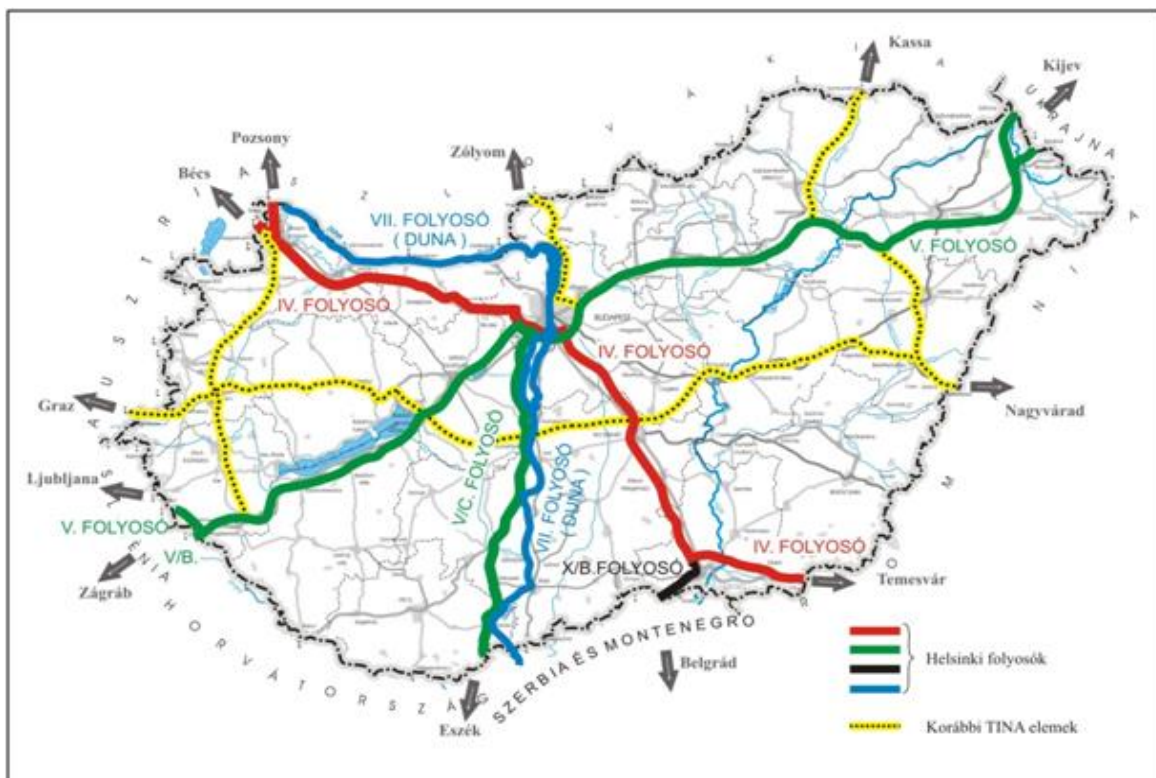
A város versenyképességének megőrzése, harmonikus és kiegyensúlyozott fejlesztése érdekében a hagyományosan erős termelőipari szektorok (járműipar, fémfeldolgozás, gumi- és műanyagtermék gyártás, gép-, gépi berendezésgyártás, villamosberendezés-gyártás) és az egyre erősödő logisztikai szolgáltatások mellett, egyre inkább figyelembe kell vennie térség természetföldrajzi és környezeti adottságait (pl. környezetileg érzékeny és a klímaváltozás által érintett terület, védett természeti értékek, magas geotermikus gradiens és napsütéses órák száma, jelentős termőföld potenciál), illetve eltartó képességét.

Kecskemétnek a gazdasági eredményeit a jövőben klímatudatos módon, a környezet megóvásával, az innovációs teljesítmény fokozásával (pl. anyagtechnológia, kompozit kutatás, info-kommunikáció és digitalizáció, járműtechnológia), az energia- és erőforrásgazdálkodás hatékonyságának javításával, továbbá a megújuló energiahordozók szerepének bővítésével kell elérnie. Ezek a célok Kecskemét városát nem csak a fenntartható tájgazdálkodásra, környezetbarát agrártermelésre (öntözéses és precíziós agrárgazdaság) és ráépülő élelmiszeripari fejlesztésekre, de az ökoturisztikai, a zöldenergia előállítás és környezetipari tevékenységek megvalósítására is ösztönzi. Kecskemétnek a felsorolt területeken körvonalazódik lehetősége karakteres szerepkör formálására, versenyképességének növelésére, elsősorban Budapest és Szeged egyre erősödő (gazdasági, oktatási, innovációs, igazgatási stb.) térségi hatókörével szemben.

1.1.2. A település közlekedésföldrajzi elhelyezkedése

Kecskemét (GPS: é.sz. 46.9074° k.h. 19.6917°) az ország egyik meghatározó természetföldrajzi egységének, a Duna-Tisza-közének legnagyobb települése, Bács-Kiskun megye székhelye, Magyarország nyolcadik legnépesebb városa (lakónépesség: 110.373 fő, 2019). A település közlekedésföldrajzi helyzete kedvező, hiszen a Budapest-Belgrád-Athén fejlesztési tengely mentén fekszik, melyen áthalad az Észak- és Dél-Európát összekötő IV-es számú Helsinki folyosó, valamint a tervezett kelet-nyugati irányú (M8-M4) – korábbi TINA hálózathoz tartozó – transzverzális folyosó (2. ábra).

2. ábra: A TEN-T Hálózat magyarországi elemei

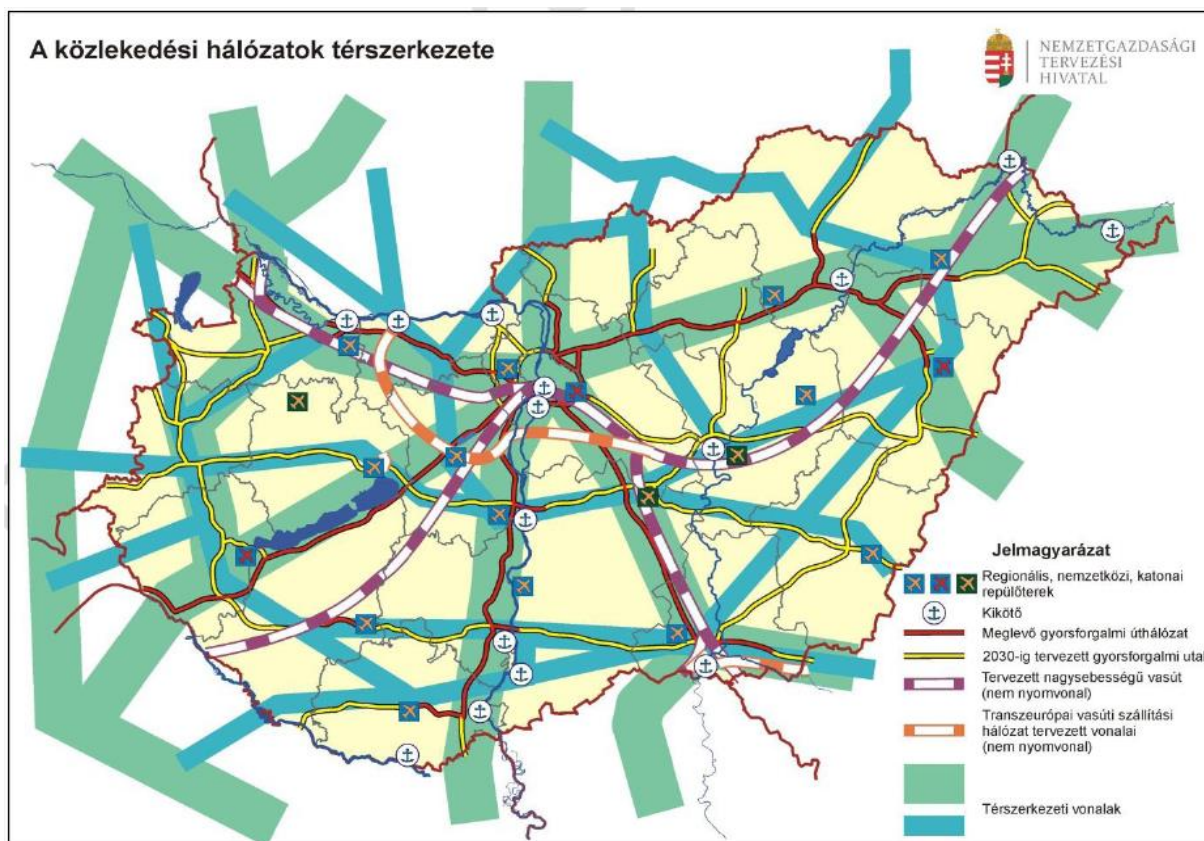
Forrás: <http://hu.wiki.weblogtrade.eu/>

Kecskemét hozzávetőlegesen egyenlő távolságra (85 km) helyezkedik el az ország fővárosától, Budapesttől, illetve a Dél-alföldi Régió legnagyobb településétől, Szegedtől. Ez az adottság – a város egyre erősödő gazdasági potenciáljával párosulva – regionális szinten kedvező logisztikai, kereskedelmi és innovációs közvetítő szerepet teremthet a település számára.

Ezt a folyamatot erősítheti a közeljövőben a kelet-nyugati irányban épülő M8-M4-es közúti korridor, valamint a dél-keleti irányból a várost elérő M44-es autótű, amely Kecskemét számára nem csak a közlekedési folyosó mentén elhelyezkedő meghatározó települési központok elérhetőségét javítja, de a regionális fejlődési tengely meghatározó részévé teszi a várost, s bővűlő lehetőségeket nyit meg Nyugat-Magyarország, Stájerország és az Adriatársé, illetve az ország keleti, dél-keleti része, valamint Erdély irányába.

A kelet-nyugati irányú közúti fejlesztések mellett, a Cegléd-Szeged (140-es), illetve a Budapest-Lajosmizse-Kecskemét (142-es) vasútvonal korszerűsítése, a Budapest-Belgrád gyorsvasút megépítése, a katonai repülőtér vegyes használata, valamint a helyi és térségi gazdasági szereplők révén, már középtávon is meghatározó koordinációs, szervező és elosztó szerepet tölthet be, mind az észak-déli, mind pedig kelet-nyugati áruáramlatok tekintetében (3. ábra).

3. ábra: Kecskemét közlekedés-földrajzi helyzete, térszerkezeti kapcsolatai

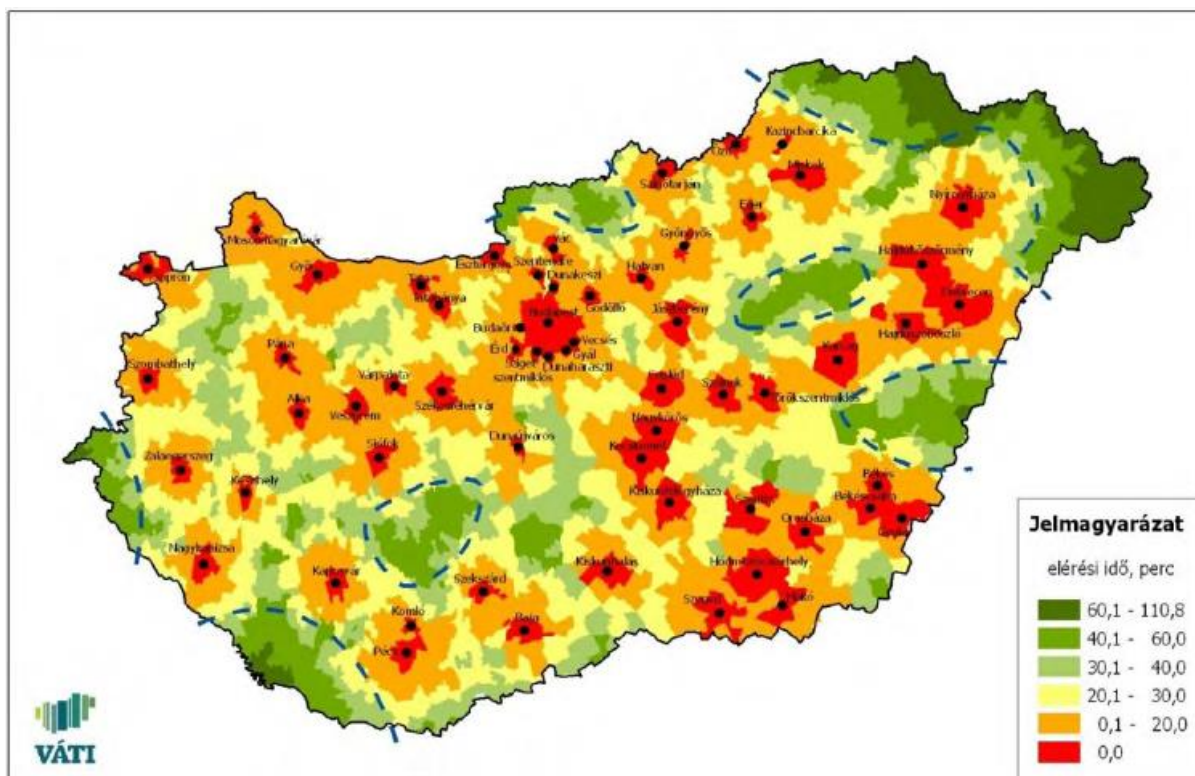

Forrás: Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal, OFTK 2014.

Kecskemét kedvező elérhetőségi viszonyaira jellemző, hogy a budapesti Liszt Ferenc repülőtér – a város határában húzódó M5-ös autópályán – 50 perc alatt, míg a nemzetközi áruszállításban meghatározó dunai kikötők (Dunaújváros, Csepel) hozzávetőleg egy óra alatt elérhetők (4. ábra).

A nagytérségi elérhetőségi viszonyok mellett, a megye, illetve a régió kisebb településeinek elérésében, ellátásában, valamint a településközi kapcsolatok erősítésében meghatározó szerepet játszanak közúti főútvonalai (44, 441, 5, 52, 54), valamint vasúti kapcsolatai (140-es Cegléd-Szeged, 142-es Budapest-Lajosmizse-Kecskemét, 145-ös Szolnok-Kecskemét), melyek az egyre erősödő elővárosi közlekedési kapcsolatokban is nélkülözhetetlenek.

4. ábra: Kecskemét időbeli elérhetőségi viszonylatai

Forrás: VÁTI 2010.

1.1.3. Kecskemét helye a településhálózatban

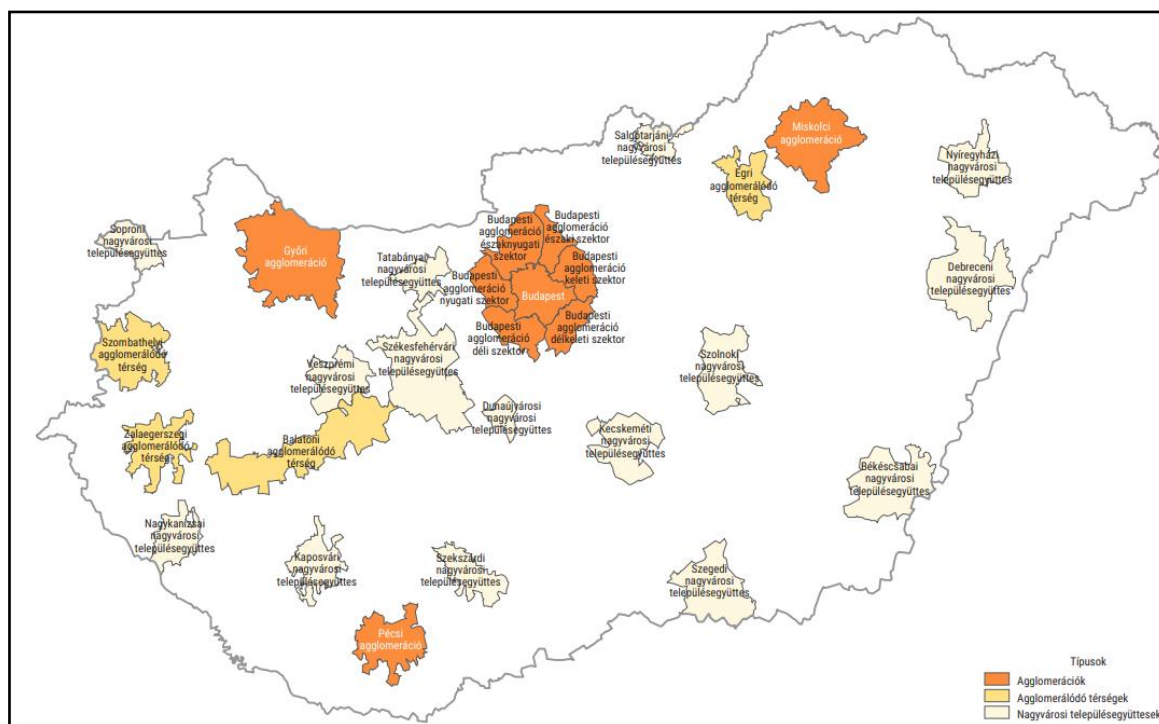
Kecskemét a Duna-Tisza köze közigazgatási és gazdasági központja, Magyarország nyolcadik, a Dél-alföldi régió második legnépesebb városa (lakónépessége 110.373 fő, valamivel több, mint 2/3-a a régióközpont Szeged népességszámának), **Bács-Kiskun megye székhelye**, a Kecskeméti járás központja. Kecskemétet – Nyíregyháza kivételével – a népességszám alapján felállított rangsorban csak régióközpont szerepkört is betöltő centrumok előzik meg. Bács-Kiskun megyén belül Kecskemét népességi súlya az elmúlt 20 évben (2000-ben 19,63%, 2010-ben 21,58%, 2019-ben 21,97%) folyamatosan növekedett. A népességszámához viszonyítva Kecskemét viszonylag nagy közigazgatási területtel rendelkezik (322,2 km²), amely a megyei jogú városok között a harmadik legnagyobb, s jelentős fejlesztési potenciált hordoz magában.

Kecskemét jelentőségét jól tükrözi, hogy a hazai településszerkezeten belül – meghatározó szerepű – **nagyvárosi településeggyüttes központja besorolást kapott**, így természetes vonzasközpontja további hét (Ágasegyháza, Ballószög, Fülöpjakab, Helvécia, Jakabszállás, Kerekegyháza, Kunszállás) településnek (5. ábra).

A város növekvő gazdasági erejét jól szemlélteti, hogy – a belföldi ingázási adatok alapján – mind kiterjedtebb munkaerőpiaci vonzaskörzete is, amely már a megyehatáron túlra is átnyúlik, érintve Pest és Jász-Nagykun-Szolnok megyék településeit is (6. ábra).

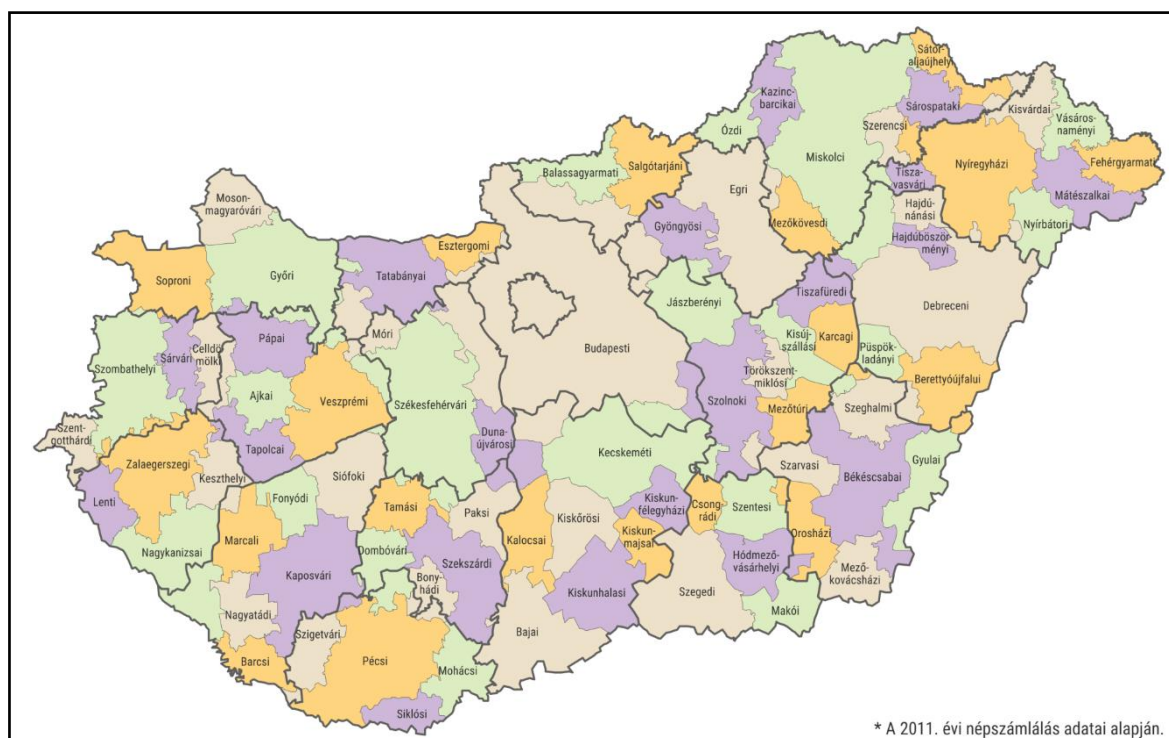

5. ábra: Agglomerációk, agglomerálódó térségek, nagyvárosi településegységek

Forrás: KSH 2014.

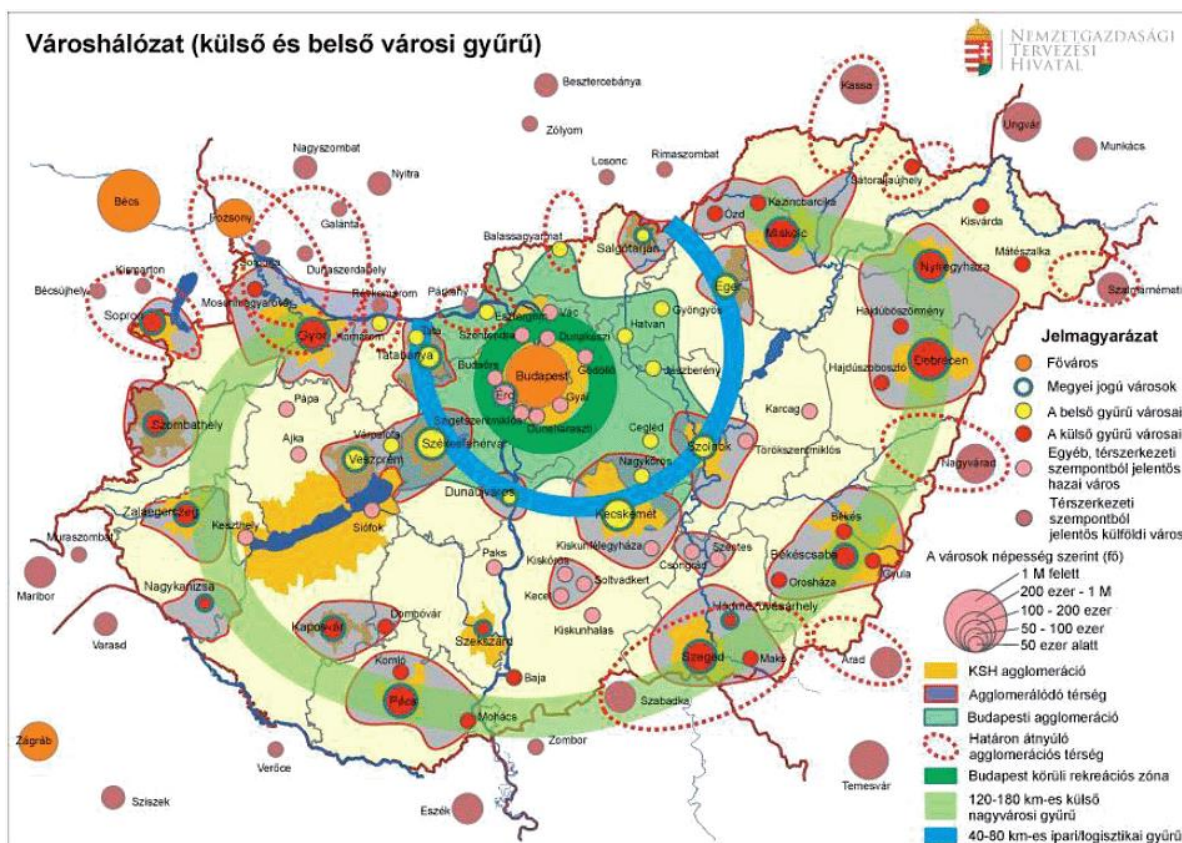
6. ábra: Munkaerőpiaci körzetek

Forrás: KSH-DE 2017.

Kecskemét az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció alapján agglomerálódó térség, amely a Budapest körül 40-80 km-es körben kialakuló ipari/logisztikai belső gyűrű város és kiemelkedő termelési központ (7. ábra).

7. ábra: Városhálózat Magyarországon

Forrás: 1/2014. (I. 3.) OGY határozat a Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióról

A város településhálózatban, illetve a megyei jogú városok sorrendjében elfoglalt helyének, súlyának és szerepköreinek meghatározását részben települési funkciói (egyetemi központ [Neumann János Egyetem], megyei és részben regionális ellátási szerepkörű egészségügyi központ, hazánk egyik legnagyobb termelési és logisztikai centruma, oktatási, kulturális és szociális ellátóközpont), részben pedig kapcsolati hálózata, érdekérvényesítő képessége és fejlettségi mutatói határozzák meg (1. táblázat).

A táblázat adatai alapján látható, hogy az egyes fejlettségi mutatók tekintetében Kecskemét – megyei jogú városok körében vizsgált – relatív helyzete hogyan változott az elmúlt 20 évben. Megfigyelhető, hogy **Kecskemét például a demográfiai, foglalkoztatási, gazdasági, jövedelmi mutatók tekintetében nem csak önmagához, de versenytársaihoz képest is jelentős előrelépést ért el az elmúlt két évtizedben**, így a vitalitás és a gazdasági erő szempontjából az egyik legmeghatározóbb városa az országnak. Másrészt, a város a hagyományos életminőségi mutatók tekintetében (pl. tartós munkanélküliség, lakásépítés, csatornázottság) továbbra is jelentős feladatok előtt áll, hiszen fel kell számolnia a múltból örökölt műszaki-infrastrukturális elmaradottságot (pl. úthálózati fejlesztések, modern parkolási rendszer, minőségi lakásállomány), valamint meg kell valósítania a tervezett – s jelentős forrásigénnyel rendelkező – modernizációs, jóléti és társadalmi fejlesztéseit.

1. táblázat: A megyei jogú városok néhány összehasonlító adata alapján számított rang-sorrendek
Kecskemét helye a megyei jogú városok között

(■ 1999-es helyezés, ▲ 2019-es helyezés [előbbre] ▼ 2019-es helyezés [hátrébb])

Mutatók	Mérték-egység	Érték 2019-ben	Kecskemét helyezése a megyei jogú városok között																						
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
Lakónépesség	fő	110.373								■															
Lakásállomány	db	51.441								■															
Vándorlási különbözet évi átlaga 1000 főre az elmúlt 10 évben	fő	1,03			■		▼																		
Természetes szaporulat évi átlaga 1000 főre az elmúlt 10 évben	fő	-1,2	▲				■																		
Vitalitási index (a 0-14 évesek aránya a 60-x évesekhez)	arány szá- m	0,61		▲		■																			
A foglalkoztatottak aránya a lakónépességben (bázis 2001)	%	42,89*									▲		■												
Munkanélküliek aránya a lakónépességben	%	2,07												■											
Tartós (180<) munkanélküliek aránya a munkanélküliek között	%	40,93													▲	■									
Az elmúlt 10 évben épített lakások aránya a lakásállományban	%	4,7				■			▼																
Közüzemi vízhálózatba bekapcsolt lakások aránya (2018)	%	98,6											▲											■	
1 km vízhálózatra jutó csatornázottság	m	667,5																					■	▼	
1000 lakosra jutó regisztrált vállalkozások száma	db	189,7									▲			■											
1000 lakosra jutó kiskereskedelmi üzletek száma	db	17,44										▲								■					
Felsőfokú végz. rendelk. aránya a népességből (bázis 2001)	%	17,63*													▲			■							
1000 lakosra jutó nap. tag. középiskolai tanulók száma	fő	73,01									▲									■					
1000 lakosra jutó felsőoktatási hallgatók száma	fő	32,1												▲	■										
1000 lakosra jutó vendégéjszakák száma	db	1872,13								▲				■											
1000 lakosra jutó működő kórházi ágyak száma	db	16,13												▲		■									
1000 lakosra jutó személygépkocsik száma	db	436,81			▲			■																	
Önkormányzatok helyi adóbevételei (bázis 2001)	millió Ft	12.563,2						▲		■															

Forrás: KSH Területi statisztika 2020.

*2011-es Népszámlálási adat

Kecskemétnek ezt a kétarcúságát támasztja alá az a **városhálózati fejlettségvizsgálat** is, amely egyszerre elemzi például a megyei jogú városok gazdasági teljesítményét és a városi életminőséget meghatározó jellemzőket. A munka keretében elvégzett felmérés 13 db gazdasági⁸ és 13 db életminőségre, minőségi ellátottságra⁹ vonatkozó mutató felhasználásával, s azok megfelelő súlyozásával történt, melynek célja a megyei jogú városok relatív fejlettségének bemutatása volt (8. ábra). Az eredményekből látható, hogy mind a gazdaság egésze, mind pedig az egyes gazdasági (pl. 1000 főre eső iparüzési adó bevétel, 1000 lakosra jutó regisztrált vállalkozások száma, a vállalatok nettó árbevétele) és jövedelmi mutatók (pl. 1000 főre eső személygépjárművek száma, az összevont SZJA adóalapba tartozó összes jövedelem) tekintetében jól teljesített Kecskemét. Teljesen más a helyzet, ha az életminőséget, az ellátottsági és infrastrukturális viszonyokat tükröző mutatókat vizsgáljuk, ahol a város csak a rangsor utolsó harmadában foglal helyet. A minőségi elemekben megfigyelhető lemaradás azonban nemcsak Kecskemétre, hanem az alföldi településhálózat nagyobb részére is jellemző. Ennek legfőbb oka, hogy mind a térségre, mind pedig városunkra jellemzőek a nagy közigazgatási határok, a belterületen kívüli településrészek (egyéb belterületi egységek, zártkertek, külterületi lakóegységek), melyek infrastrukturális kiépítése (pl. utak, közvilágítás, szennyvíz) és minőségi közszolgáltatási fejlesztése költségigényes és nehezen megvalósítható.

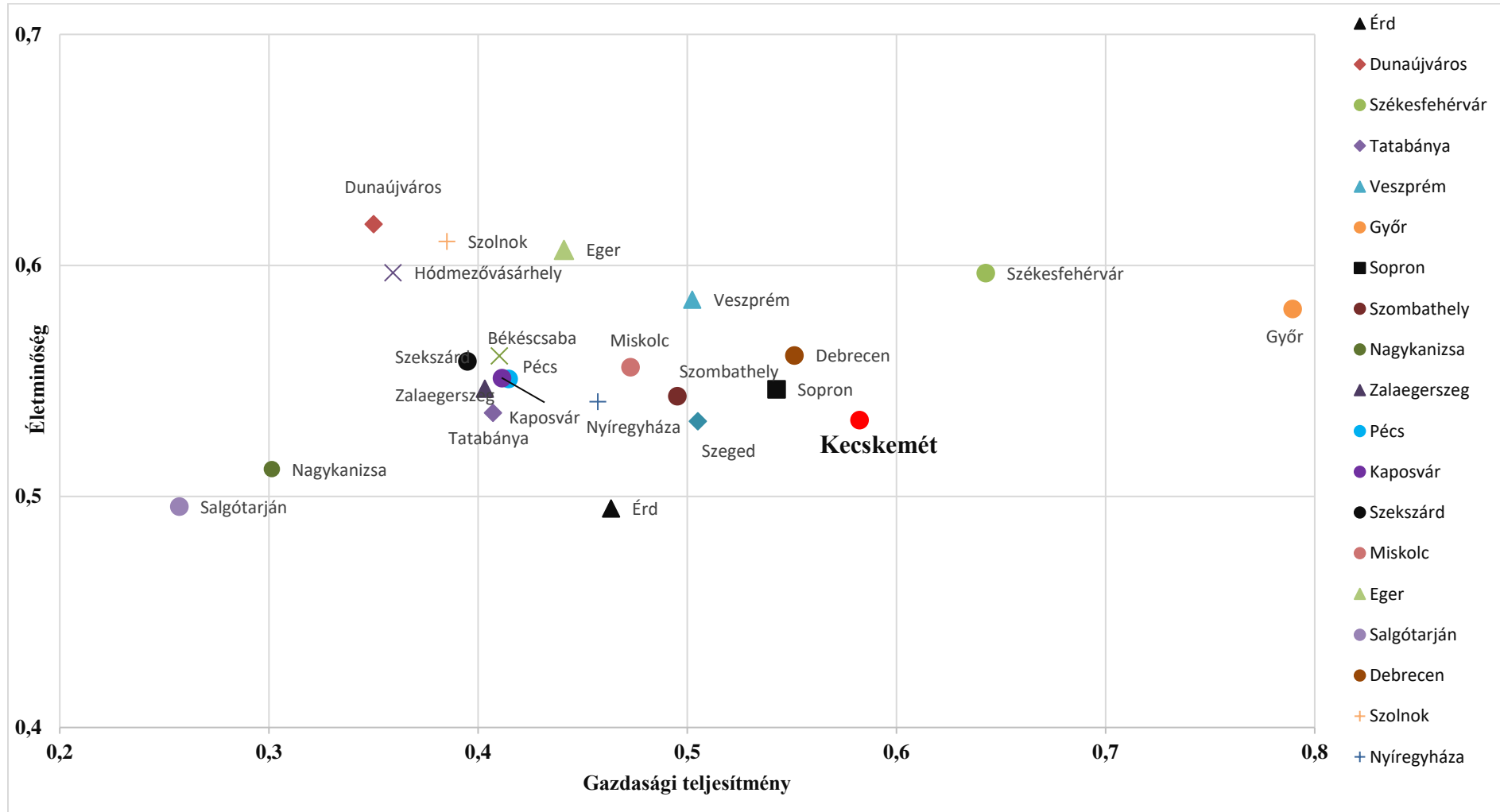
A vizsgálat alapján, összességében megállapítható, hogy **Kecskemét viszonylag kedvező demográfiai adottságokkal rendelkező, dinamikusan fejlődő gazdasági központ, amely mind a műszaki infrastruktúra, mind pedig a társadalmi fejlettség tekintetében jelentős előrelépéseket tett**, ugyanakkor versenyképességének növelése nem képzelhető el az életkörülményeket és a társadalmi jólétet meghatározó minőségi elemek további fejlesztése nélkül. Az elmúlt években a befektetőkért, a munkavállalókért, a jó szakemberekért és a diákokért folytatott versenyben, az életminőséget (természeti- és lakókörnyezet minősége, közbiztonság, aktív közösségi élet, erős identitás), a társadalmi jólétet (pl. magas színvonalú közszolgáltatások és ellátórendszer, kulturális és szabadidős lehetőségek, erős oktatási és innovációs rendszer) befolyásoló tényezők lettek mindinkább dominánsak. **Kecskemét ezért a verseny- és vonzóképeségének fennmaradását biztosító, minőségi elemekre építő városfejlesztésre törekedett.**

⁸ A 1000 főre eső iparüzési adó bevétel; 1000 főre eső személygépjárművek száma; 1000 lakosra jutó regisztrált vállalkozások száma; Munkanélküliek aránya; Tartós (180 napon túli) munkanélküliek aránya az összes munkanélküli között; Értékesített használt lakások átlagos ára; Önkormányzati beruházások ezer főre eső értéke 2014 és 2018 között; A 2010 és 2019 között épített lakások aránya; 1000 főre jutó elnyert európai uniós támogatások; 250 főnél több munkavállalót foglalkoztató vállalkozások száma; Az összevont SZJA adóalapba tartozó összes jövedelem; A vállalatok nettó árbevétele; A vállalatok exportból származó nettó árbevétele.

⁹ Bölcsődei férőhelyek 1000 bölcsődéskorú (0-3 éves) gyermekre vetítve; Óvodai férőhelyek száma 1000 óvodáskorú (3-6 éves) gyermekre vetítve; 1000 főre jutó gimnáziumi, szakközépiskolai és szakiskolai tanulók száma; Internettel ellátott általános iskolai feladatellátási helyek aránya; Számítógépet használó általános iskolai tanulók aránya; Az önkormányzati tulajdonú zöldterületek a település teljes területének arányában; Ezer főre eső internet-előfizetések száma; Ezer főre eső civil szervezetek száma; Ezer főre eső vendéglátóhelyek száma; Ezer méter vízhálózatra jutó csatornázottság; Távfűtésbe bekapcsolt lakások aránya; Ezer főre eső kerékpárút, közös gyalog- és kerékpárút hossza; Ezer főre eső személyi sérüléssel járó balesetek száma.

8. ábra: Kecskemét relatív helyzete a megyei jogú városok között, életminőségi és gazdasági mutatók alapján

Forrás: KSH Területi statisztika 2019 alapján, saját szerkesztés

1.1.4. Kecskemét térségi szerepköre, vonzásviszonyai

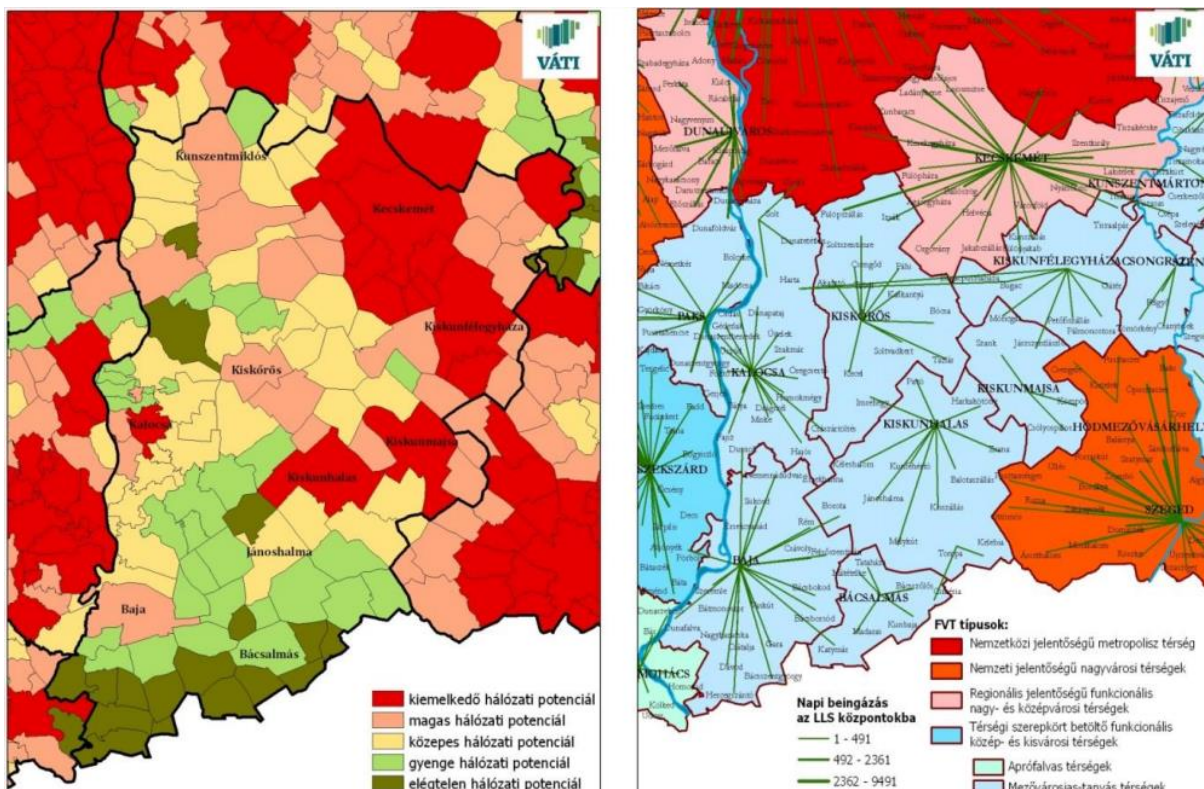
Kecskemét térségi szerepkörét, településhálózati kapcsolatait összetett és bonyolult hatásrendszerek (pl. gazdálkodási, gazdasági, politikai, környezeti, kulturális, közlekedési) alakították az elmúlt évtizedek során. A régió belüli települési kapcsolatainak alakulásában meghatározó szerepet töltött be a gazdasági tevékenység, a foglalkoztatás, a közigazgatás szervezés, az oktatás, az egészségügyi és szociális ellátás, s nem utolsósorban a kereskedelem.

Kecskemét vonzásviszonyait és településhálózati szerepkörét alapvetően öt tényező befolyásolja:

- A város funkcionális sokszínűsége, intézményeinek, szervezeteinek, vállalkozásainak szakmai teljesítménye, minősége és kapcsolati hálója;
- Nagy multinacionális cégek jelenléte, beszállítói hálózatuk kiterjedtsége;
- A város kedvező közlekedésgéográfiai helyzete, mind kiépültebb és komplexebb közlekedési hálózata (közúti, vasúti, légi);
- A régió és megyén belüli periférikus elhelyezkedése;
- A fővárostól Budapesttől és Szegedtől, mint a dél-alföldi régió központjától való egyenlő, s viszonylag kis távolság (kb. 85 km).

A különböző hatásrendszereknek köszönhetően, az alábbi települési, térségi potenciálok és vonzásokapcsolatok jellemezték Kecskemétet az elmúlt bő egy évtizedben (9. ábra).

9. ábra: Kecskemét településhálózati potenciálja és vonzásviszonyai

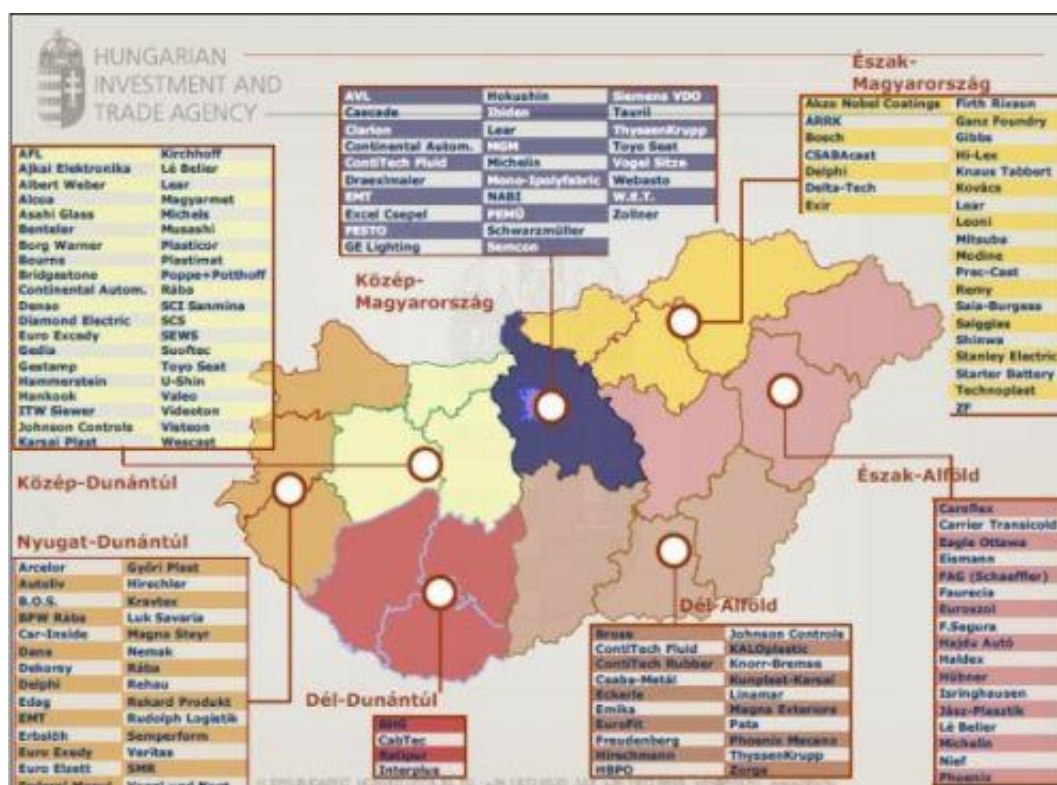
Forrás: VÁTI 2009

Az ábra alapján is jól látható, hogy **Kecskemét** a viszonylag nagy megyeméretnek, s a **megyén belül** elfoglalt (ÉK-i) periférikus helyzetének köszönhetően, **nem tudott minden irányban intenzív és kiterjedt kapcsolatokat kiépíteni**. Viszonylag gyenge kapcsolatok alakultak ki a megye, illetve a régió keleti és dél-keleti területeivel, ami részben a Tisza elválasztó hatásának, részben pedig Szarvas, Szentés és Békéscsaba, illetve Szeged erős térségi központ szerepének köszönhető. Megállapítható, hogy Kecskemét vonzóhatása már alig érzékelhető a bácskai, illetve a hidakkal rendelkező Duna-menti területeken. A megye nyugati részén elhelyezkedő településekre (pl. Baja, Kalocsa, Solt, Dunavecse) Pécs, illetve másik két dunántúli megyei jogú város, Dunaújváros és Szekszárd is erősebb vonzóhatást gyakorol például az oktatás, a kereskedelem és a szolgáltatások területén. A megye déli, dél-keleti részén elhelyezkedő települések pedig Baja és Szeged irányába mutatnak erős kötődést.

Kecskemét vonzáskörzetének meghatározása során figyelembe kell venni a város egyre erősödő gazdasági háttérét (pl. járműipar, gépipar, élelmiszeripar, logisztika, kereskedelem), amely egyrészt a foglalkoztatáson keresztül, másrészt a gazdasági, beszállítói kapcsolatok révén van hatással nem csak a környező, hanem a távolabbi – sok esetben más országrészekben, illetve országokban található – településekre is (10. ábra).

10. ábra: Jelentősebb járműipari beszállítók Magyarországon

Forrás: Nemzeti Befektetési Ügynökség - HIPA 2012.

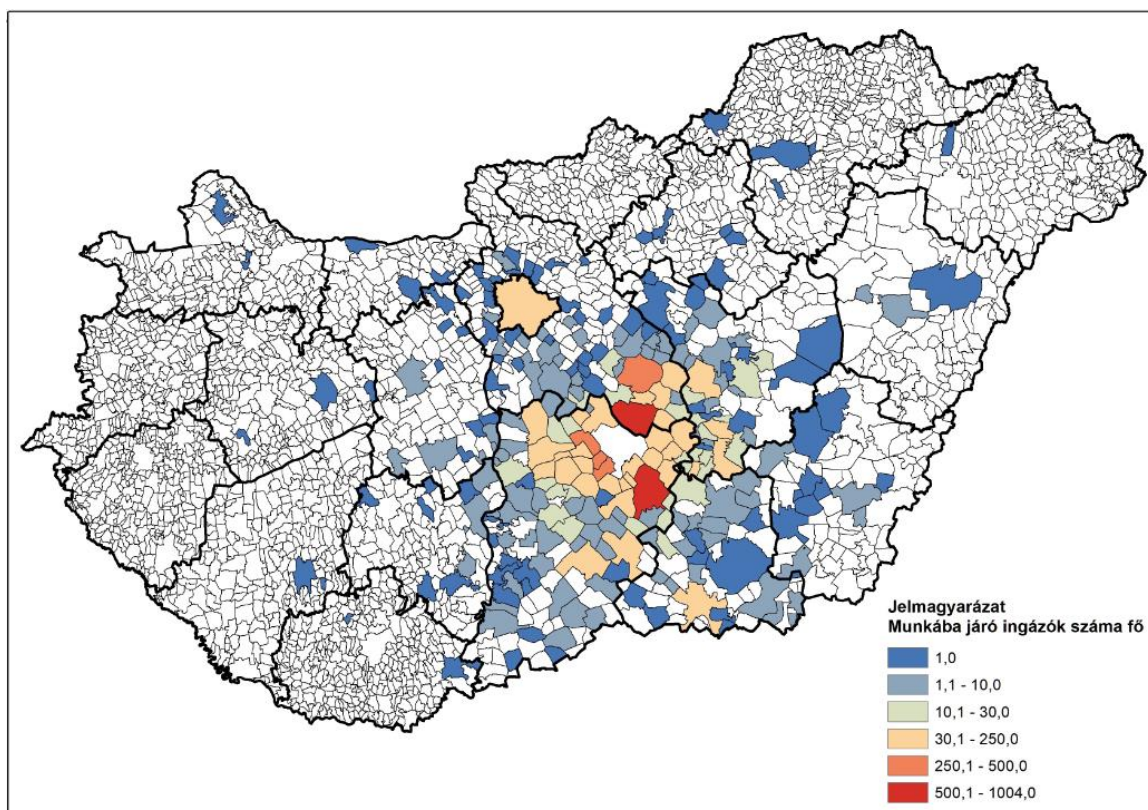
A város gazdaságának ágazati összetétele a rendszerváltozás óta jelentősen átalakult, modernizálódott. A vállalkozások száma, sokszínű tevékenységük és gazdasági mutatóik arra utalnak, hogy e téren Kecskemét térbeli-regionális szerepköre nem csak, hogy stabil, de egyre

erősödik. A város gazdasági potenciálja jelentős hatással van környezetére, ennek köszönhetően meghatározó módon támogatja a térség foglalkoztatási szintjének növelését és a munkanélküliség csökkentését. Kecskemét munkaerő vonzása – különösen a Mercedes gyár és beszállítók megjelenését követően – növekedett, s napjainkra a hagyományos vonzáskörzeteken kívül, kiterjed Pest déli, Jász-Nagykun-Szolnok keleti, dél-keleti és Csongrád-Csanád megye északi részére is.

Az elmúlt évek **napi ingázással** kapcsolatos városi felmérései rámutattak arra, hogy a környező települések lakosainak Kecskemétre történő utazásában, a kecskeméti munkalehetőségek és ezzel kapcsolatban a napi hivatásforgalmi ingázás, továbbá az oktatás, a kereskedelem, az egészségügyi ellátás és a hivatali ügyintézés van a legnagyobb hatással. Ez az ingázási körzet napjainkban körülbelül egy 35-40 km sugarú körrel határolható le, ezen a távolságon belül a legintenzívebb a **munkavállalási célú ingázás** (11. ábra).

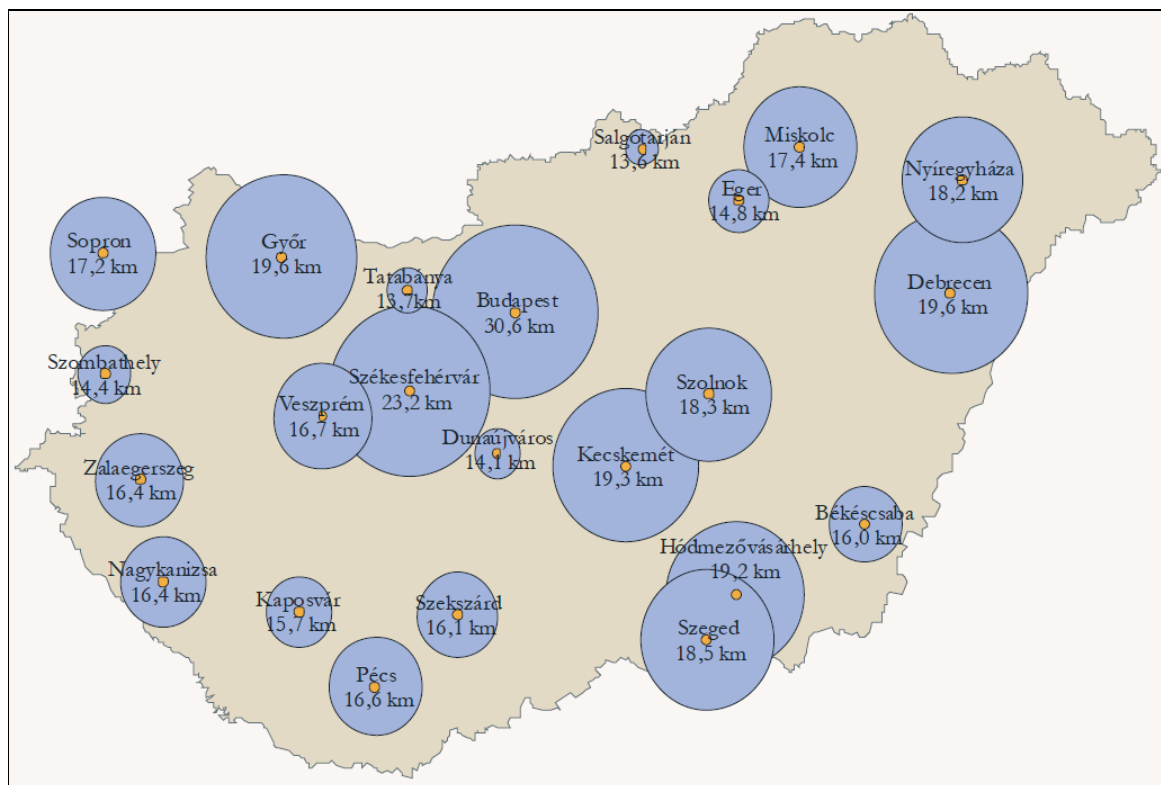
11. ábra: A Kecskemétre történő napi munkavállalási célú ingázás jellemző értékei és a kibocsátó települések

Adatok forrása: Munkáltatói felmérés a 40 fő feletti kecskeméti vállalkozások körében (2017) alapján saját szerkesztés

A jelzett munkavállalási célú vonzásterület a korábbi évekhez képest jelentősen kibővült, amit megfelelően tükröznek az elmúlt 20 év népszámlálási adatai is. Ezekből látható, hogy 2001-ben még csak 8.973 fő bejárót tartott nyilván a statisztika, majd 2011-re ez a szám felemelkedett 14.267 főre, a hozzá tartozó ingázási körzet (amely 23 települést foglalt magába) átlagos távolsága nem érte el a 20 km-t (12. ábra).

12. ábra: A vonzaskörzethez tartozó települések és a vonzasközpont közötti átlagos távolság, 2011

Forrása: KSH, Az ingázás kiemelt célpontjai, 2016. április

A Mercedes gyár megépülését (2012), beszállítóik megjelenését és a kedvező gazdasági környezetet kihasználó egyéb munkahelyteremtő beruházásokat követően, a munkavállalási célú bejárók száma gyorsan növekedett a városban, ami napjainkra megközelítette a 20 ezer főt. Ezen belül Kecskemét szűkebb 5-10 km-es belső várostérségi körzetéből (Ballószög, Helvécia, Kerekegyháza, Kunszállás, Lajosmizse, Nagykörös, Nyárlőrinc, Városföld) bejárók száma is mintegy 6 ezer főre tehető (13. ábra).

A 2017-ben 58 db, 40 fő fölötti kecskeméti foglalkoztatotti létszámmal rendelkező vállalkozás körében elvégzett felmérés alapján megállapítható, hogy több mint 200 településről járnak be (napi és heti ingázók) munkavállalási céllal Kecskemétre. Ebből közel 30 település bocsájt ki több mint 30 munkavállalót, de találhtunk további négy olyan települést, ahonnan több mint 250 fő, valamint 1 település esetében esetében több mint 500 és 1 település esetében több mint 1000 munkavállaló jár be a megyeszékhelyre. Az elmúlt évek ingázási folyamatai rávilágítottak arra, hogy ha a jövőben sikerül a város gazdasági teljesítményét fenntartani, illetve növelni, még tovább emelkedhet a várostérségből ingázók száma.

A település **logisztikai és termelési funkcióiból** adódó növekvő áru-, illetve tranzitforgalmat is figyelembe véve, a közeljövőben – várhatóan – a jelenleginél is nagyobb közúti forgalmi torlódásokkal, így növekvő környezetterheléssel és közlekedésbiztonsági kérdésekkel kell

szembenéznie a városnak. Éppen ezért, a vállalt klíma- és környezetvédelmi célok teljesülése, a fenntartható mobilitás biztosítása, a hatékony városüzemeltetés és a lakosság szolgáltatási színvonalának növelése érdekében, megoldást kell találni Kecskemét elővárosi közösségi közlekedésének javítására (vasúti lehetőségek [142-es és 145-ös vasúti vonalak] jobb kihasználása), valamint a település országos (elsősorban a 44-es, 441-es, 5-ös, 52-es és 541-es), illetve önkormányzati közúthálózati elemeinek minőségi és keresztmetszeti problémáinak megoldására.

13. ábra: Kecskemét belső várostérségi vonzáskörzete

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Közlekedési Konceptiójának aktualizálása (munkaanyag) 2011.

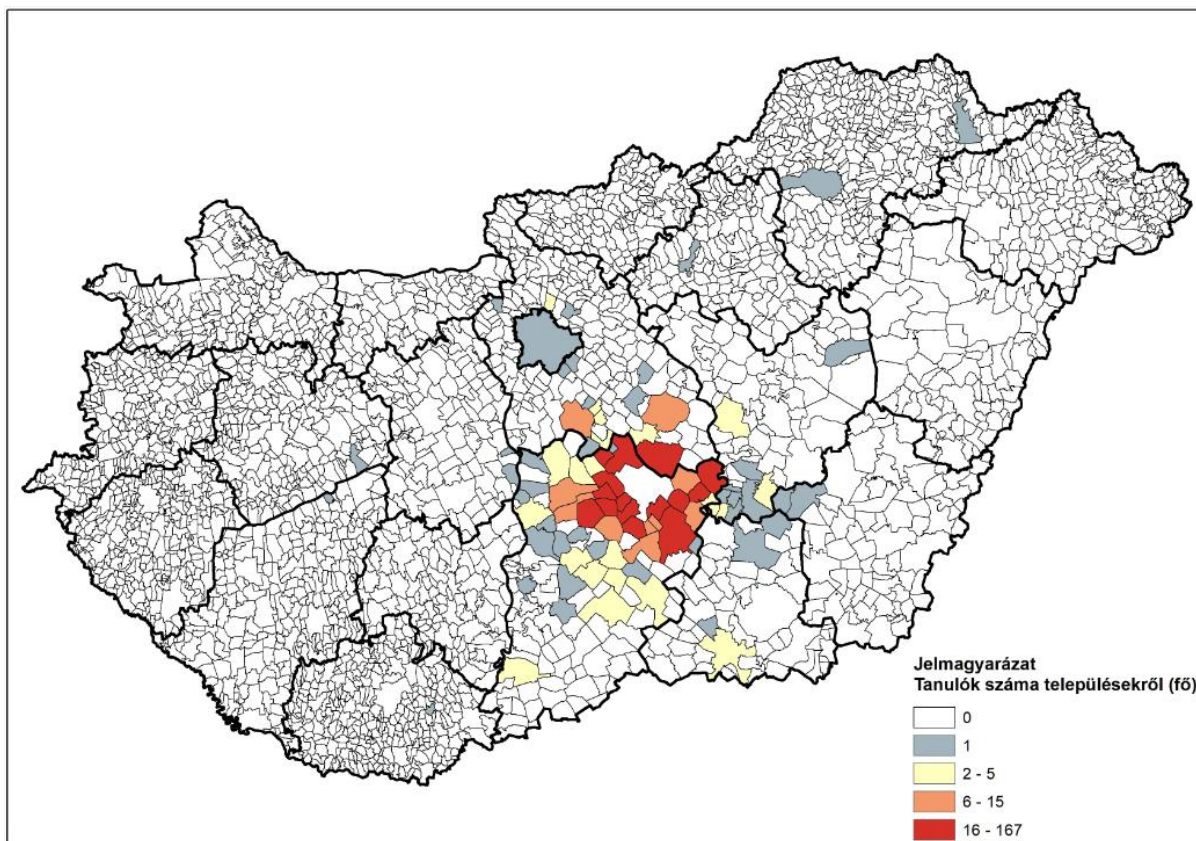
A vonzáskörzeti vizsgálatok során fontos kiemelni a város egyre erősödő térségi **oktatási funkcióját**. Ezt a szerepkört részben az egyházi iskolák (református, piarista és katolikus) térségi hatókörű beiskolázási gyakorlatának, a város széleskörű középiskolai szakmakínálatnak, illetve a felsőfokú oktatási intézmények (Neumann János Egyetem, Károli Gáspár Református Egyetem, Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Kodály Zoltán Zenepedagógiai Intézet) – reményeink szerint egyre erősödő és szélesedő – képzési palettájának köszönheti Kecskemét.

A település **közoktatási kapacitás**ára jellemző, hogy a város 32 általános iskolai, 4 szakiskolai és készségfejlesztő iskolai, 8 szakközépiskolai, 9 szakgimnáziumi, valamint 13 gimnáziumi feladatellátási hellyel rendelkezik. Az oktatási intézmények sokszínű képzési kínálatot biztosítanak mind a sport, mind a humán, mind pedig a műszaki és természettudományos érdeklődésű fiatalok számára. Kecskemét közoktatási intézményeibe napjainkban több mint

19.000 tanuló jár, közülük 3.965 diák más településekről veszi igénybe Kecskemét egyre szélesedő – s új képzési formákat (pl. középiskolai duális képzés, kéttannyelvű képzés) is biztosító – oktatási szolgáltatásait. A vonzaskörzet kiterjedésére jellemző, hogy csak az állami fenntartású kecskeméti oktatási intézményekbe a diákok 150 településről járnak be, közülük nem egy, több mint 100 km-es távolságból (14. ábra).

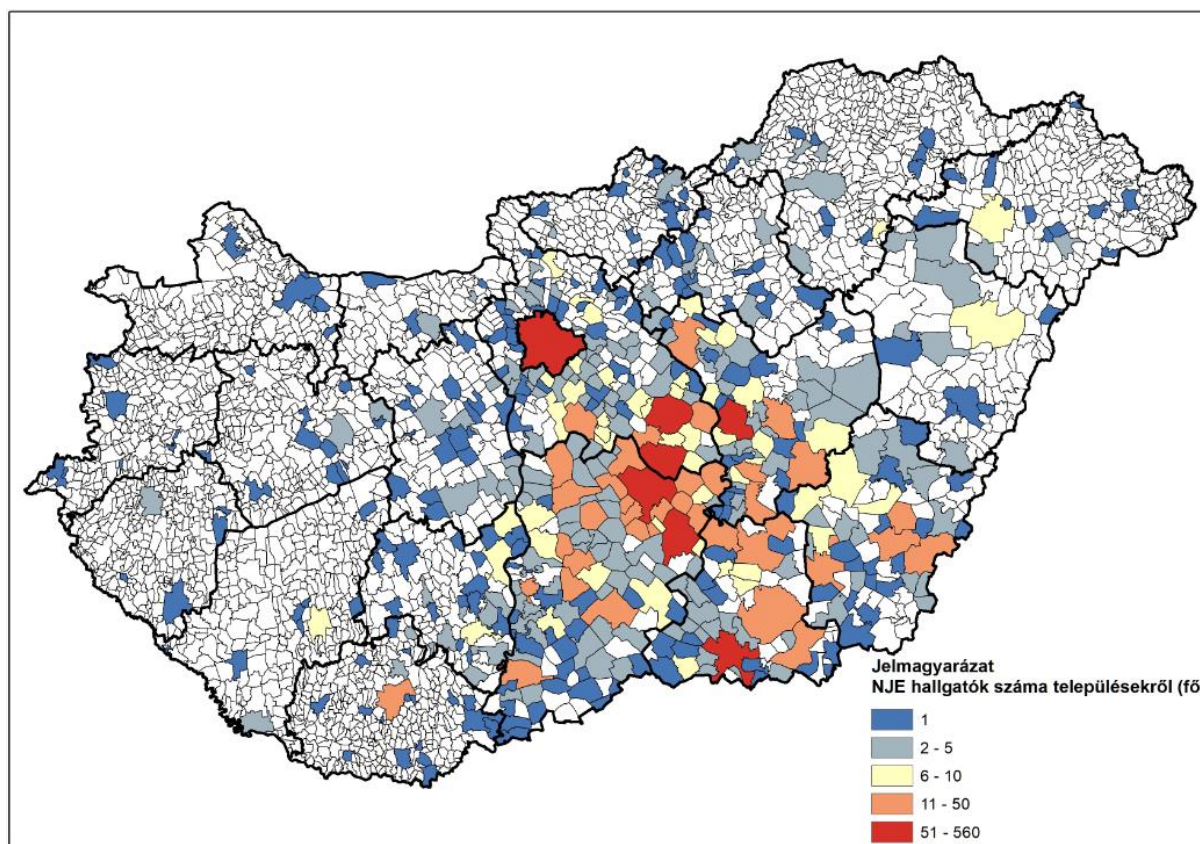
14. ábra: A Kecskeméti állami fenntartású iskolák vonzaskörzete a városban tanulók állandó lakóhelye alapján

Az adatok forrása: Kecskeméti Tankerületi Központ 2020.

A **felsőfokú oktatás** esetében a bejárók aránya még magasabb értéket mutat (82%), mint a közoktatás esetében. A Neumann János Egyetem valamivel több, mint 3100 hallgatójából több mint 2500-an más településekről járnak be Kecskemétre. Az oktatási intézmény vonzásviszonyaira jellemző, hogy a 2020/2021-es tanévben 505 településről érkeznek a diákok az egyetem három karára. A szülők lakhelye alapján történt vizsgálat eredményeként megállapítható, hogy a városban legmeghatározóbb felsőfokú oktatásiintézmény, a Neumann János Egyetem vonzása jelentősen túlmutat a megye települési körén, hiszen a megye területéről az összes bejáró hallgató hozzávetőlegesen 28%-a érkezik, melyből a járás települései a diákok 7%-át adják. Látható tehát, hogy a felsőoktatási funkció túlmutat nem csak a megye, de a Dél-alföldi Régió keretein is. A legtöbb bejáró hallgatót Budapest (188 fő), Szolnok (98) Nagykőrös (91 fő), Szeged (89 fő), Cegléd (75 fő) és Kiskunfélegyháza (62 fő) adja az egyetemnek (15. ábra).

15. ábra: A Neumann János Egyetem vonzáskörzete, a hallgatói jogviszonnyal rendelkező diákok állandó lakhelye alapján

Adatok forrása: Neumann János Egyetem 2020.

A felsőoktatási szerepkör megerősítése kulcsfontosságú a város számára, amely nem csak a helyi vállalkozások szakember utánpótlásához biztosít háttérrel, de a város K+F szférájának és innovációs teljesítményének növekedéséhez is nélkülözhetetlen. Az erős felsőoktatási funkció nem csak a város ismertségének és elismerésének fontos tényezője, de Kecskemét további fejlődésének is egyik legerősebb hajtóereje lehet, amely meghatározó módon járulhat hozzá a város térségi (pl. innovációs, szolgáltatási és üzleti) szerepkörének növeléséhez is.

Az egészségügyi ellátás területén is jelentős területi szerepkört tölt be Kecskemét, különösen a 2012-es egészségügyi szervezeti átalakításokat követően. A szervezeti modellben történt változásnak köszönhetően 2013. január 1-től a Kecskeméti Megyei Kórházhoz csatolták Kiskunfélegyházi Városi Kórházat és Kalocsai Szent Kereszt Kórházat, így a szervezeti egység immár 3 város 5 telephelyén, 1785 ágyon lát el gyógyító feladatokat. **A Kecskeméti Megyei Kórház területi ellátó szerepe kiterjedt, a kecskeméti telephelyek mintegy 500.000 fő egészségügyi szakellátását biztosítják.** A Kecskeméti Megyei Kórház 33 fekvőbeteg osztálya, valamint több mint 130 járóbeteg szakellátása napi szinten mintegy 6000-7000 fő ellátását biztosítja. Az Onkoradiológiai Központ, az orthopédia, a haematológia, az endocrinológia, az anyagcsere és diabetológia, a gastroenterológia, az idegsebészet, a stroke, a PIC, a nephrológia, a kardiológia, a kéz- és szájsebészet a fekvőbetegek ellátásában megyei területi ellátó szerepkörrel rendelkezik. Az intézmény területi illetékességéből adódóan, teljes körű

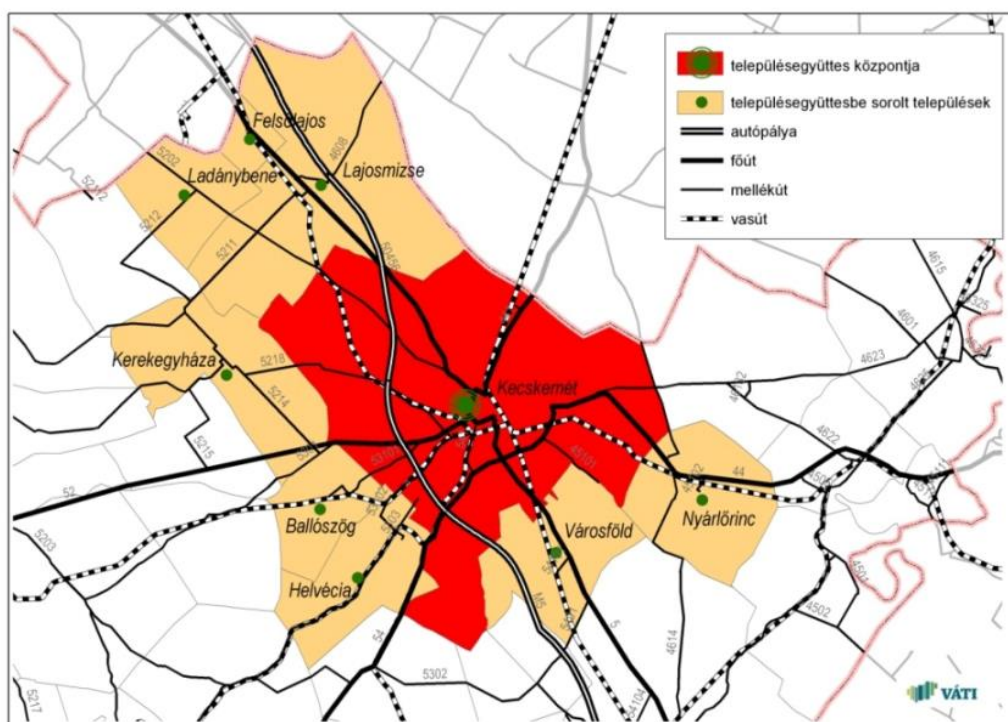
kórházi ellátást nyújt: *Kecskemét, Ágasegyháza, Ballószög, Fülöpháza, Helvécia, Jakabszállás, Kerekegyháza, Kunbaracs, Ladánybene, Lajosmizse, Orgovány, Városföld, Felsőlajos, Izsák, Tiszakécske, Lakitelek, Szentkirály, Nyárlőrinc, Kunszentmiklós, Kunadacs, Kunpeszér, Tiszaug, Szabadszállás, Fülöpszállás* lakosai részére.

Speciális térségi egészségügyi szerep jelenik meg még a Kecskeméti Repülőkórházban is, ahol a katonai pilótajelöltek, a kiképzett repülőállomány, valamint a repülést kiszolgáló földi személyzet (műszakiak, repülésirányítók) alkalmassági és szűrővizsgálatait végzik. Továbbá külön megállapodás alapján *Ballószög, Kunszentmiklós és Kecskemét 8 háziorvosi körzete* – Széchenyiváros – lakóinak járóbeteg ellátását belgyógyászat, sebészet, traumatológia, nőgyógyászat, fül-orr-gégészet, szemészet, bőrgyógyászat, ideggyógyászat, pszichiátria, reumatológia, gasztroenterológia tekintetében szintén ez a szervezeti egység végzi.

Kiemelendő a város **közigazgatási és irányítási szerepköre** is. Ez a funkció nem csak a megyei szinten újraformált Kormányhivatalnak, s ehhez kapcsolódóan a területi közigazgatási feladatok megyei és járási szinten történő ellátásának köszönhető, hanem a megyei szintű, illetve 2021-től a funkcionális várostérség szintjén történő területi tervezés erősödésének, továbbá az európai uniós programozás (Versenyképes Magyarország Operatív Program) várostérségi és megyei szinten történő szakmai ellátásának is. A kecskeméti székhelyű Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal olyan hatósági, felügyeleti, jogorvoslati, ellenőrzési, koordinációs, tájékoztató, javaslattevő és véleményezési jogkörökkel rendelkezik, amely elősegíti a – területi közigazgatás jellemzőire, sajátos igényeire figyelemmel lévő – központi döntések kidolgozását és végrehajtását. Ugyancsak Kecskeméten található a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kecskeméti Járási Hivatala, melynek alapfeladata a hatáskörükbe utalt elsőfokú államigazgatási ügyek intézése (megyei szint alatt). Az állampolgárok és a vállalkozások részére nyújtott közszolgáltatások hatékonyabb ellátása érdekében a járási hivatal integrált kormányzati ügyfélszolgálatot, úgynevezett Kormányablakot működtet. közel száz ügykörben biztosítják az állampolgárok és vállalkozások részére a helyben történő ügyintézés, továbbá mintegy 1500 féle ügyben kaphatnak tájékoztatást az adott eljárással, az ügyintézéshez szükséges dokumentumokkal kapcsolatban. A különböző hatósági feladatok, közigazgatási ügyek Kecskeméten történő intézése, felértékeli a város ilyen típusú funkcionális vonzásviszonyait. A kecskeméti járás illetékességi területe kiterjed *Ágasegyháza, Ballószög, Felsőlajos, Fülöpháza, Fülöpjakab, Helvécia, Jakabszállás, Kecskemét, Kerekegyháza, Kunbaracs, Kunszállás, Ladánybene, Lajosmizse, Nyárlőrinc, Orgovány, Városföld* településekre.

A felsorolt tényezők, ellátórendszerek és szolgáltatások mellett, a város környezetéhez képest magas szintű **szolgáltató és kereskedelmi funkciókkal** is rendelkezik, amely Kecskemét ellátó szerepkörét erősíti a város mintegy 25-30 km-es környezetében. Az elvégzett vonzáskörzet vizsgálatok alapján megállapítható, hogy a legerősebb településközi kapcsolatok a Kecskeméti település-együttes érintett települései között figyelhetők meg (16. ábra).

16. ábra: A kecskeméti településeggyüttes érintett települései

KSH Területi atlasz-Magyarország agglomerációi

Az elmúlt évtized folyamatai alapján látható, hogy a város gazdasági szerepkörének erősödésével Kecskemét hagyományos térségi szerepkörei is bővülnek, egyes tevékenységi területek lehetőségei kiszélesednek, új lehetőségek nyílnak az oktatás, a kutatás-fejlesztés, a logisztika, de még a turizmus és a kulturális szolgáltatások területén is. A foglalkoztatási (40 főnél több embert foglalkoztató cégek munkavállalóinak felmérése állandó lakhelyük alapján), közigazgatási, oktatási és egészségügyi ellátási körzeteket, valamint a közműszolgáltatók (hulladékgazdálkodás, víziközmű) szolgáltatási területét, a város helyközi buszjáratokkal történő elérhetőségét is magába foglaló vonzaskörzeti felmérés azt igazolta, hogy **Kecskemét elsődleges vonzaskörzete**, egy K-Ny-i irányban elnyújtott ellipszis alakú (barnás színárnyalattal jelzett és 6 pontnál többet kapó települések), körülbelül 4.600 km²-nyi területre terjed ki, ami 34 település mintegy 170.000 lakosát foglalja magában (17. ábra). A jelzett elsődleges vonzaskörzeten belül meghatározhatunk még egy magterületet is (sötét barna színnel és 9 pontnál nagyobb értéket mutató települések), amely 18 település körülbelül 118.000 lakosára terjed ki (2. táblázat). A vizsgálatok alapján megállapítható, hogy Kecskemét foglalkoztatási szerepköre 2014 óta tovább erősödött, hivatásforgalmi vonzásterülete pedig kiterjedtebbé vált (napi szinten kb. 20.000 fő ingázik Kecskemétre), s a legerősebb kapcsolatok egy 30-35 km sugarú körön belül mutathatók ki. Ezen körön belül a legerőteljesebb a napi kereskedelmi és oktatási célú ingázás, illetve a hivatali ügyintézés és egészségügyi szolgáltatások igénybevétele (sötétbarna és barna árnyalatú színezés). A körön kívül eső sárga színnel jelzett területekről elsősorban az oktatási, illetve a megyén belül az egészségügyi és közigazgatási szolgáltatások igénybevétele történik.

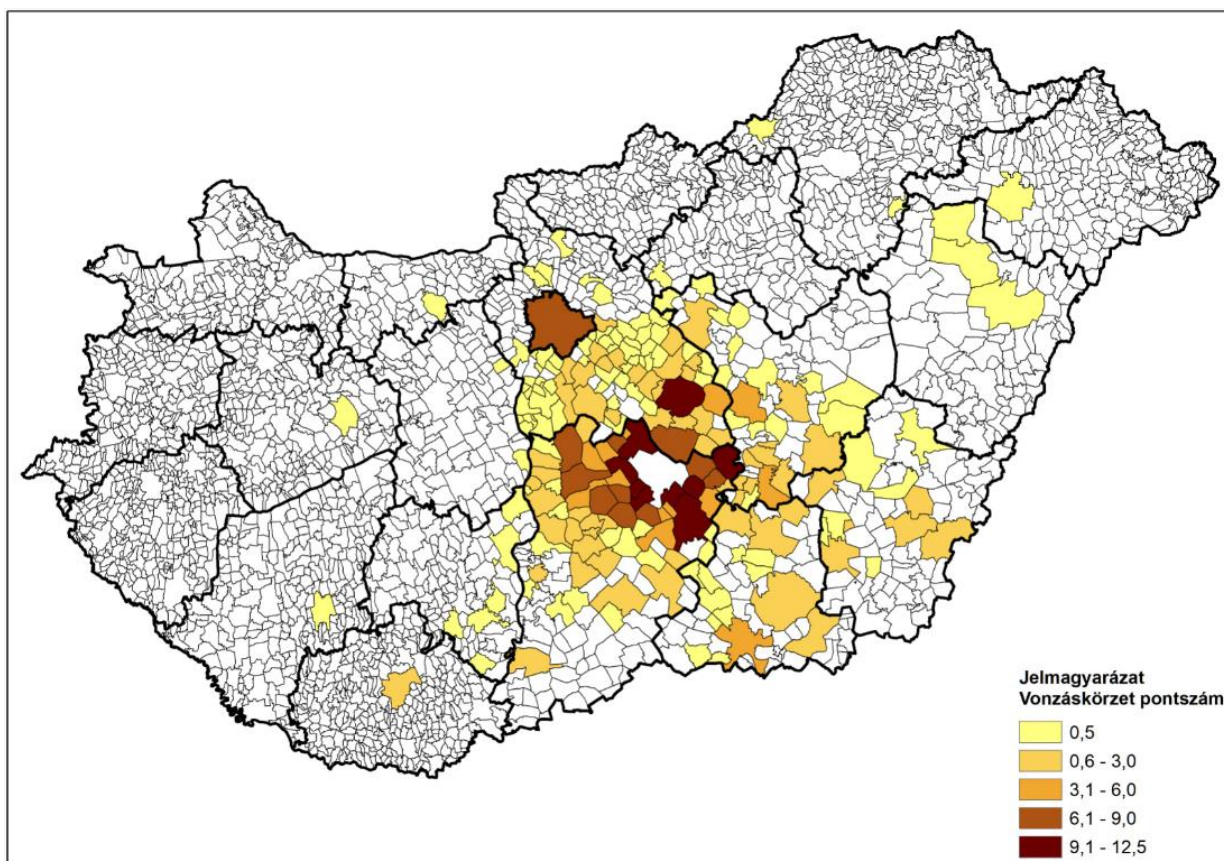
A kapott vonzaskörzeti adatok alapján, az alábbi településekkel indokolt a szorosabb várostérségi kapcsolatok kialakítása, közös fejlesztési elképzelések (pl. közlekedési-logisztikai, környezet- és klímavédelmi, vízgazdálkodási, turisztikai, természetvédelmi, funkciómegosztási) megfogalmazása.

2. táblázat: Kecskemét vonzaskörzetének magtelepülései és lakosság számuk

Lajosmizse: 11.461 fő	Kerekegyháza: 6.651 fő	Jakabszállás: 2.552 fő	Tiszakécske: 12.132 fő	Kunszállás: 1.678 fő
Városföld: 2.154 fő	Ballószög: 3.780 fő	Szentkirály: 1.844 fő	Ladánybene: 1.598 fő	Fülöpháza: 799 fő
Helvécia: 4.629 fő	Orgovány: 3.378 fő	Nyárlőrinc: 2.313 fő	Lakitelek: 4.769 fő	Kunbaracs: 623 fő
Kiskunfélegyháza: 29.138 fő	Nagykőrös: 23.538 fő	Tiszaalpár: 4.962 fő		

Adatok forrása: KSH Területi statisztika 2019.

17. ábra: Kecskemét jellemző vonzaskörzeti viszonyai

Adatok forrása: Neumann János Egyetem 2020, Megyei Kórház 2020, Közműszolgáltatók, Kecskeméti Tankerületi Központ 2020, 40 fő fölötti munkaadók körében elvégzett felmérés 2017., Helyközi buszjáratok 2020

1.2. A területfejlesztési dokumentumokkal való összefüggések vizsgálata

1.2.1. Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció

Az **Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció** (továbbiakban: OFTK) az ország társadalmi, gazdasági, valamint ágazati és területi fejlesztési szükségleteiből kiindulva egy hosszú távú jövőképet, valamint fejlesztéspolitikai célokat és elveket határoz meg. Az 1/2014. (I. 3.) OGY határozattal elfogadott OFTK kijelöli a 2014–2020-as fejlesztési időszak nemzeti, szakpolitikai súlypontjait, melyeket Kecskemétnek is figyelembe kell vennie. Bár az OFTK módosításának a – Pénzügyminisztérium tervezett ütemezése alapján – 2020 első félévének végére el kellett volna készülnie, ez sajnos a helyzetfeltáró dokumentum leadásának időpontjáig (2020. október 30.) nem történt meg, így az elemzéshez a hatályban lévő dokumentumot kellett figyelembe vennünk.

Az OFTK illeszkedik a kiemelt nemzeti stratégiai tervdokumentumokhoz, fejlesztéspolitikai és területfejlesztési szempontból közös irányt határoz meg a szakpolitikák számára. A koncepció kapcsolódik továbbá a szakpolitikai stratégiai tervdokumentumokhoz és megalapozza a kiemelt nemzeti célkitűzések megvalósítását szolgáló – fejlesztéspolitikai célú – szakpolitikai programok tervezését és végrehajtását. Az OFTK részletesen foglalkozik a hazánk előtt álló külső és belső kihívásokkal, illetve Magyarország fejlődési lehetőségeit meghatározó folyamatokkal, trendekkel. A koncepció átfogó módon feltárja az ország geopolitikai helyzetét, a gazdaság, a társadalom, a környezet és a térszerkezeti folyamatok legfőbb sajátosságait, s megfogalmazza a legfontosabb ágazatstratégiai és területpolitikai üzeneteit, melyeket a kecskeméti területi stratégiai dokumentumok összeállítása során is alapul kell venni.

Az átfogó célok elérése érdekében az OFTK **tizenhárom specifikus célt** tűz ki, köztük **hét szakpolitikai** jellegű célt és **hat területi** célt. A specifikus célok nemzeti jelentőségű ágazati és területi tématerületeket ölelnek fel. A célok – az OFTK hosszú távú teljes tervezési szemléletének megfelelően – **a társadalom és a gazdaság egészének, valamint minden ágazatnak, térségi és helyi szereplőknek szólnak**, továbbá kirajzolják azokat a fejlesztési súlypontokat is, amelyekre a középtávú – fókuszált – fejlesztési feladatok épülhetnek. **Kecskemét számára kiemelkedően fontos, hogy az OFTK-ban megfogalmazott átfogó és specifikus célkitűzések maradéktalanul megvalósuljanak**, hiszen ez biztosíthatja egy olyan egészséges és fenntartható környezeti, társadalmi és gazdasági rendszer kialakulását, amely alapját képezheti a város további fejlődésének.

Az ágazat-, vagy szakpolitikai célok mellett, Kecskemét Településfejlesztési Koncepciójának és Integrált Településfejlesztési Stratégiájának kialakítása során, figyelembe kell venni az OFTK-ban megfogalmazott **területpolitikai célokat**, melyek közül több is olyan beavatkozásokat fogalmaz meg, amely nélkül nem képzelhető el kiegyensúlyozott, fenntartható és felelős településfejlesztés.

A területi specifikus célok közül az ország makroregionális szerepének erősítése nem csak a térszerkezet funkcionális fejlesztése miatt fontos a város számára, hanem a kulturális és gazdasági lehetőségek bővítése szempontjából is. A **többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat** fejlesztése, a városhálózati kapcsolatrendszer javítása új lehetőségeket nyit meg a város számára, így érdekelt a városhálózat területi kiegyenlítését szolgáló fejlesztések megvalósításában, a funkciómegosztásban és a város-vidék kapcsolatok erősítésében.

Kecskemét alapvető érdeke és szükséglete a **vidéki térségek népességeltartó képességének növelése**, ezen belül is a kialakult város-vidék kapcsolatok erősítése, az integrált vidékfejlesztés, a tanyás térségének fejlesztése, valamint a klímaváltozás hatásai által különösen érintett Duna-Tisza-közi Homokhátság alkalmazkodóképességének erősítése.

Kecskemét tervezett fejlesztési elképzelései jól illeszkednek a **kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése** kapcsán megfogalmazott célokhoz és beavatkozásokhoz, különösen a táji értékekre és a tájkarakterre alapozott térségfejlesztéshez, vagy a térségek sajátos gazdasági profillal történő fejlesztéséhez.

A város érdekelt a **területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés céljainak megvalósulásában**. Ezen belül is elsődlegesen a perifériák, leszakadó vidéki térségek az ország gazdasági és társadalmi vérkeringésébe történő bekapcsolásában, továbbá a szabad vállalkozási zónák, speciális gazdasági övezetek kialakításában és alkalmazásában, valamint a nagyvárosok körül tudásintenzív, innováció-orientált befektetési zónák megteremtésében.

Mindezen elképzelésekhez nélkülözhetetlen fontosságú **az elérhetőség és a mobilitás biztosítása**, kiemelten a városon belüli közlekedés fejlesztése, a város és vonzáskörzete közötti mobilitás biztosítása, Kecskemét, mint foglalkoztatási központ, térségi szintű elérhetőségének fejlesztése.

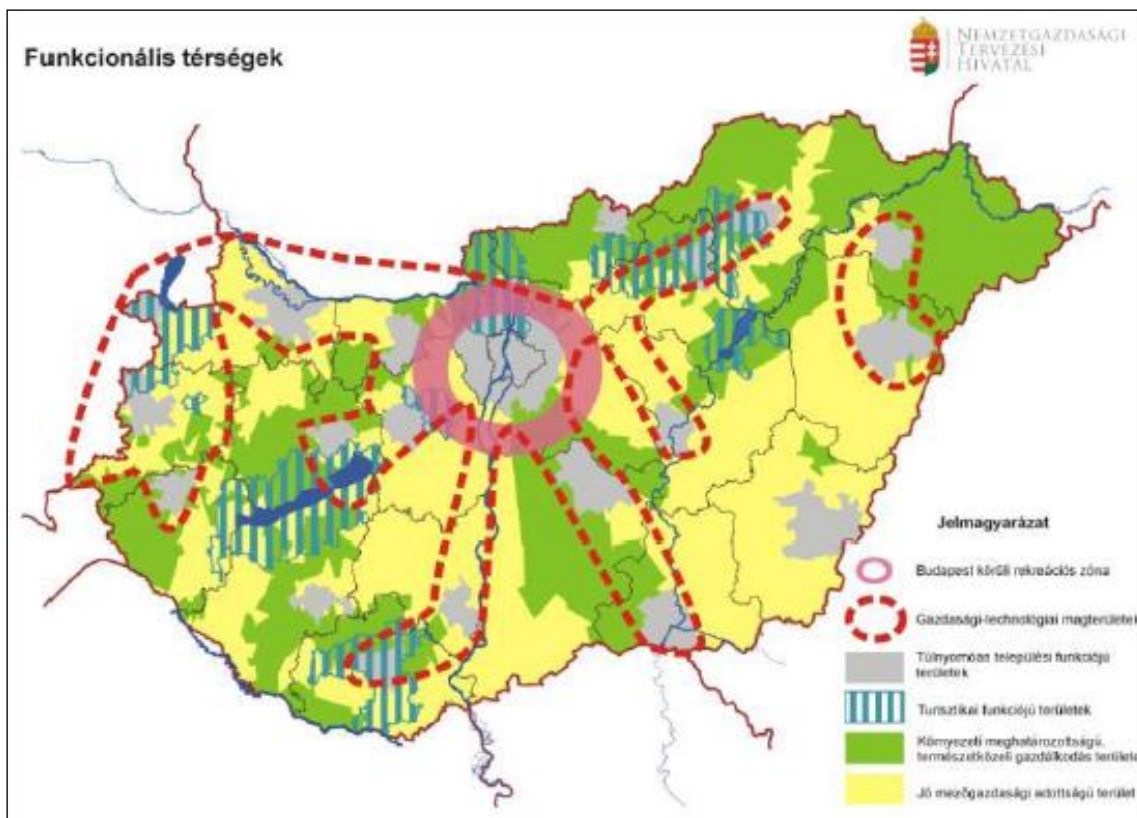
Az OFTK meghatározza a **területpolitikai irányokat és teendőket** is, továbbá kirajzolja a tervezett térszerkezeti jövőképet és funkcionális térségeket (18. ábra), melyek körében meghatározó – vagy szándékoltan azzá válhat – egy-egy nemzeti szinten is jelentős gazdasági, társadalmi vagy környezeti fejlesztéssel kapcsolatos feladat ellátása.

Kecskemét és térsége, mint az ábrából is látható, részét képezi nem csak a **gazdasági-technológiai magterületnek**, de a **túlnyomóan települési funkciójú területeknek** és a környezeti meghatározottságú, **természetközeli gazdálkodás területének** is. Mint ahogyan az OFTK fogalmaz, ezek nem kizárólagos és semmiképpen nem szabályozási jellegű térségek, ugyanakkor a kijelölt térségekben a nevesített funkciók kiemelt fontosságúak.

Az OFTK kiemeli, hogy a területfejlesztés központi célját képező, a gazdasági és társadalmi fejlettségben megmutatkozó **területi különbségek csökkentése, kiegyenlítése mellett új szempontok érvényesítése szükséges**. A hatékonyabb, a hazai sajátosságokra épülő fejlődést szolgáló térszerkezet kialakítása az alábbi fő elvekre épül:

- Makroregionális térkapcsolatok feltárása;
- Többközpontú fejlődés;
- Város-vidék együttműködés;
- Természeti erőforrásainkat védő térszerkezet;
- Beruházásösztönző térszerkezet;
- Periférikus térségek becsatolása az ország társadalmi-gazdasági vérkeringésébe;
- Autonóm térségek;
- Új közép szint: új megyei szerepek;
- Város és vonzáskörzete, mint funkcionális alapegység.

18. ábra: Funkcionális térségek Magyarországon

Forrás: Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal, OFTK 2014.

Kecskemét számára elsősorban a többközpontú, decentralizált fejlesztés, a város-vidék együttműködés erősítése, a beruházásösztönző térszerkezet kialakítása eredményezhet új lehetőségeket, ugyanakkor a megfogalmazott új elvek (mint például természeti erőforrásainkat védő térszerkezet, vagy az autonóm térség működési modelljének adaptálása, illetve a város és vonzáskörzete kapcsolatainak erősítése) érvényesítése, tartalommal történő megtöltése számos feladatot ró a jövőben a városra.

Az OFTK Budapestet körülölelő belső városgyűrű részeként említi meg Kecskemétet, s mint dinamikus fejlődést felmutató gazdasági központnak szükségesnek tartja a meghatározott prioritások és a meglévő gazdasági lehetőségek alapján megfelelő városprofil kialakítását, melynek megvalósulását támogatni kívánja.

Az OFTK Kecskemét számára az alábbi városprofil és kitörési pontokat fogalmazta meg:

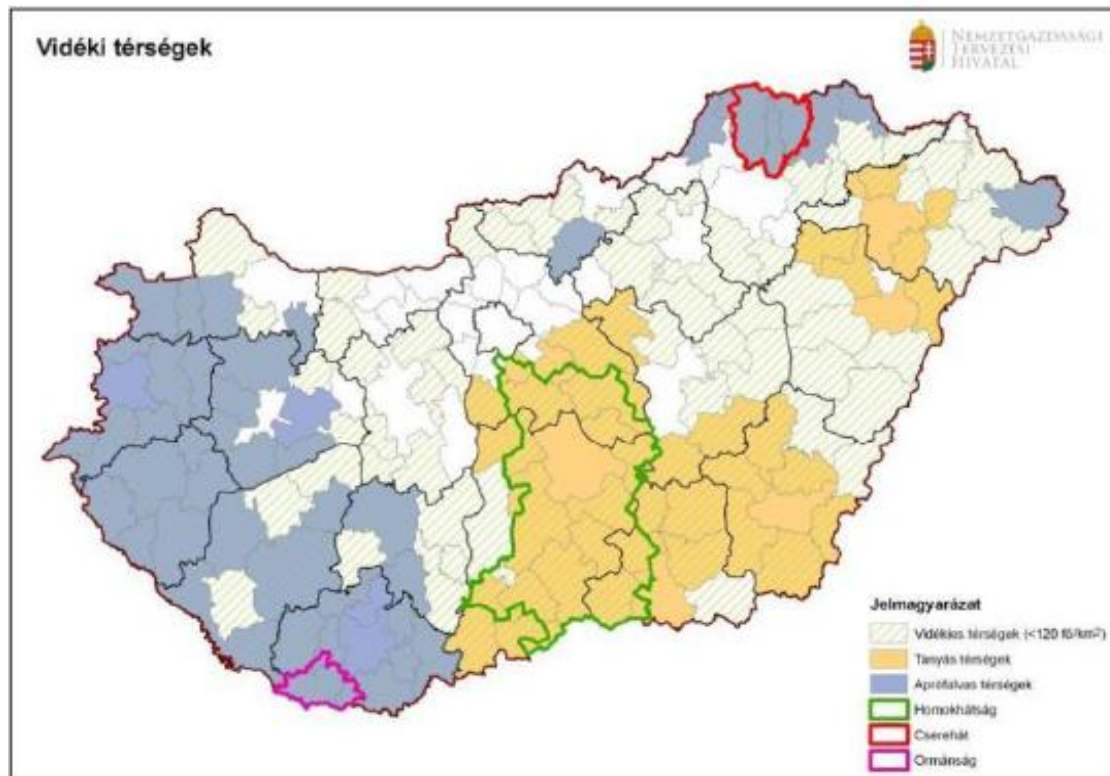
„Kecskemét megújuló mezővárosként az iparát, mező- és élelmiszergazdaságát megújító modern, szolgáltató alföldi centrum pozícióját kívánja elérni húzóágazataira támaszkodva (autóipar, élelmiszeripar, elektronika) és olyan kitörési pontokkal, mint az innovatív iparágak, gép- és járműipar („Daimler City”), élelmiszeripar, logisztika, kulturális ipar. A térség kiterjed a közvetlen városi vonzáskörzeten túl is, pl. a Nagykőrös és Cegléd agrár-élelmiszeripari és közlekedési csomóponti potenciális logisztikai térségére.”

További lehetőségként jelenik meg, hogy a fővárostól nagyjából 40-100 km-re húzódó települési gyűrű egyik dinamikusan fejlődő városaként, a kedvező elhelyezkedésének és az eleve meglévő ipari/logisztikai potenciáljának köszönhetően, **Kecskemét a termelés és a logisztika terén feladatokat vegyen át a fővárostól.**

A felsorolt funkciókon kívül **Kecskemétnek meghatározó szerepet kell játszania a környezetében elhelyezkedő vidékies és tanyás térségek fejlesztésében**, ezen belül is kiemelt szervező és koordináló szerepet kell betöltenie **a Homokhátság komplex fejlesztésében** (19. ábra). A Homokhátság komplex fejlesztésével kapcsolatban az OFTK-ban megfogalmazott fejlesztéspolitikai feladatok a következők:

- *A 2001-2008 között működő Homokhátsági Speciális Célprogram folytatása, kiemelten a szárazságtűrő és alternatív növények termesztésbe vonása, az erre vonatkozó termesztési és fajtakisérletek, modellértékű tájgazdálkodási projektek megvalósítása, a vízgazdálkodás, a tájhasználat és a gazdálkodás összhangját megteremtő gazdálkodási rendszerek, agrotechnikai módszerek terjesztése;*
- *A megváltozott éghajlati feltételekhez alkalmazkodó gazdálkodási formák elterjesztése;*
- *A Duna és a Tisza vízgazdálkodási jellegű programjaihoz, beavatkozásaihoz illeszkedve a Homokhátság vízgazdálkodási problémáinak átfogó rendezése, a táj- és környezetgazdálkodási szempontokkal összhangban;*
- *A belvízrendszerek felülvizsgálata, belvízelvezetés, a táji fenntarthatóságot veszélyeztető mértékben vízigényes kultúrák és ipari tevékenységek visszaszorítása;*
- *A területhasználat, a gazdálkodás és a vízgazdálkodás összehangolása, szükséges esetekben a terület- és gazdálkodási forma váltásának elősegítése;*
- *A népességmegtartást és a tájfenntartást biztosító agrár- és élelmiszergazdaság működésének biztosítása, bővítése, a speciális táji körülményeknek megfelelő korszerű technológiák használatának elősegítése;*
- *A tanyai gazdaságok fennmaradásának, piacra jutásának segítése, annak érdekében, hogy tájfenntartó és megélhetést biztosító szerepüket betölthessék.*

19. ábra: Vidéki térségek Magyarországon

Forrás: Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal, OFTK 2014.

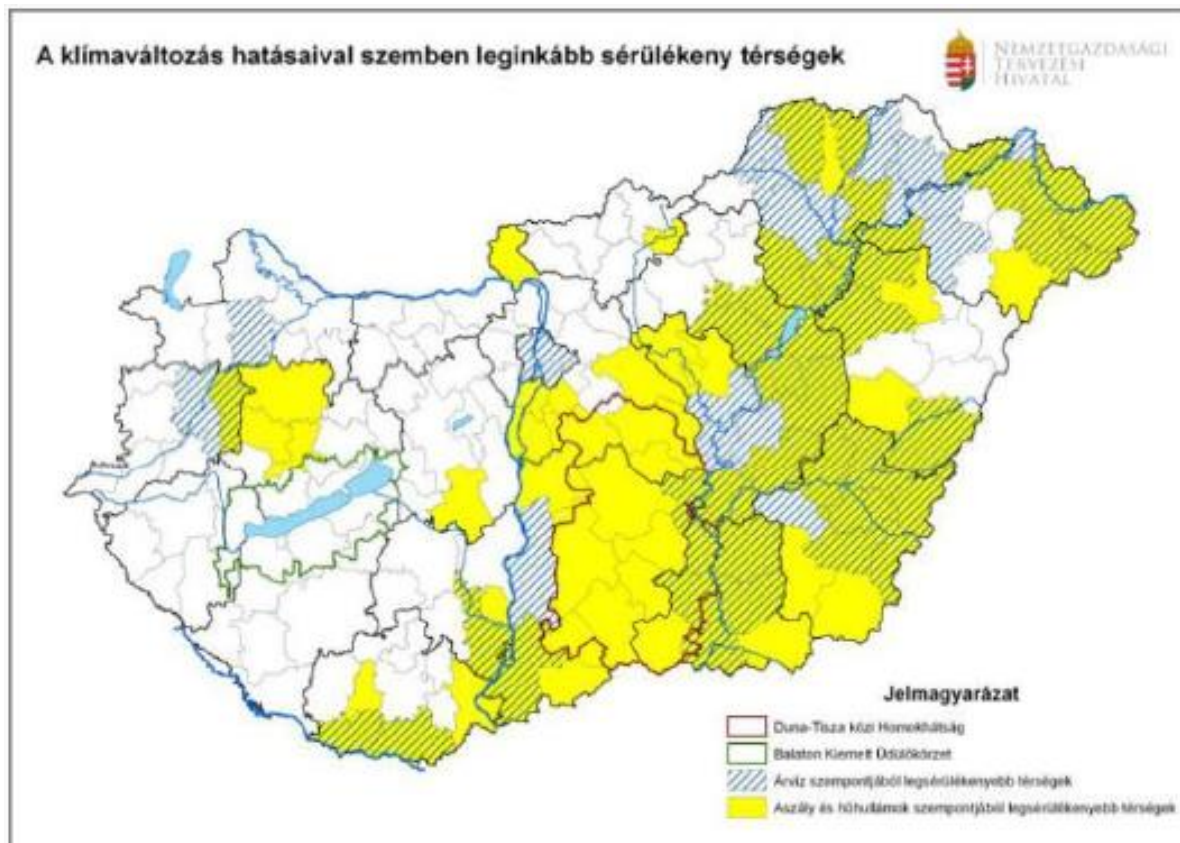
Miután **Kecskemét kiterjedt tanyás térséggel rendelkezik**, ezért e sajátos települési, gazdálkodási és létformát megtestesítő térbeli egység fejlesztésével kapcsolatban is számos feladat fogalmazódik meg az OFTK-ban.

Fejlesztéspolitikai feladatok:

- *A Tanyafejlesztési Program kiterjesztése.*
- *A tanyás térségek átfogó fejlesztési programjának és cselekvési tervének megvalósítása.*
- *A tanyás térségek, tanyás külterülettel rendelkező önkormányzatok, illetve a tanyai gazdálkodók, lakosok számára érdemi és közvetlen fejlesztési forrás biztosítása, a meglévő tanyák megőrzése, a gazdasági termelésbe való visszaintegrálása.*
- *Hosszú távú tanyaprogram keretében a tanyákra vonatkozó jogi szabályozás szükséges alakítása, melynek szempontjai: a tanyai lakosság önkormányzati képviselete, a tanyás külterületre vonatkozó településfejlesztési és -rendezési tervezés, szabályozás megújítása, a közbiztonság javítása, a szolgáltatások elérhetőségének javítása (pl. tanyabusz szolgáltatás), az infrastrukturális fejlesztés (a környezeti szempontok figyelembevételével), a tanyai birtokrendezés.*
- *A tanyák tevékenység diverzifikációjának segítése: az önellátást szolgáló termelés mellett a termékek és szolgáltatások piacán való megjelenésének támogatása, a „több lábbon állás” ösztönzése.*

Az OFTK külön nevesítette a klímaváltozás hatásai által legerősebben érintett övezetek sorában a **Duna-Tisza-közi Homokhátságot** (20. ábra).

20. ábra: A klímaváltozás hatásainak leginkább kitett térségek

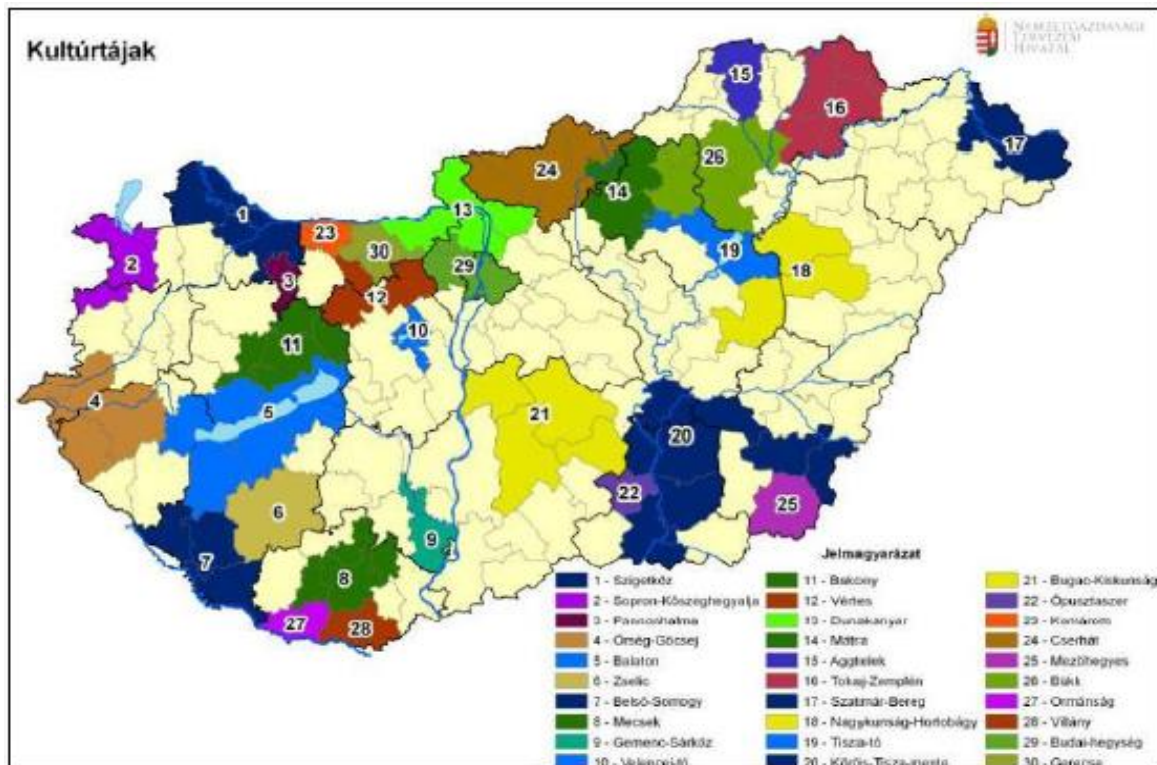

Forrás: Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal, OFTK 2014.

Az OFTK külön kiemelte, hogy a várható hatások elsősorban az agráriumot érintik, de az energiaellátás, a műszaki infrastruktúra, az egészségügy és a szociális ellátórendszer számára is egyre több feladatot jelentenek. A dokumentum megállapítja, hogy „különösen sérülékenyek az előregedő lakosságú tanyás települések, aprófalvak, de a városokban is jelentős, bár más jellegű intézkedésekre, fejlesztésekre van szükség az alkalmazkodás érdekében (klímabarát városok kialakítása). **A Homokhátság már most kritikus vízellátási helyzete miatt, integrált térségi programra/programokra van szükség.**

Kecskemét ezeken kívül a különleges táji értékekkel, rekreációs funkciókkal bíró **Bugac-Kiskunsági kultúrtájnak a részét is képezi** (21. ábra), így fejlesztései során figyelembe kell vennie e különleges övezetre vonatkozó fejlesztéspolitikai feladatokat.

21. ábra: Az OFTK-ban nevesített kultúrtájak

Forrás: Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal, OFTK 2014.

Fejlesztéspolitikai feladatok:

- A jellegzetes táji környezethez alkalmazkodó, hagyományörző és a tájképet megőrző gazdálkodás támogatása (szőlők, legelők, kisparcellás gazdálkodás);
- A kulturális örökség megőrzése. Az épített örökség mellett a településszerkezet és településkép is megőrzendő érték ezekben a térségekben;
- Az épített örökség és a tájhasználat megőrzését támogatja a térségre jellemző hagyományos mesterségek és iparágak védelme, fenntartható fejlesztése;
- A helyi közösségek, helyi identitástudat fejlesztése, erősítése;
- A jellegzetes táji sajátosságokra épülő fenntartható turizmus fejlesztése, a helyi értékek bemutatása, a lokális adottságokhoz alkalmazkodó idegenforgalmi infrastruktúra, szálláshelyek, desztináció menedzsment kialakítása;
- Az idegenforgalom igényei szerint alakuló, koncentrált területhasználat kialakulásának megelőzése vagy tudatos irányítása; a túlzott mértékű, a táj- és településképet romboló beépítés megakadályozása;
- Az időben és térben koncentrált vendégforgalom szétterítése, a szezon meghosszabbításával, sokoldalú turisztikai kínálattal;
- Több lábon álló gazdasági szerkezet fejlesztése, az idegenforgalomtól való túlzott függés legalább szezonális csökkentése a turizmus igényeivel, érdekeivel összhangban;
- A "Silver economy" lehetőségeinek kihasználása;

- *A kellemes környezetben alkotóhelyek és távmunka lehetőségek biztosításával a kvaterner és K+F szektorbeli munkahelyek teremtése;*
- *A fokozott környezeti terhelés megelőzése, illetve környezettechnológiai fejlesztésekkel annak kezelése, a vízellátás, a hulladékgazdálkodás, a szennyvízkezelés, a zajvédelem, a levegőminőség-védelem fejlesztése fokozott prioritás ezekben a térségekben;*
- *A helyi lakosság számára is hosszútávon élhető, vonzó lakóhelyként kell megőrizni a frekventált településeket, amit célirányos ingatlanpolitikával, szabályozással, képzésekkel, a fiatalok munkahelyhez és lakáshoz jutásának támogatásával, családbarát települések kialakításával lehet segíteni;*
- *A turisztikailag frekventált térségekben a vízparti turizmus esetében árnyékolási fejlesztések megvalósítása.*

Kecskemét kiemelt járműipari térség funkciójával kapcsolódik az OFTK-ban azonosított **speciális gazdasági övezetek** sorába. Létrehozásának célja: az ország adott térségének gazdasági fejlődése érdekében a helyi sajátosságokkal és hasznosítható erőforrásokkal összhangban álló, vállalkozásbarát környezet kialakítása, a befektetések ösztönzése, a foglalkoztatási lehetőségek bővítése.

Az OFTK fontos területpolitikai célként jelölte meg továbbá a centralizáltság oldása érdekében, a **vidéki nagyvárosok erősítését, a nagyvárosok bekapcsolását az európai közlekedési hálózatokba**, a Budapestet kikerülő közvetlen **közlekedési transzverzálisok kialakítását** (pl. Kecskemét számára fontos M8 és M44 autóutak kiépítése), a **funkcionális és foglalkoztatási központok elérhetőségének javítását, a hatékony és fenntartható helyi, illetve agglomerációs mobilitás fejlesztését**, melynek mindegyikében érdekelt Kecskemét.

1.2.2. Bács-Kiskun Megyei Területfejlesztési Koncepció

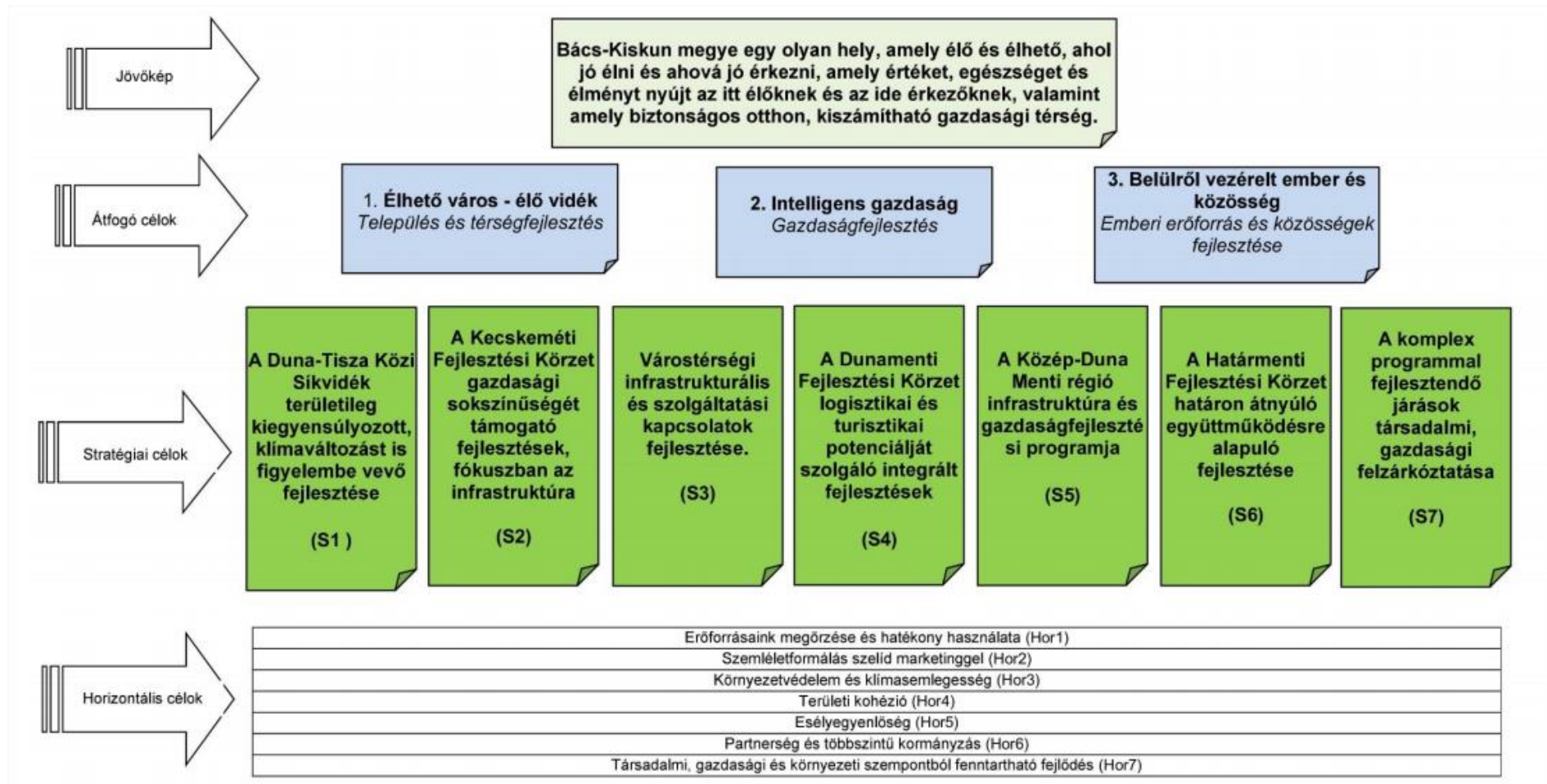
A hatályban lévő megyei területfejlesztési koncepció az alábbiakban fogalmazta meg Bács-Kiskun megye jövőképét:

„Bács-Kiskun megye egy olyan hely, amely élő és élhető, ahol jó élni és ahová jó érkezni, amely értéket, egészséget és élményt nyújt az itt élőknek és az ide érkezőknek, valamint amely biztonságos otthon, kiszámítható gazdasági térség.”

E jövőképet a megye 3 átfogó és 7 stratégiai cél megvalósításán keresztül tervezi elérni, további 7 horizontális cél és elv mentén, melyeket a 22. ábra mutat be. Ebben a fejlesztési folyamatban – a célrendszer szintjén – Kecskemét számára fontos feladatokat fogalmazott meg a területfejlesztési koncepció. **Az átfogó célok** (1. *Élhető város - élő vidék*, 2. *Intelligens gazdaság*, 3. *Belülről vezérelt ember és közösségek fejlesztése*) teljesülése nem képzelhető el a megye legnagyobb városának vállalkozásai, intézményei, illetve szakmai és civil szervezeteinek munkája és együttműködése nélkül.

22. ábra: Bács-Kiskun Megye Területfejlesztési Koncepció célrendszere

Forrás: Bács-Kiskun 2030. Bács-Kiskun Megye Területfejlesztési Koncepció – Területi Hatásvizsgálata 2021. január.

A korábbi (2020-ig szóló) megyei területfejlesztési koncepció célhierarchiája átalakult, egyszerűsödött. Az „átfogó célok” teljesülését a megye, a területfejlesztési koncepció stratégiai célkitűzéseinek megvalósításán keresztül kívánja elérni a 2030-ig szóló időszakban. Az új területfejlesztési koncepció – bár a korábbi időszakhoz képest új megközelítést alkalmaz – továbbra is az életkörülmények javítását, a környezeti fenntarthatóságot és a foglalkoztatás növelését tűzi ki fő célként. Az „átfogó célok” szintjén változás, hogy a megye arculatának, a város-vidék szolgáltatási együttműködésének, a mobilitás, az infokommunikációs infrastruktúra és készségek, a gazdasági digitalizáció, termelékenységnövelés fenntartható módon, a megépült ipari terület és inkubátorház struktúra, a turizmus szerepének növelése és a szociális, gyermekjóléti, oktatási, egészségügyi, kulturális és sport ellátórendszer és a társadalmi befogadás készségfejlesztés fejlesztése a meglévő átfogó célokba beépültek, azaz e kérdéseket a megye hangsúlyosabbá tette.

A 22. ábra alapján is látható, hogy a stratégiai célok szintjén Kecskemét tekintetében több feladat is azonosítható. A Duna-Tisza Közi Síkvidék (Homokhátság) legnagyobb települési központjaként, oktatási, innovációs és közigazgatási centrumként Kecskemétnek jelentős szerepet kell vállalnia a térség klímaváltozást is figyelembe vevő fejlesztésében (S1). Emellett a megye stratégiai célként fogalmazta meg a Kecskeméti Fejlesztési Körzet gazdasági sokszínűségét támogató fejlesztéseket (S2), különösen az infrastruktúra területén. Kiemelt szerepet kell vállalnia Kecskemétnek, mint a megye legnagyobb gazdasági és ellátó kiözpontjának a várostérségi infrastrukturális és szolgáltatási kapcsolatok fejlesztésében is (S3). A stratégiai célokhoz kapcsolódó beavatkozási területekről, illetve prioritásokról Bács-Kiskun Megye Területfejlesztési Koncepció (II. Javaslattevő fázis) dokumentumából tájékozódhatunk.

S1. A Duna-Tisza Közi Síkvidék területileg kiegyensúlyozott, klímaváltozást is figyelembe vevő fejlesztése

A stratégiai célhoz kapcsolódó beavatkozási területek:

1. Energetikai beruházások, energiafelhasználás racionalizálása és az ezt szolgáló beruházások az intézményi, lakossági és vállalkozói szférában
2. Vízügyi beruházások az intézményi, lakossági és vállalkozói szférában, vízmegtartást megvalósító vízgazdálkodás
3. A Homokhátság problémáinak érintettjei közötti együttműködések ösztönzése
4. Szemléletformáló akciók támogatása
5. Kutatás-fejlesztés- innováció támogatása a térségben
6. Alternatív, fenntartható, környezettudatos gazdálkodási formák és termékportfóliók fejlesztése
7. A szezonális és szezontól független zöldségtermesztés, gyümölcstermesztés és az élelmiszeripar versenyképes fejlesztése

8. A falvakban élők megélhetésének javítása, az elvándorlás mérséklése
9. „Zöld-infrastruktúra” fejlesztései

S2. Kecskeméti fejlesztési körzet gazdasági sokszínűségét támogató fejlesztések, fókuszban a városi szolgáltatások minőségi emelését és a fenntartható fejlődést támogató infrastruktúra

A stratégiai célhoz kapcsolódó beavatkozási területek:

1. Fenntartható mobilitás, a várostérség megyehatáron túli településeinek integrálása, elővárosi közlekedés, parkolás;
2. Klímavédelem, környezetvédelem, vízmegtartás;
3. Okos város, okos térség;
4. A környezetterhelés csökkentése, energiahatékonyság, energiabiztonság;
5. Körforgásos gazdaság;
6. Egészséges, magas hozzáadott értékű helyi élelmiszer előállítás;
7. Design, alkotótevékenység, épített örökség országos és nemzetközi vonzerőinek fejlesztése (animáció, kerámia, zománc, népi iparművészet, szecesszió);
8. Igények és kapacitások összehangolása az oktatási, gyermekjóléti, egészségügyi és szociális ellátórendszereiben, továbbá a sport, a szabadidő és rekreáció, illetve a kultúra területén;
9. A Dél-Alföldi Gazdaságfejlesztési Zóna céljainak érintettjei közötti együttműködések ösztönzése.

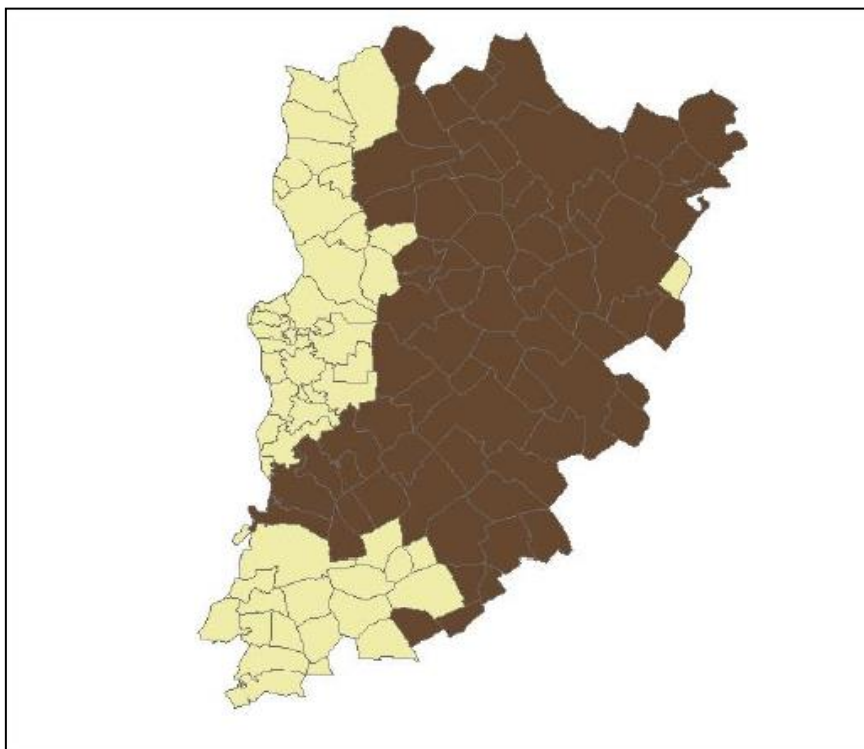
S3. Várostérségi infrastrukturális és szolgáltatási kapcsolatok fejlesztése

A stratégiai célhoz kapcsolódó beavatkozási területek:

1. Esélyteremtés: a nevelés-oktatás módszertanának, a szolgáltatások személyi és infrastrukturális feltételeinek, valamint hozzáféréseinek javításával és a hátrányos helyzetű csoportok társadalmi-gazdasági integrációjával;
2. A sokoldalú szolgáltató- és intézményrendszerre épülő kitörési pontokra alapuló fejlesztések (design, egészségipar, rekreáció, interaktív élményközpontok stb.);
3. Várostérségi integrált és komplex programok kidolgozása és megvalósítása;
4. Infrastruktúra-fejlesztés: közlekedési hálózatok, energiaellátás, informatikai hálózatok, környezetvédelmi- és vízgazdálkodási rendszerek korszerűsítése, hiányzó elemeinek kiépítése.

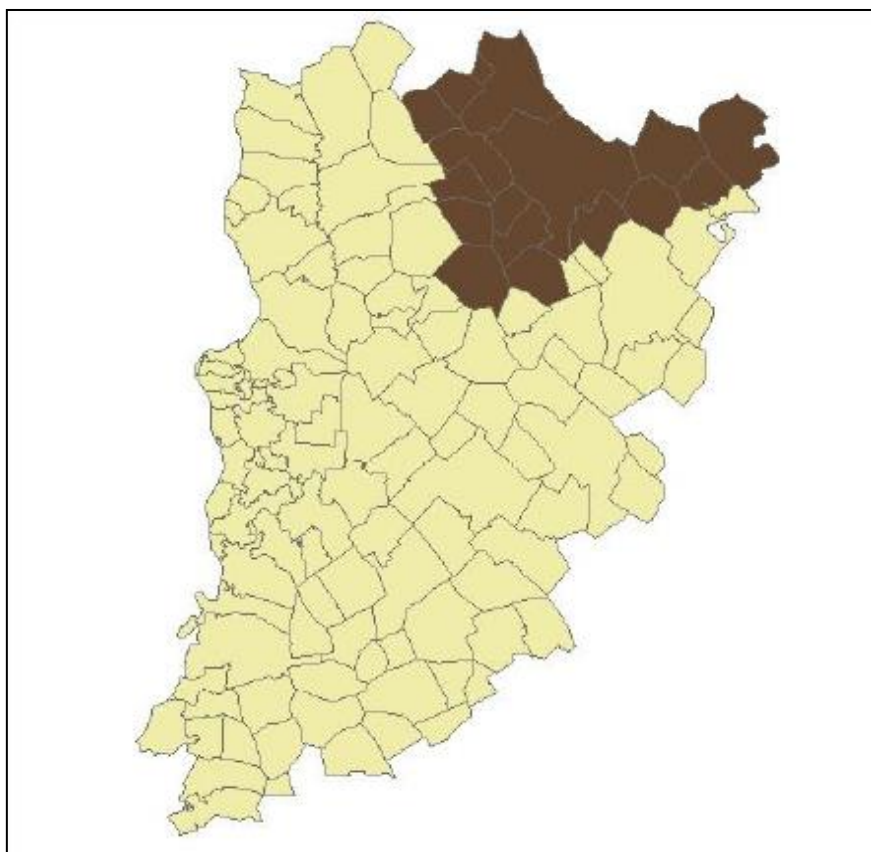
A stratégiai és egyben területi célokat is szolgáló beavatkozásokhoz kapcsolódóan a fejlesztési körzetek lehatárolása is megtörtént. Kecskemét közigazgatási területe három fejlesztési körzetbe is beletartozik, a **Duna-Tisza közti síkvidék** (Homokhátság) körzetbe (23. ábra), a **Kecskeméti fejlesztési körzetbe** (24. ábra) és **Bács-Kiskun megye várostérségei** közé is (25. ábra).

23. ábra: A Duna-Tisza közti síkvidék (Homokhátság) lehatárolása

Forrás: Bács-Kiskun Megye Területfejlesztési Konceptió (II. Javaslattevő fázis) 2021.

24. ábra: A kecskeméti fejlesztési körzet lehatárolása

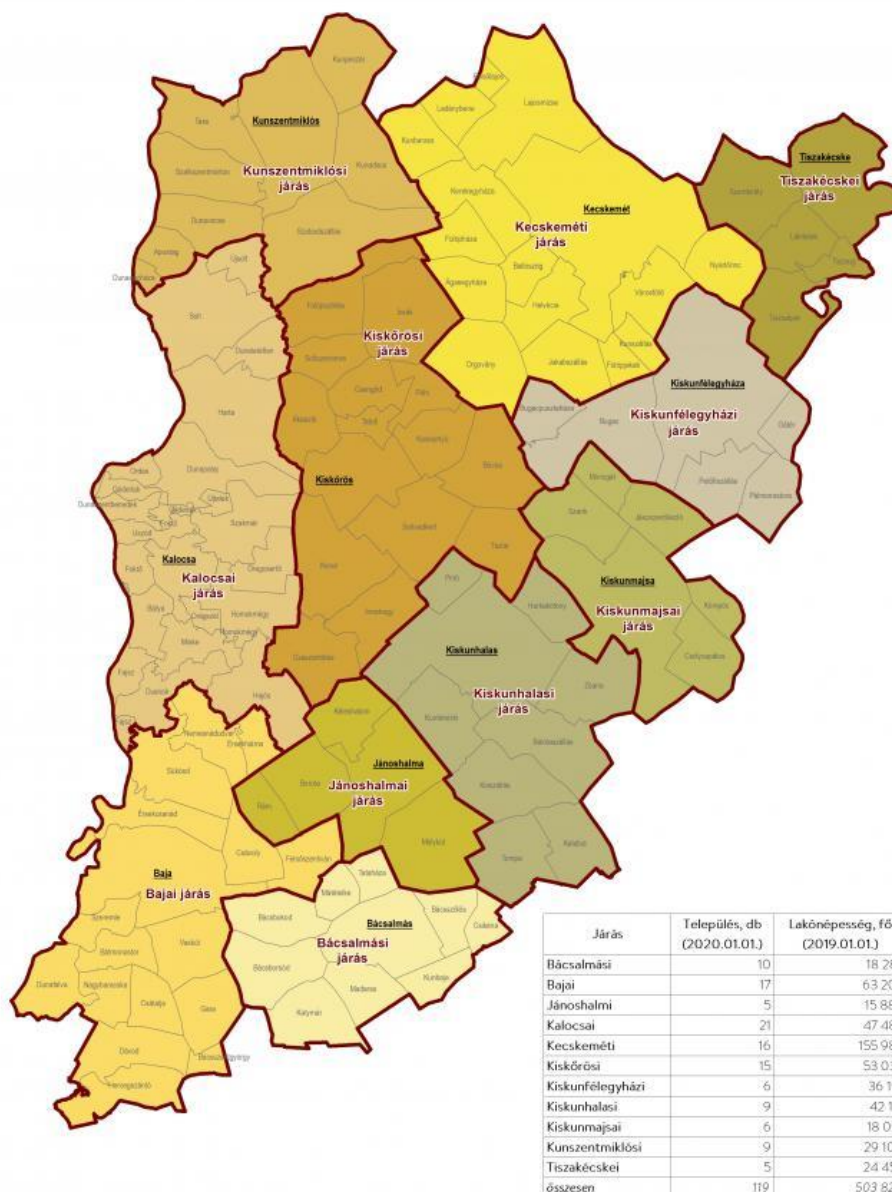
Forrás: Bács-Kiskun Megye Területfejlesztési Konceptió (II. Javaslattevő fázis) 2021.

25. ábra: Bács-Kiskun megye várostérségei

BÁCS-KISKUN MEGYE JÁRÁSAI, 2020
86/2019. (IV. 23.) Korm. rendelet0 15 3 45 75
km

Adatok forrása: [KSH, TelR]

Forrás: Bács-Kiskun Megye Területfejlesztési Konceptió (II. Javaslattevő fázis) 2021.

Mint a fentiekben is látható **Kecskemét fejlesztési körzet számára külön fejlesztési stratégiát fogalmazott meg a megyei koncepció**. Ennek szükségességét és tartalmát az alábbiakban foglalta össze a dokumentum:

Kecskemét az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió meghatározása szerint nemzeti jelentőségű nagyvárosi térség, Budapestet tehermentesítő belső gyűrű egyik kiemelt fejlesztési központja. A termelés és a logisztika területén vállalhat át feladatokat a fővárostól.

„Kecskemét és környéke fejlettsége kettősséget tükröz. Bács-Kiskun megye mutatóival összevetésben a térség helyzete kedvező képet mutat, ugyanakkor az infrastruktúra állapota (pl. úthálózat, vasúthálózat, kerékpárúthálózat, villamosenergia-hálózat, víziközművek), valamint a szolgáltatások/ellátórendszerek (pl. bölcsődei férőhelyek, szociális létesítmények, oktatás és képzés, innovációs és technológia transzfer központ kialakítása, közösségi közlekedés, városüzemeltetés) fejlesztése iránti igény jelentős, és beavatkozások szükségesek a város hatékony működtetése és versenyképességének erősítése érdekében.

A megye legnagyobb városa számára kihívást jelent az életminőség javítását célzó jóléti és a megfelelő színvonalú munkaerő biztosítását szolgáló folyamatos fejlesztési igények kielégítése. Kecskemét kiemelt figyelmet fordít a város és a térség gazdasági szereplőinek összefogására, a gazdasági élet, a gazdasági szereplők facilitálására, melynek fókuszában a térség termelő kapacitásának növelése, a munkahelyteremtés és ebből eredően élhető, gazdaságilag prosperatív város kialakítása a cél.

Emellett hangsúlyos feladata hátrányos helyzetű társadalmi csoportok leszakadásának megakadályozása, integrációjának elősegítése. Ez a lakhatás, valamint az integrációs programok, az oktatás és szakképzés terén változatos megoldásokat, beavatkozásokat kíván. A város és környéke kapcsolatrendszere funkcionális együttműködések révén formálódik (pl. az agglomerációra kiterjedő közlekedésfejlesztés, környezet- és klímavédelem, cirkuláris gazdaság, ellátás).

Az OFTK funkcionális térségi lehatárolásától eltérően Kecskemét és környéke turisztikai (üzleti, egészségügyi, rekreációs) és kulturális (zene, animáció, kerámia, kerámia, zománc, népi iparművészet szecessziós építészet funkciói és lehetőségei is kiemelésre érdemesek, különös tekintettel pl. a szecessziós épített örökség megőrzésére és turisztikai hasznosítására.

Az országos jelentőségű központ (OFTK) szerepkör vonatkozásában erőteljesebb súlypontok (pl. logisztikai, oktatási-innovációs) kiépítésére módot kínáló megyehatáron átnyúló együttműködés kiaknázása is hozzájárul a cél eléréséhez.

Kecskemét és környéke tradicionális mezőgazdasági- és kertkultúráját, az élelmiszeripar beszállítói hátterének megerősítését megcélozva - az ágazati-szakmai célok mellett - az együttműködési készség (termelési és ellátási szövetségek) megerősítése oldaláról is támogatni kívánjuk.

A város a természeti környezet védelmét és a környezettudatos szemlélet együttes érvényesülését, a megújuló energiát hasznosító, az energiahatékonyságot és energiatakarékosságot biztosító, valamint az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkenését elősegítő – előkészített – intézkedésekkel és fejlesztésekkel, „okos” alkalmazásokkal és „zöldfelület gazdálkodás” fejlesztésének megvalósításával kívánja demonstrálni.”

Bács-Kiskun Megye Területfejlesztési Konceptiója a célok elérése és a helyzetértékelő részben vázolt folyamatok, társadalmi és gazdasági igények, valamint a problémák kezelése érdekében 7 fejlesztési prioritást azonosított, melyek az alábbiakban foglalhatók össze:

P1 Gazdaság- és foglalkoztatás-élénkítés

- „Az autógyártás 2019-ben kezdődő válsága rávilágított arra, hogy a megye gazdasága erősen kiszolgáltatott a Mercedes-Benz cégcsoport nemzetközi működésének. Az autóiipari beszállító cégek külső hatása magas, amely jelentős kockázatot hordoz a megye gazdaságára, elsősorban a Kecskeméti fejlesztési körzetben.
- Törekedni kell a minőségi munkahelyek számának növelésére.
- A területi kohézió erősítésénél megfigyelhető probléma, hogy a komplex programmal fejlesztendő járáásokban a KKV-k fejlesztési forrásokhoz nehezebben jutnak hozzá.

- *A technológiai, társadalmi fejlődés hatására szakmák tűnnek el, és ma még ismeretlen szakmák fognak megjelenni, amely jelentős kihívás elé állítja a szakképzési rendszert és egyben az alapfokú oktatási rendszert is, mert egy munkavállaló élete során a folyamatos képzés mellett többször teljes átképzésre is szükség lehet.*
- *Minden gazdasági ágazat fejlődésének és sikerességének kulcsa a széles körű együttműködés, amely szinergikusan erősíti a résztvevőket. Az együttműködés köre korlátlan, egyes formái a klaszterek, hálózatok, szövetkezetek, de a legtöbb esetben szerződéses kapcsolatokban ölt testet. A megye stabil, hosszú távú fejlődése érdekében támogatni kell a széleskörű együttműködések.*”

P2 A vidék fejlesztése és a népességmegtartó-képesség erősítése

- *„Kiemelt fontosságú a helyi értékek és erőforrások fenntartható hasznosítása, a tanyás térségek revitalizálása, a halmozottan hátrányos helyzet enyhítése; valamint a Homokhátság teljes területén a kedvezőtlen demográfiai és a természet degradációs folyamatainak megállítása, a helyi adottságokhoz illeszkedő mezőgazdasági termelés biztonságának megőrzésével, a ritkán lakott agrártérségek, gazdaságok fejlesztésével, a szükséges agrárszerkezet-váltással, a kedvezőtlen vízgazdálkodás helyreállításával.*
- *A megye mezőgazdasági melléktermékből származó biomassa potenciálja az országos átlagot 50 %-kal haladja meg, amely jobb kihasználása segítheti a megújuló energiatermelést.*
- *A megye minden településén fejleszteni kell a szolgáltatási környezetet a népességmegtartás érdekében. A járásszékhelyek és mikrotérségi központok szolgáltatási szerepének erősítésével ez területileg kiegyenlített formában történhet, csökkentve a területi különbségeket.*
- *A vidéki munkahelyek hiányának komplex kezelésére irányuló térségi programok folytatása, fókuszban a térségen belüli funkciómegosztással és együttműködéssel.*
- *A fejlesztési elképzelések célja Bács-Kiskun megye esetében a járásszékhelyek és várostérségi központok és a járási kistelepülések közötti társadalmi, gazdasági különbségek csökkentése, a megyeszékhely és a megye városai közötti különbségek csökkentése, továbbá Bács-Kiskun megye és Pest megye, Bács-Kiskun megye és az európai uniós fejlettebb régiók közötti területi különbségek csökkentése.*”

P3 Térségi elérhetőség és mobilitás

- *„A kelet-nyugat irányú kapcsolat felerősödik, amikor Románia és Bulgária csatlakozik a Schengeni övezethez. Erre infrastrukturálisan még nincs felkészülve a megye a hiányzó fejlesztések miatt. A településeket összekötő és a településeken belüli úthálózat is jelentős fejlesztésre szorul, jelenlegi állapota miatt nem képes kellő mértékű gazdaságfejlesztő és népességmegtartó hatást kifejteni.*”
- *A megye belső közlekedési infrastruktúra fejlesztése a gazdaságfejlesztés hatékony kiszolgálásával elősegíti a megye vidéki térségei, különösen a leszakadó déli részek versenyképességének növekedését, továbbá biztosítja a társadalom jóléti mobilitási feltételeit. A közlekedés-fejlesztésben (beleértve az elővárosi közlekedést) a kötőtpályás közlekedési mód szerepét bővíteni kell a fenntartható mobilitás érdekében.*”

P4 Erőforrásaink megőrzése, fejlesztése és hatékony használata

- „A megyei fejlesztéseknél előtérbe kell kerülnie a zöldebb, széndioxid-mentes Európa koncepciójának, és támogatnia kell a megújuló energiafelhasználás nagyarányú növekedését.
- A Megyei Önkormányzat által vezérelt településfejlesztési pályázatoknál szempont lesz a klímaváltozás hatásaira reagáló műszaki és szemléletformáló megoldások alkalmazása, ahol ez releváns lehet, főként a Duna-Tisza közti síkvidék homokhátsági területein.
- Jelentős probléma a több évtizede épült ivóvíz, szennyvízrendszerek állapota. A vízkészletet az ipar, mezőgazdaság tevékenysége is befolyásolja. A belvízelvezetés és vízmegtartás problémái ugyanazon területen egyszerre jelentkeznek, amely hat a régi épületekre és a természeti területekre, mezőgazdaságra. A víz mára az egyik legfontosabb természeti erőforrássá vált. A víz szerepe az energetikában is növekedik, sok új fejlesztés irányul a vízből kinyerhető hidrogénre.
- A műemlékek, régészeti lelőhelyek, építészeti örökség turisztikai lehetőséget jelentenek a jövő generációi számára, a megőrzésük a szélsőséges környezeti hatások mellett egyben felelősség is. A klímaváltozás hatásai miatt egyre sürgetőbb a konzerváló beruházások gyorsítása.
- Minden infrastrukturális fejlesztés (például úthálózat, kikötők, komplex turisztikai fejlesztések, ökoturisztikai fejlesztések stb.) esetében figyelembe kell venni a természetvédelmi közérdeket és szempontokat, ezért a fejlesztések csak a védett természeti területek, Natura 2000 területek és védett természetvédelmi értékek megőrzése, valamint a természetes és természetközeli élőhelyek közötti ökológiai kapcsolatok és ezen területek ökoszisztéma-szolgáltatásainak fenntartása mellett valósíthatók meg.”

P5 Ember, család, közösség

- „A szociális, oktatási és egészségügyi ellátórendszer fejlesztésével biztosítani kell a területileg kiegyenlített, minden társadalmi csoport számára egyenlő hozzáférést a szolgáltatásokhoz. A társadalmi befogadás, a készségfejlesztés és a nagy ellátórendszerekhez egyenlő hozzáférés révén meg kell akadályozni a hátrányos helyzetű társadalmi rétegek leszakadását, segíteni kell a felzárkóztatásukat, biztosítva számukra a minőségi élet és az annak alapfeltételét képező minőségi foglalkoztatás lehetőségét.”

P6 Digitális és kreatív megye

- „Az innovációnak, digitalizációnak minden területet és ágazatot el kell érnie. A megye jóléte érdekében a kis- és középvállalkozások körében kell ennek a legnagyobb mértékben bekövetkeznie, hogy minél több vállalkozás részesüljön a zöld és digitális átállás előnyeiből. Ezen vállalkozások fejlődésével csökkenhet a kitérttségük, képessé válhatnak a rugalmas piaci alkalmazkodáshoz, növelhetik a termelékenységüket, az egy munkavállalóra eső hozzáadott értéküket. Ezen területek fejlesztésénél kiemelten kell támogatni a komplex programmal fejlesztendő járásokat továbbá a Kecskeméti Fejlesztési Körzetre és az azon kívüli területekre vonatkozóan differenciált megközelítésre van szükség.
- A településfejlesztési beavatkozásoknál előnyben kell részesíteni az okos megoldásokat tartalmazó fejlesztéseket.”

P7 Térségmarketing

- „A korábban kedvelt észak-afrikai és közel-keleti turisztikai célpontok fokozatosan kiestek az eltelt évtizedben, miközben Kelet-Közép- és Kelet-Európában folyamatosan nő a turizmus iránti fizetőképes kereslet. A tengerparti, hegyvidéki és dombsági nyugat-európai, dél-európai és kelet-közép-európai turisták számára Bács-Kiskun megye adottságai különlegesek, ahol kis területen egyszerre érhető el és kapcsolható össze a vízi, pusztai, erdős élőhelyek, természetvédelmi területek látogatható részei jelentette látnivalók a fejlődő szolgáltatásokkal, turisztikai attrakciókkal, az aktív, a gyógy- és a fesztiválturizmussal. A dunai, mind a tiszai folyami turizmus is gyorsan fejlődik. A lehetőségeket csak nagyon kis mértékben tudta a megye kihasználni az elmúlt évtizedben.
- A koronavírus hatására 2020 nyarán a lakosság többsége a belföldi nyaralást választotta, amely megmutatta, hogy az ország vidéki turisztikai kapacitása nem képes hasonló esetben az igények kiszolgálására. A turisztikai export és import ez alapján a vidéki Magyarországon nincs egyensúlyban, a turisztikai exportképesség, azaz a belföldi és külföldi vendégek fogadási kapacitása fejletlen, amely fokozottan igaz Bács-Kiskun megyére.
- A kulturális adottságok turisztikai hasznosításának szerepe a megye gazdaságában növelhető a termékfejlesztés és a marketing erősítésével, és a turisztikai infrastruktúra kapacitások (pl. szálláshelyek, kerékpárutak) hozzárendelésével.
- A térségmarketingnek kiemelt szerepe van nem csak a turizmusfejlesztés, hanem a befektetés-ösztönzés esetében is.
- A térségmarketing szerepe Bács-Kiskun megyében nem csak a külső érintettekre, hanem a megyén belül érdekeltekre is irányul. Az elvándorlás csökkentése, a lakosok számára megfelelő életkörülmények, minőségi oktatás és munkahelyek meglétének, elérhetőségének megismertetése legalább azonos súlyú tényező megyén belül, mint a kifelé irányuló kommunikáció.”

1.3. A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata

A hazai területrendezési tervek hierarchiája a következő módon épül fel:

Területi szint	Terv megnevezése	Jogszabályi háttér
Országos	Országos Területrendezési Terv (OTrT)	Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény
Országos	Az országos övezeti terv részét képező országos övezetek	A területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról szóló 9/2019. (VI. 14.) MvM rendelet
Megyei	Bács-Kiskun Megye Területrendezési Terve (BKMTTrT)	A Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Közgyűlésének 7/2020. (VII. 8.) önkormányzati rendelete

1.3.1. Országos Területrendezési Terv

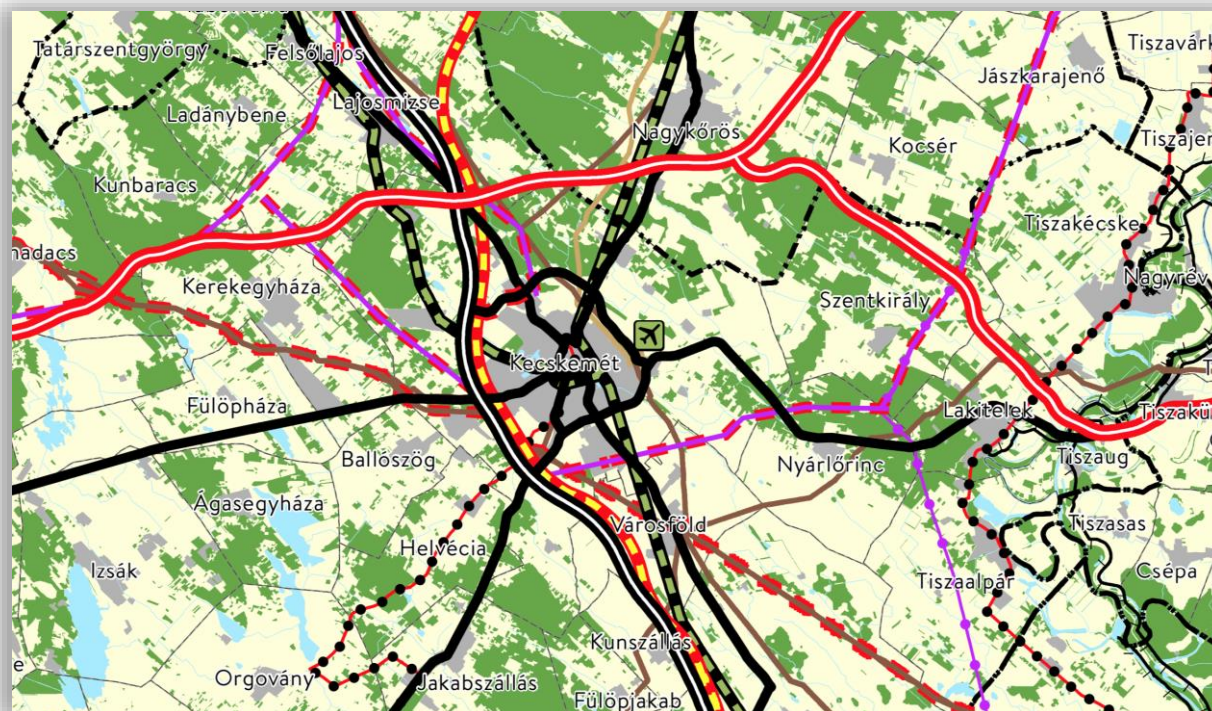
Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény rendelkezik az Országos Területrendezési Tervről (továbbiakban: OTrT), meghatározza a térségi területfelhasználás feltételeit, a műszaki infrastruktúra-hálózatok összehangolt térbeli rendjét, a terület- és gazdaságfejlesztés hatékony területi, területhasználati orientálása érdekében, tekintettel a fenntartható fejlődésre, valamint a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek, honvédelmi érdekek és a hagyományos tájhasználat megőrzésére, illetve erőforrások védelmére. A hatékony és korszerű területrendezés ennek érdekében folyamatos, rendszeresen megújuló, összehangolt rendszert alkot az ország területi képét megalkotó fejlesztési stratégiákkal.

Az OTrT rendelkezéseit alkalmazni kell a megyei területrendezési terv, a településfejlesztési koncepció, az integrált településfejlesztési stratégia, a településrendezési eszközök és a településképi rendelet készítése és elfogadása során. Fontos kiemelni, hogy a megyei területrendezési terv, valamint a településrendezési eszközök e törvényben meghatározott előírásoknál szigorúbb területfelhasználási követelményeket is megállapíthatnak. Ha a településrendezési eszköz adott tárgykörben nem szabályoz, akkor az OTrT és a megyei területrendezési terv rendelkezéseit kell alkalmazni. Az OTrT Kecskemétre vonatkozó előírásait a 26. ábra mutatja be.

Az OTrT 2019. január 02-án lépett hatályba. **A tervdokumentum négy országos területfelhasználási kategóriát határoz meg: erdőgazdálkodási térség, mezőgazdasági térség, vízgazdálkodási térség, valamint települési térség.**

26. ábra: Az OTrT Kecskemét Megyei Jogú Városra vonatkozó kivonata

Forrás: Országos Területrendezési Terv 2018.

Országos területfelhasználási kategóriák

- Erdőgazdálkodási térség
- Mezőgazdasági térség
- Vízgazdálkodási térség
- Települési térség

Közlekedési hálózatok és egyedi építmények

- Gyorsforgalmi út (meglévő)
- Gyorsforgalmi út (tervezett)
- Főút (meglévő)
- Főút (tervezett)
- Nagysebességű vasútvonal (tervezett)
- Egyéb országos törzshálózati vasúti pálya (meglévő)
- Egyéb országos törzshálózati vasúti pálya (tervezett)
- Nemzetközi kereskedelmi repülőtér (meglévő)
- Közös felhasználású katonai és polgári repülőtérre fejleszthető repülőtér (meglévő)
- Országos kerékpárút
- Országos kikötő (meglévő)
- Határkikötő (meglévő)

Energetikai hálózatok és egyedi építmények

- Atomerőmű (meglévő)
- Atomerőmű (tervezett)
- Egyéb 50 MW vagy annál nagyobb névleges teljesítőképességű erőmű (meglévő)
- Egyéb 50 MW vagy annál nagyobb névleges teljesítőképességű erőmű (tervezett)

- /50 kV-os átviteli hálózati távvezeték (meglévő)
- 750 kV-os átviteli hálózati távvezeték (tervezett)
- 400 kV-os átviteli hálózati távvezeték (meglévő)
- 400 kV-os átviteli hálózati távvezeték (tervezett)
- 220 kV-os átviteli hálózati távvezeték (meglévő)
- 220 kV-os átviteli hálózati távvezeték (tervezett)
- Földgészállító vezeték (meglévő)
- Földgészállító vezeték (tervezett)
- Kőolajszállító vezeték (meglévő)
- Termékvezeték (meglévő)

Vízi létesítmények

- VTT-tározó (meglévő)
- VTT-tározó (tervezett)
- Országos vízkár-elhárítási célú tározó (meglévő)
- Országos vízkár-elhárítási célú tározó (tervezett)
- Kiemelt jelentőségű vízi építmény (meglévő)
- Országos jelentőségű csatorna (meglévő)
- Országos jelentőségű csatorna (tervezett)
- Elsőrendű árvízvédelmi fővédvonal (meglévő)
- Elsőrendű árvízvédelmi fővédvonal (tervezett)

Hulladékgazdálkodási létesítmények

- Veszélyeshulladék-lerakó (meglévő)
- Veszélyeshulladék-égetőmű (meglévő)
- Radioaktív hulladék tároló (meglévő)

Alaptérképi elemek

- Országhatár
- Megyehatár
- Település közigazgatási határa

A településrendezési eszközök készítése során új szempontként jelent meg az a szabályozási elem, amely a településrendezési eszközben az „**új beépítésre szánt terület**” kijelölésének szempontjait határozza meg. Ezek alapján az új beépítésre szánt terület a következő szempontok mérlegelése alapján jelölhető ki:

- a) az új beépítésre szánt terület csatlakozik a meglévő települési területhez,
- b) az új beépítésre szánt terület kijelölése nem okozza a különböző települések beépítésre szánt területeinek összenövését, valamint
- c) új beépítésre szánt terület kijelölésére csak akkor kerül sor, ha a települési térségben nincs a tervezett rendeltetésnek megfelelő beépítésre szánt területen beépítetlen földrészlet – illetve a rendeltetésnek megfelelő használat aránytalanul nagy terhet jelentene annak várható költsége miatt -, vagy az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.) szerinti barnamezős terület.

Új beépítésre szánt terület kijelölésével egyidejűleg a területnövekmény legkevesebb 5%-ának megfelelő kiterjedésű, legalább 50%-ában az újonnan kijelölt beépítésre szánt területtel kapcsolatban lévő zöldterületet – gazdasági vagy különleges terület kijelölése esetén zöldterületet vagy véderdőt – kell kijelölni. Ha a zöldterület vagy véderdő kijelölése az új beépítésre szánt terület rendeltetése miatt az adott területen nem valósítható meg, akkor a zöldterületet vagy a véderdő területét a település arra alkalmas más területén kell kijelölni.

Az OTrT Kecskemét közigazgatási területét érintően az alábbi tervezett, a térszerkezetet meghatározó elemeket nevesíti:

Távlati gyorsforgalmi utak:

M8 - Balatonfőkajár (M7) - Sárbogárd - Baracs, Apostag - Kecskemét - Szolnok (M4)

Távlati nagysebességű vasútvonal:

(Ausztria és Szlovákia) - Hegyeshalom térsége és Rajka térsége - Budapest [XI. kerület, Kelenföld] - Budapest [Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér] - Röske és Kübekháza - (Szerbia és Románia)

Tervezett 400 kV-os átviteli hálózat távvezetékek

Albertirsa - Mikebuda - Cegléd - Csemő - Nyársapát - Nagykőrös - Városföld - Kecskemét
Kecskemét – Nyárlőrinc

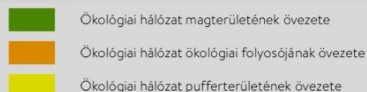
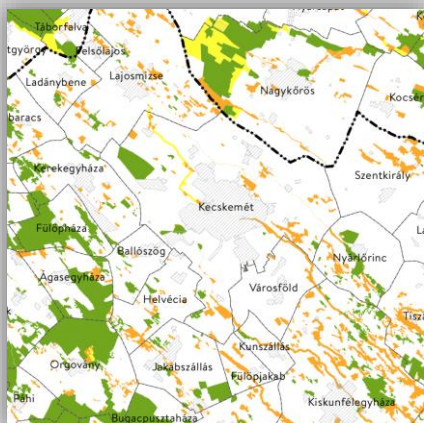
Tervezett földgázszállító vezeték

Nabucco (Románia) - Nagylak - Hódmezővásárhely - Kecskemét - Adony -
Székesfehérvár - Mór - Tét - Rajka - (Ausztria)

A fentiekén túl az OTrT az alábbi országos övezeteket definiálja:

a) ökológiai hálózat magterületének övezete, ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete és az ökológiai hálózat pufferterületének övezete

Kecskemét közigazgatási területét mindhárom övezet érinti. Az OTrT előírásai alapján a településrendezési eszközökben olyan övezet és építési övezet jelölhető ki, amely az ökológiai hálózat magterülete, ökológiai folyosója és pufferterülete övezetek természetes és természetközeli élőhelyeit és azok kapcsolatait nem veszélyezteti. Az ökológiai hálózat magterülete és az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezetében új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki, kivéve, ha a települési területet az ökológiai hálózat ökológiai folyosó, vagy az ökológiai hálózat magterület és az ökológiai hálózat ökológiai folyosó körülzárja, továbbá a kijelölést más jogszabály nem tiltja. A kivételek együttes fennállása esetén, a beépítésre szánt terület csak az állami főépítési hatáskörében eljáró fővárosi és megyei kormányhivatalnak a területrendezési hatósági eljárása során kiadott területfelhasználási engedélye alapján jelölhető ki. Az eljárás során vizsgálni kell, hogy biztosított-e az ökológiai hálózat magterület és az ökológiai hálózat ökológiai folyosó természetes és természetközeli élőhelyeinek fennmaradása, valamint az ökológiai kapcsolatok zavartalan működése. Az ökológiai hálózat pufferterületének övezetében a településszerkezeti terv beépítésre szánt területet csak abban az esetben jelölhet ki, ha az a szomszédos magterület vagy ökológiai folyosó természeti értékeit, biológiai sokféleségét, valamint táji értékeit nem veszélyezteti.

b) Kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete

Kecskemét közigazgatási területét nem érinti a termőhelyi adottságú szántók övezete.

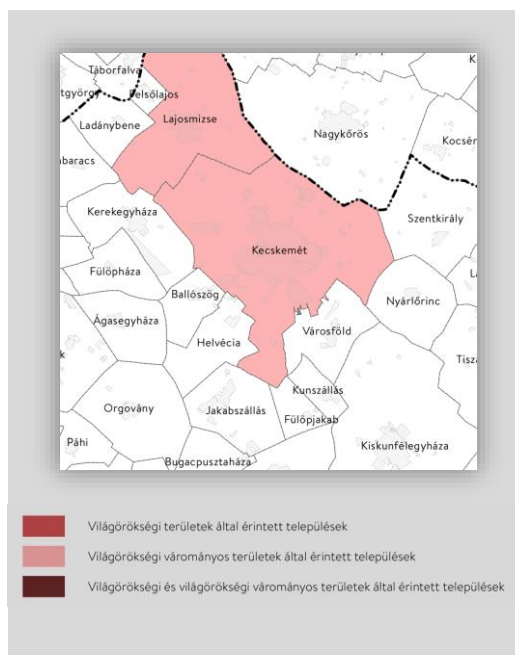

c) Erdők övezete

A törvény vonatkozó előírásai szerint az erdők övezetébe tartozó területeket az adott településnek a településrendezési eszközében legalább 95%-ban erdőterület területfelhasználási egységbe kell sorolnia. *A törvény hatálybalépését megelőzően kijelölt beépítésre szánt területek, valamint az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény 4. § (2) bekezdésében meghatározott területek, továbbá az Ország Szerkezeti Terve által kijelölt települési térség területein lévő erdők övezetének területét a számításnál figyelmen kívül kell hagyni.*

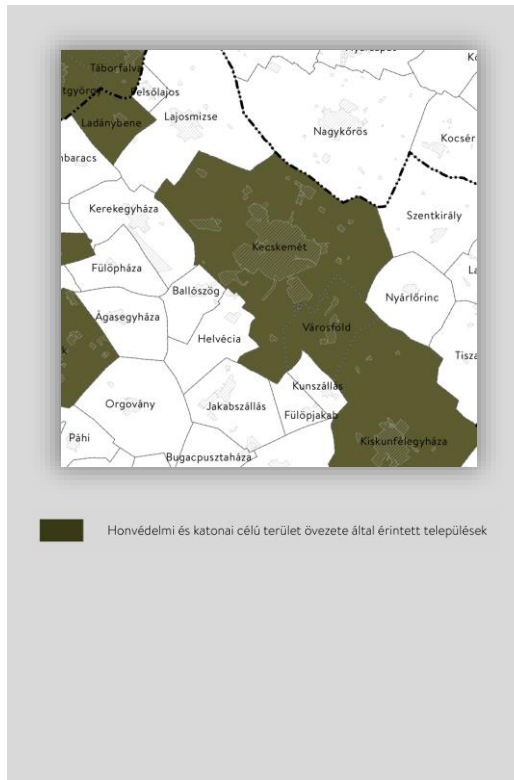
d) Világörökségi és világörökségi várományos területek övezete

Kecskemétet, mint világörökségi várományos települést érinti az övezet, melyet a településrendezési eszközökben kell tényleges kiterjedésének megfelelően lehatárolni. Az övezeten belül a területfelhasználás módjának és mértékének összhangban kell lennie a világörökségről szóló törvényben, valamint a világörökségi kezelési tervben meghatározott célokkal.

e) Honvédelmi és katonai célú terület övezete

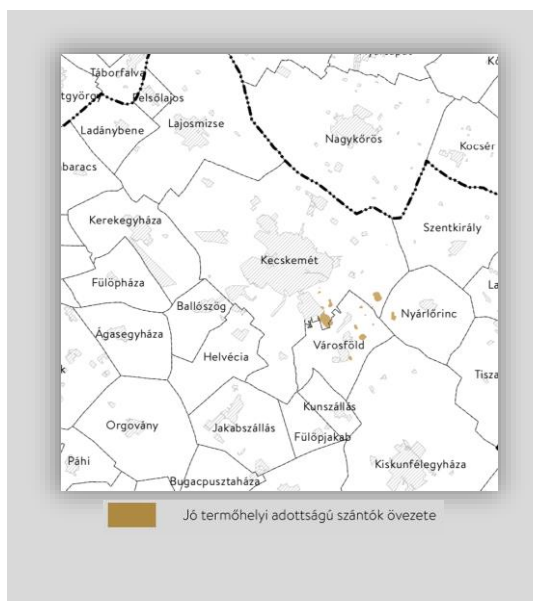

Kecskemétet érinti a honvédelmi és katonai célú terület övezete, melyet a településrendezési eszközökben kell tényleges kiterjedésének megfelelően lehatárolni. A lehatárolt területeket a településrendezési eszközökben minden területfelhasználási kategóriában - beépítésre szánt vagy beépítésre nem szánt különleges honvédelmi, katonai és nemzetbiztonsági célra szolgáló terület területfelhasználási egységbe kell sorolni. Amennyiben adott terület az erdők övezete által is érintett, abban esetben a zárt bekerített objektumok kivételével honvédelmi célú erdőterület területfelhasználási egységbe kell sorolni a területeket. A területfelhasználási egység kijelölésének módosítása csak a honvédelemért felelős miniszter hozzájárulásával lehetséges.

Az országos övezeti terv részét képező, rendeleti szintű országos övezetek

A Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény 19. § (4) bekezdésével összhangban, az Országos Övezeti Terv részét képező országos övezeteket a területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról szóló 9/2019. (VI. 14.) MvM rendelet (továbbiakban: MvM rendelet) állapította meg.

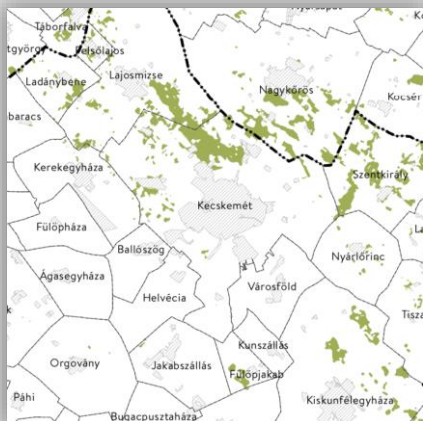
a) Jó termőhelyi adottságú szántók övezete

Kecskemét városföldi és nyárlőrinci határában vannak jó termőhelyi adottságú szántóterületek. A településrendezési eszközök készítése során a mezőgazdasági terület területfelhasználási egység területét elsősorban a jó termőhelyi adottságú szántók övezetén javasolt kijelölni.

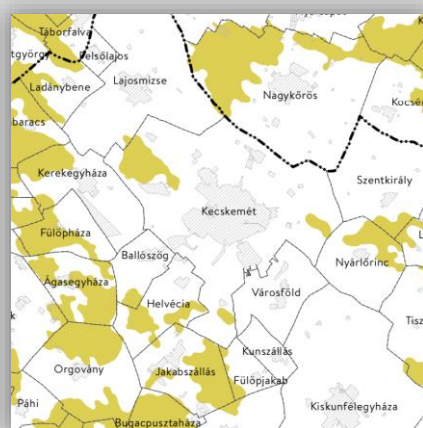
b) Erdőtelepítésre javasolt területek

 Erdőtelepítésre javasolt terület övezete

Kecskemét közigazgatási területén – elsősorban az északi és nyugati területeken - számos erdőtelepítésre javasolt terület került meghatározásra. A településrendezési eszközök készítése során az Országos Erdőállomány Adattárban nem szereplő erdőterület területfelhasználási egységeket a településfejlesztési és településrendezési célokkal összhangban - a természeti és kulturális örökségi értékek sérelme nélkül - az erdőtelepítésre javasolt terület övezet területén javasolt kijelölni. Az erdőtelepítés megvalósulásáig csak az erdőtelepítés lehetőségét megőrző területhasználat folytatható, valamint erdőtelepítést elsődlegesen az élőhelynek megfelelő, természetesen kialakult őshonos fafajokból álló erdőfoltok megőrzésével kell végezni.

c) Tájképvédelmi terület övezete

 Tájképvédelmi terület övezete

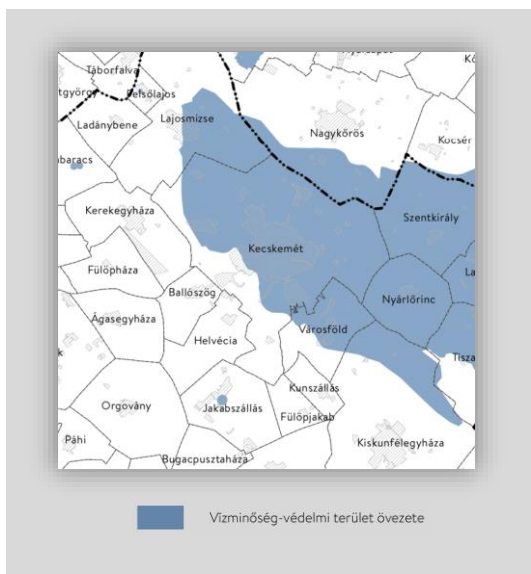
Kecskemét közigazgatási területét három területen is érinti a tájképvédelmi terület övezete. Ezen területeken a település teljes közigazgatási területére készülő településrendezési eszköz megalapozó vizsgálata keretében meg kell határozni a tájjelleg megőrzendő elemeit, elemegyütteseit, valamint a tájképi egység és a hagyományos tájhasználat helyi jellemzőit. A tájképvédelmi terület övezetével érintett területre a tájképi egység, a hagyományos tájhasználat fennmaradása, valamint a tájba illesztés biztosítása érdekében meg kell határozni:

- a településrendezési eszközökben a területfelhasználás és az építés helyi rendjének egyedi szabályait,
- a településképvédelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény 2. § (2) bekezdése szerinti

településképi rendeletben (a továbbiakban: településképi rendelet) a településképi követelményeket.

d) *Vízminőség-védelmi terület övezete*

Kecskemét közigazgatási területének közel kétharmada a vízminőség-védelmi terület övezetébe tartozik. A vízminőség-védelmi terület övezetébe tartozó települések településrendezési eszközeinek készítése során ki kell jelölni a vízvédellemmel érintett területeket. A kijelölt vízvédellemmel érintett területekre vonatkozó egyedi szabályokat a helyi építési szabályzatban kell megállapítani.

e) *Nagyvízi meder övezete*

Kecskemét közigazgatási területét nem érinti a nagyvízi meder övezete

f) *VTT-tározók övezete*

Kecskemét közigazgatási területét nem érinti a VTT-tározók övezete

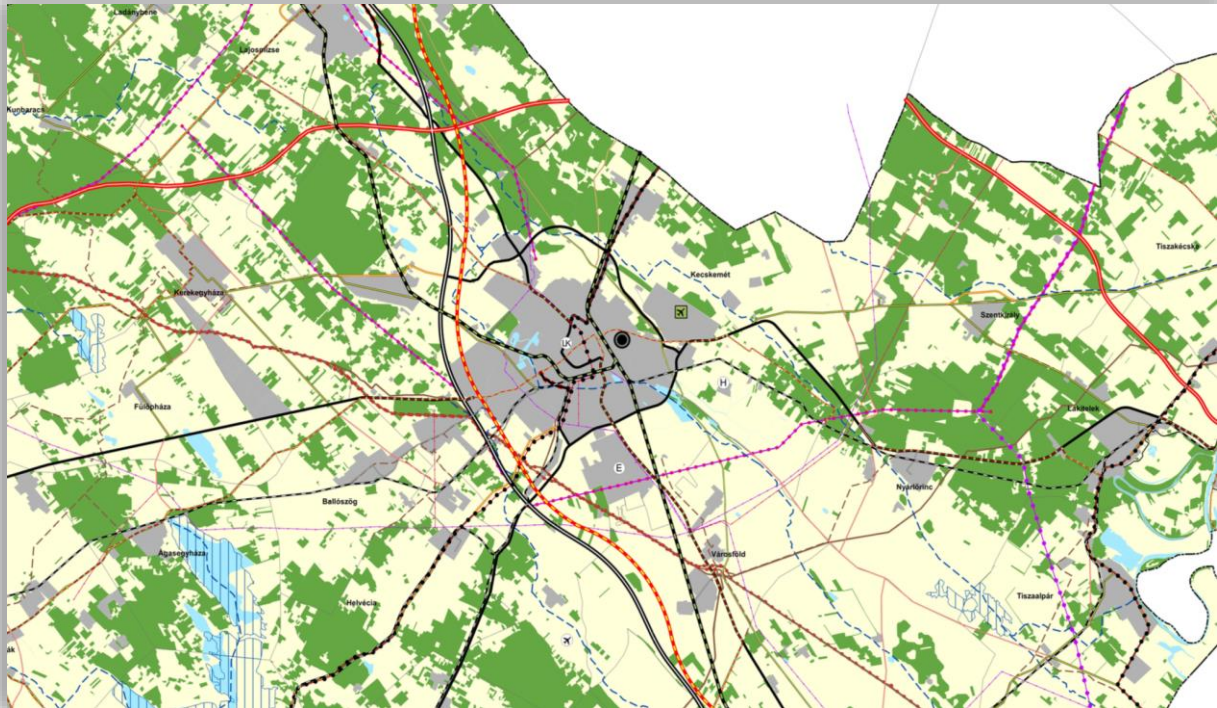
1.3.2. Bács-Kiskun Megye Területrendezési Terve

Bács-Kiskun Megye Területrendezési Tervének (továbbiakban: BKMTTrT) célja az, hogy a Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény második részében foglalt Országos Területrendezési Terv (a továbbiakban: OTTrT), a területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról szóló 9/2019. (VI. 14.) MvM rendelet és más hatályos jogszabályok alapján meghatározza Bács-Kiskun megye egyes térségei területfelhasználásának feltételeit, a műszaki infrastrukturális hálózatok és egyedi építmények összehangolt térbeli rendjét, tekintettel a fenntartható fejlődésre, valamint a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek megőrzésére, illetve az erőforrások védelmére.

A megyei területrendezési terv a megye térségi szerkezeti tervét, a megye térségi övezeteit és az ezekre vonatkozó szabályokat tartalmazó területrendezési szabályzatot foglalja magában (27. ábra).

27. ábra: BKMT rT Kecskemét Megyei Jogú Városra vonatkozó kivonata

Forrás: Bács-Kiskun Megye Területrendezési Terve 2020.

JELMAGYARÁZAT

Településrendszer elemei

● Regionális térszervező központ

● Térségi térszervező központ

TÉRSÉGI JELENTŐSÉGŰ MŰSZAKI INFRASTRUKTÚRA-HÁLÓZAT ÉS EGYEDI ÉPÍTMÉNYEK

Közlekedési hálózatok és egyedi építmények

Gyorsforgalmi út

— Meglévő

— Tervezett

Főút

— Meglévő

— Tervezett

Térségi szerepű összekötő út

— Meglévő

— Tervezett

Mellékút

— Meglévő egyéb mellékút

— Tervezett egyéb mellékút

Nagysebességű vasútvonal

— Tervezett

Egyéb országos törzshálózati vasúti pálya

— Meglévő

— Tervezett

Országos vasúti mellékvonal

— Meglévő

— Tervezett

Közös felhasználású katonai és polgári repülőtérre fejlesztendő repülőtér

■ Meglévő

Térségi repülőtér

✕ Meglévő térségi repülőtér

Országos kerékpárútvonal

••• Meglévő

••• Tervezett

Térségi kerékpárútvonal

— Tervezett térségi kerékpárútvonal

Országos kikötő

■ Meglévő

Térségi kikötő

⊕ Meglévő térségi kikötő

⊕ Tervezett térségi kikötő

Kompátkelőhely

⊖ Meglévő

Térségi logisztikai központ

⊠ Meglévő térségi logisztikai központ

⊠ Tervezett térségi logisztikai központ

Energetikai hálózatok és egyéb építmények

5-50 MW névleges teljesítő-képességű erőmű

E Meglévő

E Tervezett

400 kV-os átviteli hálózati távvezeték

— Meglévő

— Tervezett

220 kV-os átviteli hálózati távvezeték

— Meglévő

— Tervezett

Köolajszállító vezeték

— Meglévő

Földgázelosztó vezeték

— Meglévő

Földgázszállító vezeték

— Meglévő

— Tervezett

Termékvezeték

— Meglévő

Vízi létesítmények

Kiemelt jelentőségű vízi építmény

▲ Meglévő

Országos jelentőségű csatorna

— Meglévő

Elsőrendű árvíz-védelmi fővédvonal

— Meglévő

Másodrendű árvíz-védelmi fővédvonal

— Meglévő

1 millió m³-t meghaladó térfogatú vízkár-elhárítási célú tározó

□ Meglévő

Hulladékgazdálkodás

Térségi hulladékkezelő

⊠ Meglévő térségi hulladékkezelő

ALAPTÉRKÉPI ELEMEK

□ Országhatár

□ Megyehatár

□ Település közigazgatási határa

Térségi területfelhasználási kategóriák

■ Vízgazdálkodási térség

■ Erdőgazdálkodási térség

■ Mezőgazdasági térség

■ Települési térség

■ Sajátos területfelhasználási térség

A BKMTTrT 2020. július 08-án lépett hatályba. **A megyei tervdokumentum öt megyei területfelhasználási kategóriát határoz meg:** erdőgazdálkodási térség, mezőgazdasági térség, vízgazdálkodási térség, települési térség, valamint sajátos területfelhasználású térség - napelempark.

A BKMTTrT Kecskemét Megyei jogú várost regionális térszervező központként jelöli és az alábbi gazdasági, innovációs fejlesztési területek közé sorolja: gépjármű beszállítói terület, kötött pályás gazdasági terület. Újdonságot jelent továbbá, hogy a BKMTTrT Kecskemét Megyei jogú várost a gyógyhelyek és gyógyfürdők övezetébe sorolja.

A BKMTTrT Kecskemét közigazgatási területét érintően az alábbi tervezett, a térszerkezetet meghatározó elemeket nevesíti:

Távlati gyorsforgalmi utak:

M8 - Balatonfőkajár (M7) - Sárbogárd - Baracs, Apostag - Kecskemét - Szolnok (M4)

Főutak tervezett településelkerülő szakaszai:

541. sz. főút: Kecskemét ^[1]_[2]

Tervezett egyéb mellékutak:

Kecskemét (Hetényegyháza) – Kecskemét (Méntelek)

5303 j. Kecskemét – Kiskőrös

Kecskemét – (Csongrád)

Tervezett országos kerékpárútvonalak:

32. Jászok, kiskunok földje kerékpárútvonal

(Jászberény – Cegléd – Nagykőrös) – Kecskemét – Bugacpuszta

Tervezett térségi kerékpárútvonalak:

Velence–Gyula kerékpáros túraútvonal

(Dunaújváros) – Dunavecse – (6.A sz. Alsó-Dunamente kerékpárútvonal Dunavecse és Szalkszentmárton közötti szakasza) – Szalkszentmárton – Szabadszállás – Kerekegyháza – Kecskemét (32.) – Nyárlőrinc – Lakitelek – (4. sz. Tiszamente kerékpárútvonal Lakitelek és Csongrád közötti szakasza)

Egyéb kerékpárútvonalak

Kecskemét (32.) – Városföld – Kunszállás – Fülöpjakab – Bugac – (51. Csongrádi kerékpárútvonal Bugac és Kiskunmajsa közötti szakasza) – Kiskunmajsa – Kömpöc – (Kistelek – Ópusztaszer)

Kiskőrös (61.) – Páhi – Izsák – Ágasegyháza – Kecskemét (Szarkás) – Kecskemét (32.)

Tervezett nagysebességű vasútvonal:

(Ausztria és Szlovákia - Hegyeshalom térsége és Rajka térsége - Budapest [XI. kerület, Kelenföld] - Budapest [Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér]) – (Röszke és Kübekháza - Szerbia és Románia)

Közös felhasználású katonai és polgári repülőtérre fejleszthető repülőtér

Kecskemét

Tervezett 400 kV-os átviteli hálózat távvezetékek

Albertirsa - Mikebuda - Cegléd - Csemő - Nyársapát - Nagykőrös - Városföld - Kecskemét
Kecskemét - Nyárlőrinc

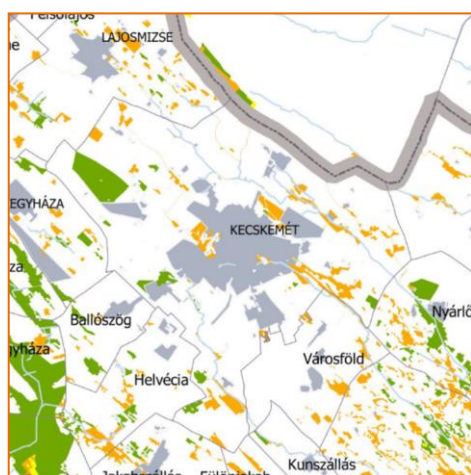
Tervezett nemzetközi és hazai földgázszállító vezeték

Nabucco (Románia) - Nagylak - Hódmezővásárhely - Kecskemét - Adony - Székesfehérvár - Mór - Tét - Rajka - (Ausztria)

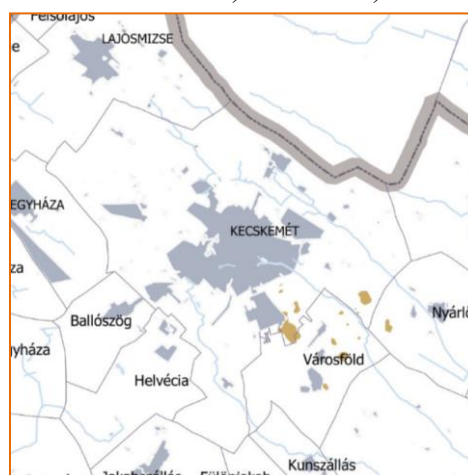
A fentiekén túl BKMTTrT térségi övezeteket is meghatároz. Ezek három fő csoportra oszthatók: országos, jogszabályban meghatározott megyei övezetek, OTrT 24.§-a alapján egyedileg meghatározott megyei övezetek.

A BKMTTrT 3/1-3/8. mellékleten feltüntetett országos övezetek lehatárolását és az azokra vonatkozó szabályokat az OTrT, illetve a MvM rendelet határozza meg,

a) ökológiai hálózat övezetei – 1.3.1. a)

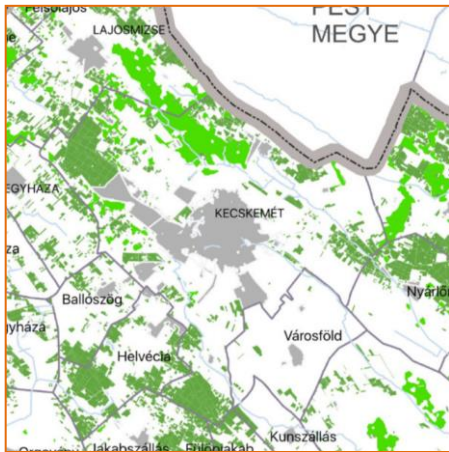

b) szántóterületek övezetei – 1.3.1. b) és 1.3.2 a)

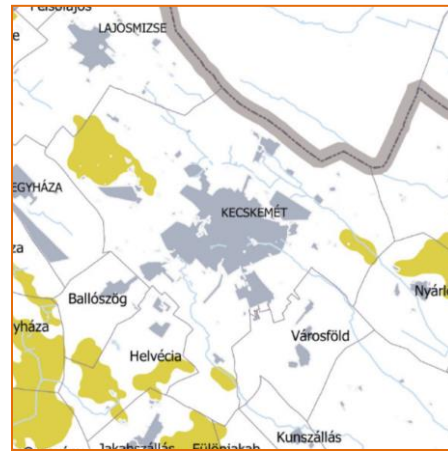

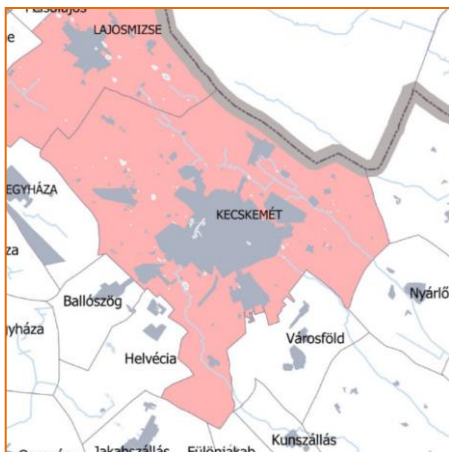
c) erdők övezetei - 1.3.1 c) és 1.3.2 b)

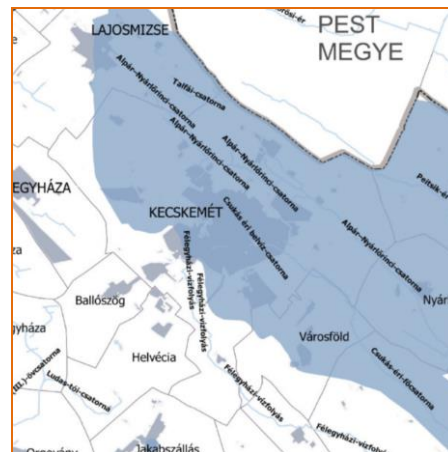
d) tájképvédelmi terület övezete - 1.3.2. c)

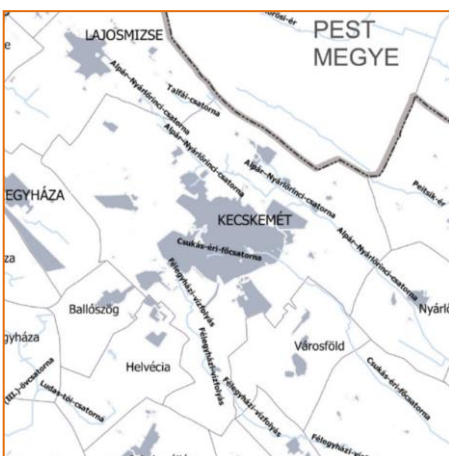
e) világörökség és világörökségi várományos területek övezete - 1.3.1 d)

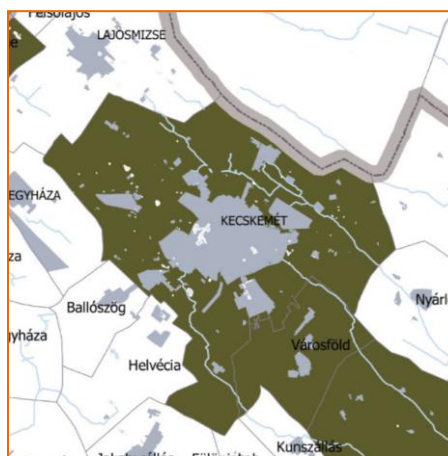
f) vízminőség-védelmi terület övezete - 1.3.2 d)

g) Nagyízi meder és VTT tározók övezete - 1.3.2 f) és 1.3.2 e)

h) Honvédelmi és katonai célú terület övezete - 1.3.1 e)

A BKMTTrT 3/9-3/12. mellékleteiben területileg lehatárolt **megyei övezetekre** vonatkozó szabályokat az **MvM rendelet** tartalmazza.

i) Ásványi nyersanyagvagyon övezete (3/9. melléklet)

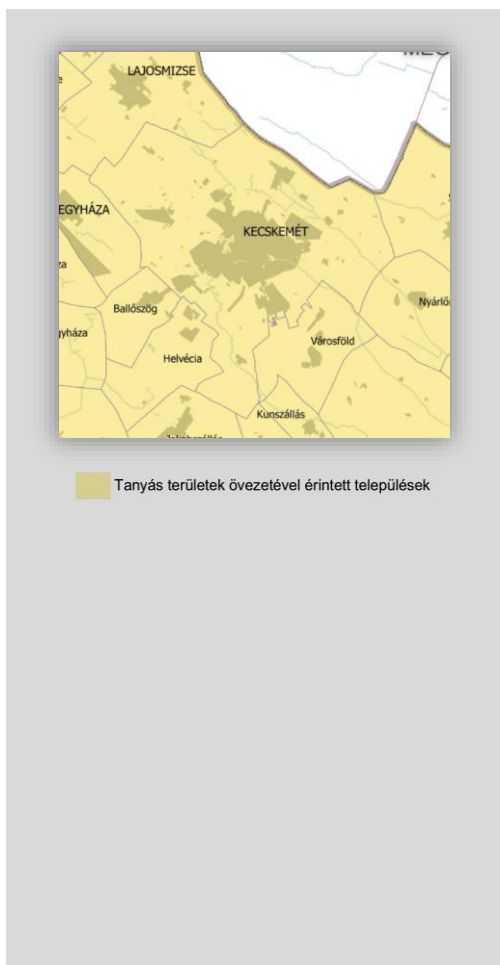

Kecskemét teljes közigazgatási területe az ásványi nyersanyagvagyon övezetébe tartozik. Az övezetet a településrendezési eszközökben kell tényleges kiterjedésének megfelelően lehatárolni. A településrendezési eszközökben csak olyan területfelhasználási egység, építési övezet vagy övezet jelölhető ki, amely az ásványi nyersanyagvagyon távlati kitermelését nem lehetetleníti el.

j) Rendszeresen belvízjárta terület övezete (3/10. melléklet)

Rendszeresen belvízjárta területek Kecskemét közigazgatási területének déli részén elszórtan, összességében kis területen helyezkednek el. Az övezetben új beépítésre szánt terület csak akkor jelölhető ki, ha ahhoz a működési területével érintett vízügyi igazgatási szerv a településrendezési eszközök egyeztetési eljárása során adott véleményében hozzájárul.

k) Tanyás területek övezete (3/11. melléklet)

A tanyás területek övezete a megyei tervben azon járásokban kerül kijelölésre, ahol a kijelölést megelőző legutóbbi népszámlálás alapján a mezőgazdasági jellegű külterületen élő népesség aránya az összes lakónépességhez viszonyítva az országos átlag fölött van. Ennek következtében Kecskemét teljes közigazgatási területe ezen övezetbe került besorolásra.

A tanyás területek övezetével érintett területre a tájfenntartó tanyai gazdálkodás és életmód fennmaradásának elősegítése, valamint a tanyás településszerkezet és tájkarakter megőrzése érdekében meg kell határozni:

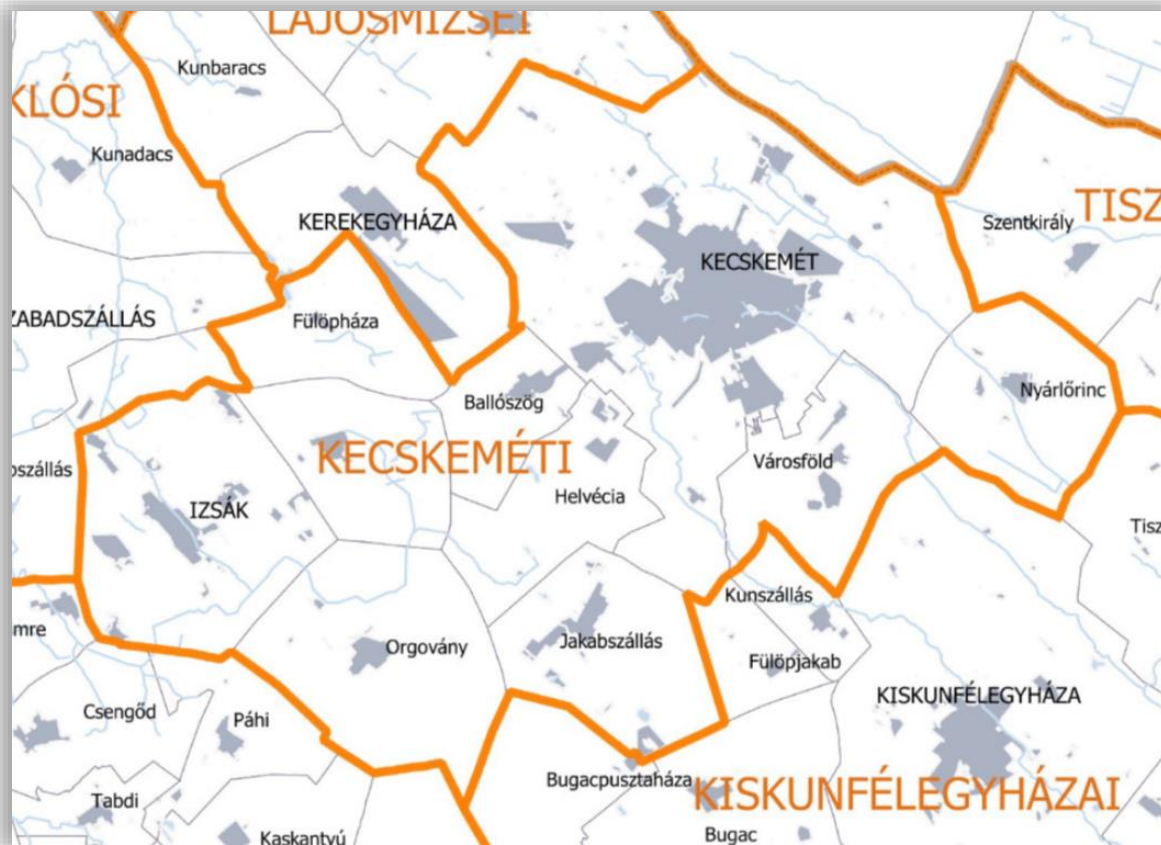
- a településrendezési eszközökben a területfelhasználás és az építés helyi rendjének egyedi szabályait,
- az egyedi szabályokkal érintett területre a településképi rendeletben a településképi követelményeket.

l) Földtani veszélyforrás terület övezete (3/12. melléklet)

Kecskemét közigazgatási területét a földtani veszélyforrás terület övezete nem érinti.

Az egyedileg meghatározott megyei övezetekre vonatkozó szabályokat a BKMTTrT határozza meg, azok térbeli viszonyait a 3/13-3/27. melléklet tünteti fel.

m) Városkörnyéki településegységek övezete (3/13. melléklet)

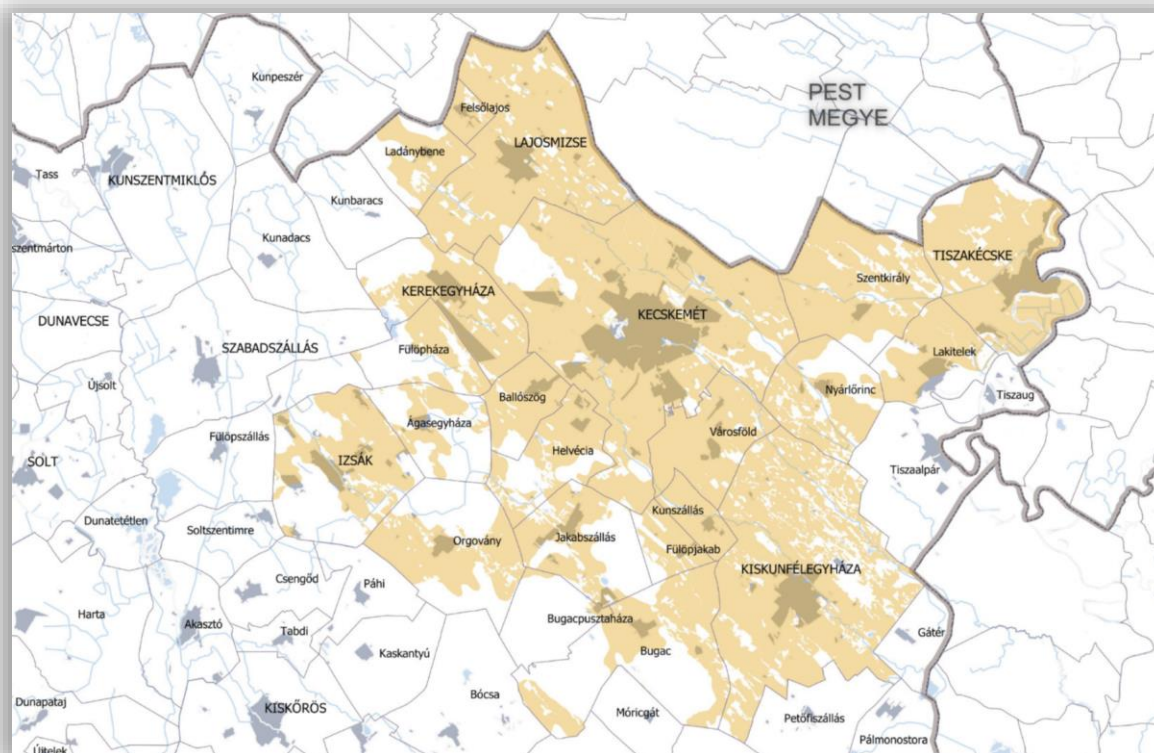
A BKMTTrT-ben feltüntetett városkörnyéki településegységek övezetéhez tartozó települések településfejlesztési koncepciója, integrált településfejlesztési stratégiája készítése során – a hatályos jogszabályban előírt fejezeteken túl – olyan fejezetet is készíteni kell, amely a terv típusának megfelelően, az érintett településekkel való egyeztetések alapján azt tartalmazza, hogy a város és a vonzáskörzetéhez tartozó települések milyen módon tervezik fejleszteni a vonzáskörzet számára nyújtott szolgáltatásokat, legalább a középfokú oktatási és egészségügyi létesítmények, a munkahelyek, és a rekreációs és szabadidőeltöltési lehetőségek, továbbá a várostérség belső közlekedési infrastruktúrája tekintetében.

n) Különleges eszközökkel fejlesztendő területek övezete (3/14. melléklet)

Az övezet nem érint Kecskemét közigazgatási területét.

o) Gépjárműgyártási beszállítói terület övezete (3/15. melléklet)

Az övezethez sorolt települések településrendezési terveiben a kereskedelmi, szolgáltató gazdasági területegységeken, olyan építési övezetek alkalmazhatók, amelyekben a környék lakosságának, intézményeinek zavarása nélkül az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII.20.) Korm. rendelet (a továbbiakban: OTÉK) 2. mellékletében meghatározottnál az építési telek legnagyobb beépítettsége legfeljebb 10%-kal nagyobb, az építési telek legkisebb zöldfelülete pedig legfeljebb 5%-kal kisebb lehet. Az érintett önkormányzatnak a településfejlesztési koncepció és az integrált településfejlesztési stratégia készítése és módosítása során kell megjelölniük azokat a helyi sajátosságoknak megfelelő feltételeket és beavatkozásokat, amelyek nyomán biztosítható az így kijelölt területek gazdasági szempontból megfelelő hasznosítása. A gépjárműgyártási beszállítást szolgáló létesítmények kialakítása olyan, lehetőség szerint barnamezős területeken valósítható meg, amelyek nem terhelik a település lakókörnyezetét, és a környék településeiről közösségi közlekedéssel is jól elérhetők.

p) Híd gazdaságfejlesztési körzet övezete (3/16. melléklet)

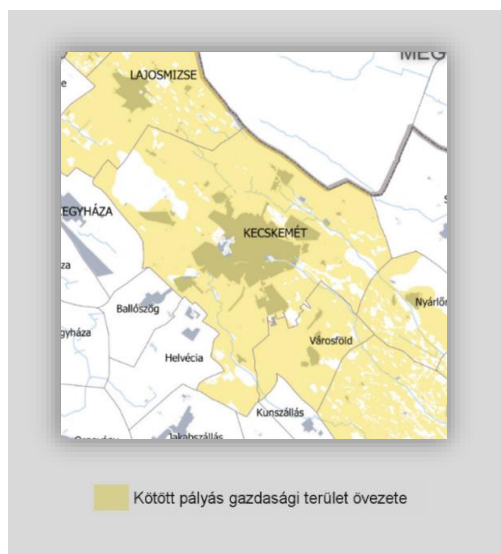
Az övezet nem érinti Kecskemét közigazgatási területét.

q) Az együttélő négy város térségének övezete (3/17. melléklet)

Az övezet nem érinti Kecskemét közigazgatási területét.

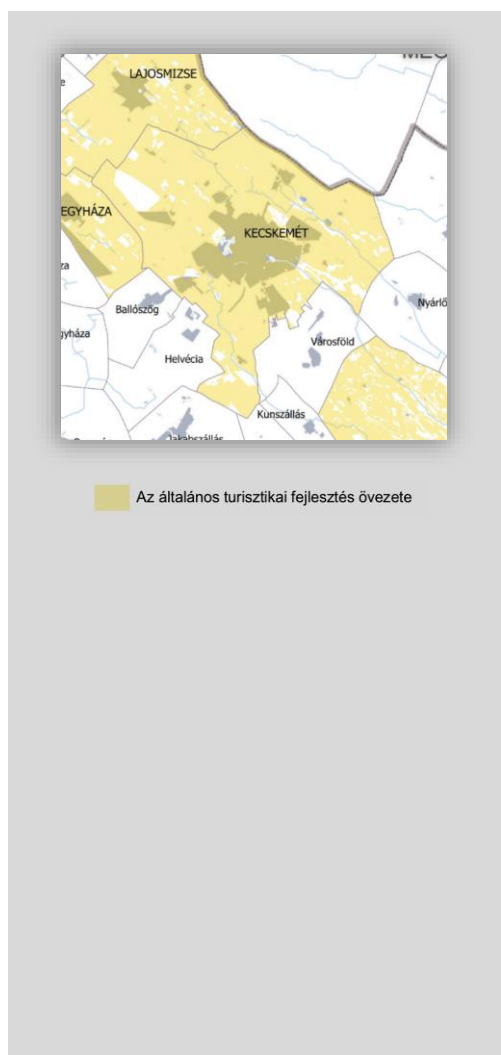

r) Kötött pályás gazdasági terület övezete (3/18. melléklet)

Az övezetben az OTÉK 2. mellékletében meghatározottnál az építési telek legnagyobb beépítettsége legfeljebb 10%-kal nagyobb, az építési telek legkisebb zöldfelülete pedig legfeljebb 5%-kal kisebb lehet. Az övezetre vonatkozó előírások az érintett önkormányzatoknak barnamezős, vagy a település beépített területéhez csatlakozó területrészen alkalmazhatók, a működő vasútállomás felvételi épületének kijáratától a telek bejáratáig a legrövidebb gyalogos megközelítési úton mérve legfeljebb 500 m- es távolságon belül.

s) Általános turisztikai fejlesztés övezete (3/19. melléklet)

A turisztikai fejlesztés céljából egyedileg meghatározott megyei övezetekhez sorolt települések településrendezési terveiben a kereskedelmi, szolgáltató gazdasági terület egységeken olyan építési övezetek jelölhetők ki, amelyekben a környék lakosságainak, intézményeinek zavarása nélkül az OTÉK 2. mellékletében meghatározottnál az építési telek legnagyobb beépítettsége legfeljebb 10%-kal nagyobb, legkisebb zöldfelülete pedig legfeljebb 5%-kal kisebb lehet, ha azokon a gazdasági tevékenységek statisztikai osztályozása NACE Rev.2 rendszerének létrehozásáról és a 3037/90/EGK tanácsi rendelet, valamint egyes meghatározott statisztikai területekre vonatkozó EK-rendeletek módosításáról szóló, 2006. december 20-i 1893/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelete által létrehozott TEÁOR '08 rendszerében az „5510 Szállodai szolgáltatás” kategóriájába tartozó tevékenység céljára szolgáló, illetve a vendéglátást és gyógyturizmust, a turisztikai infrastruktúra fejlesztését szolgáló más kereskedelmi, vagy szolgáltató építmény kerül elhelyezésre.

Az általános turisztikai fejlesztés övezete a 3/19. mellékleten feltüntetett területrészekben belül fekvő barnamezős területen alkalmazható [LÉP]

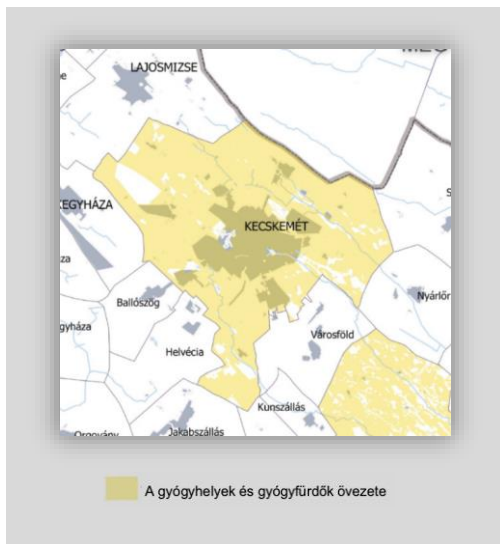
t) Pusztai turisztikai fejlesztés övezete (3/20. melléklet)

Az övezet nem érinti Keckskemét közigazgatási területét.

u) Pincefalvak övezete (3/21. melléklet)

Az övezet nem érinti Keckskemét közigazgatási területét.

v) Gyógyhelyek és gyógyfürdők övezete (3/22. melléklet)

A turisztikai fejlesztésekre vonatkozó előírások mellett a gyógyhelyek és gyógyfürdők a 3/22. mellékleten feltüntetett területrészekben belül a település barnamezős területén valósíthatók meg. [L] [SÉP]

[L] [SÉP]

w) Duna menti térség övezete (3/23. melléklet)

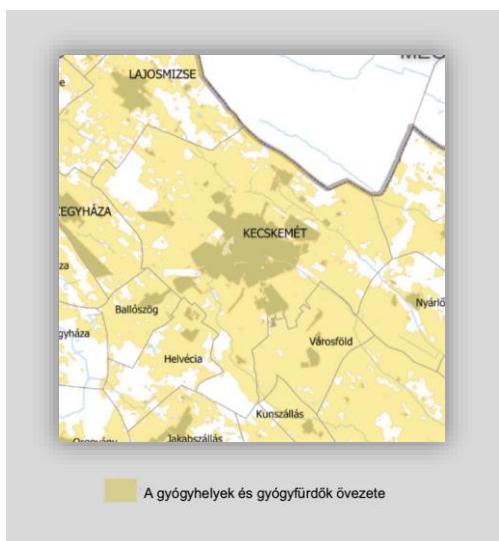
Az övezet nem érinti Keckskemét közigazgatási területét.

x) Natúrpark terület övezete (3/24. melléklet)

Az övezet nem érinti Keckskemét közigazgatási területét.

y) *Napelempark elhelyezésére szolgáló különleges övezet (3/24. melléklet)*

A turisztikai fejlesztésekre vonatkozó előírások mellett a gyógyhelyek és gyógyfürdők a 3/22. mellékleten feltüntetett területrészekben belül a település barnamezős területén valósíthatók meg.

1.3.3. Területrendezési tervek és a településrendezési eszközök közötti összhang megteremtése

A területrendezési tervek közötti összhangot, illetve a településrendezési tervek ezekhez való illeszkedését egyrészt az egyes lehatárolt térségek százalékban kifejezett területi átfedésével, másrészt a vonalas létesítmények azonos helyen való megjelenítésével (azaz területbiztosításával), harmadrészt bizonyos övezetek adott – védett – területen való kijelölésének tilalmával kell biztosítani.

A településrendezési tervek készítésekor ezeket az illeszkedési követelményeket kell bizonyítani, területi mérlegek számításával és alátámasztó térképekkel.

Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény alapvetően átrendezte a hazai területrendezés elveit, tervezési és egyeztetési folyamatait. Ennek a megújításnak célja az ország és a kiemelt térségek tervei összhangjának erősítése, a megyék területrendezési terveinek egyidőben történő készítése a törvényben meghatározott és felülvizsgált keretek szerint, továbbá az alaptérképek és az egyeztetési folyamatok egységesítése. Ennek a folyamatnak a részeként készült el Bács-Kiskun megye Területrendezési Terve is.

Kecskemét Megyei Jogú Város Településrendezési eszközeinek felülvizsgálata során kiemelt feladatot fog jelenteni a felsőbb tervekkel való összhang biztosítása. A korábbi szabályozással ellentétben jelenleg csak az erdőterületek esetében kell értékhatárhoz kötötten biztosítani az összhangot (3. táblázat). Ez gyakorlatban azt jelenti, hogy az OTRT által kijelölt területeket a város településrendezési eszközében legalább 95%-ban erdőterület területfelhasználási egységbe kell sorolni.

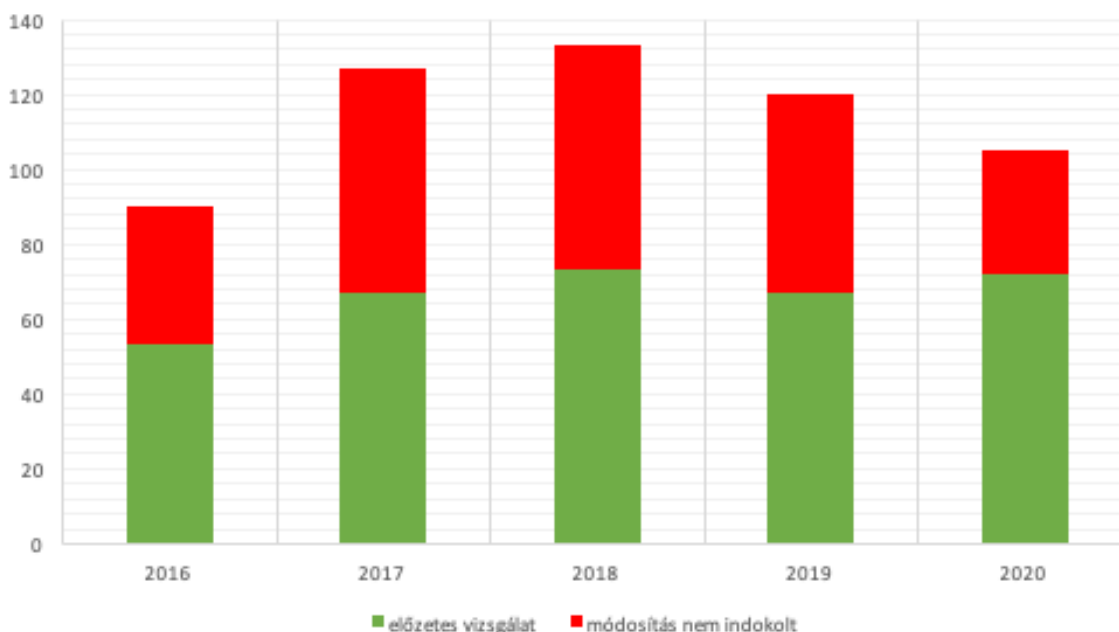
3. táblázat: A területhasználat jellemző mutatói Kecskeméten

	OTRT (ha)	BKMTTrT (ha)		TRT (ha)		
	Tervezett	Tervezett	OTRT- BKMTTrT közötti eltérés	Tervezett	OTRT-TRT közötti eltérés	BKMTTrT- TRT közötti eltérés
Erdő	8685,66	8413,53	96,87%	5740,03	66,09%	68,22%
Mezőgazdasági	17186,35	16957,00	98,67%	19495,68	113,44%	114,97%
Települési	6268,65	6616,78	105,55%	6655,03	106,16%	100,58%
Vízgazdálkodás	116,95	270,31	231,13%	366,86	313,68%	135,72%

A fenti kimutatás alapján az erdőterületek esetében mind az OTTrT, mind a BKMTTrT-hez képest jelentős, több mint 30%-os elmaradás jelentkezik. A törvény által meghatározott arány teljesítése, jelentős kihívást fog képezni a felülvizsgálat során, mivel a helyi társadalmi igények teljesen ellentmondanak az OTTrT előírásainak, hiszen – az elmúlt időszak trendjei alapján – a városon belül jellemzően a mezőgazdasági, illetve erdőterületek beépítésre szánt területekké való átminősítése iránt jelentkezik egyre fokozottabb igény.

1.3.4. Településrendezési módosítási igények alakulása

Kecskemét településrendezési eszközeinek teljeskörű felülvizsgálatára 2015-ben került sor. Ezt követő években a kialakult gyakorlatnak megfelelően évente egyszer történik meg a településrendezési eszközök részleges, az időközben felmerült igényeknek megfelelő felülvizsgálata. Az évente megjelenő módosítási igények számáról a 28. ábra ad tájékoztatást.

28. ábra: Településrendezési módosítási igények alakulása 2016-2020 között

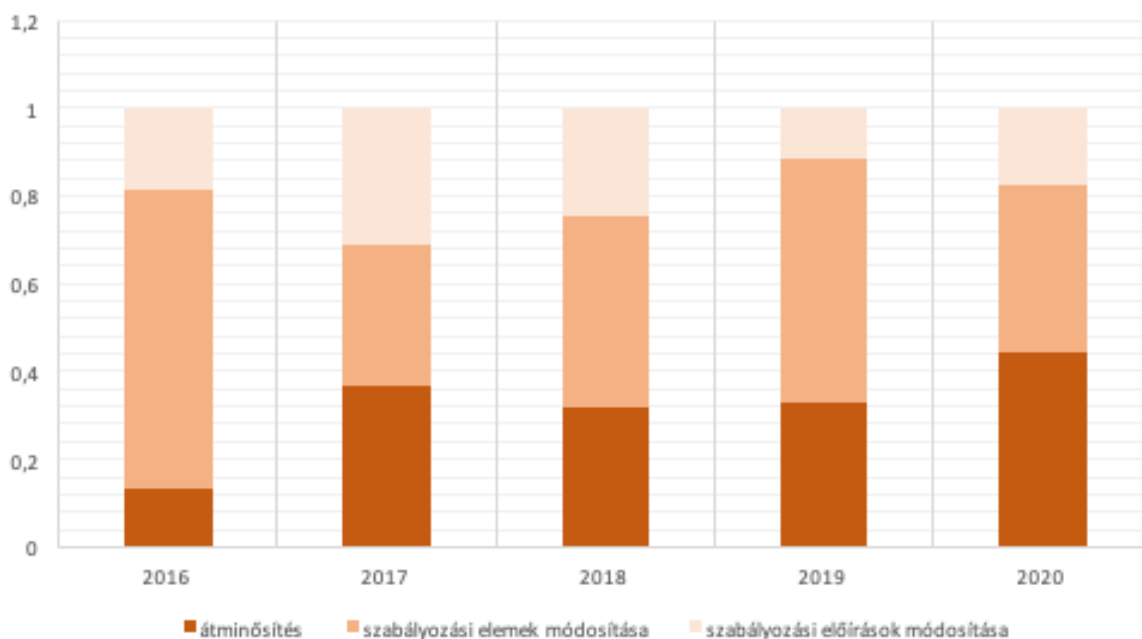
Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás alapján, saját szerkesztés 2020.

A vizsgált időszakban a módosítási igények jelentős felfutását figyelhetjük meg 2018-ig, majd a számok lassú csökkenése figyelhető meg. Az előzetes vizsgálat alá vont ügyek száma a jelzett időszakban évente 66 db volt. Érdemes megjegyezni, hogy a beérkezett módosítási igények előzetes vizsgálata után, a ciklus közepén még igen magas arányban történt meg a módosítási igények elvetése, majd az elmúlt két évben a „nem indokolt módosítások” száma jelentős csökkenést mutatott, ami a módosítási igények jobb megalapozottságára, illetve előkészítettségére utal.

A felülvizsgálatot igénylő **módosítási ügyek** típusait vizsgálva megállapítható, hogy ezek **három fő csoportra oszthatók: átminősítések, szabályozási tervi módosítások,** valamint **helyi építési szabályzat előírásainak módosításai.** A vizsgált évek esetében ezek aránya folyamatosan változott (29. ábra). A kezdeti időszakban a szabályozási elemek módosítása (pl: szabályozási vonalak korrekciója, beépítésre szánt területek és övezetek kijelölése) volt túlsúlyban. 2017-ben az egyes csoportok aránya kiegyenlítődött, majd 2018-ban és 2019-ben ismét a szabályozási elemek módosítása volt túlsúlyban. Ezt követően (2020-ra) a belső arányok jelentősen megváltoztak és az átminősítések iránti igények dominanciája figyelhető meg, amely szerkezeti változásra, területek felértékelődésére (pl. új utak, városrehabilitációs beavatkozások, jogszabályok változásából eredő lehetőségek) utalhat. Jellemző tendenciaként megállapítható, hogy az átminősítések iránti igény az idő múlásával egyre hangsúlyosabban jelenik meg (2016-hoz képest 31%-kal emelkedett) az összes ügytípus viszonylatában. Ami azt mutatja, hogy időszerűvé vált a város teljes közigazgatási területére kiterjedően a területhasználati politika átgondolása, felülvizsgálata.

29. ábra: Településrendezési módosítási ügytípusok alakulása 2016-2020 között

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás 2020.

1.4. A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek – az adott település fejlesztését befolyásoló – vonatkozó megállapításai

A következő szempontok szerint indokolt vizsgálni a szomszédos települések településszerkezeti terveit (a szomszédos települések szerkezeti terveit lásd a mellékletben):

- határos területrészek összehasonlítása, területhasználati besorolás,
- a beépült, illetve beépítésre szánt területek összenövése a közigazgatási határ mentén,
- a szomszédos települések közlekedési hálózati kapcsolatai, a város ebből származó környezetterhelése, fejlesztési igényei,
- a szomszédos települések külterületeinek jellemző használata,
- a közös fejlesztési lehetőségek vizsgálata,
- az elhatározott fejlesztési irányok összehangolása, főképp lakó- és gazdasági területek vonatkozásában.

Lajosmizse

Az M8 autót út jelölt nyomvonala illeszkedik Kecskemét településszerkezeti tervében rögzített nyomvonalhoz. A kapcsolódó területrészek többnyire azonos (mezőgazdasági vagy erdő), de mindenképp beépítésre nem szánt övezeti besorolásúak. A szabályozási terven a tanyák területe építési helyként került kiszabályozásra. Kecskemét közigazgatási területétől mért 50 méteres sávban több tanyaépület is beleesik. Az M5-M8-5 csomópontra nem települ rá nagyobb beépítésre szánt (elsősorban gazdasági) területi kijelölés. Átnyúló védőtávolság nincs.

Nagykőrös

Az M8 autót út két nyomvonala megegyezik Kecskemét tervében szereplővel. A kapcsolódó területek övezeti besorolásai megegyeznek, a kapcsolódó területek azonosak, mezőgazdasági besorolásúak. A tanyák területe külön jelölt. Kecskemét közigazgatási területétől mért 50 méteres sávban több tanyaépület is beleesik. Jelentős területi fejlesztést csak az M8 és a belterület között jelöl ki a terv, gazdasági területet a közigazgatási határtól viszonylag messzebb határoz meg. Átnyúló védőtávolság nincs. Az M44 út a belterülettől délkeletre csatlakozik az M8-hoz.

Szentkirály

A határos közigazgatási területeken mezőgazdasági, illetve erőterületek találhatók. Új gazdasági területi kijelölés nincs. A belterülettől északra, a Kecskemét felőli közigazgatási határtól mintegy 6-7 km-re húzódik az M44 nyomvonala. A közigazgatási határon utat jelöl a terv Nyárlőrinc és Nagykőrös között, 50 méteres védőtávolsággal, ami vélhetően érinti Kecskemét területét is. A védőtávolságon belül eső tanyákat a szabályozás terv megszüntetésére javasolja.

Nyárlőrinc

A közigazgatási határ mentén a kapcsolódó övezetek azonosak (mezőgazdasági és erdőterületek), a belterület és a Kecskemét felőli közigazgatási határ között, a 44. út mentén egy jelentős ipari terület helyezkedik el. Áthúzódó védőtávolság nincs.

Városföld

Számos vonalas létesítmény nyomvonala érinti mindkét település területét, ezek kijelölése azonos. A szomszédos területrészek azonos területhasználattal jellemezhetők (mezőgazdasági és erdőterületek). A kecskeméti déli ipari terület felől Városföldön nincs fejlesztésre kijelölt gazdasági terület. A Kecskemét területén lévő lokátorállomás, valamint a matkói repülőtér körüli védőtávolság érinti Városföld közigazgatási területét.

Fülöpjakab

Rövid szakaszon szomszédos a közigazgatási határ, a település csak földúton csatlakozik Kecskeméthez, erdőterületeken keresztül. Áthúzódó védőtávolság nincs, kisebb ipari-gazdasági terület kijelölés Kunszállás felé vezető út mentén van.

Helvécia

A közigazgatási határra rátapadva jelentős lakó- és gazdasági területek kerültek kijelölésre, részben meglévő (Szabó Sándor-telep), nagyjából azonban újfejlesztési területként. A 2018-as módosítás újabb lakóterületek kijelölését irányozta elő. A település adottságai miatt szinte csak Kecskemét területén keresztül közelíthető meg!

Ballószög

Hasonlóan Helvéciához, Ballószög belterülete közvetlenül határos Kecskemét közigazgatási területével. Jelentős fejlesztési területek (elsősorban lakóterületek) kerültek kijelölésre a Kecskeméthez közelebb eső részeken, egészen a közigazgatási határig, melyek a város felől közelíthetők meg leginkább. Kadafalva, Ballószög, Szabó Sándor-telep és Helvécia központi belterülete olyan település-együttest képez, – az általuk közrefogott sűrűn beépült és lakott külterületekkel – amit bár érdemes külön kezelni, ugyanakkor a fejlesztési terveket részletesen össze kell hangolni!

Kerekegyháza

A kapcsolódó közigazgatási területek azonos funkciójúak, erdő- és mezőgazdasági besorolásúak. Kecskemét közigazgatási területéhez közvetlenül csatlakozó módon, ipari-gazdasági terület került kijelölésre. Kecskemétről áthúzódó védőtávolságok nem jelöltek.

1.5. Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása

1.5.1. A hatályos településfejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia vonatkozó megállapításai

Településfejlesztési Koncepció

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése a 227/2014. (IX.4.) KH. számú határozattal fogadta el azóta is hatályos Településfejlesztési Koncepcióját. A fejlesztési szakdokumentum megfogalmazta a település 2030-ig tervezett jövőképét, a településfejlesztési elveket, a település átfogó fejlesztését szolgáló célrendszerét (átfogó-, stratégiai-, tematikus- és horizontális célok), valamint a településszerkezettel és területfelhasználással kapcsolatos legfőbb irányokat, ajánlásokat.

A koncepció a település jövőképét az alábbiakban fogalmazta meg: „Kecskemét olyan, európai értékeket követő, egyúttal saját identitását is megfogalmazó és azt büszkén vállaló várossá kíván válni, amely képes egyensúlyt teremteni a gazdasági fejlődés és a közösségi értékek között, felelősen gondolkodik természeti és épített környezetéről, társadalmában nyitott, befogadó és innovatív”.

A jövőkép elérése és a vállalt célok teljesíthetősége érdekében a dokumentum **a város fejlesztése kapcsán az alábbi intézkedéseket, feladatokat határozta meg:**

- „Alkalmazkodik a sajátos táji és településkörnyezeti adottságokhoz, s aktív beavatkozásokkal felkészül a klímaváltozásból eredő kihívásokra;
- A környezeti adottságaiban rejlő lehetőségek felhasználásával, törekszik a megújuló energiahordozók nagyobb használatára, s tudatosan él azokkal az új technológiákkal, amelyek hozzájárulnak a természeti erőforrásai megóvásához;
- Megbecsüli és védi épített örökségének értékeit, tudatosan formálja településképét és törekszik a település harmonikus működését elősegítő területhasználat kialakítására;
- Törekszik a kompakt város kialakítására, és szigorú keretet szab a beépített területek koordinálatlan növekedésének, ezzel is elősegítve a város üzemeltethetőségét;
- Sokoldalú gazdasága megújítása révén, saját polgárai és szűkebb térsége számára kiszámítható megélhetést nyújt, s biztosítja az itt élni akarók számára a jövő boldogulási lehetőségeit;
- A tudásalapú társadalom fejlődésének előmozdítása érdekében minden lehetőséget kihasznál az oktatási rendszerének támogatására, fejlesztésére a közoktatástól a felsőfokú oktatásig;
- Segíti társadalmának kiteljesedését, az egyetemes értékekre, tudásra és újdonságokra nyitott, innovatív és kreatív szellemiség kialakulását;
- Művészetpártolásával a helyi hagyományokra építő, markáns kulturális és művészeti arculatot alakít ki, amely széles hazai és nemzetközi érdeklődésre tart számot;

- *Törekszik a különböző társadalmi rétegek, csoportok, illetve korosztályok harmonikus együttélésére és a társadalmi szolidaritás megeremtésére;*
- *Lakói számára minőségi közszolgáltatásokat, egészséges és élhető lakókörnyezetet nyújt;*
- *A szabadidő helybeli eltöltésére változatos lehetőségeket kínál;*
- *A központi szerepkör előnyeinek kisugárzásával sokoldalú, kölcsönös együttműködést valósít meg a természetes vonzaskörzetének településeivel;*
- *A város jövőjét, versenyképességét és lehetőségeit meghatározó kérdésekben (A klímaváltozásra történő felkészülés, a Homokhátság vízpótlása, az agrár- és élelmiszeripar fejlesztése, a megújuló energiaforrások nagyobb arányú hasznosítása, az M8 és M44 autópályák kiépítése, a 140-es vasútvonal korszerűsítése, a kecskeméti repülőtér vegyes hasznosításának előmozdítása, a Közép-alföldi gazdaságfejlesztési térség megerősítése, az egyetemi szintű képzés, a kutatás-fejlesztési tevékenység, valamint az innovációs kapacitás erősítése) együttműködik lehetséges stratégiai partnereivel.”*

Az eredményes és következetes településfejlesztés érdekében, a városi döntéshozók az alábbi szakmai, szervezeti elvárásokat, **településfejlesztési elveket** rögzítették, illetve fogadták el:

- **„Rendszerelvű településműködtető és -fejlesztő gondolkodás kialakítása, amely számol a legkülönbözőbb összefüggésekkel, integrált megközelítésekkel, így egyidejűleg képes figyelembe venni a város belső gazdasági, műszaki, társadalmi és környezeti körülményeit, valamint a külső hatásokat és kihívásokat.**
- **Integrált tervezési szemlélet és komplexitásra történő törekvés, hiszen a városfejlesztési feladatok keretei között erősen keverednek a gazdasági, a műszaki-építészeti és a társadalmi kérdések, melyeket éppúgy nem lehet egymástól elválasztva kezelni, mint ahogy a város sem értelmezhető pusztán műszaki, gazdasági vagy közigazgatási szempontok alapján. Olyan összetett gondolkodásra és tervezési szemléletre van szükség, amely képes átlátni a különböző irányultságú fejlesztések egymást feltételező és egymást erősítő összefüggéseit.**
- **Proaktív városfejlesztési és -irányítási szemlélet kialakítása, megerősítése, melynek lényege, hogy a város elébe megy a várható eseményeknek, kihívásoknak, s ezáltal egy tudatosabb programalkotási, tervezési folyamatot indít el.**
- **Belső egyetértés a fejlesztési irányokban és prioritásokban.** Ennek alapvető feltétele a város és közvetlen környezetének politikai-, szakmai- és civil szervezeteinek, vállalkozásainak széleskörű együttműködése, s a fejlesztési elképzelések kapcsán kialakított konszenzusa. Ennek hiányában nem valósíthatóak meg a még a legjobban megtervezett programok sem.

- **Széleskörű városi és térségi partnerség kialakítása.** Az adott fejlesztési folyamatban érintett városi és térségi szakmai és civil résztvevők bevonása (együttműködő tervezés), már a tervezés időszakától kezdődően.
- **Monitoring rendszer kialakítása,** a városi folyamatok nyomon követhetőségének, továbbá az ITS intézkedései során meghatározott indikátorok, illetve a konkrét projektek mérésének érdekében.
- **Dinamikus, professzionális tervezés és fejlesztés,** amely igényli a meglévő városi fejlesztő-tervező szervezetek összehangolt munkáját, szakmai tevékenységük professzionalizálását, kiszélesítését.”

A településfejlesztési elvek mellett, rögzítésre kerültek a **tér- és területhasználati elvek és ajánlások** is. Ezek körében a 2030-ig terjedő időtávban, a harmonikus városszövet kialakításának, tervezésének megfogalmazása során, az alábbi főbb megállapításokat emelték ki:

- **fennmaradt jellegzetes gyűrűs-sugaras szerkezeti rendszer megőrzése és sérülésmentes továbbvitele, hálózati hiányainak megszüntetése,**
- **a városszerkezet nyitottságának fenntartása, az organikusan rétegződő területfelhasználás megőrzése, illetve további biztosítása,** valamint az elmúlt évtizedekben tapasztalt kedvezőtlen térszerkezeti folyamatok megállítása,
- **a várostest arányos térbeli, funkcionális alapú morfológiai tagolása,** az eltérő funkciójú területek „egymásba növése”, konfliktuszónák kialakulásának elkerülése érdekében,
- **a szerkezeti jelentőségű, északnyugat–délkeleti irányú, a város testébe beékelődő „zöld-éksáv” vagy ökológiai folyosó funkciójának erősítése,** a várost elkerülő utak mentén „zöldgyűrű” kialakítása, a táji értékek védelme,
- **a beépítés intenzitásának differenciált meghatározása.** Ennek érdekében meg kell akadályozni a túlzottan zsúfolt beépítéseket (különösen az újonnan kialakított, vagy kialakításra váró lakóterületeken), egyidejűleg elejét kell venni a gazdaságtalan, terjengős területhasználat kialakulásának (különösen a gazdasági területeken),
- **törekedni kell a tagolt, tértakarékos (kompakt) városszerkezet kialakítására, a várostest további szétterülésének elkerülésére, ennek érdekében:**
 - támogatni kell az új és a régebben beépítésre kijelölt, ugyanakkor alulhasznosított **gazdasági területek** hasznosítását, fejlesztését, s korlátozni szükséges az új gazdasági területek kijelölését, ha az mezőgazdasági területek rovására történne (zöldmezős beruházások helyett a barnamezős hasznosítás támogatása),

- *szükség van a városkörnyéki terület belterületi bővítésének korlátozására, a már **beépítésre szánt lakóterületek** városrészi léptékű, de legalább nagyobb tömb egészére kiterjedő, összehangolt telekrendezésének támogatására, az új lakóterületek kijelölésének irányítására,*
- *elősegítendő a szabad területek, a **zöldfelületek** (pl. erdők, parkok, vízfelületek) **kiterjedésének** és a teljes területhasználton belüli **arányának növelése,***
- *a „kertségek” funkcionális zónájában, a földművelés, zöldség- és gyümölcsstermesztés támogatása, a gazdálkodási terület csökkenésének megállítása,*
- *kiemelten ajánlandó **mezőgazdasági területek megőrzése,** további felaprózódásuk és átminősítésük megakadályozása (termőföld védelem),*
- *a **közúti közlekedési területek növelése csak olyan léptékben támogatandó, amely elősegíti a város biztonságos üzemeltetését, élhetőségét és versenyképességét,** ugyanakkor adottságként kell tekintenünk a város területén belül meglévő vasúti hálózatra, amely a jövőben szerepet kaphat a városrészi, térségi szállításban, tömegközlekedésben,*
- *a **tér- és területhasználat során – horizontális elvként – figyelembe kell venni a fenntarthatóság tágabb szempontjait** (anyag- és energiatakarékosságra, a biodiverzitás védelmére, a kibocsátások csökkentésére, a klímaváltozás káros hatásainak megelőzésére, illetve csökkentésére való törekvést).*

A hatályos településfejlesztési koncepció kiemeli, „Kecskemétnek a közeljövőben olyan minőségi települési környezetet kell kialakítania, amely egyszerre képes előrelépést mutatni a magas szintű vállalkozási-, szolgáltatási- és infrastrukturális környezet kialakítása, a helyi társadalom életszínvonalának emelése, az épített- és a természeti-táji környezet kiemelt védelme, valamint a kulturális miliő formálása terén”.

A megfogalmazott feltételek teljesülése érdekében került kialakításra a településfejlesztési koncepció célrendszere, amely „*egyensúlyt és harmóniát*” kíván keresni a gazdasági fejlődés, a versenyképességi kívánalmak, a társadalmi igények és elvárások, valamint a természeti környezet által biztosított adottságok, illetve lehetőségek között.

Kecskemét célrendszerével is jelezni kívánja, hogy a város meghatározó szféráinak (gazdaság, társadalom, természeti környezet, infrastruktúra) mindegyikét kiemelten kezeli, ezek fejlesztését pedig egymásra épülően, időben párhuzamosan kívánja megvalósítani az európai városfejlesztési célkitűzésekkel összhangban. A településfejlesztési koncepció célrendszerét a 30. ábra mutatja be.

30. ábra: Kecskemét Településfejlesztési Konceptiójának célrendszere 2014 és 2030 között

Jövőkép	Kecskemét olyan, európai értékeket követő, egyúttal saját identitását is megfogalmazó és azt büszkén vállaló várossá kíván válni, amely képes egyensúlyt teremteni a gazdasági fejlődés és a közösségi értékek között, felelősen gondolkodik természeti és épített környezetéről, társadalmában nyitott, befogadó és innovatív			
Átfogó cél	A jövőkép elérése érdekében meghatározott különböző városfejlesztési (tematikus és területi) célokat egyetlen közös fejlesztési elv vezérli: a környezeti, társadalmi és gazdasági szempontból egyaránt HARMONIKUS és ÉRTÉKKÖZPONTÚ FEJLŐDÉS			
Stratégiai célok	<p>Sc1: Kecskemét hagyományos és új gazdasági ágazatainak kiegyensúlyozott fejlesztése, versenyképes termelés és vállalkozási környezet háttérfeltételeinek biztosítása, a kutatás-fejlesztési és az innovációs teljesítmény fokozása, modern gazdasági és logisztikai központtá válás támogatása (Versenyképes-innovatív város)</p>	<p>Sc2: Környezettudatos és értékörző városi, városrészi fejlődés, az értékes épített és természeti környezet megővése, a jó termőhelyi adottságú mezőgazdasági területek és vízbázisok védelme, az energia- és erőforrás-hatékonyság növelése, a megújuló energiaforrások szerepének bővítése (Ökotudatos-, zöld város)</p>	<p>Sc3: A hagyományaira büszke, jól képzett, újdonságokra nyitott, megújulóképes és befogadó társadalom erősítése (Megújuló város)</p>	<p>Sc4: Kecskemét térségi szerepkörének bővítése, magas szintű köz- és üzleti szolgáltatások fejlesztése, kulturális szerepkörének bővítése, élhető és vonzó városi milió kialakítása (Élhető város)</p>
Tematikus célok	<p>Tc1: A város hagyományos gazdasági ágazatainak erősítése, vállalkozóbarát gazdasági környezet fejlesztése, a helyi kis- és középvállalkozások versenyképességének javítása.</p>	<p>Tc5: A klímaváltozásra történő felkészülés részeként, tudatos városi zöldfelület-fenntartás, gazdálkodás és fejlesztés erősítése, a vízpótlással, vízgazdálkodással és vízvisszatartással kapcsolatos városi és térségi tevékenység bővítése.</p>	<p>Tc9: A sokszínűsége nyitott és befogadó város megteremtése, amely ápolja hagyományait és széles lehetőséget teremt a művészet és a kultúra minden szegmensének megjelenésére.</p>	<p>Tc13: Az aktív szabadidő eltöltési lehetőségek széles skálájának biztosítása, az egészséges életmód népszerűsítése, a helyi turisztikai programkínálat összehangolása és színvonalas bővítése</p>
	<p>Tc2: Az export és innováció-vezérelt jármű- és gépipari, valamint elektronikai, ágazatok erősítése, kihasználva a kiemelt járműipari térség státuszt.</p>	<p>Tc6: A környezettudatos gondolkodásmód és környezetbarát eszközök, technológiák városi szintű elterjesztése.</p>	<p>Tc10: Az óvodai képzés, valamint az alap- és középfokú oktatás szakmai minőségének és infrastrukturális háttérfeltételeinek javítása.</p>	<p>Tc14: A városkép és a lakókörnyezet minőségének javítása, a társadalom lakókörnyezettel szemben támasztott igényességének növelése.</p>
	<p>Tc3: A térség agrárlehetőségeinek javítása, a helyi élelmiszertermelés és feldolgozás szerepének erősítése, a tanyás és kiskerti övezetek erőteljesebb bevonása a helyi termékláncok kialakításába.</p>	<p>Tc7: A város energiafüggségének oldása, az energiahatékonyság növelése, az alternatív energiaforrások (nap, szél, biomassa, geotermia) szélesebb körű használata, intelligens energiahálózatok kiépítése.</p>	<p>Tc11: A munkaerőpiaci igényekhez illeszkedő, gyakorlatorientált szakképző- és duális felsőoktatási rendszer erősítése, kiterjesztése, törekvés az egyetemi szintű képzés megteremtésére.</p>	<p>Tc15: A térségi és városszerkezeti jelentőségű közlekedési kapcsolatok kiépítése, a belvárosban a gépkocsiforgalom visszaszorítása, a gyalogos, kerékpáros és tömegközlekedés előnyben részesítése.</p>
	<p>Tc4: A város kutatás-fejlesztési és innovációs kapacitásának bővítése, a szükséges infrastrukturális háttérfeltételek kialakítása.</p>	<p>Tc8: Az aktív-, a lovas-, az öko- és az egészségturizmus infrastrukturális hátterének erősítése, programkínálatának bővítése, a szolgáltatások minőségi fejlesztése</p>	<p>Tc12: A munkavállalást, az egészségmegőrzést, a családok támogatását, a helyi identitást és kötődést elősegítő gyermek- és fiatalok, valamint az aktív idősödést támogató szolgáltatások fejlesztése.</p>	<p>Tc16: A város térségi szerepvállalásának növelése, a város és térsége együttműködésének kiterjesztése, erősítése.</p>
Horizontális célok	<p>Hc1: Az esélyegyenlőség, a társadalmi integráció elősegítése, a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés biztosítása</p> <p>Hc2: Egészséges, élhető és fenntartható városi környezet kialakítása</p> <p>Hc3: Értékalapú és értékörző, intelligens fejlődés feltételeinek megteremtése</p> <p>Hc4: A foglalkoztatás és munkahelyteremtés lehetőségeinek biztosítása, bővítése</p>			

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Településfejlesztési Konceptiója, 2014.

A hatályban lévő koncepció külön foglalkozik az egyes területfelhasználási egységek fejlesztési lehetőségeivel, ezen belül többek között az új lakóterületek kijelölésével, a vegyes területek, a gazdasági területek, gazdasági zónák problémáival és a megoldási javaslatokkal, továbbá a beépítésre nem szánt területekkel kapcsolatos feladatok rögzítésével és az ajánlások megfogalmazásával.

Új lakóterületek kijelölése

Az új lakóterületek kijelölése kapcsán, a településfejlesztési koncepció – a 2030-ig terjedő időszakig – mintegy 120-125 ezer fővel számolt, feltételezve, hogy a városnak sem gazdasági válsággal, sem jelentős környezeti – vagy más jellegű, előre nem látható – kihívással nem kell számolnia. A tervezők az empirikus adatok és az építéshatóság által a vizsgált tíz évben Kecskemétre kiadott használatbavételi engedélyek száma alapján – egy 250 fő/100 lakás mutatót alapul véve – 4.200 darab új lakás kialakításával számoltak. A dokumentum megállapítja, hogy a már kijelölt és beépítésre szánt területek – miután a Településrendezési Terv alapján az elméletileg kialakítható, lakócélra rendelkezésre álló építési telkek száma 5.985 db – önmagukban is alkalmasak a jelzett igények kielégítésére. Rögzítik továbbá, hogy a kizárólag lakásépítési céllal becsülhető tartalékon túl, az alapintézmények területigénye is biztosítható (vegyes célra használható telkek száma: 779 db) ezeken a területeken.

A szerzők felhívják a figyelmet arra, hogy a központi belterületen is jelentős építési tartalékok állnak rendelkezésre, így – a kompakt város kialakításának igényét szem előtt tartva – törekedni kell a lakásigények legalább 60%-ának ezen a területen történő kielégítésére. Erre alkalmas területnek mutatkozik a Homokbánya, a Széchenyiváros, az Alsószéktó, a Felsőszéktó, valamint a Budaihegy és Vacsihegy beépítésre szánt térsége.

Vegyes területek (a városközpont, valamint a lakókörzetek központi részei)

A területfelhasználási egység kapcsán a dokumentum kiemeli, hogy a városközpontot kiemelten kell kezelni, az adottságok szabta határokat tiszteletben tartva, ugyanakkor a gazdasági, esztétikai és egyéb érdekekre is tekintettel kell szabályozni. A fejlesztéseknek a kulturális és turisztikai szerepkör erősödését, kiteljesedését kell szolgálniuk. Figyelembe kell venni a térszerkezet sajátosságait, az épített környezet történeti értékeit (pl. szecesszió), a kulturális és művészeti adottságokat, melyeket védeni kell.

A dokumentum megállapítja, hogy erőteljes fejlődési tengely, változatos funkcionális és intézményi zóna kezd el formálódni a városközponttól dél-nyugatra (Petőfi S. u. – Dózsa Gy. út – Izsáki út mentén), amely megfelelő szabályozással, s tudatos fejlesztéssel városkapu szerepet („Nyugati Városkapu”) tölthet be.

A külsőbb városrészek lakóterületi fejlesztései során pedig kiemelt figyelmet kell fordítani a szükséges intézményellátás arányos biztosítására, illetve a jelenlegi alközpontok

kiteljesítésének lehetőségére (Műkertváros, Hunyadváros, Vacs-köz, Széchenyiváros, Petőfiváros, Homokbánya, Alsószéktó, stb.).

Gazdasági területek, gazdasági zónák

A gazdasági területek kapcsán a Koncepció megállapította, hogy a város nyugati, déli és keleti ipartelepein – létrejöttük sajátos körülményei miatt – extenzív, hézagos, mozaikos területhasználat uralkodik. Ennek tudható be, hogy a város méretéhez képest már jelenleg is aránytalanul nagy kiterjedésű az ipari, raktározási funkciókat tömörítő övezet. Ennek kezelésére a Koncepció az alábbi javaslatot fogalmazta meg:

„a jövőben egyrészt törekedni kell az elavult, kihasználatlan épületállománnyal rendelkező, városszerkezeti szempontból előnytelen helyeken lévő felhagyott ipartelepek funkcióváltó hasznosítására, másrészt a városszerkezeti szempontból megfelelő elhelyezkedésű, de leromlott, vagy alulhasznosított iparterületek reorganizációjára és új vállalatokkal történő betelepítésére.”

„A várostestbe ékelődő, máig fennmaradt ipari üzemek sorsa a tervezés során egyenként mérlegelendő. Helyben maradásukat szigorú környezetvédelmi paraméterekhez és városképi illeszkedési feltételekhez kell kötni (pl. ipari védőfásítás). A lakóterületek közé beékelődött, de időközben felhagyott gazdasági területek esetében javasolható a szolgáltatási jelleg felé történő elmozdulás, vagy a teljes funkcióváltás.”

„Miután a város jelentős kiterjedésű, de még nem beépült gazdasági tartalékterületekkel rendelkezik, ezeken a területeken ajánlható az ipari-, technológiai- vagy logisztikai park jelleg, vagy státusz erősítése.”

A dokumentum kiemeli, hogy **TRT módosítást igénylő zöldmezős ipari területek kialakítását csak különlegesen indokolt esetben** (pl. nemzetgazdasági érdek), alapos vizsgálatokat követően – máshol esetleg visszalépve a kijelölt, de hosszú évek óta nem megvalósult gazdasági területhasználatától – **javasolt engedélyezni**. Az északi elkerülő út és az 5. sz. főút tervezett csomópontjának környezetében, illetve a reptér közelében kialakított gazdasági területeket elsősorban logisztikai, kereskedelmi és szolgáltatási célú hasznosításra javasolják.

Különleges területek

A dokumentum megállapítja, hogy **„Kecskemét különleges – azaz helyhez kötött, a környezetre jelentős hatást gyakorló, vagy a külső hatásoktól védendő – területein található létesítményeinek köre** (pl.: nagy bevásárlóközpontok, kiállítások, oktatási és egészségügyi központok, a kutatás-fejlesztés és a megújuló energiaforrások területei, állat- és növénykertek, temetők, honvédelmi területek, bányák, hulladékkezelők, stb.) **jelenleg is gazdag és változatos, földrajzi elhelyezkedésüket a területi széttagoltság, illetve a szórtság jellemzi.**”

A koncepció több olyan funkció (illetve létesítmény) területi igényével és beépítési kívánalmaival is foglalkozik, melyek az elkövetkező tervezési időszak esetében is

kulcsszerepet játszhatnak. Ezek közül is érdemes kiemelni a **bevásárlóközpontok, a vásárok, kiállító területek, a felsőfokú oktatási és kutatási intézmények, a sportolási, valamint a honvédelmi és egyéb különleges területek** térhasználati körülményei, igényei, szükségletei kapcsán megfogalmazott megállapításokat, ajánlásokat.

A **bevásárlóközpontok** kapcsán a dokumentu kiemeli, hogy a helyi szabályozásban már kidolgozásra kerültek a nagy forgalmat vonzó, s jelentős városképi, környezeti és piaci változásokat okozó bevásárlóközpontok építési, illetve környezetalakítás és az adott városrészbe történő beillesztés feltételei, ugyanakkor elvárásként továbbra is fenn kell tartani a városrészi, területi adottságok tiszteletét, az építészeti és közterület-rendezési igényességet.

Vásárok, kiállító területek esetében a meglévő vásártér és nagybani piac megtartása, illetve bővíthetőségének biztosítása mellett, a tervben regionális, esetenként országos jelentőségű kiállítások lebonyolítására alkalmas terület jelölendő ki, távlati bővítési lehetőséggel. Követelmény a jó forgalmi és tömegközlekedési kapcsolat, a teljes körű közművesítettség – vagy annak lehetősége – valamint a vonzó, vagy vonzóvá tehető természeti környezet. Erre pedig vizsgálatra javasolják a városban több helyen megjelenő, alulhasznosított barnamezős, funkcióváltásra váró területeket.

Felsőfokú oktatási és kutatási intézmények területei számbavétele során a dokumentumban kiemelik, hogy a felsőoktatás területe jelentős fejlődés előtt állhat, amely stratégiai szerepet tölthet be a város következő évtizedeiben. A várhatóan megjelenő új akkreditált szakok, a kutatás-fejlesztési tevékenység erősödése, továbbá a remélhetőleg növekvő hallgatói létszám az oktatás, a kutatás és az innováció részéről új területi igényeket generálhat. Ezek kielégítésére több alternatív helyszínt is azonosít a szakanyag. Nevesíti többek között a Bács-Kiskun Megyei Kórház Izsáki úti telephelyét (amely jelenleg már Campusként funkcionál, s a terület beépítése részben megtörtént), a város tulajdonában lévő egykori Rudolf-laktanya területét, melynek kapcsán rávilágítanak arra, hogy nemcsak oktatási, de kutatás-fejlesztési és sport célokra is hasznosítható. Fejlesztési területként azonosítják a Homokbánya területét is, ahol kutatás-fejlesztési és innovációs kapacitások épülhetnek ki (kreatív innovációs központ és technológiai park is helyet kaphat).

Sportolási célú területek sorából a dokumentum kiemeli A Széktói Benkó Zoltán Szabadidő Központot, ahol szállás, sport és rekreációs létesítmények (szálloda, kemping, étterem, vízisport-telep csónakház, strand, stb.) bővítésére, kiegészítésére, átalakítására elegendő terület áll rendelkezésre, de alkalmas fejlesztési lehetőségeket láttak a tervezők minőségi sportcélú fejlesztésekre a széktói sportcentrum, a Rudolf-laktanya, a volt sportuszoda és a műkertvárosi sportcentrum területén. Felhívják a figyelmet továbbá, hogy a város gyorsan fejlődő nyugati részén, a Homokbánya és Alsószéktó lakossági és főiskolai igényeinek kielégítése céljából indokoltnak látszik a már meglévő sportterület bővítése.

Honvédelmi és egyéb különleges területek kapcsán a dokumentum rávilágít arra a tényre, hogy a repülőtér léte alapvetően meghatározza a településszerkezet és a várostest térbeli fejleszthetőségének irányát, mértékét és tartalmát. A tervezést úgy kell végezni, hogy a legkisebb területfelhasználási és funkcionális korlátozást okozza (ez feltétele lehet a cargo-központ és körülötte elhelyezkedő területek jövőbeli fejlődésének is). Elsősorban a határos, valamint a csatlakozó területek – Szolnokihegy, Kőrösihegy és Vacsihegy – építési övezeteinek meghatározása igényel különös óvatosságot.

Beépítésre nem szánt területek

A Koncepció előrelátó módon felhívta a figyelmet az összefüggő zöldfelületi rendszer jelentőségére, s meghatározta a legfontosabb ellátandó feladatokat:

„A városban és közvetlen környezetében ki kell teljesíteni a makro- és mikrokörnyezet kedvező alakításához nélkülözhetetlen összefüggő zöldfelületi, ökológiai hálózatot. Ennek érdekében a következőket kell biztosítani:

- Minden olyan terület, amelynek állapota, vagy felhasználása jelenleg nem megfelelő (pl. roncsolt, gondozatlan parlagterületek), **törekedni kell rekultivációval történő zöldfelületi hasznosításra** (leginkább az alulhasznosított, vagy barnamezős, de fejlesztésre szánt területek esetében nyílhat erre lehetőség).
- **Kerüljön sor komplex zöldövezeti terv kialakítására.** Készüljön olyan talajtani-környezetföldtani tanulmány, amely alapján eldönthető, hogy mely területek kivételével (vizes élőhelyek és szikes területek, védett természeti értékek, élőhelyegyüttesek) kell az egyes földrészeteket parkosítani, fásítani. A fásítás esetében kizárólag a tájba illő, a városi mikroklímát és talajadottságokat jól tűrő, a környezet adottságait (mikroklíma, talajvízviszonyok, homoktalajok, por- és pollenszennyezés, stb.) figyelembe vevő fafajok telepítésével végezhető. Az ettől eltérő meglévő erdőrészetek és facsoportok (pl.: nőivarú nyárfák) tervszerű, ütemezett (fokozatos) cseréje javasolható.
- **Kecskemét gyűrűs, sugaras úthálózata kedvező lehetőséget nyújt út menti fásítások, zöldsávok lineáris kialakítására, illetve a meglévő rendszeremlek továbbfejlesztésére.** A tervezés egyik fő feladata, hogy a városra jellemző, nagyszámú, térben széttagolt kisebb-nagyobb parkokat, közkerteket és a jelentős zöldfelülettel rendelkező intézményeket kapcsolja össze zöld folyosókkal, majd képezzen rendszert (ökológiai folyosót) a külterületi-városkörnyéki erdőkkel.
- **A városban és környékén törekedni kell a védettséget élvező zöldfelületek – közparkok – és természeti területek kiterjedésének szinten tartására, lehetőség szerinti növelésére.** A központi belterületen található erdőket fokozatosan egészségügyi- és parkerdővé kell alakítani. A központi belterületen kívüli erdők esetében a legfontosabb feladat a területük védelme, esetleges növelése (a gazdasági

jelleg legfeljebb szinten tartásával) a növényállomány egészségének megóvása, javítása, az élőhelyek fejlesztése.

- Folytatni kell a belterület nyugati határán megkezdett zöld- és vízfelület fejlesztési programot. **A Széktói liget, a Szabadidőpark és az Arborétum eddig megvalósult részei rendkívüli értéket képviselnek. A városszerkezeti értékű együttes további – nyugati, északnyugati irányú – bővítése változatlanul kiemelt cél.**

Az erdőterületek kapcsán terv távlatában (2030-ig) az erdősültség növekedésével számol. A város alapvető célja, hogy erdősültség tekintetében közelítsen a jelenlegi megyei lefedettség átlaghoz (18,56%). Ennek érdekében a tervezők meghatározták az erdőfejlesztés legfontosabb szakmai és településrendezési kritériumait.

A mezőgazdasági területek esetében a dokumentum külön foglalkozik a zártkertek kérdéskörével. Megállapítják, hogy a mezőgazdasági területekbe ágyazódva, a központi belterülettől különböző távolságra és irányokban elhelyezkedve 1.200 hektárt is meghaladó nagyságú, **volt zártkert** található. **Az eredetileg kisüzemi kertművelésre szánt parcellák egy része fokozatosan funkciót váltott, átalakult.** Használati módjukban a termelés mellett – s gyakran a helyett – egyre inkább dominánssá vált a pihenés-kikapcsolódás, sőt a kizárólagos lakhatási funkció. Éppen ezért a tervezők a város, valamint a tulajdonosok érdekeit is szem előtt tartó, **differenciált szabályozás** kidolgozását javasolták. Emellett részletes szabályozási kereteket fogalmaztak meg, amely a mezőgazdasági üzemközpontok, majorok, állattartó telepek és farmok, mint gazdasági területek hatékony működési feltételeinek segítése mellett külön figyelmet fordít a térségre jellemző tanyás szerkezetre, továbbá a természeti környezet és a tájkarakter védelmére, megőrzésére.

Közlekedési és közműterületek is sajátos és karakteres részét képezik a szabályozási feladatoknak, így a dokumentum külön kitért a szabályozási kérdéseket is érintő közlekedési és közművesítési feladatok meghatározására. A dokumentum megállapítja a gazdasági versenyképesség megőrzése, a lakossági igények kielégítése, valamint a környezetvédelmi előírásoknak történő megfelelés érdekében a közműfejlesztések folytatódhatnak az elkövetkező évtized folyamán is, amely rendezési és szabályozási oldalról is folyamatos kontrollt igényel.

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata az elmúlt években a Konceptióban rögzített elvek, s jogszabályi előírások alapján igyekezett területhasználatát irányítani és tervezni.

Integrált Településfejlesztési Stratégia

Kecskemét Megyei Jogú Város Integrált Településfejlesztési Stratégiáját a Közgyűlés a 227/2014. (IX.4.) KH. számú határozatával fogadta el, melyet 2017. év folyamán felülvizsgált, módosított, majd a 218/2017. (X.26.) KH. számú határozatával jóváhagyott.

A dokumentum felhívta arra a figyelmet, hogy **Kecskemét** városa az elmúlt években megvalósított gazdasági, oktatási (duális képzés kialakítása, egyetemmé válás, új szakok és

képzési irányok megjelenése), kutatás-fejlesztési (pl. járműipari, acélszerkezeti, műanyagipari, anyagtechnológiai), közlekedési, intézményi, továbbá infrastrukturális beruházásait követően **egy minőségi ugrás előtt áll**. A tervezők kiemelték, hogy az új fejlesztési irányok és célok kialakítása során meghatározó igényként jelenik meg a város (pl. természeti-, épített környezeti, kulturális) élhetőségének biztosítása, illetve lehetőség szerinti emelése. Ehhez a jövőben igénybe kell vennie a városnak az „okos”, „intelligens” megoldásokat a település fejlesztésének, illetve üzemeltetésének majd minden területén (pl. forgalomirányítás, közlekedésszervezés, energiahatékonyság, klíma- és környezetvédelem, szolgáltatásfejlesztés). **Kecskemétnek** így az új gondolatokra, ötletre és innovációkra **nyitott, „tanuló várossá”** kell válnia.

A célok elérése érdekében a dokumentum azonosította a város fejlődését befolyásoló uniós és hazai szakpolitikai elvárásokat, **városfejlesztési ajánlásokat**, valamint a városfejlesztés irányait, céljait és sikerességét meghatározó belső adottságokat.

A stratégia kiemeli, hogy **komoly városformáló hatással bírnak azok a szabályozási elemek** (pl. Településrendezési- és Szabályozási Terv, Településképi Arculati Kézikönyv), valamint **településfejlesztéssel összefüggő koncepcionális elképzelésekben** (Településfejlesztési Konceptió fejlesztési elvei, tanyás külterület tájképi és funkcionális rendezése, a városi funkciók tudatos térbeli telepítése) **rögzített elvek és feladatok** alkalmazása is, melyek – a kompakt város kialakításának érdekében – a települési belterület térbeli kiterjedésének korlátozását, az optimális térhasználat megvalósítását célozzák. Ez egyrészt elősegítheti a város működési hatékonyságának növelését, másrészt az üzemeltetési költségek csökkentését. Emellett a város, a szabályozási elemek alkalmazásával, a befektetések és a tervezett beavatkozások (ösztönző, támogató) irányításával kívánja mérsékelni a városrészek között meglévő jelentős fejlettség- és ellátottságbeli különbségeket. **Erősíteni kívánja továbbá az eltérő funkciókkal vagy konfliktuszónákkal rendelkező területek térbeli harmóniáját**, továbbá szabályozni a külterületen megfigyelhető rendezési hiányosságokat, ellenőrizetlen folyamatokat (pl. táji értékek nem megfelelő védelme, a zártkertek és tanyás területek átalakulásának ellentmondásokról sem mentes folyamatai, a környezet okszerűtlen használata, az eltérő funkcióval rendelkező területek egymásmellettségéből adódó konfliktusok). A kompakt város elvével, az olcsó üzemeltetés igényével és a természeti környezet védelmével összhangban **a városi infrastrukturális elemek** (épületek, közutak, vasutak) **kiépítése csak olyan mértékben kívánatos, amely segíti a város harmonikus fejlődését, ugyanakkor nem veszélyezteti a település és tágabb térségének természeti viszonyait**.

A városfejlődést segítő tényezők között nevesítik a város kedvező földrajzi elhelyezkedését, a több lábbon álló gazdasági szerkezetét és megújuló képességét, valamint magas szintű szolgáltatási hátterét.

A dokumentum felhívja a figyelmet, hogy mindenképpen **nagyobb hangsúlyt kell fektetni a meghatározó hagyományokkal és diverzifikált szerkezettel rendelkező helyi gazdasági környezet és háttérfeltételeinek erősítésére.** Ez a törekvés egyrészt orientál és kikényszerít bizonyos fejlesztési irányokat (pl. ipari-, valamint tudományos és technológiai park fejlesztése, innovációs, kutatás-fejlesztési és felsőoktatási kapacitás bővítése, a duális képzés rendszerének kiterjesztése, energetikai beruházások támogatása, energiahatékonysági kezdeményezések ösztönzése, infrastrukturális fejlesztések, reptérfejlesztés), másrészt a vállalkozások – együttműködve a várossal – beruházásaik révén maguk is hozzájárulnak egy versenyképes, fenntartható és élhető város kialakításához.

A város további fejlődésének kulcstényezője lesz a helyi kis- és középvállalkozások helyzetének javítása, innovációs teljesítményük fokozása, kooperációs képességük növelése. Hasonlóan fontos kérdés, a megfelelő vállalászási környezet biztosítása és a vállalkozóvá válás feltételeinek javítása, eszközeinek fejlesztése (pl. befektetési, fejlesztési alap létrehozása, inkubáció biztosítása, klaszteredés, beszállítóvá válás elősegítése, az innovációs tevékenység támogatása, egyablakos ügyintézés a vállalkozások részére).

Kiemelik, hogy meghatározó szerepet játszhat a város fejlődésben a település és térségének **természetföldrajzi és környezeti adottsága** (térségünk környezetileg érzékeny, szárazodásra hajlamos területen helyezkedik el), amely Kecskemétet és környékét nemcsak a természetvédelmi beavatkozásokra, fenntartható tájgazdálkodásra, de zöldfelület fejlesztési, zöldenergia előállítási, környezetvédelmi és ökoturisztikai, tevékenységek ösztönzésére is sarkalja. A természeti és környezeti folyamatok változásaira nem lehet közömbös Kecskemét, hiszen a Kárpát-medencén belül az éghajlati változásoknak leginkább kitett terület a Duna-Tisza-közi Homokhátság, a változó körülmények (pl. szárazodásra való hajlam, deflációnak kitett talajok, süllyedő talajvízszint, időjárási szélsőségek, korlátozottan rendelkezésre álló öntözővíz) pedig befolyásolhatják a területhasználatot, valamint a gazdálkodás és a városfejlesztés lehetőségeit.

A dokumentum megállapítja, hogy a **belső adottságok közül** – az elkövetkező évtizedben is – **várhatóan az egyik legnagyobb városfejlődési potenciált, a város kedvező közlekedés-földrajzi elhelyezkedése fogja jelenteni,** különösen abban az esetben, ha – a közlekedésfejlesztési stratégiában tervezetteknek megfelelően – megépül az M44-es autótút, továbbá döntés születik az M8-as kelet-nyugati transzverzális közlekedési út Duna-Tisza-közi szakaszának megépítéséről. Felhívják a figyelmet arra, hogy jelentős logisztikai potenciált hordoz a városon áthaladó az észak-dél (M5) és kelet-nyugat irányú (M8-M4-M44) közlekedési hálózatok metszéspontja, illetve a kecskeméti repülőtér közös felhasználású repülőtérre történő fejlesztésének lehetősége.

A város fejlődését gátló tényezők között említésre kerül a város közlekedési hálózatának és tömegközlekedésének állapota, a város beépített területeinek alig korlátozott növekedése, továbbá a városrészek eltérő fejlettsége és fejlődése.

Kecskemét jövőképek, stratégiai célrendszerének, fejlesztési irányainak és programjainak megfogalmazása során az ITS tervezői és a város döntéshozói tekintettel voltak az európai városfejlesztési elvekre, a környező települések Kecskeméttel kapcsolatos elvárásaira, továbbá figyelembe vették a város társadalmi, gazdasági és természeti környezeti adottságait, viszonyait.

A stratégiai dokumentum az alábbiakban fogalmazta meg a város jövőképét: *„Kecskemét olyan, európai értékeket követő, egyúttal saját identitását is megfogalmazó és azt büszkén vállaló várossá kíván válni, amely képes egyensúlyt teremteni a gazdasági fejlődés és a közösségi értékek között, felelősen gondolkodik természeti és épített környezetéről, társadalmában nyitott, befogadó és innovatív.”*

Kecskemét hosszú távú (10-15 évre szóló) stratégiai céljai megfogalmazása során a tervezők és a város vezetői szem előtt kívánták tartani, hogy a város meghatározó szféráinak (társadalmi, gazdasági, műszaki-infrastrukturális, természeti-környezeti) fejlesztése kiegyensúlyozottan, a város élhetőségének hosszú távú biztosítása mellett menjen végbe.

A dokumentumban megfogalmazott célrendszerben a stratégiai, horizontális és tematikus célokön kívül megjelentek a városrészi célok is.

Stratégiai célok

*„Fontos, hogy Kecskemét biztos megélhetést lehetővé tevő és elegendő számú munkahelyet tudjon biztosítani lakosai számára, ezért törekszik gazdaságának fejlesztése során diverzifikált, több lábon álló gazdasági struktúra kialakítására. Ennek során olyan vállalkozói környezetet és háttérfeltételeket igyekszik megteremteni és hosszú távon biztosítani, amely elősegítheti az itt megtelepedett vállalkozások versenyképességének, valamint kutatás-fejlesztési és innovációs teljesítményük növelését. (**Versenyképes-innovatív város**)*

*Kecskemét gazdasági fejlődését, környezettudatos gondolkodás és a természeti környezet megóvása mellett kívánja megvalósítani. Tudatosan készül az éghajlatváltozás kihívásaira, fejlesztéseiben anyag-, erőforrás- és energiatakarékos megoldásokban érdekelt. (**Ökotudatos-zöld város**)*

*Kiemelkedő fejlődést azonban nem lehet elérni jól képzett, kreatív, szorgalmas és nyitott társadalom nélkül, ezért a város további fejlődésében alapvető fontosságú a humán erőforrás tudásának, mentális és egészségügyi állapotának folyamatos emelése. (**Megújuló város**)*

*Kecskemét lakosságának növelésében, a fiatalok megtartásában meghatározó szerepet játszhat egy vonzó városi miliő kialakítása, új funkciók városba történő vonzásával, „okos” megoldások alkalmazásával (pl. a közlekedés, a közvilágítás korszerűsítés, a városi szintű energiahatékonysági intézkedések, az intelligens kártyarendszer, az e-ügyintézés területén), magas szintű köz- és üzleti szolgáltatások biztosításával, a szabadidő tartalmas eltöltését lehetővé tevő intézmények és szolgáltatások fejlesztésével. (**Élhető, tanuló város**)”*

Horizontális célok

- *„Az esélyegyenlőség, a társadalmi integráció elősegítése, a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés biztosítása;*
- *Egészséges, élhető és fenntartható városi környezet kialakítása;*
- *Értékalapú és értékőrző, intelligens fejlődés feltételeinek megteremtése, „okos” városi megoldások alkalmazásával;*
- *A foglalkoztatás és munkahelyteremtés lehetőségeinek biztosítása, bővítése.”*

Tematikus célok

- *A térségi elérhetőséget szolgáló közút- és közlekedésfejlesztés, a hiányzó városszerkezeti jelentőségű közlekedési kapcsolatok kiépítése, a belvárosban a gépkocsiforgalom visszaszorításával a gyalogos és kerékpáros közlekedés előtérbe helyezése, a parkolási rendszer korszerűsítése;*
- *A helyi adottságokat figyelembe vevő gazdaságfejlesztés ösztönzése, a munkaerő-mobilitás fokozása, a vállalkozóbarát gazdasági környezet erősítése, a helyi KKV-k versenypozícióinak javítása, a „kiemelt járműipari központ” minősítésben rejlő lehetőségek kiaknázása;*
- *A munkaerőpiaci igényekhez illeszkedő, gyakorlatorientált oktatási-képzési rendszer kialakítása, az infrastrukturális háttérfeltételek javítása, a kutatás-fejlesztési és innovációs kapacitások bővítése, az egyetemi szintű oktatás infrastrukturális, eszköz és személyi feltételeinek javítása, a képzési paletta szélesítése;*
- *A munkavállalást, a társadalmi befogadást, a szegénység elleni küzdelmet, az egészségmegőrzést, a családok támogatását, a helyi kötődést elősegítő, a gyermek- és fiatalok, valamint az aktív idősödést támogató szolgáltatások és infrastruktúrák fejlesztése, a közszolgáltatások erősítése;*
- *A kulturális és társadalmi sokszínűségekre nyitott, befogadó, értékeire és hagyományaira büszke, azt ápoló és folyamatosan fejlesztő, művészetileg pezsgő légkörű, élhető és kreatív, „tanuló” város kialakítása;*
- *A városképet és a lakókörnyezetet folyamatosan megújító, az épített környezet értékeire figyelő, idegenforgalmilag vonzó, turisztikai és szabadidős szolgáltatásaiban, létesítményeiben és programkínálatában fejlődő település képének erősítése;*
- *Az éghajlatváltozás kihívásaihoz történő alkalmazkodás erősítése, környezet-, erőforrás- és energiatudatos gondolkodás terjesztése, a környezetbarát eszközök, technológiák, s megújuló energiaforrások széleskörű alkalmazása, a zöldfelület- és vízgazdálkodásban példamutató megoldások városi és térségi szintű terjesztése;*
- *A város térségi szerepvállalásának, központi szerepköreinek és funkcióinak erősítése, a város kapcsolatrendszerének és marketing tevékenységének bővítése, a város és térsége együttműködésének kiterjesztése, új gazdaság és térségfejlesztési szövetségek létrehozása.*

1.5.2. Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések

A településrendezési szerződésekről az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (továbbiakban: Étv.) 30/A.§-a rendelkezik. Településfejlesztési célok megvalósítására szolgáló jogintézmény, amely mind az önkormányzat, mind pedig az ügyfél számára garanciális elemeket rögzít.

Kecskemét Megyei Jogú Város a településrendezési szerződés jogintézményét – melyet eredetileg a zártkerti területek irányított és ütemezett fejlesztésének megindítása érdekében használt leginkább – 2009 óta alkalmazza.

A zártkerti fejlesztések azonban nem az előrejelzések szerinti nagyságrendben indultak meg, ugyanakkor más típusú és jellegű fejlesztési igények jelentek, melyekhez társítható volt a jogintézmény alkalmazása, biztonságot adva az önkormányzat és a beruházó/fejlesztő számára a megvalósulás érdekében.

Két fő alkalmazási iránya van a szerződéseknek, melyet az önkormányzat alkalmaz és az Étv. is ezen főirányokat határozza meg:

1. településrendezési terv módosításához kapcsolódó szerződések,
2. beruházás megvalósításához kapcsolódó szerződések.

A településrendezési szerződéskötés lehetséges tárgyát, eseteit a mindenkori HÉSZ rögzíti. A 2018-2020-as időszakban a város ezen eseteket a meglévő tapasztalatok és szakmai szempontok alapján határozta meg:

1. 4db telekszámot meghaladó telekalakítás;
(Célja: A nagyobb számú ingatlanok kialakulásának és kapcsolódó üzemeltetéshez szükséges feladatok meghatározása és megvalósítás koordinálása, a településrendezési tervbe való megfelelő szakmai illesztése).
2. Szabályozási terven nem szereplő út;
(Célja: közlekedési felületek kijelölése esetén, a településrendezési tervbe való megfelelő szakmai illesztés és átvezetés).
3. Telekalakítás, kötelezettséggel érintett terület;
(Célja: A város több pontján kijelölt terület lehatárolás, amely gazdasági és lakóterületeket érint. Ezen területek speciális szabályozási, illetve fejlesztési adottságokkal és igényekkel rendelkeznek. Városi léptékkel nézve is jelentős kiterjedésűek, így fejlesztésükben, megvalósításuk koordinálásában az önkormányzat is részt vesz).
4. Gazdasági területek beépítettsége;
(Célja: 40% feletti beépítési igény esetén, a településképi és a beépítés nagyságrendje miatti szerződéskötés, amely informatív jellegű a hivatal számára is. További hozadéka, hogy a gazdasági területeken a zöldfelületi előírások megvalósítása kikényszeríthető).

5. 0,5 MW teljesítményt meghaladó napelemparkok esetén;
(Célja: A területrendezési tervekkel való összhang, illetve eltérés kiszűrésének biztosítása, továbbá informatív jellegű a hivatal számára is energetikai és termőföldvédelem, hasznosítás kapcsán).
6. Egyedi építési és azokhoz kapcsolódó követelmények biztosítása esetén;
(Célja: Speciális esetek kezelése, mint a funkció elhelyezés beépítésre nem szánt területen, parkolótöbblet biztosítása, árkád létesítés, közterületrendezés).

A fentiek kapcsán látható, hogy **a településrendezési szerződések alkalmazási köre széles**. Számos esetben a fentiek közül a településrendezési szerződés nem a hagyományos értelemben vett közigazgatási szerződés, hanem inkább segédeszköz a felmerülő problémák megoldására. A szerződés elsődleges célját az Étv. rögzíti, ezen alkalmazási körök tisztán meghatározottak, jól azonosíthatók.

Települési léptékben vizsgálva, Kecskemét városa kiemelt helyzetben van, hiszen a településen jelentős gazdasági szereplők vannak jelen (pl. Mercedes, Knorr-Bremse, Hilti, Duvenbeck, Kühne+Nagel, ACPS). A gazdasági szereplők nem csak lokálisan vannak hatással a városi területek műszaki igényeire, hanem számos más területet érintően is, mint például lakhatás, intézményi ellátottság, közlekedési és parkolási szükségletek, közműhálózatok. Ezen **erőteljesen megjelenő társadalmi igények megfelelő biztosításához, illetve kielégítéséhez a településrendezési szerződés, mint településfejlesztési eszköz megfelelő.**

A hivatal, több mint 10 éve alkalmazza ezt a jogintézményt, amely a gyakorlati alkalmazását tekintve sikeresnek tekinthető. A szerződéskötések számos szempont szerint csoportosíthatók.

A legjellemzőbb a funkcionális területek az alábbiak:

Lakó-, és vegyes területek

A kérelmek jellemzően belterületi ingatlanok tovább osztása és fejlesztésére irányulnak. Könnyen kezelhetők, kevésbé komplexek és kisléptékűek. Komplexitásukat a tulajdonosi szerkezet, illetve a közművesítési adottságok adják. Rövid időtávval valósulnak meg.

Gazdasági terület

Nagyobb léptékű, komplex fejlesztések, jellemzően a Déli Iparterület I. és II. ütemei. Összetettségüket a beruházás típusa és a kapcsolódó feladatok jelentik. Kiemelten vannak kezelve ezen esetekben a közlekedési és nyomvonalas infrastrukturális ellátás feltételei. Hosszabb időtávúak a megvalósulások.

A város beépítésre nem szánt területein is történnek telekalakítások, melyek a kialakuló telekszám, illetve a magánutak miatt szerződéskötési kötelezettség alá kerülnek. Ez a folyamat trendszerűnek tekinthető és nagy valószínűséggel lakhatási szándékkal kerülhetnek kialakításra a telkek.

Mezőgazdasági területen a településrendezési szerződés számos kérdést tisztázhat és ezt követően rögzíthet a területek ellátása, üzemeltetése és használata kapcsán. Mezőgazdasági területeken nem tekinthető hatékony eszköznek a településrendezési szerződés, a HÉSZ feladata a fenti probléma kezelése.

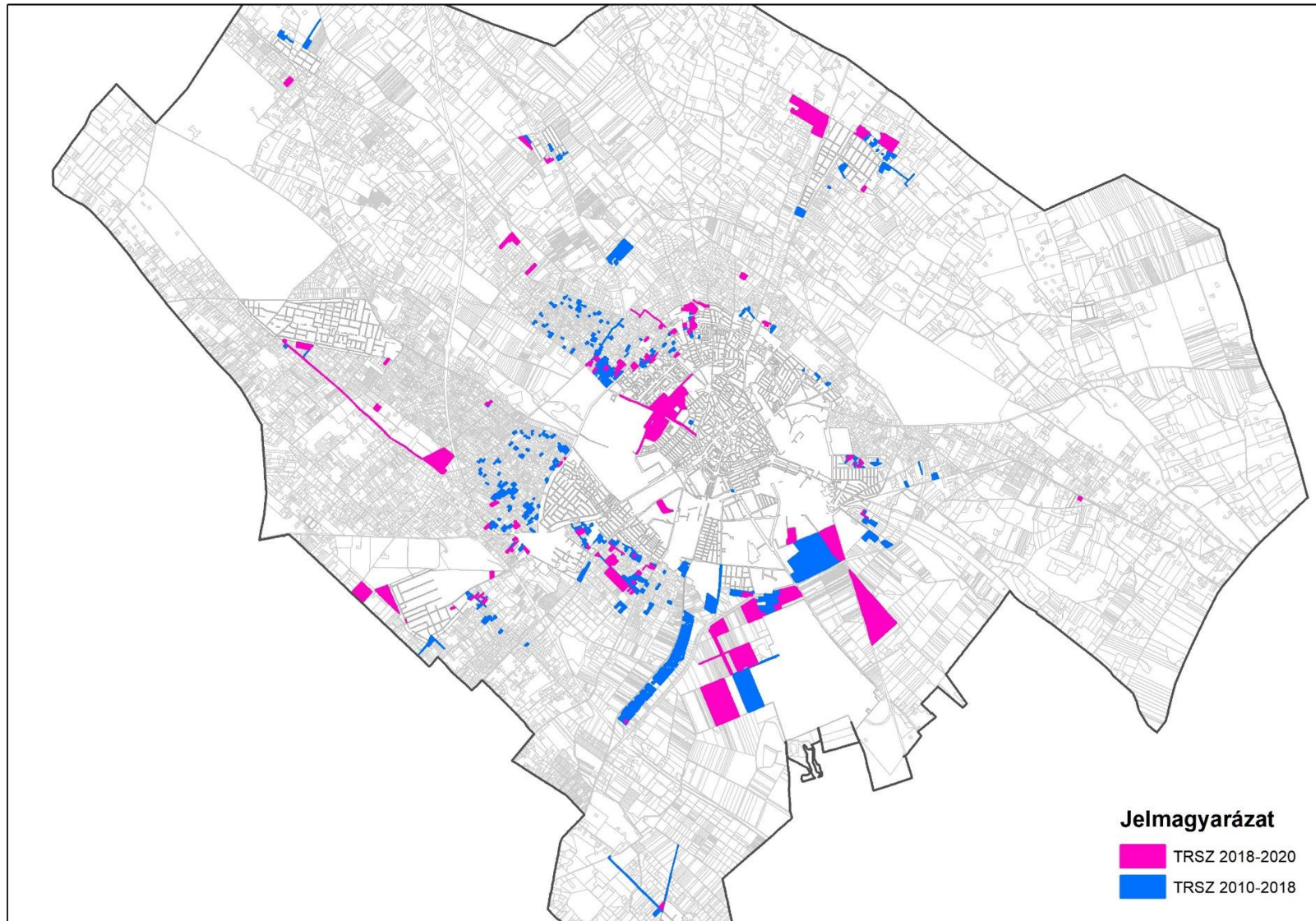
A településrendezési szerződések ingatlannyilvántartásba, bejegyzésre kerülnek bizonyos esetekben, illetve nagyságrend felett, ezzel biztosítva, hogy a fejlesztés a vállalt feladatokkal együtt teljesüljenek. A településrendezési kötelezettség törlése a településrendezési szerződésben foglaltak teljesítését követően történhet meg, az Étv-ben rögzítetteknek megfelelően. Mind a belterület, mind pedig a településrendezési szerződések megvalósításának ellenőrzése is fontos feladat és mérőszám. A nyomonkövetés folyamatos, város éves beszámolóiban, illetve a ciklusbeszámolóiban szereplő adatok alapján a belterületbe vonások 80-85%-osan valósulnak meg, míg a településrendezési szerződések megvalósulási rátája 90% feletti.

A 2015-2019-es ciklust megelőzően, a 2010-2014-es ciklusban összesen 326 db településrendezési szerződést kötött az önkormányzat, melyek jellemzően lakóterületi hasznosításúak voltak. Jelen ciklusra vonatkozóan a gazdasági, ipari fejlesztésekhez, beruházásokhoz kapcsolódó településrendezési szerződések aránya megnőtt. A lakóterületek tekintetében leginkább a volt zártkertek (pl. Külső-, és Belső-Máriahegy, Felsőszéktó, Alsó-, és Felsőcsalános, Alsószéktó egy része), míg az új gazdasági területek a Mercedes gyár közelében kerültek kijelölésre, Déli Iparterület I. II. és most már III. ütem néven.

A szerződések jó mutatói a lakossági fejlesztési igényeknek és potenciálnak, térképen jól végig követhetők a leginkább preferált területek, helyszínek. (31. ábra)

31. ábra: Kecskemét településrendezési szerződései 2010-2020

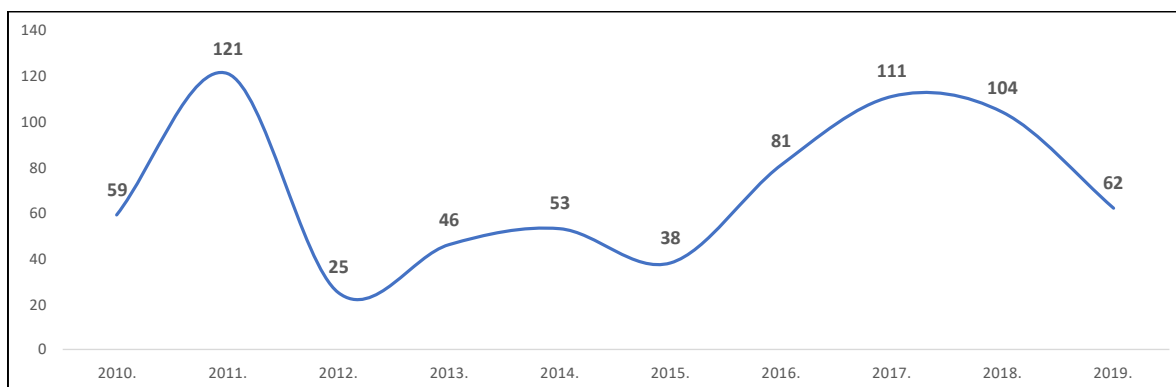

Forrás: Kecskemét MJV Polgármesteri Hivatal, Várostervezési Osztály 2020

A teljes éveket tekintve, a 2010-2019. közötti időszakban kötött szerződések számának alakulását az alábbi grafikon mutatja be (32. ábra). A folyamatosan változó jogszabályi és gazdasági környezet miatt, továbbra is van fejlesztési igény, azonban annak lassulása, racionalizálása figyelhető meg.

32. ábra: Településrendezési szerződések száma a 2010-2019 közötti időszakban

Forrás: Kecskemét MJV Polgármesteri Hivatal, Városrendezési Osztály

Lakóterületek tekintetében, a TRT-ben központi belterületnek kijelölt, illetve ahhoz közeli területeken intenzívebb a lakosság aktivitása, nagyobb a belső szervező kényszer a településrendezési terv megvalósítására. A városközpont közelében területek a lakossági szerveződés mellett, kedvezőbb infrastrukturális adottságokkal rendelkeznek (pl. megközelíthetőség, közművesítettség), így azok fejlesztése, fejlődése kézenfekvőbb és megvalósíthatóságát tekintve is költséghatékonyabb, valamint időbeliségében is jobban tervezhető. A peremterületek fejlesztései továbbra is lassabban indulnak be, többek között a vegyes telekstruktúra, a tulajdonosi szándékok eltérése, a közterület kialakításhoz szükséges telekleadás vitái, valamint a közművesítéssel kapcsolatos problémák miatt.

A lakóingatlanok fejlesztése tekintetében továbbra is hasonló a hatékonyság, Belső-, és Külső-Máriahegy és Alsószéktó városrészekben jól szerveződnek, míg Felsőszéktó, Alsó-, és Felsőcsalános, valamint Műkertváros városrészekben lassabban haladnak a fejlesztések.

Jelentősebb gazdasági területhez kapcsolódó településrendezési szerződések:

Déli Iparterület belterületbe vonási eljáráshoz kapcsolódó szerződések, AVIV Investment Hungary Kft. és a Kecskeméti Öntöző Szövetkezettel kötött településrendezési szerződés, Kecskeméti Ipari és Logisztikai Ingatlanfejlesztő Kft.-vel és a Kecskeméti Déli Ipari Park Kft.-vel kötött településrendezési szerződések a Déli Iparterület III. ütemére vonatkozóan, VGP Park Kecskemét Kft. és környezetéhez kapcsolódó településrendezési szerződés, CTP Management Hungary Kft. telephelyéhez kapcsolódó településrendezési szerződés.

2008-tól jogszabályi változás miatt belterületbe vonási kérelmet csak az önkormányzat nyújthat be a Körzeti, majd a közigazgatási rendszer átalakulása miatt a Járási Földhivatalhoz. Így minden, magántulajdonban álló ingatlan belterületbe vonási szándékát az önkormányzat

meg tudja vizsgálni és csak támogatása esetén indítja meg az eljárást a Földhivatalnál. A termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény, valamint a 2005-ben elfogadott településrendezési terv (Helyi Építési Szabályzat és Szabályozási Terv) alapján történik a belterületbe vonási eljárások vizsgálata. Ezzel egyidejűleg az önkormányzat koordinálja és segíti is a város egyes területeinek fejlődését. A fentiekhez kapcsolódóan Kecskemét Megyei Jogú Város Közgyűlése a 327/2009. (IX.10.) KH. számú határozatában úgy döntött, hogy azokban az esetekben, amikor a településrendezési tervben meghatározott célok megvalósításához nem elégséges a belterületbe vonás, mert a műszaki infrastruktúra (pl. út és kerékpárút, közművek, közvilágítás) nem teljeskörűen biztosított, a belterületbe vonási eljárás kezdeményezését is településrendezési szerződés tervezetével lehet közgyűlés elé terjeszteni.

Az elmúlt évek településrendezési szerződésai

2014. év

Határozat száma	Telekszám (db)	Érintett városrész	Tervezett területfelhasználás	
101/2014.(IV.24.) határozat	KH.sz.	2	Belső Máriahegy	lakó
		1	Külső Máriahegy	lakó
		1	Városföld	gazdasági
		3	Alsócsalános	gazdasági
		1	Alsószéktó	lakó
145/2014.(VI.12.)KH. határozat	sz.	1	Felsőszéktó	lakó
		10	Belső Máriahegy	lakó
		2	Külső Máriahegy	lakó
		3	Talfája	lakó
		5	Alsószéktó	lakó
276/2014. határozat	(XI.13.)KH.sz.	4	Belső Máriahegy	lakó
		10	Felsőszéktó	lakó
		2	Talfája	gazdasági
		8	Budai hegy	lakó
Összesen: 53 db				

Városrészekre bontva*:

Terület	Telekszám (db)	Területhasználat
Belső Máriahegy	16	lakó
Külső Máriahegy	3	lakó
Alsócsalános	3	gazdasági
Alsószéktó	6	lakó
Városföld	1	gazdasági
Talfája	5	lakó, gazdasági
Budaihegy	8	lakó
Felsőszéktó	11	lakó
Összesen: 53 db		

*:egy szerződés több ingatlanra is vonatkozhat

Területfelhasználásra bontva:

Lakóterület	Gazdasági terület	Vegyes terület	Különleges
47	6	-	-

2015. év

Határozat száma	Telekszám (db)	Érintett városrész	Tervezett területfelhasználás
27/2015.(II.19.) sz. határozat	1	Belső-Máriahegy	lakó
	1	Külső-Máriahegy	lakó
	2	Felsőszéktó	lakó
	2	Budai-hegy	lakó
89/2015.(IV.30.) sz. határozat	1	Alsószéktó	vegyes
	3	Felsőszéktó	vegyes
	1	Külső-Máriahegy	lakó
	6	Szolnoki-hegy	lakó
171/2015. (VI.25.) sz. határozat	1	Belső-Máriahegy	lakó
	1	Alsószéktó	lakó
190/2015. (VIII.05.) sz. határozat	1	Felsőszéktó	lakó
240/2015. (X.22.) sz. határozat	6	Alsószéktó	lakó
275/2015. (XI.25.) sz. határozat	1	Törökfái	gazdasági
	7	Felsőszéktó	lakó
	2	Felsőszéktó	lakó
	2	Felsőcsalános	gazdasági
Összesen: 38 db			

Városrészekre bontva*:

Terület	Telekszám (db)	Területhasználat
Belső-Máriahegy	2	lakó
Külső-Máriahegy	2	lakó
Alsószéktó	8	lakó, vegyes
Felsőszéktó	15	lakó, vegyes
Felsőcsalános	2	gazdasági
Törökfái	1	gazdasági
Budai-hegy	2	lakó
Szolnoki-hegy	6	lakó
Összesen: 38 db		

*egy szerződés több ingatlanra is vonatkozhat

Területfelhasználásra bontva:

Lakóterület	Gazdasági terület	Vegyes terület	Különleges
31	4	3	-

2016. év

Határozat száma	Telekszám (db)	Érintett városrész	Tervezett területfelhasználás
27/2016.(II.18.) sz. határozat	1	Felsőszéktó	lakó
44/2016.(III.24.) sz. határozat	16	Méntelek	lakó és közlekedési ter.
	2	Alsószéktó	lakó és közlekedési ter.
81/2016. (IV.28.) sz. határozat	7	Alsószéktó	lakó
	2	Külső-Máriahegy	lakó
	2	Felsőszéktó	vegyes
159/2016. (VI.30.) sz. határozat	7	Felsőszéktó	lakó
	6	Felsőcsalános	lakó
	2	Külső-Máriahegy	lakó
	1	Vacsihegy	lakó
	4	Belső-Máriahegy	lakó
200/2016. (IX.22.) sz. határozat	1	Alsószéktó	vegyes
	3	Felsőszéktó	lakó
224/2016. (X.27.) sz. határozat	5	Belső-Máriahegy	lakó
	3	Felsőszéktó	lakó
	1	Alsószéktó	lakó
	3	Városföld	lakó
	7	Katonatelep	gazdasági
256/2016. (XI.24.) sz. határozat	5	Felsőszéktó	lakó
	1	Alsószéktó	lakó
	2	Belső-Máriahegy	lakó és közlekedési ter.
	1	Külső-Máriahegy	lakó
	2	Budaihegy	lakó és közlekedési ter.
Összesen: 81 db			

Városrészekre bontva*:

Terület	Telekszám (db)	Területhasználat
Belső-Máriahegy	7	lakó és közlekedési ter.
Külső-Máriahegy	9	lakó
Alsószéktó	11	lakó
Felsőszéktó	19	lakó, vegyes
Felsőcsalános	6	lakó
Vacsihegy	1	lakó
Budai-hegy	2	lakó
Méntelek	16	lakó és közlekedési ter.
Katonatelep	7	gazdasági
Városföld	3	gazdasági
Összesen: 81 db		

*: egy szerződés több ingatlanra is vonatkozhat

Területfelhasználásra bontva:

Lakóterület	Gazdasági terület	Vegyes terület	Különleges	Közlekedési
65	10	2	0	4

2017. év

Határozat száma	Telekszám (db)	Érintett városrész	Tervezett területfelhasználás
23/2017.(II.16.) sz. határozat	1	Belső-Máriahegy	lakó
	7	Hetényegyháza	lakó és közlekedési ter.
	4	Alsószéktó	lakó és közlekedési ter.
48/2017.(III.30.) sz. határozat	5	Felsőszéktó-Felsőcsalános	lakó és vegyes terület
	20	Alsószéktó	lakó és közlekedési ter.
86/2017. (IV.27.) sz. határozat	3	Alsószéktó	lakó
	1	Felsőszéktó	vegyes
128/2017. (V.25.) sz. határozat	6	Külső-Máriahegy	lakó és közlekedési ter.
	1	Felsőszéktó	lakó és közlekedési ter.
	2	Alsószéktó	lakó és közlekedési ter.
137/2017. (VI.22.) sz. határozat	3	Bethlenváros	lakó és közlekedési ter.
	1	Belső-Máriahegy	lakó és közlekedési ter.
	6	Városföld városrész	gazdasági és közlekedési ter.
	3	Felsőszéktó	gazdasági, lakó és közlekedési ter
201/2017. (IX.21.) sz. határozat	9	Alsószéktó	lakó és közlekedési ter.
	3	Budaihegy	lakó és közlekedési ter.
	6	Felsőcsalános-Felsőszéktó	lakó és közlekedési ter.
	3	Belső-Máriahegy	lakó és közlekedési ter.
	4	Úrrét	lakó és közlekedési ter.
	1	Törökfái	gazdasági
230/2017. (X.26.) sz. határozat	3	Kadafalva	lakó
	5	Belső-Máriahegy	lakó és közlekedési ter.
	4	Felsőcsalános-Felsőszéktó	lakó
	1	Kossuthváros	gazdasági
	1	Városföld városrész	gazdasági
256/2017. (XI.22.) sz. határozat	2	Alsószéktó	lakó és közlekedési ter.
	1	Alsócsalános	gazdasági és közlekedési ter
	1	Katonatelep	lakó és közlekedési ter.
	4	Budaihegy	lakó és közlekedési ter.
Összesen: 111 db			

Városrészekre bontva:

Terület	Telekszám (db)	Területhasználat
Külső-, és Belső-Máriahegy	16	lakó és közlekedési ter.
Alsószéktó	41	lakó és közlekedési ter.
Felsőszéktó- Felsőcsalános	20	vegyes, lakó és közlekedési ter
Hetényegyháza	7	lakó és közlekedési ter.
Bethlenváros	3	lakó és közlekedési ter.
Budaihegy	7	lakó és közlekedési ter.
Kadafalva	3	lakó és közlekedési ter.
Katonatelep	1	lakó
Városföld	7	gazdasági
Alsócsalános	1	gazdasági
Kossuthváros	1	gazdasági
Törökfái	1	gazdasági
Úrrét	4	lakó és közlekedési ter.
Összesen: 111 db		

Területfelhasználásra bontva:

Lakóterület	Gazdasági terület	Vegyes terület	Különleges ter.	Közlekedési ter.
91	10	5	-	6

2018. év

Határozat száma	Telekszám (db)	Érintett városrész	Tervezett területfelhasználás
14/2018.(II.15.) sz. határozat	2	Szolnokihegy	lakó és közlekedési ter.
	2	Alsószéktó	lakó és közlekedési ter.
	4	Alsócsalános	gazdasági és közlekedési ter.
	4	Budaihegy	gazdasági és közlekedési ter.
	6	Kmét-Városföld	gazdasági
	2	Kmét-Matkó	lakó
53/2018.(IV.26.) sz. határozat	2	Budaihegy	lakó és közlekedési ter.
	5	Belső-Máriahegy	lakó és közlekedési ter.
	2	Hetényegyháza	lakó és közlekedési ter.
	3	Bethlenváros	lakó és közlekedési ter.
	1	Katonatelep	lakó
	1	Kadafalva	ipari
	8	Alsócsalános	mezőgazdasági
94/2018. (V.31.) sz. határozat	5	Hunyadváros	lakó, gazdasági és közlekedési ter.
	1	Alsószéktó	lakó és közlekedési ter.
	1	Belső-Máriahegy	lakó és közlekedési ter.
	6	Méntelek	mezőgazdasági
130/2018. (VI.21.) sz. határozat	1	Úrihegy	mezőgazdasági, különleges üzemi ter.
	3	Felsőcsalános	gazdasági és közlekedési ter.
	4	Budaihegy	vegyes, lakó és közlekedési ter.
	2	Úrihegy	mezőgazdasági
	2	Széchenyiváros	vegyes és közlekedési ter.
169/2018. (IX.13.) sz. határozat	1	Kadafalva	lakó
	7	Szolnokihegy	lakó és közlekedési ter.
	3	Úrihegy	mezőgazdasági
178/2018. (X.18.) sz. határozat	7	Budaihegy	lakó és közlekedési ter.
187/2018. (X.18.) sz. határozat	5	Kmét-Városföld	ipari
256/2018. (XII.13.) sz. határozat	1	Katonatelep	lakó
	1	Talfája	lakó és közlekedési ter.
	9	Alsószéktó	lakó és közlekedési ter.
	1	Szentlászló város	gazdasági
	2	Kmét-Városföld	gazdasági
Összesen: 104 db			

Városrészekre bontva:

Terület	Telekszám (db)	Területhasználat
Szolnokihegy	9	lakó és közlekedési ter.
Alsószéktó	12	lakó és közlekedési ter.
Alsócsalános	12	vegyes, lakó és közlekedési ter
Budaihegy	17	lakó és közlekedési ter.
Kecskemét-Városföld	13	gazdasági
Kecskemét-Matkó	2	lakó
Belső-Máriahegy	6	lakó és közlekedési ter.
Hetényegyháza	2	lakó és közlekedési ter.
Bethlenváros	3	lakó és közlekedési ter.

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

Katonatelep	2	lakó
Kadafalva	2	lakó
Hunyadiváros	5	lakó, gazdasági és közlekedési ter.
Méntelek	6	mezőgazdasági
Úrihegy	6	mezőgazdasági
Felsőcsalános	3	gazdasági és közlekedési ter.
Széchenyiváros	2	vegyes és közlekedési ter.
Talfája	1	lakó és közlekedési ter.
Szentlászló város	1	gazdasági
Összesen: 104 db		

Területfelhasználásra bontva:

Lakóterület	Gazdasági terület	Vegyes terület	Különleges terület	Közlekedési terület	Mezőgazdasági terület
52	26	2	1	1	22

2019. év

Határozat száma	Telekszám (db)	Érintett városrész	Tervezett területfelhasználás
18/2019.(II.21.) határozat	6	Kadafalva	lakó és közlekedési terület.
	17	Kmét-Városföld	gazdasági terület
49/2019.(III.28.) határozat	8	Hetényegyháza	lakó és közlekedési terület
	4	Vacsihegy	mezőgazdasági terület - telekalakítás
	2	Déli Iparterület	gazdasági terület
	1	Szolnokihegy	lakó és közlekedési terület
	1	Alsószéktó	vegyes terület
	2	Kmét-Ballószög	lakó és közlekedési terület
	2	Kadafalva	lakó és közlekedési terület
	2	Budaihegy	lakó és közlekedési terület
77/2019. (IV.25.) határozat	1	Belső-Máriahegy	lakó és közlekedési terület
	2	Máriaváros	intézményi terület
	5	Alsószéktó	lakó és közlekedési terület
138/2018. (VI.20.) határozat	1	Hetényegyháza	lakó és közlekedési terület
	1	Máriahegy	lakó és közlekedési terület
	1	Halasi úti hobbik	lakó és közlekedési terület
	3	Déli Iparterület	gazdasági terület
	1	Kmét-Ballószög	lakó és közlekedési terület
186/2019. (XI.21.) határozat	1	Belsőnyír	mezőgazdasági terület
	1	Alsószéktó	gazdasági terület
Összesen: 62			

Városrészekre bontva

Terület	Telekszám (db)	Területhasználat
Kadafalva	8	lakó és közlekedési terület
Kecskemét-Városföld	17	gazdasági terület
Hetényegyháza	9	lakó és közlekedési terület
Vacsihegy	4	mezőgazdasági terület - telekalakítás
Déli Iparterület	5	gazdasági terület
Szolnokihegy	1	lakó és közlekedési terület
Alsószéktó	7	vegyes, lakó és közlekedési terület
Kecskemét-Ballószög	3	lakó és közlekedési terület
Budaihegy	2	lakó és közlekedési terület
Máriaváros	2	intézményi terület

Terület	Telekszám (db)	Területhasználat
Máriahegy	2	lakó és közlekedési terület
Halasi úti hobbik	1	lakó és közlekedési terület
Belsőnyír	1	mezőgazdasági terület - telekalakítás
Összesen: 62		

Területfelhasználásra bontva

Lakóterület	Gazdasági terület	Vegyés/Intézményi terület	Különleges terület	Közlekedési terület	Mezőgazdasági terület
33	22	2	-	-	5

Belterületbe vonások

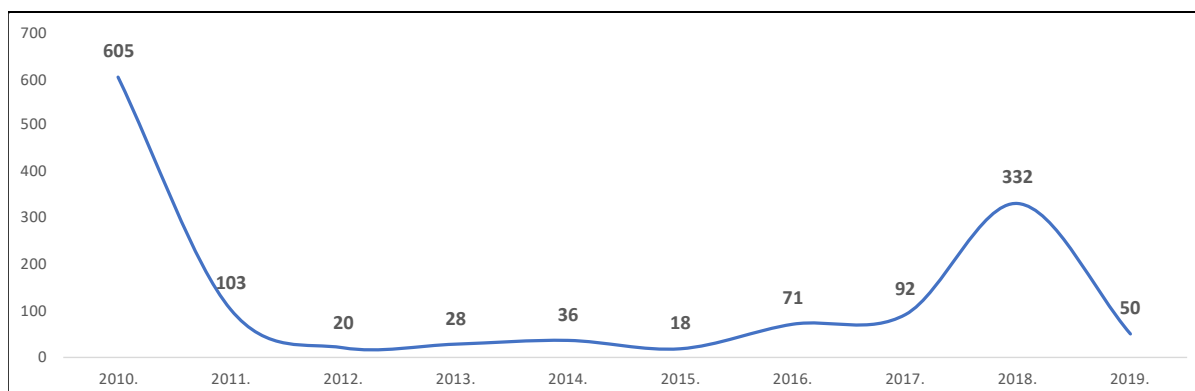
A belterületbe vonható telkek tekintetében a településrendezési terv rögzíti a területeket, melyek mind a településszerkezeti tervben, mind pedig a szabályozási terven megjelennek. A két tervnek szinkronban kell lennie.

A belterületbe vonási eljárás során a Kormányhivatal a településszerkezeti tervről kéri a nyilatkozatot a területfelhasználás, hasznosítás tekintetében. A belterületbe vonási eljárást az önkormányzat kezdeményezhet a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény 15.§-a alapján. Az önkormányzat vizsgálja a kérelem időszerűségét. Kecskemét városában a belterületbe vonásokról minden esetben a közgyűlés dönt, egyedileg.

A hivatal figyelemmel követi a lakhatási trendeket és számos esetben már elő készítette a belterületbe vonási eljáráshoz szükséges döntés előkészítést, így támogatva a kérelmezőket. Ilyen területek voltak a Halasi úti hobbik és Katonatelep városrészben kijelölt hobbikterek. A nagyságrendek érzékeltetése kapcsán érdemes kiemelni, hogy egyes években a belterületbe vonási eljárás esetében többszáz kérvényről, s hozzá kapcsolódó telekről beszélünk.

A fennmaradó belterületbe vonási igények egyedi és szétszórtan jelennek meg a város területén. Minden esetben egyedileg vizsgálandók a városban folyó fejlesztésekhez illeszkedve.

A belterületbe vonási kérelmek számában változó, azonban folyamatos igény mutatkozik azok rendezésére (33. ábra). A lakásépítést támogató kormányzati intézkedések (CSOK, 5%-os ÁFA) a 2016 és 2018 közötti időszakban a lakásépítés fejlesztési területei iránt is jelentős keresletet generált. A magas belvárosi ingatlanárak miatt, jelentősen megnövekedett a külterületi és a szatelit városrészek ingatlanai iránti kereslet (34. ábra), ami magával értetődő módon fokozta a belterületbe vonási kérelmek számát. Az 5%-os ÁFA 2019. év végén történő kivezetésével jól megfigyelhető a belterületbe vonások számának drasztikus visszaesése. Az új illetéktörvény hatályba lépésével várható, hogy az ingatlanfejlesztéshez kapcsolódó belterületbe vonási kérelmek számszerűen tovább fognak csökkenni és csak a magáncélra történő eljárások megindítása lesz várható.

33. ábra: Belterületbe vonások száma a 2010-2019 közötti időszakban

Forrás: Kecskemét MJV Polgármesteri Hivatal, Városrendezési Osztály

2014. év

Településrész	Telekszám (db)	Területhasználat
Belső-Máriahegy	15	lakó/ közlekedési
Budai hegy	8	lakó
Talfája	4	lakó/védelmi erdő
Alsószéktó	5	lakó
Alsócsalános	3	gazdasági
Városföld	1	gazdasági, különleges
	Összesen: 36	

2015. év

Településrész	Telekszám (db)	Területhasználat
Belső-Máriahegy	2	lakó
Budai hegy	2	lakó
Alsószéktó	3	lakó, gazdasági, vegyes
Ballószög	1	lakó
Szolnoki-hegy	5	lakó, vegyes
Szent István város	1	gazdasági
Bethlenváros	1	lakó
Körösi-hegy	1	közpark
Kisfái	2	gazdasági
	Összesen: 18	

2016. év

Településrész	Telekszám (db)	Területhasználat
Belső-Máriahegy	18	lakó és közlekedési ter.
Budai hegy	3	lakó
Alsószéktó	24	vegyes, lakó és közlekedési ter.
Méntelek	16	lakó és közlekedési ter.
Vacsihegy	1	lakó
Halasi úti hobbik	3	lakó
Katonatelep	3	gazdasági
Városföld	3	gazdasági
	Összesen: 71	

2017. év

Településrész	Telekszám (db)	Területhasználat
Katonatelep	2	lakó
Belső-Máriahegy	7	lakó és gazdasági
Alsószéktó	45	lakó és vegyes
Városföld	7	gazdasági
Méntelek	16	lakó
Hetényegyháza	7	lakó
Vacsihegy	1	lakó
Bethlenváros	4	lakó
Budaihegy	8	lakó
Méntelek	2	lakó
Úrrét	5	lakó
Kadafalva	3	lakó
Alsócsalános	1	gazdasági
Összesen: 92		

2018. év

Településrész	Telekszám (db)	Területhasználat
Katonatelep	263	lakó
Talfája	1	lakó
Belső-Máriahegy	8	lakó
Alsószéktó	7	lakó
Alsócsalános	5	gazdasági
Felsőcsalános	1	gazdasági
Bethlenváros	1	lakó
Budaihegy	13	lakó
Szolnokihegy	9	lakó
Szentlászló város	1	gazdasági
Kadafalva	8	lakó
Műkertváros	1	lakó
Hunyadváros	1	közlekedési
Petőfiváros	6	erdő
Déli Iparterület II. ütem	5	gazdasági
Hetényegyháza	2	lakó
Összesen: 332		

2019. év

Településrész	Telekszám (db)	Területhasználat
Halasi úti hobbik	1	lakóterület
Kecskemét-Városföld	12	gazdasági és közlekedési terület
Kadafalva	8	lakóterület
Máriahegy	6	lakó, vegyes és közlekedési terület
Alsószéktó	9	vegyes és lakóterület
Szolnokihegy	3	lakóterület
Kecskemét-Ballószög	3	lakóterület
Budaihegy	2	lakóterület
Katonatelep	1	lakóterület
Hetényegyháza	1	lakóterület
Kisfái	1	zöldterület
Déli Iparterület II. ütem	3	gazdasági és közlekedési terület
Összesen: 50		

34. ábra: Jóváhagyott belterületbe vonások Kecskeméten 2015-2019

Forrás: Kecskemét MJV Polgármesteri Hivatal, Várostervezési Osztály – Ciklusbeszámoló (2015 – 2019)

1.6. A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata

A jelenleg hatályos, Kecskemét Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatalának Városrendezési Osztálya által készített, 2015-ben jóváhagyott településrendezési eszközöket, három korábbi tervdokumentum előzte meg.

1.6.1. Korábban hatályos településrendezési eszközök

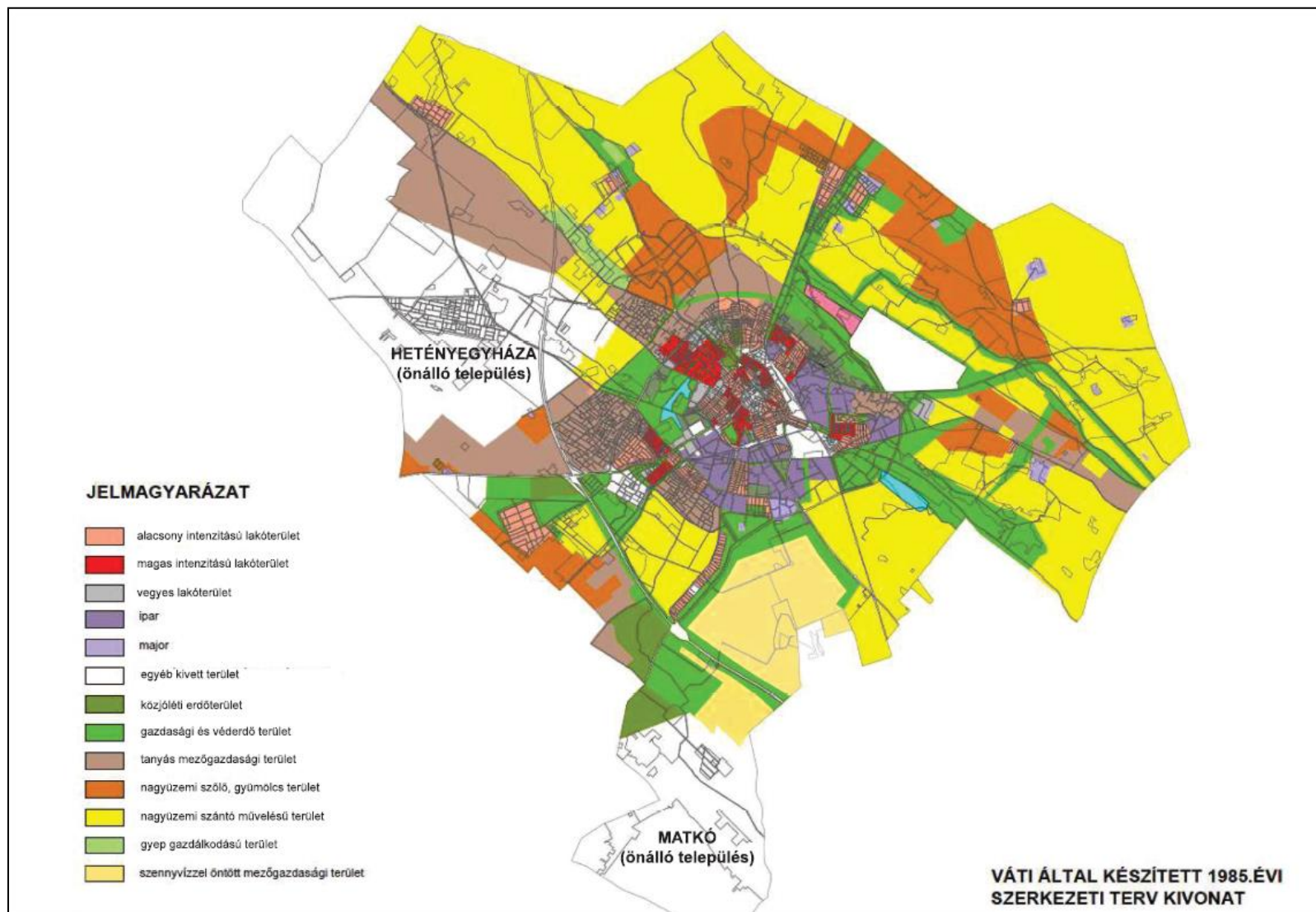
Az 1985-ben a Városépítési Tudományos és Tervező Intézet (VÁTI) által készített tervet, az 1992-ben a Bács-Kiskun Megyei Tervező vállalat által készített általános rendezési terv követte, ez utóbbinak a helyi jogszabályi környezetét a 14/1991. (VI.24.) KR. a város Általános Rendezési Tervéről szóló rendelet biztosította, ami a 7/1981. th. sz. határozattal jóváhagyott rendelet végrehajtása tárgyában szükséges városrendezési és építési előírásokat állapította meg. A rendelet az 1/1988. (III.15.) tr. sz. rendeletet helyezte hatályon kívül. Hatályos: 1991.06.24. – 2003.12.31.

2004.01.01-től 2005.06.01-ig nem volt érvényes rendezési terve a városnak. 2005-ben ismét a VÁTI által készített és többször módosított településrendezési terv a város teljes közigazgatási területét lefedte, a Helyi Építési Szabályzat melléklete, a Szabályozási Terv egy egységes tervként, nem részterületenként tartalmazta a szabályozási elemeket. A TRT évenkénti felülvizsgálatát Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata végezte, az évközben felmerülő módosítási igények alapján. A Településszerkezeti Terv a módosítások során a Szabályozási Tervvel együtt, egy időben módosult, azaz nem voltak olyan távlati fejlesztési elhatározások a Településszerkezeti Tervben, melyeket a Szabályozási Terv ne tartalmazott volna.

Elkészítettük mindhárom dokumentum egymással összevethető szerkezeti tervének kivonatát. Ezek a tervek az alábbiak szerint tükrözik az adott időszak társadalmi igényeit, várospolitikai elgondolásait, a település-gazdálkodás elképzeléseit és a jogi szabályozás kereteit (35., 36. és 37. ábra).

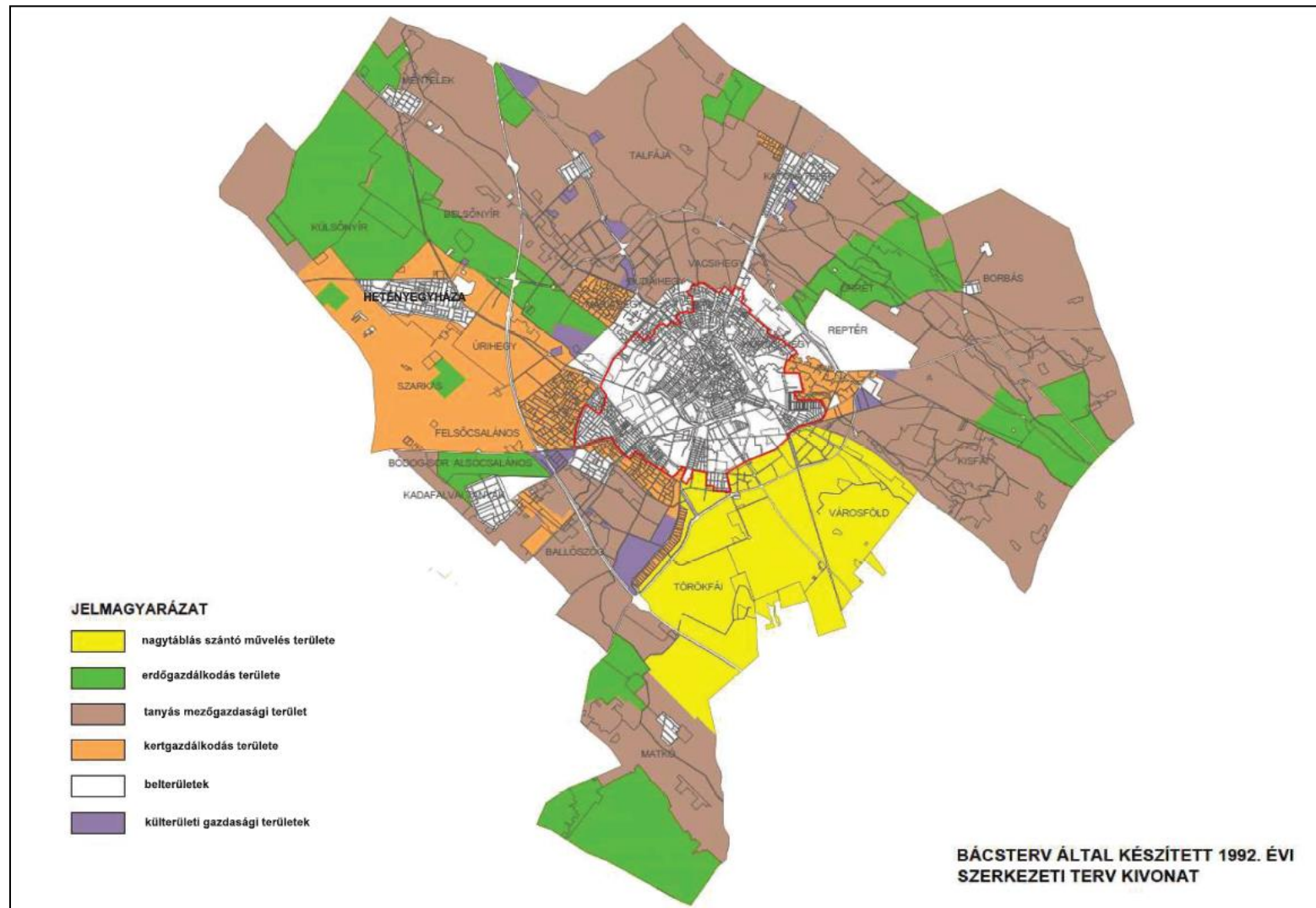

35. ábra: Kecskemét 1985-ös szerkezeti tervének kivonata

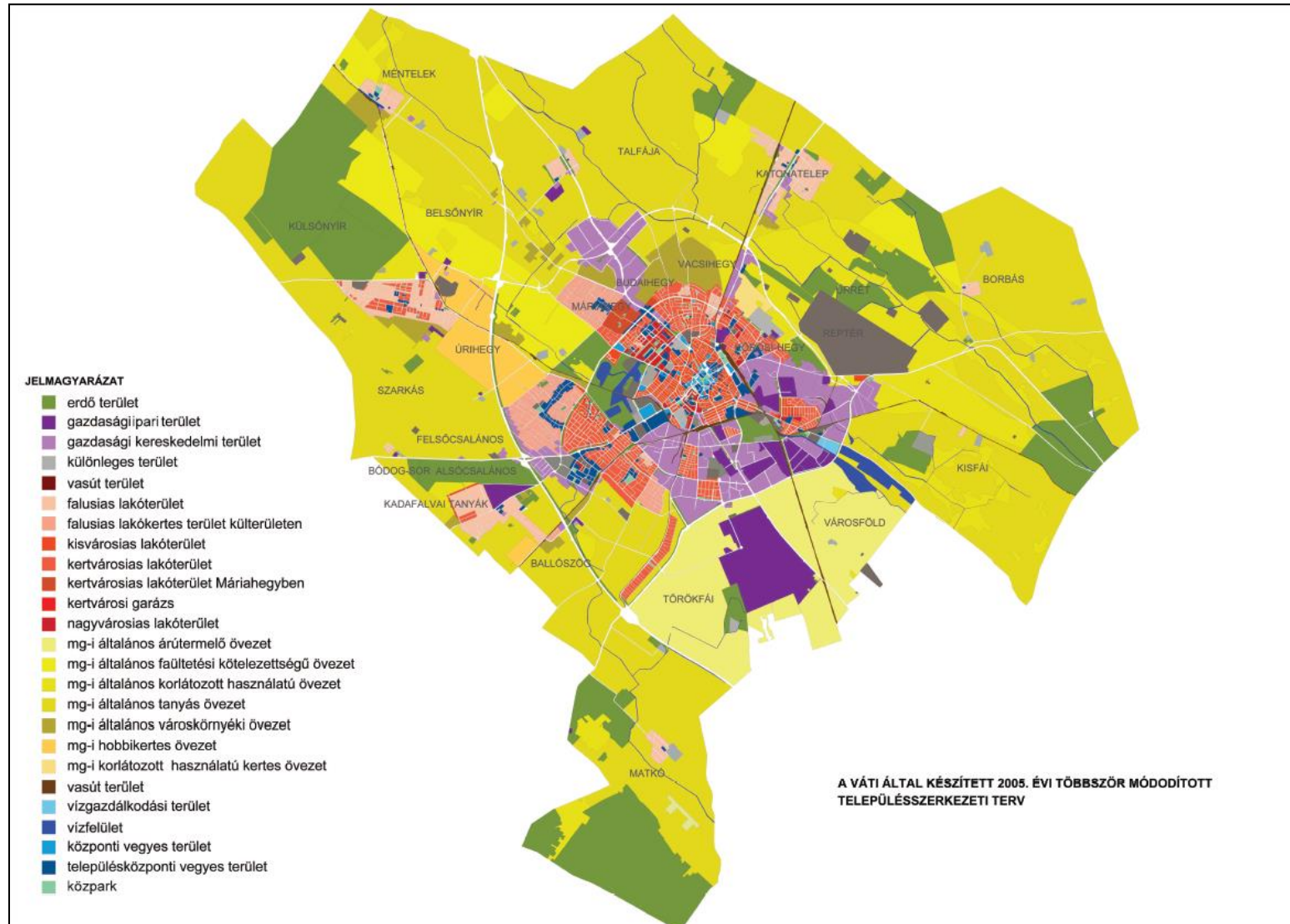

36. ábra: Kecskemét 1992-es szerkezeti tervének kivonata

37. ábra: Kecskemét 2005-ös többször módosított szerkezeti tervének kivonata

1.6.2. A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemek

A hatályos településrendezési eszközöket az alábbiakban foglalhatjuk össze:

<i>Településszerkezeti Terv:</i>	<i>Kecskemét Megyei Jogú Város Közgyűlésének 288/2015. (XII.17.) KH. számú határozata</i>
<i>Helyi Építési Szabályzat és melléklete, a Szabályozási Terv</i>	<i>Kecskemét Megyei Jogú Város Közgyűlésének 33/2015. (XII.17.) KR számú rendelete</i>

A kettőt együtt a napi gyakorlatban Településrendezési Tervként (TRT) nevezzük.

A 2015-ben elfogadott, hatályos településszerkezeti terv (38. ábra) kialakítása során a tervezők figyelembe vették a 2014-ben elfogadott Településfejlesztési Konceptió megállapításait, ajánlásait, melynek alapján meg tudták fogalmazni **a településrendezés legfontosabb elveit és prioritásait**. Ezek az alábbiakban foglalhatók össze:

I. Településfejlesztési akcióterületek

A Településfejlesztési Konceptióban és az Integrált Településfejlesztési Stratégiában meghatározott fejlesztési projektek szabályozási tervi összhangját meg kell teremteni.

II. Településszerkezeti alapelvek

általános elvek

- Új beépítésre szánt területek kijelölését csak a helyhez kötöttség elve vagy a fejlesztés nagyságrendje indokolhatja.*
- A belterületi alulhasznosított területek funkcióváltását elő kell segíteni többféle hasznosítást lehetővé tevő övezeti besorolással.*
- Különleges területeket csak indokolt esetben javasolt kijelölni, ha az a város számára kifejezett előnyökkel jár, ennek megfelelően a különleges területek felülvizsgálata szükséges.*
- A főúti és gyűjtőúti hálózat szabályozási területeit fenn kell tartani, az út menti védő zónákat a közlekedési területen belül kell kialakítani, az út fejlesztésével együtt, de ez nem befolyásolhatja a véderdő és az ültetési kötelezettség jelentőségét.*

területhez köthető elvek

- A nagytáblás mezőgazdasági művelés alatt álló területek megőrzése, a termőföld és a művelt táj védelme, a mezőgazdasági hasznosítás elsődlegességének érvényesítése.*
- Gyenge talajminőség miatt az intenzív művelésből kiszoruló területen megindult visszagyepesedés és erdősülés által kialakuló természet közeli táj védelme.*
- Kijelölt, de használatba nem vont mezőgazdasági művelésben tartott beépítésre szánt gazdasági területek, mezőgazdasági területbe történő visszatorlasztása.*
- Mezőgazdasági tanyás városkörnyéki területek (Mát-vk) felülvizsgálata (pl. zöldfelületek, kerítés) azzal, hogy a már megkapott OTÉK-tól való eltérési lehetőséget fenn kell tartani.*
- Városkörnyéki lakott-művelt kiskertek (Lfk) szabályozása, mezőgazdasági területbe való visszatorlasztásának vizsgálata.*
- Kialakult gazdasági területek átmeneti hasznosításának szabályozása.*

7. Zöldterületek területi növelése.
8. Lakótelepek közterületeinek rendezése, zöldfelületi rehabilitációja.

III. Szabályozási metodika

1. Az övezeti jelrendszer egyszerűsítése.
2. Az illeszkedés alapelveire épülő szabályozást fokozottan szem előtt kell tartani, egyedi esetekben az előírásokhoz képest az alapelveket nem sértő mértékű eltérés lehetőségét biztosítani kell településképi vélemény alapján.
3. A kialakult területekre vonatkozó szabályokat csak bónusz-elvként kell alkalmazni.
4. A parkolóhely szükséglet számítás újragondolása, differenciált alkalmazása, különösen az örökségvédelmi, gazdaságfejlesztési, lakóövezeti és zöldfelületi körülményeket, lehetőségeket és kötelezettségeket. Vizsgálandó a lakófunkcióhoz kötött többlet kötelezettség, valamint egyes városrekonstrukciós területeken a kötelezettség telken belüli elhelyezésének feloldása.
5. A karakterszabályozás felülvizsgálata, csak a valóban szükséges mértékű általános előírások alkalmazása, az egyedi adottságokat egyedileg, az adott tömbön belül szükséges és lehetséges szabályozni.
6. A közterületek kialakításának folyamatát szabályozó előírások megújítása, a településrendezési szerződés alkalmazásának átgondolása.
7. Módosítási igények esetén célzott hasznosítás területek kijelölése, azok teljesülésére garanciák beépítése, a fejlesztés elmaradása esetén visszasorolás.
8. A távlati beépítésre szánt területeken átmeneti előírások bevezetése.
9. A külterületi utak hálózati rendszerének feltárása és megjelenítése.

A megfogalmazott alapelvek és a szabályozási metodika alapján megállapíthatjuk, hogy a hatályos szerkezeti terv „pragmatikus” (inkább konkrét feladatokra koncentráció) megközelítéseket fogalmazott meg, s a korábbi időszakra még jellemzőbb, s hosszabb időtávlatokban gondolkodó városszerkezeti víziók és szemléleti iránymutatások (pl. történelmi városszerkezet, kompakt város, településmag túlhasználatának kérdései, a városhoz ÉNY felől csatlakozó zöld területsáv [„Zöld ék”] megőrzésének kérdései, az egységes külterületi szabályozás, városi alközpontok kialakításához szükséges területek biztosítása, fenntartható fejlődés érdekében a minőségi városfejlesztés feltételeinek biztosítása) háttérbe húzódtak.

Területi mérleg változása

A fent definiált elvek és prioritások mentén kidolgozott településrendezési eszközök területi mérlege a következők szerint alakult:

	2005	2015
KÖZIGAZGATÁSI TERÜLET	32257,22 ha	32257,22 ha
Beépítésre szánt terület	5501,88 ha	5458,41 ha
Beépítésre nem szánt terület	26755,36 ha	26798,81 ha

Ez egyben azt is jelenti, hogy az elvek betartása mellett, a beépítésre szánt területek nagysága közel 43 ha-ral csökkent, míg a beépítésre nem szánt területek nagysága ugyanekkora nagyságban növekedett (ez a teljes közigazgatási területre vetítve minimális, 0,13%-os módosítást jelentett). Ezek a változások is jól mutatják azt a törekvést, melynek során a hatályos terv is igyekezett kezelni a terjengős városszerkezetből adódó problémákat és megfogalmazta azt a célt, hogy további beépítésre szánt területek növekedését csak kivételes esetekben engedje.

Belterületek, beépítésre szánt területek folyamatainak alakulása

E vonatkozásban számos feladat fogalmazódott meg az elmúlt években, melynek háttérében a településszerkezet racionális kialakítása, részben pedig lakossági és önkormányzati igények húzódtak meg. A településtervezés szabályozási gyakorlatába fokozatosan beépültek azon elemek, melyekkel a meglévő jogok védelme mellett, a beépítésre szánt területek intenzív növekedése visszaszoríthatóvá válhat/na. A beépítésre kijelölt, de még fejlesztéssel nem érintett területek felülvizsgálatát folyamatosan végzi az önkormányzat, keresve a valós fejlesztési igényeket, forrásokat és a fejlesztési folyamatot elősegítő eszközöket.

Egyik ilyen, közel 15 éve alkalmazott eszköze az önkormányzatnak a belterületbe vonások és a közterülettel érintett újonnan kialakítandó területek eljárásainak koordinálásában történő aktív részvétele. Ennek során az önkormányzat településrendezési szerződésben rögzíti a partnerekkel kötött megállapodásokat, majd közreműködik az egyes eljárások lebonyolításában. Településrendezési szerződések és a belterületbe vonások területi és időbeli alakulását a 1.5.2 fejezet részletesen bemutatja.

A településrendezési szabályozások folyamatos felülvizsgálata során, az elmúlt években az önkormányzat nyitott volt azon lakossági kérésekre, melyek azt célozták, hogy a fejlesztési területek tömb szintjén belül csak keretszabályozásokat fogalmazzon meg, ezzel lehetőséget biztosítson a tulajdonosoknak a rugalmasabb, saját igényeinknek megfelelőbb területhasználatra. Ez a megengedőbb szabályozás, ugyanakkor nagyobb összefogást igényel a telektulajdonosoktól, így ezen területeken a kiszabályozás és a belterületbe vonás tekintetében csak lassabb elmozdulás történt, illetve a jövőben is ez prognosztizálható.

A városszerkezet alakítására és a területfelhasználásra vonatkozó irányelvek

A város elmúlt tíz évének (gazdasági, társadalmi, területi és környezeti) folyamatai rámutattak arra, hogy Kecskemét számára a legfontosabb feladatot – továbbra is – a történelmi sugarasgyűrűs szerkezet megőrzése, annak fejlesztése, az intenzív kertkultúrás, tanyás városkörnyék sajátosságainak megóvása, továbbá a környezetileg érzékeny területen elhelyezkedő várostest zöldfelületeinek védelme és minőségi fejlesztése jelenti, a város klímavédelmi feladataival összhangban.

A térszerkezet alakításával, a területhasználat módjaival kapcsolatban alkalmazott alapelvek és teendők ennek megfelelően az alábbiakban foglalhatók össze:

- A várostest arányos térbeli, funkcionális alapú morfológiai tagolása (az eltérő funkciójú területek „egymásba növése”, konfliktuszónák kialakulásának elkerülése érdekében);
- A szerkezeti jelentőségű, északnyugat–délkeleti irányú, a város testébe beékelődő „zöld-éksáv” vagy ökológiai folyosó funkciójának erősítése, a várost elkerülő utak mentén, városvédő „zöldgyűrű” kialakítása (lehetőség szerint a nyílt vízfelületek növelésével), a táji értékek védelme;
- A beépítés intenzitásának differenciált meghatározása. Ennek érdekében meg kell akadályozni a túlzottan zsúfolt beépítéseket (különösen az újonnan kialakított, vagy kialakításra váró lakóterületeken), egyidejűleg elejét kell venni a gazdaságtalan, terjengős területhasználat kialakulásának (különösen a gazdasági területeken);
- Törekedni kell a tagolt, tértakarékos (kompakt) városszerkezet kialakítására, a várostest további szétterülésének elkerülésére, ennek érdekében:
 - támogatni kell az új és a régebben beépítésre kijelölt, ugyanakkor alulhasznosított gazdasági területek hasznosítását, fejlesztését, s korlátozni szükséges az új gazdasági területek kijelölését, ha az mezőgazdasági területek rovására történne (zöldmezős beruházások helyett a barnamezős hasznosítás támogatása),
 - szükség van a városkörnyéki terület belterületi bővítésének korlátozására, a már beépítésre szánt lakóterületek városrészi léptékű, de legalább nagyobb tömb egészére kiterjedő, összehangolt telekredezésének támogatására, az új lakóterületek kijelölésének irányítására,
 - elő kell segíteni az alulhasznosított, vagy barnamezős területek revitalizációját, segíteni azok több funkciós (pl. lakóterületi, közszolgáltatási, kereskedelmi) hasznosítását.
- Elősegítendő a szabad területek, a zöldfelületek (erdők, parkok, zöld- és vízfelületek, stb.) kiterjedésének és a teljes területhasználaton belüli arányának növelése;
- A „kertségek” funkcionális zónájában, a földművelés, zöldség- és gyümölcsstermesztés támogatása, a gazdálkodási terület csökkenésének megállítása;
- Kiemelten támogatandó a mezőgazdasági területek megőrzése, további felaprózódásuk és átminősítésük megakadályozása (termőföld védelem);
- A közúti közlekedési területek növelése csak olyan léptékben támogatandó, amely elősegíti a város biztonságos üzemeltethetőségét, élhetőségét és versenyképességét, ugyanakkor adottságként kell tekintenünk a város területén belül meglévő vasúti hálózatra, amely a jövőben szerepet kaphat a városrészi, térségi szállításban, tömegközlekedésben;
- A gépjármű parkolását szolgáló területek kialakításánál törekedni kell arra, hogy azok ne a zöldfelület rovására kerüljenek kialakításra;

- A tér- és területhasználat során – horizontális elvként – figyelembe kell venni a fenntarthatóság tágabb szempontjait (pl. az anyag- és energiatakarékosságra, a biodiverzitás védelmére, a kibocsátások csökkentésére, a klímaváltozás káros hatásainak megelőzésére, illetve csökkentésére való törekvést).

A lakóterületek rendezése

Figyelembe véve a beépítésre szánt területeken – Településrendezési Terv alapján – a potenciálisan kialakítható, lakhatás céljára rendelkezésre álló építési telkek számát, a rendelkezésre álló kapacitások a következő időszakban felmerülő társadalmi igények kielégítésére önmagukban is alkalmasak. Emellett a központi belterületen is jelentős építési tartalékok állnak rendelkezésre. Ennek megfelelően és a kompakt város kialakításának igényét szem előtt tartva:

- Törekedni kell a lakásigények legalább 60%-ának a meglévő lakóterületeken való kielégítésére.
- A lakóterületi bővítéseket az alábbi területeken javasolt előirányozni:
 - Alsószéktó irányában, Szeleifalutól délnyugatra;
 - Felsőszéktó irányában, Petőfivárostól nyugatra;
 - Máriahegy felé, Széchenyivárostól északnyugatra;
 - Budaihegy felé, Bethlenvárostól északnyugatra;
 - Vacsihegy felé, Dárdaiteleptől északra.

Vegyes területek (a városközpont, valamint a lakókörzetek központi részei) rendezése

A TrT-ben figyelembe kell venni a kecskeméti térszerkezet sajátosságait, az épített környezet történeti értékeit (pl. szecesszió), a kulturális és művészeti adottságokat, melyeket védeni kell. A fejlesztéseknek a kulturális és turisztikai szerepkör erősödését, kiteljesedését kell szolgálniuk. Emiatt a városközpontot kiemelten javasolt kezelni, az adottságok szabta határokat tiszteletben tartva, ugyanakkor a gazdasági, esztétikai és egyéb érdekekre is tekintettel kell szabályozni.

- Erőteljes fejlődési tengely, változatos funkcionális és intézményi zóna kezd el formálódni a városközponttól dél-nyugatra (Petőfi S. u. – Dózsa Gy. út – Izsáki út környezete), amely megfelelő szabályozással, s tudatos fejlesztéssel városkapu („Nyugati Városkapu”), illetve teljes értékű városi alközponti szerepet tölthet be.
- A külsőbb városrészek (pl. Kadafalva, Hetényegyháza, Katonatelepe) lakóterületi fejlesztései során, kiemelt figyelmet kell fordítani a szükséges intézményellátás arányos biztosítására, illetve a jelenlegi városrészi alközpontok kiteljesítésének lehetőségére (Műkertváros, Hunyadváros, Vacsi-köz, Széchenyiváros, Petőfiváros, Homokbánya, Alsószéktó, stb.).

Gazdasági (kereskedelmi, szolgáltató, ipari) területek rendezése

A gazdasági terület elnevezését a területhasználati funkció gazdasági jellege determinálta, ezen belül is megkülönbözteti a terv a kereskedelmi, szolgáltató (Gksz), illetve az iparterületi besorolású (Gip) zónákat. Gazdasági területek kiterjedése 2019-ben 21,903 km² volt, amely a teljes közigazgatási terület 6,8%-a. **A város gazdasági területeinek jelentős növekedését jól mutatja, hogy 2008 óta** (a Mercedes gyár letelepedésének bejelentése óta) **116,8%-kal** növekedett annak kiterjedése.

Az elmúlt évtizedek folyamatai és tapasztalatai alapján, a gazdasági területek szabályozásával és fejlesztésével szemben a TrT-ben megfogalmazott legfőbb rendezési elveket az alábbiakban foglalhatjuk össze:

- A város nyugati és keleti ipartelepein a jövőben egyrészt törekedni kell az elavult, kihasználatlan épületállománnyal rendelkező, városszerkezeti előnytelen helyeken lévő, felhagyott ipartelepek, illetve gazdasági területek funkcióváltó hasznosítására, másrészt a városszerkezeti megfelelő elhelyezkedésű, de leromlott, vagy alulhasznosított gazdasági területek reorganizációjára és új vállalatokkal történő betelepítésére.
- A várostestbe ékelődő, máig fennmaradt ipari üzemek, illetve épületek sorsa a tervezés során egyenként mérlegelendő. Helyben maradásukat szigorú környezetvédelmi paraméterekhez és városképi illeszkedési feltételekhez kell kötni (pl. ipari védőfásítás). A lakóterületek közé beékelődött, de időközben felhagyott gazdasági területek esetében javasolható a szolgáltatási jelleg felé történő elmozdulás, vagy a teljes funkcióváltás.
- Miután a város jelentős kiterjedésű, de még nem beépült gazdasági tartalékterületekkel rendelkezik, ezeken a területeken ajánlható az ipari-, technológiai- vagy szolgáltatói jelleg, illetve funkció erősítése. Az új termelőüzemek letelepedését elsődlegesen ezeken a területeken kell megvalósítani.
- A déli – jó termőhelyi adottságokkal rendelkező – területeken, a TRT módosítást igénylő zöldmezős ipari területek kialakítását csak különlegesen indokolt esetben (pl. nemzetgazdasági érdek), alapos vizsgálatokat követően – máshol esetleg visszalépve a kijelölt, de hosszú évek óta nem megvalósult gazdasági területhasználatról – javasolt engedélyezni.
- Az északi elkerülő út és az 5. sz. főút tervezett csomópontjának környezetében, illetve a reptér közelében kialakított gazdasági területeken – elsődlegesen – logisztikai, kereskedelmi és szolgáltatási célú hasznosítás javasolt.

Pihenési, idegenforgalmi célú intézményi területek rendezése

A város klasszikus értelemben vett „saját” üdülőterülettel nem rendelkezik. A szabadidős és rekreációs igények kielégítése a város több pontján történik. Ezek formáját, jellegét és méreteit a város és tágabb környezetének sajátos lehetőségei, adottságai, valamint a társadalmi igények alakították az elmúlt évtizedekben. A tartalékok feltárását az alábbi szempontrendszer figyelembevételével kell, megvalósítani:

- Kecskemét igazgatási területén új üdülőterületet nem indokolt kijelölni.
- A készülő szabályozással ugyanakkor lehetővé kell tenni mind a meglévő szabadidős, mind a rekreációs, mind pedig a turisztikai funkciók területhasználaton belüli bővítését:
 - A széktói Benkó Zoltán Szabadidő Központ, a Széktói sportközpont, valamint a „Nyugati Városkapu” területén, ahol a sportoláshoz, rekreációhoz, egészségmegőrzéshez, kultúrához, vendéglátáshoz köthető tevékenységek széles skálája fejleszthető.
 - Az aktív turizmus lehetőségeit segítik elő azok a fejlesztés és bővítés előtt álló **városi zöldfelületek** (pl. Arborétum, Nagynyíri-erdő, Csalánosi-erdő), illetve **nyitott vízfelületek** (pl. alsó záportározó területének fejlesztése), melyek nagyobb része jelenleg gazdasági hasznosítású és több része is lezárt a lakosság előtt. Mindkét területhasználati típus esetében, azok fejlesztése és bővítése, az erdők és vízfelületek városi életbe történő nagyobb arányú bevonása (a klímaváltozáshoz történő alkalmazkodásban betöltött szerepük, az egészségügyi-szociális, turisztikai, valamint oktatási-kutatási-szemléletformálási szempontú hasznosításuk erősítése miatt) kiemelt célként fogalmazható meg.
 - A városkörnyéki tanyák és a természetközeli területek körültekintő szabályozás mellett, az aktív-, az öko- és a lovasturizmus legfőbb színterei lehetnek a jövőben.

Különleges területek rendezése

Kecskemét különleges – azaz helyhez kötött, a környezetre jelentős hatást gyakorló, vagy a külső hatásoktól védendő – területei szinte kivétel nélkül markáns, a tervezést meghatározó sajátosságokkal, kötöttségekkel rendelkeznek (pl.: értékőrzés és védelem, környezeti biztonság fenntartása, a védőtávolságok kijelölése, fejleszthetőség, a funkcionális és térbeli kapcsolódási lehetőségek biztosítása):

- A helyi szabályozásban már kidolgozásra kerültek a nagy forgalmat vonzó, s jelentős városképi, környezeti és piaci változásokat okozó bevásárlóközpontok építési, illetve környezetalakítás és az adott városrészbe történő beillesztés feltételei, melyek továbbra is fenntartandóak.

- A meglévő vásártér és nagybani piac megtartása, illetve bővíthetőségének biztosítása mellett, a Tervben regionális, esetenként országos jelentőségű kiállítások lebonyolítására alkalmas terület jelölendő ki, távlati bővítési lehetőséggel.
- A Kecskeméti Neumann János Egyetem bővítéséhez szükséges helyszín/helyszínek biztosítása (pl.: Bács-Kiskun Megyei Kórház volt Izsáki úti telephelye [Campus], Homokbánya). A beépítési terv elkészítése előtt, részletes terület- és objektumalkalmassági vizsgálat, illetve elemzés készítendő. A Homokbánya területének rendezését és revitalizációjának előkészítését kiemelt eszközrendszerrel célszerű elősegíteni.
- A város elkötelezett a K+F intézményeinek erősítésében, új kutatás-fejlesztési tevékenységek Kecskemétre történő letelepítésében. Éppen ezért a városban működő tudományos kutatóintézetek és kísérleti telepek területbővítési igényeit fel kell mérni, illetve a jelentkező új igények számára alkalmas területeket javasolt fenntartani (pl. Homokbánya, Egyetemi Campus területe).
- A felekezeti temetők (Református temető, és a katolikus Szentháromság temető) tekintetében fennmaradásával kell számolni, ugyanakkor a város testén belül történő elhelyezkedésük nem teszi lehetővé bővítésüket. Éppen ezért hosszú távon a városi köztemető bővítése szükséges, az ezzel kapcsolatos feladatokat a város rendezési tervében szem előtt kell tartani.
- A már nem működő temetők esetében az értékmegőrzéssel történő kiváltás, illetve a területek – esetleges – részleges beépítése, továbbá közparkká történő alakítása támogatható körülmények között szabályozás mellett.
- A közös felhasználású (katonai-polgári) repülőtér körüli területek szabályozását úgy kell meghatározni, hogy a legkisebb területfelhasználási és funkcionális korlátozást okozza (ez feltétele lehet a cargo-központ és körülötte elhelyezkedő területek jövőbeli fejlődésének is). Elsősorban a határos, valamint a csatlakozó területek – Szolnokihegy, Kőrösihegy és Vacsihegy – építési övezeteinek meghatározása igényel különös óvatosságot.

Beépítésre nem szánt területek

(zöldterületek, erdőterületek, mezőgazdasági területek, vízgazdálkodási területek, természet közeli területek, különleges területek, közlekedési területek)

Zöldfelületek és erdőterületek rendezése

A közkertek és a közparkok területei jellemzően a lakóterületekhez kapcsolódó közterületek, a közigazgatási területen szétszórtan helyezkednek el Kecskeméten. A közösségi zöldterületek részaránya alacsony, de a város zöldfelületi rendszerében kimagasló kondicionáló értékű és közjóléti szerepű zöldfelületek az erdők, a lakókörnyezet minőségét jelentősen meghatározó meglévő közterületi fásítások. A hatályban lévő terv az elmúlt

években az OTÉK módosításnak megfelelően, újrafogalmazza a zöldterületeket. A korábbi Zkp, Zkk, Zvp, Zgyt, Zkt övezeteket egységesítette, így ezek a hatályos OTÉK szerint ezek vagy Zkp (közpark) vagy Zkk (közpark) övezetbe kerülnek át.

Meg kell említeni a nagyrészt burkolt főteret, ahol az OTÉK szerinti zöldfelületi fedettség jelenleg nem biztosított. Ez átkerült különleges beépítésre nem szánt burkolt vagy fásított köztér, sétány övezetbe, továbbá a nagyvárosias lakóterületek közterületei is ennek megfelelően lettek átsorolva.

Az erdőterületek Kecskemét közigazgatási területének jellemzően északi, keleti és délkeleti részén találhatóak. Az erdők az elsődleges rendeltetési céljuk szerint: védelmi, gazdasági és közjóléti erdőterületek. A város körüli erdők természetvédelmi szempontból jelentős, magas biológiai aktivitású zöldfelületek, amelyek jóléti, turisztikai szerepe is érték a város és a szomszédos települések lakossága számára. A jelenleg hatályos terv erdő besorolású övezetei jelentős mértékben eltérnek a tényleges erdősültségtől, mert a TRT hatályba lépése óta történtek új erdősítések, erdő kivágások, illetve (szabálytalan módon) területhasználat változások, melyek ellenőrzése nem minden esetben megoldott a városban.

A vizsgált időszakban a terv területileg is, fogalmilag is átszabályozta az erdőövezeteket, melynek alapja az országos erdőállomány adattár, a tényleges „erdő” művelési ág és a tényleges- légifutó alapján azonosított erdősültség. A hatályos terv a korábbi 4 erdő rendeltetés (gazdasági, védelmi, oktatási-kutatási, valamint egészségügyi- szociális-turisztikai) helyett, az OTÉK módosítás szerinti 3 rendeltetést (gazdasági, védelmi, közjóléti) alkalmazza, és az átsorolásnál figyelembe veszi az erdőállomány adattár besorolásait is).

Az elmúlt évek folyamatai rámutattak arra, hogy a városban és közvetlen környezetében vizsgálni, majd az eredmények függvényében tervezni kell – a makro- és mikrokörnyezet kedvező alakításához nélkülözhetetlen – az összefüggő zöldfelületi, ökológiai hálózat kiterjesztését. Ennek érdekében a következőket javasolt biztosítani:

- Minden olyan terület esetében, amelynek állapota, vagy felhasználása nem megfelelő (pl. roncsolt, gondozatlan parlagterületek), törekedni kell rekultivációval történő zöldfelületi hasznosításra (leginkább az alulhasznosított, vagy barnamezős, de fejlesztésre szánt területek esetében nyílhat erre lehetőség).
- Vizsgálni szükséges a zöldfelületek növelésének és – lehetőség szerint csapadékvízzel történő – öntözésének lehetőségeit a város belsőbb övezeteiben (a Belvárosban a mélyszíni parkolók és parkolóházak kialakításával párhuzamosan csökkenteni kell a felszíni parkolóhelyek számát, melyek helyére zöldfelületek kialakítása indokolt, vizsgálni szükséges a zöldtetők, zöld térfalak, esőkertek kialakításának lehetőségeit és alkalmas területeit)
- Kecskemét gyűrűs, sugaras úthálózata kedvező lehetőséget nyújt út menti fásítások, zöld területsávok kialakítására, illetve a meglévő rendszerelemek továbbfejlesztésére. A tervezés egyik fő feladata, hogy a városra jellemző, nagyszámú, térben széttagolt

kisebb-nagyobb parkokat, köztereket és a jelentős zöldfelülettel rendelkező intézményeket kapcsolja össze – lehetőleg több szintű – zöldfelületi állománnyal, majd képezzen rendszert (ökológiai folyosót) a külterületi-városkörnyéki erdőkkel ezzel is elősegítve a városi zöldterületek kiterjedésének növekedését, a CO₂ elnyelés növelését, a klímaváltozásra történő felkészülést.

- A városban és környékén törekedni kell a védettséget élvező zöldfelületek – közparkok – és természeti területek kiterjedésének szinten tartására, lehetőség szerinti növelésére. A központi belterületen található erdőket fokozatosan egészségügyi- és parkerdővé kell alakítani. A központi belterületen kívüli erdők esetében a legfontosabb feladat, a területük védelme, esetleges növelése (a gazdasági jelleg legfeljebb szinten tartásával) a növényállomány egészségének megóvása, javítása, az élőhelyek fejlesztése.
- Folytatni kell a belterület nyugati határán megkezdett zöld- és vízfelület fejlesztési programot. A Kápolna-rét és környezete, a Szabadidőpark és az Arborétum eddig kialakított területei rendkívüli értéket képviselnek. A városszerkezeti értékű zöldfelületi terület további – nyugati, északnyugati irányú – bővítése változatlanul kiemelt cél. A mikroklimatikus, egészségügyi, szociális, városképi, valamint funkcionális szempontból is hasznos fejlesztés – a hatályos TRT területfelhasználási tervét követő módon, azt továbbfejlesztve – terjedjen ki Belsőnyír és Külsőnyír területére, kösse össze a meglévő kisebb-nagyobb erdőket (Ménteleki-erdő, Nagynyíri-erdő, stb.) és alkosson összefüggő településvédelmi zöldfelület-fejlesztési zónát, vagy „tengelyt” Máriavárostól egészen az igazgatási határig.

A TrT távlatában (2030-ig) az erdősültség növekedésével számol. A város alapvető célja, hogy erdősültség tekintetében közelítsen a jelenlegi megyei lefedettségi átlaghoz (18,56%). Ezzel összefüggésben az erdőfejlesztés legfontosabb szakmai és településrendezési kritériumai:

- a külterület meglévő főbb zöldfelületi elemei (erdők, fasorok, vizes élőhelyek, hagyományos „kertkultúrák”, stb.) a tervezett erdőkkel egységes, összefüggő rendszerbe szervezendők és összekapcsolandók a belterület megfelelő ökológiai folyosóival, valamint foltjaival,
- a zöldfelületi rendszer legfontosabb eleme az ÉNy-DK irányú, az Arborétumot a Nagynyíri-erdővel összekötő – lehetőség szerint erdősítendő – területsáv legyen,
- törekedni kell az egészségügyi-szociális és turisztikai erdők arányának növelésére, megfelelő városi területgazdálkodással, illetve az erdőtulajdonosok ösztönzésével,
- az erdők kedvező hatását fasorokkal, erdősávokkal, út menti fatelepítésekkel kell kiegészíteni,
- a közigazgatási területen belül az M5-ös autópálya mindkét oldalán ki kell egészíteni és legalább 100-100 m szélességűvé indokolt szélesíteni a fásítást,

- fejleszteni kell a védőerdő állományt is, főként a gazdasági övezetek térségében, különösen az ipari területek határán (a zöldfelület-fejlesztés az építéshez kötődő zöldfelületi előírások megfelelő szabályozásával, s annak szigorú ellenőrzésével érhető el),
- általában is ki kell használni a „beültetési kötelezettség” előírásának lehetőségét, amit minden indokolt és alkalmas helyen alkalmazni kell.

Mezőgazdasági területek rendezése

Kecskeméten a mezőgazdasági területek jellemzően körül veszik a beépített, illetve beépítésre szánt területeket. A hatályban lévő rendezési terv újragondolta a mezőgazdasági övezeteket, figyelembe véve a területek talajadottságait, telekszerkezetét, tényleges művelését, tanyásodottságát.

A jobb talajadottságú Városföld, Borbás és Talfája területén a nagytáblás, jellemzően szántóföldi művelés az uralkodó, ahol a tanyák nem túl sűrűn helyezkednek el. A terv ezeken a területeken javasolta megtartani ezt a fajta területhasználatot (illetve átszabályozta erre a használatra) és „Máá” általános árutermelő övezetbe sorolta a területeket. A jellemzően tanyás területeket meghagyta „Mát” általános tanyás mezőgazdasági övezetben, a kertségek „Mk” (mezőgazdasági kertes) területe viszont a tényleges használat alapján növekszik. A terv javasolta megtartani – klimatikus okok miatt – a Belső- és Külső-Nyír területén korábban kijelölt Máf fásítási kötelezettségű területeket. Az „Mkk” (korlátozott használatú kertes mezőgazdasági) és „Mák” (korlátozott használatú általános mezőgazdasági) területek külön övezetként megszűntek és bekerülnek valamelyik fentebb bemutatott övezetbe. A korábbi Mát-vk (városkörnyéki általános tanyás) területek jellemzően „kert” művelésű lakott területek. Ezen területek vonatkozásában – a szabályozás tekintetében – az OTÉK-tól való eltérésre korábban engedélyt kapott a város. Ezek a területek most jellemző használatuk szerint „Mkv” városkörnyéki kertes övezetbe kerülnek átsorolásra.

A mezőgazdasági területekbe ágyazódva, a központi belterülettől különböző távolságra és irányokban elhelyezkedve 1.200 hektárt is meghaladó nagyságú, volt zártkerti övezet található. Az eredetileg kisüzemi kertművelésre szánt parcellák egy része fokozatosan funkciót váltott, átalakult. Használati módjukban a termelés mellett, egyre inkább dominánssá vált a pihenés-kikapcsolódás, sőt a kizárólagos lakhatási funkció. Az életszerű, a város, valamint a tulajdonosok érdekeit is szem előtt tartó, differenciált szabályozás, az alábbiak figyelembevételével alakítandó ki:

- a belterülethez közvetlenül csatlakozó, ahhoz organikusan és gazdaságosan (ld. közszolgáltatásokkal történő ellátás) már a terv távlatában csatlakozó „beépítésre szánt” besorolással rendelkező területeket segíteni, ösztönözni szükséges az egységes településkép kialakítása érdekében,
- amennyiben a vizsgált terület beépítése csak a terv távlatán túl – nagy távlatban – reális, úgy a terület hasznosításának szabályait kell kidolgozni,

- azokat a területrészeket, amelyeket nagy távlatban sem gazdaságos, illetve indokolt „beépítésre szánt” területté minősíteni, továbbra is kertségnek kell tekinteni, ahol a meghatározandó általános szabályok szerint lehet tanyát, illetve egyéb (pl.: gazdasági) létesítményt építeni, mezőgazdasági termelést folytatni.

A mezőgazdasági területek szabályozásánál a következő feladatok mérlegelését javasolt figyelembe venni:

- a mezőgazdasági üzemközpontok, majorok, állattartó telepek és farmok, mint gazdasági területek hatékony működését lehetővé kell tenni, ugyanakkor ez nem jelentheti üzemméretük ezen a területen történő, a környezetet már zavaró, vagy károsító növekedését,
- vizsgálni szükséges továbbá a birtokközpontok, majorok napjainkban történő gazdálkodási, területhasználati gyakorlatát, hogy ez jelent-e bármilyen szabályozási (területi, útkapcsolati, stb.) igényt,
- a tanyák fennmaradási és építési feltételei feleljenek meg az alapvető építészeti, táji és földhasználati, környezetvédelmi és közművesítési előírásoknak, valamint a helyben kialakult és folytatható hagyományoknak,
- a szabályozásban kapjon teret és rugalmas fejlesztési lehetőséget az idegenforgalmi célú, a Kecskemétre jellemző, egyedi értékű tanyai turizmust szolgáló beruházások megvalósítása,
- a természetvédelmi oltalom alatt álló területeken kívül, a „Zöld folyosó” területén, a beépítésre nem szánt kertségeknél, valamint az egyéb külterületi tanyás térségnél kapjon elsőbbséget a természeti környezet és a „tájkarakter” védelme, megőrzése,
- gátolni kell a külterületi főútvonalak menti sűrű, a belterületi utcát idéző lakhatást szolgáló épületek megépülését, illetve a meglévők további folytatását, egyértelmű területhasználati rend és szabályozás megteremtésével.

Közlekedési területek rendezése

A közlekedési területek alá tartoznak az országos fő- és mellékutak, valamint a helyi gyűjtő és kiszolgáló utak, ezek járdái, az önálló kerékpárutak és gyalogutak, mindezek csomópontjai, vízelvezetési rendszere és környezetvédelmi létesítményei, továbbá a közforgalmú vasút és a közterületi gépjármű várakozóhelyek (parkolók). Ezen a területen jelentős változások zajlottak le a vizsgált időszakban (2014-2019), a szabályozás a jelentkező társadalmi és gazdasági igényeket jellemzően lekövette. A jövőben **törekedni kell arra, hogy a közlekedési hálózatok csak olyan mértékben épüljenek ki, melyek a város üzemeltethetőségét és versenyképességét szolgálják, ugyanakkor figyelembe veszik a város természeti környezetének teherbíró képességét.** Ennek megfelelően a közlekedési fejlesztéseknél figyelembe kell venni azok környezeti és klímavédelmi hatásait, a szabályozásnak ezen elvek érvényesülését kell szolgálniuk.

Vízgazdálkodási területek rendezése

Kecskemét vízgazdálkodással összefüggő területei az állóvizek (víztározók) medre és parti sávja, az állami és társulati kezelésű csatornák medre és parti sávja, a vízbázis területek és üzemi vízgazdálkodási területek. Ezeket a hatályban lévő terv tényleges kiterjedésükkel tartalmazza, változást az elmúlt időszakban nem figyelhettünk meg, ugyanakkor **a klímaváltozásra történő felkészülés érdekében és a jövőben elkészülő városi vízgazdálkodási koncepció alapján, annak megállapításainak figyelembevételével – a terület vízvisszatartását, felszíni víztárolását elősegítendő – szükséges lenne vizsgálni a fejlesztésekhez kapcsolódó szabályozási lehetőségeket, szükségleteket.**

Természetközeli területek rendezése

A hatályban lévő terv külön foglalkozott a természetközeli területek szabályozásával is, amely övezetbe a mocsár és nádas művelési ágú területek sorolandók. **Kecskeméten mintegy 42,3 ha nádas művelési ágban nyilvántartott terület van** a mezőgazdasági területen szórványban mindenfelé. Ezeket a terv tényleges kiterjedésükkel természet közeli területbe sorolja, amelyeken semmiféle építés nem lehetséges.

Különleges beépítésre nem szánt területek rendezése

Kecskemét különleges – azaz helyhez kötött, a környezetre jelentős hatást gyakorló, vagy a külső hatásoktól védendő – **területein található létesítményeinek köre** (pl.: nagy bevásárlóközpontok, kiállítások, oktatási és egészségügyi központok, a kutatás-fejlesztés és a megújuló energiaforrások területei, állat- és növénykertek, temetők, honvédelmi területek, bányák, hulladékkezelők, stb.) **jelenleg is gazdag és változatos, földrajzi elhelyezkedésüket a területi széttagoltság, illetve a szórtság jellemzi.** Az egyes területek és funkciók szinte kivétel nélkül rendelkeznek markáns, a tervezést meghatározó sajátosságokkal, kötöttségekkel. A különleges területeken található funkciók más-más feladatot jelentenek és a teendők is szerteágazóak. A nagy alapterületű bevásárlóközpontok vagy kiállítási területek (expo) helyének kijelölése széleskörű vizsgálatot (közlekedési, lakókörnyezeti, funkcionális, városképi, stb.) körültekintést és egyedi szabályozást igényel. Más funkciók esetében (pl. temetők, növény- és állatkert) elsődleges feladat az értékőrzés és védelem. Sajátos csoportot képeznek azok a területek (pl. megújuló energiaforrások területei, honvédelmi területek, bányák, hulladékkezelők), ahol a taxonómia elvének érvényesítése, a környezeti biztonság fenntartása, valamint a védőtávolságok kijelölése jelenti a legfőbb feladatot. Megint más esetekben (pl. oktatási, kutatás-fejlesztési és egészségügyi központok) a fejlesztetőség, a funkcionális és térbeli kapcsolódási lehetőségek biztosítása képezi a legfőbb szabályozási, tervezési teendőket.

Horizontális szempontok érvényesítése a tervezés során

Táj- és tájképvédelem

Az épített környezet, azaz a központi belterület sajátosan kialakult településszerkezete sok helyen nagyon szépen szerveződik egybe a természeti környezettel, ahol az alábbi jól elkülöníthető tájkarakterek védelme került előírásra:

- A Máriahegy és Felsőszéktó egy-egy része a történetileg létrejött kertségek. A terület táji- települési értékei miatt, az építési lehetőségek szabályozását a kialakult úthálózat megőrzésével, a telkek elaprózódásának megakadályozásával és a terület történetiségére utaló építési paraméterek megalkotásával célszerű megfogalmazni.
- Külső-, Belsőnyír, valamint Talfája enyhén hullámos térfelszínű, szépen művelésben tartott tagolt, viszonylag sűrű tanyahálózattal rendelkező mezőgazdasági táj. Itt cél, hogy ez továbbra is megmaradjon.
- Alsószéktó és Matkó közötti domborzatilag kevésbé tagolt, szépen művelt – jellemzően nem tanyás – táj, gyep- és szántóterületekkel, melynek megtartása jelen formájában célszerű.
- Szarkás, Alsócsalános, Ballószög és Matkó területe a települési közigazgatási határig egy megjelenésében rendkívül sokszínű, sűrűn beépült, sok kisebb-nagyobb erdőfolttal és visszagyepesedő parlagterülettel tagolt táj. Ez a Hetényegyháza, Kadafalva, Matkó között húzódó terület hosszú távon a természetközeli szabadidős tevékenységek – kirándulás, lovaglás, kerékpározás – helyévé válhat.
- A belterület déli határa és a Városföld határa között fekvő hatalmas szántóablák a város legjobb minőségű termőterületét képezik. A szépen művelt, nagy monokultúras szántóföldi táblák védelme, területi megtartása (a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény előírásainak megfelelően) feltétlenül indokolt.
- A Katonatelep és Borbás alatt – Úrrét, Kisfái – húzódó, mély fekvésű, időnként vízállásos területek jelentős része gyep- és erdőművelés alatt áll. Miután ez egyben a reptér leszállósíkja is itt a tájhasználatban érdemi változással nem is lehet számolni.
- A város körüli lakótanyák gyűrűje – Vacsihegy, Kőrösi hegy, Kisfái – sajátos kecskeméti létforma, egyben tájkarakter. Ez a sajátos települési forma többnyire nagyon szervesen települt rá a belterületre, jellemzően egy-egy sugárirányban kivezető út mentén. Megtartandó színfoltja a települési szövetnek.
- A városban több helyen (pl. Máriahegy, Felsőszéktó, Alsószéktó, Kadafalvától délre, a Halasi út mentén) kialakult kertségek, nagyon változó megjelenésű és életminőségű területei a településnek. A hagyományos kertgazdálkodás még folyik a telkek nagy részén, ugyanakkor mind erősebb karaktert képez a lakófunkció. Gyakori az engedély nélküli építés, helyenként sok a magára hagyott telek. Itt a legjelentősebb feladat a közterületek és telekhasználat rendjének egységes megfogalmazása, kialakítása.

Épített környezet alakítása és védelme

Az épített környezet alakítása, védelme kapcsán a legfontosabb feladatokat az alábbiakban rögzítette a hatályban lévő terv:

- a történelmi sugaras-gyűrűs szerkezet megőrzése, és szerves továbbfejlesztése,
- a sajátos kecskeméti építészeti településszerkezeti karakter megőrzése,
- kiemelt figyelmet kell fordítani az épületek megfelelő funkcióinak meghatározására, illetve a működtetésük biztosítására,
- Kiemelten védendő Kecskemét különleges főtéri építészeti együttese, A Főtér és környékének legfontosabb környezetalakítási problémái, megoldandó feladatai a következőkben foglalhatók össze:
 - a központ forgalommentesítésének folytatása, a gyalogos és kerékpáros felületek növelése, valamint a vegyes forgalmú, illetve használatú területek bővítése,
 - a kiskörút jelenlegi forgalmi szerepének csökkentésével lehetővé kell tenni a Főtér és a Katona József tér, valamint Lestár tér szerves egységként történő kezelését,
 - Főtér körüli terek „zártágának” közösségi térként való működésének elősegítése (pl. Széchenyi tér, Piaristák tere, Katona József tér, Lestár tér, Kálvin tér), a helyzet kezelése komplex vizsgálatokat igényel,
 - a Rákóczi út nem tudja betölteni „Korzó” jellegének erősítése érdekében a járműforgalom fokozott csillapítása szükséges,
 - a belvárosban a burkolt (útként vagy parkolóként használt) területek, valamint parkoló felületek csökkentése, a megfelelő léptékű zöldfelületek kialakulása érdekében,
 - egységes elvek szerinti közterület-alakítás (faltól-falig történő rendezés, a zöldfelületeket és zöld térfalak kialakítását is beleértve),
 - megoldandó feladatként jelentkezik az Arany János utcához és a Luther közhöz tartozó tömbök, illetve tömbbelső egységes elvek szerinti, átfogó rehabilitációja,
 - a Gáspár András krt., Korona és Kölcsey utcák térségében keletkezett városépítészeti sebhelyek „gyógyítása”, a megváltozott utcaszerkezet és térarányok következményeinek konzekvens végiggondolása és városépítészeti eszközökkel történő orvoslása,
 - a központ-közeli értékes lakótömbök rehabilitációja, elsősorban a Belső-Bethlenváros területén (pl: a Nagykőrösi utca és a Rákóczi út közti tömb),
 - a Jókai Mór utca építészeti-városépítészeti karakterének ártértékelése, a hajdani főutca időtálló, igényes folytatása, illetve a hagyományokat is felmutató, korszerű szemléletű megújítása.

- A Homoki domb területén egyértelmű és részletes előírásokat kell kidolgozni annak érdekében, hogy biztosítható legyen az épített környezet jelenlegi hangulata, harmóniája megmaradjon, továbbá léptéke és teherbíró képessége ne sérüljön.

Környezet- és klímavédelem

A TrT kidolgozása során számos környezetvédelemmel összefüggő rendezési feladat került megfogalmazásra, amely napjainkban ugyanannyira aktuális, mint megírásának időpontjában. A jövőben esetlegesen a települési klímavédelem területén jelentkezhetnek új kihívások, szabályozási kérdések és konkrét feladatok. Ezeket az alábbiakban foglalhatjuk össze:

- ki kell jelölni a levegővédelmi (légszennyező anyagok), csökkentett-, vagy zéró kibocsátású zónákat (ÜHG és egyéb légszennyező anyagokra is érhetően), övezeteket,
- áttelepítést, profil- és tevékenység váltást kell szorgalmazni a meglévő lakóterületeket jelentős mértékben érintő telephelyeknél,
- folytatni kell a „barnamezős”, rossz állapotú iparterületek rehabilitációját,
- meg kell valósítani az északnyugat – délkeleti un. „zöld folyosó” főbb elemeinek a kiépülését, hogy jótékony klimatizáló, valamint talajvédelmi és a zajterhelő hatások elleni védelmet biztosító hatását kifejthesse,
- meg kell oldani a közlekedési eredetű levegő- és zajterhelés csökkentését a hiányzó védőelemek (pl. 445. sz. északi elkerülő út, Károly Róbert krt.) kiépítésével, forgalomszervezési, forgalomtechnikai intézkedésekkel,
- a deflációra érzékeny talajú és beépítésű területeken mezővédő erdősávokat kell telepíteni a növénytermesztési, táj- és természetvédelmi, valamint a területhasználati szempontok figyelembevételével,
- a gazdasági területekre elsősorban víztakarékos technológiák telepítését kell előnyben részesíteni,
- támogatni kell az ipari termelési és ipari veszélyes hulladékok szempontjából hulladékszegény és fajlagosan kevesebb alapanyagot felhasználó technológiák üzemelését és telepítését esetleg az újrafelhasználás és újrahasznosítás arányának (további) növelésével,
- A települési környezet levegőminőségét jelentősen károsítja a hagyományos tüzelőanyagok nagyarányú használata. Emiatt a szabályozási eszközökben a belterület széli ingatlanokon is kerüljön szorgalmazásra a vezetékes, vagy a tartályos gázfűtéses megoldások alkalmazása.
- A belterületi porszennyezés csökkentése a telkeken és közterületeken növénytelepítéssel, illetve az utak burkolásával. A gazdasági területeken belül és a mezőgazdasági területek dűlőútjai mellé védőfásítás javasolt.

38. ábra: Kecskemét hatályos szerkezeti tervének kivonata

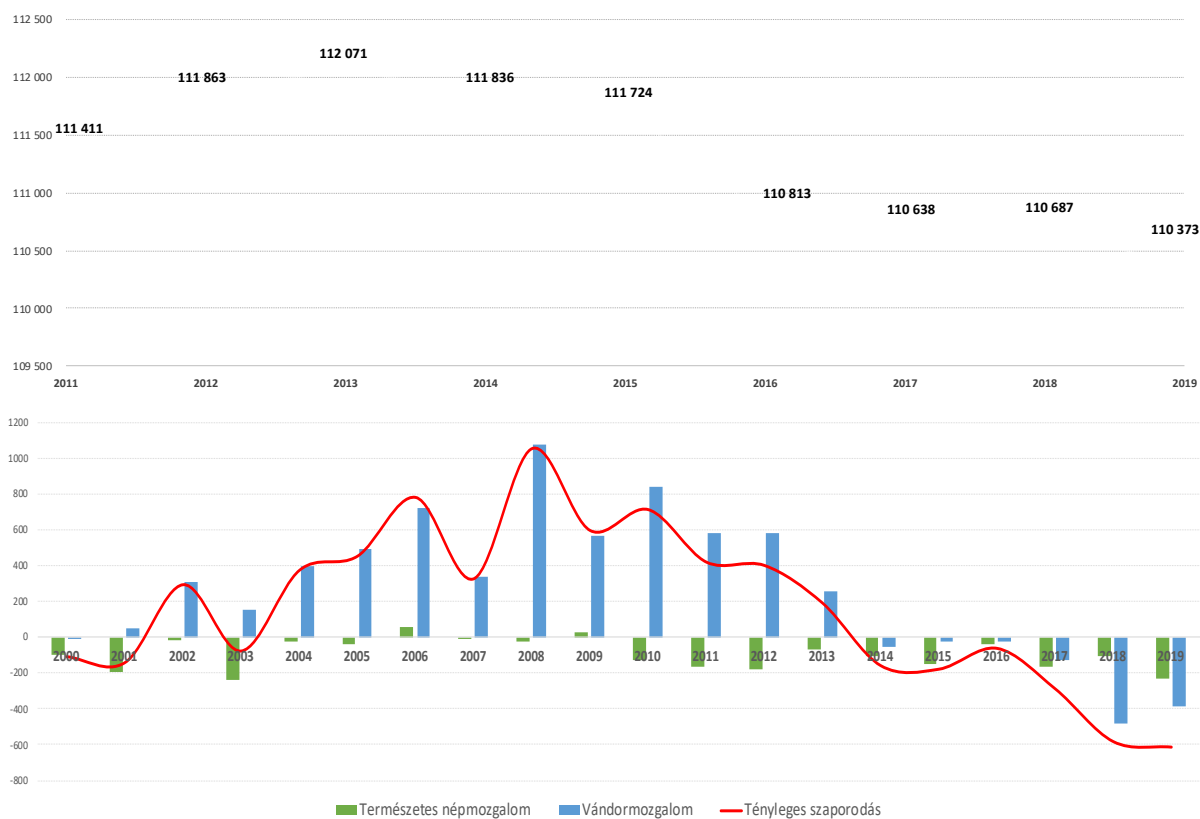

1.7. A település társadalma

1.7.1. Demográfia, népesesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség

Kecskemét lakónépessége a 2011. október elsejei eszmei időponttal végrehajtott legutóbbi népszámlálás adatai szerint 111.411 fő volt, míg 2019. év végén 110.373 főt tett ki, ezzel az ország nyolcadik legnépesebb települése volt Budapest, Debrecen, Szeged, Miskolc, Pécs, Győr és Nyíregyháza után. **Kecskemét Bács-Kiskun megye demográfiai centruma**, a megye lakosságának egyre nagyobb százaléka (2000-ben 19,63%, 2010-ben 21,58%, 2019-ben 21,97%) él a megyeszékhely határain belül, ez azonban nem a város dinamikus népességszám növekedésének, hanem a megye egyre gyorsuló népességszám veszteségének következménye. A városnak a kecskeméti járáson belül is meghatározó a népességkoncentráció szerepe: a járás lakóinak jelenleg 70,8%-a él a járási központban, ugyanakkor ez az arányszám az elmúlt 20 év folyamán csökkent (2000-ben 71,2%, 2010-ben 71,75%), melynek háttérben az emelkedő kecskeméti ingatlanárak következtében történő kiköltözések, illetve a városba történő beköltözések elmaradása áll. A város népessége 2013-ig bővült, azonban ezt követően folyamatos lakónépesség fogyás figyelhető meg, amely 2019-re már 1,5%-os visszaesést mutat (39. ábra). Ennek oka, az immár egy évtizede tartó természetes szaporulat csökkenése és a vándorlási nyereség 2014-et követő elmaradása.

39. ábra: Kecskemét lakónépességének változása és népmozgalmi adatai

Forrás: KSH adatai alapján, 2011.

Míg korábban a város lakossága a természetes szaporodás következtében is bővült (még 1990-2001 között is, amikor a megyei jogú városok közül ezzel már csak Nyíregyháza, Szekszárd, Veszprém és Dunaújváros büszkélkedhetett), és stabil demográfiai folyamatok jellemezték (4. táblázat), addig 2001 és 2009 közötti időszakra az enyhe természetes növekedés, illetve fogyás váltakozása volt jellemző (40. ábra).

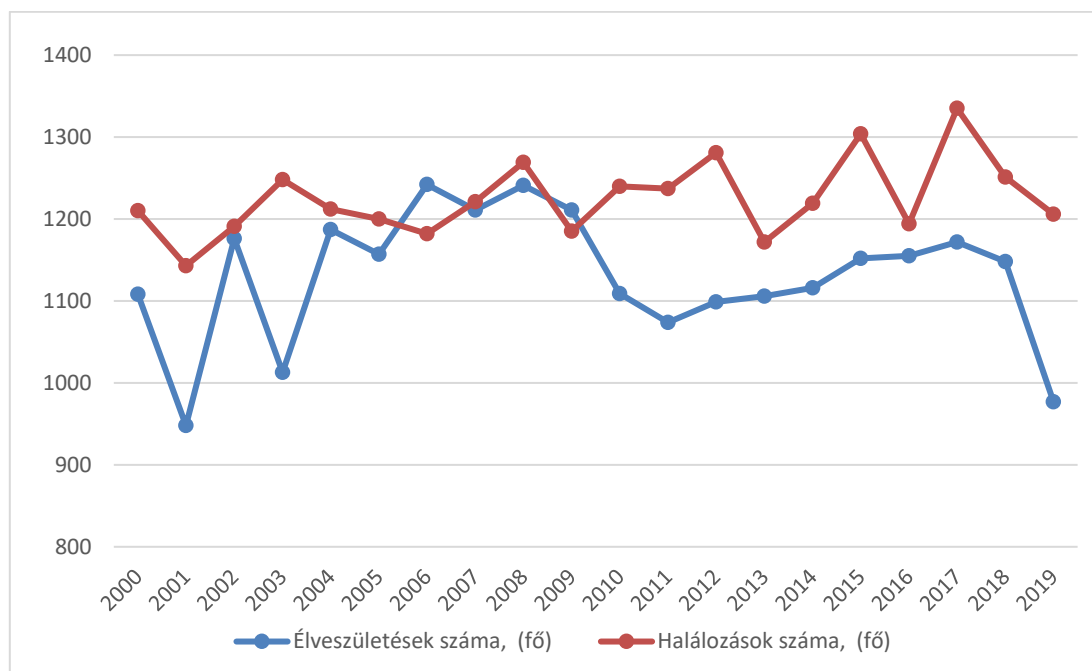
4. táblázat: *Kecskemét jellemző demográfiai folyamatai (1970-2019)*

Időszak	Élveszületések száma (fő)	Halálozások száma (fő)	Vándorlási egyenleg (fő)	Népességváltozás (fő)
1970-1979	16.649	9.829	5.580	12.400
1980-1989	14.441	11.753	2.946	5.634
1990-2001	13.904	13.788	5.117	5.233
2001-2011	12.262	12.962	4.362	3.662
2012-2019	8.925	9.962	-267	-1304

Forrás: KSH Népszámlálási adatok 1970, 1980, 1990, 2001, 2011, valamint KSH Területi Statisztika 2020. alapján, saját szerkesztés

Ez a tendencia 2010-től változott meg gyökeresen, ettől az időponttól folyamatos fogyás jellemzi a természetes szaporulatot. Ezen az sem változtatott, hogy 2012-től lassan elkezdett növekedni (2011-ben 1074 fő; 2018-ban 1172 fő) a születések száma, ami azonban 2018-tól ismét csökkenni kezdett, ugyanakkor a halálozások száma viszonylag magas értéken 1200-1300 fő/év állandósult.

40. ábra: *Az élveszületések és halálozások alakulása Kecskeméten (2000-2019)*

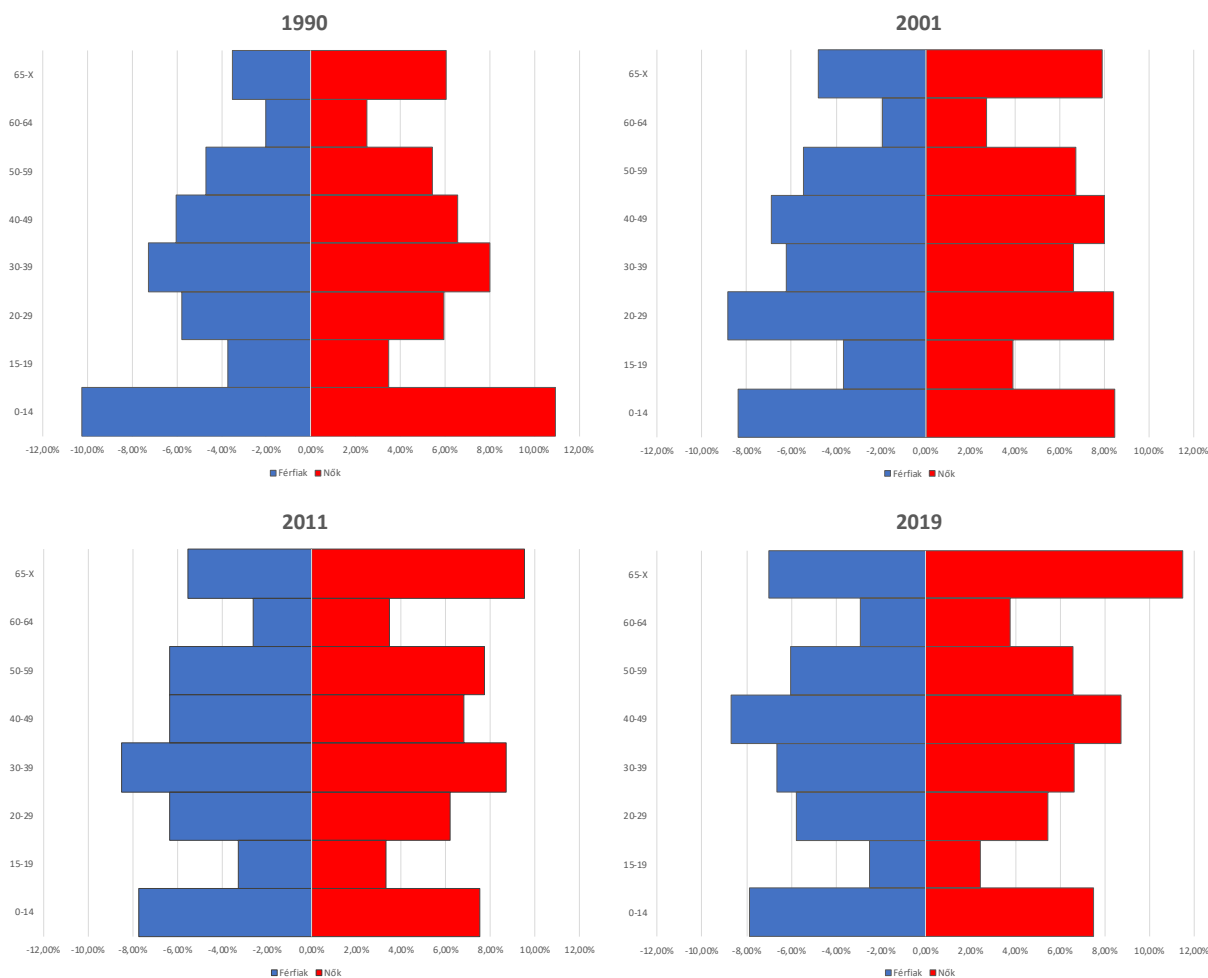

Forrás: KSH Területi Statisztika 2001-2020. alapján, saját szerkesztés

A változások végigkövethetők a város korfájának alakján is (41. ábra). a születések számának csökkenésével Kecskemét korfája 2001-re felvette az előregedő társadalmakra jellemző „urna” alakot, amely 2019-re már jelentősen kiszélesedett, kedvezőtlen korstruktúrát mutatva.

41. ábra: Kecskemét lakónépességének korfái

Forrás: KSH Népszámlálás 1990, 2001, 2011 és a Népszégnyilvántartó adatai alapján, 2019.

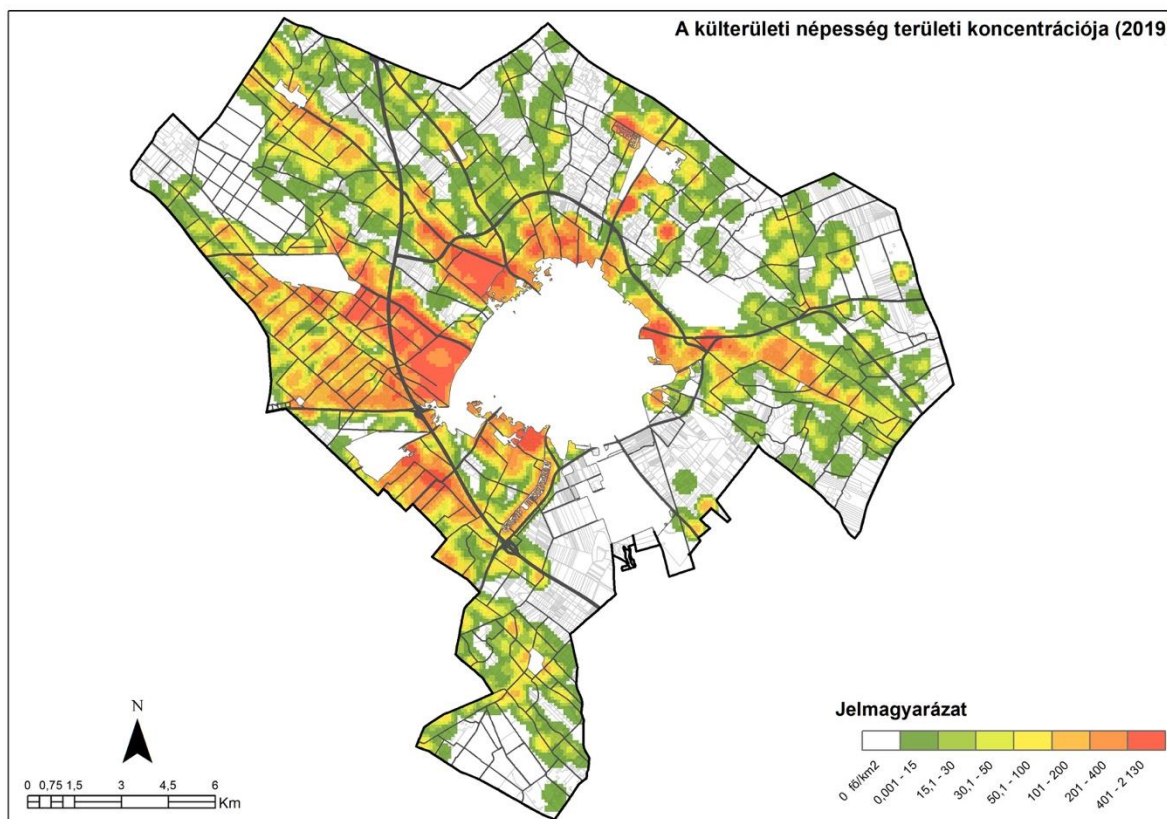
A legutóbbi népszámlálás (2011), valamint a 2019. évi adatok a legfiatalabb korcsoportnál (0-14 év) ugyanakkor stagnáló, mindkét nem esetében 8% körüli arányt mutatnak. A stabil arányra magyarázattal szolgálhat egyrészt az a tény, hogy a gyermekvállalás szempontjából domináns életkor mindinkább széthúzódik, mivel a harmincas-negyvenes korosztályból is egyre többen vállalnak gyermeket. Ezt a folyamatot segíti elő a kormányzatnak a gyermekvállalást ösztönző, illetve a családokat támogató intézkedései is.

A lakosságszám időbeli alakulásán kívül, érdekes annak városon belüli területi eloszlása is. A település sajátos történelmi fejlődési útjának hagyatéka, hogy a népesség egy jelentős része a belterületen kívül lakik. A 2001-es népszámlálás adatai szerint 13.732 fő, a lakosság 12,4%-a élt külterületen, így hazánk települései közül Kecskemét rendelkezett a legnagyobb összlakosságszámú külterületi népességgel. Az ezredforduló utáni évtizedben a külterületi népesség száma tovább nőtt, és a 2011-es népszámlálás szerint 17.281 fő élt a település közigazgatási területének e részén. A külterületi lakók egy része (6.720 fő) a belterülethez kapcsolódó sűrűn benépesült volt kertészekben (Budaihegy, Felsőszéktó, Kőrösihegy,

Máriahegy, Szolnokihegy, Úrihegy, Vacsihegy), míg nagyobbik része (10.561 fő) a belterületektől akár igen távol eső tanyás körzetekben lakik (42. ábra).

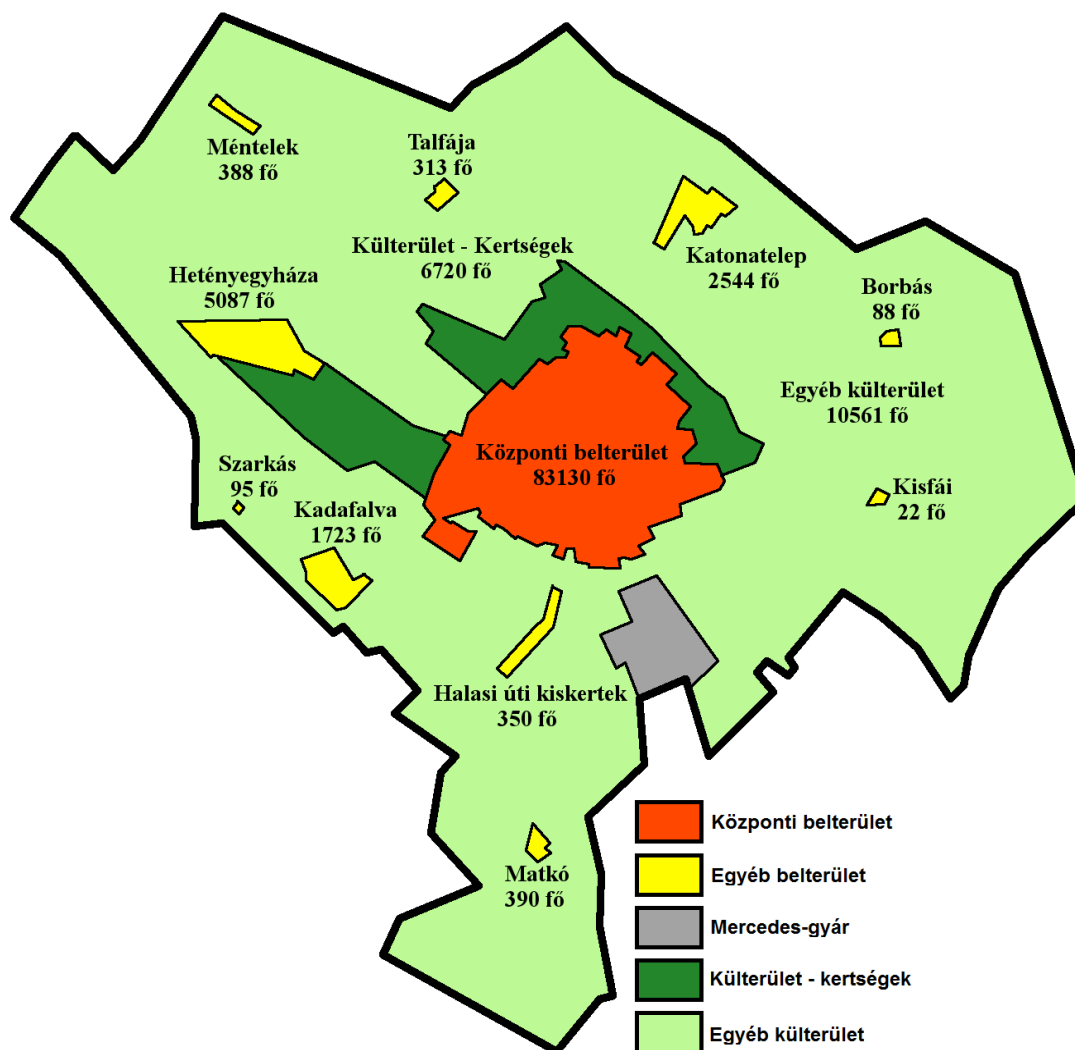
42. ábra: A népesség eloszlása Kecskemét külterületén, 2019

Forrás: GeoX adatbázis, 2019.

A 2011-es népszámlálás adatai alapján, Kecskemét népességének csak 74,6%-a, 83.130 fő élt a központi belterületen (43. ábra). A lakónépesség mintegy 10%-a, 11.000 fő élt a településhez tartozó 10 egyéb belterületi egységekben. Az egyéb belterületek közül 3 népessége is meghaladta az 1.500 főt (Hetényegyháza, Katonatelep, Kadafalva). Hetényegyháza városrész 5.000 fő fölötti népességével a környékbeli önálló településekhez viszonyítva is tekintélyes lélekszámúnak számít. **A város lakosságának expanziója 2011 után is folytatódott**, hiszen a kecskeméti népességnylvántartó 2016 november végi adatai alapján, folytatódott a külterületekre (18.280 fő) és az egyéb belterületi egységekbe (11.676 fő) történő kitelepülés. Érdeemes kiemelni, hogy a 10 egyéb belterületi egység közül 7 esetben is növekedett a lakosságszám, ami nem meglepő, hiszen a város új telekosztásainak egy jelentős része is ezekre a területekre koncentrálódott. Ennek is köszönhetően Hetényegyháza több mint 200 fővel, de Katonatelep és Kadafalva is több mint 100 fővel tudta növelni lakosai számát. Az adatok alapján, a központi belterület népességszáma tovább zsugorodott (80.945 fő), s Kecskemét lakosságszámának már csak 72,9%-át koncentrálja. Amennyiben a jelzett térbeli lakossági mozgásfolyamatok a jövőben is folytatódnak, számos területen (pl. közlekedésszervezés, közszolgáltatások biztosítása, közművek kiépítése, városüzemeltetés) kihívások elé fogja állítani a város szakembereit és döntéshozóit.

43. ábra: Kecskemét lakónépességének megoszlása a 2011-es népszámlálás adatai alapján

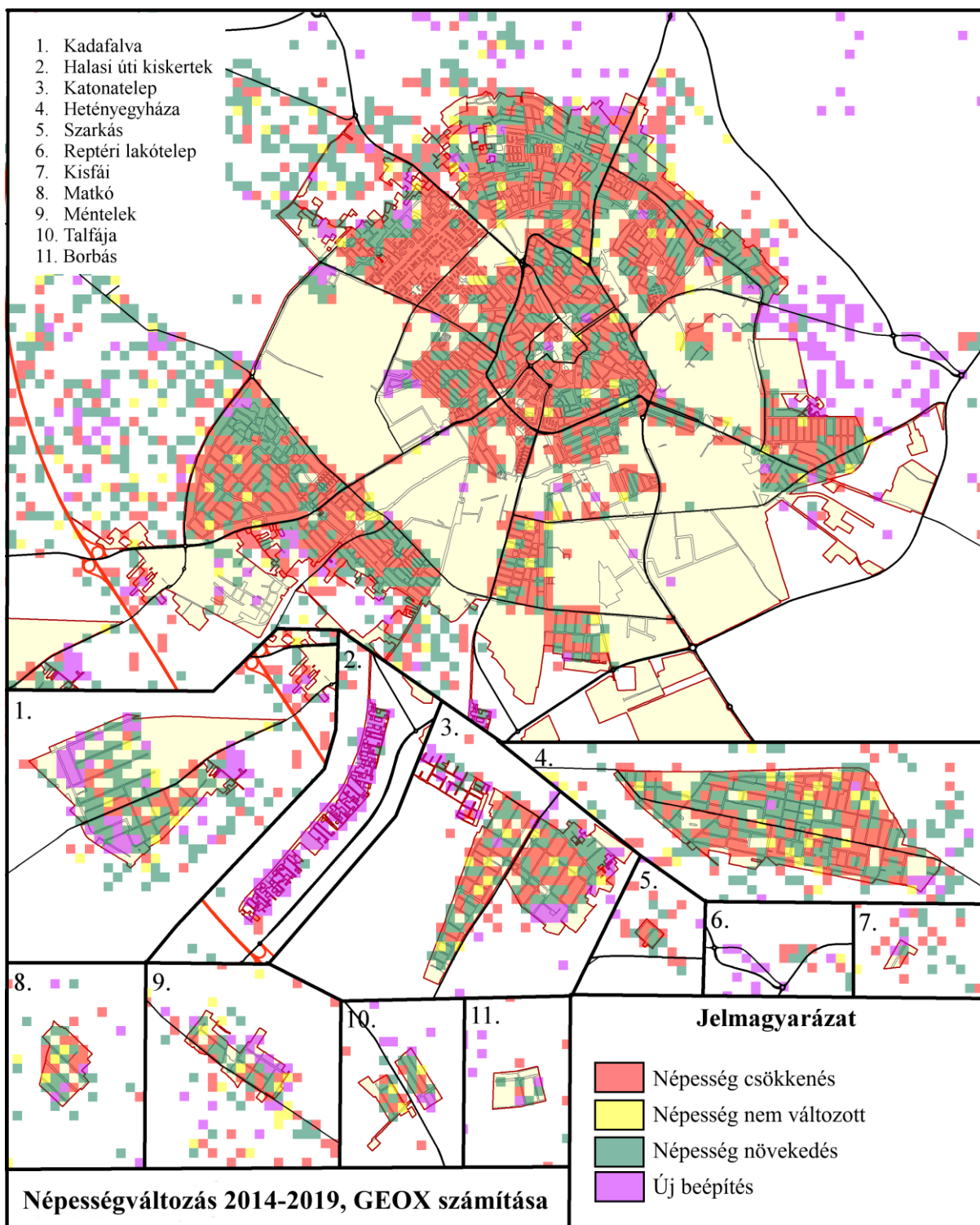
Adatok forrása: Magyarország helységnévtára 2013.

A városi népesség számának teljes közigazgatási területre vonatkozó változása mellett, érdemes vizsgálni annak területi jellemzőit is. Mint már a fentiekben utaltunk rá, az elmúlt évtizedben a város központi belterületén belül általános népességcsökkenés figyelhető meg. Kivételt képez néhány, a belterület peremén lévő városrész (pl. Vacsiköz, Máriahegy, Petőfiváros, Széchenyiváros ÉNY-i része), illetve a Belvárosban egy-két – tömbrehabilitációval, illetve társasház építéssel érintett – telektömb.

A belterületi lakosság csökkenése részben az előregedéssel, részben az egyes településrészek alacsony presztizsével, részben pedig az otthonteremtés ösztönzésére meghozott kormányzati intézkedések (5%-os ÁFA, CSOK) következtében végbement ingatlanpiaci átrendeződésekkel (pl. belterületi ingatlanárak drasztikus emelkedése, külsőbb övezetekben történő kedvezményes önkormányzati telekosztások), illetve a munkaképes korosztályok városból történő nagyléptékű elköltözésével magyarázható (44. ábra).

44. ábra: A lakosság szám változása belterületen belül 2014-2019 között

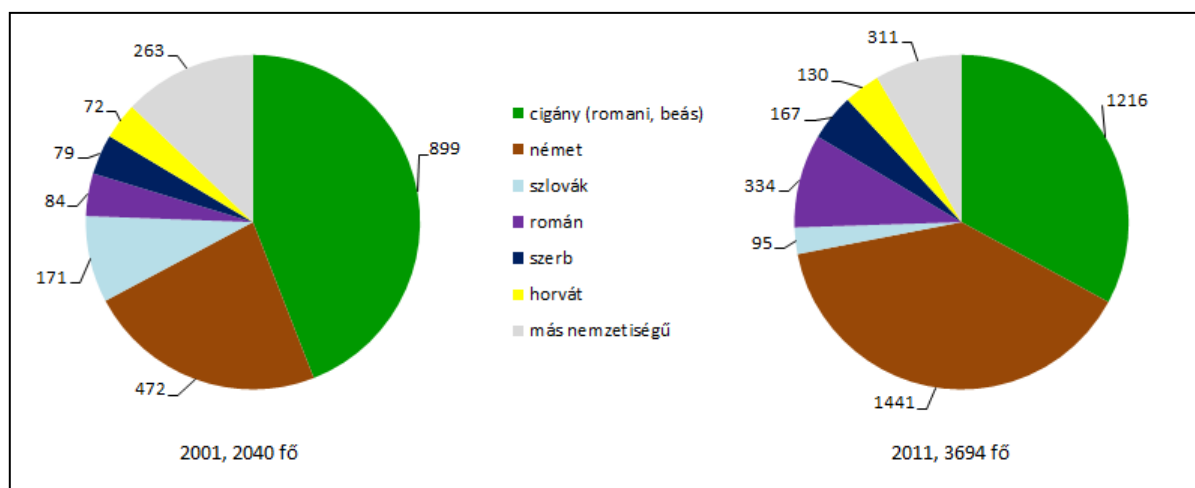
Forrás: GeoX adatbázis, 2019.

Azokon a belterületi részeken, ahol – a kedvezőtlen folyamatok ellenére – a lakosságszám növekedését figyelhettük meg, ott ez leginkább az új telekosztásoknak és ingatlanfejlesztéseknek volt köszönhető (pl. Széktó lakópark, Domb lakópark, Arborétum lakópark, Széchenyiváros É-Nyugati körzetének fejlesztései). Az egyéb, nem központi belterületi településrészek kapcsán megállapítható, hogy amíg Szarkás, Alsószéktó nyugati része, Szolnokihegy, Kadafalva, vagy a Halasi úti kiskertek (Kiskertváros) esetében egyértelműen népességnövekedésről beszélhetünk, addig a nagyobb múlttal rendelkező Hetényegyháza és Katonatelep régebbi építésű részein, már erős népességcsökkenés figyelhető meg. Látható tehát, hogy a nagyobb népességszámmal rendelkező egyéb belterületi településrészek (pl. Hetényegyháza, Katonatelep, Kadafalva) esetében sokkal összetettebb, mozaikosabb a kép, hiszen keverednek a régi, korszerűtlenebb épületállománnyal és előregedő népességgel jellemezhető telektömbök az új kialakítású, magasabb műszaki színvonalú, fiatalosabb településrészekkel.

Sok más környékbeli településsel ellentétben **Kecskemét népessége** a történelem során **etnikailag alapvetően homogén** maradt. A döntően magyarlakta településen a 2001-es népszámláláson 2.040 fő vallotta magát a nemzetiségi kisebbséghez tartozónak (a nemzetiség, a kulturális értékekhez, hagyományokhoz kötődés, az anyanyelv, a családi, baráti közösségben beszélt nyelv válaszlehetőségek legalább egyike szerint), amely szám 2011-re 3.694 főre nőtt (45. ábra).

45. ábra: Kecskemét etnikai és nemzeti kisebbségei

Adatok forrása: KSH Népszámlálás 2011.

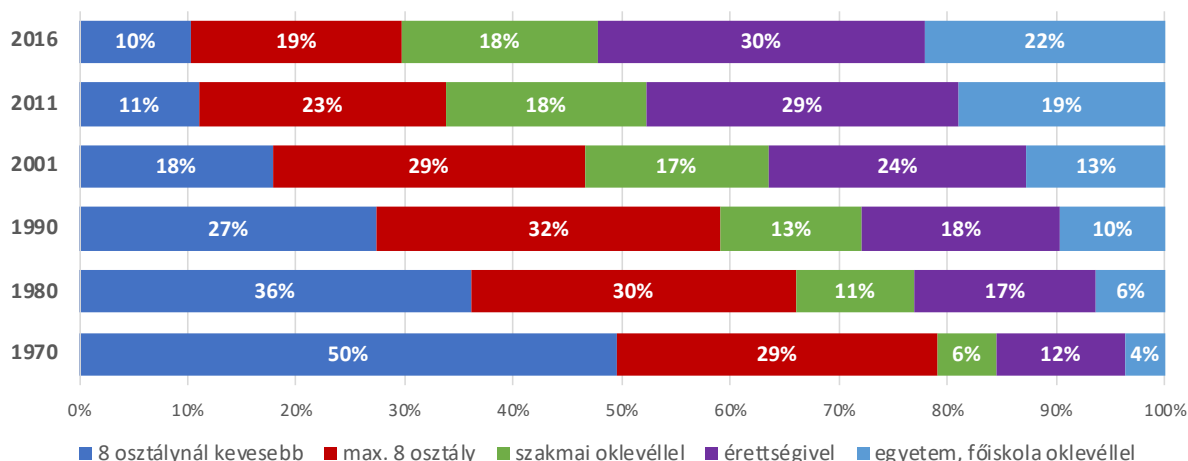
Míg 2001-ben a cigány (romani, beás) etnikai kisebbséghez tartozónak vallották magukat a legnagyobb arányban (0,8%), addig a 2011-es népszámlálás alapján, már a német nemzetiségűek alkotják a legnagyobb lélekszámú kisebbséget a megyeszékhelyen (1,3%). A magukat német nemzetiséghez kötődőnek vallók száma a két népszámlálás között mintegy 1.000 fővel gyarapodott. A városban 2010-től bolgár, roma, horvát, német, örmény és ruszin nemzetiségi önkormányzatok is működnek.

A megyeszékhely vallási megoszlása az etnikai viszonyokhoz képest színesebb képet mutat. A 2011-es népszámláláskor a 111.411 főből 59.185-en vallották magukat valamilyen vallási felekezethez tartozónak. Ebből 44.241-en római katolikusnak, 11.390-en reformátusnak, 1.305-en pedig evangélikusnak jelezték magukat a népszámlálási összeírás során.

Kecskemét lakosságának legmagasabb iskolai végzettség szerinti megoszlása – az országos trendeknek megfelelően – továbbra is jelentős fejlődést mutat (46. ábra).

46. ábra: A 7 éves és idősebb népesség megoszlása iskolai végzettség szerint

Forrás: KSH Népszámlálás 1970-2011 és Mikrocenzus 2016.

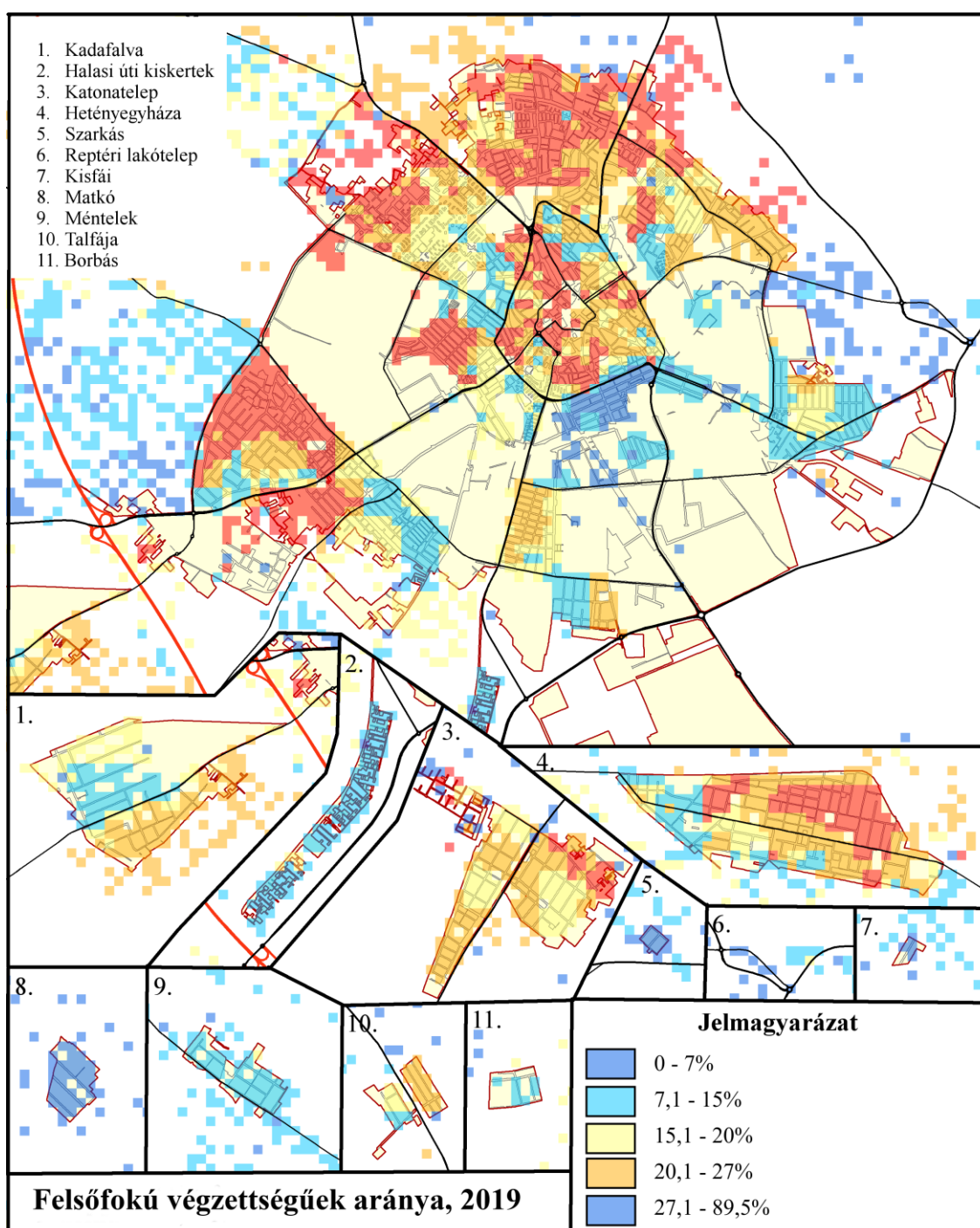
Azon 7 éves, vagy idősebb lakosok száma, akik kevesebb, mint 8 általánossal rendelkeztek, 1970-es és 2011-es népszámlálások közötti időszakban drasztikusan visszaesett, a 2016 évi mikrocenzus adatok alapján további egy százalékpontot csökkent. A csak általános iskolai végzettséggel rendelkezők esetében 1970 és 1990 között enyhe emelkedés volt megfigyelhető, de 1990 után ez a tendencia megfordult és 2011-re ez az arány jelentősen visszaesett, majd a tendencia folytatódni látszódott 2011 és 2016 között. A szakmai oklevéllel rendelkezők aránya ezzel szemben a vizsgált időszakban emelkedő tendenciát mutatott, bár ennek a dinamikája kifulladásban volt 2011 és 2016 között. Az érettségivel rendelkezők és a diplomások aránya ugyanakkor jelentősen növekedett az elmúlt évtizedekben. Igaz 2011 és 2016 között az érettségivel rendelkezők aránya már csak enyhe emelkedést mutatott, azonban a legképzettebb egyetemi, főiskolai oklevéllel rendelkezők aránya továbbra is erőteljesen (3%) növekedett. Megállapítható tehát, hogy Kecskeméten az iskolai végzettség folyamatosan javul. Ugyanakkor fel kell hívni a figyelmet arra a tényre, hogy Kecskemét lakosságának 29%-a továbbra is csak alacsony iskolai végzettséggel (max. 8 osztály vagy annál kevesebb) rendelkezik, s a város iskolázottsága a megyei jogú városok rangsorában csak átlagosnak¹⁰ mondható, így mind a méretéhez, mind gazdasági erejéhez képest elmarad a kívánatostól, s nem tudja megfelelően szolgálni a város modernizációs igényeit.

¹⁰ Az 1000 főre jutó nappali középiskolai tanulók számában Kecskemét a 9. helyet foglalja el a megyei jogú városok rangsorában, míg a teljes lakosságból a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya alapján, a város a 13. helyet foglalja el az említett rangsorban.

Külön vizsgálva a felsőfokú végzettséggel rendelkezők területi eloszlását, az állapítható meg, hogy számuk jellemzően – a közelmúltban – a város peremén kialakuló, új beépítésű (Petőfiváros ÉNy-i csücske, Alsószéktó Ny-i része, Széchenyiváros É-i része, Miklovics- és Dárdaitelep), illetve a hagyományos, belsőbb városrészek (pl: Máriaváros Ny-i része, Kossuthváros belső része, Belváros, Jókai utca környéke, Petőfiváros északi része) magas presztizsű területeire koncentrálnak (47. ábra). A szatelit települések közül e tekintetben egyértelműen Hetényegyháza és Katonatelep emelhető ki.

47. ábra: Felsőfokú végzettségűek területi eloszlása (2019)

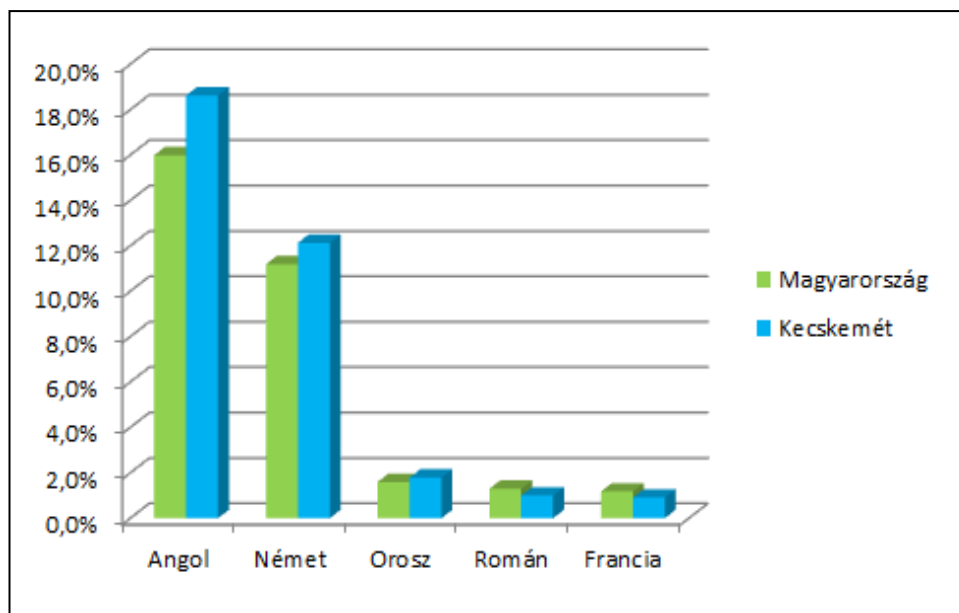

Forrás: GeoX adatbázis, 2019.

A kecskeméti lakosság nyelvismerete szinte tökéletesen leképezi az országos arányokat. A magyaron kívül legnagyobb arányban beszélt első öt nyelv sorrendje (angol, német, orosz, román, francia) megegyezik, valamint a beszélők aránya is igen hasonlóan alakul az országos képhez (48. ábra). Kecskeméten a magyaron kívül az emberek szinte kizárólagosan angol (18,6%) és német (12,1%) nyelvtudással rendelkeznek, míg a dobogó harmadik fokára került orosz nyelvismerettel bírók aránya már egy nagyságrenddel elmarad (1,8%) az előbbi kettőtől.

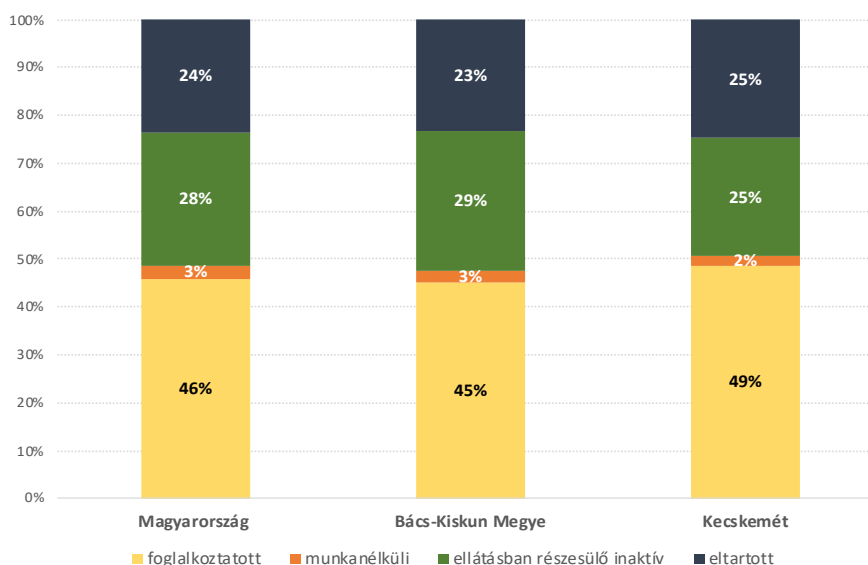
48. ábra: A lakónépesség körében legnagyobb arányban beszélt nyelvek

Adatok forrása: KSH Népszámlálás 2011.

Kecskemét lakónépességének gazdasági aktivitás szerinti megoszlása az országos és megyei viszonyokhoz képest kedvező képet mutat (49. ábra).

49. ábra: A lakónépesség megoszlása gazdasági aktivitás szerint, 2016.

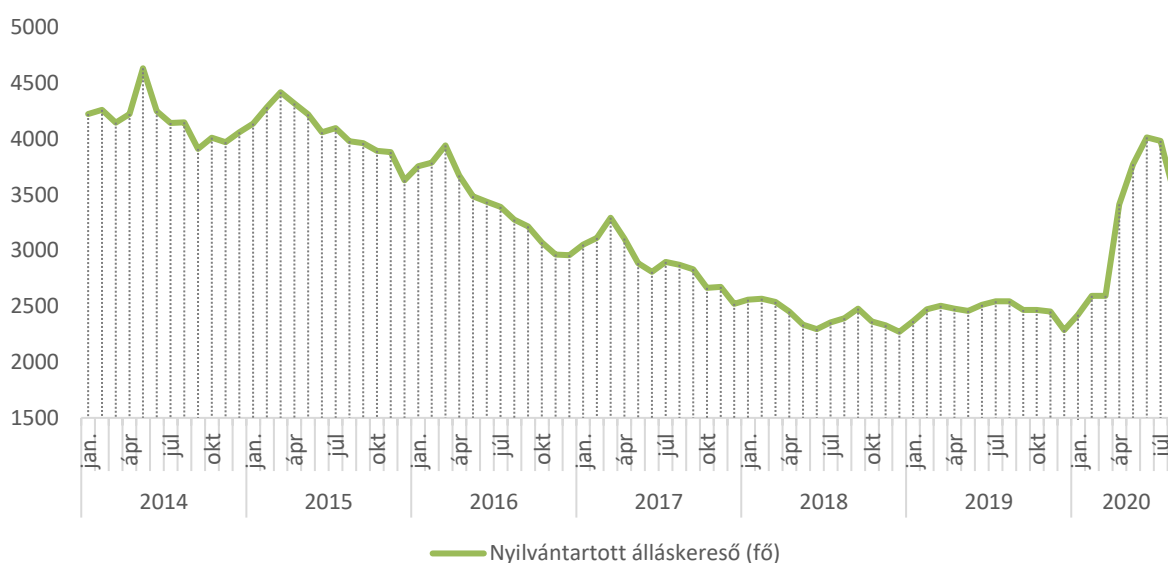
Adatok forrása: KSH Népszámlálás 2016 Mikrocenzus.

A 2016-os mikrocenzus adatai alapján a foglalkoztatottak aránya kissé magasabb (49%), míg az álláskeresők aránya kissé alacsonyabb (2%) az országos átlagnál, így a gazdaságilag aktív népesség (51%) felülmúlja az országos átlagot, az ellátásban részesülő keresők aránya pedig alacsonyabb annál (25%).

A **nyilvántartott álláskeresők** számában az elmúlt évtized második fele az országos tendenciához hasonlóan, a településen is kedvező változásokat hozott (50. ábra). Az elmúlt évtized első felében (2000-2006 között) a regisztrált munkanélküliek száma három és négyezer fő között mozgott, utána viszont folyamatosan növekedve a recesszió által leginkább sújtott évben (2009-ben) 6.257 főnél tetőzött. Ezt követően a nyilvántartott álláskeresők számának változása enyhe csökkenő tendenciát mutatott. Majd a Mercedes gyár és beszállítóik kecskeméti megjelenésével, illetve a gazdasági helyzet általános javulásával a munkanélküliség csökkenése még dinamikusabb lett, így 2019 év végére már csak 2.500 fő regisztrált álláskereső volt Kecskeméten. Ugyanakkor látható, hogy a pandémiás helyzet okozta gazdasági visszaesés városunkban is jól nyomon követhető az álláskeresők számának alakulásában is, mivel 2020 nyarán az álláskeresők száma (a korábbi év azonos időszakához képest) közel 53%-kal emelkedett.

50. ábra: A nyilvántartott álláskeresők száma, 2014 -2020.

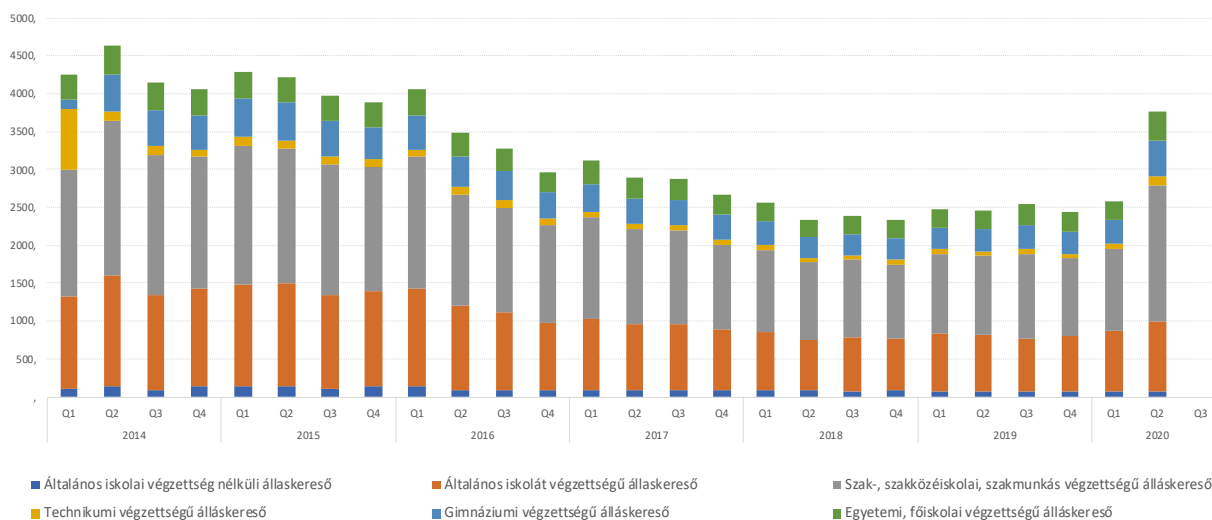
Adatok forrása: KSH Népszámlálás 2016 Mikrocenzus.

Az **álláskeresők képzettség szerinti megoszlása** is az országos viszonyokat tükrözi: a legfeljebb általános iskolát végzettek és a szak-, szakközépiskolai, szakmunkás végzettségű álláskeresők felülreprezentáltak a csoporton belül, a munkaképes korú 15-64 éves korosztályon belüli számarányukhoz képest (átlagban ők adják az összes munkanélküli közel háromnegyedét, 73,1%), míg a diplomások aránya (9,3%) jóval alacsonyabb. (51. ábra).

Az adatsorból megfigyelhető, hogy a **pandémia miatt bekövetkezett gazdasági visszaesés elsősorban a szakközépiskolai és szakmunkás végzettségűeket érintette**, mivel 2020 második negyedében az álláskeresők közel felét (48%) ők tették ki.

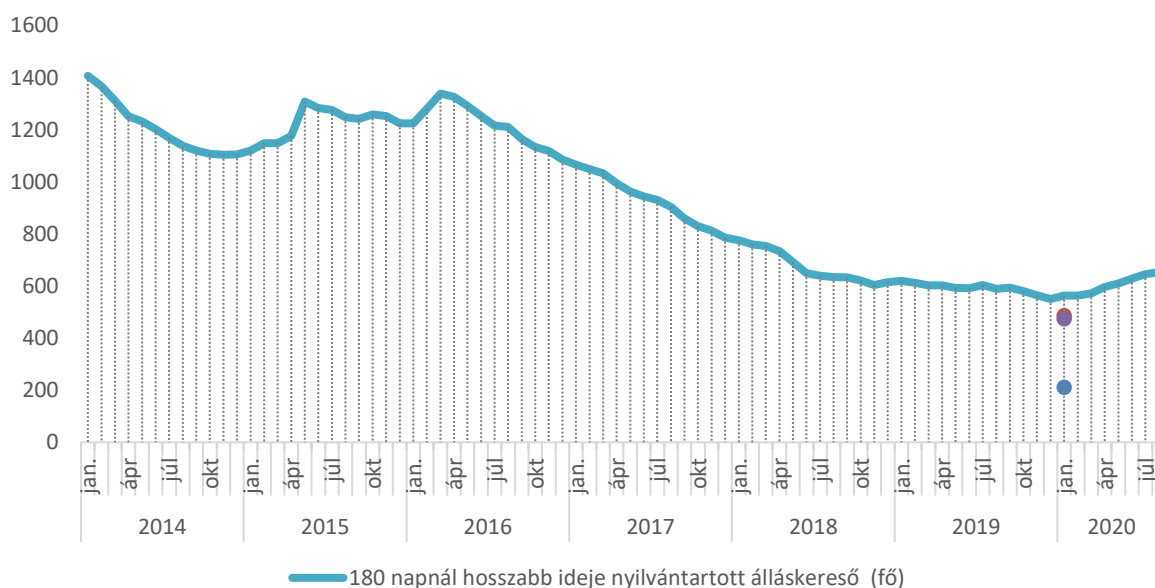
51. ábra: A nyilvántartott álláskeresők képzettség szerinti megoszlása 2014-2020 között

Adatok forrása: KSH

A **tartósan álláskeresők száma** követte, mind az országos, mind a megyei trendeket, azaz 2014 óta számuk egyenletesen csökken, majd 2018 és 2019 között kisebb stagnálás volt érzékelhető (52. ábra). Ugyanakkor a 2020 évi eleji gazdasági visszaesés ebben a szegmensben – értelemszerűen – még nem érezte erőteljesen hatását, ez várhatóan a második félévben sokkal látványosabb lesz.

52. ábra: A kecskeméti tartósan álláskeresők számának változása 2014-2020 között

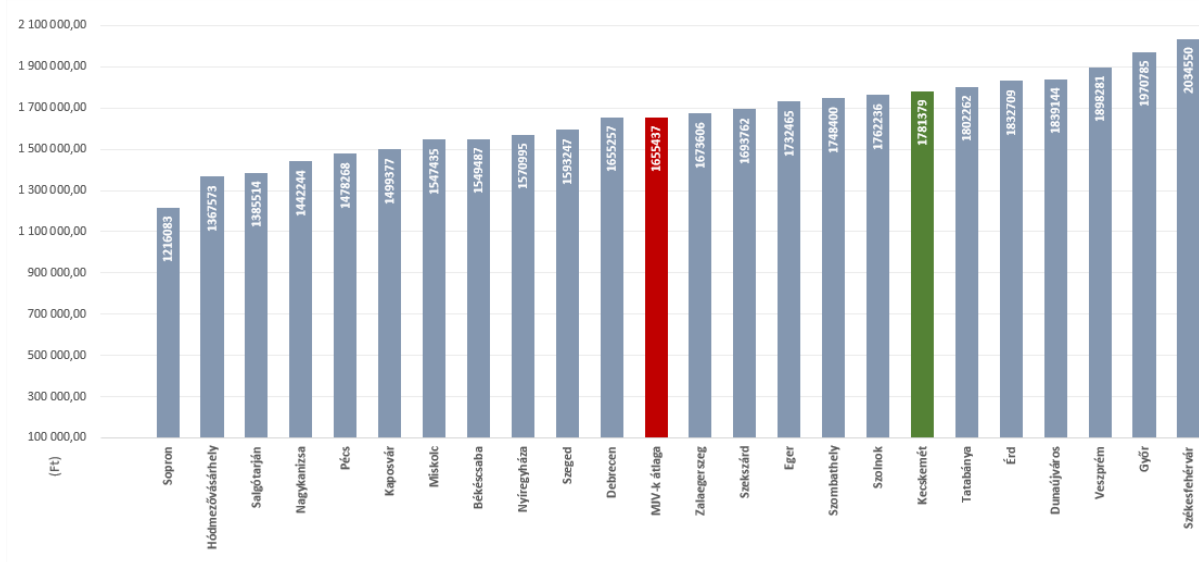

Forrás: KSH 2020.

A megyeszékhely lakónépességének jövedelmi viszonyai tekintetében a TEIR által közölt 2019-re vonatkozó személyi jövedelemadó adatok engednek betekintést (53. ábra). Ezek alapján az adófizetők aránya Kecskeméten – a teljes lakónépességhez viszonyítva – 51,95 %, amellyel a megyei jogú városok között a 5. helyen áll. Ez egyben azt is jelenti, hogy 2012 óta a város, 10 helyet tudott javítani, és csak 1,85 százalékponttal van lemaradva az első helyen szereplő Dunaújváros mögött (53,8%).

53. ábra: Átlagjövedelem alakulása a megyei jogú városokban, 2019

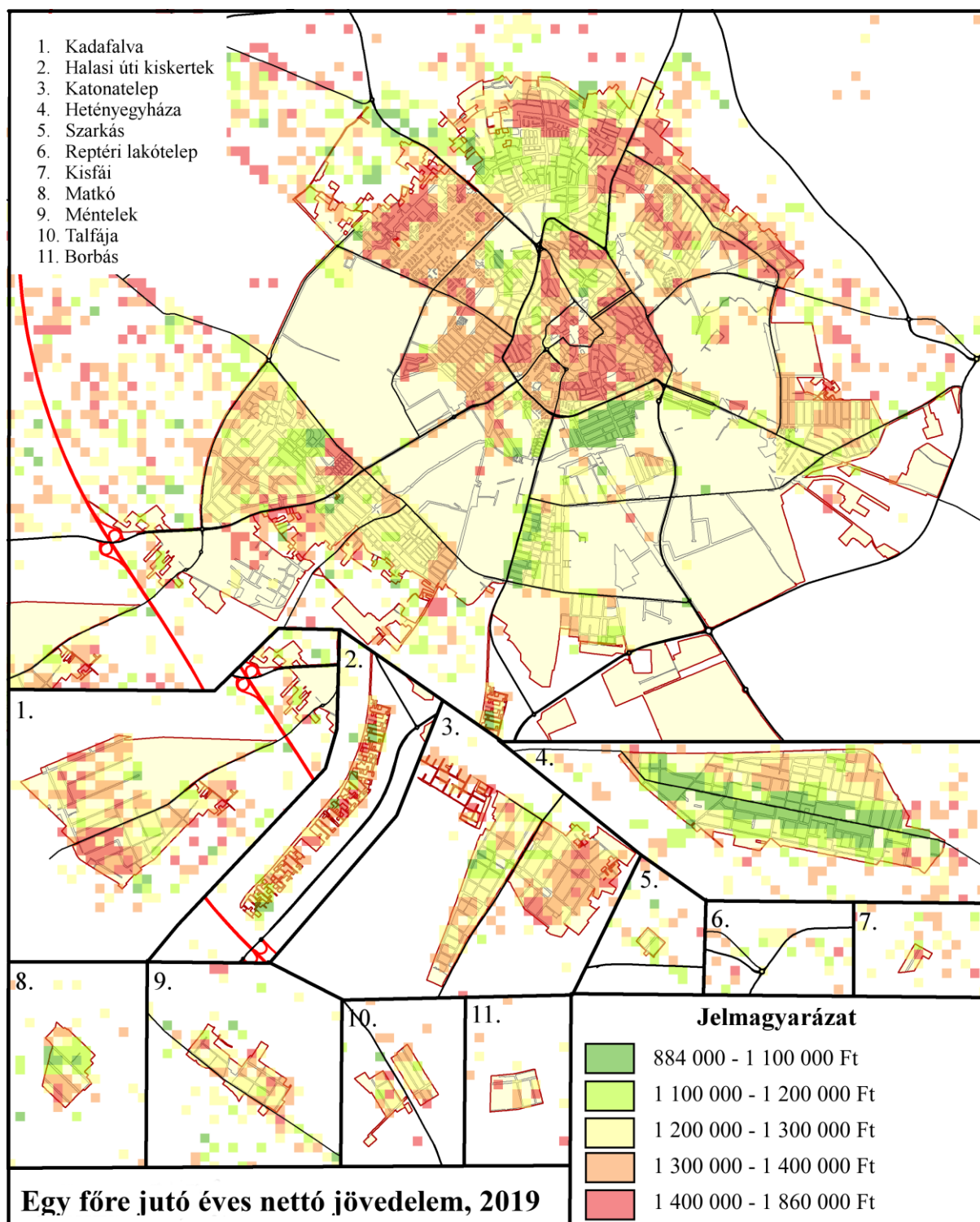
Forrás: TEIR 2019.

Megyeszékhelyünkön az egy főre jutó összes átlagjövedelem 1,781 millió Ft volt 2019-ben, ez mintegy 873 eFt-tal magasabb összeg, mint a 2012. évi kecskeméti átlagjövedelem. A listavezető Székesfehérvárhoz képest, Kecskemét átlagjövedelme 253 eFt-tal kevesebb, míg a megyei jogú városok átlagánál 126 eFt-tal több. Az egy adózóra jutó személyi jövedelemadó tekintetében – 2012 és 2019 között – jelentős előrelépés következett be, így a megyei jogú városok rangsorában Kecskemét (517.411 Ft-os értékével) 2010-hez képest 9 helyet javítva, a 5. helyen állt a 2019. évi adatok alapján.

A város jövedelmi viszonyainak térbeli eloszlását vizsgálva megállapítható, hogy a magasabb jövedelmű, nagyobb vásárlóerővel bíró lakosság elsősorban a Belváros magasabb presztizsű területeire, város belterületének határzónáira, az egyes városrészi alközpontokra koncentrálódnak, illetve a nagyobb telkekkel rendelkező, kellemesebb természeti környezetben elhelyezkedő külterületeken elszórtan jelentkeznek (54. ábra). Ezzel szemben az is jól látható, hogy a városban kialakultak olyan területek, ahol koncentráltan jelenik meg a legalacsonyabb jövedelemmel bíró lakosság. Ezek közül kiemelendő a város belterületén belül Kossuth- és Erzsébetváros, Ürgés, a Rendőrfalú keleti részei és a Vacsihegy belső területei, valamint az egyéb belterületi egységei közül pedig Hetényegyháza, Katonatelep és Matkó legrégebbi részei. Emellett számos külterületi településrész (pl. Belső Máriahegy, Szarkás, Felsőcsalános).

54. ábra: Egy főre jutó éves jövedelem (2019)

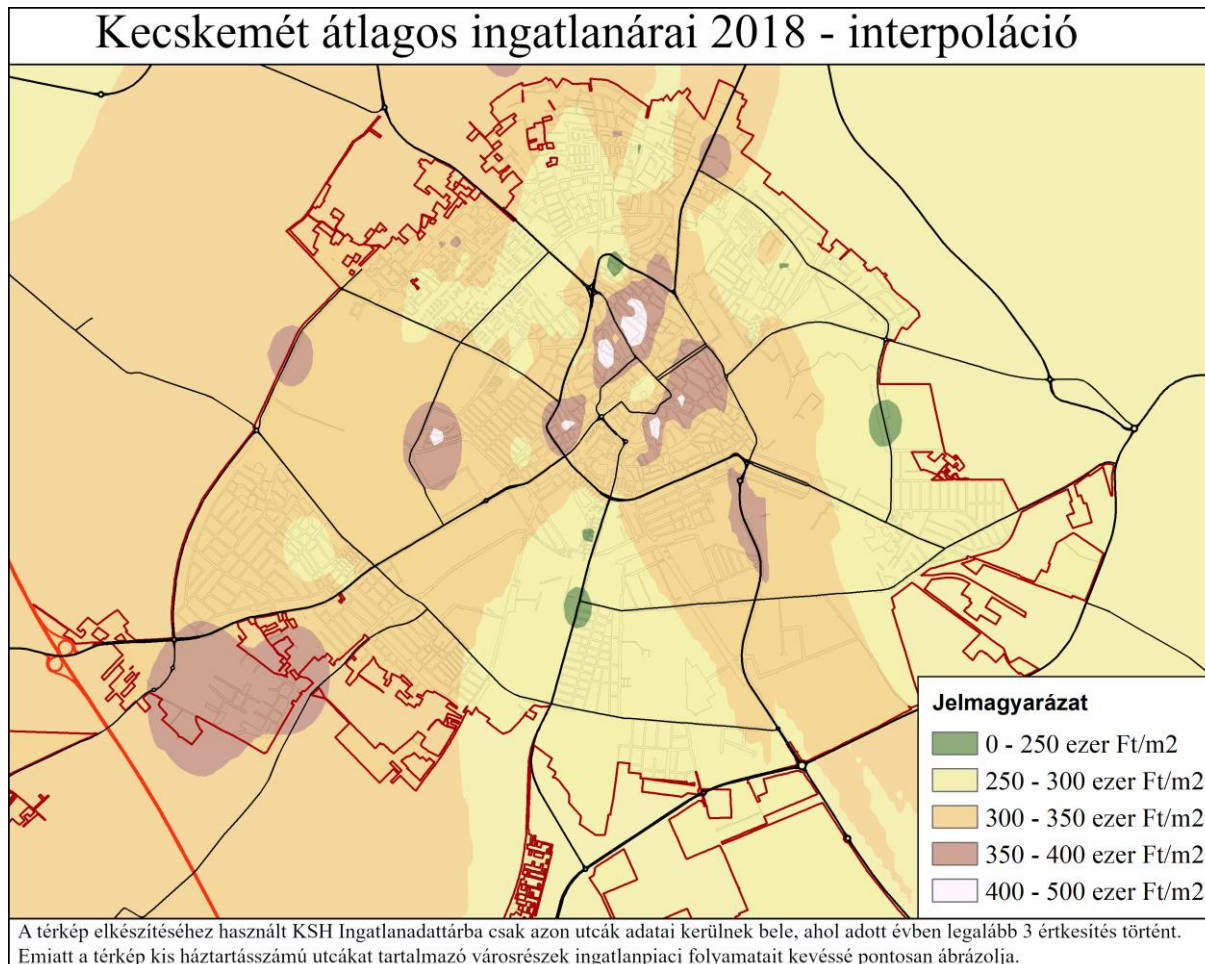
Forrás: GeoX adatbázis, 2019.

A jövedelmi viszonyokról közvetett képet kaphatunk, ha megvizsgáljuk az 1.000 főre jutó személygépkocsik számának területi elhelyezkedését, vagy az adott területek jellemző ingatlanárait (55. ábra). Mindkét mutató árnyalni tudja a valós jövedelmi helyzet területi jellemzőit. Látható ugyanis, hogy több magas presztizsű városrész (pl. Villanegyed,

Petőfiváros, Domb-lakópark, Arborétum-lakópark) esetében az egy főre jutó jövedelmek alacsonyabb értékeket mutatnak, mint azt gondolnánk. Vélhetően ennek háttérében a lakosságon belül mutatkozó magasabb vállalkozói arány húzódhat.

55. ábra: Kecskemét jellemző használtingatlan árai 2018-ban

Adatok forrása: KSH Ingatlan adattár 2018. alapján saját szerkesztés

Az általános jövedelmi helyzet mellett, foglalkozni kell a rossz anyagi körülmények között élő, szociálisan rászoruló népesség települési helyzetével is. Az általános helyzet feltárását indokolják a szociális ellátáshoz kapcsolódó kötelezően ellátandó önkormányzati feladatok, melyek mind a célcsoportok (pl. gyermekek, fiatalok, idősek, sérültek), mind az ellátandó szakterületek tekintetében rendkívül összetettek. A város szociális helyzetének és a rászorultság mértékének nagyságrendjére leginkább az önkormányzati pénzügyi és természetbeni ellátásban részesülők számának alakulásából következtethetünk (5. táblázat).

5. táblázat: Pénzbeli és természetbeni ellátásban részesülők számának változása 2014-2019

Mutatók	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Időskorúak járadéka*	88	102	92	93	74	73
Aktív korúak ellátása** (RSZS,RÁT,BPJ,FHT)	2306	1707	1341	1211	824	969
Aktív korúak ellátása (egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti ellátás)	n.a	101	123	130	124	192
Ápolási díj**/méltányossági ápolási díj***	437	531	497	435	445	195
Rendszeres gyermekvédelmi támogatás/kedvezmény	3310	2915	2461	1924	1482	1169
Köztemetés	104	143	134	133	123	139
Közgyógyellátás*/méltányossági közgyógyellátás***	2460	2832	2432	3595	3655	2146
Települési támogatás lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez****	n.a	1205	1638	1181	801	599
Települési támogatás a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére ****	n.a	53	73	67	58	49
Települési támogatás rendszeres gyógyszerkiadás viseléséhez ****	n.a	66	129	99	54	26
Települési támogatás a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személy részére ****	n.a	146	155	106	82	65
Rendkívüli települési támogatás (fő)****	n.a	2606	2550	2111	1684	1642

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal, Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kecskeméti Járási Hivatala 2020

* 2013. január 1-jétől a járási hivatal hatáskörébe tartozik. A közgyógyellátás és az ápolási díj esetében a méltányosságból megállapított ellátás maradt az önkormányzat hatásköre 2015. február 28-ig.

** 2015. március 1-jétől a járási hivatal hatáskörébe tartozik.

*** Ebben a formában 2015. március 1-jétől megszűnt.

**** 2015. március 1-jétől nyújtható támogatás.

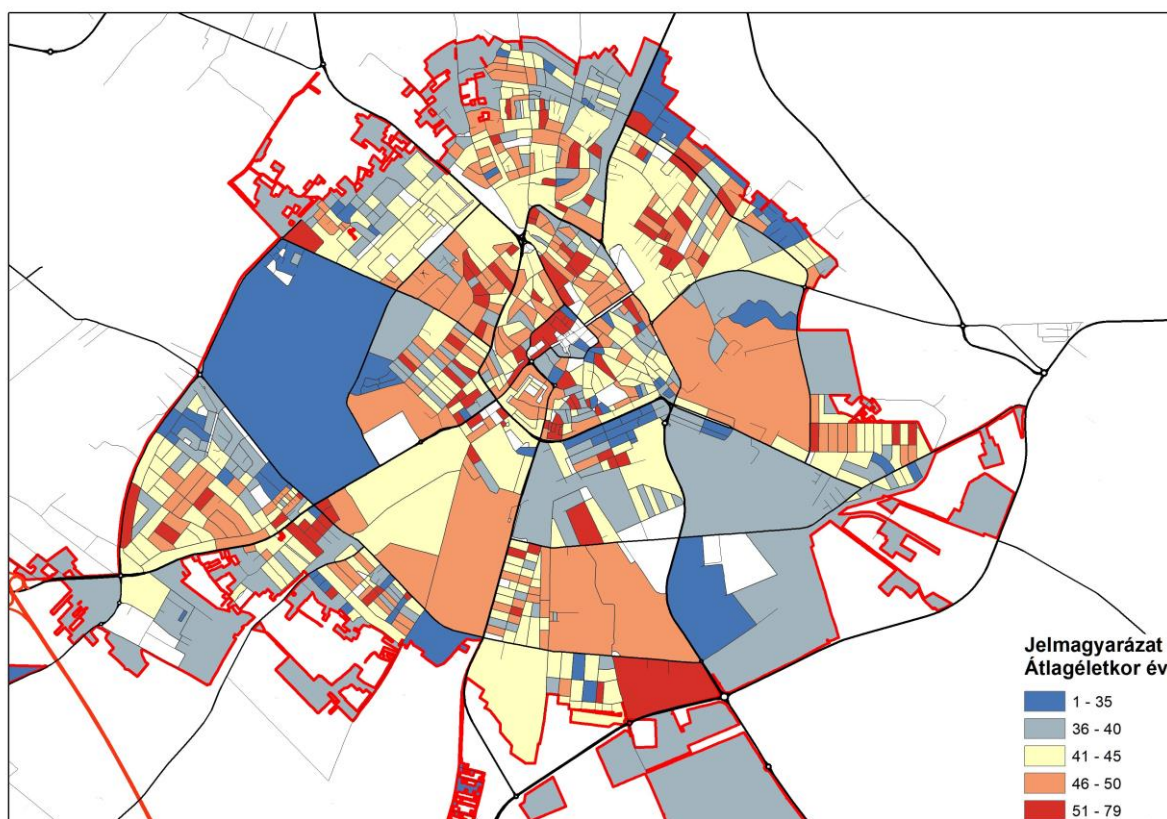
A szociálisan rászorulóknak, illetve a pénzbeli és természetbeni ellátásban részesülők aránya Kecskemét lakónépességéből (2,1%), ami lényegesen alatta marad az országos átlagnak (10,1%), s rászorultsági szempontból kedvezőbb a legtöbb megyei jogú városhoz képest (7. hely a rangsorban). A rendelkezésre álló adatok alapján megállapítható, hogy az ellátásra jogosultak száma a legtöbb támogatási forma esetében csökkenő számot mutat a vizsgált időszak kezdetéhez (2014) képest, ami részben az általános életszínvonal emelkedésével, a város kedvező munkavállalási lehetőségeivel, illetve a szociális ellátórendszer és támogatási gyakorlat átalakulásával egyaránt magyarázható. A társadalmi problémák mélységét és összetettségét azonban nem tudják megfelelően érzékeltetni a bemutatott adatok, ezek részletesebb feltárása csak a városi szakdokumentumok elemzésével történhet meg.

1.7.2. Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok

Kecskemét lakónépességének átlagéletkor szerinti megoszlása, a központi belterület utcátömbjeinek vizsgálata alapján, mozaikos képet mutat (56. ábra). Általánosságban megállapítható, hogy a hagyományos, korosabb épületállománnyal rendelkező városrészek esetében jelennek meg a magasabb átlagéletkorú (51-79 év) övezetek. Megfigyelhető, hogy az elmúlt évtizedekben épült, s alapvetően családiházias városrészek esetében, alacsonyabb a területre jellemző átlagéletkor. Ezek a területek elsősorban a központi belterület külső határain – az elmúlt évtizedek telekosztásaival érintett területein – találhatók, valamint a belsőbb övezetek kiemelt ingatlanfejlesztési területein (Széchenyiváros, Máriaváros nyugati része, Tatársor, Arborétum és Domb lakópark), ahova a tehetősebb, több gyermekkel is rendelkező fiatalosabb korösszetételű családok települtek. A hagyományos városrészek esetében, a terület lakónépességének átlagéletkorát a városrész elhelyezkedése, presztízse, szolgáltatási színvonala és az ingatlanok árai határozzák meg. Ezek alapján mind a Belvárosban, mind a nagyobb lakókörzetek esetében vegyes képet találunk. Az előregedés leginkább a Belső Bethlen- és Széchenyivárost, Hunyadvárost és a Villanegyedet érinti, de magasabb átlagos életkorú övezetek jellemzik Alsószéktó keleti részét, valamint a Petőfiváros központi övezeteit is. Demográfiai megújulást mutat ugyanakkor az Árpádváros Belvároshoz közelebb eső része, a szegregációval is érintett Kossuth- és Erzsébetváros déli része, Ürgés és Műkertváros dél-keleti része.

56. ábra: Kecskemét belterületi lakónépességének átlagéletkora utcátömbök szerint, 2019.

Adatok forrása: Népszámlálási adatok Kecskemét, 2019. alapján saját szerkesztés

Különösen a belvárosi és a városrehabilitációval érintett, átépülő területeken a fiatalos és erősen elöregedett tömbök egyaránt megtalálhatók egymás közvetlen szomszédságában. Ezekre érdemes kiemelt figyelmet fordítani a jövőben, hiszen ezek a településrészek a szolgáltatás- és ingatlanfejlesztés, a városrehabilitáció, továbbá az eltérő életvitelnek és igényszinteknek köszönhetően, a konfliktuskezelés kiemelt területei is lehetnek.

Kecskeméten belül több olyan településrészt is elkülöníthetünk, amelyre hangsúlyozottan igaz az az állítás, hogy különböző társadalmi csoportok közötti konfliktusok (pl. Ürgés, Erzsébetváros déli része, Szarkás), érdekütközések színterei. Ezekre a területekre javasolt a jövőben a szociális városrehabilitációs beavatkozásoknak és társadalmi felzárkóztató programoknak koncentrálniuk.

Központi belterületen kívüli egyéb belterületi egységek

A 2011-es népszámlálás szerint Kecskemét lakónépességének mintegy tizede, 11.030 fő élt a településhez tartozó egyéb belterületeken (Borbás, Halasi úti kiskertek, Hetényegyháza, Kadafalva, Katonatelep, Kisfái, Matkó, Méntelek, Szarkás, Talfája), ez a népességszám az elmúlt években tovább növekedett (A népességnyilvántartó 2016. novemberi adatai alapján 11.676 fő). Ezen szatellit települések fejlesztési prioritásai számos ponton ütköznek a központi belterület fejlesztési célkitűzéseivel. Ezt támasztotta alá a munka keretében elvégzett lakossági kérdőívezés (melyet 1.704 fő töltött ki) is, melynek során a válaszadó meghatározhatta a saját városrészének legfontosabb fejlesztési teendőit. A kitöltők számára a településrészt a központi belterülettel összekötő alsóbbrendű utak fejlesztése, a közlekedés fejlesztése (kerékpárutak fejlesztése, járdák felújítása, közösségi közlekedés javítása), a köztisztaság és hulladék helyzet javítása, a közbiztonság erősítése, valamint a különböző közszolgáltatások (pl orvosi rendelő, kulturális fejlesztések) helyi kiépítése, kialakítása az elsődleges. Az itt élők a központi belterületen zajló fejlesztéseket kevésbé érzik magukénak.

A legfeszítőbb probléma a szatellit településrészek közötti összeköttetések nem megfelelő minősége, így a gépkocsival ingázók csúcsforgalmi órákban jelentősen megterhelik (2014 és 2019 között a Hetényegyházi úton 19,9%-kal, a Ceglédi úton Katonatelep irányából közel 30%-kal, Méntelek felől a Ladánybenei úton több mint 35%-kal növekedett a közúti forgalom) a központi belterület úthálózatát, ami rontja a központi belterület lakóinak közlekedési komfortját és életminőségét. Ezek a városrészek egyúttal településrészen belüli konfliktusokkal is terheltek, hiszen régóta kedvelt színterei a település közigazgatási határain belüli kiköltözésnek. A kitelepülő lakosok státusza, viselkedésformái, helyi közösségbe való integrálódási hajlandóságuk eltérhet a rég óta itt lakóktól, ami nézeteltérésekhez vezethet, erre utalhatnak a kérdőívben a köztisztaságra, a hulladék kérdésre és közbiztonság erősítésére vonatkozó fejlesztési igények.

Belső-Máriahegy

A Széchenyivárostól északra fekvő, tanyás-kertségi beépítésű külterületi városrészben figyelhetők meg legkoncentráltabban a kecskeméti külterületeken jelenlevő érdekütközések, konfliktusok. A terület déli felére, a 120 hektáros Belső-Máriahegyre évtizedek óta a Széchenyiváros fejlesztési tartalékterületként tekintenek, hosszú távú célként a belterületbe vonást kítűzve. Bár a terület rendezett formában történő integrációja a városban lassan halad, mégis az elmúlt évtizedekben a városközpontból kitelepülők népszerű célterülete lett. A felső osztály nagyértékű, villaszerű ingatlanjai és a régi, gyakran még mezőgazdasági termelést folytató lakosság, vagy a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok közvetlen szomszédsága folyamatos konfliktusforrás. A régi lakók és az újonnan betelepülők számára egyaránt fontos lenne az infrastruktúra kiépítése, az illegális hulladéklerakás felszámolása és a kaotikus állapotok rendezése, ám ezt pont a betelepülés szervezetlen jellege hátráltatja.

Kertségek, tanyás külterületek

Míg e kertségi és külterületi részek jó megközelíthetőséggel rendelkező részein máshol is megjelennek – a Máriahegynél már említett – magas presztízsű beköltözők, és ezzel együtt a régi és új lakosság keveredéséből adódó konfliktusok (pl. gazdálkodási, hulladékkezelési, fűtési, életmódbeli, úthasználati-közlekedési), addig a rosszabb elérhetőségű, periférikus fekvésű részek alacsony értékű ingatlanjainál, a szociálisan rászoruló, kis jövedelmű rétegek megjelenése jelenthet problémát. A központi belterület szegregálódott, szocializmusban kiépült barakklakásainak felszámolásakor a volt lakosok a kézhez kapott kivásárlási díjból igen gyakran külterületen vásároltak (pl. Szarkás, Alsószéktői tanyák) maguknak ingatlant. Az alacsony külterületi ingatlanárak az ország hátrányos helyzetű északkeleti részéből is nagy számban vonzották a munkalehetőséget remélő betelepülőket. Az alacsony státuszú, eltérő szociokulturális örökségű, részben roma betelepülők és az eredeti lakosok egymásmellettsége potenciális konfliktusforrás (erre utalnak a külterületi városrészek közbiztonsági fejlesztéseire vonatkozó lakossági igények).

A külterületek lakóinak beruházási igényei is eltérőek a központi belterületiekétől. A külterületi lakóknak az alapvető infrastruktúra (víz, áram, út) kiépítése lenne az elsődleges, más területeken más problémák jelentkeztek. Például az M5-ös autópálya megjelenésével, s a dűlők kettévágásával a területen lakók voltak kénytelenek megváltoztatni hagyományos gazdálkodási módjukat, s veszítették el a város belsőbb területeivel a közvetlen kapcsolatukat. Az északi elkerülő út (445. sz. út) megépülése is hasonló változásokat, konfliktus helyzeteket idézett elő, amely jelentkezett a területhasználat változásában (amely a hagyományos gazdálkodást folytatók és az újonnan betelepülő kereskedelmi cégek, szolgáltatók között alakulhat ki), a terület lakófunkciójának erősödésében és a különböző státuszú és értékrenddel rendelkező társadalmi csoportok keveredésében.

Erzsébet- és Kossuthváros déli része, Ürgés

Kossuth és Erzsébet körüttől délre, található alacsony presztízsű lakóterületen a városi átlagnál magasabb a roma lakosság aránya, a rendszerváltás utáni barakkfelszámolásokat követően már csak itt, leginkább a Gödröstemető, Epreskert és Kórház utcában találhatóak nagy számban romák által lakott csoportos ingatlan-együttesek, szegregátumok. Bár az elmúlt években több szervezet (önkormányzat, társadalomfejlesztő, egyházi és karitatív szervezetek) is indított különböző szociális lakhatási, városrehabilitációs és társadalomfejlesztési programot az érintett területen, azonban ezek hatása nem bizonyult tartósnak (véltetően a program időtartama, komplexitása és a megfelelő társadalmi támogatottság hiánya miatt). A társadalmi integrációs folyamatok elmaradása, a társadalmi és jövedelmi különbségek folyamatos növekedése, az itt lakók egyre erősödő frusztrációjához vezetnek. Ez nem jelenti azt, hogy a helyi lakosság és a romák között kifejezett etnikai konfliktusok lennének, de a deviáns viselkedésformák (pl. drogozás, alkoholizmus, agresszív viselkedésformák, vagyon elleni bűncselekmények) erősödésével az érintett társadalmi csoportok és a környezetük, vagy például a különböző eredetű romacsoportok között érezhető feszültség alakult ki. Ezt a kedvezőtlen folyamatot mélyíti a természeti és épített környezet rossz állapota (illegális hulladéklerakók, pusztuló, lelakott ingatlanok, elhanyagolt közterületek és általános higiénés viszonyok), amely folyamatos feszültségforrás, és a tágabb térség ingatlanjainak elértéktelenedéséhez vezethetnek.

1.7.3. Települési identitást erősítő tényezők

Kecskemét **kulturális és építészeti öröksége** hozzájárul ahhoz, hogy a kecskemétiak ne csak lakóhelyként, hanem szűkebb hazájukként tekintsenek városukra, és ahhoz szoros szálakkal kötődjenek. Ennek további erősítése fontos feladat, hiszen a város lakosságának egyre jelentősebb hányada nem kecskeméti származású, hanem nagyon különböző földrajzi távolságokból folyamatosan költözött a településünkre.

Kecskemét **vallási sokszínűsége** mai napig élő örökséget jelent. A különböző felekezetek több évszázados békés együttélésének bizonyítéka a város szívének alkotó főtérrendszeren és közvetlen környékén felépült hét templom (Szent-Miklós templom, református templom, katolikus nagytemplom, görögkeleti templom, evangélikus templom, piarista templom és a Zsinagóga). Az egyházak a kulturális és építészeti öröksége megőrzése és fenntartása mellett fontos szerepet vállalnak az alsó- és középfokú oktatásban, valamint a szociális ellátásban, így jelentős társadalomszervező erőként is megjelennek a város életében. Kecskemét építészeti örökségének a vallási épületek mellett, fontos eleme a **gazdag szecessziós építészet**, amely meghatározza a városközpont egyedi építészeti arculatát, aminek országos viszonylatban kiemelkedő alkotása a népdalba is foglalt Cifrapalota. Az épített értékek megőrzésével több civil szervezet is foglalkozik a városban, mint például a Kecskeméti Városszépítő Egyesület,

a Kecskemét Köztereiért és Köztéri Alkotásaiért Alapítvány, valamint a Kecskeméti Lokálpatrióták Egyesülete, illetve számos városrészi szintű szerveződés.

Kecskemét városában jelentős identitásképző erőt képeznek a település agrárhagyományai, melyek leginkább a zöldség-gyümölcs ágazathoz köthetőek. Ezeket a város gazdasági szerkezetének átalakulása mellett is – ha csak részben is, de – sikerült megőrizni, így a korábbi szőlőnemesítéshez-borászatához kapcsolódó örökséget a Szőlészeti és Borászati Kutatóintézet, a Neuman János Egyetem Kertészeti és Vidékfejlesztési Kara, az Aranyhomok Kistérségfejlesztési Egyesület, valamint a Hírös Kertészek Egyesülete, mint civil szervezet viszi tovább. A gyümölcs vonalon a Kecskeméti Magyar Kajsziparack, a sárgabarackból készült – és hungarikumnak számító – Kecskeméti Barackpálinka őrizte meg a több száz évre visszanyúló hagyományokat.

Kecskeméten a kultúra közvetítéséhez szükséges intézményi háttér kiterjedt és sokelemű. A város kulturális intézményei közül nem egy országos hírű és szakmailag elismert. Ezek közül mindenképpen ki kell emelni a több díjjal is elismert Katona József Megyei Könyvtárat, a Kecskeméti Kulturális és Konferencia Központot, a Kecskeméti Ifjúsági Otthont, a Ráday Múzeumot, a Bozsó Gyűjteményt, vagy éppen a Kecskeméti Képtárat (Cifrapalota), melyek aktívan szerepet vállalnak a kecskeméti hagyományok ápolásában és a helyi kultúra szervezésében. **Kecskemét országos jelentőségű kiállításokkal és bemutatóhelyekkel is rendelkezik**, mint például a Magyar Fotográfiai Múzeum, a Magyar Naiv Művészek Múzeuma és a Szórakaténusz Játékmúzeum.

A város azonban nem csak a kiállító és kultúra közvetítő intézményeiről **híres**, hanem a **művészeti alkotóműhelyeiről is**, melynek kiemelkedő központjai a Nemzetközi Kerámiastúdió, a Nemzetközi Zománcművészeti Alkotóműhely, illetve a magyar animáció egyik vezető műhelyként számotartott Kecskemétfilm Kft.

A város híres szülőtteinek, Katona Józsefnek és Kodály Zoltánnak emlékét a közösség aktívan ápolja. Örökségüket a Katona József Színház, a Katona József Megyei Könyvtár, a Kecskeméti Katona József Múzeum, továbbá a Kodály Zoltán Ének-Zenei Általános Iskola, Gimnázium és Zenei Alapfokú Művészeti Iskola, valamint a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Kodály Zoltán Zenepedagógiai Intézete viszi tovább. A széles kulturális kínálatából a városnak a legnagyobb ismertséget a **Kodály-életműhöz** és módszerhez kapcsolódó tudás gondozása, közvetítése és a zene szeretete hozta, illetve a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Kodály Zoltán Zenepedagógiai Intézetének mestertanfolyamai, szemináriumai és koncertjei, melyek méltán világhíresek.

A magyar nemzet más kiemelkedő alakjai is eltöltöttek hosszabb-rövidebb időt Kecskeméten, köztük Petőfi Sándor. A forradalmár-költő nevezte versében „**hírös városnak**” Kecskemétet, ami mára a megyeszékhely állandó jelzőjévé (mai szóhasználattal brand-jévé) vált, és napjainkban a Hírös előtagú termékeken (pl.: a Zwack Unicum Nyrt. Hírös Kecskeméti termékei) és rendezvényeken (pl. Hírös Hét Fesztivál) keresztül próbálja erősíteni a város

ismertségét és a helyi identitást. Ugyanakkor a város, a „Kecskemét” név és annak toldalékos használatát, illetve a város jelképeinek magán-, vagy kereskedelmi célú használatát engedélyhez köti, mellyel egyrészt a hagyományokat, értékeket kívánja őrizni, másrészt azok méltó alkalmazását biztosítani.

A város **színházi életét** a Katona József Nemzeti Színház, a Kelemen László Kamaraszínház és a Ruszt József Stúdiószínház művészei és előadásai határozzák meg. A városi színjátszás értékes színfoltját képezi a fiatalabb korosztályokat megszólító Ciróka Bábszínház.

Külön kell szólnunk a **civil szervezetek** társadalomszervező jelentőségéről. A város lakosai által létrehozott és működtetett civil szervezetek is fontos szerepet játszanak Kecskemét élhető, fejleszthető környezetének, társadalmi tőkéjének gyarapításában. Ez különösen jól érzékelhető a kulturális, a sport és szociális ágazatokban, melyek jelentős társadalom- és közösségfejlesztő értéket hordoznak. Kecskeméten jelenleg 150-200 alapítvány, egyesület, szervezet, klub működik, amelyek igen széles skálán fedik le a város aktív közösségi életét. A tevékenységi körök szerint találunk közöttük ifjúsági, segítségnyújtó, jótékonyági, kisebbségi, természet- és környezetvédelmi, helyi gazdaságot támogató, ismeretterjesztő, sport és szabadidős, lokálpatrióta, városvédő-szépítő, kulturális, valamint egyházi szerveződéseket. A civil szervezetek a városi közélet megteremtésében, a helyi közösség formálásában, valamint a szabadidő tartalmas eltöltésének elősegítése révén a közérzet és a településhez való kötődés javításában játszanak meghatározó szerepet. A civil kezdeményezések és együttműködések színes palettája nélkül a „hely szelleme”, a helyi identitás és alkotó akarat is csorbát szenvedne. Ezek a szervezetek alapot adnak a különböző társadalmi csoportokat magukba foglaló közösségi létnek, az önkormányzat és a nonprofit szektor együttműködésének és együttgondolkodásának. Erre az együttműködésre egyre komolyabban támaszkodik az önkormányzat is, hiszen a különböző szerveződések számos területen kiegészítik, erősítik, sőt részben átvállalják (szociális, környezetvédelmi, településfejlesztési, sport) az önkormányzat által ellátandó feladatokat. A különböző civil szervezetek munkájának összehangolása érdekében 2007 óta **Városi Civil Kerekasztal** működik Kecskeméten, amely hozzávetőlegesen 120 szervezetet fog össze – 2020 márciusától – immár 13 szakmai kerekasztal mentén. A tagok tevékenysége az egészségügytől, a gyermek-, ifjúságvédelemtől, a hagyományőrzésen, sport- és szabadidő szervezésen keresztül egészen a műszaki-tudományos és innovációs tevékenységek elősegítéséig terjed.

Fontosnak tartja a város, hogy a fiatalok társadalmi szerepvállalását, közösségi életét is ösztönözze, s ezzel is hozzájáruljon a településükhöz történő kötődés erősítéséhez. Ennek érdekében az önkormányzat nem csak ifjúságkutató programot indított, de 2016-ban elfogadott egy ifjúsági cselekvési tervet, majd döntést hozott egy új 2019-2024-es időszakra szóló Ifjúsági Konceptió elkészítéséről, melyet 2018-ban fogadtak el. Emellett az önkormányzat ösztöndíjprogram segítségével is igyekszik a városhoz kötni, például a helyi középiskolákban és a kecskeméti felsőoktatásban tanuló fiatalokat.

1.8. A település humán infrastruktúrája

1.8.1. Humán közszolgáltatások

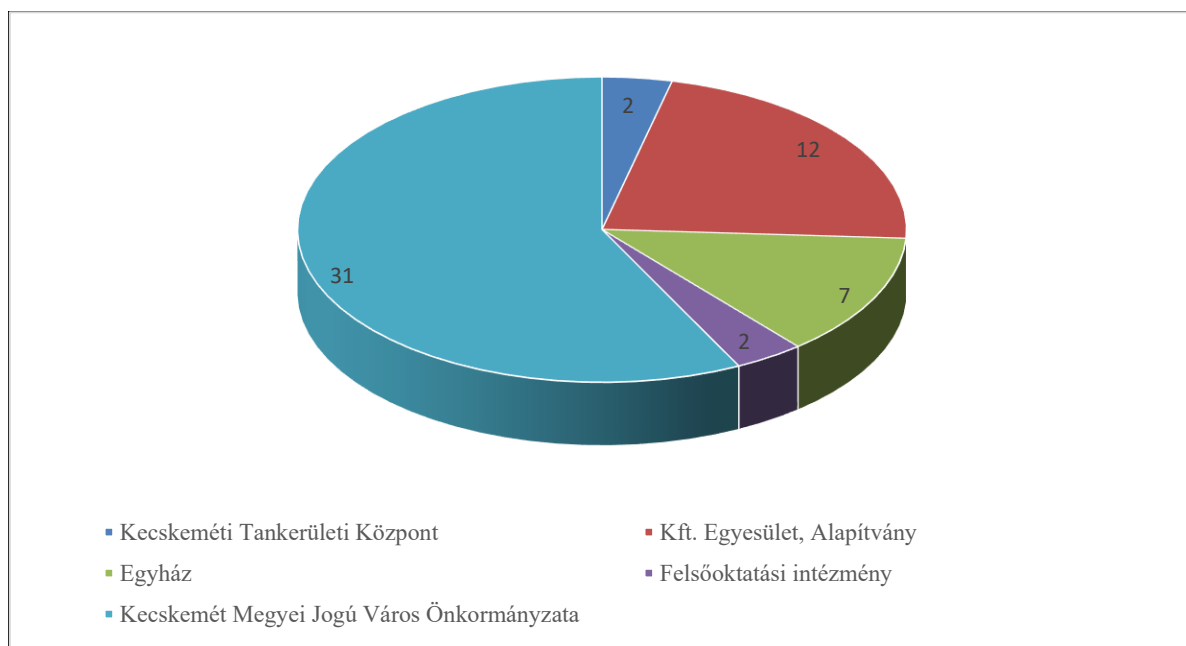
Kecskemét humán közszolgáltatási intézményrendszere kiterjedt és sokelemű. A város jelentős erőfeszítéseket tett az elmúlt években a rendszer működésének további javítása és a szakmai színvonalának növelése érdekében.

1.8.1.1. Kecskemét közoktatása

Óvodai ellátás

Kecskemét városában napjainkban 17 intézmény 54 feladat-ellátási helyen biztosít a lakosság számára óvodai ellátást. Az óvodai oktatási nevelési szolgáltatást számos szervezet biztosít a városban, így az óvodai fenntartók között megtalálható Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata, a Kecskeméti Tankerületi Központ, különböző egyházak (Református, Piarista, Katolikus, Hit Gyülekezete, Baptista Egyház), a Károli Gáspár Református Egyetem, továbbá a magánszférát képviselő alapítványok, egyesületek és Kft-k egyaránt (57. ábra). Míg az alapítványok, egyesületek, kft-k által fenntartott összesen 9 szervezet 12 feladat-ellátási helyen végez óvodai ellátási feladatokat, addig a kecskeméti önkormányzat kezelésében levő nagyszámú feladatellátási hely koncentrált intézményhálózatba (3 szervezeti egysége Corvina Óvoda, Kálmán Lajos Óvoda, Ferenczy Ida Óvoda) szerveződik, melyek (Corvina Óvoda 12, a Kálmán Lajos Óvoda 10, a Ferenczy Ida Óvoda pedig 9) összesen 31 telephelyen látják el az óvodai oktatási-nevelési tevékenységet.

57. ábra: Az óvodai ellátás biztosítása fenntartók szerint 2020.

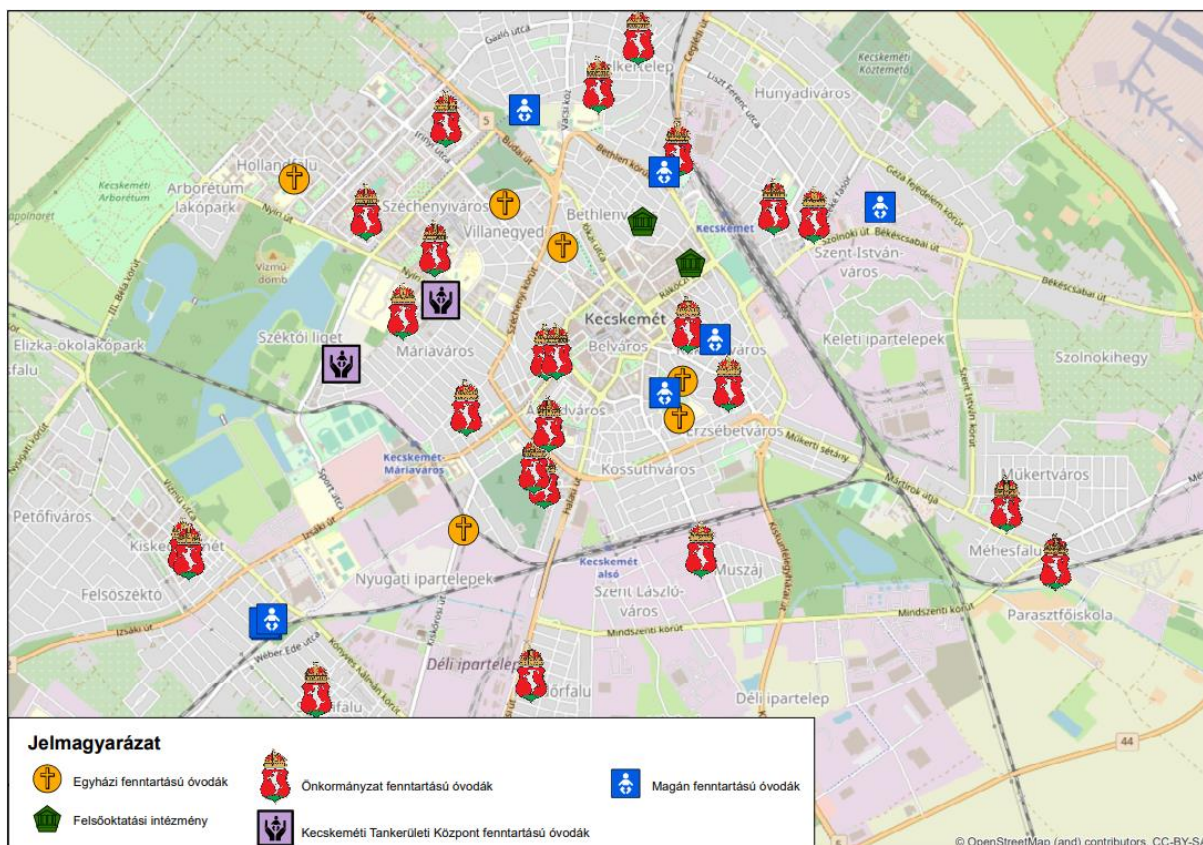

Adatok forrása: Oktatási Hivatal, Köznevelés Információs Rendszere 2020.

Az óvodai feladatellátási helyek területi lefedettsége kapcsán megállapítható, hogy a város központi belterületén belül, elsősorban a Nagykörúton belül, s annak közvetlen környezetében, a nagyobb bevezető utak közelében a legnagyobb a lefedettség (58. ábra). Ez nem meglepő, hiszen nem csak a jelentős történelemmel rendelkező önkormányzati és felsőoktatási fenntartású intézmények találhatók itt, hanem a lakossági igényekre (pl. munkahelyek közelsége, gyűjtőutak) reagáló egyházi és magán óvodák egy része is.

58. ábra: A kecskeméti óvodák telephelyeinek területi képe a fenntartók szerint

Adatak forrása: Oktatási Hivatal, Köznevelés Információs Rendszere 2020.

A külsőbb, sűrűn lakott, vagy az elmúlt évtizedekben fejlődésnek indult városrészek önkormányzati óvodákkal történő ellátottsága (így pl. Széchenyiváros É-Ny-i része, Petőfiváros Ny-i része, vagy Bogovicsfalu, Miklovicstelep, Dárdaitelep, Halasi úti Kiskertek, Homokbánya) gyengébb, így csak részben tudja kielégíteni a helyi igényeket, nagy gépjárműforgalmat generálva az intézményekkel jobban ellátott városrészek irányába. Figyelemreméltó, hogy a 10 egyéb belterületi egységből 7 esetében (Katonatelep 2 telephely, Hetényegyháza 2 telephely, Méntelek, Matkó, Talfája, Kadafalva, Szarkás) helyben biztosított az óvodai szolgáltatás.

Bár Kecskemét óvodáiban 2005 óta minden évben 100% alatti a kihasználtság, s az elmúlt évek fejlesztéseinek köszönhetően – az óvodai férőhelyek száma 10 év alatt mintegy 10%-kal növekedett – a rendelkezésre álló kapacitás (2019-ben 4.319 fő) már meghaladja a jelentkezők

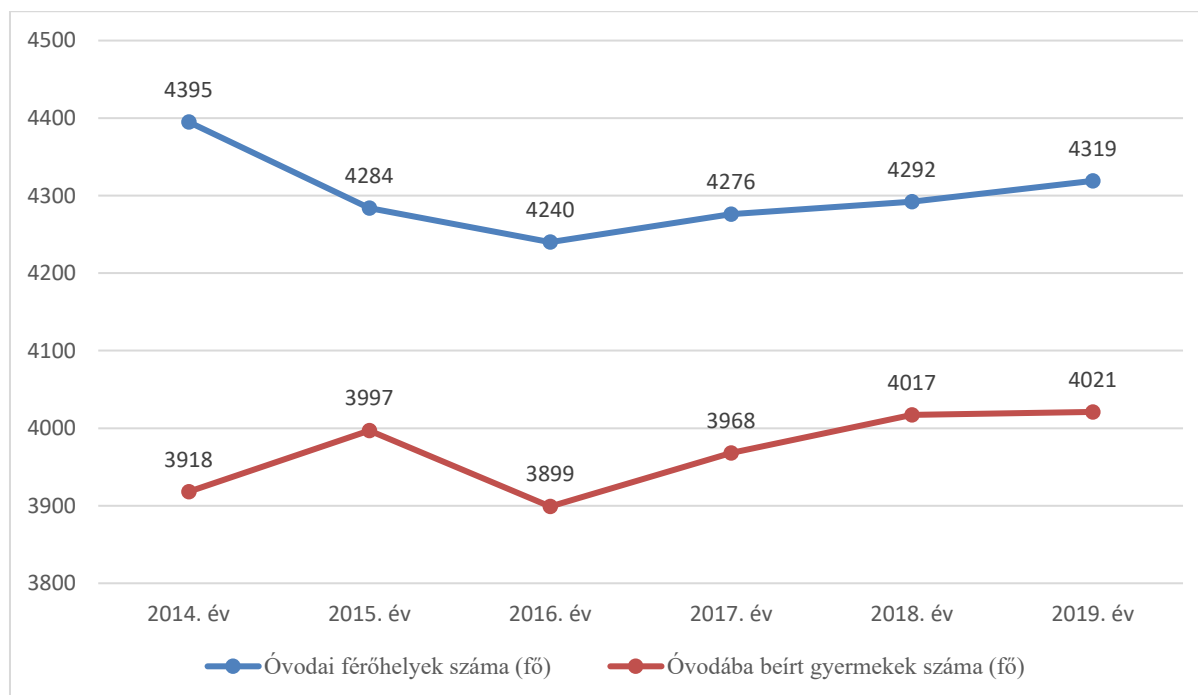

számát (2019-ben 4.021 fő). Az intézmények azonban a településen belül egyenlőtlenül helyezkednek el, ami kapacitásproblémákat idéz elő néhány népszerűbb, illetve gyorsan fejlődő városrész intézményeinek esetében.

Az önkormányzati óvodai intézményekbe felvehető gyermekek száma 3.035 fő, ami jelentősen alatta marad a jelentkezők számához (2019-ben: 4.021 fő) képest. Ezért is fontos a felsőoktatási (300 férőhely), egyházi (480 fő) és magánóvodák (504 fő) jelenléte a városban, melyek együttesen 1.284 férőhelyet biztosítanak az óvodáskorú gyermekek részére. A különböző társadalmi szinteken, a magánóvodai ellátás iránt mutatkozó igényeket jól jelzi, hogy a jelentős havi térítési díjak (35.000-70.000 Ft/fő/hó) ellenére, az alapítványi, egyesületi, vagy gazdasági társaságok által fenntartott intézmények iránt nagy kereslet mutatkozik Kecskeméten.

Érdeemes kiemelni, hogy az óvodába beíratott gyermekek száma a 2010-es évek elején tapasztalható stagnáláshoz, illetve az évtized közepén megfigyelhető kisebb visszaeséshez képest az elmúlt években lassú növekedésnek indult (59. ábra). A kedvező tendencia a város gazdasági fejlődésével, az állami családtámogatási rendszer folytatódásával, illetve az elmúlt évek születésszámainak figyelembevételével, az elkövetkező években is folytatódhat.

59. ábra: Az óvodai ellátási adatok jellemzői Kecskeméten

Forrás: KSH Területi Statisztika 2020.

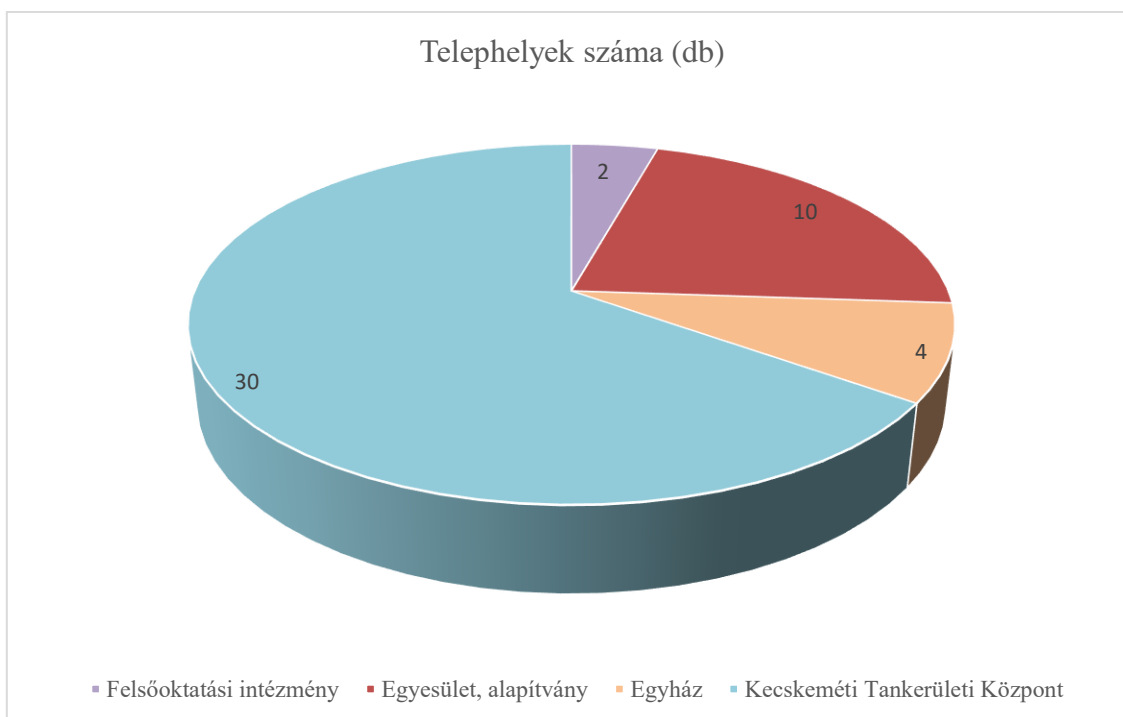
Általános iskolai ellátás

Kecskeméten az általános iskolai feladatok ellátása az óvodainál koncentráltabban, 11 fenntartó 17 intézményének 44 telephelyén történik, ahova 2019-ben 9.585 tanuló járt. Az általános iskolai ellátás infrastruktúrája az elmúlt években folyamatosan fejlődött

Kecskeméten. A feladatellátási helyek száma a KSH nyilvántartása szerint az elmúlt 6 évben 30-ról 36-ra növekedett, míg az iskolai osztályteremek száma 439-ről 501-re, a tanulók száma pedig 9.462-ről 9.585-re bővült. Változatos képet mutatnak az iskolák a fenntartóik alapján, melyek között találhatunk alapítványokat, egyesületeket, felsőfokú oktatási intézményt (Károli Gáspár Református Egyetem), egyházi szervezeteket (katolikus, piarista, református) és a Kecskeméti Tankerületi Központot (60. ábra). A városi intézmények által kínált változatos pedagógiai programok széleskörű lehetőségeket biztosítanak a szülők és gyermekeik számára – a hagyományos képzések mellett – az idegennyelvi, a művészeti, a környezeti, a hitéleti és a természettudományos szemlélet és ismeretek elsajátítására.

60. ábra: A kecskeméti általános iskolai feladatellátás fenntartók szerint 2020

Adatok forrása: Oktatási Hivatal, Köznevelés Információs Rendszere 2020.

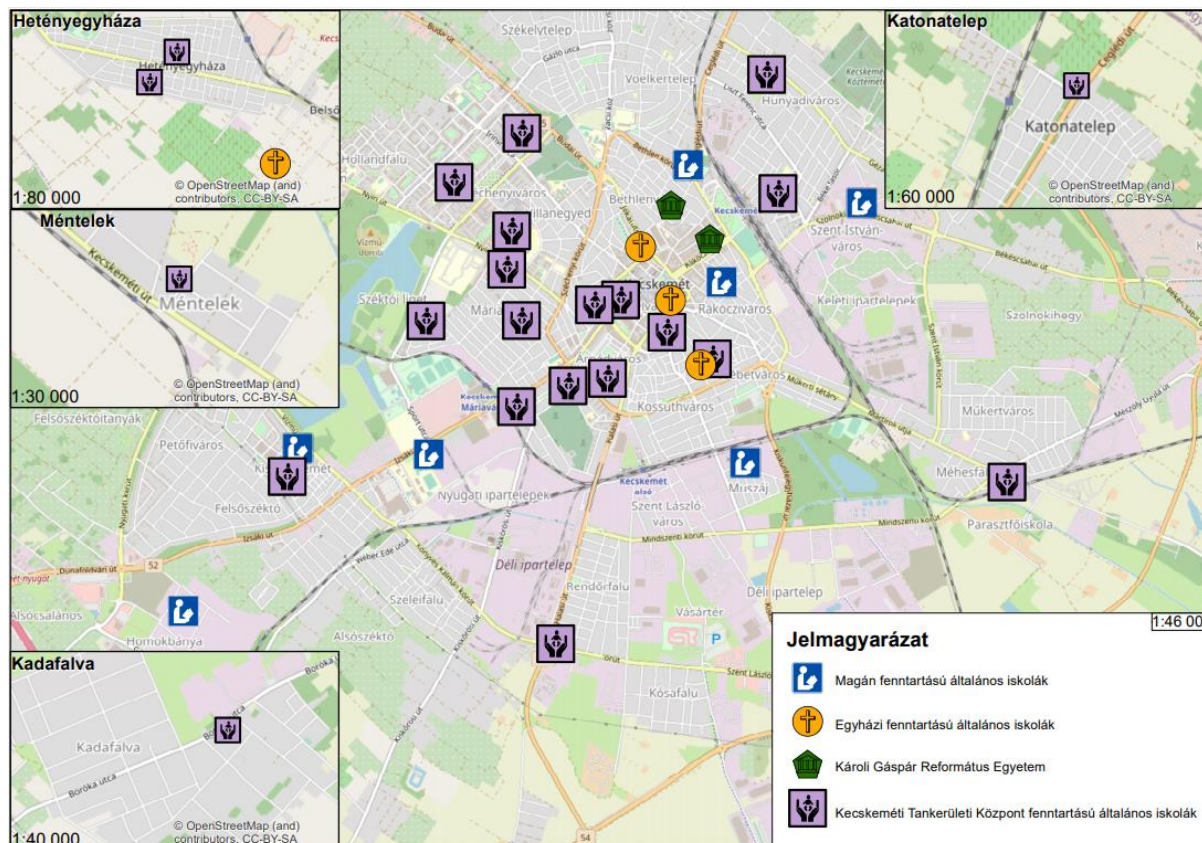
Az általános iskolai intézményhálózat területi lefedettsége kapcsán elmondható, hogy a városrészek tekintetében egyenletes az eloszlásuk, telepítésüknél fontos szempont volt a kedvező elérhetőség, illetve a városrészek népességszámához történő kapacitáskiépítés. (61. ábra). A 10 lakott egyéb belterületi egységből ötben (Katonatelep, Hetényegyháza, Méntelek, Kadafalva, Szarkás) működik általános iskola, míg a külterületen az Úrihegyben található speciális nevelési programú, Waldorf Általános Iskolai telephelyet.

Érdeemes kiemelni, hogy a város gazdasági szerepkörének erősödésével párhuzamosan, a kecskeméti általános iskolák térségi vonzása, jelentősége is bővült. Ezt látszanak alátámasztani a kecskeméti, állami fenntartású (Kecskeméti Tankerületi Központ) általános iskolákba más településekről bejáró diákok adatai (2014-ben: 658 fő; 2019-ben: 784 fő). A bejáró tanulók számának növekedését, s a vonzáskörzet bővülését jól mutatja, hogy 2020-ban

már 101 településről 814 fő járt be a Kecskeméti Tankerületi Központ helyi tagintézményeibe. Sajnos a város összes általános iskolájáról nem állnak rendelkezésre a bejárók adatai, de figyelembe véve az egyéb fenntartók (felsőoktatási, egyházi, magán) által üzemeltetett iskolák diáklétszámait (kb. 2.000 fő) a más településekről bejárók száma meghaladhatja az 1.000 főt is.

61. ábra: A kecskeméti általános iskolai intézmények területi képe a fenntartók szerint

Adatok forrása: Oktatási Hivatal, Köznevelés Információs Rendszere 2020.

Középfokú oktatás

Kecskeméten 2019-ben 22 intézmény látott el középfokú oktatási feladatokat (12 gimnáziumi, 7 szakgimnáziumi és 3 szakközépiskolai feladatellátási hely), további 9 intézményben foglalkoztak szakiskolai oktatással.

A nappali középfokú oktatás struktúrája hazánkban az elmúlt években átalakuláson ment át¹¹. Ennek lényege, hogy a szakközépiskolák szakgimnáziummá, a szakiskolák szakközépiskolává alakultak át, míg a szakiskolákat a sajátos nevelési igényű / fogyatékos diákok számára

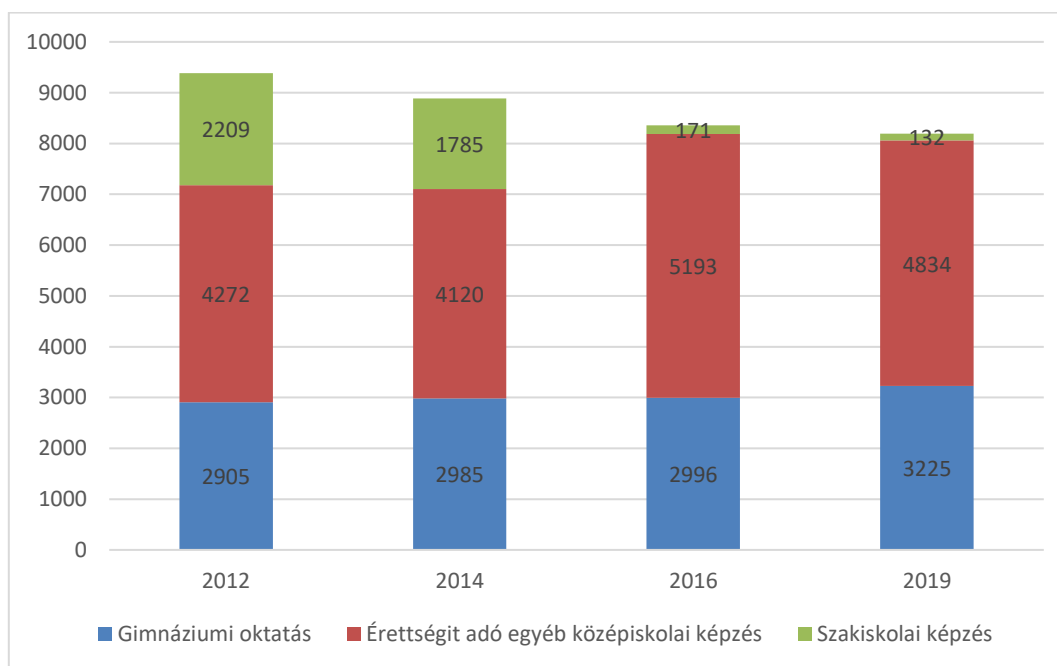
¹¹ A szakképző intézmények képzési szerkezetének strukturális változásai a 2016/2017-es tanévtől indultak el. A szakközépiskolák szakgimnáziummá, a szakiskolák szakközépiskolává alakultak át. Így lehetőséggé vált az, hogy a szakgimnáziumi, valamint a szakközépiskolai képzés érettségi végzettséget és szakmai képzettséget egyaránt nyújtson. A szakiskolák szakközépiskolává alakulnak, amelyben lényeges tartalmi újdonság az, hogy a szakközépiskola a hároméves szakmai képzést és a komplex szakmai vizsgát követően automatikus továbblépési (továbbtanulási) lehetőséget nyújt az érettségi megszerzéséhez egy kétéves, érettségire felkészítő képzés keretében.

tartották fenn. A középfokú oktatás belső struktúráját vizsgálva megállapítható, hogy a gimnáziumok szerepe és a képzési forma iránt mutatkozó társadalmi igény tovább növekedett, mint ahogy az is jól látható, hogy az érettségit adó szakgimnáziumok iránti kereslet is erősödött. Ugyanakkor a szakiskolák szerepe átalakult, így értelemszerűen csökkent – a vizsgált időszakban (2014-2019) – mind a feladatellátási helyek (16-ról 9-re), mind az osztálytermek (96-ról 15-re), mind pedig a tanulók száma (1785-ről 132-re) is.

A település középfokú oktatásának mennyiségi mutatói (pl. feladatellátási helyek száma, osztálytermek száma, tanulók száma, pedagógusok száma, számítógépet használók diákok száma) – az átalakulásból és a demográfiai folyamatokból is adódóan – a vizsgált időszakban (2014-2019) visszaesést mutatnak. Ugyanakkor a számok változásából jól látható, hogy a Mercedes gyár termelésének beindulása (2012) és a város dinamikus gazdasági fejlődésének beindulása óta, a középfokú oktatás tekintetében, a társadalmi igények az érettségit adó képzési formák irányába tolódtak el, ezen belül is a gimnáziumi és szakgimnáziumi képzések váltak mind népszerűbbé. Ez a folyamat jól nyomonkövethető a különböző középfokú oktatási intézményekbe járó tanulók számának alakulásából. (62. ábra).

62. ábra: A kecskeméti középfokú oktatásban részt vevő tanulók számának alakulása képzési típusonként

Adatok forrása: KSH Területi statisztika 2020

Az ábra adatai alapján látható, hogy a nappali rendszerű középfokú oktatásban résztvevők száma 2012 óta mintegy 14,5%-kal csökkent, ezen belül a legnagyobb visszaesést (94%-os) – a középiskolák strukturális átalakításának is köszönhetően – a szakkiskolák tanulói létszámában láthatjuk. Megfigyelhető továbbá, hogy a gimnáziumi és a középiskolai (szakgimnázium és szakközépiskola) oktatás esetében növekedett a tanulók száma, az

előbbit 11%-kal, míg utóbbit 13%-kal. A 2019-es adatok alapján a kecskeméti diákok 39,4%-a gimnáziumban, 59%-a szakgimnáziumban és szakközépiskolában, 1,6%-a pedig szakiskolában tanult. Az 1000 lakosra jutó nappali tagozatos középiskolai tanulók számát (74,21 fő) tekintve Kecskemét jelentős pozíciójavulást (1999-ben 17. helyezés) ért el 2019-re (9. helyezés) a megyei jogú városok rangsorában. Kecskemét növekvő oktatási szerepkörét jól mutatja, hogy a középfokú oktatásban résztvevők közül, napjainkra jelentőssé vált a más településekről bejárók aránya (34,8%), így 2019-ben a gimnáziumok, szakgimnáziumok és szakközépiskolák diákjai közül 2.775 fő, míg a szakiskolások közül 77 fő érkezett más településekről. A városban található 7 db középiskolai kollégiumban, 2019-ben 926 középiskolás és 15 fő szakiskolai tanuló részesült elhelyezésben.

A város oktatási szerepkörének erősödését jelentős módon segítette a középfokú intézmények képzési kínálatának munkaerőpiaci igényekhez történő közelítése, a szervezeti és infrastrukturális korszerűsítés, valamint a – városban megtelepedett német vállalkozások hathatós közreműködésével támogatott – duális képzés bevezetése. Ez utóbbi a 2011/12-es tanévtől több szakma esetében is (mechatronikuskarbantartó; járműgépészeti szerelő, javító, karbantartó; gépjárműkarosszéria-készítő, javító; gépjármű-mechatronikus) lehetőséget biztosított a 10. és 11. évfolyamos tanulóknak az új típusú, duális képzésben történő részvételre, amely azóta is folyamatosan bővül. A kecskeméti középfokú oktatási intézményekben gimnáziumi, technikus, szakképzési, szakgimnáziumi és szakiskolai képzés keretében lehet elsajátítani különböző tantárgyak és ágazati területek ismereteit. A kecskeméti középiskolai (szakgimnázium, szakközépiskola) intézményekben mintegy 20 szakágazat, több mint 40 szakterületen lehet technikus szakképesítést, illetve a szakiskolákban még ennél is több szakterületen szakmát szerezni.

A középfokú oktatási hálózaton belül, Kecskemét nagy figyelmet fordított a képzés-átképzés, valamint felnőttképzés rendszerének fejlesztésére, a képzés minőségének és tárgyi feltételeinek javítására, valamint a munkaerőpiaci igényeknek megfelelő képzések kialakítására is. Jelenleg a városban, a középfokú felnőttképzés keretében 4 alapkompétencia és felzárkóztató képzés, valamint hozzávetőlegesen 30 szakma közül választhatnak a jelentkezők. Az élethosszig tartó tanulás jegyében Kecskeméten 2014 és 2019 között összességében 9.223 fő (ebből 2019-ben 1280 fő) vett részt valamilyen középfokú végzettséget biztosító felnőttoktatási képzésen.

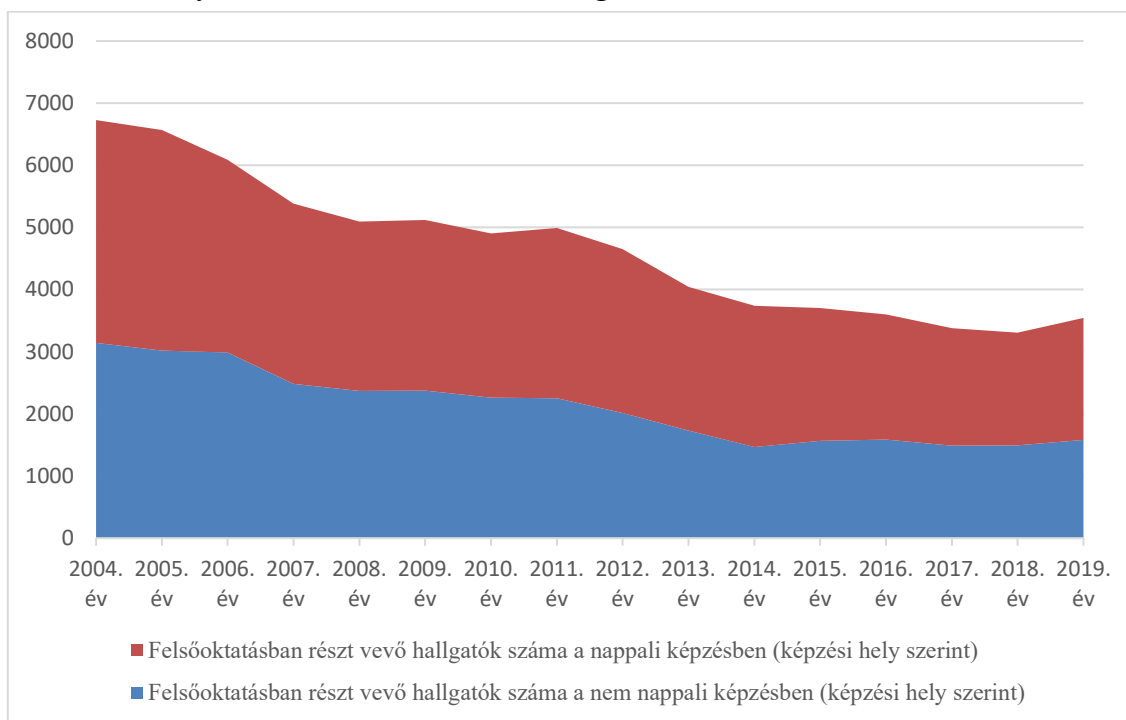
Felsőoktatás

Bár Kecskemét Megyei Jogú Város sokszínű felsőoktatási képzési kínálattal rendelkezik, felsőoktatási szerepköre összességében elmarad a nagy egyetemi vidéki központokétól (pl. Szeged, Pécs, Debrecen, Miskolc), melynek jelentősége az ezredforduló utáni évtizedben még tovább csökkent: 2004-ben még 6.728 hallgató tanult a városban, 2019-ben már csak 3.542 fő (63. ábra). A felsőoktatási rendszer, s annak kínálata az ezredforduló óta folyamatos

átalakulásban van. A városban különböző fenntartók által működtetett felsőoktatási intézményeket, illetve azok képzési kínálatát találhatjuk meg, melyek több tudományterületen (pl. pedagógiai, műszaki, kertészeti, gazdasági, művészeti) is biztosítanak felsőfokú képzéseket a kecskemétre jelentkezett hallgatók számára.

63. ábra: *A felsőoktatásban részt vevő hallgatók számának változása Kecskeméten*

Adatok forrása: KSH Területi statisztika 2020.

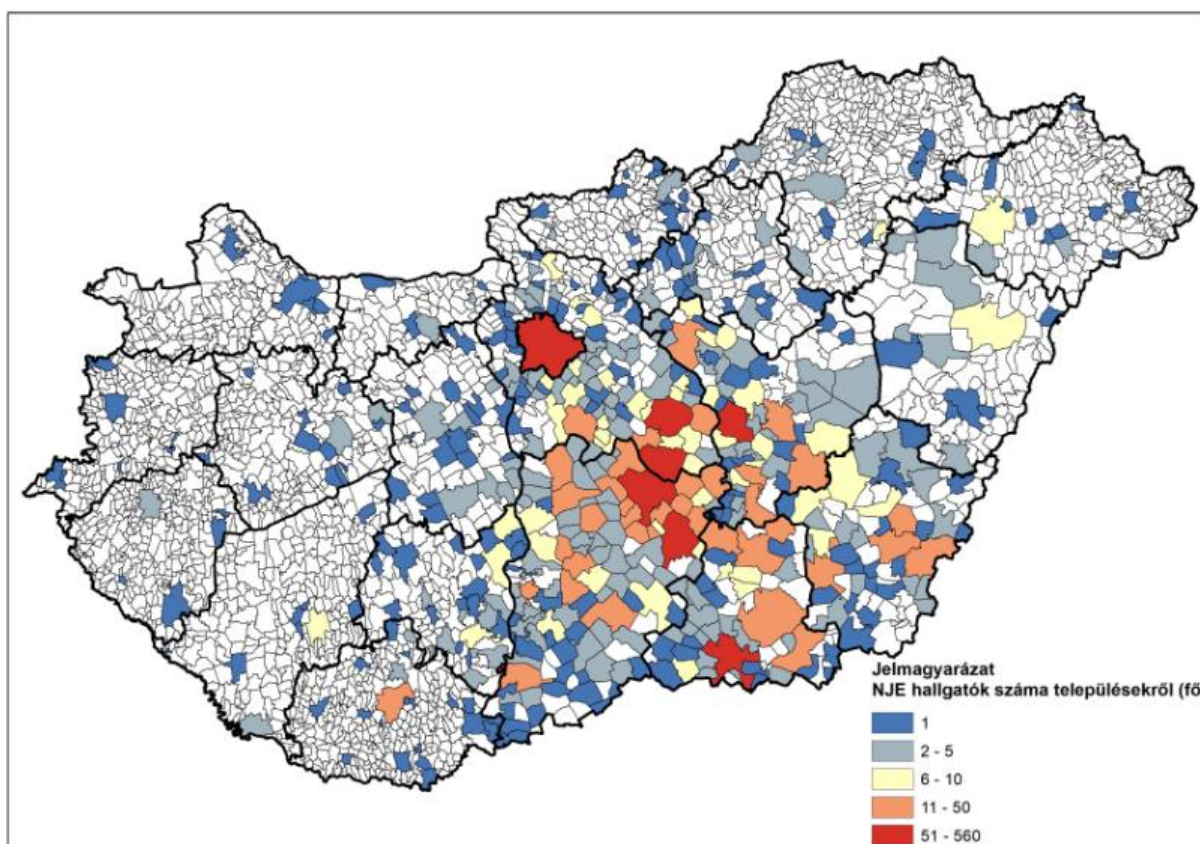
A településen működik 2000. szeptember első napjától a **Szegedi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kar Repülő- és Űrorvosi Tanszéke**, ahol a magas színvonalú repülőorvosi diagnosztikai, kutató- és oktatói tevékenység megalapozta az egyetemi szintre történő emelést, s lehetővé tette a már végzett általános orvosok számára – ötven hónapos felkészülés után – hogy e tárgyból szakvizsgázhassanak. A **Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem - Kodály Zoltán Zenepedagógiai Intézete** kecskeméti oktatási telephelyén 2005. január 1. óta biztosít külföldi és hazai hallgatóknak felsőfokú zenepedagógiai képzéseket. A gazdaságtudományi képzések a **Tomori Pál Főiskola** szervezésében, 2010-től érhetőek el a kecskeméti oktatási egységében, ahol gazdálkodás és menedzsment, pénzügy és számvitel, valamint nemzetközi gazdálkodás alapszakokon lehet tanulmányokat folytatni, költségtérítéssel formában. A Neumann János Egyetem (NJE) 2020-as szervezeti átalakításának eredményeként, ismét megtalálhatók a **Károli Gáspár Református Egyetem** képzései a városban. Az átalakítás eredményeként az NJE Pedagógusképző Kara 2020. július 31. napján átkerült Károli Gáspár Református Egyetem szervezeti rendszerébe. A változások következtében újabb kar és képzési formák jelennek meg hamarosan Kecskemét felsőoktatási struktúrájában. A Károli Gáspár Református Egyetem összesen hét szakot indít Kecskeméten 2021 szeptemberétől. Új karként jelenik meg a városban a Szociális és Egészségtudományi

Kar, és visszatér Kecskemétre a nagy múltú jogászképzés, a Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Karának köszönhetően. A Szociális és Egészségtudományi Kar keretében szociális munka, valamint szociálpedagógia alapképzést hirdetnek levelező munkarendben. Az Állam- és Jogtudományi Kar keretében pedig jogi felsőoktatási szakképzést és jogász osztatlan képzést indítanak 2021 szeptemberétől szintén levelező munkarendben. A Pedagógus Kar 2021-es kínálatában a megyeszékhelyen csecsemő- és kisgyermeknevelő, valamint óvodapedagógus szak lesz elérhető nappali képzésben. Emellett levelező rendszerben ugyanezekre a szakokra, valamint közösségszervezés szakra lehet majd jelentkezni.

A város felsőoktatási életében a legfontosabb szerepet a 2000 óta folyamatos átalakuláson átmenő, kecskeméti székhelyű, s ma már alkalmazott tudományok egyeteme besorolást viselő *Neumann János Egyetem* (továbbiakban: NJE) tölti be. Az Egyetemen a 2020/2021-es tanévben 3.105 diák rendelkezett hallgatói jogviszonnal, ezek közül 2.547 fő érkezett Kecskemét közigazgatási határán kívülről. Az Egyetem növekvő térségi szerepét mutatja, hogy a hallgatók már mintegy 500 településről, ezen belül is legnagyobb számban Bács-Kiskun, Pest, Jász-Nagykun-Szolnok, Csongrád és Békés megyék területéről érkeztek (64. ábra).

64. ábra: A Neumann János Egyetemre járó hallgatók állandó lakhelyük alapján

Adatok forrása: Kecskeméti Főiskola 2020.

Az elmúlt évtizedben a Neumann János Egyetem a munkaerőpiaci igények minél teljesebb körű kielégítése érdekében új szakirányokat (gépészmérnöki, járműmérnöki, logisztikai mérnöki, vidékfejlesztési agrármérnöki, környezetgazdálkodási agrármérnöki) vezetett be, melyekkel együtt **jelenleg a három karon** (Gazdaságtudományi, GAMF Műszaki és Informatikai, Kertészeti és Vidékfejlesztési) összesen **15 alapszak és 5 mesterszak** (Nemzetközi gazdaság és gazdálkodás, MBA, Gépészmérnöki, Kertészmérnöki, Vidékfejlesztési agrármérnöki) **közül választhatnak a jelentkezők.**

2012 óta lehetőség van az intézményben **duális képzési rendszerben** is folytatni a tanulmányokat, ami azt jelenti, hogy a hagyományos felsőoktatási képzési rendszertől eltérő, gyakorlatorientált képzésen vehetnek részt a hallgatók. A gyakorlati képzés – a képzési időnek közel a felében – az egyetemi karokon kívül a szerződött partnereknél zajlik. A hallgatók jelenleg 13 alapszak és egy mesterképzés (gépészmérnöki) területén tanulhatnak duális rendszerben, ahol a Gazdaságtudományi Kar alapszakjain keresztül összességében 19 db, GAMF Műszaki és Informatikai Karon 66, míg a Kertészeti és Vidékfejlesztési Kar képzéseinek keretében 15 gyakorlati képzőhely áll a hallgatók rendelkezésére.

Az alap- és mesterképzéseken túl, jelentős a **felsőfokú szakképzés** (a három karon összesen 7 területen) és a **szakirányú továbbképzés** (a három karon összesen 15 szakirány) is, melyek meghatározó mértékben bővítik az egyetem oktatási kínálatát.

1.8.1.2. Kecskemét egészségügyi ellátó-hálózata

Háziorvosi alapellátás

Kecskemét 2020-ban 47 felnőtt háziorvosi praxissal és 21 felnőtt háziorvosi feladat-ellátási hellyel, valamint 22 házi gyermekorvosi körzettel (ezekben 20 orvos látja el a feladatokat) és 16 házi gyermekorvosi feladat-ellátási hellyel rendelkezett, ezek közül 10 olyan feladatellátási hely található a városban, ahol egyszerre vehető igénybe felnőtt háziorvosi és házi gyermekorvosi ellátás. A szatellit települések közül Hetényegyháza, Kadafalva és Katonatelepe is rendelkezett egy-egy orvosi rendelővel, ahol mind a felnőtt, mind pedig a gyermekorvosi ellátás igénybe vehető. A 2020-as összehasonlító adatok hiányában, 2019. év végén egy háziorvosra országosan 1.624 főnyi ellátott lakos jutott. Ez az érték Bács-Kiskun megyében 1.589 fő, Kecskeméten pedig 1.532 fő volt, ami kedvezőbb mind az országos, mind pedig a jellemző megyei átlagnál. Az orvos-beteg találkozások száma a háziorvosi ellátásban 2014 és 2019 között gyakorlatilag nem változott (0,3%-os növekedés), a háziorvosi ellátásban a megjelentek és a meglátogatottak esetszáma 2019-ben összesen 573.619 db volt. Ugyanezek a számok a házi gyermekorvosi ellátásban csökkenő számot mutattak a vizsgált időszakban (2014-ben 164.974 eset, míg 2019-ben 159.080 eset).

A kedvező városi ellátottsági képet némileg árnyalja, hogy praxissal rendelkező 47 felnőtt háziorvosból 21 fő, míg a 20 házi gyermekorvosból 10 orvos töltötte már be a rá irányadó nyugdíjkorhatárt.

Fogorvosi alapellátás

A megyeszékhelyen 18 fogorvosi körzet található. A 18 fogorvosból 2 nyugdíjas korú. Fogorvosi rendelők száma: 18 (mindegyik ESZII telephely).

Ügyeleti ellátás

A kecskeméti ügyeleti ellátás a 2013. június 30 után a Kecskemét és Térsége Ügyeleti Társulás megszűnését követően, az érintett környező települések (13 db) az ügyeleti ellátásra az ESZII-vel kötött külön szerződés alapján jogosult. A város területén a felnőtt háziorvosi és a házi gyermekorvosi ügyeleti ellátást a Bács-Kiskun Megyei Kórház Nyíri úti telephelyén biztosítják. A fogorvosi ügyeleti ellátás az Egészségügyi és Szociális Intézmények Igazgatósága Piaristák terén található rendelőintézetében történik.

Védőnői tevékenység

Védőnői körzetek száma: 34 db; területi védőnő: 34 fő

Egy védőnőre jutó gyermekek száma: 233 fő

Gyógyszertárak száma

Kecskemét 2019-ben 35 gyógyszertárral és 2 fiókgyógyszertárral rendelkezett, a településen 10.000 főre átlagosan 3,35 gyógyszertár jutott, ami lényegesen kedvezőbb ellátottsági szintet mutat az országos 3,07-es értéknél.

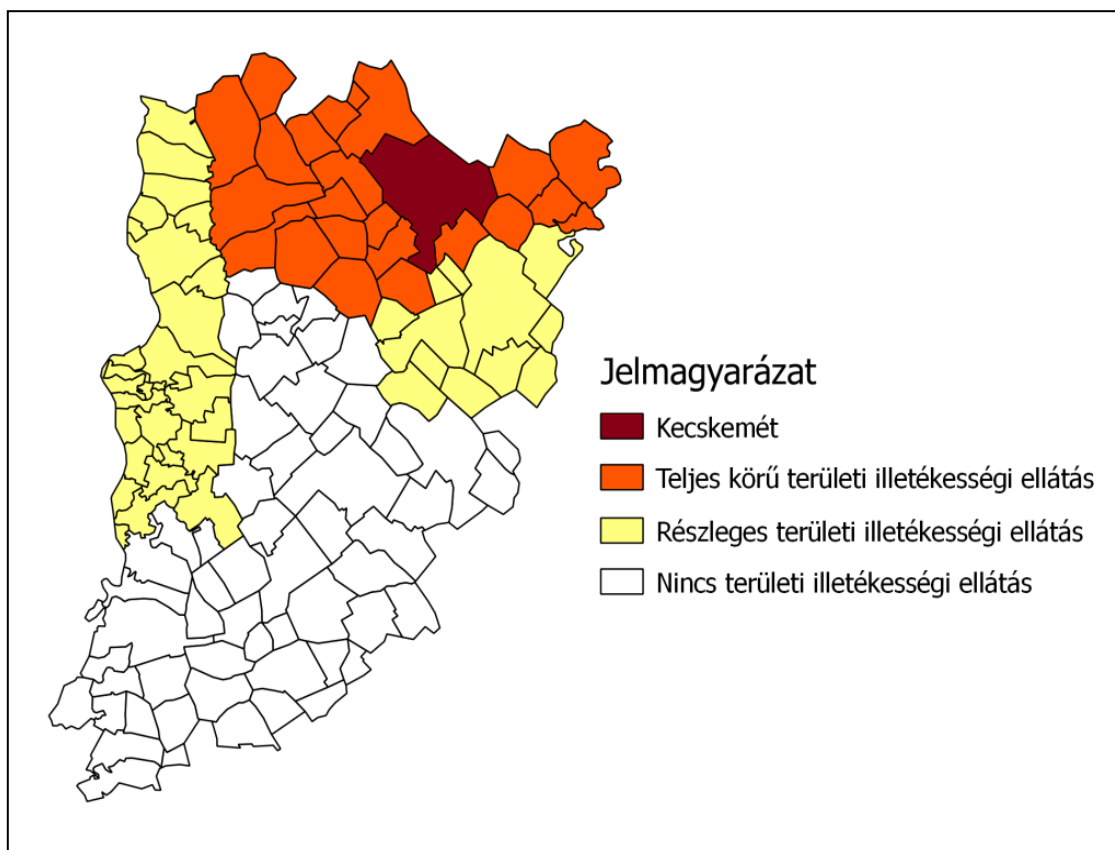
Kórházi ellátás

Kecskeméten két kórház is foglalkozik egészségügyi ellátással. **A Magyar Honvédség Egészségügyi Központ Repülőorvosi, -Alkalmasságvizsgáló és Gyógyító Intézet** 2013. június 1-től a Magyar Honvédség, Egészségügyi Központ szervezeti elemeként végzi működését, amely az elsődleges katonai egészségügyi és alkalmasságvizsgáló feladata mellett, a civil lakosság egészségügyi ellátását is vállalja, járóbeteg szakrendelések (Belgyógyászat, Ideggyógyászat, Elektrofiziológia, Gasztroenterológia - Endoszkópia, Reumatológia/Fizioterápia, Aneszteziológia, Általános és Baleseti Sebészet, Fül-orr-gégészet és Audiológia, Fogászat, Bőrgyógyászat, Szemészet, Elmeagyógyászat, Kardiológia), a diagnosztikai szolgáltatások (Ultrahang, Röntgen, EEG, ENG, EMG, BERA, Endoszkópia), valamint egynapos sebészeti beavatkozások (sebészeti, szemészeti, bőrgyógyászati, fül-orr-gégészeti ambulanciáján keresztül) területén.

A Bács-Kiskun Megyei Kórház Szegedi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kar Oktató Kórházának jelentősége messze túlmutat a megyeszékhelyen. A kórház kecskeméti telephelyei 24 település (2019: 196.673 fő) teljes körű területi illetékességű ellátásáért felelt, valamint további 38 településen – a kalocsai és kiskunfélegyházi kórházak működési területén – is rendelkezik bizonyos ellátási feladatok tekintetében területi illetékességgel (65. ábra). A kecskeméti kórházi telephelyek a járóbeteg szakellátás területén 18 szakrendelés, 11 diagnosztikai osztály és 25 fekvőbeteg osztály található, ahol 135 szakellátási terület gyógyító szolgáltatásai állnak a lakosság rendelkezésére. A járóbeteg szakellátás területén (2014-től 2019-ig) a megjelenési esetek száma 1,59 millió és 1,8 millió között volt (2019-ben 1,62 millió eset), melynek során a beavatkozások száma 7,73 millió és 8,38 millió db között mozgott (2019-ben 8,09 millió db).

65. ábra: A Bács-Kiskun Megyei Kórház kecskeméti telephelyének területi illetékességi ellátó körzete

Adatok forrása: Bács-Kiskun Megyei Kórház 2019.

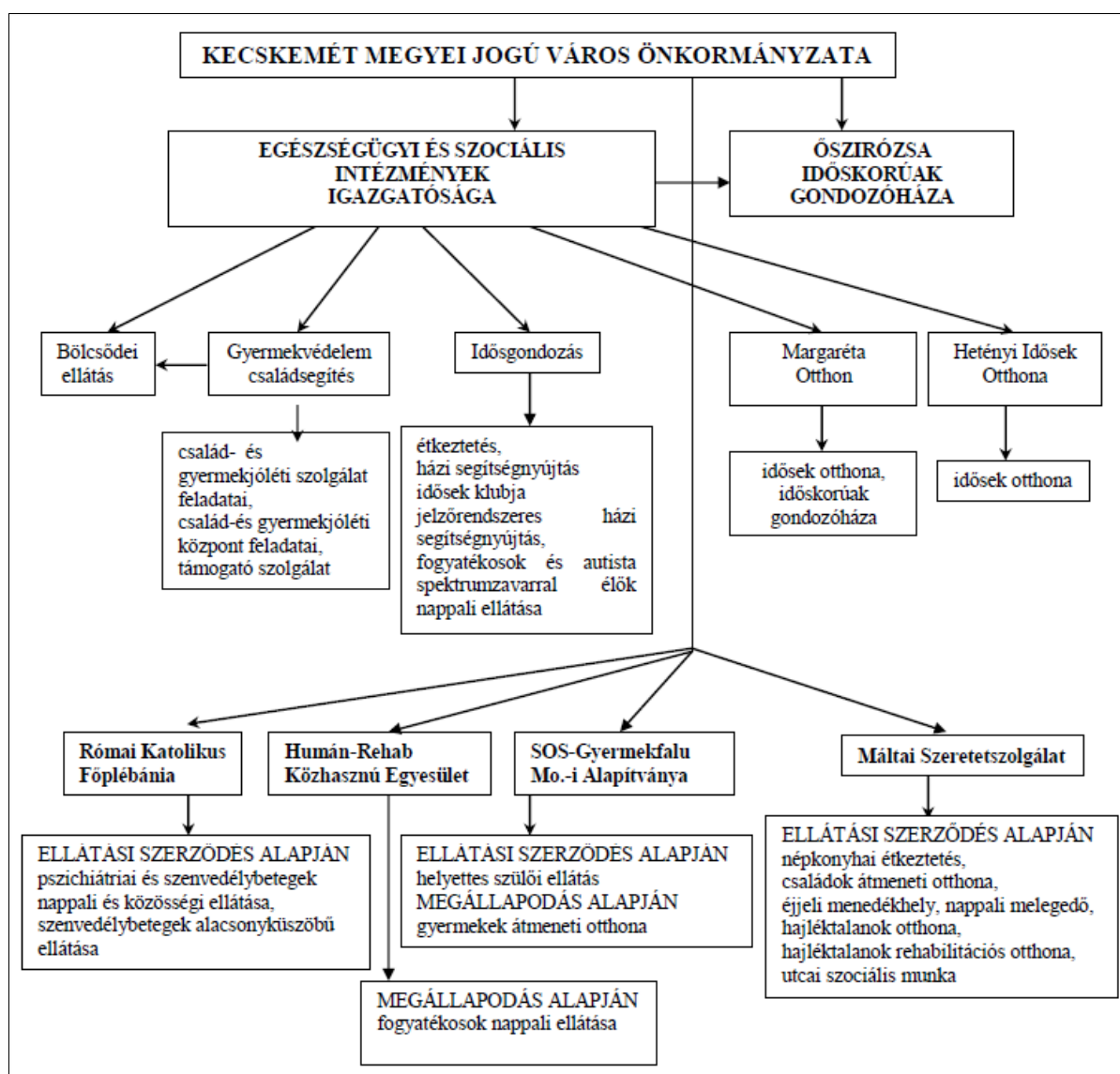
A fekvőbeteg ellátás terén a 2014 és 2019 közötti időszakban a kecskeméti kórházi ágyak száma alig változott (2014-ben 1766, míg 2019-ben 1785 db). Ezzel az értékkel az országos átlaghoz képest (2019-ben az 1000 főre 6,9 kórházi ágy jutott) Kecskemét kiemelkedően kedvező pozícióban van (2019-ben az 1000 főre jutó kórházi ágyak száma 16,17 db). Érdemes megfigyelni az ágykihasználtságot is ami (a kórházakban ténylegesen teljesített és a teljesíthető ápolási napok hányadosa) országosan 71,8%-os, míg Kecskeméten 73,7%-os.

1.8.1.3. Szociális- és gyermekjóléti ellátóhálózat

Kecskemét városának szociális alapszolgáltatásait és szakosított feladatait, valamint gyermekjóléti ellátását a 2007. július 1-jétől integrált intézményként működő Egészségügyi és Szociális Intézmények Igazgatósága (ESZII), továbbá a 2010. április 1-től működő Ószirozsa Időskorúak Gondozóháza látja el (66. ábra). Egyes szociális feladatok ellátásában (pl. gyermekvédelem, hajléktalan ellátás) más, civil és egyházi szervezetek is részt vesznek (pl. Magyar Máltai Szeretetszolgálat, SOS-Gyermekfalu Magyarországi Alapítványa, Római Katolikus Főplébánia, Humán-Rehab Közhasznú Egyesület).

66. ábra: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának fenntartásában működő szociális alap- és szakosított ellátásainak szervezeti ábrája

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiója, 2019.

A szociális alapszolgáltatások

- a szociálisan rászorultaknak, rossz egészségi állapotúaknak és időseknek biztosított **étkeztetés**,
- **házi segítségnyújtás** és **jelzőrendszeres házi segítségnyújtás** az önmaguk ellátására képtelen idősek és az egészségi állapotuk miatt rászorulók részére (1999 óta működik a városban jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, ennek biztosítása 2013. július 1-től kötelező állami feladat, melyet az önkormányzat működtet a fenntartóval kötött szerződés alapján),
- **családsegítés** (az anyagi nehézségekkel küzdők számára a pénzbeli, természetbeni ellátásokhoz és a szociális szolgáltatásokhoz való hozzájutás szervezése, továbbá szociális segítőmunkával a családban jelentkező működési zavarok, illetve konfliktusok megoldása),
- **támogató szolgálat**, ami a fogyatékos személyek lakókörnyezetükben való ellátását teszi lehetővé (Állami feladat, önkormányzati működtetésben)
- **időskorúak nappali ellátása**, amely a szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes időskorúak napközbeni gondozására szolgál,
- **értelmi fogyatékosok nappali ellátása**,
- **fogyatékkal élők nappali ellátása** (együtműködési megállapodás keretében a feladatellátást a HUMÁN-REHAB Közhasznú Egyesület biztosítja),
- **szenvedélybetegek és pszichiátriai betegek nappali és közösségi ellátása** (az önkormányzat 2015. január 1-jétől kezdődően kötött ellátási szerződést a Római Katolikus Főplébániával, mely szolgáltatás a RÉV Szenvedélybeteg-segítő Szolgálat keretében működik),
- **népkonyhai étkeztetés** (a szolgáltatást 2004. január 1-je óta a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület biztosítja, ellátási szerződés alapján),
- **hajléktalanok részére biztosított alapszolgáltatások**, mint például az utcai szociális munka, a nappali melegedő (a jelzett szolgáltatásokat 2011. június 1-jétől szintén a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület biztosítja, ellátási szerződés alapján).

Kecskemét város területén az ESZII által nyújtott alapszolgáltatások, az étkeztetés, a házi segítségnyújtás, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, a családsegítés, a támogató szolgálat, az idősek nappali ellátása és az értelmi fogyatékosok nappali ellátása.

Az **étkeztetés** keretében az ESZII gondoskodik azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább egyszeri meleg étkezéséről, akik azt önmaguk és eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani. Étkeztetésben részesül az az igénylő is, aki kora vagy egészségi állapota miatt nem képes az étkeztetésről más módon gondoskodni.

A **házi segítségnyújtás** keretében az ESZII gondoskodik azokról az időskorú személyekről, akik önmaguk ellátására nem képesek, illetve azokról, akik az egészségi állapotuk miatt erre rászorulnak, ezt az ellátási formát igénylik és gondozási szükségletüket az intézményvezető megállapította. A **jelzőrendszeres házi segítségnyújtás** 1999. óta működik a városban. A szolgáltatást 2019-ben 118 készülékkel működteti az intézmény. E rendszer segítségével fenntarthatók a biztonságos életvitel feltételei, krízishelyzetben lehetőséget nyújt az ellátást igénybe vevő személynél történő gyors megjelenésre és segítségnyújtásra. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás 2013. július 1-jétől az állam kötelező feladatai közé tartozik, viszont működtetését továbbra is az önkormányzatunk látja el, az állami fenntartóval kötött szerződés alapján.

A **családsegítés** olyan személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka eszközeinek és módszereinek felhasználásával hozzájárul az egyének, családok, valamint a különböző közösségi csoportok jólétéhez és fejlődéséhez, továbbá a szociális környezetükhöz való alkalmazkodáshoz. E feladatot a család- és gyermekjóléti szolgálat keretein belül az ESZII egy központi telephelyen (a család- és gyermekjóléti központ járási és egyéb más szintű feladataival együtt, kihelyezett ügyfélfogadást is tartva), az Szt. és a Gyvt. rendelkezései alapján a Család- és Gyermekjóléti Központban biztosítja.

A **támogató szolgálat** speciális alapellátási feladat, mely a fogyatékos személyek lakókörnyezetben történő ellátására jött létre. A szolgálat célja a fogyatékos személy önrendelkezésén alapuló önálló életvitelének megkönnyítése, elsődlegesen a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítségével, valamint önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosításával. A 2016. évtől a támogató szolgálat finanszírozása újra közvetlen állami támogatás révén valósul meg.

A **nappali ellátást nyújtó intézmények** tekintetében szintén jelentős szerepet vállal az ESZII. Az **idősek nappali ellátása** a szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes időskorúak napközbeni gondozására szolgál. A szolgáltatást az intézmény 2019-ben 4 telephelyen, összesen 461 fő ellátásával biztosította.

Az **értelmi fogyatékosok nappali ellátása** a harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes, vagy önellátásra nem képes, felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek részére biztosít lehetőséget napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére. 2019-ig a fogyatékosok nappali ellátását – az önkormányzat részéről – az Ipoly u. 1. szám alatti egyetlen telephelyen biztosította az ESZII (MOSOLYSZIGET Értelmi Fogyatékosok Nappali Intézménye). A szociális ellátórendszer bővítése kapcsán második telephelyként megépült a CSODABOGÁR Autizmussal és Fogyatékkal Élő Személyek Nappali Intézménye, amely lehetővé teszi az autizmus spektrumzavarral élők nappali ellátását. Emellett az önkormányzati feladatellátást segíti a HUMÁN-REHAB Közhasznú Egyesület is, amely telephelyén 40 férőhelyen

biztosítja a fogyatékkal élő személyek nappali ellátását. Ezen a területen segít a RÉV Szenvedélybeteg-segítő Szolgálat is (az önkormányzattal kötött ellátási szerződés keretében), mely szervezet *szenvedélybetegek és pszichiátriai betegek nappali és közösségi ellátását*, valamint a *szenvedélybetegek alacsonyküszöbű ellátását* biztosítja a városban.

A *népkonyhai étkeztetést* – ellátási szerződés keretében – 2004. január 1-je óta a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület biztosítja a Kecskemét, Hoffmann J. u. 11. szám alatti telephelyén. A hajléktalan személyek részére biztosítandó alapszolgáltatások közül az *utcai szociális munkát*, valamint a *nappali melegedő ellátást* ugyancsak ellátási szerződéssel, 2011. június 1-jétől szintén a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület biztosítja.

Kecskeméten a szociális alapszolgáltatásokat igénybevevők számának a vizsgált időszakban történő alakulását az 6. táblázat mutatja.

6. táblázat: Az egyes szociális alapellátásokban részesülők számának időbeli alakulása

Év	Étkeztetésben részesül		Házi segítségnyújtásban részesül	Jelzőrendszeres házi segítségnyújtásban részesül	Támogató szolgálat	Idősek nappali ellátása	Fogyatékosok nappali ellátása
	helyben vagy elviszi	lakásra szállítják					
2014	195	782	431	108	54	485	30
2015	180	798	380	111	50	495	31
2016	169	754	391	110	53	516	31
2017	150	790	414	120	54	558	31
2018	156	756	416	120	53	525	31
2019	157	729	446	118	61	521	60

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciója, 2019.

Szociális szakosított ellátások

Kecskeméten a szociális szakosított ellátások olyan egyének számára kerültek kialakításra, akik a társadalomba való be-, illetve visszailleszkedés érdekében segítségre szorulnak, akik bármilyen oknál fogva (életkori sajátosság, betegség, fogyatékoság, munkaképesség megváltozása, munkanélküliség, családi körülmények vagy a család hiánya, szenvedélybetegségek stb.) beilleszkedési zavarokkal küzdenek. A városban az alábbi szociális szakosított ellátások vehetők igénybe:

- önmagukról otthonukban időlegesen gondoskodni képtelen *idősek átmeneti elhelyezése*,
- *hajléktalanok éjjeli menedékhelye, hajléktalanok átmeneti szállása*, az ellátást a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület 2011. június 1-től ellátási szerződés keretében biztosítja,

- **ápolást-gondozást nyújtó intézményi szolgáltatások**, az önkormányzat aszakosított ellátást az ESZII-n keresztül két telephelyen, a Margaréta Otthonban és a Hetényi Idősek Otthonában biztosítja,
- **fogyatékosok otthona**, a fogyatékosok bentlakásos ellátásának kötelezettsége 2013-tól kezdődően az államot terhelte, melyet külön megállapodásban az ESZII működtetett 2016. szeptember 1-ig, majd a feladatot ellátó Platán Otthon 2016. szeptember 1-től állami fenntartásba került,
- **hajléktalanok otthona**, melyet a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület működtet 2011. június 1-től, ellátási szerződés keretében,
- **hajléktalan személyek rehabilitációs intézménye**, melyet ugyancsak a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület az általa fenntartott Komplex Hajléktalanellátó Központban működtet, az önkormányzattal kötött ellátási szerződésben foglaltak szerint.

Átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények

Időskorúak átmeneti elhelyezését biztosító szolgáltatásokat két önkormányzati intézmény is működtet Kecskeméten: az ESZII a Margaréta Otthonban, illetve az Ószirózsa Időskorúak Gondozóháza a Kecskemét, Nyíri út 77/A. szám alatti telephelyen (ugyancsak a Margaréta Otthon épületében). A két intézmény összesen 28 férőhelyen biztosítja az ellátást azon időskorú személyek részére, akik önmagukról betegségük miatt, vagy más okból otthonukban időlegesen nem képesek gondoskodni.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület ellátási szerződéssel 2011. június 1-jétől további átmeneti ellátásként **hajléktalanok éjjeli menedékhelyét** (39 férőhely) és **hajléktalanok átmeneti szállását** (13 férőhely) működtet. Az éjjeli menedékhely az önellátásra és a közösségi együttélés szabályainak betartására képes hajléktalan személyek éjszakai pihenését, valamint krízishelyzetben éjszakai szállás biztosítását lehetővé tevő szolgáltatás. A hajléktalan személyek átmeneti szállása azoknak a hajléktalan személyeknek az elhelyezését biztosítja, akik az életvitelszerű szálláshasználat és a szociális munka segítségével képesek az önellátásra.

Ápolást-gondozást nyújtó intézmények

Ápolást-gondozást nyújtó intézményi szolgáltatásokat biztosít az ESZII a Margaréta Otthonban (240 férőhely), valamint a Hetényi Idősek Otthonában (25 férőhely).

Az idősek otthonában elsősorban azoknak a nyugdíjkorhatárt betöltött személyeknek az ápolását, gondozását végzik, akiknek a gondozási szükséglete a napi négy órát meghaladja, egészségi állapota rendszeres gyógyintézeti kezelést nem igényel, de az a napi négy órát meghaladó gondozási szükséglettel rendelkező, 18. életévét betöltött személy is felvehető, aki betegsége miatt nem tud önmagáról gondoskodni. Ezen intézményekben a demens személyek

elhelyezéséről külön gondozási csoportban kell gondoskodni, amely mindkét telephelyen biztosított.

A **fogyatékosok bentlakásos ellátásának** kötelezettsége 2013-tól kezdődően az államot terheli, így ettől az évtől az ESZII Kecskemét, Szent László város 1. szám alatti telephelyén működő fogyatékos részleg működését az állam külön megállapodásban rögzített 2016. szeptember 1. napjáig finanszírozta. A Platán Otthon (idősek otthona 120 férőhely, fogyatékosok otthona 100 férőhely) 2016. szeptember 1. napjával állami fenntartásba került.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat ápolást-gondozást nyújtó intézményi szolgáltatásként – ellátási szerződéssel 2011. június 1-jétől – hajléktalanok otthonát működtet 28 férőhellyel. A hajléktalanok otthonában olyan hajléktalan személy gondozását kell biztosítani, akinek az ellátása átmeneti szálláshelyen, rehabilitációs intézményben nem biztosítható és kora, egészségi állapota miatt tartós ápolást, gondozást igényel.

Rehabilitációs intézmények

Hajléktalan személyek rehabilitációs intézményét működtet a Magyar Máltai Szeretetszolgálat az általa fenntartott Komplex Hajléktalanellátó Központban, 21 férőhellyel. Ez a tevékenység szintén része az önkormányzattal kötött ellátási szerződésnek.

Egyéb civil és egyházi szervezetek részvétele az intézményi ellátásokban

Az önkormányzati fenntartású szociális intézmények mellett jelentős szerepet töltenek be a működési engedéllyel rendelkező egyházi és nem állami fenntartású szociális szolgáltatók (7. táblázat), melyek ugyancsak a kecskeméti szociális ellátórendszer részét képezik.

7. táblázat: Nem állami fenntartású szociális szolgáltatók és tevékenységeik Kecskeméten

Fenntartó/Szolgáltató	Tevékenység, férőhelyek, ellátotti létszámok
SOS Gyermekfalu Program Kecskemét Nevelőszülői Hálózata Kecskemét, Vízmű u. 22.	Otthont nyújtó ellátás - Nevelőszülői hálózat: 156 férőhely
SOS Gyermekfalu Program Helvéciai Integrált Lakásotthon Helvécia, Temető sor 1/d.	Otthont nyújtó ellátás, utógondozás: 12 férőhely
SOS Gyermekfalu Program Kecskemét Gyermekek Átmeneti Otthona Kecskemét, Vízmű u. 22.	Gyermekek átmeneti otthona: 24 férőhely Helyettes szülői ellátás: 4 férőhely Otthontalanná vált szülő befogadására alkalmas férőhelyszám: 8 férőhely
SOS Gyermekfalu Program Gát utcai Utógondozó Otthon és Külső Férőhelyei címe: 6000 Kecskemét, Gát u. 31.	Utógondozó lakásotthonnak nem minősülő utógondozó otthon: 17 férőhely Utógondozó otthon által működtetett külső férőhelyek száma: 8 férőhely
HUMÁN-REHAB Közhasznú Egyesület Fogyatékos Személyek Gondozóháza és Napközi	Fogyatékos személyek gondozóháza: 30 férőhely Fogyatékos személyek nappali ellátása: 40 férőhely

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

Otthona Kecskemét, Mikszáth K. krt. 1.	
HUMÁN-REHAB Közhasznú Egyesület Fogyatékos Személyek Rehabilitációs Lakóotthona Kecskemét, Semmelweis Ignác u. 35.	Rehabilitációs célú lakóotthon 8 férőhely Külső foglalkoztató általi fejlesztő-felkészítő foglalkoztatás Foglalkoztatható személyek száma: 57 fő
Szeged-Csanád Egyházmegye Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató Napsugár Gyermekotthon Kecskemét, Lorántffy Zs. u. 1.	Különleges gyermekotthon – 18 férőhely
Szeged-Csanád Egyházmegye Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató Bács-Kiskun Megyei Igazgatóság Nevelőszülői Hálózata Kecskemét, Mindszenti körút 27/a	Otthont nyújtó ellátás: különleges ellátást igénylő gyermekek integrált ellátásával Utógondozói ellátás Utógondozás Engedélyezett férőhely: 1450
SION Nyugdíjsház és Gondozási Központ Kecskemét, Budai u. 8-10.	Idősek nappali ellátása: 55 férőhely Demens személyek nappali ellátása: 3 fő Szociális étkeztetés: Helyben fogyasztva v. elvitellel: 82 fő Szállítással: 137 fő Házi segítségnyújtás Személyi gondozás: 58 fő Szociális segítség: 5 fő
SION Nyugdíjsház és Gondozási Központ Idősek Klubja Kecskemét, Szarvas u. 3.	Idősek nappali ellátása: 52 fő Demens személyek nappali ellátása: 5 fő Szociális étkeztetés: Helyben fogyasztva v. elvitellel: 44 fő
SION Nyugdíjsház és Gondozási Központ Idősek Klubja Kecskemét, Fráter György u. 2.	Idősek nappali ellátása: 38 fő Demens személyek nappali ellátása: 5 fő
Baptista Szeretetszolgálat Adományozási és Szociális Segítő Központ 6000 Kecskemét, Bercsényi utca 3. fszt./1.	Szociális étkeztetés: 301 fő
Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület Kecskeméti Csoport Gondviselés Háza Kecskemét, Hoffmann J. u. 11.	Családok átmeneti otthona: 21 férőhely, Nappali melegedő: 70 férőhely, Népkonyhai étkeztetés, Utcai szociális munka
Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület Komplex Hajléktalanellátó és Rehabilitációs Központ Kecskemét, Matkói út 20.	Hajléktalan személyek rehabilitációs intézménye: 21 férőhely, Hajléktalanok otthona: 28 férőhely, Hajléktalanok átmeneti szállása: 13 férőhely, Éjjeli menedékhely: 59 férőhely Nappali melegedő: 45 férőhely,
Mozgássérült Fiatalokért Alapítvány Kecskemét, Vadszőlő u. 2. MoFa Segítő Ház- Házi Segítségnyújtó Szolgálat Kecskemét, Mária krt. 1.	Házi segítségnyújtó szolgáltatás: 20 fő
Főplébániai Karitás Alapítvány	Pszichiátriai betegek nappali ellátása: 36 fő

RÉV Szenvedélybeteg-segítő Szolgálat Kecskemét, Fecske u. 20.	Szenvedélybetegek nappali ellátása: 29 fő Pszichiátriai betegek közösségi ellátása: 73 fő Szenvedélybetegek közösségi ellátása: 82 fő Szenvedélybetegek alacsony küszöbű ellátása: 160 fő
Kecskeméti Pro Homine Alapítvány Kecskeméti Támogató Szolgálat Kecskemét, Kis u. 4.	Támogató szolgálat: 36 fő
Wojtyła Ház Szociális Ellátó és Szolgáltató Nonprofit Kft. Kecskemét, Egressy u. 5/B.	Szociális étkeztetés-népkonyha
Magyar Pünkösdi Egyház Országos Cigánymisszió Segítő Szolgálat Ellátottak számára nyitva álló helyiség: Kecskemét, Klapka u. 9-11. fszt. 6/B.	Étkeztetés: 2142 fő Házi segítségnyújtás: 70 fő
„Silencio” Hitközösség „Silencio” Szociális Ellátó Központ 6000 Kecskemét, Jókai u. 33.	<ul style="list-style-type: none">- Szociális étkeztetés – egyéb főzőhely- Szociális étkeztetés – népkonyha: átlagosan 150 fő- Hajléktalan személyek nappali ellátása: 36 férőhely- Hajléktalan személyek átmeneti szállása: 36 férőhely- Éjjeli menedékhely: 36 férőhely (krízis időszakban +10 fő)- Utcai szociális munka

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciója, 2019.

Szociális és gyermekvédelmi pénzbeli és természetbeni támogatások

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata anyagi erejéhez mérten kiemelt figyelmet fordít a hátrányos helyzetben lévő társadalmi rétegek szociális alapú támogatására, életlehetőségeik javítására, az elesettek támogatására.

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényben (a továbbiakban: Szt.), valamint a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényben (a továbbiakban: Gyvt.) meghatározott anyagi támogatások rendszere 2015. március 1-jétől jelentősen átalakult. Az Szt.-ben az állami szabályozási hatáskörben nyújtott és az önkormányzatok segélyezéssel kapcsolatos feladatai elválasztásra kerültek, így az Szt. 2015. március 1-jétől csak a kötelező ellátásokra vonatkozó szabályokat tartalmazza. E körbe tartozik az időskorúak járadéka, a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás, az alanyi jogon nyújtott ápolási díj, az alanyi és normatív közgyógyellátás, valamint az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság. E támogatások közül az időskorúak járadéka, az alanyi jogon nyújtott ápolási díj, az alanyi és normatív közgyógyellátás, valamint az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság már 2013. január 1-je óta a járási hivatalok hatáskörébe tartozik. Ezekhez csatlakozott 2015. március 1-jétől a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, valamint az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás (ez a támogatás váltotta fel a korábbi rendszeres szociális segélyt), így ezeket a támogatásokat az önkormányzat a helyi rendeletében nem szabályozta.

A kötelező segélyeken túl (amelyeket a járási hivatal állapít meg) nyújtott további ellátásokról és a jogosultsági feltételekről az önkormányzat szabadon dönthet. A települési támogatás egyes típusait és jogosultsági feltételeit az önkormányzat rendeletében állapítja meg. Ennek megfelelően a méltányossági ápolási díjra, a méltányossági közgyógyellátásra, a lakásfenntartási támogatásra, az adósságkezelési szolgáltatásra, valamint az önkormányzati segélyre vonatkozó szabályozást az Szt. 2015. március 1-jétől nem tartalmazza. Az Szt. változásait követve került megalkotásra Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a szociális támogatásokról szóló 3/2015. (II.19.) önkormányzati rendelete, amely a pénzbeli és természetbeni támogatások jogosultsági feltételeit tartalmazza. Az elmúlt évek ellátásban részesülők számának alakulásáról az 8. táblázat számol be.

8. táblázat: Pénzbeli és természetbeni ellátásban részesülők számának változása (fő)

Év/fő	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Időskorúak járadéka*	88	102	92	93	74	73
Aktív korúak ellátása (RSZS,RÁT,BPJ,FHT) **	2306	1707	1341	1211	824	969
Lakásfenntartási támogatás***	1985					
Ápolási díj **/ Méltányossági ápolási díj***	437	531	497	435	445	195
Rendszeres gy.védelmi támogatás/kedvezmény	3310	2915	2461	1924	1482	1169
Köztemetés	104	143	134	133	123	n.a.
Közgyógyellátás*/ Méltányossági közgyógyellátás	2460	2832	2432	3595	3655	2146
Adósságcsökkentési támogatás ***	168					
Települési támogatás lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez****		1205	1638	1181	801	599
Települési támogatás a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére ****		53	73	67	58	49
Települési támogatás rendszeres gyógyszerkiadás viseléséhez ****		66	129	99	54	26
Települési támogatás a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személy részére ****		146	155	106	82	65
Rendkívüli települési támogatás ****		2606	2550	2111	1684	6408

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Társadalompolitikai Osztály 2020.

* 2013. január 1-jétől a járási hivatal hatáskörébe tartozik. A közgyógyellátás és az ápolási díj esetében a méltányosságból megállapított ellátás maradt az önkormányzat hatásköre 2015. február 28-ig.

** 2015. március 1-jétől a járási hivatal hatáskörébe tartozik.

*** Ebben a formában 2015. március 1-jétől megszűnt.

**** 2015. március 1-jétől nyújtható támogatás.

A fentebb bemutatottakból is jól látható, hogy a szociális ellátások területén Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának – a bemutatott jogszabályok által meghatározott – jelentős és költségigényes feladatai, ellátási kötelezettségei vannak (9. táblázat), melyek a helyi demográfiai és társadalmi folyamatok, illetve szükségletek változásával folyamatosan módosulhatnak, új fejlesztési igényeket generálva.

9. táblázat: Kecskemét Megyei Jogú Várossal szemben fennálló szociális ellátási kötelezettségek és azok teljesülése

GYERMEKJÓLÉTI ELLÁTÁSOK	
Ellátások	Teljesítés
<i>Gyermekvédelmi alapellátás</i>	
- család- és gyermekjóléti szolgálat	biztosított
- család- és gyermekjóléti központ	biztosított
- gyermekek napközbeni ellátása	
• bölcsőde	biztosított
- gyermekek átmeneti gondozása	
• gyermekek átmeneti otthona	biztosított***
• családok átmeneti otthona	biztosított
SZOCIÁLIS ELLÁTÁSOK	
Ellátások	Teljesítés
<i>Szociális alapszolgáltatások</i>	
- étkeztetés	biztosított
- házi segítségnyújtás	biztosított
- családsegítés	biztosított
- nappali ellátási formák	
• idősek nappali ellátása	biztosított
• nappali melegedő	biztosított*
• fogyatékosok nappali intézménye	biztosított**
• szenvedélybetegek nappali int.	biztosított*
• pszichiátriai betegek nappali int.	biztosított*
<i>Szociális szakosított ellátás</i>	
- átmeneti elhelyezést biztosító ellátási formák	biztosított
• idősek gondozóháza	biztosított*
• hajléktalanok átmeneti szállása	biztosított**
• hajléktalanok éjjeli menedékhelye	biztosított*
- ápolást-gondozást nyújtó, illetve rehab. otthonok	biztosított*
• idősek otthona	biztosított
• hajléktalanok otthona	biztosított*
• hajléktalanok rehabilitációs intézménye	biztosított*
*Civil szervezet ellátási szerződéssel biztosítja.	
**Támogatott civil szervezet tevékenysége kiegészíti az intézményi ellátást	
***Támogatott civil szervezet nyújtja az ellátást	

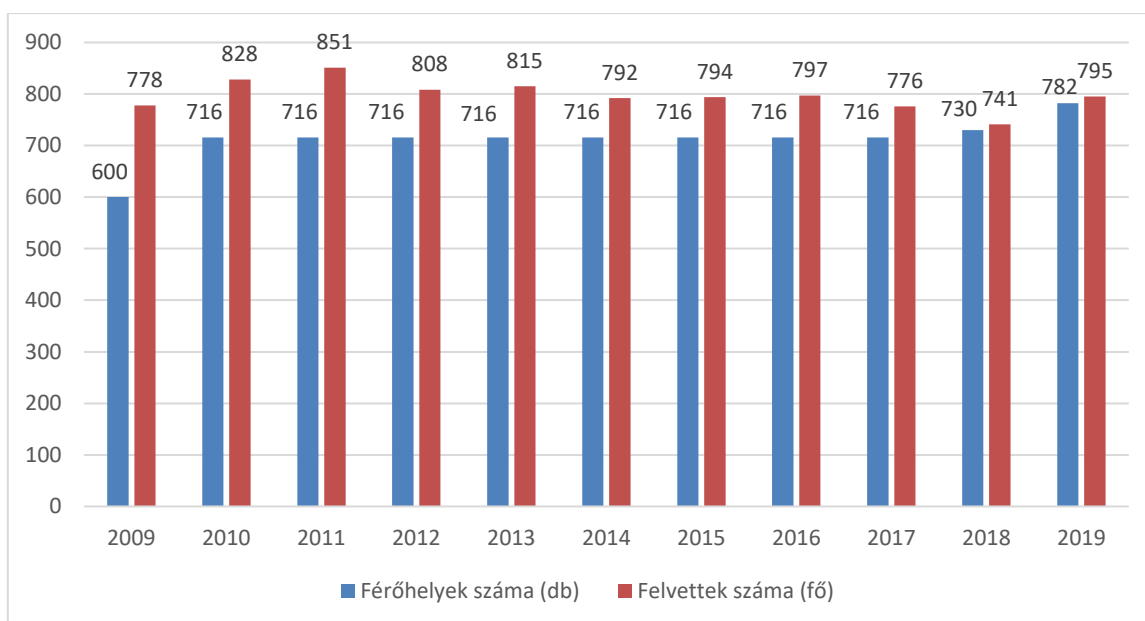
Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiója, 2019.

Gyermekjóléti ellátások

A gyermekek napközbeni ellátását Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata napjainkban 8 bölcsödével biztosítja, ezek azonban még jelenleg is csak részben tudják kielégíteni a bölcsődei férőhelyek iránt mutatkozó egyre nagyobb helyi társadalmi igényt. Bár az elmúlt évtizedben jelentősen bővült a férőhelyek száma (600-ról 782-re), a bölcsődébe beiratott gyermekek száma is emelkedett, így a vizsgált időszakban végig magas szinten volt a bölcsődék kihasználtsága (67. ábra). A helyzet 2017 óta azonban javuló tendenciát mutat, hiszen az önkormányzati bölcsődék a napi gondozottakhoz viszonyított éves kihasználtsága 2019-ben – az adott intézménytől függően – már csak 65% és 81% közötti értéket mutatott.

67. ábra: Bölcsődébe beiratott gyermekek és a bölcsődei férőhelyek számának időbeli alakulása

Adatok forrása: KSH és Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiója 2019.

A város a zsúfoltság csökkentése és a minőségi nevelési körülmények kiszolgálása érdekében, a bölcsődék folyamatos fejlesztésére törekszik, melynek keretében az elmúlt években fejújításra került a Hunyadvárosi Bölcsőde, megvalósulhattak az Árpádvárosi Bölcsőde magastető ráépítési munkálatai, valamint EU-s pályázati forrásokból a Lánchíd Utcai Bölcsődében és a Forradalom Utcai Bölcsődében is történtek infrastrukturális fejlesztések, illetve új intézményként kialakításra került a 4 csoportszobás homokbányai Katica Bölcsőde 52 fő engedélyezett létszámmal.

A városban emellett található még alapítványok, egyesületek és gazdasági társaságok által működtetett családi bölcsődék, melyek engedélyezett létszáma 2019-ben 121 fő volt. A meglévő társadalmi igényeket jól jelzi, hogy a családi bölcsődékben gondozott gyermekek száma 121 fő, amely teljes mértékben kihasználja a rendelkezésre álló engedélyezett kapacitásokat.

Az egyéb család- és gyermekjóléti szolgáltatási feladatokat Kecskeméten az ESZII működteti a Család- és Gyermekjóléti Központon keresztül. Az intézmény keretén belül 2016. január 1. napjától hatályos jogszabályi változás következtében **a családsegítés és a gyermekjóléti szolgáltatás** integráltan működik. A központ feladata a fenti időponttól kibővült, így a Kecskeméti járás területén hatósági intézkedéssel kapcsolatos feladatokat is ellát, illetve biztosítja a jogszabályban meghatározott speciális szolgáltatásokat is. Ugyancsak járási szinten látja el 2018. szeptember 1. napjától az óvodai és iskolai segítő tevékenységet. A járási feladatok körében, az általános szolgáltatási feladatain túl, jogszabályban meghatározott feladata a központnak a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló, egyéni és csoportos speciális szolgáltatások, programok nyújtása. A központ a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermek védelmére irányuló tevékenységet (pl. a gyermek védelembe vétele, a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezése, a gyermek tankötelezettsége teljesítésének előmozdítása, a gyermek pártfogása, a családjából kiemelt gyermek visszahelyezése, a család gyermeknevelési körülményeinek javításának előmozdítása, utógondozás, gondozási-nevelési terv készítése) is ellát (10. táblázat).

10. táblázat: Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma 2019-ben

Védelembe vett 18 év alattiak száma Kecskemét	Járási szinten védelembe vett 18 év alattiak száma	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma
521	274	795

Forrás: Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kecskeméti Járási Hivatala 2019.

További, nem hatósági jellegű járási feladatkör az **óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység**, amely 2018. szeptemberétől kötelező feladatként jelent meg a szolgáltatási tevékenységek között. Ennek keretében Kecskemét járás területén hozzávetőlegesen 25.000 gyermek szociális segítő tevékenységét kell ellátnia a központnak. Ez a humán erőforrás biztosítása szempontjából jelentős kihívást jelent Kecskemét számára.

A **gyermekek átmeneti gondozását** ellátási szerződés keretében a Magyar Máltai Szeretetszolgálat végzi, amely működteti az általa létrehozott 21 férőhelyes családok átmeneti otthonát, ahol a gyermek és szülője együttesen helyezhető el. Ugyancsak ellátási szerződés alapján az SOS-Gyermekfalu Magyarországi Alapítványa 4 főnek biztosít helyettes szülői ellátást. Emellett az SOS-Gyermekfalu Magyarországi Alapítványa a 12 férőhelyes gyermekek átmeneti otthona működtetését kezdte meg 2015. júliusától, melynek szolgáltatásait (a már meglévő kapacitásokon kívül: Gyermek átmeneti otthona: 24 férőhely, Otthontalanná vált szülő befogadására alkalmas férőhelyszám: 8 férőhely, Otthont nyújtó ellátás - Nevelőszülői hálózat: 156 férőhely) az önkormányzat együttműködési megállapodás keretében veszi igénybe.

A jelzett gyermekvédelmi feladatok ellátását számos civil (SOS-Gyermekfalu Magyarország Alapítványa, Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület) és egyházi szervezet (pl. Szeged-Csanád Egyházmegye Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató) segíti a városon belül, így növelve Kecskemét gyermekjóléti szolgáltatásainak színvonalát.

1.8.2. Esélyegyenlőség biztosítása

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata 2018-2023-as időszakra szóló, a Közgyűlés által 2018. június 21-én (127/2018. (VI.21.) számú Közgyűlési Határozat) elfogadott Helyi Esélyegyenlőségi Programmal rendelkezik. A programban foglaltak elfogadásával az önkormányzat érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- a szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata számára fontos, hogy a különböző jogszabályokban nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban levő célcsoportok (pl. gyermekek, idősek, fogyatékosok, nők, romák, mélyszegénységben élők) helyzetét feltárják a településen, s szakmailag megalapozott válaszok születnek az esélyegyenlőségük és a szolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférésük biztosítása érdekében. Az elmúlt bő öt évben megtörtént a fentebb nevesített társadalmi csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatok és beavatkozási területek azonosítása, valamint a városban található szegregátumok vagy szegregációval veszélyeztetett területek fejlesztését szolgáló komplex városfejlesztési program megfogalmazása. Ennek keretében társadalmi programok indultak a szegregációs folyamatok megfékezésére, a beavatkozási területek infrastrukturális és társadalmi felzárkóztatására, illetve az ott élők hatékony integrációjára.

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata jelentős működési és fejlesztési forrásokat biztosít az esélyegyenlőség és az egyenlő bánásmód biztosítása érdekében. Több programmal és intézkedéssel (pedagógiai módszertani programok, beiskolázási körzethatárok módosítása, hátránycsökkentő és esélyteremtő programok) törekszik az esélyegyenlőség biztosítására köznevelési intézményeiben. A város önkormányzati és állami fenntartású intézményeiben (bölcsődék, óvodák, iskolák) intézményeiben ingyenes (2019-ben: 3265 fő), valamint kedvezményes étkezést biztosít (2019-ben: 2.540 fő) az arra jogosultaknak, valamint tehetséggondozás terén is igyekszik pozitív diszkriminációban részesíteni a halmozottan hátrányos helyzetűeket.

Kecskemét szociális ellátórendszere biztosítja az idősök, fogyatékos személyek, hajléktalanok kielégítő szociális ellátását. A város az önkormányzati intézmények felújítása során minden esetben kialakítja a jogszabályi előírásoknak megfelelő akadálymentesített környezetet. Vannak azonban még olyan középületek a városban, amelyek akadálymentesítését a megfelelő források hiánya, vagy a középületek műemléki védettsége miatt még nem sikerült megoldani.

Ugyanakkor az esélyegyenlőség erősítését szolgálták azok a beruházások, melyek a bölcsődei (pl. Széchenyi sétányi bölcsőde fejlesztése, Árpádvárosi bölcsőde fejlesztése, új 4 csoportos bölcsőde építése Homokbányán) és óvodai ellátás (pl. Csokor utcai óvoda, Egyetértés utcai óvoda, Árpádvárosi óvoda, Bíró Lajos utcai óvoda, Klapka utcai óvoda) szolgáltatási színvonalát emelték, egyben hozzájárultak a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvének érvényesítéséhez. A beruházások elősegítették a különböző társadalmi háttérű és sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítását. Támogatták a szülők – ezen belül is különösen a nők – munka világába történő gyors visszatérését, munkaerőpiaci integrációjuk elősegítését, a női munkavállalók városi arányának szinten tartását, illetve lehetőség szerinti növelését.

Hasonlóan fontos beruházások történtek a szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése területén (pl. Időskorúak és fogyatékkal élők szociális alapszolgáltatásainak fejlesztése, több telephelyen, Új család és gyermekvédelmi központ létrehozása). A fejlesztések eredményeként létrejött egy új nappali ellátást biztosító telephely is a Homokbánya városrészben, ahol egy új, eddig hiányzó szociális ellátási szolgáltatás kialakítása történt meg (fiatal felnőtt autisták nappali ellátása 24 férőhelyen), másrészt pedig a nem autizmussal élő, elsősorban enyhe és közép súlyos értelmi fogyatékosok nappali ellátásának – a növekvő társadalmi igényből adódó – kapacitásbővítése is megvalósult további 24 férőhely létesítésével.

Emellett uniós finanszírozás segítségével a szociális városrehabilitációs beavatkozás részeként a társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok is elindulhattak, melyek a hátrányos helyzetben élő társadalmi csoportok foglalkoztatási integrációját, életesélyeik javítását, iskolai végzettségük növelését és mentálhigiénias állapotuk javítását célozták. Ugyancsak az esélyegyenlőség erősítését és a társadalmi integráció gyorsítását szolgálták azok a helyi közösségi, települési identitást erősítő akciók, társadalmi kohéziót erősítő programok, melyekre több mint fél milliárd Ft-ot fordított az önkormányzat az elmúlt években.

1.9. A település gazdasága

Kecskemét gazdasága sokszínű, változatos, megtalálhatók benne a hagyományos ágazatok (mezőgazdaság, feldolgozóipar) és megjelentek az új, korszerű tevékenységek (tudományos és műszaki tevékenység, IKT, szolgáltatói szektor) is. Számos külföldi multinacionális cég (pl. Mercedes-Benz, a német Knorr Bremse Kft, Freudenberg Sealing Kft., Duvenbeck Logistik Kft., a liechtensteini HILTI, a svájci Phoenix Mecano Kecskemét Kft., az indiai SMP) választotta a várost telephelyéül, ezzel több ezer embernek nyújtanak munkát. Sok helyi vállalkozás folyamatos fejlesztések eredményeként megerősödött és terjeszkedett mind a környékben (pl. Univer cégcsoport), mind pedig külföldön (pl. Fornetti Kft, Kész Holding Zrt). A város kedvező közlekedés-földrajzi helyzete (a repülőtér közelsége, az M5-ös autópálya, több vasúthálózat, a kivitelezés alatt álló M44, illetve a tervezet M8), a vállalkozások igényeihez egyre jobban illeszkedő felsőoktatási kínálat, a különböző kereskedelmi és szolgáltató létesítmények megjelenése, az egyre bővülő szórakozási, rekreációs és kulturálódási lehetőségek vonzó körülményeket teremtettek mind a befektetők, mind a turisták számára.

1.9.1. A település gazdasági súlya, szerepköre

Kecskemét a Duna-Tisza köze meghatározó gazdasági, közigazgatási, kulturális, oktatási, egészségügyi központja, vonzáskörzete a megyehatáron is túlnyúlik. Szeged után a Dél-Alföldi régió második legnépesebb városa, az ország 23 megyei jogú városának sorában a hetedik helyet foglalja el. Közigazgatási területét (32.257 ha) tekintve csak Hódmezővásárhely (48.798 ha) és Debrecen (46.165 ha) előzi meg a rangsorban.

A gazdasági szervezetek különböző mutatóinak tekintetében a város – a lakosságszámához képest – meglehetősen kedvező helyezést ér el a megyei jogú városok összehasonlításában (11. táblázat).

Érdemes kiemelni, hogy a 2014 és 2019 közötti időszakban a mutatók többségénél nem történt rangsorbeli változás. Ez egyben az is jelenti, hogy a városok között egyre fokozódó gazdasági versenyben Kecskemét meg tudta tartani kedvező helyezését. Az ezer lakosra jutó vállalkozások, a nagyvállalkozások, a főfoglalkozású, illetve nyugdíjas egyéni vállalkozók, jogi személyiség nélküli társas vállalkozások, valamint a közkereseti és részvénytársaságok esetében pozíciókat tudott javítani a város. Egyedül a szövetkezetek esetében romlott egy egységgel a város pozíciója.

Továbbra is kiemelendőnek mondható a Kecskeméten tevékenykedő vállalkozások – létszám alapján vizsgált – mérete, a közép- és nagyvállalatok magas száma és súlya a gazdasági szerkezeten belül, ami jelentős mértékben elősegíti a város gazdaságának stabilitásának erősödését. Különösen kedvező, hogy a 250 fő feletti nagyvállalkozások tekintetében a város a nyolcadik helyett foglalja el a rangsorban.

11. táblázat: A kecskeméti gazdasági szervezetek számának változása a megyei jogú városokhoz viszonyítva 2014 és 2019 között.

Megnevezés	Kecskemét		Megyei jogú városok összesen		Kecskemét a MJV-k %-ban		Kecskemét rangsorszáma	
	2014	2019	2014	2019	2014	2019	2014	2019
Jogi személyiségű társas vállalkozás	7338	6432	115659	99869	6,34%	6,44%	7	7
Ebből:								
korlátolt felelősségű vállalkozások	5136	4554	79857	70497	6,43%	6,46%	7	7
részvénytársaság	69	81	1001	1050	6,89%	7,71%	7	5
szövetkezet	70	53	810	644	8,64%	8,23%	3	4
betéti társaság	1958	1659	31889	25881	6,14%	6,41%	6	6
közkereseti társaság	29	21	910	647	3,19%	3,25%	16	13
Jogi személyiség nélküli társas vállalkozás	9	9	267	243	3,37%	3,70%	12	10
Társas vállalkozások összesen	7347	6441	115926	100112	6,34%	6,43%	7	7
Egyéni vállalkozások összesen	5419	7120	96886	120803	5,59%	5,89%	7	7
Ebből:								
főfoglalkozású	2601	3738	45675	63294	5,69%	5,91%	7	6
mellékfoglalkozású	2336	2982	40781	49967	5,73%	5,97%	7	7
nyugdíjas	482	400	10430	7542	4,62%	5,30%	8	6
Őstermelő	1854	1756	26684	24289	6,95%	7,23%	5	5
Vállalkozás összesen	19598	20939	329456	343502	5,95%	6,10%	7	7
Ebből:								
Mikrovállalkozások (10 fő alatti)	19066	20387	321876	335560	5,92%	6,08%	8	8
Kisvállalkozások (10-49 fő között)	450	458	6386	6652	7,05%	6,89%	5	5
Középvállalkozások (50-249 fő között)	66	73	953	1036	6,93%	7,05%	5	5
Nagyvállalkozások (250 fős és afeletti)	16	21	241	254	6,64%	8,27%	6	4
1000 lakosra jutó vállalkozás	175,24	189,71	170,42	176,39	102,82%	107,5%	10	9
Költségvetési szerv és intézménye	41	41	908	916	4,52%	4,48%	10	10
Nonprofit szervezet	1527	1544	33365	33476	4,58%	4,61%	8	8
Gazdasági szervezet összesen	21189	22568	364247	378568	5,82%	5,96%	7	7

Forrás: Megyei jogú városok. KSH, 2019.

A vállalkozások gazdasági szerkezetében is megmutatkozik Kecskemét mezővárosi jellegéből és történelméből adódó sajátossága (12. táblázat), hiszen a számos ipari vállalkozás megjelenése ellenére, a megyei jogú városok rangsorában még mindig az átlagosnál jelentősebb a városban a mezőgazdaság szerepe. A megyei jogú városokhoz viszonyítva, Kecskeméten az ingatlanügyek, adminisztratív szolgáltatások dominanciája emelhető még ki.

12. táblázat: A működő vállalkozások ágazati összetételének összehasonlító adatai, mutatói

Ágazat	Kecskemét				Megyei jogú városok összesen				Kecskemét rangsorszáma	
	2014		2018		2014		2018		2014	2018
	db	%	db	%	db	%	db	%		
Mezőgazdaság	199	2,16	258	2,39	2604	1,62	3249	1,85	3	3
Ipar	693	7,51	710	6,58	10974	6,84	11794	6,72	8	8
Építőipar	743	8,05	986	9,13	11719	7,31	15521	8,85	7	6
Kereskedelem	1889	20,47	1849	17,13	29032	18,11	28384	16,18	7	7
Szállítás és raktározás	319	3,46	390	3,61	4651	2,90	5793	3,30	5	7
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	334	3,62	330	3,06	8605	5,37	5754	3,28	9	7
Információ és kommunikáció	415	4,50	532	4,93	6997	4,36	8599	4,90	7	6
Pénzügyi szolgáltatás	319	3,46	296	2,74	5937	3,70	6326	3,61	7	7
Ingatlanügyletek	415	4,50	487	4,51	7119	4,44	8003	4,56	6	5
Tudományos és műszaki tevékenység	1668	18,07	1999	18,52	28424	17,73	32482	18,52	7	6
Adminisztratív szolgáltatás	474	5,14	652	6,04	8300	5,18	9838	5,61	8	5
Közigazgatás	0	0,00	1	0,01	9	0,01	38	0,02	8	12
Oktatás	461	4,99	526	4,87	9072	5,66	9984	5,69	7	7
Egészségügyi szolgáltatás	563	6,10	680	6,30	9723	6,06	11352	6,47	6	6
Művészet és szabadidő	243	2,63	313	2,90	3979	2,48	5096	2,91	6	6
Egyéb szolgáltatás	495	5,36	786	7,28	13207	8,24	13207	7,53	7	6
ÖSSZESEN	9230	100	10795	100	160352	100	175420	100	7	7

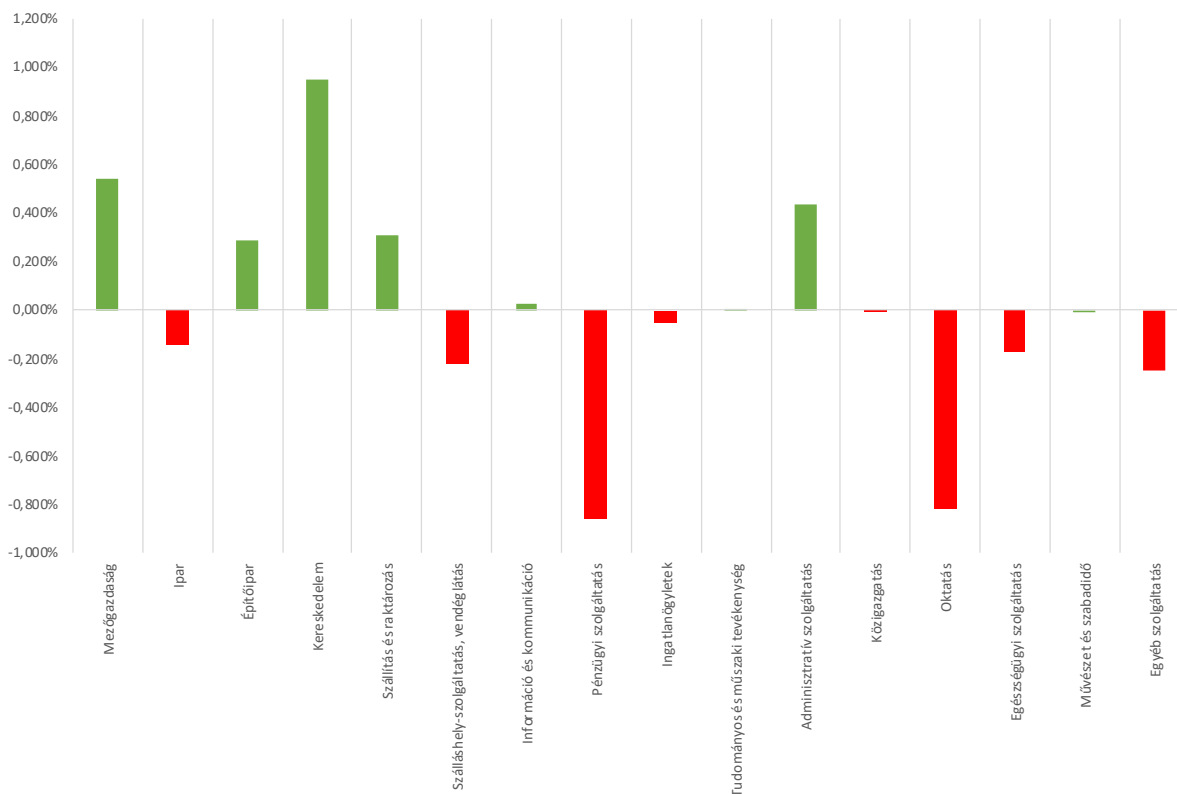
Forrás: Megyei jogú városok. KSH, 2018.

A város a különböző közlekedési tengelyek kereszteződésében a logisztikai lehetőségeit jól hasznosítja. Ennek következtében két helyet is tudott javítani a szálláshely szolgáltatás, vendéglátás, valamint az adminisztratív szolgáltatások ágazatokban működő vállalkozások esetében. 2014. évi adatokhoz képest 2018-ban javultak az építőipari, infokommunikációs, ingatlanügyletekkel foglalkozó vállalkozások pozíciói is.

Kecskemét és a megyei jogú városok működő vállalkozásainak ágazati összetételének 2018-as összehasonlítása azt mutatta, hogy Kecskeméten inkább a hagyományos ágazatok esetében (kereskedelem, mezőgazdaság, adminisztratív szolgáltatás, építőipar, szállítás és raktározás) volt jelentős pozitív eltérés. Ugyanakkor a működő vállalkozások aránya néhány ágazat esetében elmarad a megyei jogú városok átlagától. Ezek közül a nagyobb hozzáadott értéket termelő pénzügyi szolgáltatások és az oktatás ágazata emelendő ki, melyek közel egy százalékpontos elmaradást mutatnak.

68. ábra: A működő vállalkozások ágazati összetételének összevetése Kecskemét és a megyei jogú városok összesített adatai alapján

Forrás: Megyei jogú városok. KSH, 2018.

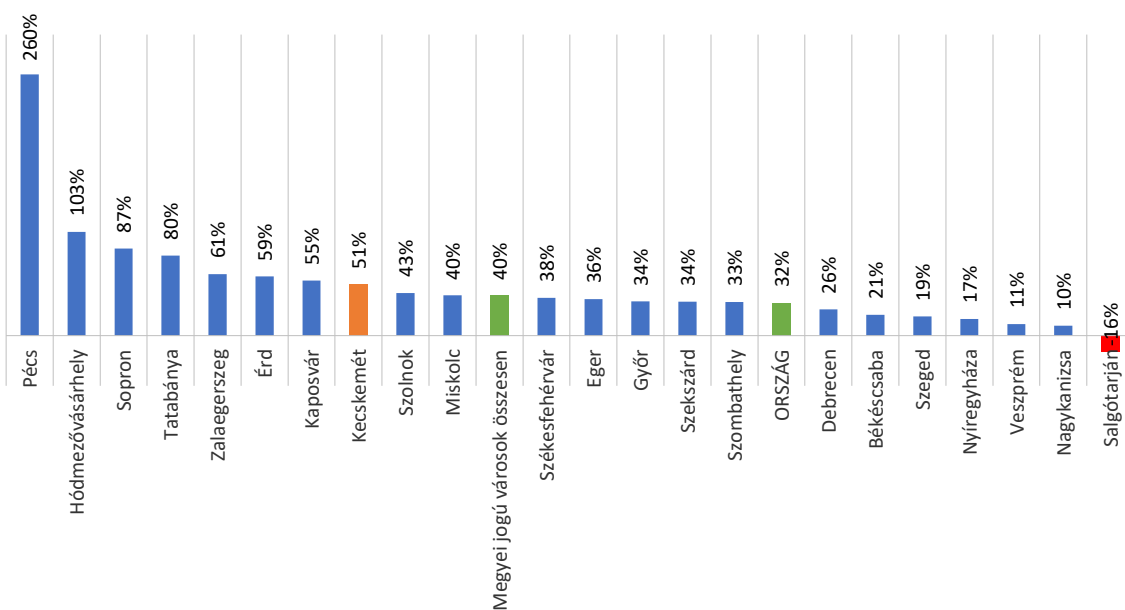
1.9.2. A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői

Kecskemét városának gazdasági súlyának meghatározása, ezen belül az egyes nemzetgazdasági ágazatok jellemzői a városban keletkező bruttó hozzáadott érték (Gross Value Added – GVA) számszerűsítésével mutatható be a legjobban, mivel ez a mutató a gazdasági teljesítmény nemzetközileg leginkább elfogadott mércéje.

Gazdasági teljesítményét tekintve Kecskemét a megyei jogú városok rangsorában a 2014 és 2018 közötti időszakban stabilan tartotta a negyedik helyét. Azonban az öt éves időszakban történt fejlődési ütemet vizsgálva (69. ábra) az állapítható meg, hogy Kecskemét az 51%-os növekedésével csak a hetedik helyen található ebben a rangsorban.

Ezt az eredményt összevetve a működő társaságok rangsorával, ahol Kecskemét szintén a hetedik helyen végzett, az állapítható meg, hogy teljesítménynövekedésben egyedül Pécs ért el kimagaslóan jobb eredményt (260%). A többi, több működő vállalkozással rendelkező város Kecskemét mögött található rangsorban. Ezek közül Debrecen, Nyíregyháza és Szeged is a magyarországi átlag alatt teljesített ebben az időszakban és a rangsor végén helyezkedik el.

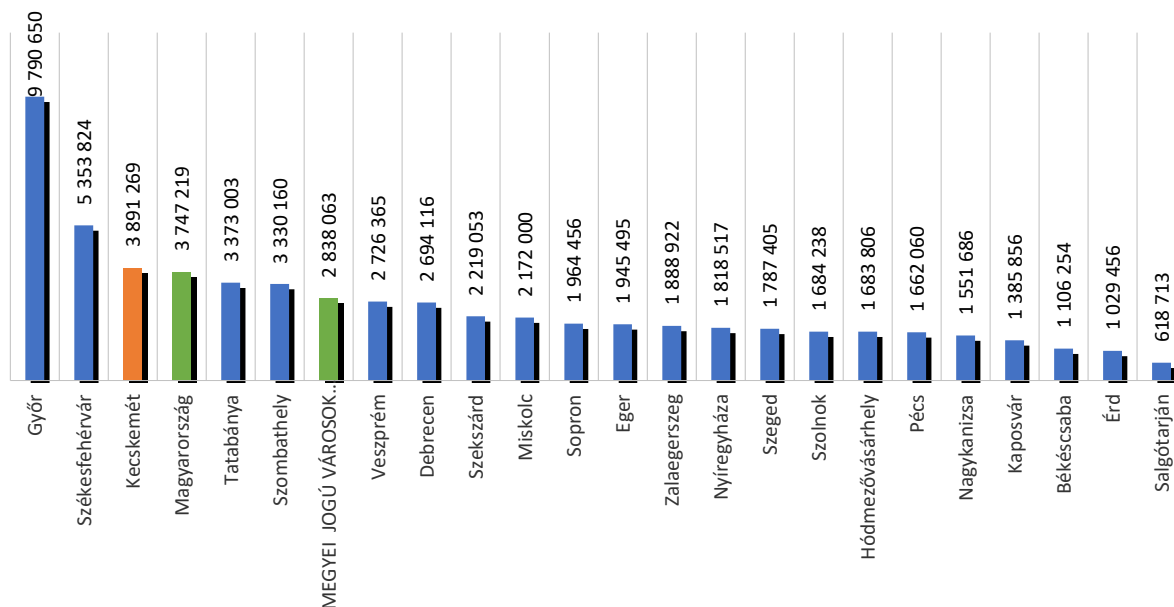
69. ábra: GVA növekedésének aránya 2014 – 2018 közötti időszakban,

Forrás: TAO bevallás adatai. NAV, 2014-2018.

Az egy főre jutó GVA (70. ábra) esetében Kecskemét teljesítménye (3.891 millió Ft/ fő) szignifikánsnak mondható, Győr és Székesfehérvár mögött a harmadik helyet foglalja el a rangsorban. Ez az eredmény jobb, mint a magyarországi átlag és a megyei jogú városok átlag értéke.

70. ábra: 1 főre jutó GVA (2018)

Forrás: TAO bevallás adatai. NAV, 2014-2018.

Kecskemét gazdasági teljesítményét az egyes nemzetgazdasági ágazatokban tevékenykedő vállalkozások eredményei határozzák meg. Kecskeméten szinte minden ágazat vállalkozásai megtalálhatók, mint például a hagyományosnak mondható mezőgazdaság, élelmiszeripar,

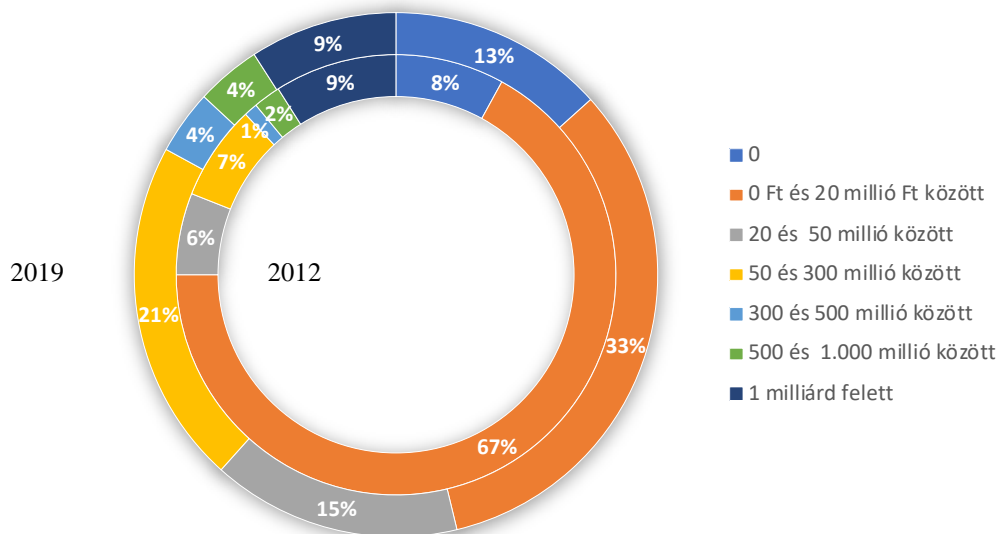

gépgyártás és műszeripar, de ezek mellett új, korszerűbb tevékenységek, szolgáltatások is megjelentek (pl. K+F, járműgyártás, logisztika), melyek a város gazdasági szerkezetének folyamatos átalakulását mutatják.

Település főbb gazdasági ágazatai és a vállalatok teljesítménye

A gazdasági válságot követően a vállalkozások nettó árbevételének összetétele 20 millió Ft-nál kevesebb **árbevételű** cégek dominanciáját mutatta. Emellett egy milliárd forint feletti nettó árbevételt a cégek 9%-a (114 vállalkozás) tudott csak realizálni. 2019-ben az árbevételi struktúrában az arányok sokkal kiegyenlítettebbé váltak (71. ábra). A 20 millió Ft-nál kevesebb **árbevételű** cégek aránya egy harmadra esett vissza. Emellett a háromszorosára emelkedett az 50 és 300 millió forint közötti nettó árbevétellel rendelkező aránya és jelentősen emelkedett a 300 és 500, illetve az 500 és 1000 millió forint közötti nettó árbevételt realizáló cégek aránya is. Az egy milliárd feletti nettó árbevételt ugyan továbbra is a cégek 9%-a érte el, de a működő vállalkozások sokkal nagyobb száma miatt ezt a bevételt már 511 vállalkozás érte el.

71. ábra: A kecskeméti vállalkozások megoszlása árbevétel-kategóriánként, 2012 és 2019 években

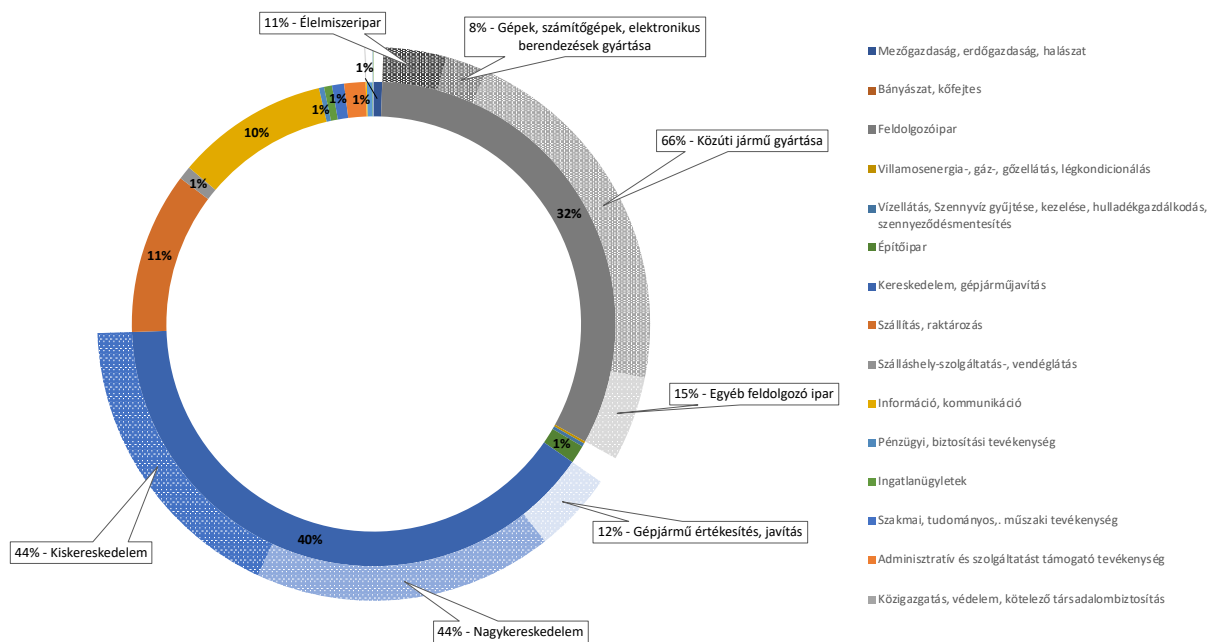
Forrás: Opten Kft. 2020.

Kecskeméti székhelyű vállalkozások nemzetgazdasági ágazonként történő bontásának vizsgálata során egyértelműen kirajzolódik, hogy a nettó árbevétel tekintetében a város gazdaságának két alappillére a kereskedelem (40%) és a feldolgozóipar (32%). Ezeket egészítik ki még a szállítás és raktározás (11%), valamint az információ és kommunikáció (10%) ágazatokban tevékenykedő vállalkozások (72. ábra).

A két pillér ágazatot külön-külön vizsgálva megállapítható, hogy a város gazdasági életében a feldolgozóiparon belül legnagyobb súllyal a közúti járművek gyártása van jelen, ezt ellensúlyozza a nagy- illetve kiskereskedelem. Továbbá fontos kiemelni, hogy a gépjárművek értékesítése és az élelmiszeripar is – ugyan kisebb súllyal – de meghatározó tényezője a város gazdaságának.

72. ábra: Kecskeméti székhelyű vállalkozások nettó árbevételének ágazati megoszlása

Forrás: Opten Kft. 2020.

Az egyes szektorokban tevékenykedő cégeket vizsgálva egy összesítést készítettünk az öt-öt kimagasló nettó árbevétellel rendelkező cégről. Az összesítés alapján jól látható, hogy az egyes szektorok, valamint szektorokon belüli al-ágazatok mekkora súllyal vannak jelen a város gazdasági vérkeringésében (13. táblázat).

A város történelmi hagyományainak ellenére a **primer szektor** az egyik legkisebb súlyú gazdasági szegmens a városban. A város meghatározó primer szektorba tartozó vállalata a KEFAG Zrt. mely erdészeti és egyéb erdőgazdálkodási tevékenységet folytat. A másik kétmilliárd fölötti nettó árbevétellel rendelkező cég az EEBA Kft., amelynek a sertésenyésztés a fő termelési ága. Ebbe a termelési ágba tartozik a FAMILY-COOP Kft. és a Felsőcikolai No. 2 Kft. is.

13. táblázat: A ágazati szektorok kiemelkedő nettó árbevételű termelő vállalkozásai (2019)

Szektor	Cégnév	Értékesítés nettó árbevétele (e Ft)
PRIMER SZEKTOR (Mezőgazdaság)	KEFAG Zrt.	8026189
	EEBA Kft.	2564485
	Felsőcikolai No. 2 Kft.	665518
	NAGY-GOMBAKERT Kft.	620302
	FAMILY-COOP KFT	465830
SZEKUNDER SZEKTOR (Ipar)	Mercedes-Benz Manufacturing Hungary Kft.	1 218 491 894
	KNORR-BREMSE Fékrendszerek Kft.	55 249 465
	ACPS Automotive Kft.	51 547 246
	HBPO Manufacturing Hungary Kft.	42 762 881
	Phoenix Mecano Kecskemét KFT	35 248 081
TERCIER SZEKTOR (Szolgáltatások)	ALFÖLD PRO-COOP Zrt.	32 987 978
	HOVÁNY KFT.	24 298 771
	Hovány Prémium Automotive Kft.	23 000 038
	DUVENBECK IMMO Kft.	22 466 969
	BRILL KFT	15 052 141
KVATERNER SZEKTOR (K+F+I)	DR. BATA ZRT.	4 487 106
	RotaChrom Technológiai Zrt.	4 268 586
	POLAR-STUDIÓ 2. Kft.	2 450 779
	KÉSZ Consulting Kft.	2 028 595
	ZKI ZRT.	1 630 404

Forrás: Opten Kft. 2020.

A **szekunder szektor** a város legmeghatározóbb szektora, itt tömörülnek Kecskemét legnagyobb nettó árbevételű termelő cégei. Az ötödik helyezett nettó árbevétele is meghaladja a többi szektor első helyezettjeinek bevételeit. A képzeletbeli dobogón az első helyet a Mercedes-Benz Manufacturing Hungary Kft. foglalja el, országos léptékben is kimagasló 1.218 milliárd forintos nettó árbevétellel. Kiemelendő, hogy az öt cég közül az első négy (Mercedes-Benz Manufacturing Hungary Kft., KNORR-BREMSE Fékrendszerek Kft., ACPS Automotive Kft., HBPO Manufacturing Hungary Kft.) is a járműiparban érdekelt. Egyedül a Phoenix Mecano Kecskemét Kft. foglalkozik műanyag termékek gyártásával.

A szolgáltatásokat magába foglaló **tercier szektor** mára már meghatározó gazdasági ereje Kecskemétnek. Ugyanakkor érdemes kiemelni, hogy az öt legjelentősebb szereplője közül három is személygépjármű kereskedelemmel foglalkozik (Hovány Kft., Hovány Prémium Automotive Kft., BRILL Kft.). Ennek ellenére e szektorban a vezető szerepet az élelmiszer, ital, dohányáru nagykereskedéssel foglalkozó ALFÖLD PRO-COOP Zrt. tölti be. 2019-ben a negyedik legjobb nettó árbevételű a szállítványozással és raktározással foglalkozó DUVENBECK IMMO Kft. érte el.

Világszintem az egyik legdinamikusabban növekvő szektor a **kvaterner szektor**. Ugyanakkor Kecskeméten ez a fejlődési ütem még nem nevezhető dinamikusnak, annak ellenére, hogy az öt legjelentősebb vállalkozás nettó árbevétele mindegyik esetben meghaladja az egy milliárd forintot. Az első öt vállalat tevékenysége igen változatos, van olyan mely a biotechnológiai

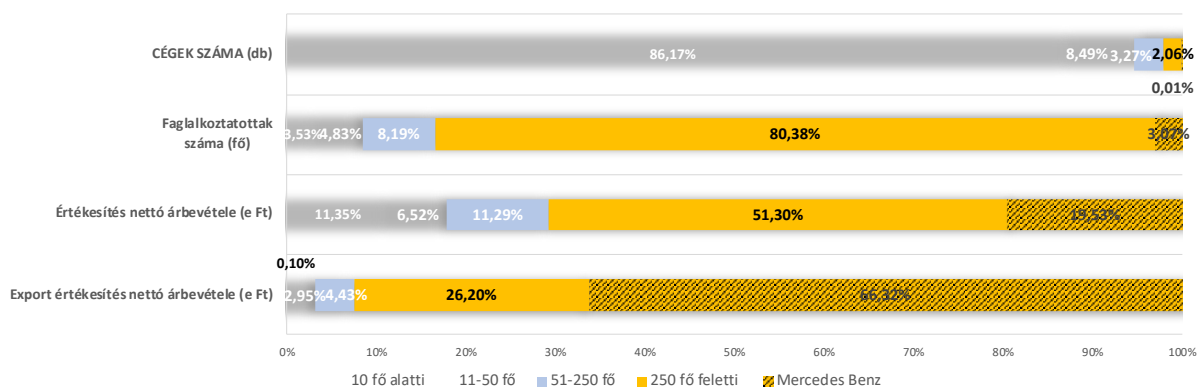

kutatásokban (Dr. BATA Zrt.), természettudományi, műszaki kutatásban, fejlesztésben (RotaChrom Technológiai Zrt., ZKI Zrt.), mérnöki tevékenységben és tanácsadásban (POLÁR-STÚDIÓ 2 Kft.), valamint számviteli, könyvvizsgáló és adószakértői tanácsadásban (KÉSZ Consulting Kft) érdekelt.

Kecskemét egyes ágazatoknak való kitétségét vizsgálva egy összehasonlítás készült, melynek kertében az egyes vállalatméreteken belül került felmérésre a cégek és foglalkoztatottak száma, valamint az értékesítésből és az exportból származó nettó árbevétel. (73. ábra)

A vizsgálat eredményeként igazolást nyert a korábbiakban már jelzett tény, hogy a város gazdasága jelentősen függ a feldolgozóipar, azon belül is a járműipar teljesítményétől. Annak ellenére, hogy a KKV szektorba tartozó vállalatok képzik a város vállalkozásainak közel 90%-át, a foglalkoztatottak aránya esetükben csak 17%, a nettó árbevétel 29%, az export nettó árbevétele pedig csak 7% körül alakul. Tehát a sokkal kisebb számosságú 250 főnél többet foglalkoztató vállalatok dominálják mind a munkaerőpiacot, mind a városi gazdaságot. Ezek közül is kiemelkedik a járműipar, mely az értékesítés nettó árbevételének ötödét adja és az export bevételek kétharmadát.

73. ábra: Az ágazati szektorok kiemelkedő nettó árbevételű termelő vállalkozásai (2019)

Forrás: Opten Kft. 2020.

1.9.3. A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai, települést érintő fejlesztési elképzelései

Kecskeméten a 2015 évben észlelhető enyhe esést követően folyamatosan, kis ütemben emelkedett a **vállalkozások száma**, 2019-ben 6%-kal többet regisztráltak, mint 2014-ben.

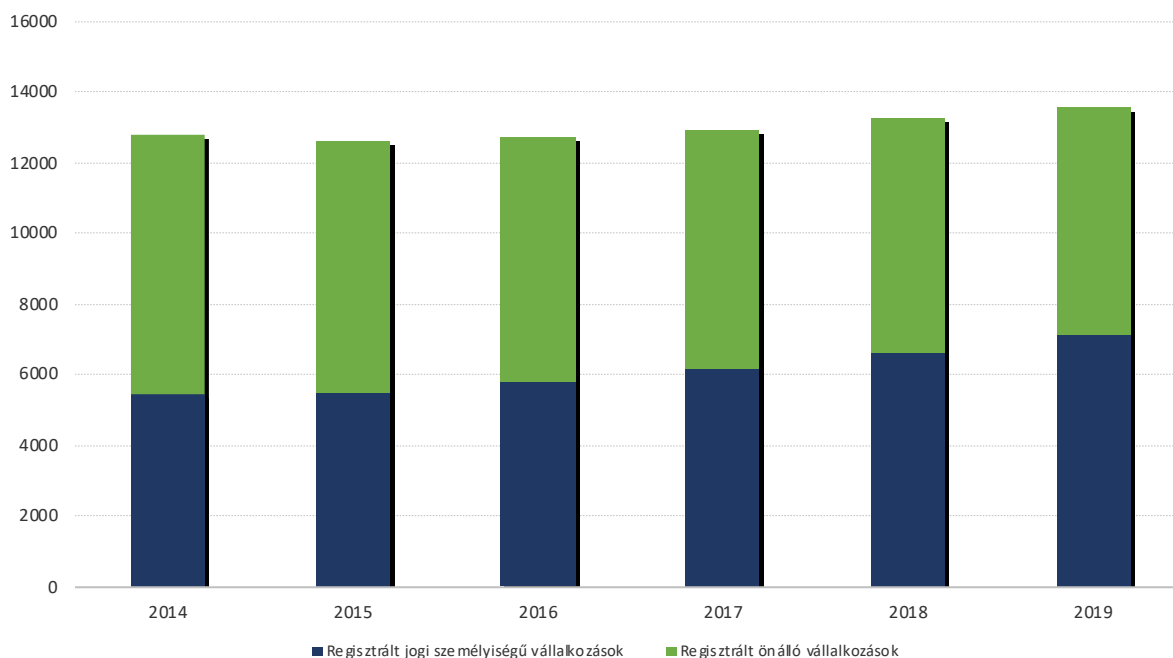
Az új Ptk. bevezetésével és a Gtv. kivezetésével az eddig jogi személyiség nélküli társas vállalkozásnak számító betéti társaságok és közkereseti társaságok jogi személyiségű vállalkozásoknak számítanak. A vállalkozások gazdasági szerkezetében a megváltozott jogszabályi környezetnek köszönhetően enyhe átrendeződés figyelhető meg.

A jogi személyiségű vállalkozások között a betéti társaságok és a korlátolt felelősségű társaságok a meghatározó szervezeti forma, együttesen a vállalkozások közel 98%-át adják. A 2014 és 2019 közötti időszakban a két forma közötti viszonylatában 1 százalékpontos elmozdulás volt megfigyelhető a korlátolt felelősségű társaságok javára.

Az városi trendekkel összhangban az önálló vállalkozások és jogi személyiségű vállalkozások arányában is átrendeződés volt megfigyelhető az elmúlt öt évben (74. ábra). 2014-ben a két vállalkozási forma aránya 58% - 42% volt, az önálló vállalkozások nagyobb aránya mellett. Addig ez az arány 2019-ben megfordult 47% - 53% arányban. Azaz az elmúlt öt évben a vállalkozások alapítása során a hangsúly inkább a biztonságosabb háttérrel rendelkező jogi személyiségű vállalkozások felé tolódott el.

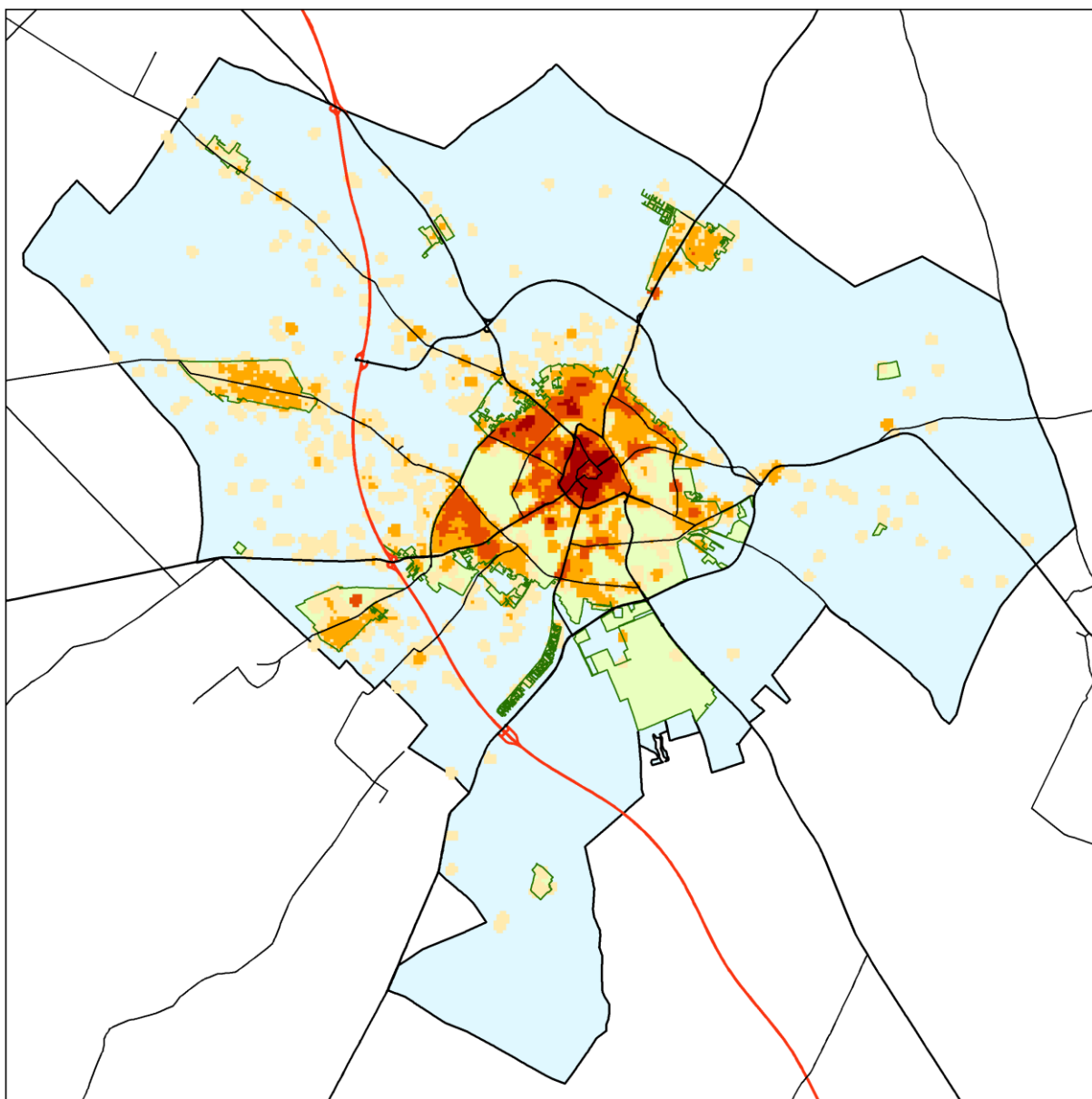
74. ábra: A regisztrált vállalkozások számának alakulása Kecskeméten, 2014-2019

Forrás: KSH T-Star 2019.

A vállalkozások városon belüli elhelyezkedése erőteljes koncentrálódást jelez (75. ábra). A vállalkozások körülbelül felének található a székhelye a Belvárosban, a Széchenyivárosban és az északi kertvárosi övezetben. Ez érthető is, hiszen a különböző szolgáltatást nyújtó (a fodrásztól kezdve az ügyvédig, az orvostól kezdve az ingatlanközvetítőig, a könyvelőtől kezdve a cipőjavítóig, stb.) – jellemzően néhány fős vállalkozások – igyekeztek a legjobban elérhető központi, illetve sűrűn lakott városrészeket megtalálni.

75. ábra: Kecskeméti székhellyel rendelkező vállalkozások elhelyezkedésének területi képe

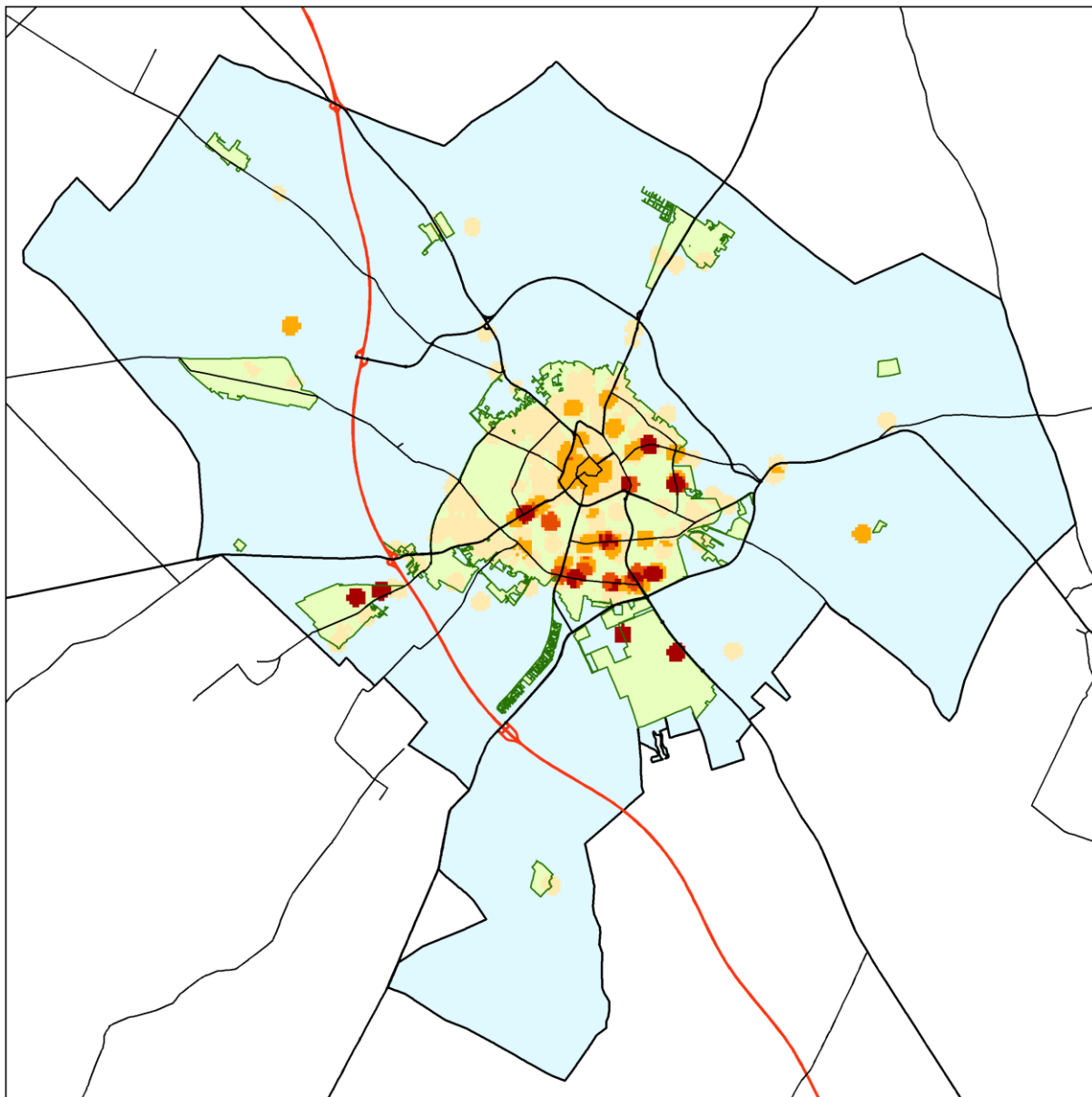

Adatok forrása: Opten 2019. alapján saját szerkesztés

Kecskeméten az ipari övezetkeben (pl. déli iparterület, keleti iparterület, Technik-Heliport ipari park) darabszám tekintetében kevesebb cég található. Ez érthető is, mert itt összpontosulnak a nagyobb alapterületű termelőipari vállalkozások, melyeknek gazdasági és foglalkoztatottsági súlyuk kiemelkedő (76. ábra).

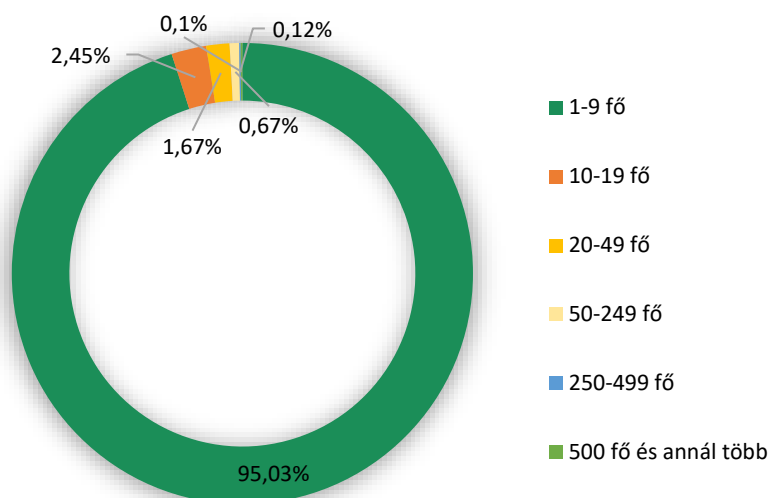
A vállalkozások számában a legdinamikusabb bővülést a déli iparterületen és a belvárosban tapasztalhatjuk, de általánosságban elmondható, hogy minden városrész esetében – ha csak kis mértékben is, de – növekedett a vállalkozások száma, különösen kedvező, hogy a stabilabb, nagyobb árbevételű, jogi személyiséggel rendelkező vállalkozások száma bővült legnagyobb mértékben.

76. ábra: Az 1 milliárd forint feletti árbevétellel rendelkező Kecskeméti székhelyű cégek területi elhelyezkedése

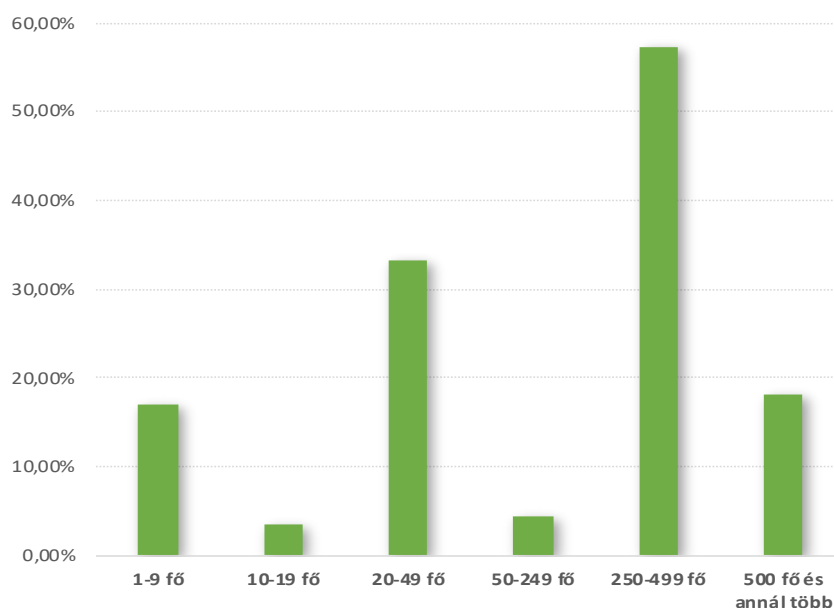
Adatok forrása: Opten 2019. alapján saját szerkesztés

A létszámkategória alapján vizsgálva a működő vállalkozásokat, megállapíthatjuk, hogy a **kecskeméti vállalkozások döntő többsége** – az országos helyzethez hasonlóan – igen **kis létszámmal működik**, hosszú ideje 95%-uk 10 főnél kevesebbet munkavállalót foglalkoztat. Az őket követő 10-19 fős társaságok már csak 2,45%-ot képviselnek, a többi kategória esetében már csak igen csekély, egy százalék alatti arányról beszélhetünk (77. ábra).

77. ábra: A működő vállalkozások számának alakulása létszám-kategóriánként

Forrás: KSH T-Star2018.

A 1-9 fős vállalkozások túlsúlya ellenére a 2011 és 2018 közötti időszakban jelentős átrendeződés ment végbe (78. ábra). A 10-19 fős vállalkozások esetében volt a legkisebb az emelkedés (3,53%), a legnagyobb pedig az a 250-499 fő feletti vállalkozások esetében figyelhető meg (57,14%). Jelentős emelkedés ment végbe még a 20-49 fős (33,33%) vállalkozások esetében. Az 50-249 fős vállalkozások száma gyakorlatilag stagnál és minimálisan változott (4,35%), az 1-9 fős (17,13%) és 500 fő feletti vállalkozások (18,18%) változása közel azonos volt a vizsgált időszakban.

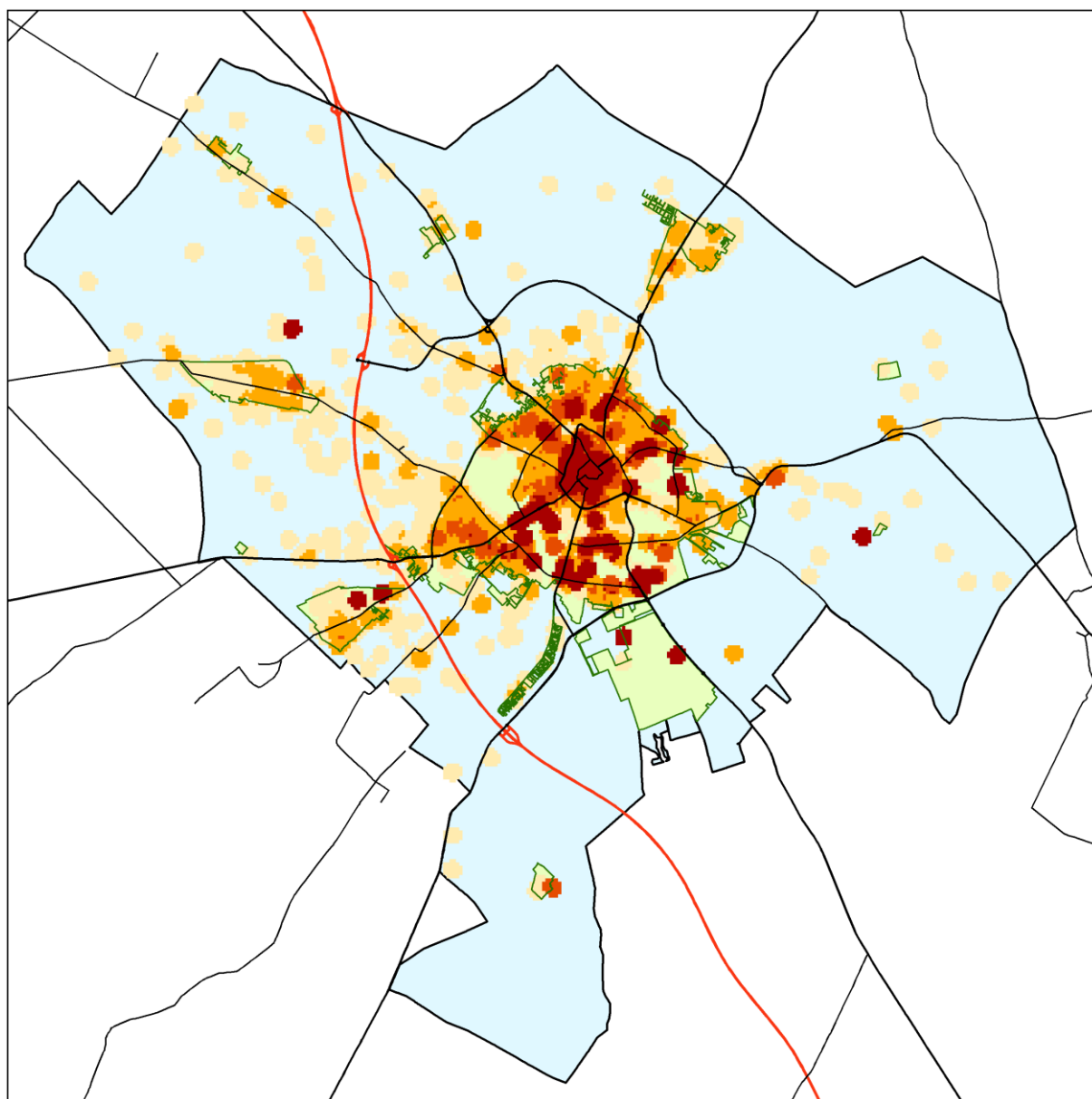
78. ábra: A működő vállalkozások számának változása létszám-kategóriánként (2014-2018 között)

Forrás: KSH T-Star2018.

A vállalkozások **városon belüli elhelyezkedését** a létszámadatok alapján értékelve, részben hasonló képet mutat a számszerű megjelenését rögzítő állapottal (79. ábra). A Belváros és környékének sok-sok vállalkozása, még egy-két fő alkalmazása esetén is, kumuláltan jelentős létszámot képvisel, így a Nagykörút által körbezárt területen mintegy 12.000 munkahelyet találhatunk. Ugyanakkor a déli iparterület viszonylag kis vállalkozási száma a foglalkoztatás tekintetében már nem annyira szembetűnő, ez alól talán az önálló területegységként kezelt Mercedes telephely több mint 4.500 fős állománya, valamint a beszállítói park szintén több ezres állománya kivétel. Érdekes még megemlíteni a város déli és keleti iparterületének, valamint az Izsáki út környezetének jelentős foglalkoztatási szerepkörét, melyben a feldolgozóipar mellett, nagy szerepet játszik a szolgáltatás és a kiskereskedelem, valamint részben a vendéglátás is.

79. ábra: A kecskeméti székhelyű cégek hő térképe a foglalkoztatottak alapján

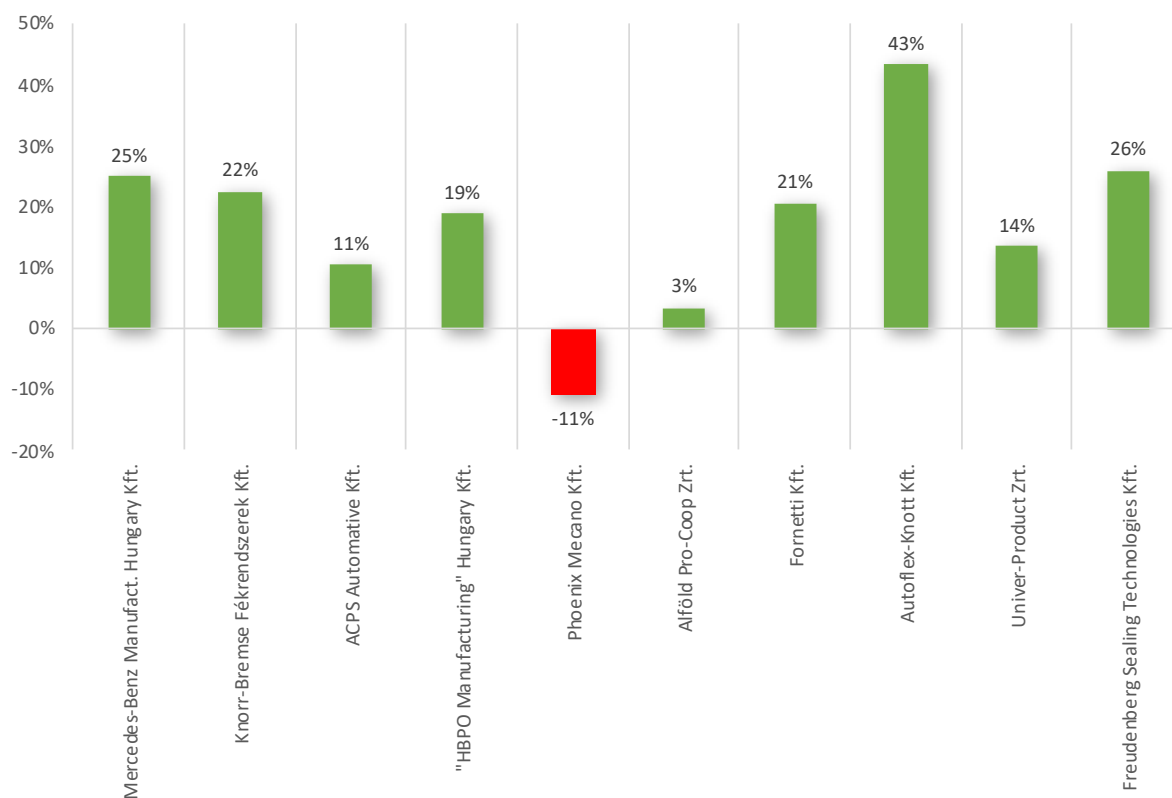
Adatok forrása: Opten 2019. alapján saját szerkesztés

A város legnagyobb **munkáltatója** (a közszférán kívül) – a kecskeméti székhelyű vállalkozások körében – a Mercedes-Benz Manufacturing Hungary Kft., amely 2019-ben több mint 4.700 embernek adott munkát. A másik jelentős foglalkoztató a Knorr-Bremse Fékrendszerek Kft., ahol 1.012 fő dolgozik. Ötszáz és ezer közötti létszámúak körében többféle ágazat képviselteti magát, pl. az ACPS Automotive Kft., a CabTec Kft., a Phoenix Mecano Kft., a Fornetti Kft., az Univer-Product Zrt., a Freudenberg Sealing Technologies Kft., a Bácsvíz Zrt. Emellett, további 14 vállalkozást találhatunk a 250-499 főt foglalkoztató munkaadók körében, olyan meghatározó, régóta a városban székelő cégekkel, mint az UNIVER-COOP Zrt., a KEFAG Zrt, az STI Petőfi Nyomda Kft., vagy éppen a Kecskeméti Konzerv Kft.

Kecskemét TOP10 vállalkozásának 2014 és 2018 közötti létszám adatait elemezve látható (80. ábra), hogy a vállalatok nagy részében folyamatos, átlagosan 20% körüli létszámbővülés történt. Ezek közül is kiemelkedik az Autoflex-Knott Kft., ahol ebben az időszakban 43%-os létszám bővülés ment végbe. Ki kell emelni azonban, hogy a Phoenix Mecano Kft. esetében az utóbbi öt évben folyamatos létszámcsökkenés volt megfigyelhető – a termékszerkezet átalakításával és a modernizációs folyamatokkal párhuzamosan, amely összességében 11%-os csökkenést jelentett.

80. ábra: Kecskemét TOP 10 vállalatának munkavállalói létszámának változása (2014-2018 között)

Forrás: Bács-Kiskun megye gazdasága 2016-2019, BKMKI

A kecskeméti székhelyű működő vállalkozások esetében azonban elmondható, hogy 2012 és 2019 között a tulajdonosok 5.499 új munkahelyet hoztak létre¹². Emellett több olyan cég is működik a városban, melyeknek **csak telephelye, fióktelephelye** található itt, ugyanakkor ezek is jelentős szerepet töltenek be a helyi munkaerőpiacon, valamint hozzájárulnak az „anya”vállalkozás sikeréhez. Ezek között találhatóunk 14 db bankot (pl. *OTP, Raiffeisen, K&H, Erste, Budapest Bank, MKB, CIB*); biztosító társaságokat (pl. *Union, Allianz, Ing, Groupama*); távközlési társaságokat (*Vodafone, Telekom, Invitel, DIGI*); kiskereskedelemben érdekelt multinacionális cégeket (*Spar, Metro, Auchan, Penny-Market, Tesco, Lidl, Aldi*), illetve más társaságokat is (pl. *Posta, MÁV, Volánbusz, Szerencsjáték Zrt., ADECCO Kft.*).

A városi gazdasági együttműködés hatékony formáinak kialakításában jelentős szerepük volt az elmúlt években a helyi **Klaszterszervezeteknek** (AIPA Klaszter, 3P Klaszter, Hírös Beszállító Klaszter). Ezek közül is érdemes kiemelni az AIPA Alföldi Regionális Iparfejlesztési Klaszter megalapítását, amely már nem csak egy ágazat belső összefogása érdekében jött létre, hanem az integráció egy magasabb szintjét igyekezett megvalósítani, többek között céljainak megfogalmazásában is. Ezek között megjelent már az Alföld és ezen belül a Dél-Alföldi régió szerepének erősítése, a térség kis- és középvállalatainak megerősítése, az innovációs és a kutatási együttműködések regionális szintű támogatása, a térség kutatási eredményeinek közös piaci hasznosítása, új termékek és szolgáltatások együttes kialakítása, valamint a humán erőforrások szakmai- és oktatási fejlesztése. A hatékonyság növelése érdekében 2012 októberében a három legnagyobb kecskeméti klaszter együttműködési megállapodást írt alá, ahol az egyes tagok autonómiájukat megtartva, de közösen léptek fel Kecskemét és gazdasági térségének versenyképességét javító és fejlesztő program megvalósítására. A klaszterek 3 nagy közös (járműipari versenyképességet növelő, beszállító képességeket fejlesztő-integrátori, mentor) programban, továbbá 10-15 db a klasztertagok közös kooperációját igénylő projektben kívántak együttműködni. Az integráció még magasabb szintjét jelentette 2017-ben, amikor az AIPA Klaszter és a 3P Klaszter összeolvadt, létrehozva az „AI3PA Smart Klasztert”. Az integráció a klaszter vállalatok közötti kohézió, partnerség és együttműködés erősítését célozta, ahol előtérbe kerül a vállalkozások közötti párbeszéd erősítése (pl. oktatási kérdések, termékportfoliók kialakítása, közös projektek indítása), az ágazatok közötti együttműködésből adódó szinergiák kihasználása, valamint az innovációs és export lehetőségek közös kiaknázása.

Ez a megállapodás igen előremutató volt, hiszen az együttműködés 11 különböző gazdasági ágazatot (pl. járműipar, csomagolóipar, nyomdaipar, műanyagipar, élelmiszeripar, vegyipar, hulladékfeldolgozás, infokommunikációs technológia) és külön az oktatás szféráját nevesítette, s minden további ágazat szereplőinek megjelenésére nyitott, amely segíti a klaszter céljainak megvalósulását.

¹² Ez a számérték azonban nem tartalmazza a Mercedes-Benz Manufacturing Hungary Kft. 2012-ben már alkalmazásban álló 3.128 fő munkavállalóját.

Vállalatok által végrehajtott beruházások

Az elmúlt bő öt évben a dinamikusan fejlődő városban újabb gazdasági beruházásokat hajtottak végre a kecskeméti székhelyű, illetve a betelepülő vállalkozások. A 2010-es évek közepéhez érve, még a Mercedes gyár beindulását követő évek kedvező gazdasági környezetét kihasználva, számos vállalat döntött a városba, vagy környezetébe történő betelepülésről (Antolin Hungary Kft., Argus Artur Kft., AXON, Risk Capital Kft., SMP), illetve már a városban meglévő kapacitásai bővítéséről (Bosal Hungary Kft., Graboplast Zrt., KÉSZ Ipari Gyártó Kft., Knorr-Bremse Fékrendszerek Kft., Ritz Mérőtranszformátor Kft., Univer Product Zrt.).

A gazdasági fejlesztések következő hullámát, ugyancsak a Daimler AG. bejelentései indították el. Először a járműipari cég 2016 április végén egy 185 milliárd Ft értékű technológia-fejlesztési és karosszériaüzem (99 ezer m²-es üzemcsarnok) építési program megvalósításáról döntött, majd 2016. július 29-én, a meglévő kecskeméti telephelyen egy új – 1 milliárd EUR összegből, az évtized végére megvalósítandó – gyár építését jelentette be (melynek megvalósítását később bizonytalan időre elhalasztották).

A tervek szerint, az investíció eredményeként, 2.500 embert foglalkoztató, csúcstechnológiával rendelkező, az ipar 4.0 szellemiségében épülő – úgynevezett „Flex-Werk” – létesülne, amely karosszéria-, felületkezelő- és összeszerelő üzemből, valamint egy beszállítói ipari parkból áll majd. A német multinacionális vállalat bejelentései hatására újabb beruházási hullám indult a városban (ABRAZIV Mérnöki Iroda és Gépgyártó Kft., Kecskeméti Konzerv Kft., KITE Zrt., Knorr-Bremse Fékrendszerek Kft., Freudenberg Sealing Technologies Kft., ElringKlinger Hungary Kft., Flisom Hungary Kft.). Valószínűsíthető, hogy ezzel még nem állt le a beruházások sora, hiszen 2020 márciusában a Mercedes-Benz vállalat újabb fejlesztést jelentett be, melynek során több mint 100 millió Euró értékben új présüzemet épít fel (várható átadás 2022) Kecskeméten, amely újabb lendületet adhat a helyi gazdaság fejlődéséhez

Kedvező folyamatként értékelhető, hogy a multinacionális cégek és a hazai nagyvállalatok mellett – többek között az uniós forrásoknak is köszönhetően – a KKV szektor is jelentős fejlesztéseket hajtott végre az elmúlt közel három évben. Csak a **Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP)** keretében a kecskeméti vállalkozások az elmúlt közel öt évben mintegy 36 milliárd Ft-os támogatást nyertek el, melynek segítségével, több mint 61 milliárd forintnyi beruházást valósíthattak, illetve valósítanak meg.

Néhány jelentősebb (1 milliárd Ft feletti) kecskeméti gazdasági beruházás 2014-től:

- Mercedes-Benz Manufacturing Hungary Kft. Logisztikai csarnok építése (15 millió Euró)
- Mercedes-Benz Manufacturing Hungary Kft. 99 ezer négyzetméter alapterületű új, csúcstechnológiával felszerelt karosszériaüzem felépítése (80 milliárd Ft);
- Mercedes-Benz Manufacturing Hungary Kft. technológia fejlesztési és gyártási kapacitás fejlesztés (105 milliárd Ft);
- Mercedes-Benz Manufacturing Hungary Kft. mintegy 23 ezer négyzetméteres új présüzemének építése (50 milliárd Ft);
- a Knorr Bremse Fékrendszerek Kft. zöldmezős beruházással épült új, 20 ezer m²-es gyártó- és fejlesztési bázisa (20 millió Euró);
- Risk Capital Kft. MetLog Logisztikai Központ 5 ezer m²-es csarnokának kialakítása (1,1 milliárd Ft);
- Antolin Hungary Kft. új gyártócsarnokának építése (5,6 milliárd Ft);
- Freudenberg Sealing Technologies Kft. új üzemcsarnok építése (3,9 milliárd Ft),
- Samvardhana Motherson Group (SMP) új, zöldmezős, 44 ezer négyzetméteres gyártóegységének kialakítása (31 milliárd Ft);
- ElringKlinger Hungary Kft. új 10 ezer négyzetméteres gyárának megépítése (21 millió Euró);
- AXON Kábelgyártó Kft. új, zöldmezős 5500 négyzetméter alapterületű gyár építése;
- Ritz Mérőtranszformátor Kft. új 7500 négyzetméteres gyártócsarnok építése (1,5 milliárd Ft);
- NISSIN Foods Kft. új zöldmezős gyárának építése (33 millió Euró);
- Univer Product Zrt. új paradicsomfeldolgozó üzemének építése (4,3 milliárd Ft);
- KÉSZ Ipari Gyártó Kft. új acélszerkezet gyártó csarnokának építése (1,17 milliárd Ft);
- KITE Zrt. új értékesítési központjának építése (1,2 milliárd Ft);
- Flisom Hungary Kft. új napelemgyárának építése (12,5 milliárd Ft);
- HILTI Szerszám Kft. új gyárának építése (7,2 milliárd Ft).

Európa Unió források felhasználása

A fejlesztések, beruházások forrását a saját pénzügyi keretek mellett az uniós pályázatok biztosították. Az **európai uniós pályázatok** számos területen nyújtottak támogatást a város vállalkozói számára, ezeket igyekeztek minél jobban kihasználni és hasznosítani.

Az Új Magyarország Fejlesztési Terv 2007 és 2013 között már sokkal több forrást hozott Kecskemétre (14. táblázat). 2013 végéig közel 2400 pályázatot nyújtottak be, ebből 1362-nek ítéltek támogatást. A 110 milliárd Ft-os összegre a legtöbb pályázatot a Gazdaságfejlesztés OP-hoz adták be, ezek jutottak a legnagyobb összeghez is. Jelentős forrás került a városi vállalkozásokhoz a Közlekedés OP és a Társadalmi Infrastruktúra OP keretében is.

14. táblázat: Az Új Magyarország Fejlesztési Terv keretében támogatott kecskeméti pályázatainak megoszlása operatív programonként

Operatív program	Támogatott pályázatok száma		Támogatási összeg	
	darab	%	Ft	%
ÁROP	5	0,37	241 702 342	0,22
DAOP	89	6,53	12 639 630 808	11,50
GOP	921	67,62	28 803 419 549	26,20
KEOP	48	3,52	12 292 257 144	11,18
KÖZOP	9	0,66	25 193 906 568	22,92
TÁMOP	264	19,38	8 897 529 812	8,09
TIOP	26	1,91	21 872 628 739	19,89
Összesen:	1 362	100,00	109 941 074 962	100,00

Forrás: EMIR, 2013

A 2014-ben elindult új uniós költségvetési ciklusban (2014-2020) a Széchenyi 2020 Program keretében összeségében 725 db kecskeméti pályázat részesült több mint 108 milliárd Ft támogatásban (15. táblázat). Az előző programozási ciklushoz hasonlóan a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program volt a legsikeresebb mind a nyertesek számát tekintve, mind a kiosztott támogatási összeg tekintetében. Emellett érdemes kiemelni, hogy a hasonló célokat támogató operatív programokból elnyert támogatások tekintetében átrendeződés figyelhető meg. A terület- és településfejlesztést támogató operatív programok (DAOP, TOP) esetében sikeresnek tekinthető a 2014-2020-as időszak, hiszen több mint kétszer annyi forrást sikerült elnyerni. Hasonlóan sikeresnek tekinthető mindkét időszakban a környezetvédelmet és energiahatékonyságot segítő programok megvalósítása, a lehívott források alapján. Visszaesés igazából csak a közlekedésfejlesztés (KÖZOP, IKOP) területén volt tapasztalható, ahol jelentős forrásvesztést volt kénytelen elszenvedni a város a 2014-2020-as időszakban.

15. táblázat: A Széchenyi 2020 program keretében támogatott kecskeméti pályázatainak megoszlása operatív programonként

OPERATÍV PROGRAM	Támogatott pályázatok száma		Támogatási összeg	
	darab	%	Ft	%
EFOP	65	8,97%	21 795 517 728	20,15%
GINOP	561	77,38%	35 994 525 191	33,27%
IKOP	2	0,28%	7 553 399 020	6,98%
KEHOP	19	2,62%	14 786 836 604	13,67%
KÖFOP	1	0,14%	9 000 000	0,01%
MAHOP	1	0,14%	149 599 349	0,14%
RSZTOP	0	0,00%	0	0,00%
TOP	76	10,48%	27 891 372 318	25,78%
VEKOP	0	0,00%	0	0,00%
Összesen:	725	100%	108 180 250 210	100%

Forrás: Száchényi 2020, 2020

A Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program projektjeinek kétharmadát mikro- és kisvállalkozások készítették, emellett non-profit szervezetek, nagyvállalatok is segítséget kaptak elképzeléseik megvalósításához. A hatékony forrásfelhasználást igazolja az a tény is, hogy sok esetben a pályázók több nyertes projektet is elő tudtak készíteni (16. táblázat).

16. táblázat: GINOP keretében a legnagyobb összeget nyert kecskeméti projektek

Pályázó neve	Projekt száma	Megítelt összes támogatás (Ft)
Pallasz Athéné Egyetem (Neumann János Egyetem)	2	6 288 907 844,00
BOSAL Hungary Termelő, Szolgáltató és Kereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaság	1	1 894 789 803,00
VARINEX Informatikai Zártkörűen Működő Részvénytársaság	2	1 799 989 200,00
UTB Envirotec Környezettechnológiai Zártkörűen Működő Részvénytársaság	1	1 540 799 705,00
Kecskeméti Szakképzési Centrum	4	969 122 279,00
GRABOPLAST Padlógyártó Zártkörűen Működő Részvénytársaság	1	884 616 755,00
Kereken-Pálya Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	2	771 141 354,00
GAMMA-DIGITAL Fejlesztő és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	1	723 822 379,00
PCI Ipari Automatizálási Fővállalkozó és Kivitelező Zártkörűen Működő Részvénytársaság	1	624 274 934,00
DELTAPLAST Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	6	583 206 570,00

Forrás: Száchényi 2020, 2020

Emellett a különböző szervezetek Kecskemét területén, a különböző uniós operatív programok segítségével jelentős (1 milliárd Ft feletti) beruházásokat is megvalósítottak, melyek meghatározó módon segítették a város szolgáltatási és ellátási színvonalának emelését (17. táblázat).

17. táblázat: A Széchenyi 2020 Program keretében a legnagyobb összeget nyert kecskeméti projektek

Alintézkedés	Pályázó neve	Projekt megnevezése	Megítélt támogatás, Ft
EFOP-2.2.0-16-A minőségi egészségügyi közszolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosításának fejlesztése	Állami Egészségügyi Ellátó Központ	Aktív fekvő betegellátás forma kiváltása az egynapos sebészeti ellátás rendszerének fejlesztésével	11 395 489 894,00
KEHOP-3.2.1-15-Az előkezelés, a hasznosítás és az ártalmatlanítás alrendszereinek fejlesztése a települési hulladék vonatkozásába	NFP Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	Komplex hulladékgazdálkodási rendszer fejlesztése a Duna-Tisza közti régióban, különös tekintettel az elkülönített hulladékgyűjtési, szállítási és előkezelő rendszerre	8 769 999 908,00
IKOP-3.2.0-15	NIF Zrt.	Kecskemét Megyei Jogú Város vasútállomás intermodális átszállókapcsolatainak fejlesztése és P+R parkolók kialakítása	6 920 000 000,00
GINOP-2.3.4-15-Felsőoktatási és Ipari Együttműködési Központ - Kutatási infrastruktúra fejlesztése	Pallasz Athéné Egyetem / Neumann János Egyetem	Globális jelentőségű járműipari kutatás-fejlesztési központ létrehozása Magyarországon a Kecskeméti Főiskola és az AVL AUTÓKUT Kft.	5 770 743 689,00
TOP-6.8.2-15-KE1-Helyi foglalkoztatási együttműködések a megyei jogú város területén és városrészében	Kecskeméti Megyei Jogú Város Önkormányzata	Foglalkoztatási paktum Kecskeméten	1 929 000 000,00
GINOP-1.3.3-16-Beszállító mikro-, kis- és középvállalkozások és beszállítói integrátorok támogatása	BOSAL Hungary Termelő, Szolgáltató és Kereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaság	Beszállítói lánc fejlesztése a Bosal Hungary Kft-nél	1 894 789 803,00
TOP-6.1.5-16-KE1-Gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés	Kecskeméti Megyei Jogú Város Önkormányzata	Károly Róbert krt. II. ütemének megvalósítása	1 707 431 462,00
GINOP-2.2.1-15-K+F versenyképességi és kiválósági együttműködések	VARINEX Informatikai Zártkörűen Működő Részvénytársaság	Implantátumok osteoszintézisének kutatása és trabekuláris szerkezet kifejlesztése Additive Manufacturing alkalmazásával	1 670 000 000,00
TOP-6.3.1-15-KE1-Barnamezős területek rehabilitációja	Kecskeméti Megyei Jogú Város Önkormányzata	A Rudolf-kert építészeti és közterületi fejlesztése, szinergiában a város gazdaságilag fenntartható célkitűzéseivel	1 611 000 000,00
GINOP-2.2.1-15-K+F versenyképességi és kiválósági együttműködések	UTB Envirotec Környezettechnológiai Zártkörűen Működő Részvénytársaság	Kommunális szennyvizek és szennyvíziszapok energia- és nyersanyag-tartalmának innovatív hasznosítása	1 540 799 705,00

Forrás: Széchenyi 2020, 2020

Modern Városok Program

A Kormány a Modern Városok Program keretében 2016. február 9. napján együttműködési megállapodást kötött Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatával a város további fejlődése és megújulása érdekében. A megállapodás keretében 12 projekt került nevesítésre, melyek finanszírozása részben Európai Unió források felhasználásával (IKOP, GINOP), valamint hazai források terhére valósult, illetve valósul meg (18. táblázat).

18. táblázat: Modern Városok Program kecskeméti projektjei

	PROJEKT MEGNEVEZÉSE	FORRÁS	KORM.HAT.
1.	Kecskemét Fejlődésért Alap létrehozása	25 000 000 000	1068/2017. 1531/2019.
2.	Villamosenergia-ellátás fejlesztése	20 401 200 000	1044/2018.
3.	445. sz. Kecskemét elkerülő út továbbfejlesztése (M5 és 5.sz. Főút között) <i>(KÖZOP finanszírozás)</i>	8 770 000 000 (19 798 655 808)	1371/2016. 1505/2016.
4.	52. sz. főút, M5-ös autópálya és Kecskemét, Nagykörút közötti szakasz négysávossá történő kapacitásbővítésének előkészítése <i>(IKOP finanszírozás)</i>	435 610 000	1505/2016.
5.	Kecskemét vasútállomás intermodális átszállókapcsolatainak fejlesztése és P+R parkolók kialakítása <i>(IKOP+hazai társfinanszírozás)</i>	8 788 000 000	1552/2017. 1696/2018. 1555/2019. 1024/2020.
6.	Kecskemét és a környező települések közötti vasúti összekötés, az elővárosi vasúti közlekedés fejlesztési lehetőségeinek vizsgálata	19 270 000	-
7.	Kecskeméti állami repülések céljára szolgáló repülőtér közös felhasználású (katonai-polgári) fejlesztése	5 541 600 000	1845/2016. 1202/2018 1479/2018.
8.	Kecskemét Déli iparterületen elhelyezkedő Berényi Béla út, valamint a Szent László körút fejlesztése	2 500 000 000	1892/2017.
9.	Egyetemi ipari kutatóközpont kialakítása <i>(GINOP finanszírozás)</i>	-	-
10.	Kodály Zoltán Nemzetközi Képzési és Módszertani Központ Létrehozása	5 161 800 000	1243/2017. 1553/2017. 1007/2018. 1759/2018.
11.	Kecskeméti Városháza felújítása	6 651 677 071	1202/2017. 1483/2019.
12.	Kada Elek Közgazdasági Szakgimnázium fejlesztése	4 999 767 750	1710/2017.
	Tervezett forrásigény összesen:	88 268 924 821	

Forrás: Magyar Közlöny, Széchenyi 2020 Program, 2016-2020

1.9.4. A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők

A vállalkozások versenyképességét sokféle tényező segítheti. Ezek közül az egyik meghatározó elem a **közlekedési infrastruktúra** fejlettsége, annak mennyiségi és minőségi jellemzői.

Kecskemét közlekedés-földrajzi helyzete kiemelkedő, így a város a kiépített **közlekedési utaknak köszönhetően megfelelő elérhetőséggel rendelkezik** mind a K-NY-i, mind pedig az É-D-i közlekedési viszonylatokban. Az M5-ös autópálya révén gyorsan megközelíthető a főváros, illetve a Liszt Ferenc nemzetközi repülőtér. Az M0-ás körgyűrű pedig közvetlen kapcsolatot biztosít a tovább vezető autópályák (M1, M2, M3, M6, M7) irányába, amely a távolabbi célpontokhoz való viszonylag gyors eljutást tesz lehetővé. Az autópálya és az 5-ös főút Szeged, illetve a szerb határ felé is biztosítja a közúti kapcsolatot. A kelet-nyugati irányú forgalom a Dunaföldvárt Kecskeméttel összekötő 52-es úton bonyolódik, amely a déli elkerülőn keresztül a 44-es út felé, Békéscsaba és a román határ irányába teremt összeköttetést. Kecskemétről indul a 441-es út, amely a várost Nagykőrössel és Cegléddel köti össze, illetve a város elkerülő szakaszáról az 54-es főközlekedési út, amely Soltvadkerten keresztül a megye déli területeit tárja fel. A távlati tervekben két fontos autóút fogja még érinteni a várost, az egyik az M8-as Veszprémet-Szolnokkal összekötő szakasz, valamint az M44-es jelű autóút, amely a várost Békéscsabával, illetve a román határral fogja összekötni. A város növekvő gazdasági teljesítménye, erősödő logisztikai tevékenysége és foglalkoztatási szerepköre, jelentős forgalomnövekedést eredményezett az elmúlt években, amely indokoltá tette a meglévő közúti kapacitások növelését, a város térségi elérhetőségének javítását. Ennek érdekében jelentős közúthálózati beruházás keretében valósult meg a közelmúltban, a 445-ös jelű északi elkerülő út építése, valamint a 54. számú főút 44. számú főút és M5 autópálya közötti szakaszának 2x2 sávú bővítése.

A közúti hálózati kapcsolatok mellett jelentős **vasúti vonalak** is érintik a várost. Kecskeméten megy át a Budapest-Cegléd-Szeged vasútvonal, amely nem csak a személyszállítás, de a teherfuvarozás meghatározó viszonylata is. Fontosak továbbá azok a mellékvonalak is (Budapest-Dabas-Lajosmizse-Kecskemét, a Szolnok-Tiszakécske-Lakitelek-Kecskemét, vagy a Kecskemét-Fülöpszállás), melyek a jövőben a térség ellátásában és a hivatásforgalmi ingázásban tölthetnek be a mainál lényegesen nagyobb szerepet. A személyszállítás mellett az áruszállítást is segíti a vasúti hálózat, a városon belül több iparvágány köti össze a fővonalat a különböző termelő üzemekkel (pl: Mercedes gyár, illetve a kecskeméti repülőtér iparvágányai).

A többi műszaki infrastrukturális elem (villamosenergia, víz, gáz, csatorna) tekintetében megfelelő az ellátottság, a több termelő vállalkozást tömörítő Ipari Parkokban, ipar-negyedekben a közüzemi szolgáltatók a nagyobb kapacitás iránti igényeket is ki tudják elégíteni.

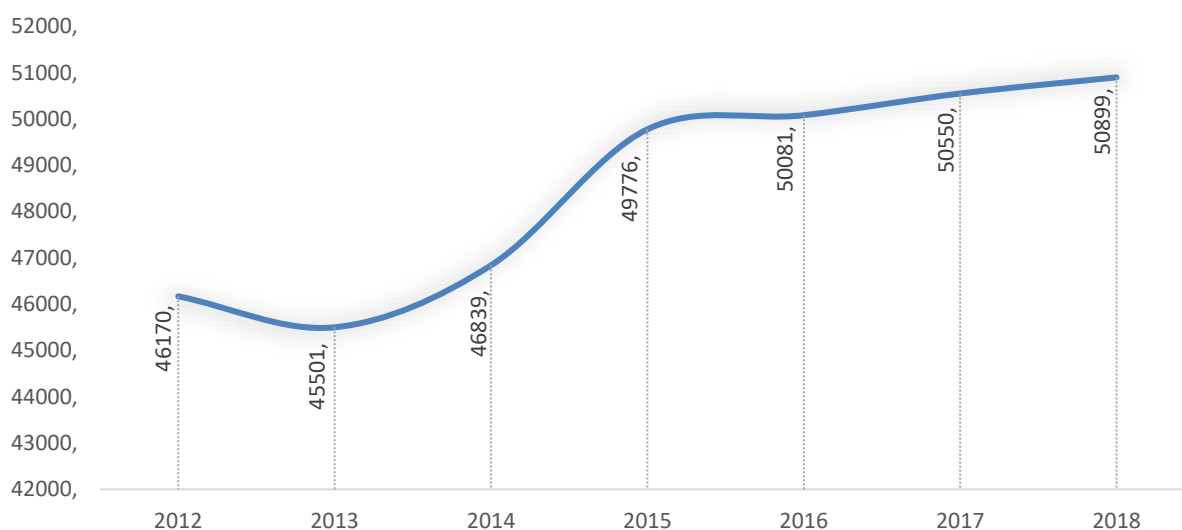

A város infokommunikációs helyzete is kedvezőnek mondható, a nagy sávszélességű internetes hálózat Kecskeméten megy keresztül, így városban biztosított a gyors internetkapcsolat. A vezetékes és a mobil telefonszolgáltatások is jó minőségben elérhetőek.

Foglalkoztatottság, munkanélküliség

A versenyképességet befolyásoló másik tényező a **munkaerő-piac helyzete**, a kereslet-kínálat alakulása, a munkaerő képzettsége. Kecskeméten az új vállalkozások megjelenése, valamint a meglévők növekvő teljesítménye és létszám-gazdálkodása eredményeként – 10 százalékponttal emelkedett a foglalkoztatottak aránya (81. ábra). Fontos kiemelni ugyanakkor, hogy a 2013-as mélypontot követően ez az arány 2015-ig emelkedett jelentősen (8%), az ezt követő három évben viszont csak igen mérsékelt ütemű volt a növekedés (2%).

81. ábra: Foglalkoztatottság alakulása Kecskeméten

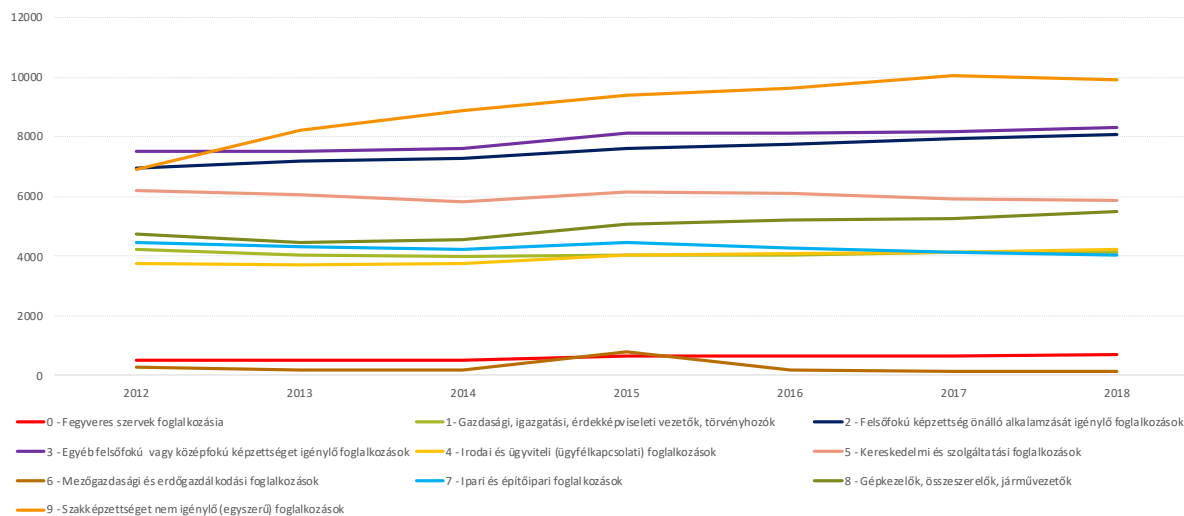
Forrás: Magyar Államkincstár, 2012 -2018

A foglalkoztatottság, foglalkozási ágak szerinti vizsgálata (82. ábra) megerősíti azt a feltevést, hogy a feldolgozóipar erősödése erősen befolyásolja a munkaerőpiac keresleti oldalát. Ezt támasztja alá az a tény, hogy a Mercedes-Benz gyár és az azt kiszolgáló beszállítók Kecskemétre való településével jelentősen megemelkedett a szakképzés nem igénylő, betanított munkaerő iránti kereslet. Emiatt a 2012 és 2018 közötti időszakban, ebben a foglalkoztatási ágban 43%-os emelkedés volt tapasztalható.

A foglalkoztatotti ágakban – néhány kivétellel – átlagosan 15% körüli létszám növekedés ment végbe. Ugyanakkor érdemes kiemelni, hogy a vizsgált időszakban a mezőgazdasági és erdőgazdálkodási foglalkozások esetében közel 46%-os visszaesés történt, míg az ipari és építőipari foglalkozások esetében közel 10%-kal esett vissza az alkalmazottak száma.

82. ábra: Foglalkoztatottság megoszlása foglalkoztatási ágak szerint
(2012-2018)

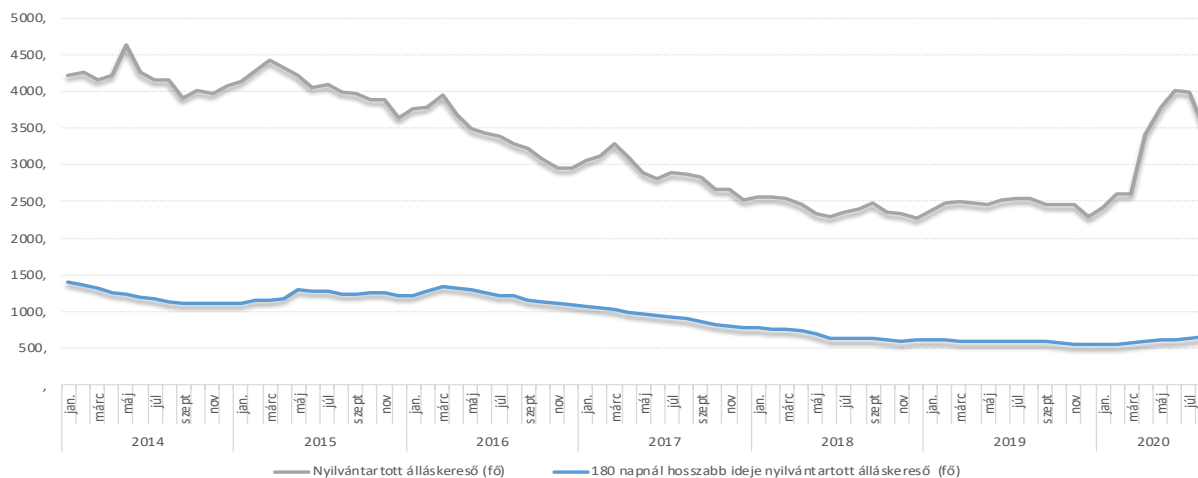
Forrás: Magyar Államkincstár, 2012 -2018

A munkaerő-piac kínálati oldalát alkotják az álláskeresőek. 2014-2020 közötti időszakban az álláskeresők száma fokozatosan csökkent, a kedvező kínálati oldalnak köszönhetően. 2019 év végére az nyilvántartott álláskeresők száma közel a felé csökkent a 2014. januárban nyilvántartott számhoz képest. A 2020. évben kialakul padémia azonban igen negatívan hatott a keresleti oldalra, számos munkáltató csökkentette munkavállalóinak számát. Ennek következtében 2020. júniusában a nyilvántartott álláskeresők száma (4014 fő) visszaemelkedett a 2015. évi szintre. Az ezt követő három hónapban az adatok tendenciája ismét az álláskeresők számának csökkenését mutatja, ami egyrészt az időközben kormányzati, illetve városi szinten meghozott, a munkahelyek védelmét célzó döntéseknek is köszönhető.

Ezzel szemben a 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők számában a padémia jelentősebb elmozdulást még nem eredményezett (83. ábra). A 2019-ig tartó folyamatos csökkenés után a 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők számában, 2019-2020-as időszakban inkább a stagnálás volt jellemző.

83. ábra: Nyilvántartott- és a 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők számának alakulása Kecskeméten (2014 – 2020)

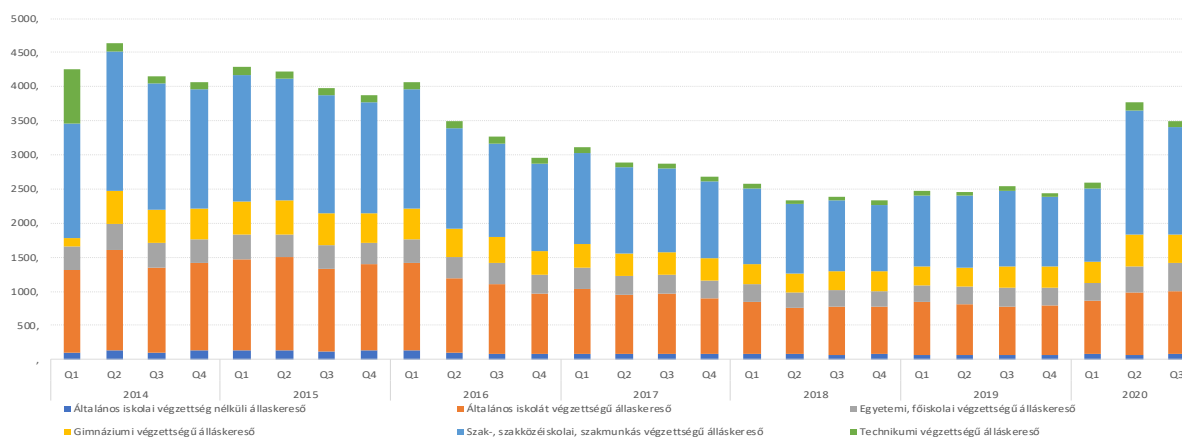

Forrás: Munkanélküliségi adatok, ITM, 2014-2020

A munkanélküli álláskeresők adatait elemezve az állapítható meg, hogy végzettség tekintetében a legnagyobb arányt az általános iskolai végzettségű, a szak-, szaközépfiskolai, szakmunkás végzettségű, valamint technikai végzettségű álláskeresők képviselik (84. ábra). A 2014 és 2020 időszakban végmenő kedvező, a munkaerőpiacot élénkítő változások alapvetően ezt a két réteget érintették kedvezően, így az ő esetükben csökkent jelentősen az álláskeresők aránya.

A pandémia megjelenését követő időszakban a kedvező folyamatok megfordultak és a kereslet szűkülése és a munkahelyek megszűnése a technikai (65,45%) és az egyetemi, főiskolai (57,53%), valamint a szak-, szaközépfiskolai, szakmunkás (52,58%) végzettségűeket érintette legérzékenyebben.

84. ábra: Munkanélküli álláskeresők végzettség szerinti megoszlása Kecskeméten (2014-2020)

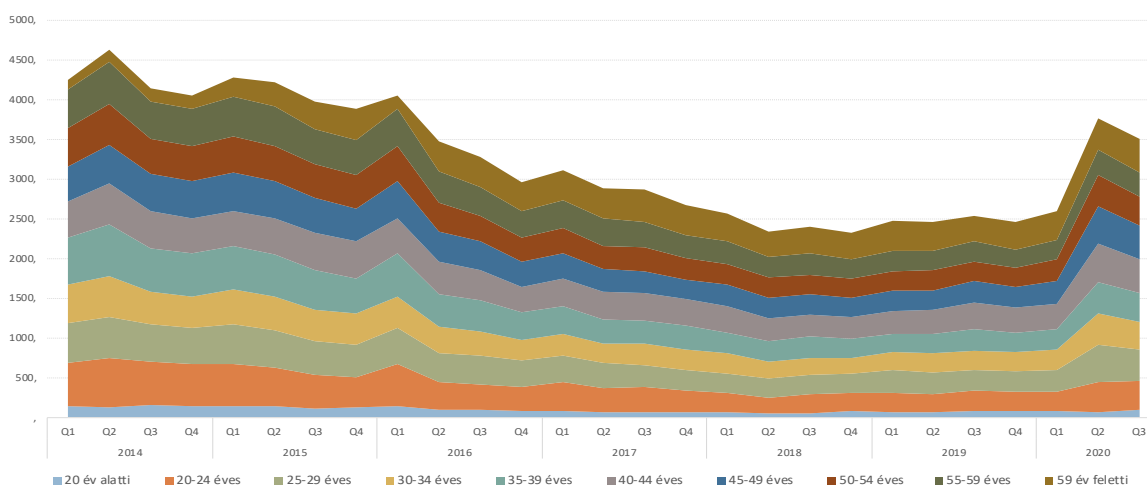
Forrás: Munkanélküliségi adatok, ITM, 2014-2020

A korcsoportok megoszlása tekintetében az álláskeresők aránya gyakorlatilag kiegyenlítettnek tekinthető (85. ábra). Egyedül a 20 év alatti álláskeresők aránya tér el jelentősen az átlagtól, ami azzal magyarázható, hogy a munkaerőpiacon jelentősen kisebb a 20 évi alatti munkavállalók létszáma. Kiemelendő, hogy a munkaerőpiaci változások a különböző korosztályokat alapvetően ugyan úgy érintik, a 2014- 2019 közötti időszakban egyik korosztálynál sem voltak kiugró értékek.

A pandémia megjelenését követő időszakban a korosztályok közötti kiegyensúlyozottság felborult. A kereslet szűkülése és a munkahelyek megszűnése elsősorban a 45-49 éves (62,93%), 25-29 éves (55,69%), illetve az 50-54 (51,87%) korosztályokat érintette érzékenyen.

85. ábra: Munkanélküli álláskeresők korcsoportok szerinti megoszlása Kecskeméten (2014 – 2020)

Forrás: Munkanélküliségi adatok, ITM, 2014-2020

Kutatás, fejlesztés

Kecskeméten több **kutatóintézet** is működik: a Magyar Tudományos Akadémia Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont Regionális Kutatások Intézete Alföldi Tudományos Osztálya, a ZKI Zöldségtermesztési Kutató Intézet Zrt, a Budapesti Corvinus Egyetem Szőlészeti és Borászati Intézet Kecskeméti Kutató Állomás. A Kecskeméti Főiskola, a Kiskunsági Nemzeti Park számtalan kutatás helyszíne, nemzetközi szinten is elismert eredményekkel büszkélkedhetnek. A múzeumokban a kiállítások mellett kutatások is zajlanak, a Kecskeméti Planetárium, a levéltár, a művészeti műhelyek szintén sokféle vizsgálat, elemzés, kísérletezés színterei. A városban működnek kutatással foglalkozó kisebb-nagyobb vállalkozások is, a jelentősebb termelő cégek is gondot fordítanak a kutatásra, fejlesztésre.

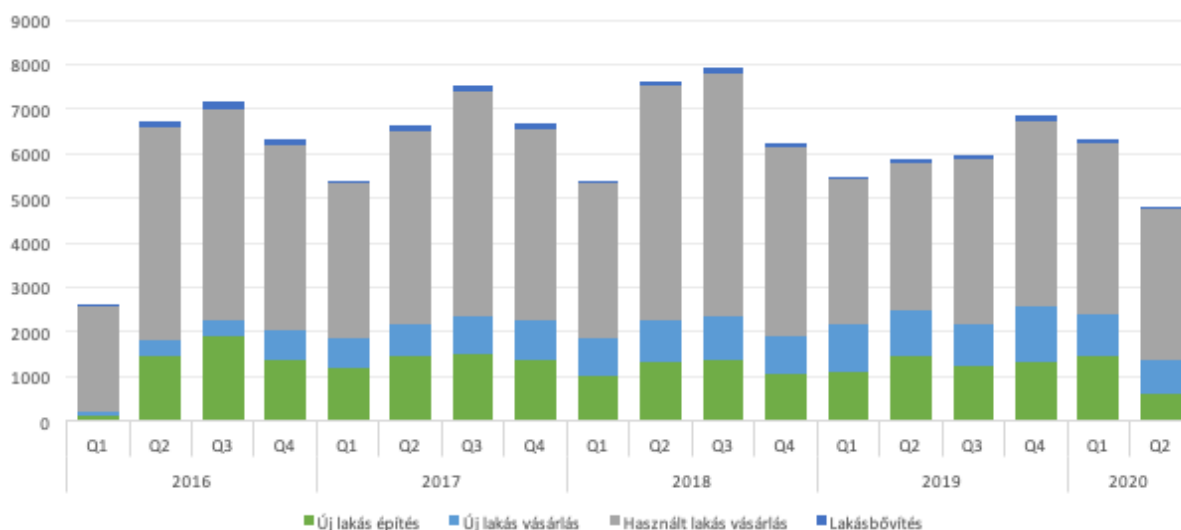

1.9.5. Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)

Makrogazdasági folyamatok

A 2014-ben megindult kedvező ingatlanpiaci folyamatokat az elmúlt öt évben egyre erősödő keresleti oldal fogadta Magyarországon. A fokozatosan javuló jövedelmi és munkaerőpiaci kilátások, továbbá a háztartások stabil 3-4 százalékos éves növekedést mutató jövedelme egyaránt a lakáspiaci kereslet növekedése irányába hatottak. Az alacsony kamatkörnyezet a lakáshitelezés élénkülésén és a befektetési célú kereslet növelésén keresztül szintén élénkítően hatott. A kezdeti várakozásokhoz képest aluteljesítő CSOK 2016 év elején kezdte kifejteni kedvező hatását, amikor is a CSOK szabályozás 2016. februári módosításával szinte egyidőben, 2016 elejétől életbe lépett az új lakásokra vonatkozó kedvezményes, 5 százalékos áfakulcs. Az alacsonyabb áfa és az erős kereslet a minőségi lakások iránt (amit a kibővített CSOK szabályok csak tovább erősítettek) együttesen meghozták a lakásfejlesztők beruházási kedvét (86. ábra).

86. ábra: Új CSOK-szerződések darabszáma negyedévente

Forrás: PM, MNB, Portfólió 2020

Összegzésként elmondható, hogy a használt lakások piacán egyértelműen érvényesültek a CSOK által kínált kedvező feltételek. Az újlakás-kínálat esetében inkább a kedvezményes áfakulcsnak tulajdonítható a növekedés, míg a CSOK a szabályozáshoz alkalmazkodó keresletet, majd ezen keresztül a kínálatot is eltolta a 60 négyzetméteresnél nagyobb lakásfejlesztések irányába.¹³

A kedvező finanszírozási költségek mellett drasztikusan emelkedett az új lakáscélú hitelkihelyezések volumene. A hitelből történő lakásvásárlások súlya is növekedett, és közel a tranzakciók felét tette ki. 2018-ra az új lakáshitelek értéke nominálisan elérte a válság körüli

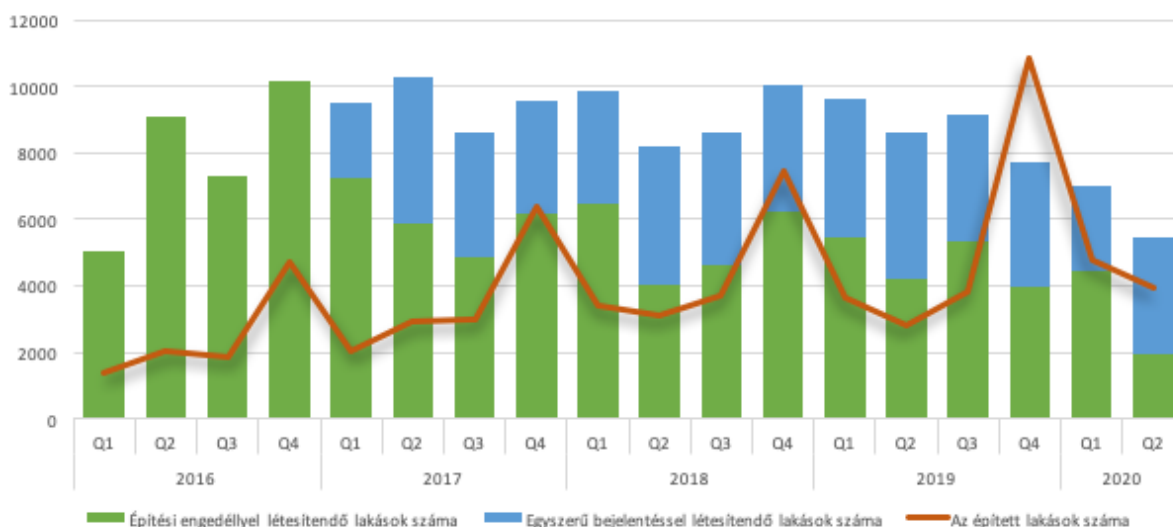
¹³Portfólió: Hogyan alakította át a CSOK a hazai lakás- és hitelpiacot (2019.március 13.)

szintet, ugyanakkor reálértelmeben továbbra is elmaradt tőle. Az eladósodás szerkezetében csökkentette a kockázatokat az, hogy 2018. végére gyakorlatilag megszűnt az éven belül változó kamatozású hitelek kibocsátása, amihez szabályozói lépések is hozzájárultak. A kedvező folyamatok ellenére a hazai GDP-arányos lakáshitel-állomány továbbra is az egyik legalacsonyabb Európában, az adósságfék-szabályok továbbra is korlátozzák a túlzott eladósodást, így új hitelezések fenntartható bővülésére a várakozások alapján még megfelelő tér áll rendelkezésre.

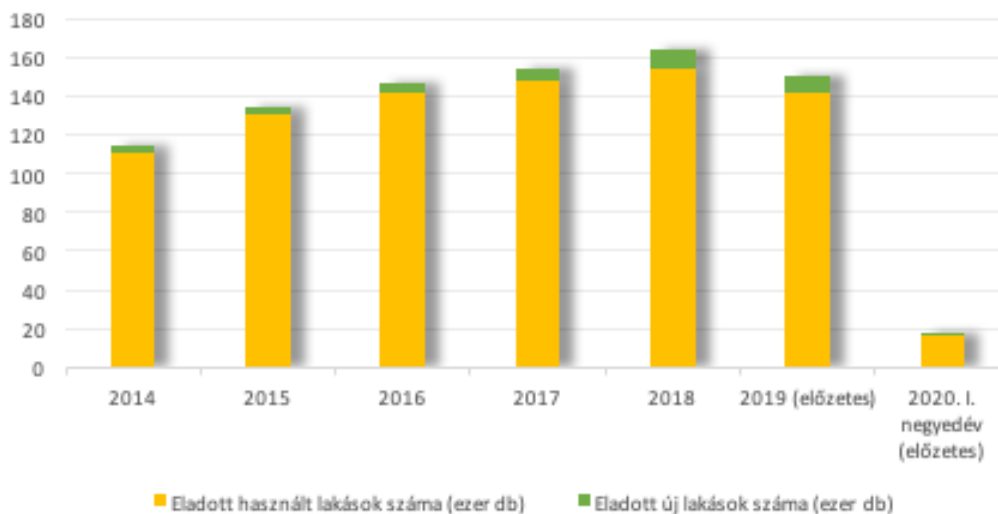
A lakáspiac kínálati oldalát a 2014–2020 közötti időszakban összességében növekedés jellemezte. Míg korábban az építési engedélyek átfutási idejének elnyúlása az új építések lassabb felfutását eredményezte, a 2016-ban bevezetett egyszerű bejelentés intézménye jelentősen gyorsította a folyamatot, így számottevően megnőtt a kiadott építési engedélyek száma, ezzel egyidőben pedig az átadott új építésű lakások száma is jelentősen emelkedett (87. ábra). Ugyanakkor érdemes megjegyezni, hogy a 2019 második félévétől jelentősen visszaesett az építési engedélyek száma, ami rövidtávon kihatással lesz mind az építőipar teljesítményére, mind az új értékesítési céllal épített lakások számának alakulására.

87. ábra: Építési engedélyek, egyszerű bejelentések és épített lakások számának alakulása

Forrás: KSH 2020

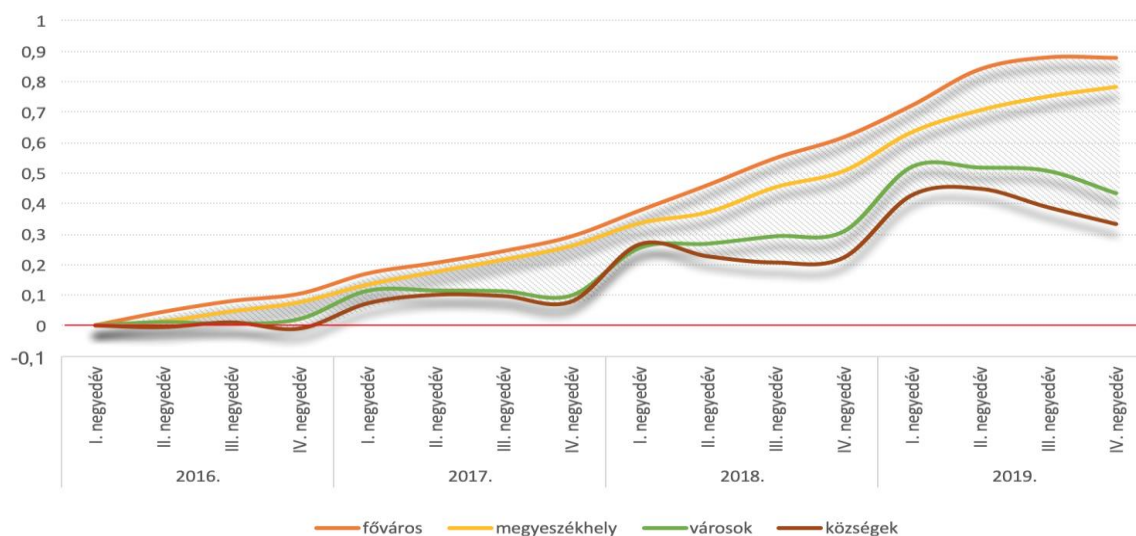
Az ingatlanpiaci tranzakciók számát tekintve 2019-ben, hat év után 8 százalékpontos visszaesés következett be. A teljes lakáspiaci forgalom visszaesése a használtlakás-eladások alakulásának tudható be, ezek száma 8,7%-kal csökkent, miközben 5,0%-kal több új lakást adtak el az év során (88. ábra). A 2019. évi lakáseladások száma a községekben kissé emelkedett (2,6%), a nagyobb városok felé haladva viszont egyre fokozódó mértékben esett vissza: a kisebb városokban 6%-kal, a megyeszékhelyeken 12%-kal, míg Budapesten 19%-kal.

88. ábra: Eladott használt és új lakások számának alakulása (ezer db)

Forrás: KSH 2019

Az erős keresleti oldalnak és a kedvező jogszabályi környezetnek köszönhetően a vizsgált időszakban a piaci tranzakciók szignifikáns emelkedése mellett, a lakásárak is dinamikus növekedésnek indultak.

A hazai lakáspiacon megfigyelhető területi különbségek azonban tovább erősödtek. Az árdinamikát vizsgálva elmondható, hogy tovább nőtt az árolló a nagyobb és kisebb települések között (89. ábra). Budapesten a lakásárak nominális alapon történő növekedése gyorsabb dinamika mellett megy végbe, a megyeszékhelyek dinamikája is gyors. A vidéki városokban és községekben a növekedés kisebb volumenű volt, de 2018. év végéig fokozatos emelkedést mutatott. 2019-től ugyanakkor, mind a vidéki városokban, mind a községekben a lakásárak közel 10 százalékpontos csökkenése volt megfigyelhető.

89. ábra: Lakáspiaci árolló alakulása 2016-2019 között (2016. I. negyedév: 100%)

Forrás: KSH 2020

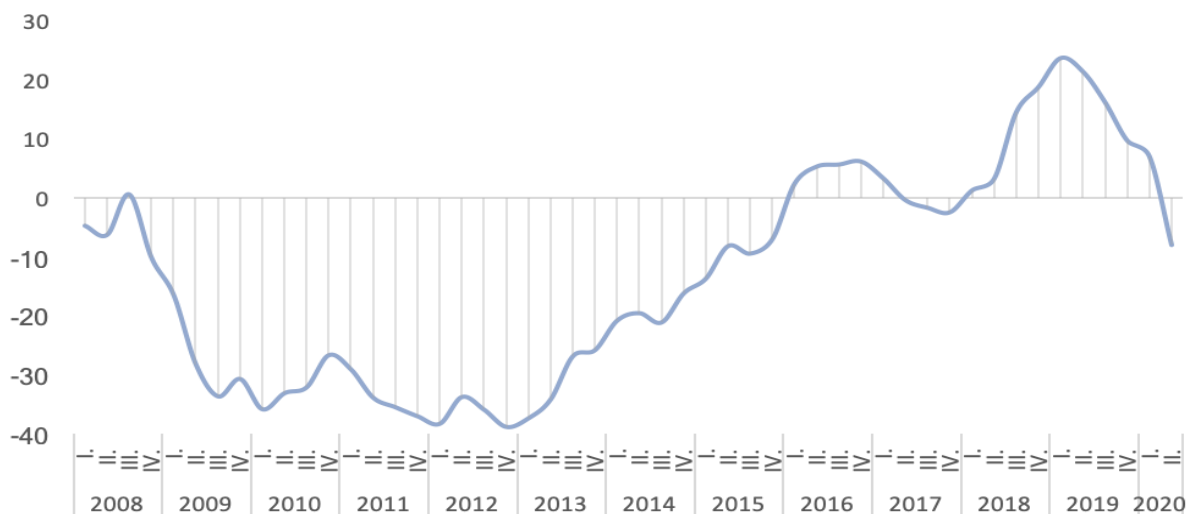

A Kormány által 2019. évben bejelentett családvédelmi intézkedések nem titkolt célja az általános lakáspiaci kereslet növelése. A falusi CSOK-kal érintett kistelepüléseken 2017–2018-ban a 90 négyzetmétert meghaladó ingatlanok tranzakcióinak 43 százaléka volt 10 millió forint alatti értékű, így a CSOK támogatás relatíve magas összegei jelentősen növelik a kistelepülések vonzerejét.

Az új lakás-átadások országosan 2018–19-ben tetőztek, aminek a fő oka, hogy az új lakások kedvezményes, 5 százalékos áfakulcsa 2019. év végét követően megszűnt. A Kormányzat tervei szerint a kedvezményes áfakulcs 2020-tól a rozsdáövezetekben (barnamező) megvalósuló lakás célú fejlesztések esetében lesz igénybe vehető (a jogszabályi környezet a vizsgálat időpontjában még kidolgozás alatt volt).

Az MKB által 2020. júniusában megjelentetett lakáspiaci jelentés¹⁴ alapján az a megállapítás tehető, hogy a 2020. év első negyedében Magyarországon is megjelenő koronavírus-járvány a lakáspiaci aktivitás hirtelen és drasztikus visszaesését hozta (90. ábra). A kialakult krízishelyzet jelentős hatással volt a kereslet visszaesésére, melynek egyik kiváltó oka, hogy a lakosság óvatossága miatt jelentősen visszaesett a lakásmegtekintési hajlandóság, amire ráerősítettek a március utolsó hetében bevezetett járványügyi intézkedések. Középtávon a kereslet alacsonyabb szintre történő beállását eredményezheti a járvány okozta negatív jövedelmi- és vagyoni hatás, valamint ebből fakadóan a potenciális hitelfelvevők körének szűkülése is.

90. ábra: Magyarország lakáspiaci indexe 2008 – 2020 között

Forrás: GKI 2020

A GKI felmérése¹⁵ alapján a lakáspiaci foglalkozó cégek várakozásai a kialakult helyzetre tekintettel jelentősen romlottak. A koronavírus okozta járvány megrengette az egyébként is

¹⁴ Magyar Nemzeti Bank: Lakáspiaci jelentés (2020. június)

¹⁵ GKI és a Masterplast 2020. áprilisi lakáspiaci felmérésének eredményei

lassuló lakáspiacot, így a jövőre vonatkozó kilátások jóval szerényebbek a korábbiaknál. A lakáspiaci index értéke negyedéves és éves alapon is nagyot esett. Az elemzés szerint a következő egy évben Budapesten átlagosan 9-10%, vidéken 7-13% körüli áresés várható.

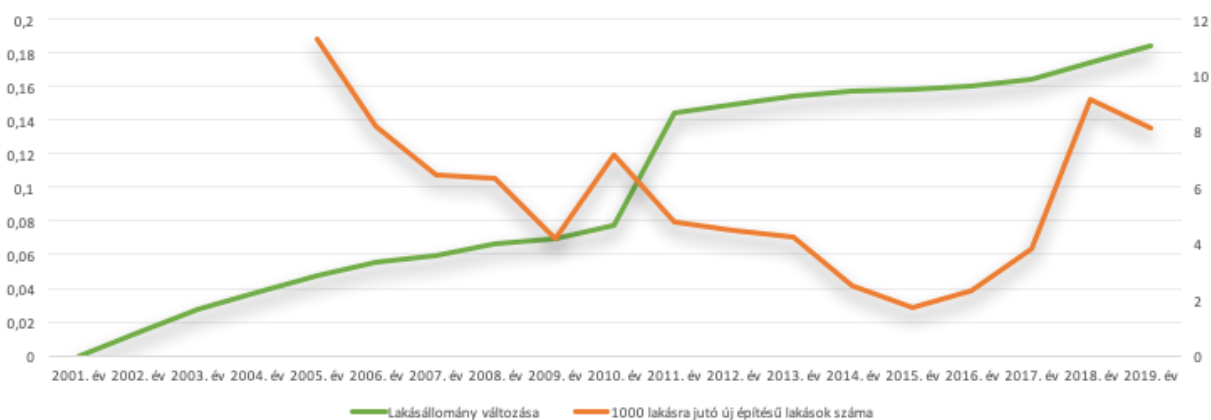
Kecskemét ingatlanpiacának alakulása

A vizsgált időszakban Kecskemét ingatlanpiacának kínalati oldalát az alábbi elemek határozzák meg: a meglévő lakásállomány nagysága, egy adott évben épített új lakóingatlanok száma, valamint az adott évben kiadott építési engedélyek, illetve az egyszerű bejelentések számossága.

A meglévő lakásállományt és az adott évben épített lakóingatlanok számát vizsgálva az állapítható meg, hogy lakásállomány növekedése 2010-ig stabil, éves szinten átlagosan 1 százalékpontos növekedés mellett bővült (91. ábra). 2011. évi népszámlálást során a lakások száma feltehetően korrigálásra került, ezzel közel 6 százalékpontos, elsősorban technikai növekményt okozva a lakásállományi arányban. 2011-től a lakásállomány növekedése egészen 2017-ig sokkal kisebb ütemben, 0,5 százalékpont alatti emelkedés mellett folytatódott. A 2016-ban meghozott kormányzati intézkedések következtében jelentősen megnövekedett építési beruházásoknak köszönhetően a lakásállomány növekedése visszatért az 1 százalékpontos növekedési ütemhez.

A lakásállomány megújulását vizsgálva az állapítható meg, hogy a megújulás nagysága 2015-ig fokozatosan csökkent a kedvezőtlen makro- is mikrogazdasági folyamatoknak köszönhetően. A 2016-os kormányzati intézkedéseknek köszönhetően ez a trend megváltozott, és az 1000 lakásra jutó új lakások száma 3 év alatt a 2006. évi szintre emelkedett, amit 2019-ben az országos ingatlanpiaci folyamatoknak megfelelő enyhe csökkenés követett.

91. ábra: A lakásállomány és az 1000 lakásra jutó új lakások számának alakulása 2001-2019 között

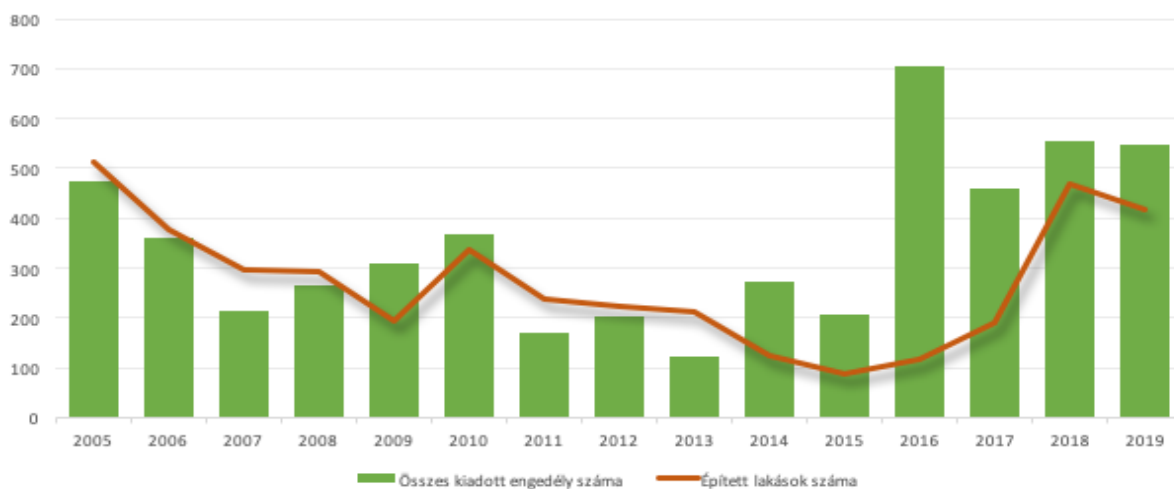

Forrás: KSH Területi Statisztika 2020.

A kínálati oldal tekintetében 2014 és 2019 között a lakásállomány 2,32%-kal növekedett, ami öt év távlatában kisebb növekedést jelent. Ez elsődlegesen a válságot követő (2010-2015 közötti) mérsékelt építési kedvvel magyarázható (92. ábra). Az építést támogató jogszabályi környezet kialakítását követően 2015. évi szinthez képest 2018-ra ötször nagyobb lett az egy évben átadott új lakások száma, valamint jelentősen növekedett az egy évben kiadott építési engedélyek és egyszerű bejelentések száma. 2019. évtől ugyanakkor jól látható az 5%-os ÁFA kivezetéséből adódó csökkenő tendencia is.

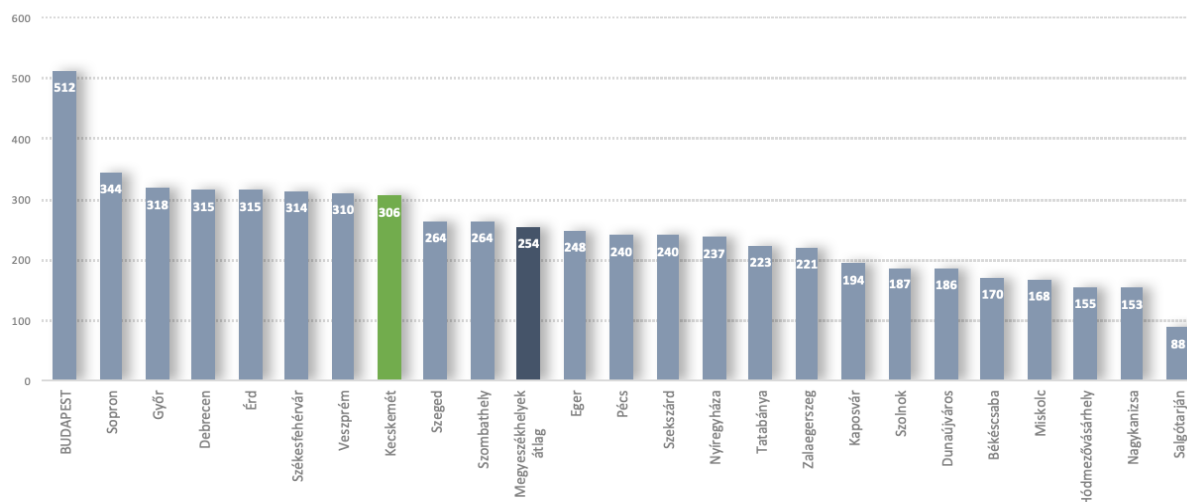
92. ábra: Kecskeméten kiadott építési engedélyek és épített lakások száma (2005-2019)

Forrás: KSH Területi statisztika alapján, saját szerkesztés

Az ingatlanpiac árainak alakulását vizsgálva megállapítható, hogy az egyre nagyobb árolló miatt, a főváros és a megyei jogú városok közötti árrés 2018-ban már meghaladta az 50%-ot (93. ábra). Kecskemét árszínvonala a többi megyei jogú várossal való összevetésben az első harmadban foglal helyett, közel 20%-kal meghaladva az átlagot.

93. ábra: Főváros és megyei jogú városok átlagos ingatlanárjai (2018)

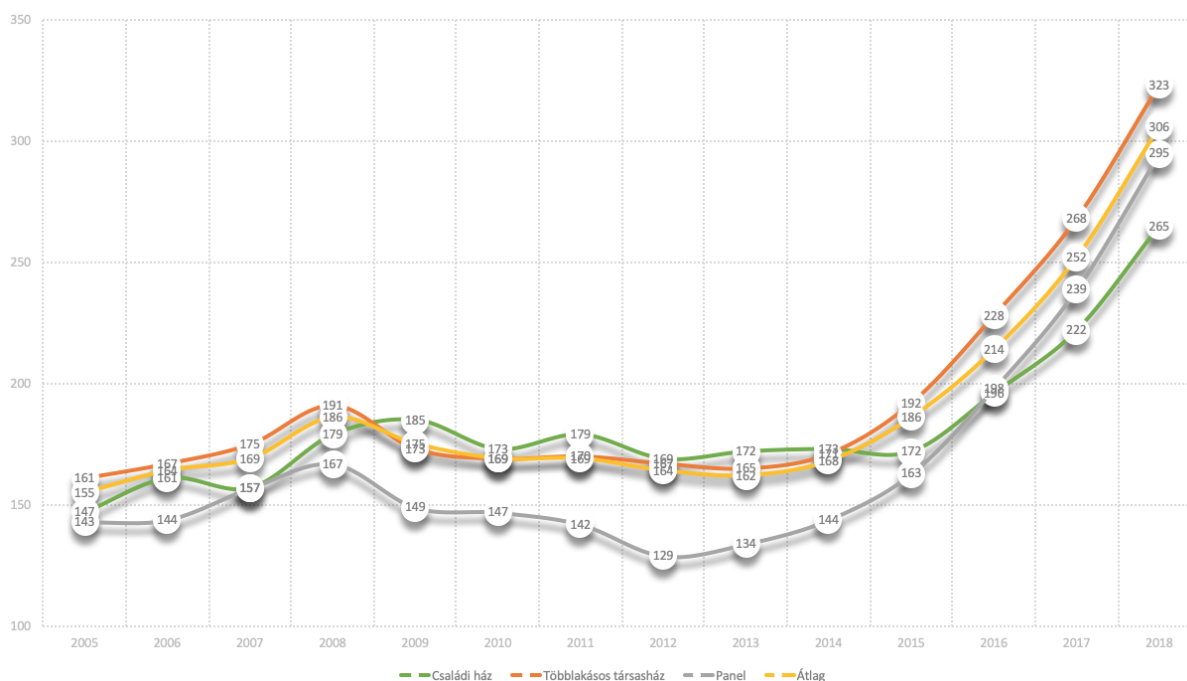

Forrás: KSH Ingatlan adattár alapján, saját szerkesztés

Az ingatlanpiac keresleti oldalát vizsgálva az állapítható meg, hogy a 2014 és 2018 közötti időszak jelentős átrendeződést jelentett az egyes ingatlantípusok esetében. Ennek eklatáns példája az, hogy a korábban keresettnek számító családi házak piacán a 2014-2018 közötti időszakban a tranzakciók száma gyakorlatilag stagnált, aminek eredményeként a családi házak négyzetméter árának növekedése alulmaradt a többi háztípushoz képest (94. ábra). Érdeemes kiemelni ugyanakkor azt a tényt is, hogy a panellakások esetében viszont 2015. évi szinthez képest közel háromszoros, stabil keresletnövekedés jelentkezett, aminek következtében a panellakások árai a 2012. évi mélyponthoz képest 128%-kal emelkedtek meg. A jelentős kereslet egyben azt is eredményezte, hogy a panellakások négyzetméterárai 2018-ban 11%-kal haladták meg a családi házak négyzetméter árait.

94. ábra: Kecskemét lakásárainak változása 2005 -2018 között (Ft/m²)

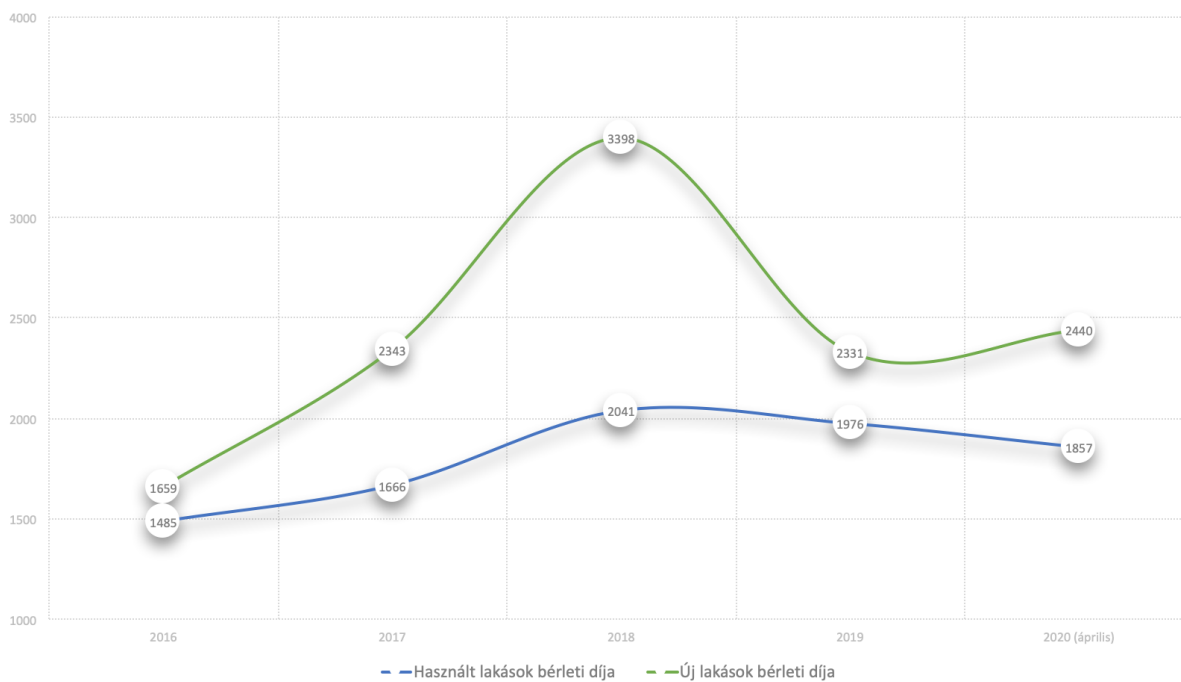
Forrás: KSH, saját szerkesztés

Az 5%-os forgalmi adó kivezetése, valamint az új építésű lakások volumenének csökkenése a piac átalakulását idézte elő, így Kecskeméten is mind a vevői, mind az eladói oldal részéről az elmúlt időszakban kivárás volt érzékelhető. A szerény kereslet következménye, hogy az ingatlanok értékesítési ideje jelentősen megnövekedett.

Ez a változást nem csak az eladásra szánt ingatlanok piacát érintette, hanem hasonló hatást gyakorolt a bérleti piacra is (95. ábra). 2019-ben az új lakások bérleti piacán 31%-os áresés következett be, míg a használt lakások bérleti áraiban is 3%-os visszaesés volt tapasztalható. 2020. első negyedévének adatai alapján a használt lakások esetében tovább csökkentek a bérleti díjak, ugyanakkor az új lakások bérleti díjainál közel 5%-os emelkedés volt tapasztalható.

95. ábra: Kecskemét ingatlanbérleti piacának árváltozása 2016 -2020 között (Ft/m²)

Forrás: ingatlan.com adatai alapján, saját szerkesztés (2020 ápr.)

1.10. Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz és intézményrendszere

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata számára kiemelt fontosságú feladat, hogy a mindig változó külső jogszabályi, gazdaság-, környezet- és társadalompolitikai helyzetet értékelve – Európára, s ezen belül Magyarországra nehezedő hosszú távú kihívásokat (pl. elöregedés, munkaerőhiány, az erőforrásokra nehezedő nyomás, növekvő energiaárak, digitalizáció és technológiai kihívások, környezetszennyezés, klímaváltozás, SARS-CoV-2 koronavírus hatásai), valamint az elmúlt évek, s napjaink gazdasági-társadalmi folyamatait figyelembe véve – felelős önkormányzati gazdálkodást, költségvetési és fejlesztési politikát fogalmazzon meg. Az önkormányzat gazdálkodásának és a mindenkori éves költségvetésének kidolgozása, továbbá a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszerének kialakítása során, igyekszik körültekintően, a jogszabályi előírásoknak megfelelően eljárni, szem előtt tartva a helyi adottságokat és lehetőségeket.

1.10.1. Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program

1.10.1.1. Kecskemét költségvetési helyzetének alakulása

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata az elmúlt évtizedben kiegyensúlyozott gazdálkodást folytatott, bár hitelállománya a különböző felhalmozási célú kiadások (nagyberuházások) finanszírozása következtében a 2007. évi 4,8 milliárd Ft-ról 2011. év végére 16,3 milliárd Ft-ra emelkedett. Ugyanakkor működési célú hitelfelvétele – a vizsgált időszakban – nem volt az önkormányzatnak, amit szigorú költségvetési politikájának köszönhetett, bár a külső (pl. makrogazdasági, adó és járulékpolitikai, önkormányzati feladatellátási, központi támogatási, uniós források rendelkezésre állása) és belső (pl. fejlesztési-beruházási igények, uniós források önrészeinek biztosítása, működtetési költségek változása) feltételek változásai befolyásolták a költségvetés főösszegeinek alakulását (96. ábra). A városi költségvetés főösszegeire jelentős hatással volt, hogy a – 2013-ban bevezetett, megváltozott önkormányzati feladatellátáshoz igazodó – feladatalapú központi támogatás 2014-től átalakult. A finanszírozási struktúra alapjaiban ugyan nem tért el a 2013-ban kialakított és alkalmazott feladatalapú forrásallokációtól, de Kecskemét esetében – mint magas helyi adóbevételi potenciállal rendelkező települést – az őt megillető központi általános működési támogatásokat csökkentette az ún. „beszámítás” rendszere. Ennek lényege, hogy Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának az új önkormányzati törvényben (2011. évi CLXXXIX. törvény) meghatározott, célzott támogatással nem szubvencionált feladataihoz kapcsolódó elismerhető kiadása csökkentésre került a helyi bevételekkel (a gépjárműadó önkormányzati része, az iparüzési adó esetében az elvárt összeg, valamint az egyéb helyi adók összegének fele). Az ezt követően fennmaradó különbözethez biztosított a központi költségvetés támogatást, amely összegszerűen már kisebb volt az előző éviéknél.

A feladatalapú központi támogatás átalakulása mellett, az önkormányzat pénzügyi gazdálkodását, továbbá a 2014-2020-as költségvetési ciklus finanszírozási és fejlesztési

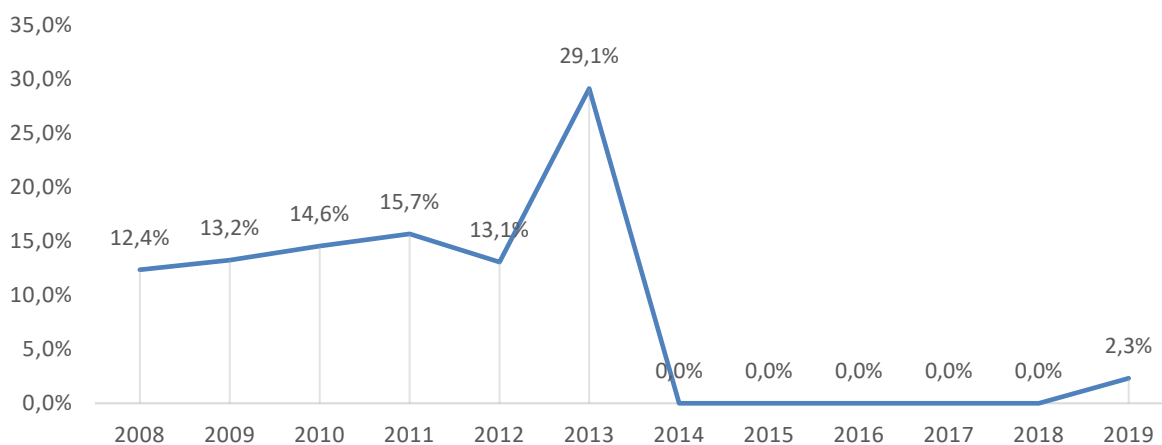
lehetőségeit alapvetően formálta át Magyarország 2013. évi központi költségvetéséről szóló 2012. évi CCIV. törvény, valamint Magyarország 2014. évi központi költségvetéséről szóló 2013. évi CCXXX. törvény, amely lehetővé tette az önkormányzati adósságállomány két részletben történő átvállalását (adósságkonszolidáció). Ennek köszönhetően az önkormányzat korábbi adósságot keletkeztető ügyleteiből eredő fizetési kötelezettségei 2014-től megszűntek, eladósodási rátája nullára csökkent (97. ábra), amely csak 2019-ben mutatott növekedést, melynek háttérében egy 1,76 milliárd Ft összegű – felhalmozási célú – hitelfelvétel húzódott. Ennek célja az európai uniós forrásból finanszírozott projektek nem támogatott kiadásainak fedezése volt, amely egyaránt szolgált útfejlesztési, a munkaerő mobilitását elősegítő szállásfejlesztési és szociális szolgáltatásfejlesztési célokat.

96. ábra: Kecskemét Megyei Jogú Város költségvetési főösszegeinek alakulása

Adatok forrása: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának Zárszámadásai 2013-2019

97. ábra: Kecskemét Megyei Jogú Város eladósodottsági rátájának alakulása (2008-2019)

Adatok forrása: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának Zárszámadásai 2008-2019.

A zárszámadások adatait vizsgálva megállapítható, hogy az önkormányzati feladatellátáshoz kapcsolódó új központi támogatás kezdetétől (2014-től) 2019-ig Kecskemét bevételei 35,4%-kal (59,8 milliárd Ft-ról 81,1 milliárd Ft-ra, a jelentős növekmény nagyobb részt az EU-s pályázati forrásoknak köszönhető) növekedtek, míg kiadásai 6,1%-kal (55,9 milliárd Ft-ról 52,66 milliárd Ft-ra) csökkentek. Ebből adódóan egyenlege pozitív, költségvetési egyensúlya megfelelő volt a vizsgált időszakban. A kiegyensúlyozott költségvetési tervezés a 2020-as évben is folytatódott, bár a SARS-CoV-2 koronavírus járvány kedvezőtlen hatásai már érzékelhetők voltak az év második felében, amely szükségessé tette a szigorú költségvetési politika elveinek alkalmazását.

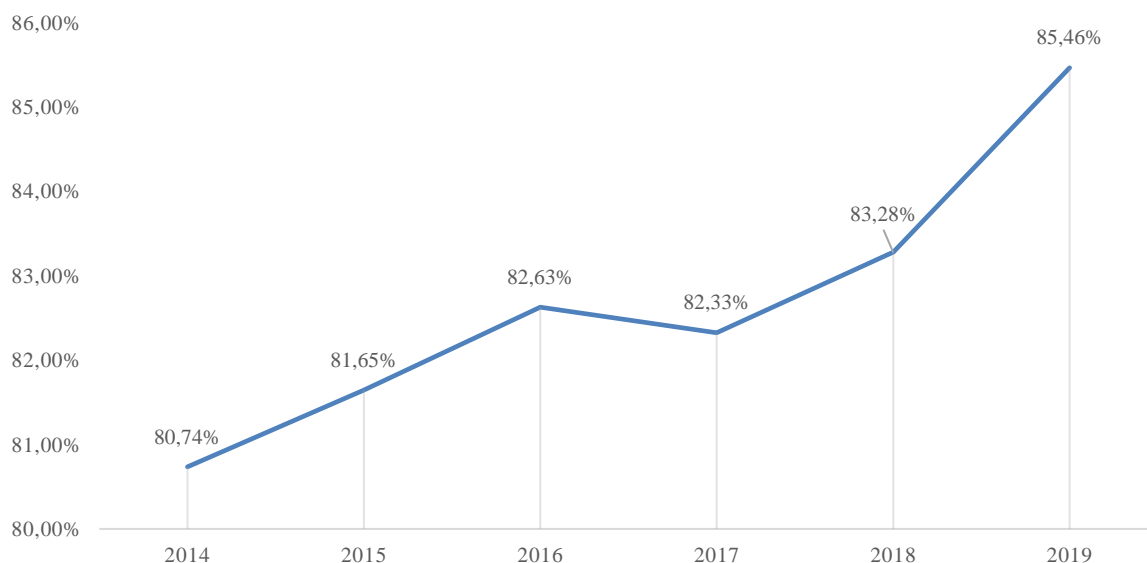
A kormányzat által 2013-ban és 2014-ben végrehajtott adósságkonszolidációnak, a helyi gazdaság dinamikus fejlődésének, a beinduló 2014-2020-as uniós költségvetési időszak pályázati forrásainak, az egyéb hazai fejlesztési forrásoknak (pl. Modern Városok Programja, TAO, egyéb állami források), továbbá a piaci befektetői döntéseknek köszönhetően – a vizsgált időszak teljes egészében – a város helyi adó bevételei dinamikusabban bővültek (19. táblázat). Az önkormányzat helyi közhatalmi bevételei 2014 és 2019 viszonylatában 64%-kal bővültek, ezen belül a helyi iparüzési adó bevételek még dinamikusabban 73,6%-kal növekedtek, így az összes helyi adóbevételben az iparüzési adó egyre nagyobb arányt képviselt (98. ábra). Ez utóbbi mutató dinamikus bővülése, egyrészt a Mercedes-Benz gyár kiemelkedő eredményeinek, másrészt a városban már jelenlévő cégek (Abraxiv, Antolin, Bosal, Graboplast, Kecskeméti Konzerv, KÉSZ Ipari Gyártó, KITE, Knorr Bremse, Univer Product,) kapacitásbővítéseinek, harmadrészt pedig – a 2010-es évek második felétől mind kedvezőbbé váló üzleti környezetnek köszönhetően – új termelési egységek, üzemek városban történő letelepedésének (SMP, Nissin Food, ElringKlinger, Freudenberg Sealing Technologies) és felfutó termelésüknek volt köszönhető.

19. táblázat: A helyi adóbevételek és az iparüzési adó alakulása Kecskeméten

Megnevezés	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Helyi adó bevétel összesen (e Ft-ban)	9.098.798	9.503.405	10.519.822	10.933.702	12.609.686	14.924.431
Iparüzési adó (e Ft-ban)	7.345.988	7.759.126	8.692.306	9.001.267	10.501.144	12.755.025

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának Zárszámadásai 2013-2019

A helyi adóbevételek növekedése nem csak jelentős költségvetési mozgásteret biztosított az önkormányzat számára a jóléti és városüzemeltetési források növeléséhez, hanem jelentősen megemelte a beruházásokra, felújításokra fordítható források nagyságát is. Emellett lehetőséget biztosít arra is, hogy a város vezetése a fejlesztések felgyorsítása érdekében, 2020-ban és 2021-ben újabb felhalmozási típusú hitelfelvételről döntsön, melyek az uniós forrásokhoz kötődő fejlesztések megvalósítását szolgálják.

98. ábra: Az iparüzési adó arányának változása az összes adóbevétel százalékában

Adatok forrása: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának Zárszámadásai 2013-2019

Az elmúlt évek gazdasági folyamatainak köszönhetően az önkormányzati bevételek szerkezete is kedvező irányba mozdult el, a helyi adóbevételek növekedésével párhuzamosan, csökkent az állami támogatások mértéke, így a város teljes költségvetésében a saját bevételek aránya növekedett. A helyi adóbevételek dinamikus bővülésének köszönhetően város költségvetése az elmúlt években kevésbé volt kiszolgáltatott az állami támogatások évről-évre változó mértékének (20. táblázat). Ugyanakkor a 2020-as évben már érezhető volt a SARS-CoV-2 koronavírus járvány kedvezőtlen gazdasági hatása, amely nem csak a helyi iparüzési adóbevételek csökkenésében, de az állami elvonások növekedésében is nyomon követhető volt.

20. táblázat: A városi költségvetés állami kitétségének változása

Megnevezés	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Költségvetési bevételek összesen (e Ft)	27.350.079	29.621.720	28.339.583	39.757.973	41.841.412	40.081.364	33.652.869
Támogatások államháztartáson belülről (e Ft)	4.473.767	6.360.664	10.368.550	19.638.462	23.118.621	18.034.788	6.614.783
működési támogatás (e Ft)	4.473.767	5.400.389	4.431.228	4.590.651	4.603.624	4.868.078	5.195.346
felhalmozási támogatás (e Ft)	-	960.275	5.937.322	15.047.811	18.514.997	13.166.710	1.419.437
A teljes állami támogatás aránya (%)	16,36	21,47	36,59	49,40	55,25	45,00	19,66
Működésre szánt állami támogatás aránya (%)	16,36	18,23	15,64	11,55	11,00	12,15	15,44

Adatok forrása: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának Zárszámadásai (2013-2019)

A Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának pénzügyi gazdálkodása során a vizsgált időszak (2014-2019) alatt is megfigyelhető volt, hogy a költségvetési rendeletében mindig költségvetési egyensúllyal tervezett. Ennek megfelelően, a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 111. § (4) bekezdésében meghatározott követelményeknek – melynek értelmében a költségvetési rendeletben nem tervezhető működési forráshiány – a város hosszú évek óta megfelel.

Az önkormányzati költségvetés kialakítása és végrehajtása során prioritást élvez a kötelező feladatok ellátása, a város működőképességének fenntartása, az önkormányzati intézmények biztonságos működtetése, a városüzemeltetéssel kapcsolatos feladatok ellátása, valamint a város számára fontos – pl. munkahelyteremtő, gazdaságélénkítő, az ellátottsági szintet és élhetőséget javító, működtetési költségeket csökkentő – beruházások megvalósítása.

A szigorú költségvetési politika (pl. a kiadások ésszerű optimalizálása, 2020-tól a SARS-CoV-2 koronavírus járvány lehetséges kedvezőtlen hatásainak figyelembevétele, a reálisan tervezett saját bevételek, a felhalmozási célú hitelfelvétel mértékének átgondolt meghatározása) alapját képezheti a kiszámítható önkormányzati gazdálkodásnak, s a szükséges fejlesztési források rendelkezésre állásának. Érdemes kiemelni, hogy Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata 2014 és 2019 közötti időszak felhalmozási célú kiadása – éves átlagban – elérte a 11,8 md Ft-ot, ezen belül a beruházásokra fordított összegek éves átlaga megközelítette a 8,8 milliárd Ft-ot, míg a felújítási összegek éves átlaga meghaladta az 1,7 md Ft-ot.

Az elmúlt évek pénzügyi lehetőségeit, valamint a következő évekre tervezett önkormányzati bevételeket figyelembe véve, az évente prognosztizálható 10-15 milliárd forintnyi beruházási és fejlesztési forrás (ennek nagy része európai uniós pályázati forrás) lehetővé teszi a település stratégiai dokumentumaiban megfogalmazott társadalmi, környezeti, gazdasági és városfejlesztési célok, s hozzájuk kapcsolódó fejlesztési elképzelések teljesülését.

1.10.1.2. A város vagyongazdálkodása

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata a vagyonával történő gazdálkodását a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény (továbbiakban: Nvtv.), valamint a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötvtv.) előírásainak megfelelően az önkormányzat vagyonáról és a vagyongazdálkodásáról szóló 19/2013. (VI.27.) önkormányzati rendelete alapján végzi.

Az önkormányzat vagyona az önkormányzat tulajdonában lévő nemzeti vagyonból áll, beleértve a vagyoni értékű jogot, az önkormányzatot megillető követelést, valamint az önkormányzatot terhelő tartozást. Az önkormányzat nevében a tulajdonosi jogokat hatáskörtől függően a közgyűlés, a feladat- és hatáskörrel rendelkező bizottság és a polgármester gyakorolja. A vagyon használója az önkormányzati költségvetési szerv, a vagyonkezelő, a

használatra törvény alapján jogosult állami szerv, valamint a vagyontárgyat polgári jogi szerződés alapján hasznosító átlátható szervezet vagy természetes személy.

Az önkormányzat vagyona a törzsvagyomból és az üzleti vagyomból tevődik össze. A törzsvagyomba – az Nvtv-ben meghatározottakon túl - a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű vagyontárgyak (a helyi védettségű és a védett természeti terület, valamint a közterületen elhelyezett műalkotás) tartoznak, melyek forgalomképtelenek. A törzsvagyomba tartoznak továbbá a korlátozottan forgalomképes vagyonelemek, mint például a közvilágítási berendezés, a köztemető és a sportlétesítmény.

Az önkormányzat **üzleti vagyona** a törzsvagyon tárgyai közé nem tartozó vagyomból áll. Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata helyi közügyként közfeladatának tekinti az üzleti vagyonába tartozó ingatlanokkal való hatékony gazdálkodást, mint az önkormányzati feladatok ellátása anyagi feltételeinek egyik biztosítékát, összhangban a mindenkor hatályos településrendezési eszközökben kitűzött településfejlesztési, és a gazdasági programban meghatározott célokkal. A vagyongazdálkodási tevékenység a közgyűlés által jóváhagyott éves vagyongazdálkodási koncepció és vagyongazdálkodási terv, továbbá a vonatkozó tulajdonosi döntések alapján folytatható. A vagyongazdálkodási terv tartalmazza az önkormányzat vagyonának kezelésére, hasznosítására, átruházására és gyarapítására vonatkozó közép- és hosszú távú célkitűzéseket. Az önkormányzat vagyonának kezelésére, hasznosítására, átruházására és gyarapítására a vagyongazdálkodási tervvel összhangban kerülhet sor.

Az önkormányzatnak kiemelt üzletpolitikai és városfejlesztési érdeke fűződik a közszolgáltatások minél magasabb műszaki színvonalon történő ellátásához, melynek kiemelt eszköze a műszaki infrastruktúra gyarapítása, fejlesztése. A műszaki infrastruktúra elhelyezésére szolgáló területek kialakítása az önkormányzati vagyongazdálkodás feladata. Az üzleti vagyon értékesítése, hasznosítása az önkormányzati saját bevételek egyik forrása, amely a kötelező és önként vállalt feladatok ellátásának finanszírozását szolgálja. A vállalkozói vagyon értékesítése, hasznosítása – Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata közép- és hosszú távú vagyongazdálkodási terve (2013-2020) alapján – nem eredményezheti az önkormányzati vagyon felélését.

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata tulajdonában lévő ingatlanok forgalomképesség szerinti megoszlását, darabszámát és becsült forgalmi értékét az önkormányzat ingatlankatasztere alapján tekinthetjük át. Az adatbázis szerint a város önkormányzata 2019. december 31-én 13.128 önálló helyrajzi szám alatt nyilvántartott ingatlannal rendelkezett (Ez több mint duplája a 2012-ben nyilvántartott ingatlanoknak) – ez az összesítés nem tartalmazza a lakócélú ingatlanok (1460 db-os) állományát és becsült piaci értékét – melyeknek összes becsült forgalmi értéke több mint 453 milliárd forint volt (amely közel 290 milliárd Ft-tal magasabb érték, mint a 2012-es) (21. táblázat).

21. táblázat: Az önkormányzat tulajdonában álló ingatlanok főbb jellemzői (2019)

Megnevezés	Az ingatlanok száma (db)	Terület nagysága (m ²)	Becsült értéke (eFt)
Forgalomképtelen törzsvagyon			
Zöldterület	335	3 026 419	11 705 137
Közlekedési területek (utak, kerékpárút, járda, pihenőhely)	7 745	13 048 219	37 162 761
Vízvezető árok	53	38 331	119 961
Korlátozottan forgalomképes törzsvagyon			
Csapadécsatorna + bekötővezeték	183	19 286	2 271 976
Vízvezetékek (főnyomóvezetékek, elosztóvezetékek, bekötővezetékek)	-	495 203 m	135 105 710
Elválasztó és egyesített rendszerű szennyvízcsatorna	-	482 146 m	122 481 402
Közoktatási intézményi épületek (óvoda, iskola, kollégium)	73	662 841	52 970 568
Kulturális intézmények	24	202 089	10 681 275
Szociális intézmények (idősek ellátása, bölcsőde, hajléktalanok ell.)	19	161 081	2 591 485
Egészségügyi intézmények	13	19 024	1 521 310
Erdő	49	1 254 733	9 740 443
Temető (7 működő, 3 lezárt)	7	414 147	453 654
Forgalomképes ingatlanok			
Beépítetlen terület	4 258	15 565 251	60 628 908
Termőföld	347	2 700 355	500 718
Kereskedelmi és szolgáltatási épületek	22	129 219	5 088 813
Összesen	13 128	37 240 995	453 024 121

Forrás: Önkormányzati Ingatlanvagyon-összesítő 2019.

A 2012-es adatokkal összehasonlítva megállapítható, hogy a legnagyobb változások a forgalomképtelen „közlekedési területek” számában, valamint a forgalomképes beépítetlen területek számában, területének kiterjedésében és becsült értékének növekedésében voltak. Öröndetes, hogy ha csak kis mértékben is, de 2012-höz képest – a jelentős infrastrukturális fejlesztések ellenére is – növekedett a zöldterületek kiterjedése (47.822 m²-rel).

A fejlesztéseknek köszönhetően jelentősen bővült a korlátozottan forgalomképes törzsvagyonon belül, a műszaki infrastruktúrához köthető vagyonelemek kiépültsége (csapadécsatorna+bekötővezeték, vízvezetékek, szennyvízcsatorna), s ezzel együtt az értékük is (2012-höz képest több mint 221 milliárd Ft-tal), amely 2019 év végén meghaladta a 259 milliárd Ft-ot. Az intézményállomány területén az átszervezéseknek köszönhetően 2012-höz képest csökkent az önkormányzati vagyonkezelésben lévő közoktatási (-25), szociális (-2) és egészségügyi (-1) intézményi épületek száma, ugyanakkor növekedett a kulturális (4 új egység) intézmények száma.

Kedvező folyamatként értékelhető, hogy 2012-höz képest jelentős értéknövekedés (60 milliárd Ft) mutatható ki a forgalomképes ingatlanok körében, amely domináns módon a beépítetlen területek körében realizálódott.

Érdemes külön is elemezni az önkormányzat vagyongazdálkodását, amely az elmúlt 6 év zárszámadásainak feldolgozása alapján végezhető el (22. táblázat). A táblázat adatai alapján megállapítható, hogy **az önkormányzat vagyongazdálkodása az elmúlt években kiegyensúlyozott és eredményes volt**. Jelentős vagyonnövekedés mutatható ki mind a befektetett eszközök, mind a pénzeszközök, mind pedig összes eszköz pénzbeli értéke tekintetében. 2014 és 2019 között a befektetett eszközök tekintetében 62,4%-os, míg a teljes vagyon tekintetében – még nagyobb – 87,7%-os növekedés volt kimutatható.

22. táblázat: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának vagyongazdálkodása

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
BEFEKTETETT ESZKÖZÖK (ezer Ft)	113 540 608	120 629 659	122 219 855	135 156 484	145 569 787	184 411 151
immateriális javak (bruttó)	94 236	1 466 362	1 231 110	1 242 598	946 004	634 232
tárgyi eszközök	106 932 972	113 904 298	115 792 991	113 765 470	123 736 197	157 918 361
ingatlanok	97 603 568	102 284 395	105 844 072	104 260 773	111 135 491	144 919 702
gépek, berendezések, felsz. Járművek	5 345 560	6 639 476	6 074 241	5 630 276	5 926 168	8 697 863
beruházások, felújítások	3 983 844	4 980 427	3 874 678	3 874 421	6 674 538	4 300 796
tárgyi eszközök érték helyesbítése	-	-	-	-	-	-
befektetett pénzügyi eszközök	3 997 828	4 063 298	4 067 318	19 083 120	20 086 970	25 089 970
koncesszióba, vagyonkezelésbe adott eszközök	2 515 572	1 195 701	1 128 436	1 065 296	800 616	768 588
FORGÓESZKÖZÖK (ezer Ft)	31 037	36 175	29 290	32 158	34 548	40 039
készletek	31 037	36 175	29 290	32 158	34 548	40 039
értékpapírok	-	-	-	-	-	-
KÖVETELÉSEK (ezer Ft)	1 719 146	2 774 652	3 377 925	10 949 517	7 324 125	9 130 181
Költségvetési évben esedékes követelések	1 159 414	778 173	610 940	604 783	584 262	2 315 161
Költségvetési évet követően esedékes követelések	176 922	1 929 296	2 543 464	10 271 242	6 322 838	5 513 437
Követelés jellegű sajátos elszámolások	382 810	67 183	223 521	73 492	417 025	1 301 583
PÉNZESZKÖZÖK (ezer Ft)	3 014 999	3 163 137	18 649 466	20 807 839	32 743 562	28 139 814
EGYEB SAJÁTOS ESZKÖZÖLDALI ELSZÁMOLÁSOK (ezer Ft)	285 305	786	23 737	111 844	-	470 558
AKTIV IDOBELI ELHATÁROLÁSOK (ezer Ft)	26 212	42 415	104 861	57 631	113 086	463 339
ESZKÖZÖK ÖSSZESEN (ezer Ft)	118 617 307	126 646 824	144 357 660	167 115 473	185 736 098	222 655 082

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának zárszámadásai 2014-2019.

A vagyon hasznosításában részt vevők között kiemelt szerepet tölt be a Polgármesteri Hivatal, hiszen önkormányzati költségvetési szervként egyrésztől gazdálkodik a használatában álló vagyonnal, másrésztől az önkormányzat munkaszervezeteként előkészíti és végrehajtja a tulajdonosi joggyakorlók döntéseit. Az üzleti/vállalkozói vagyon körébe tartozó ingatlanokkal kapcsolatban a vagyonkezelést a KIK-FOR Ingatlankezelő és Forgalmazó Kft. látja el az önkormányzattal kötött vagyonkezelési szerződés, a mindenkor éves vagyongazdálkodási koncepciója (melynek összhangban kell állnia a közép- és hosszú távú vagyongazdálkodási tervvel) és a tulajdonosi döntések alapján.

Az önkormányzati költségvetési szervek az alapító okiratukban meghatározott alapfeladataik ellátása, továbbá – amennyiben alapító okiratuk lehetővé teszi – a jogszabályokban és alapító okiratukban meghatározott feltételekkel vállalkozási tevékenység folytatása érdekében a használatukban lévő vagyont hasznosítják.

Az **önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok** (23. táblázat) Magyarország Alaptörvényének 38. cikk (5) bekezdése alapján, törvényben meghatározott módon, önállóan és felelősen kötelesek gazdálkodni a törvényesség, célszerűség és az eredményesség követelményei szerint. Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának gazdasági társaságokban nyilvántartott részesedésének értéke a 2014-es 3,99 milliárd Ft-os értékről 2019-re több mint 5 milliárd Ft-ra növekedett.

A vagyon hasznosításában részt vevő önkormányzati szervek a használatukban lévő vagyon hasznosítására vonatkozóan jogosultak a versenyeztetésre az önkormányzati vagyongazdálkodási szabályai szerint. Az **önkormányzati részvétellel működő alapítványok és közalapítványok** az önkormányzat által rendelkezésükre bocsátott vagyonnal gazdálkodva látják el alapító okiratukban meghatározott közhasznú-, illetve közfeladataikat.

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának a vagyongazdálkodással kapcsolatos általános, közép és hosszú távú céljait a Közgyűlés 151/2013.(VI.27.) KH határozatával elfogadott, a 2013-2020-as évekre szóló, közép- és hosszú távú vagyongazdálkodási terve tartalmazza. A terv kiemelt céljai közül az alábbiak kiemelése indokolt:

- *„A vagyongazdálkodás feladata az önkormányzat teherbíró képességéhez igazodó, elsődlegesen a közfeladatok ellátásához és a mindenkori társadalmi szükségletek kielégítéséhez szükséges vagyon egységes elveken alapuló, átlátható, hatékony és költségtakarékos működtetése, értékének megőrzése, állagának védelme, értéknövelő használata, hasznosítása, gyarapítása, továbbá a feleslegessé váló vagyontárgyak értékesítése.*
- *Törekedni kell a források megszerzése és elosztása során arra, hogy az önkormányzati vagyon állagának megőrzéséhez szükséges források rendelkezésre álljanak.*
- *Az önkormányzati vagyon hasznosításának célja a kötelező és önként vállalt feladatok hatékony és eredményes ellátása, az ahhoz szükséges forrás biztosítása.*
- *A településfejlesztési célokkal összhangban – a költségvetési lehetőségek függvényében – célirányos területcserékkel és vásárlásokkal törekedni kell későbbi fejlesztési célokra alkalmas földterületek, nagyobb összefüggő termőföldek, egységes birtoktestek, valamint zöldfelületek, közparkok kialakítására alkalmas ingatlanok megszerzésére.*
- *Kiemelt figyelmet kell fordítani a helyi épített és természeti örökség védelmére, a védelem alatt álló önkormányzati tulajdonú vagyon fenntartására, megőrzésére.*
- *A vagyongazdálkodás során a bevételszerzés és a kiadáscsökkentés mellett törekedni kell arra, hogy az ne eredményezzen vagyonfelélést.*
- *A kizárólagos és többségi önkormányzati tulajdonban álló gazdasági társaságok működését és vagyongazdálkodását kiemelt figyelemmel kell kísérni a társaságok rendelkezésére bocsátott önkormányzati vagyon értékének megőrzése, növelése, eredményesebb működtetése érdekében (hatékonyabb controlling rendszer kialakítása).”*

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

23. táblázat: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata gazdasági társaságokban meglévő részesedései 2019. december 31-én

Gazdasági társaság neve	Székhelye	Jegyzett tőke	Tőketartalék-ként kezelt apport	Önkorm. tulajdoni rész aránya	Részesed és bruttó értéke	Pénzbeli hozzájárulás	Apport	Értékvesztés összege	Részesed és nettó értéke
		(E Ft)	(E Ft)	(%)	(E Ft)	(E Ft)	(E Ft)	(E Ft)	(E Ft)
Kizárólagos (100%-os) önkormányzati tulajdonú társaságok		1 810 260	710 000	1 200	2 520 260	145 858	2 374 402	3 000	2 517 260
KIK-FOR Ingatlankezelő és Forgalmazó Kft.	6000 Kecskemét, Csányi J. krt. 14.	1 019 590	-	100,0	1 019 590	2 358	1 017 232	-	1 019 590
Kecskemét Városgazdasági Nonprofit Kft.	6000 Kecskemét, Béke fasor 71/a	121 900	-	100,0	121 900	-	121 900	-	121 900
Kecskemét Városüzemeltetési Nonprofit Kft.	6000 Kecskemét, Béke fasor 71/a	53 500	-	100,0	53 500	53 500	-	-	53 500
Kecskeméti Televízió Nonprofit Kft.	6000 Kecskemét, Szabadság tér 2.	92 600	-	100,0	92 600	500	92 100	-	92 600
Hírös Agora Kulturális és Ifjúsági Központ Nonprofit Kft.	6000 Kecskemét, Deák Ferenc tér 1.	11 590	-	100,0	11 590	500	11 090	-	11 590
Kecskeméti Junior Sport Nonprofit Kft.	6000 Kecskemét, Izsáki út 1.	50 000	76 456	100,0	126 456	50 000	76 456	-	126 456
Hírös Sport Szabadidő Létesítményeket Működtető és Szolgáltató Nonprofit Kft.	6000 Kecskemét, Olimpia u. 1/A.	428 080	633 544	100,0	1 061 624	6 000	1 055 624	-	1 061 624
Kecskeméti Városfejlesztő Kft.	6000 Kecskemét, Csányi J. krt. 14.	8 000	-	100,0	8 000	8 000	-	-	8 000
Kecskeméti Kortárs Művészeti Műhelyek Nonprofit Kft.	6000 Kecskemét, Kápolna u. 11.	3 000	-	100,0	3 000	3 000	-	-	3 000
Városi Alapkezelő Zrt.	6000 Kecskemét, Csányi J. krt. 14.	16 000	-	100,0	16 000	16 000	-	-	16 000
Hírös-Net Telekommunikációs Kft.	6000 Kecskemét, Kisfaludy u. 8.	3 000	-	100,0	3 000	3 000	-	3 000	-
Kecskeméti Közlekedési Központ Kft.	6000 Kecskemét, Paul Lechler u. 2.	3 000	-	100,0	3 000	3 000	-	-	3 000
76-99 % közötti részesedések		43 460	0	99	43 100	3 100	40 000	0	43 100
Kecskeméti Társadalomtudományi Ismeretek Szolgáltató Központ Nonprofit Közhasznú Kft.	6000 Kecskemét, Szolnoki út 31.	43 460	-	98,52	43 100	3 100	40 000	-	43 100
51-75 % közötti részesedések		4 224 034	0	259	2 503 482	6 020	2 497 462	0	2 503 482
Kecskeméti Termosztar Hőszolgáltató Kft.	6000 Kecskemét, Akadémia krt. 4.	1 114 130	-	69,31	774 390	-	774 390	-	774 390
AIPA Nonprofit Közhasznú Kft.	6000 Kecskemét, Csányi J. krt. 14.	6 000	-	67,00	4 020	4 020	-	-	4 020
Kecskeméti Turizmusfejlesztési és Marketing Kft.	6000 Kecskemét, Deák Ferenc tér 3.	3 000	-	66,66	2 000	2 000	-	-	2 000
Bácsvíz Víz- és Csatornaszolgáltató Zrt.	6000 Kecskemét, Izsáki út 13.	3 100 904	-	55,57	1 723 072	-	1 723 072	-	1 723 072
25%-on felüli és 50 % alatti részesedések		39 850	0	30	12 080	0	12 080	0	12 080
Kecskeméti Animációs Filmgyártó és Forgalmazó Kft.	6000 Kecskemét, Liszt Ferenc u. 21.	39 850	-	30,31	12 080	0	12 080	-	12 080
25% alatti részesedések		387 591	0	53	13 976	9 216	4 760	0	13 976
Amfóra Ingatlanhasznosítási Zrt.	6728 Szeged, Kereskedő köz 4.	278 819	-	0,45	1 260	-	1 260	-	1 260
Gong Rádió Információs, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	6000 Kecskemét, Petőfi Sándor u. 1/b.	29 810	-	18,31	5 460	5 460	-	-	5 460
Gong Ingatlanhasznosító Kft.	6000 Kecskemét, Petőfi Sándor u. 1/b.	5 962	-	18,31	1 092	1 092	-	-	1 092
Filantrop Környezetvédelmi és Fűtéstechnikai Kft.	6000 Kecskemét, Ipar u. 2.	70 000	-	8,51	5 954	2 454	3 500	-	5 954
Kecskemét Talmálrendszer Beruházó, Fejlesztő és Szolgáltató Kft.	6000 Kecskemét, Szent István krt. 18.	3 000	-	7,00	210	210	-	-	210
MINDÖSSZESEN		6 505 195			5 092 898	164 194	4 928 704	3 000	5 089 898

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata 2019. évi zárszámadata

1.10.1.3. A város hatályos gazdasági programja

Kecskemét döntéshozói felismerték, hogy a túlsúlyosan intézményfenntartó, s finanszírozási rendszerét illetően, a központi költségvetéstől függő magyar önkormányzati rendszerben a települések fejlődését, versenyképességét leginkább gazdasági szerkezetük, vállalkozási aktivitásuk és az a keretrendszer határozza meg, amely a gazdaságfejlesztés eszköz és intézményrendszerét, forrásait, illetve a fejlesztés legfőbb irányait befolyásolják.

Kecskemét egy olyan gazdasági programot kíván megvalósítani, amely elősegíti egy kiegyensúlyozott, versenyképes és innovatív városi gazdaság kialakulását, emellett lakosai részére a magas szintű települési szolgáltatásain keresztül élhető és egészséges környezetet biztosít.

Az önkormányzat a gazdasági program megvalósítása során **alapelveket, követelményeket** fektetett le, melyek fontos elemei:

1. **Pénzügyi egyensúly** – a városi költségvetési bevételek és kiadások hosszú távú egyensúlyának megteremtése;
2. **Gazdasági növekedés** – a város gazdaságának, gazdasági teljesítőképességének növelése, a vállalkozásokkal közösen, az adottságok figyelembevételével, az összes rendelkezésre álló önkormányzati eszköz bevonásával;
3. **Partnerség a gazdaságban:**
 - a. Befektetőbarát, vonzó városi gazdasági környezet hosszútávú fenntartásának biztosítása, a különböző infrastrukturális hálózatok (energia, közút, közmű, informatikai, közlekedési, stb.) minőségi fejlesztésével, az oktatási, kutatás-fejlesztési és innovációs környezet javításával, valamint a piaci lehetőségek bővítésével;
 - b. A helyi mikro-, kis és középvállalkozások gazdasági és piaci lehetőségeinek bővítése, törekedve a minél nagyobb részvételükre a helyi fejlesztéseknél;
4. **Munkahelyteremtés, foglalkoztatás-bővítés:**
 - a. Aktív foglalkoztatáspolitikát, amivel a vállalkozásokat hozzásegíti új munkahelyek megteremtéséhez;
 - b. A munkaerőpiac jelzéseit figyelembe vevő oktatási és képzési rendszer megerősítésére való törekvés, a duális képzési forma erősítésével és kiterjesztésével;
5. **A valós városfejlesztési szükségletek feltárása** – a településszerkezeti problémák megoldási igényéből kiinduló település-, illetve részben gazdaságfejlesztés erősítése, amely elősegítheti a jövőbeni beruházói igényekre való felkészülést, illetve a beruházók területi orientálását;
6. **Hatékony uniós forráslelővétel** – Kecskemét fejlesztési szükségleteit és az EU-programozási alapelveit is figyelembe vevő gazdaságfejlesztési munkaterv

- kialakítása és implementálása, a bevételek lehetséges maximalizálásával, többletbevételi források feltárásával;
7. **Modern önkormányzatiság** – az önkormányzati intézmények és önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok modernizálása, valamint korszerű vagyongazdálkodási politika kialakítása, költséghatékony közszolgáltatások biztosítása „Smart City” alkalmazások széleskörű bevezetésével;
 8. **Zöld város kialakítása** – a környezet- és klímatudatos, valamint energiahatékony szemlélet erősítése és előtérbe helyezése a városüzemeltetési és gazdaságfejlesztési elképzelései során;
 9. **Hatékony városmarketing** – Kecskemét turisztikai és városfejlesztési lehetőségeinek széleskörű feltárása, bemutatása, a városmarketing tevékenységének erősítése;
 10. **Közösségi összefogás** – civil szervezetek, gazdasági és szakmai kamarák közéleti szerepének és gazdaságfejlesztési, társadalmi kohéziós funkcióinak támogatása, tevékenységük ösztönzése.

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata pénzügyi gazdálkodásának irányelveit a szigorú költségvetési politikája határozza meg. Ennek megfelelően a város működését és versenyképességét meghatározó tervezett nagyobb léptékű fejlesztések mellett, az önkormányzat a költségvetési tervezés során **szem előtt kívánja tartani a költségvetési egyensúlyt biztosító intézkedések folytatását**. A kiegyensúlyozott és kontrollált költségvetési politika (pl. a kiadások optimalizálása, a gazdasági kihívások megfelelő kezelése, a reálisan tervezett saját bevételek, a fejlesztési célú hitelfelvétel finanszírozható szinten tartása) alapját képezheti a kiszámítható önkormányzati gazdálkodásnak, s lehetővé teszi a település stratégiai dokumentumaiban megfogalmazott társadalmi, környezeti, gazdasági és városfejlesztési célok, s hozzájuk kapcsolódó fejlesztési elképzelések teljesülését.

A pénzügyi gazdálkodás során prioritást élvezett a kötelező feladatok ellátása: a város működőképességének fenntartása, az önkormányzati intézmények biztonságos működtetése, a városüzemeltetéssel kapcsolatos feladatok ellátása, valamint a város számára fontos – pl. munkahelyteremtő, gazdaságélénkítő, piacbővítő, a szolgáltatási színvonalat és élhetőséget javító, az üzemeltetési költségeket csökkentő – **beruházások finanszírozása**. Ezek sorában elsőbbséget élveznek a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) keretéhez kapcsolódó, s az Integrált Területi Program (ITP) részét képező uniós finanszírozású projektek, melyek Kecskemét esetében mintegy 23,11 Mrd Ft értékben valósulhatnak meg a 2014-2020-as tervezési időszakban. Ugyancsak támogatást élveznek a különböző uniós ágazati operatív programok (pl. GINOP, KEHOP, IKOP, EFOP, VP) forrásainak felhasználásával, valamint kormányzati támogatással rendelkező, illetve a tisztán önkormányzati forrásból megvalósítandó fejlesztési elképzelések.

A helyi adók megállapításakor a legfőbb elv, hogy – törvényileg szabályozott keretek között – **a helyi adók átláthatók, kiszámíthatók és vonzóak legyenek**, illetve ne veszélyeztessék a vállalkozások működését.

Kecskemét a Gazdasági Programjában megfogalmazott **gazdaságfejlesztési elképzelései** (pl. kereskedelmi, logisztikai, turisztikai és vendéglátóipari fejlesztések, ipar-, technológiai és innovációs fejlesztések, energetika-energiahatékonyság, bérlakásépítés) **megvalósításában számított a befektetők és vállalkozók anyagi erejére is**. A befektetési lehetőségek széleskörű (hazai és nemzetközi) megismertetése érdekében, a város jelentős előrelépéseket tervezett, melyben meghatározó szerepet szánt a különböző marketing eszközök (befektetési tájékoztatók készítése, befektetési fórumokon, expókon történő részvétel, reklám, stb.) alkalmazásának. Ugyancsak kiemelt területként kívánt foglalkozni az önkormányzat a **vagyongazdálkodás** kérdéskörével, ahol a hatékonyság növelésére és a működés professzionalizálására kívánt összpontosítani, ezáltal biztosítva a vagyongazdálkodás mind eredményesebb működését, s az új források visszaforgatását a gazdaság- és városfejlesztés területére.

A hatékony forrásfelhasználás érdekében az önkormányzati és piaci szakemberek összegzik, rendszerezik, illetve fontossági sorrendbe állítják a város előtt álló gazdaság- és városfejlesztési feladatokat, megvalósításra váró programokat. Ezek finanszírozásához pedig **forrástérképet készítenek**, s az adott programok kapcsán szakértőkkel konzultálnak a legoptimálisabb finanszírozási konstrukciók kialakítása érdekében.

A gazdasági program rögzítette, hogy az elkészült **Gazdasági Program** vállalásait tekintve **olyan célokat, feladatokat és programokat fogalmazott meg, melyek reálisan teljesíthetők**, vagy elindíthatók voltak a 2018-as új önkormányzati képviselőtestület felállásáig, illetve az új gazdasági program elkészítéséig, illetve közgyűlési elfogadásáig.

Fontos eleme volt még a Gazdasági Programnak a **lehetséges gazdaságösztönző elemek, s a gazdaság eredményes működését elősegítő háttérfeltételek meghatározása**. Az elmúlt 5-6 évben **a döntéshozók a hagyományos gazdaságfejlesztési eszközök mellett** (pl. alacsony iparüzési adó, ipari és logisztikai területek kijelölése, a helyi közszolgáltatások vállalkozói igények szerinti alakítása, infrastruktúra-fejlesztés), **törekedtek arra, hogy a gazdaság eredményes működését támogató háttérfeltételek fejlesztése is megvalósulhasson a városban**. Ilyen fejlesztési területek voltak:

- a felsőoktatási és szakképzési rendszer munkaerőpiaci igényekhez illeszkedő átalakítása,
- a duális képzési rendszer erősítése és kiterjesztése,
- a város elérhetőségi viszonyainak javítása,
- a klaszterszervezetek tevékenységének támogatása,
- a befektetők egyablakos ügyintézésének korszerűsítése,

- az önkormányzati területvásárlás új ipari telephelyek biztosítása érdekében,
- a kézművesipar és a helyi termelők támogatása,
- a városmarketing eszközök tudatos használata,
- a bérlakás-állomány növelése.

A döntéseknek is köszönhetően, Kecskeméten – a terveknek megfelelően – különösen 6 területen (az ipari termelés feltételeinek javítása, az oktatás és képzés fejlesztése, a kutatás-fejlesztés és innovációs potenciál bővítése, a közlekedésfejlesztés, a városi szolgáltatások és ellátórendszer minőségi fejlesztése, valamint bérlakásépítés) **történt jelentősebb előrelépés a gazdaságösztönzés területén a 2014-2019 közötti időszakban.**

Az elmúlt évek városi gazdasági folyamatait és döntéseit vizsgálva megállapítható, hogy a programban megfogalmazott irányok helyesnek bizonyultak, s elősegítették a város fejlődését.

1.10.2. Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának legfontosabb településfejlesztési céljait, alapelveit, irányait és feladatait a Közgyűlés által a 227/2014. (IX.4.) közgyűlési határozatával elfogadott Kecskemét Megyei Jogú Város Településfejlesztési Konceptiója, illetve Integrált Településfejlesztési Stratégiája, valamint ennek 2017-ben felülvizsgált – és a 218/2017. (X. 26.) KH. számú határozattal elfogadott – változata foglalta össze.

Kecskemét Megyei Jogú Város Településfejlesztési Konceptiója (továbbiakban: TFK) a város előtt álló külső kihívások és elvárások (uniós városfejlesztési ajánlások, hazai fejlesztéspolitika elvárásai, jogszabályi környezet), valamint a belső kihívások, továbbá a városban és funkcionális vonzáskörzetében azonosított problémák, jellemző folyamatok és tendenciák figyelembevételével határozta meg Kecskemét jövőképét, a településfejlesztési elveket, célokat, lehetséges beavatkozási területeket és ajánlásokat.

A dokumentum rögzítette a város fejlődése szempontjából figyelembe veendő legfőbb fejlesztési elveket:

- *„környezeti kritériumok erőteljes érvényesítése, a város ökorendszerként való kezelése,*
- *a gazdaság diverzifikációja és annak a regionális és térségi rendszerbe illesztett fejlesztése,*
- *a város térbeli növekedésének korlátozása, s belső terének megújítása,*
- *a harmonikusan fejlődő, kompakt város ideájának alkalmazása,*
- *a városfejlesztés társadalmasítása,*
- *a város regionális és hálózati együttműködésben való fejlesztése (komplementer-központok).”*

A TFK rögzítette, hogy célrendszerében törekszik a harmonikus és értékközpontú fejlesztésre, melyet széleskörű társadalmi viták során fogalmaz meg. Az így kiérlelt célok és hozzá tartozó fejlesztési irányok, illetve prioritások egy hosszú távon is élhető és fenntartható város jövőképét vetítette előre:

„Kecskemét olyan, európai értékeket követő, egyúttal saját identitását is megfogalmazó és azt büszkén vállaló várossá kíván válni, amely képes egyensúlyt teremteni a gazdasági fejlődés és a közösségi értékek között, felelősen gondolkodik természeti és épített környezetéről, társadalmában nyitott, befogadó és innovatív.”

A TFK a kívánt jövőkép elérése érdekében az alábbi intézkedések, feladatok megvalósítását tekintette elsődlegesnek:

- *„Alkalmazkodik a sajátos táji és településkörnyezeti adottságokhoz, s aktív beavatkozásokkal felkészül a klímaváltozásból eredő kihívásokra;*
- *A környezeti adottságaiban rejlő lehetőségek felhasználásával, törekszik a megújuló energiahordozók nagyobb használatára, s tudatosan él azokkal az új technológiákkal, amelyek hozzájárulnak a természeti erőforrásai megóvásához;*
- *Megbecsüli és védi épített örökségének értékeit, tudatosan formálja településképét és törekszik a település harmonikus működését elősegítő területhasználat kialakítására;*
- *Törekszik a kompakt város kialakítására, és szigorú keretet szab a beépített területek koordinálatlan növekedésének, ezzel is elősegítve a város üzemeltethetőségét;*
- *Sokoldalú gazdasága megújítása révén, saját polgárai és szűkebb térsége számára kiszámítható megélhetést nyújt, s biztosítja az itt élni akarók számára a jövő boldogulási lehetőségeit;*
- *A tudásalapú társadalom fejlődésének előmozdítása érdekében minden lehetőséget kihasznál az oktatási rendszerének támogatására, fejlesztésére a közoktatástól a felsőfokú oktatásig;*
- *Segíti társadalmának kiteljesedését, az egyetemes értékekre, tudásra és újdonságokra nyitott, innovatív és kreatív szellemiség kialakulását;*
- *Művészetpártolásával a helyi hagyományokra építő, markáns kulturális és művészeti arculatot alakít ki, amely széles hazai és nemzetközi érdeklődésre tart számot;*
- *Törekszik a különböző társadalmi rétegek, csoportok, illetve korosztályok harmonikus együttélésére és a társadalmi szolidaritás megteremtésére;*
- *Lakói számára minőségi közszolgáltatásokat, egészséges és élhető lakókörnyezetet nyújt;*
- *A szabadidő helybéli eltöltésére változatos lehetőségeket kínál;*
- *A központi szerepkör előnyeinek kisugárzásával sokoldalú, kölcsönös együttműködést valósít meg a természetes vonzaskörzetének településeivel;*

- *A város jövőjét, versenyképességét és lehetőségeit meghatározó kérdésekben (A klímaváltozásra történő felkészülés, a Homokhátság vízpótlása, az agrár- és élelmiszeripar fejlesztése, a megújuló energiaforrások nagyobb arányú hasznosítása, az M8 és M44 autópálya kiépítése, a 140-es vasútvonal korszerűsítése, a kecskeméti repülőtér vegyes hasznosításának előmozdítása, a Közép-alföldi gazdaságfejlesztési térség megerősítése, az egyetemi szintű képzés, a kutatás-fejlesztési tevékenység, valamint az innovációs kapacitás erősítése) együttműködik lehetséges stratégiai partnereivel.”*

A koncepcióban – a korábbi dokumentumokhoz képest – lényegesen hangsúlyosabban jelentek már meg a környezetvédelemmel, a klímaváltozás ügyével, a városüzemeltetés fenntarthatóságával és az élhetőség biztosításával kapcsolatos szükségletek, elvárások és feladatok. Hasonló megállapítás tehető a közúthálózat- és közlekedésfejlesztéssel kapcsolatos területekre. Ezek a feladatok jól tükröződnek a tér- és területhasználati elvek ajánlások sorában is.

A TFK a térszerkezet alakításával, a területhasználat módjaival kapcsolatos legfontosabb feladatait az alábbiakban foglalhatja össze:

- *a várostest arányos térbeli, funkcionális alapú morfológiai tagolása, az eltérő funkciójú területek „egymásba növése”, konfliktuszónák kialakulásának elkerülése érdekében,*
- *a szerkezeti jelentőségű, északnyugat–délkeleti irányú, a város testébe beékelődő „zöld-éksáv” vagy ökológiai folyosó funkciójának erősítése, a várost elkerülő utak mentén „zöldgyűrű” kialakítása, a táji értékek védelme,*
- *a beépítés intenzitásának differenciált meghatározása. Ennek érdekében meg kell akadályozni a túlzottan zsúfolt beépítéseket (különösen az újonnan kialakított, vagy kialakításra váró lakóterületeken), egyidejűleg elejét kell venni a gazdaságtalan, terjedős területhasználat kialakulásának (különösen a gazdasági területeken),*
- *törekedni kell a tagolt, tértakarékos (kompakt) városszerkezet kialakítására, a várostest további szétterülésének elkerülésére, ennek érdekében:*
 - *támogatni kell az új és a régebben beépítésre kijelölt, ugyanakkor alulhasznosított gazdasági területek hasznosítását, fejlesztését, s korlátozni szükséges az új gazdasági területek kijelölését, ha az mezőgazdasági területek rovására történne (zöldmezős beruházások helyett a barnamezős hasznosítás támogatása),*
 - *szükség van a városkörnyéki terület belterületi bővítésének korlátozására, a már beépítésre szánt lakóterületek városrészi léptékű, de legalább nagyobb tömb egészére kiterjedő, összehangolt telekrendezésének támogatására, az új lakóterületek kijelölésének irányítására,*

- *elősegítendő a szabad területek, a zöldfelületek (erdők, parkok, vízfelületek, stb.) kiterjedésének és a teljes területhasználton belüli arányának növelése,*
- *a „kertségek” funkcionális zónájában, a földművelés, zöldség- és gyümölcsstermesztés támogatása, a gazdálkodási terület csökkenésének megállítása,*
- *kiemelten ajánlandó mezőgazdasági területek megőrzése, további felaprózódásuk és átminősítésük megakadályozása (termőföld védelem),*
- *a közúti közlekedési területek növelése csak olyan léptékben támogatandó, amely elősegíti a város biztonságos üzemeltetését, élhetőségét és versenyképességét, ugyanakkor adottságként kell tekintenünk a város területén belül meglévő vasúti hálózatra, amely a jövőben szerepet kaphat a városrészi, térségi szállításban, tömegközlekedésben,*
- *a tér- és területhasználat során – horizontális elvként – figyelembe kell venni a fenntarthatóság tágabb szempontjait (anyag- és energiatakarékosságra, a biodiverzitás védelmére, a kibocsátások csökkentésére, a klímaváltozás káros hatásainak megelőzésére, illetve csökkentésére való törekvést).*

A szerzők felhívták a figyelmet, hogy a város bár gazdaságát sikeresen megújította, s számos területen (infrastruktúra, kultúra, egészségügy) jelentős előrelépéseket tudott felmutatni, Kecskemét azonban újabb kihívások előtt áll. Ezért a településfejlesztési koncepció célrendszerének kialakítása során igyekezett egyensúlyt és harmóniát kialakítani „a gazdasági fejlődés, a versenyképességi kívánalmak, a társadalmi igények és elvárások, valamint a természeti környezet által biztosított adottságok, illetve lehetőségek között”. Ezek jól tükröződnek a TFK stratégiai céljaiban is:

- *„Kecskemét hagyományos és új gazdasági ágazatainak kiegyensúlyozott fejlesztése, versenyképes termelés és vállalkozási környezet háttérfeltételeinek biztosítása, a kutatás-fejlesztési és az innovációs teljesítmény fokozása, modern gazdasági és logisztikai központtá válás támogatása (Versenyképes-innovatív város).*
- *Környezettudatos és értékőrző városi, várostérségi fejlődés, az értékes épített és természeti környezet megóvása, a jó termőhelyi adottságú mezőgazdasági területek és vízbázisok védelme, az energia- és erőforrás-hatékonyság növelése, a megújuló energiahordozók szerepének bővítése (Ökotudatos-, zöld város).*
- *A hagyományaira büszke, jól képzett, újdonságokra nyitott, megújulóképes és befogadó társadalom erősítése (Megújuló város).*
- *Kecskemét térségi szerepkörének bővítése, magas szintű köz- és üzleti szolgáltatások fejlesztése, kulturális szerepkörének bővítése, élhető és vonzó városi miliő kialakítása (Élhető város).”*

Kecskemét Megyei Jogú Város hatályos (2017-es) Integrált Településfejlesztési Stratégiája (továbbiakban: ITS), amely figyelembe vette a TFK fejlesztési célrendszerét, arra építve

konkretizálta a fejlesztési programcsoportokat, programokat és projekteket, illetve a kijelölte a város hálózatos-, akcióterületi- és kulcsprojektjeit. Ez utóbbi két projekttypus kiválasztásában fontos szerepet játszott a komplexitás. A város kulcsprojektjeinek (6 db) rögzítése során a tervezők olyan átfogó beavatkozások kijelölésére törekedtek, amelyek évtizedes területi-, természeti-, építettkörnyezeti-, gazdasági- és társadalmi problémára, fajsúlyos kihívásokra kívánt megoldást nyújtani. Ezek közül öt, jól lehatárolható területi egységben (akcióterület) található:

- *„Zöld város” modellprogram a Homokbánya területén.*
- *A kecskeméti főpályaudvar és a központi buszpályaudvar fejlesztése, környezetének városképi átalakítása.*
- *„Nyugati Városkapu” komplex barnamezős városrészevitalizációs program.*
- *A Főtér környezetében található műemlék-együttes funkcióbővítő megújítása és a Főtér kapcsolódó közterületeinek megújítása.*
- *A kecskeméti állami repülések céljára szolgáló katonai repülőbázis közös felhasználású (katonai-polgári) reptérre történő fejlesztése.*

Még egy kulcsprojekt esetében, nem egy konkrét programról, hanem sokkal inkább egy intézkedéscsomagról beszélhetünk:

- *„A klímaváltozás hatásaira történő felkészülés, anyag-, energia- és környezettudatos fejlesztések programja”.*

Ez utóbbi program kapcsán a szakemberek kiemelték, a város számára létfontosságú a **csapadékvíz helyben tartása, a vízgazdálkodás feltételeinek javítása, az öntözés lehetőségeinek bővítése, a defláció veszélyeinek csökkentése** (növekvő átlagos szélereősség és csökkenő talaj- és légnedvesség), a **zöldfelületek növelése**, a környezetileg érzékeny területen elhelyezkedő város **hulladékkezelési és energetikai rendszereinek fejlesztése**. Mindezek a tényezők alapvetően befolyásolhatják Kecskemét és tágabb környezetének hosszú távú élhetőségét, gazdálkodási lehetőségeit és versenyképességét. A szükséges koncepciók (pl. Kecskemét klímastratégiája és alkalmazkodási cselekvési terve, Kecskemét vízgazdálkodási és csapadékvíz hasznosítási koncepciója, Kecskemét fenntartható energia és klímavédelmi akció programja) hiánya és a tervezett beruházások elmaradása tehát nemcsak a tervezett klíma- és környezetvédelmi, valamint energetikai indikátorok teljesíthetőségét veszélyezteti, de a problémahalmaz kezelésének elodázása a jövőben azzal is fenyegethet, hogy – a megfelelő felkészülés hiányában – a kihívások egész sora nehezedhet a térségre, ami elhamarkodott döntésekhez vezethet, s a jelenleginél lényegesen nagyobb forrásokat igényelne mind a város, mind pedig a kormányzat részéről.

Az ITS megállapította, hogy a napjainkig elkészült infrastrukturális fejlesztéseket, valamint a 2010-es évek elejétől megvalósított gazdasági, oktatási (duális képzés kialakítása, egyetemmé válás, új szakok és képzési irányok megjelenése), kutatás-fejlesztési (pl. járműipari,

acélszerkezeti, műanyagipari, anyagtechnológiai) beruházásokat követően, **Kecskemétnek fejlődése során „minőségi ugrást” kell megvalósítania**. A magasabb minőségi szintet (pl. infrastrukturális, digitalizációs, szolgáltatási, ellátási) azonban nem csak a városba tevékenykedő vállalatok és az új technológiákat megjelenítő cégek beruházásai, hanem a növekvő városverseny (ma már nem csak a befektetőkért, fejlesztési forrásokért, hanem a munkaerőért, a jól képzett szakemberekért és az egyetemistákért is zajlik a verseny) is kikényszeríti. Emiatt **Kecskemétnek** az új gondolatokra, ötletre és innovációra nyitott, **„tanuló várossá” kell válnia**, amely nem nélkülözheti a településfejlesztés és -üzemeltetés területén az „okos”, „intelligens” megoldásokat (pl. forgalomirányítás, közlekedésszervezés, energiahatékonyság, klíma- és környezetvédelem, digitális szolgáltatásfejlesztés, egységes városi szintű adatgazdálkodási rendszer kiépítése). Ennek szellemében készült el az ITS célrendszere és javasolt beavatkozásai, melyek a szinergiák jobb kihasználása érdekében, ezeket már nem pontszerűen, hanem akcióterületi beavatkozás részeként kívánta megvalósítani Kecskemét városa. Jó példát szolgáltatnak erre a szemléletre a „Nyugati Városkapu” vagy a „Homokbánya” akcióterületeken tervezett beavatkozásai, melyek egyszerre szolgálhatják a funkcióbővítést, a lakóterületi fejlesztéseket, a gazdasági, a közterületi, a rekreációs, vagy éppen közlekedésfejlesztési szükségletek megvalósítását.

A hatályos ITS dokumentuma már részletesen foglalkozik **Kecskemét egyre növekvő térségi súlyával** és az abból adódó fejlesztési szerepkörök, illetve feladatok leírásával. A dokumentum megállapítja, hogy **„Kecskemét településhálózati, közigazgatási, gazdasági és innovációs súlyából adódóan, szűkebb és tágabb térségének kiemelkedő szervező és koordinációs központja”**. Ebből adódóan felelőssége és feladata minden olyan a Duna-Tisza-közi, vagy Homokhátsági fejlesztési elképzelés vizsgálata, előkészítése és koordinációja, amely hosszú távon hozzájárulhat a térség környezeti állapotának javításához és a klímaváltozásból adódó hatásokra történő felkészüléshez. Ezen kívül javíthatja a térség gazdasági versenyképességét és élhetőségét. Ezen feladatokhoz kapcsolódóan nevesítésre került a „Homokhátsági vízgazdálkodási programok megvalósítása”, a „Tanyafejlesztési Program kiterjesztése”, A K-Ny-i irányú transzverzális hálózatfejlesztési elképzelések (M8, M44, M4), egyes vasút-fejlesztési programok (140-es, 145-146-os, 152-es vasútvonalak) támogatása, valamint a Közép-Alföldi Gazdaságfejlesztési Növekedési Zóna kialakítása és fejlesztése.

1.10.2.1. Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége

Kecskeméten a 2014 óta eltelt időszakban a beruházások nagyobb része **uniós források** felhasználásával valósult meg, de jelentős **állami és önkormányzati források** is segítettek a város településfejlesztési tevékenységét, majd 2020-tól a Kecskeméti Városfejlesztési Alap 15 milliárd Ft-os kerete is rendelkezésre áll településfejlesztési projektek finanszírozására, visszatérítendő formában.

Uniós források bevonásával megvalósult fejlesztések

A 2014 óta uniós támogatásból (ebbe bele kell érteni a 2007-2013-as programozási ciklus áthúzódó projektjeit is) megvalósult fejlesztések közül kiemelhetjük a **városrehabilitációs tevékenységeket** (pl. Szabadság tér és környezetének funkcióbővítő városrehabilitációja, Mezeiváros és Ürgés integrált szociális jellegű városrehabilitációja, Zöld város kialakítása a Homokbányán), melyek nem csak a városkép jelentős javulását eredményezték, de új funkciók megjelenését is elősegítették, melyek hozzájárultak új munkahelyek kialakításához, s leszakadó társadalmi csoportok integrációjához is.

Jelentős erőfeszítések történtek a **közút-, kerékpárút- és közlekedésfejlesztés** (pl. Elővárosi közlekedésfejlesztés, intermodális pályaudvar előkészítése, közösségi közlekedés fejlesztése, Gazdasági területekhez kapcsolódó útfejlesztések, -felújítások, Homokbánya déli feltáró út építése, Szolnoki út felújítása, Margaréta buszforduló építése, busztelephely kialakítása, Bem u. - Kuruc krt. kereszteződésében körforgalom kiépítése, térségi kerékpárút fejlesztés, csalánosi kerékpárút építése, kerékpárosbarát fejlesztés) területén, melyek az átfogó tervezés és előkészítést követően a 2014-2020-as időszakban már konkrét beruházásokban is formát öltöttek, s elsődlegesen az új déli iparterület jobb megközelítését, másrészt pedig hiányzó hálózati szakaszok pótlását szolgálták elsődlegesen.

Mind a projektek száma, mind pedig a projektek összköltségvetése alapján, meghatározóak voltak az **energetikai korszerűsítéseket megvalósító beruházások** (pl. Margaréta Otthon energetikai korszerűsítése, emellett iskolai, óvodai és bölcsődei intézmények felújítása valósult meg), melyek csak a 2014-2020-as programozási időszakban közel 11 milliárd Ft értékben valósultak meg. Hasonlóan jelentősek voltak az intézményi fejlesztések (jellemzően bölcsődei és óvodai intézmények, illetve szociális létesítmények és közösségi házak újulhattak meg) is, melyek az épületek felújításában és az alapszolgáltatás minőségi fejlesztésében öltöttek testet mintegy 6 milliárd Ft értékben (24. táblázat).

24. táblázat: A 2014-2020-as programozási időszak nyertes pályázataiból finanszírozott önkormányzati településfejlesztési projektek funkcionális bontásban

Beavatkozás	Projektek száma	Megítélt támogatás	Saját erő
útfejlesztés	9	7 149 758 757	2 320 713 031
városrehabilitáció	4	3 557 999 470	60 901 530
infrastruktúra fejlesztés	2	1 599 999 995	261 124 500
intézményfejlesztés	18	5 183 347 872	852 229 170
közlekedés fejlesztés	3	782 236 799	291 268 201
kerékpárút fejlesztés	1	199 493 433	-
energetikai korszerűsítés	33	8 962 949 816	2 019 922 981
települési szintű társadalomfejlesztés	8	2 823 664 000	5 572 000
zöldterület fejlesztés	1	15 060 389	-
ÖSSZESEN	79	30 274 510 531	5 811 731 413

Forrás: Széchenyi 2020 és Önkormányzati adatszolgáltatás 2020.

Fontosak voltak a városban megvalósított **környezetvédelmi beavatkozások**, melyek egyaránt szolgálták az ivóvízminőség javítását („Kék-víz” – Észak-Bács-Kiskun Megyei Ivóvízminőség-javító Program”), a hulladékgazdálkodás fejlesztését (Komplex hulladékgazdálkodási rendszer fejlesztése a Duna-Tisza közti régióban, különös tekintettel az elkülönített hulladékgyűjtési, szállítási és előkezelő rendszerre), emellett elindult a klímaváltozás elleni küzdelem is, melynek keretében elkészült Kecskemét Fenntartható Energia- és Klíma Akcióterve, illetve elkezdődött a Klímavédelmi Stratégia készítése és a hozzá kapcsolódó társadalmi szemléletformálás.

Sikeres pályázati tevékenység valósult meg a **települési szintű társadalomfejlesztés** (pl. oktatásfejlesztési projektek, környezettudatos szemléletformálás, klímastratégia készítés, társadalmi együttműködés, helyi identitás és kohézió erősítése, foglalkoztatási paktum, közösségépítés), valamint az **intézményfejlesztés** (Platán Otthon, Hírös Agóra, Bölcsőde és Óvoda fejlesztések, bölcsőde építések, autisták számára új nappali ellátást biztosító telephely, új család és gyermekjóléti központ létrehozása, szociális alapellátó telephelyek fejlesztése, közösségi házak építése Hunyadi- és Széchenyivárosban) területén is.

Az említetteken kívül számos egyéb **játszóter- és zöldfelületfejlesztési, közigazgatási** (Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata ASP központhoz való csatlakozása), **egészségügyi** (Egészségügyi alapellátás innovációs célú infrastrukturális fejlesztése, praxisközösség kialakítása) és **kulturális** (Természettudományos tudástár és élményközpont kialakítása) projekt indult a városban.

2014 óta mintegy 40 milliárd Ft értékben valósultak meg Kecskeméten uniós finanszírozású programok, melyek nagymértékben hozzájárultak a város szolgáltatási színvonalának növeléséhez és az élhetőségi feltételek javításához.

Állami és önkormányzati forrásból megvalósult fejlesztések

Az uniós pályázati források mellett, jelentős állami szintű fejlesztési források érkeztek a **Modern Városok Program** (MVP) keretén belül is. Magyarország Kormánya az MVP keretében 2016. február 9. napján együttműködési megállapodást kötött Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatával¹⁶.

A megállapodás részeként öt területen (gazdaságfejlesztés, infrastruktúra-fejlesztés, felsőoktatás és kutatás-fejlesztés, kulturális és turisztikai vonzerő növelése és humán erőforrás-fejlesztés) tíz városi fejlesztési projekt rögzítése történt meg. Érdemes kiemelni, hogy Kecskemét városa olyan programokat igyekezett megfogalmazni, amely a gazdaság versenyképességének erősítését, annak kiszolgálását, a humán erőforrás fejlesztését, továbbá a turisztikai lehetőségeinek bővítését szolgálja, figyelve arra, hogy a beruházások

¹⁶ A megállapodás részleteit Magyarország Kormánya és Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata közötti együttműködési megállapodás végrehajtásával összefüggő feladatokról szóló 1131/2016. (III. 10.) Korm. határozat rögzítette.

jelentős hozzáadott értéket teremtsenek, ugyanakkor a városüzemeltetés költségeit ne növeljék.

A gazdaságfejlesztés részeként, Kecskemét és térsége gazdasági növekedésének elősegítése érdekében *a Kormány* – három részletben – *25 milliárd forinttal támogatta Kecskemét Fejlődéséért Alap létrehozását*, amely kockázati tőkealként a város számára fontos, megtérülő fejlesztési projektek (pl. gazdasági, innovációs, város- és ingatlanfejlesztési, energetikai) finanszírozására jött létre.

Az infrastruktúra fejlesztése keretében *a Kormány támogatta a városi iparterületek biztonságos és folyamatos villamos-energia ellátása érdekében tervezett fejlesztéseket, mintegy 20,4 milliárd Ft értékben* (400 kV-os Albertirsa-Kecskemét távvezeték létesítése, 400/132KV-os kapcsolóállomás létesítése Kecskemét-Törökfői térségében és napelemfarm/ok létrehozása).

Emellett hangsúlyos szerepet kaptak a közút- és közlekedésfejlesztési beruházások:

- *445. sz. főút Kecskemét északi elkerülő (II/2) ütem M5 autópálya és az 5. sz. főút között (8,77 milliárd Ft). A beruházás megvalósult, s a forgalombhelyezési engedélyezési eljárás 2018 novemberében elkezdődött, s a projekt 2018. decemberében lezárult;*
- *52. sz. főút M5 autópálya és Kecskemét, Nagykörút közötti szakasz négysávossá történő kapacitásbővítés tervezése (engedélyes tervek aktualizálása, kiegészítése, engedélyeztetés, kiviteli tervek készítése, közműveket érintő beavatkozások egyeztetése, területszerzés előkészítése) (NIF Zrt. 435 millió Ft);*
- *Kecskemét Intermodális Közösségi Csomópont előkészítés, a projekt megvalósításához szükséges dokumentumok készítése (8,79 milliárd Ft);*
- *Kecskemét és a környező települések közötti vasúti összekötetés és az elővárosi vasúti közlekedés fejlesztési lehetőségeinek vizsgálata, és fejlesztési stratégia készítése (19,27 millió Ft);*
- *A kecskeméti állami repülések céljára szolgáló repülőtér közös felhasználású (katonai-polgári) fejlesztése (5,54 milliárd Ft);*
- *Új elemként¹⁷ megjelent továbbá a Kecskemét Déli Iparterületen elhelyezkedő Barényi Béla út fejlesztése (2,5 milliárd Ft).*

A felsőoktatás és a kutatás-fejlesztés támogatása keretében egyetemi ipari kutatóközpont kialakítása történik meg Kecskeméten, az Egyetem tudásbázisán (a beruházási összeg egyelőre nem ismeretes).

¹⁷ Kecskemét Déli Iparterületen elhelyezkedő Barényi Béla út Modern Városok Program keretében történő fejlesztéséről, valamint a Magyarország Kormánya és Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata közötti együttműködési megállapodás végrehajtásával összefüggő feladatokról szóló 1131/2019. (III. 10.) Korm. határozat módosításáról szóló 1892/2017. (XI. 30.) Korm. határozat.

A kulturális és turisztikai vonzerő fejlesztése érdekében két belvárosi beruházás valósulhat meg a 2020-ig terjedő időszakban:

- *Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem kecskeméti Kodály Zoltán Zenepedagógiai Intézetének fejlesztése és bővítése (5,16 milliárd Ft);*
- *A Kecskeméti Városháza (műemléki) felújítása és turisztikai fejlesztése (6,65 milliárd Ft)¹⁸.*

Az ötödik beavatkozási területen belül, a város és térsége humán infrastruktúrájának fejlesztése érdekében *megvalósul a Kecskeméti Szakképzési Centrum Kada Elek Közgazdasági Szakgimnáziumának modernizációja*, melynek részeként elindul a Rudolflaktanya keleti területén található műemléki (tishti és legénységi) épületek felújítása, majd az intézmény jelenlegi belvárosi helyéről történő átköltöztetése a felújított épületekbe (4,99 milliárd Ft).

A Modern Városok Program mellett Kecskemét városa sikeres volt a különböző **nemzetközi és hazai pályázati lehetőségek** kihasználása terén is. Egy nemzetközi pályázat keretében a város **vizsgálta a kecskeméti távhő rendszer gáz alapú ellátásának geotermális alpra történő átállításának**, illetve a jövőbeni beruházás előkészítésének **lehetőségeit** (a projekt költségvetése: 379,3 e EUR).

Előrelépés következett be **a víziközművek rekonstrukciója** területén is. Itt a Víziközművek Állami Rekonstrukciós Alapjából a kecskeméti szennyvízhálózat részleges rekonstrukciójára fordíthatott az önkormányzat mintegy 40 millió Ft-ot, míg a közműves ivóvízellátásának fejlesztésére további közel 143 millió Ft-ot.

A jelzett közműberuházások mellett, több pályázati forrás is segítette az **önkormányzati kerékpárutak és közutak** felújítását. Ennek keretében valósult meg 2018-ban a „Nyíri úti (Juhar utca – Széchenyi körút között), valamint a Budai úti (Március 15. utca – Akadémia körút között) járda és kerékpárút szakaszok javítása” 48 millió Ft értékben. Megtörtént emellett Pozsonyi utca aszfaltburkolatú kiépítése (Kecskemét, 9362, 9183 hrsz.), a Tóth László sétány Batthyányi utca és Reile Géza utca közötti szakaszának rekonstrukciója (Kecskemét, 17/57 hrsz.), valamint az Újvidék tér – közpark fejlesztése (Kecskemét, 9325/2 hrsz.), mintegy 75,5 millió Ft-os támogatással. Ugyancsak állami támogatással (40 millió Ft) valósulhatott meg a 441. számú főút Kecskemét belterületi szakasza melletti járda egy részének (1345 m) 80 millió Ft-os összköltségvetésű felújítása.

Több hazai pályázati lehetőség segítette Kecskemét **elektromobilitásra történő felkészülését és az elektromobilitás feltételeinek javítását** („Jedlik Ányos Terv” Elektromos töltőállomás alprogram keretében három helyszínen 2x22 kW teljesítményű töltőoszlopok kialakítása, két

¹⁸ A Modern Városok Program keretében a kecskeméti Városháza felújítása érdekében szükséges többletforrás biztosításáról szóló 2019. augusztus 1. napján megjelent 1483/2019. (VIII. 1.) Korm. határozat alapján a projekt megvalósítására a Kormány 1 474 015 371 Ft összegű többlettámogatást biztosít, mely alapján a projekt összköltsége: bruttó 6 651 677 E Ft.

pályázati program segítségével az önkormányzat összesen 3 db tisztán elektromos üzemű gépjárművet szerzett be).

A jelentősebb **kulturális fejlesztések** sorából kiemelkedik a kecskeméti **Katona József Színház, valamint a Ruszt József Stúdiószínház** komplex felújításának (korszerűsítése, átalakítása, bővítése), továbbá a kapcsolódó fejlesztéseknek (környezetrendezés, parkolóépítés) műszaki előkészítése és tervezése, melynek támogatási összege meghaladja a 238 millió Ft-ot

A **szociális fejlesztések** sorából kiemelkedett a **Szent László városi (8354/4 hrsz-ú) idősotthon** létesítése, melynek során 26 férőhelyes idősotthon kialakítása, az ingatlan környezetrendezése és a szükséges bútorok, eszközök beszerzése valósult meg több mint 395 millió Ft-ból.

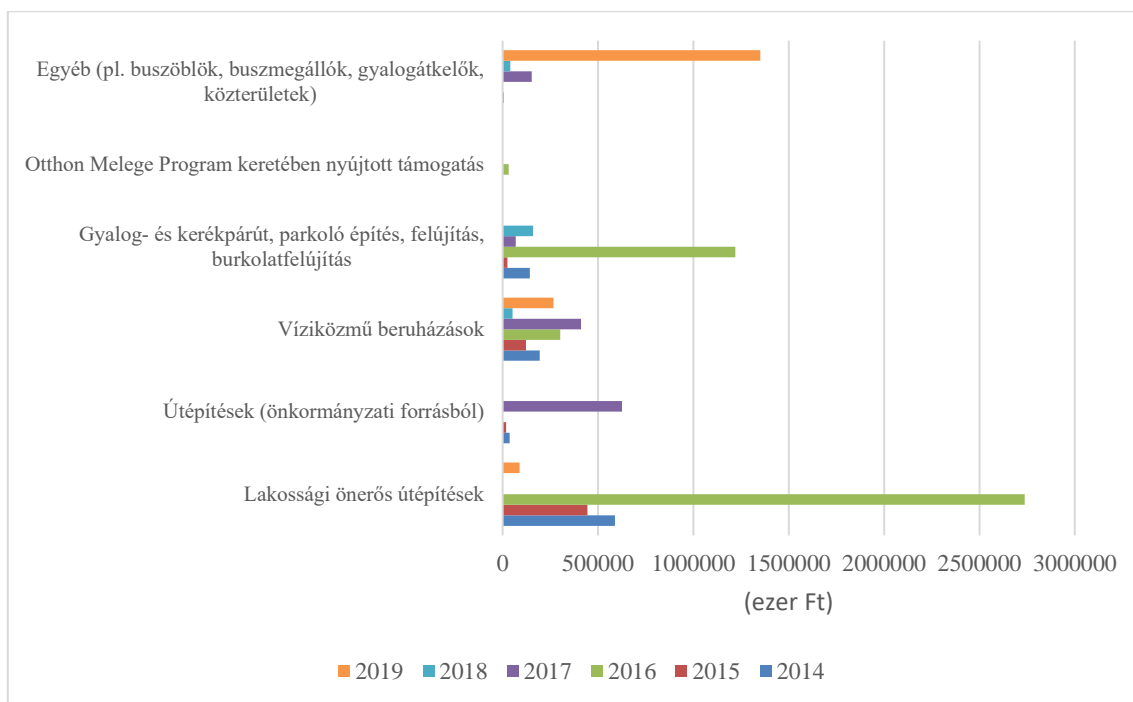
A Széktói sportkomplexum területén 2019 tavaszára megvalósult a **Kecskeméti Atlétikai Centrum** fejlesztése, mintegy 705 millió Ft értékben. Az egyéb sportberuházások keretében két **műfüves labdarúgópálya** kialakítása történt meg Katonatelepen és a Tóth László sétányon több mint 55 millió Ft értékben

Az önkormányzat több, a **munkaerő mobilitását segítő szállásfejlesztési** projektet is megvalósított a vizsgált időszakban. Az egyik Homokbánya városrészben (hrsz: 21934/2) található, ahol egy használaton kívüli épületegyüttesben az „A” épület felújításával történt meg a helyi munkavállalók korszerű lakhatási feltételeinek kialakítása, mintegy 1,2 milliárd Ft értékben. A másik bérlakásépítési beruházás szintén Homokbánya városrészben 2 db egykori laktanya épület bontását követően valósul meg. A folyamatban lévő beruházás támogatás összege: 600 millió Ft-os támogatással történik.

Jelentősnek tekinthetők **Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának magánérős infrastrukturális beruházásai** is, melyek nagyságrendje 2014 és 2019 között meghaladta a 9 milliárd Ft-ot (99. ábra).

Az önkormányzat **infrastrukturális beruházásai** érintették az állagmegőrzési, útrekonstrukciós, a járda-felújítási, járda- és parkoló-építési, kerékpárút építési és felújítási, közterületfejlesztési, valamint csapadékvíz elvezetési és egyéb víziközmű beruházási munkálatokat. A beruházások eredményeként a városban mintegy 45 kilométer új közút, 8,3 km kerékpárút épült, a város víziközműekkel való lefedettsége pedig megközelítette a 100 %-ot.

Jelentős – közel 50 utcát érintő – **önkormányzati útépitések** történtek a vizsgált időszakban a városban (pl. Kuruc krt, ipar utca, Wadovice utca, Pajzs utca, Pozsonyi utca), melyek mintegy 3,4 milliárd Ft értékben valósultak meg, mint ahogyan meghatározóak voltak az **út és burkolatfelújítások** is (1,2 milliárd Ft), többek között a Nyíri úton, a Csabay Géza krt-on, a Géza fejedelem krt-on, a Ladánybenei úton, a Tatár soron, az Egyetértés utcában, a Kaffka Margit, vagy éppen a Hanusz utcában.

99. ábra: Az önkormányzat önerős közműberuházásai 2014-2019

Adatok forrása: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Ciklusbeszámolója 2014-2019.

Nem feledkezhetünk el a **kerékpárforgalmi létesítmények** (kerékpárutak, kerékpáros nyomok, sávok felfestései) fejlesztéséről sem, melynek keretében megépülhetett a Búzakalász utcai és Kaffka Margit utcai kerékpárút, valamint felújításra került a Budai úti, a Halasi úti, a Nyíri úti és a Hetényi kerékpárút, melyek együttes értéke meghaladta a 200 millió Ft-ot.

A város út- és közműellátottságának fejlesztéséhez nagymértékben hozzájárultak még a **lakossági önerős fejlesztések** is, melynek során a vizsgált időszakban lakossági útépítésekre mintegy 4,2 milliárd Ft került felhasználásra. Ennek keretében 74 helyszínen burkolt útfelületének kialakítása történt meg mintegy 88.500 m²-en.

Meghatározóak voltak még az egyéb **köztérfejlesztések**, benne forgalmi csomópont fejlesztések (pl. Március 15 – Nyíri út, Március 15 – Irinyi út, Klebersberg K. út – Mártírok útja, Könyves Kálmán krt. – Halasi út, Piszekút tér), a gyalogátkelőhely és járdafejlesztések (pl. Szent István krt, Wéber Ede utca, Bagi László utcában a Dobó krt. kereszteződésében, Katona József és a Deák Ferenc téren, Csabay Géza és Olimpia u. között).

Nagy erőfeszítéseket tett az önkormányzat a **víziközmű beruházások** megvalósításáért is, melynek keretében szennyvíz- és csapadékcsatorna építések, fejlesztések, burkolt vízelvezető árok létesítések, ivóvízvezeték építések, vízelnyelők és vízgépészeti fejlesztések történtek városszerte, több mint 1,3 milliárd Ft értékben.

1.10.2.2. A településfejlesztés városi intézményrendszere

Kecskemét Megyei Jogú Város településfejlesztési döntéseiben és a feladatok végrehajtásában az Önkormányzat Közgyűlésén kívül, annak Bizottságai, a Polgármesteri Hivatal szervezeti egységei és az önkormányzati tulajdonú vállalkozások egyaránt érdekeltek és érintettek.

A városfejlesztés önkormányzati szervezetrendszere

Kecskemét Megyei Jogú Város szervezeti hierarchiájában az ITS-ben foglaltak teljesülésében fontos szerepe van a **Polgármesternek**, aki saját jogkörében szervezi a településfejlesztést és a közszolgáltatásokat. Felelős a Közgyűlés döntéseinek végrehajtásáért, ennek során a településfejlesztési koncepció és az integrált településfejlesztési stratégia által meghatározott feladatokat ellátni, valamint döntésre előkészíteni a szükséges ügyeket.

A **Közgyűlés** Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény alapján látja el a feladat- és hatáskörébe tartozó helyi közügyeket és helyben biztosítható közfeladatokat. Ezek közé tartozik különösen: a város – természeti és épített környezetének – tervszerű fejlesztésével és védelmével, a településrendezéssel és üzemeltetéssel, valamint a lakossági közszolgáltatások biztosításával és fejlesztésével kapcsolatos feladatok. Ennek megfelelően a városfejlesztés általános keretfeltételeinek és fő irányainak a meghatározása (pl. különböző fejlesztési tervek és koncepciók elfogadása) a Közgyűlés feladata.

A Közgyűlés a városszolgáltatási, nemzetiségi és közbiztonsági ügyek, a megyei területfejlesztéssel kapcsolatos egyeztetés, koordináció, a járáshoz tartozó településekkel, a civil és az egyházi szervezetekkel való kapcsolattartás, a település-fenntartási ügyek, továbbá a fenntarthatósági és környezetvédelmi ügyek felügyeletére négy **tanácsnokot választ**.

A városszolgáltatási és közbiztonsági ügyekért felelős tanácsnok felügyeli többek között a vízrendezéssel, víziközművel és egyéb közművel, a közparkok és egyéb közterületek rendjével kapcsolatos tevékenységeket, továbbá a közbiztonsággal összefüggő feladatok ellátását.

A megyei területfejlesztésért, valamint a járáshoz tartozó településekkel, a civil és az egyházi szervezetekkel való kapcsolattartásért felelős tanácsnok, a területfejlesztési feladatai körében felügyeli a megyei területfejlesztéssel kapcsolatos egyeztetési és koordinációs feladatok ellátását, továbbá kapcsolatot tart a járáshoz tartozó településekkel.

A település-fenntartásért felelős tanácsnok felügyeli a köztisztasággal, települési környezet tisztaságával, közterület-fenntartással, a temetőfenntartással és a temetőüzemeltetéssel kapcsolatos feladatok ellátását.

A fenntarthatósági és környezetvédelmi ügyekért felelős tanácsnok felügyeli a város környezet- és természetvédelmi helyzetével kapcsolatos ügyeket kiemelt figyelemmel a fenntarthatósági szempontokra.

Kecskemét Megyei Jogú Város Közgyűlésén kívül a városfejlesztési feladatok ellátásában és az ITS megvalósításában kiemelt szerepet töltenek be állandó bizottságai. Ezen belül is meghatározó feladata van a **Városüzemeltetési és Fejlesztési Bizottságnak (VFB)**, amely előkészíti és véleményezi a Közgyűlés elé kerülő ITS-t, a közmű beruházási célú javaslatokat, az önkormányzat részesedésével működő gazdasági társaságok kommunális tevékenységét, az önkormányzat költségvetési rendeletében meghatározott Városi Támogatási Program alapján kiírt pályázati felhívásra beérkezett pályázatokat, továbbá a szakterületeit érintő közgyűlési előterjesztéseket, az állandó bizottságok általános feladatainál meghatározott ügycsoportokat. Közgyűlési döntésre előkészíti a feladatkörébe tartozó rendeletek alkotására és módosítására vonatkozó előterjesztéseket, egyéb előterjesztéseket, a közösségi közlekedési feladatokkal és közlekedési koncepciókkal összefüggő terveket, valamint a parkolóhely kialakítással, fejlesztéssel és üzemeltetéssel kapcsolatos előterjesztéseket. Dönt továbbá az önkormányzati rendeletekben meghatározott városüzemeltetési, kommunális, közlekedésigazgatási és európai uniós ügyekben.

A Városüzemeltetési és Fejlesztési Bizottság mellett ugyanakkor **az állandó bizottságok többsége** (pl. Városstratégiai és Pénzügyi Bizottság, Jogi és Ügyrendi Bizottság, Környezetvédelmi, Városrendezési és Agrár Bizottság, Esélyteremtési Bizottság, Értékmegőrzési Bizottság) **is rendelkezik városfejlesztéshez kötődő jogkörökkel, feladatokkal**. Ennek keretében a saját szakterületükön részt vesznek a tervezést megalapozó dokumentumok elkészítésében, véleményezik az előterjesztéseket, figyelemmel kísérik a fejlesztések megvalósítását, és ezzel összefüggésben felügyelik az önkormányzat különböző intézményeit.

A városfejlesztés megvalósításával közvetlenül foglalkozó önkormányzati szervezeti egységek nagyobb részt a **Városstratégiai Iroda irányítása alatt működő osztályok** (*Gazdálkodási Osztály, Pályázatkezelési és Közbeszerzési Osztály*), valamint a **Mérnöki Iroda** és kapcsolódó osztályai (Várostervezési Osztály, Városüzemeltetési osztály).

A **Városstratégiai Iroda** feladata a városstratégia előkészítése, a fejlesztések rendszerbe szervezése, a város- és gazdaságfejlesztési feladatok végrehajtása és folyamatos ellenőrzése, a szükséges intézkedések kidolgozása az irodához tartozó osztályok közreműködésével. A Városstratégiai Iroda szakmai kapcsolatot tart a várospolitikai, városstratégia kialakításáért, megvalósításáért felelős vezetők, képviselők és a közgyűlés bizottságai között. Az Iroda koordinálja a 2014-2020, illetve a 2021-2027 közötti időszakban az európai uniós projektekkal kapcsolatos közbeszerzési, műszaki, pénzügyi feladatokat. Együttműködik a városstratégia elméleti kérdéseivel foglalkozó tudományos műhelyekkel, civil szervezetekkel. Koordinálja a hivatal szervezeti egységeinek munkáját az akcióterületi terv megvalósítása érdekében.

A **Mérnöki Iroda** ellátja a településrendezést és településüzemeltetést érintő főépítészeti, mérnöki típusú feladatokat. Közreműködik az önkormányzat területfejlesztéssel és –

rendezéssel, a településfejlesztéssel és – rendezéssel, továbbá az épített környezet alakításával és védelmével összefüggő települési önkormányzati feladatokkal kapcsolatos döntések előkészítésében. Közreműködik a városüzemeltetéssel, a tömegközlekedéssel, a kommunális, vízügyi igazgatással, természetvédelemmel kapcsolatos önkormányzati és jegyzői feladatok ellátásában. Szakmai véleményével segíti az önkormányzatnak az előzőekkel kapcsolatos döntéseinek előkészítését, állásfoglalásainak kialakítását.

A **Gazdálkodási Osztály** ellátja többek között a városfejlesztéshez kapcsolódó, a tervezéssel, az üzemeltetéssel, fenntartással, működtetéssel, beruházással, a vagyonhasználattal és hasznosítással, a beszámolási kötelezettséggel, az adatszolgáltatással kapcsolatos átfogó pénzügyi, gazdálkodási és számviteli feladatokat, kiemelt figyelmet fordítva a gazdaságosságra, hatékonyságra, eredményességre.

A **Pályázatkezelési és Közbeszerzési Osztály** ellátja az önkormányzat pályázatait, projektjeit megvalósításával kapcsolatos projektmenedzseri feladatokat. Ellátja az EU-s és egyéb pályázatok adminisztrációs, technikai, pályázatfigyelési és pályázatírási teendőit és a Városi Támogatási Programmal kapcsolatos feladatokat. A társosztályok közreműködésével ellátja a közbeszerzésekkel és a központosított közbeszerzésekkel kapcsolatos szakmai, jogi és koordinációs feladatokat. Figyelemmel kíséri az éves költségvetésben jóváhagyott feladatokkal összefüggő pályázatokat, s azok eredményéről, illetve nyertes pályázat esetén annak végrehajtásáról tájékoztatja a közgyűlést. Közreműködik az önkormányzat által benyújtandó pályázatok előkészítésében, általános adatszolgáltatásban, ide nem értve a pályázatok szakmai tartalmának meghatározását, amely a pályázat tárgya szerinti szakosztály feladata. Pozitív döntést követően feladatkörében ellátja az önkormányzat egyéb kormányzati, illetve Európai Unió pályázatait, projektjeit megvalósításával kapcsolatos projektmenedzseri feladatokat, valamint kapcsolatot tart a pályázatokhoz kapcsolódó szolgáltatásokat ellátó külső szervezetekkel.

A **Várostervezési Osztály** a széleskörű feladatellátása részeként közreműködik többek között az önkormányzati főépítési feladatok ellátásában, a területfejlesztéssel és – rendezéssel, a településfejlesztéssel és – rendezéssel, továbbá az épített környezet alakításával és védelmével összefüggő települési önkormányzati feladatokkal kapcsolatos döntések előkészítésében. Tájékoztatást ad a hatályos településrendezési eszközök módosításának folyamatáról, annak tartalmáról. Előkészíti és lefolytatja a településfejlesztési tervek, koncepciók és a településrendezési eszközök módosítását, felülvizsgálatát, azok karbantartásáról gondoskodik. Előkészíti a településképi védelmi önkormányzati rendelet szükséges módosítását, felülvizsgálatát, döntések előkészítését, nyilvántartás vezetését. Vezeti az önkormányzat településképi védelméről szóló rendeletében a helyi egyedi védelemmel érintett elemekről a nyilvántartást. Közreműködik a településképi véleményezési eljárásban melyhez kapcsolódóan gondoskodik az építésügyi elektronikus rendszer működtetéséről (ÉTDR). Emellett az önkormányzati főépítész településfejlesztési feladataiban részt vesz. Működteti,

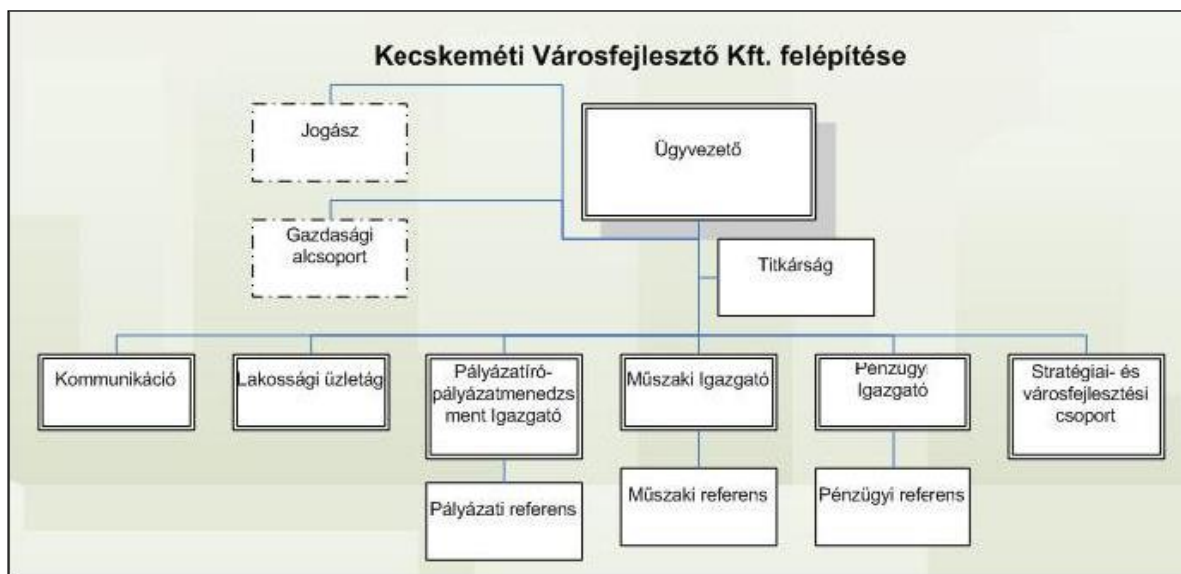
karbantartja és fejleszti az önkormányzati térinformatikai rendszert. Gondoskodik a térinformatikai rendszerbe való adat feltöltésről, nyilvántartások vezetéséről, hatályos állapot rögzítéséről, webes felületen való közzétételről. A térinformatikai rendszerben végzi a településtervezés dokumentálási feladatait. Előkészíti a településrendezési szerződésekkel összefüggő előterjesztéseket, valamint a településrendezési szerződések megkötését.

A **Városüzemeltetési Osztály** elvégzi az egységes zöldfelület-gazdálkodás feladatainak szakmai megalapozását és módszertani irányítását. Előkészíti a városüzemeltetéssel kapcsolatos döntéseket, szervezi és biztosítja a döntések végrehajtását. Ellátja a közműfejlesztési feladatokat. Részt vesz a közterület kialakítási tervek egyeztetésében. Kapcsolatot tart a közüzemi közszolgáltatókkal. Közreműködik továbbá a más feladatkörébe nem tartozó önkormányzati beruházásokkal kapcsolatos feladatok ellátásában.

A városfejlesztéshez kötődő feladatokat lát még el a **Humánszolgáltatási Iroda**, amely elvégzi az önkormányzat városmarketinggel kapcsolatos, nemzetközi kapcsolatait érintő, protokolláris, turisztikai, kulturális, köznevelési, sport, társadalompolitikai és szociálpolitikai feladatait. Koordinálja a társadalompolitikai és közösségi kapcsolatokat érintő feladatok végrehajtását, összehangolja az irodához tartozó osztályok tevékenységét, biztosítja a megfelelő információáramlást. A várospolitikai érdekek előmozdításához, a város fejlődéséhez szükséges külső források feltárása érdekében részt vesz a döntések előkészítésében, koordinálja azok végrehajtását.

A felsorolt szervezeti egységek mellett, tekintettel a megnövekedett városfejlesztési feladatokra, illetve a – mindenkor hatályos ITS-ben nevesített – városfejlesztési feladatok méretére, összetettségére és legfőképpen a városrehabilitációs pályázatok által előírt speciális feltételekre, az Önkormányzat a feladatok megfelelő színvonalú előkészítése és lebonyolítása érdekében Városfejlesztő Társaságot hozott létre. A **Kecskeméti Városfejlesztő Korlátolt Felelősségű Társaság** (továbbiakban városfejlesztő társaság) az önkormányzat – kizárólagos tulajdonában lévő, önálló, jogi személyiséggel rendelkező gazdasági társasága – szervezeti eszköze, a komplex városfejlesztési elképzelések megvalósítására. A városfejlesztő társaság tevékenysége során szorosan együttműködik az Önkormányzattal a megfogalmazott városfejlesztési célok, programok és projektek megvalósításában.

A városfejlesztő társaság tevékenységét és ellátandó feladatait „a városfejlesztéshez és városrehabilitációhoz kapcsolódó feladatok ellátásáról” szóló 34/2009. (V. 29.) Közgyűlési Rendelet részletezi. Ennek megfelelően a városfejlesztő társaság legfontosabb feladata Kecskemét Integrált Településfejlesztési Stratégiájában meghatározott fejlesztési elképzelések gondozása, a szükséges előzetes tervek (tanulmánytervek, megvalósíthatósági tanulmányok) elkészítése, valamint pályázatok írása, továbbá a megvalósításhoz szükséges projektmenedzsment tevékenység teljes körű biztosítása, melyet az alábbi szervezeti struktúrában lát el (100. ábra)

100. ábra: A Kecskeméti Városfejlesztő Kft. szervezeti felépítése

Forrás: Kecskeméti Városfejlesztő Kft.

A városfejlesztő társaság tevékenységi körét képezi a felsoroltak mellett, Kecskemét stratégiai és szakágazati dokumentumainak elkészítése, az Integrált Településfejlesztési Stratégiájához kapcsolódó, azt kiegészítő – külön megbízási szerződés keretében rögzített – egyéb, a város fejlődését elősegítő területi innovációs és kutatás-fejlesztési tevékenység, továbbá pályázati- és projektlehetőségek feltárása, azok generálása, továbbá a megvalósítást szolgáló komplex műszaki szolgáltatás, a fejlesztési terület előkészítésével, ingatlanfejlesztéssel, értékbecsléssel, megvalósíthatósági tanulmányok készítésével, műszaki tervezéssel és ellenőrzéssel, építési szakhatósági és közműszolgáltatói ügyintézással, valamint beruházás bonyolítói feladatok ellátásával.

1.10.3. Gazdaságfejlesztési tevékenység

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata az elmúlt években számos gazdaságösztönző lépést valósított meg, s alkalmazott sikeresen. Ezek közül kiemelkedik az a széles körű együttműködési hálózat, melyet az **ipar- és gazdaságfejlesztés** területén, a kapcsolódó feladatok (pl. a városban tevékenykedő gazdasági társaságok eredményes működéséhez szükséges háttérfeltételek megteremtése, munkaerő és beszállítók biztosítása, duális oktatási rendszer kialakítása, a képzés színvonalának emelése, a közlekedés feltételeinek biztosítása, közszolgáltatások és üzleti környezet fejlesztése, stb.) és problémák (pl. munkaerőhiány, jelentős forgalombővülés, energiaellátás és energiabiztonság, olcsó lakhatási lehetőségek biztosítása) kezelése érdekében alakított ki.

Az önkormányzat kiemelt figyelmet fordított helyi gazdaságfejlesztési feladatok összehangolására, koordinálására, melyben az alapítása óta (2009) fontos szerepet tölt be az AIPA Nonprofit Közhasznú Kft. (a társaság alapítói között található Kecskemét Megyei

Jogú Város Önkormányzatát [Kreatív Tudásközpont Közalapítványon keresztül], a Kecskeméti Főiskolát, a Bács-Kiskun Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítványt, a Bács-Kiskun Megyei Kereskedelmi és Iparkamarát és a Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetségét). A szervezet kiemelt feladata, hogy egységes szervezeti keretet biztosítson Kecskemét és térsége gazdaságfejlesztési tevékenységének koordinálásában. A feladat ellátása érdekében az AIPA Kft. koordinációs testületeket (vállalati, felsőoktatási, fejlesztési, önkormányzati) hozott létre, s megalakította munkacsoportjait (Infrastruktúra, HR, Beszállítói környezet, K+F, Társadalmi környezet, Logisztika), melynek keretében mintegy 120 szakember munkáját irányítja. A régiós szintű gazdaságfejlesztési program megvalósítása során széleskörű kapcsolatrendszert épített ki a kormányzati szervezetekkel, szakmai szövetségekkel, az önkormányzatokkal, szakmai szervezetekkel, egyetemekkel, kutatóintézetekkel, a programban érintett cégekkel (Mercedes, Bosal, Knorr-Bremse, KKV-k), különböző közszolgáltatást végző vállalatokkal (DAKK Zrt. Bácsvíz, DÉMÁSZ, MVM, DÉGÁZ).

A megvalósított szervezet- és gazdaságfejlesztési beavatkozások hozzájárultak Kecskemét és térsége gazdasági szereplőinek hatékony együttműködéséhez, a szemléletformáláshoz és számos program (pl. Integrátori Beszállító Fejlesztési Program, Mentori Pilot Program, Innovációs és Benchmarking klubsorozat, „Ötleből jövő” Program), valamint szolgáltatás (pl. klasztertagok innovációs tevékenységének koordinálása, finanszírozás-menedzsmenti szolgáltatás) elindulásához.

A helyi gazdaság- és szervezetfejlesztés terén, jelentős szerepük volt az elmúlt években a helyi **Klaszterszervezetek**nek (AIPA Klaszter, 3P Klaszter, Hírös Beszállító Klaszter). Ezek közül is érdemes kiemelni az AIPA Alföldi Regionális Iparfejlesztési Klaszter megalapítását, amely már nem csak egy ágazat belső összefogása érdekében jött létre, hanem az integráció egy magasabb szintjét igyekezett megvalósítani, többek között céljainak megfogalmazásában is. Ezek között megjelent az Alföld és ezen belül a Dél-Alföldi régió szerepének erősítése, a térség kis- és középvállalatainak megerősítése, az innovációs és a kutatási együttműködések regionális szintű támogatása, a térség kutatási eredményeinek közös piaci hasznosítása, új termékek és szolgáltatások együttes kialakítása, valamint a humán erőforrások szakmai- és oktatási fejlesztése. Nagy vízhangot keltett, amikor 2012 októberében a három legnagyobb kecskeméti klaszter együttműködési megállapodást írt alá, ahol az egyes tagok még autonómiájukat megtartva, de közösen léptek fel Kecskemét és gazdasági térségének versenyképességét javító és fejlesztő program megvalósítására. A klaszterek 3 nagy közös (járműipari versenyképességet növelő, beszállító képességeket fejlesztő-integrátori, mentor) programban, továbbá 10-15 db a klasztertagok közös kooperációját igénylő projektben kívántak együttműködni. Az integráció még magasabb szintjét jelentette 2017-ben, amikor az AIPA Klaszter és a 3P Klaszter összeolvadt, létrehozva az „AI3PA Smart Klasztert”. Az integráció a klaszter vállalatok közötti kohézió, partnerség és együttműködés erősítését

célozta, ahol előtérbe kerül a vállalkozások közötti párbeszéd erősítése (pl. oktatási kérdések, termékportfoliók kialakítása, közös projektek indítása), az ágazatok közötti együttműködésből adódó szinergiák kihasználása, valamint az innovációs és export lehetőségek közös kiaknázása. Ez a megállapodás igen előremutató volt, hiszen az együttműködés 11 különböző gazdasági ágazatot (pl. járműipar, csomagolóipar, nyomdaipar, műanyagipar, élelmiszeripar, vegyipar, hulladékfeldolgozás, infokommunikációs technológia) és külön az oktatás szféráját nevesítette, s minden további ágazat szereplőinek megjelenésére nyitott, amely segíti a klaszter céljainak megvalósulását.

A helyi gazdasági együttműködések szélesítésében meghatározó szerepet játszanak Kecskeméten a **kamarák**. Ezek közül is kiemelt szerep tölt be a **Bács-Kiskun Megyei Kereskedelmi és Iparkamara**, melynek célja, hogy a tagjai között közvetlen gazdasági, társadalmi kapcsolatokat szervezzen és az együttműködési lehetőségeket előremozdítsa, továbbá segítse a gazdaság fejlődését és önszerveződését. A Kamara fő tevékenysége a vállalkozói, munkaadói érdekképviselet, amelynek keretében a várost érintő kérdésekben is állást foglalnak. Ebből a szempontból a kamarákkal való együttműködés, igényeik és javaslataik megismerése és beépítése a fejlesztési elképzelésekbe a város jövőjének szempontjából elengedhetetlen. Miután az eltelt évszázadok hagyományai, a mezőgazdasághoz kötődő múlt és a jelenlegi agrár-környezet legalább annyira meghatározzák a várost, mint új keletű ipari létesítményei. Éppen ezért a meghatározó érdekképviseleti szervek között nem lehet megfelelkezni a **Magyar Agrár-, Élelmiszergazdasági és Vidékfejlesztési Kamara** Bács-Kiskun megyei szervezetéről, amely a még mindig meghatározó agrár- és élelmiszeripari ágazat szereplőinek szervezésében, érdekképviseletében játszik kulcsszerepet.

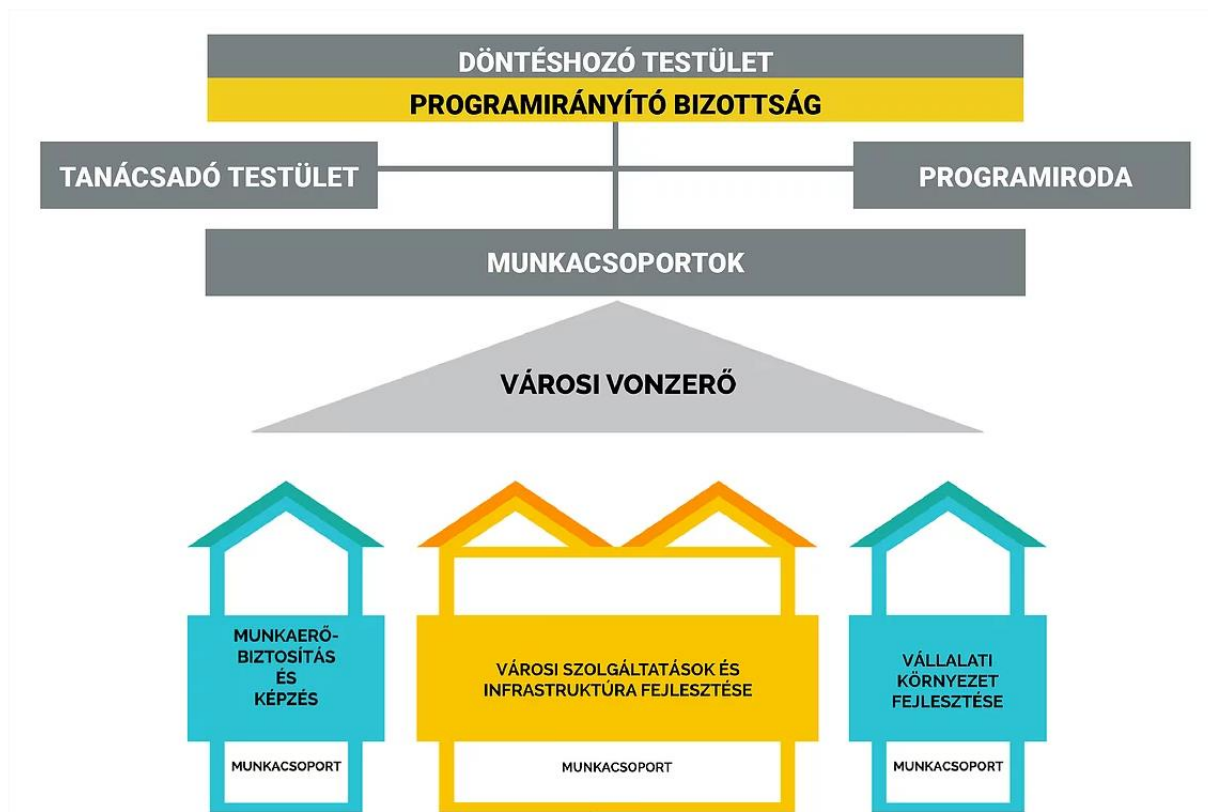
Kecskemét napjainkban talán a legmeghatározóbb gazdasági együttműködési fóruma a **Kecskemét 4.0 Program**hoz kapcsolódó szervezeti keret, s az általa biztosított munkacsoport platform, valamint a **Kecskeméti Regionális Gazdaságfejlesztési Fórum**. A Kecskemét 4.0 Program annak érdekében jött létre, hogy a város erőteljes gazdasági fejlődésből, a Mercedes beruházásokból, valamint a jelentkező gazdasági, társadalmi, városüzemeltetési és környezeti kihívásokból adódó feladatokat a szakemberek közösen megvitattva tárják fel, és javasoljanak releváns megoldásokat.

Jelenleg **négy munkacsoport** keretében (Városi vonzeró, Munkaerő-biztosítás és képzés, Vállalati környezet fejlesztése, Városi szolgáltatások és infrastruktúra fejlesztése) a város legmeghatározóbb hivatalai, intézményei, szakmai szervezetei, vállalkozásai képviseltetik magukat, munkacsoportonként 10-12 állandó taggal és a téma függvényében a meghívott szervezetek delegáltjaival. A feladatok függvényében a munkacsoportokat évente 5-10 alkalommal hívják össze a munkacsoport vezetők. A munkacsoportok elérendő célokat és feladatokat fogalmaztak meg a 2022-ig terjedő időszakra. A munkacsoportokat segíti egy **programiroda**, amely ellátja a szervezési és adminisztrációs feladatokat. A program céljainak

meghatározása, a stratégiai döntéshozatal, valamint a munkacsoportok beszámolóinak elfogadása a **Program Irányító Bizottság (PIB)** feladata, amely a Kecskemét 4.0 Program csúcsszervezete (101. ábra). A PIB negyedévente ülésezik, s tagjai között a polgármester, az egyetem rektora, a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal vezetője, az AIPA Kft ügyvezetője, a Kecskeméti Regionális Gazdasági Fórum elnöke, valamint a legnagyobb cégek vezetői (pl. Mercedes, Knorr-Bremse, Phoenix Mecano, Univer) foglalnak helyet. Az adott évben elvégzett, illetve a szervezet előtt álló feladatokról minden év novemberében a Kecskeméti Regionális Gazdasági Fórumon tájékoztatják nem csak a Fórum résztvevőit, hanem a médián (írott sajtó, rádió, televízió) keresztül a lakosságot is. A lakosság, vagy a térség vállalkozásainak, szervezeteinek felvetéseit, problémái és javaslatait a programiroda gyűjti, s juttatja el a munkacsoportok részére, így egy széleskörű együttgondolkodás valósulhat meg Kecskemét és tágabb régiója fejlesztése érdekében tevékenyekedők között.

101. ábra: Kecskemét 4.0 Program szervezeti ábrája

Forrás: *PRESTEP | Kecskemét | Program 2021.*

Az együttműködési és szervezeti keretek kialakítása mellett, a város gazdaságfejlesztésének céljait és irányait a hatályos Gazdasági Programban, valamint a Kiemelt Járműipari Központ és a Közép-alföldi Gazdaságfejlesztési Övezet Akcióprogramja című dokumentumban rögzítettek határozzák meg.

Ezek alapján, a város átfogó gazdaságfejlesztési célja, hogy „Kecskemét *hosszú távon stabil munkahelyeket, megélhetést, egészséges és élhető környezetet biztosítson a település és*

vonzáskörzetének lakosai számára. Ennek érdekében Kecskemét egy értékeire figyelő, harmonikus gazdaságfejlesztésre törekvő, nyitott és innovatív várossá kíván válni, amely képes egyensúlyt teremteni a gazdaság fejlődése, illetve társadalmi-környezeti értékek és érdekek között.”

Stratégiai célok:

- A helyi adottságokat figyelembe vevő, több lábon álló gazdasági szerkezet erősítése, vállalkozóbarát gazdasági környezet biztosítása;
- A tudásalapú gazdaság alapjainak megerősítése, a munkaerő-piaci igényekre figyelő oktatási-képzési rendszer feltételeinek javítása, a város kutatás-fejlesztési és innovációs kapacitásainak bővítése;
- Az energiatudatos, erőforrás-hatékony és környezetbarát gazdasági fejlesztési elképzelések ösztönzése, előtérbe helyezése, a megújuló energia felhasználás arányának növelése;
- A város hatékony működtetését és a gazdasági háttérét szolgáló infrastruktúra-fejlesztés, a városrészi ellátottságbeli különbségek oldásának figyelembe vételével;
- Klímataudatos, élhető, minőségi városi épített környezet és magas szintű közszolgáltatások (pl. kultúra, szociális ellátás, egészségügy, sport) biztosítása;
- Kecskemét térségi és városhálózati szerepkörének erősítése, kedvező közlekedés-földrajzi helyzetének kihasználása, a vonzáskörzet és a Közép-alföldi gazdaságfejlesztési övezet településeivel való kapcsolatok bővítése;
- A befektetés-ösztönzés és tőkevonzás feltételeinek javítása, a városmarketingben rejlő lehetőségek kihasználásával.

Kecskemét Megyei Jogú Város a település és vonzáskörzetének gazdaságfejlesztésével kapcsolatos elképzeléseit hat prioritás keretében, az adott prioritásokhoz tartozó beavatkozási programokon és kiemelt projekteken keresztül kívánja megvalósítani, a Gazdasági Programban részletezettek szerint.

A meghatározott hat prioritás a következő:

1. **„Tudásalapú gazdaság”** (a Kecskeméti Főiskola oktatási kínálatának és K+F kapacitásának bővítése, a duális képzés lehetőségeinek szélesítése, a városi intézmények és vállalkozások innovációs teljesítményének fokozása, a tehetséggondozás előtérbe helyezése);
2. **„Fenntartható gazdaság”** (több lábon álló, a városrégióban már hagyományokkal rendelkező gazdasági ágazatok [mezőgazdaság, élelmiszeripar, nyomda és műanyagipar, turizmus] erősítése, valamint új gazdasági tevékenységek letelepítése [környezetipar, energetika, légiközlekedés]);
3. **„Húzó gazdaság”** (gép- és járműipari, elektronikai beruházások támogatása, beszállítói programok erősítése);

4. **„Nyitott-befogadó város”** (a város tőkevonzó és kooperációs képességének fejlesztése, a térségi hatású feladatok [klímaváltozásra történő felkészülés, vízpótlás kérdése, térségi jelentőségű infrastruktúra-fejlesztések, turisztikai útvonalak hálózati fejlesztése] koordinációja, nemzetközi kulturális, oktatási és tudományos kapcsolatok szélesítése);

5. **„Támogató infrastruktúra”** (a gazdaság infrastrukturális háttérfeltételeinek javítása, az energiaellátás biztonságának növelése, az energiamedszment erősítése, szakadásmentes, jó minőségű közúthálózat, „okos” hálózatok kialakítása);

6. **„Élhető környezet”** (városrehabilitációs tevékenység fokozása, barnamezős területek hasznosítása, új funkciókkal történő feltöltése, kompakt város kialakítása, a városüzemeltetés hatékonyságának növelése, a közösségi közlekedés fejlesztése, az elektromobilitás elterjedésének támogatása, a kulturális milió fejlesztése, a társadalom- és szolgáltatásfejlesztés erősítése, a közbiztonság javítása).

Az önkormányzat az ipar- és gazdaságfejlesztés területén az elmúlt években – a Gazdasági Program 2015-2020 tartalma alapján – a már elkezdett, vagy az előkészítés alatt lévő programok befejezését, illetve a gazdaságfejlesztés háttérfeltételeinek erősítését (pl. közlekedési és logisztikai feltételek javítása, nagyszámú jól képzett munkaerő biztosítása, magas szintű üzleti és lakossági szolgáltatások iránti igény kielégítése, új iparterületek kialakítása és lakások felépítése) tartotta a legfontosabb feladatának. A megfogalmazott gazdaságfejlesztési célok szem előtt tartása mellett, különösen 4 területen (ipar- és gazdaságfejlesztés, a szakképzés és felsőoktatás fejlesztése, az agrár- és vidékfejlesztés erősítése, a közút és közlekedésfejlesztés) kívánt előrelépni. A kiegyensúlyozott városfejlesztés érdekében, a 4 terület fejlesztése a rögzített horizontális elvek (esélyegyenlőség, egyenlő hozzáférés elve; környezeti fenntarthatóság; területi és társadalmi kohézió; foglalkoztatás, munkahelyteremtés) figyelembevételével történtek.

Ipar- és gazdaságfejlesztési célok:

- Új iparterületek biztosítása, jelentős állami és önkormányzati szerepvállalással;
- Az energiabiztonság növelése érdekében új 400 KV-os villamoshálózat telepítése Kecskemétre, illetve új biomassza üzemű kiserőmű építése a városban;
- Az innovatív és K+F cégek városba történő csábítása, önkormányzati pénzügyi ösztönzők alkalmazásával;
- Kezdő (spin-off) vállalkozások támogatási programjának és inkubációjának biztosítása;
- Hazai és nemzetközi járműipari klaszter együttműködések erősítése (közös európai projekteken történő részvétel), a klasztertagok K+F+I képességének fejlesztése;
- Felsőoktatási intézmények és vállalatok együttműködése K+F+I területen;
- Beszállítói felkészítő és támogató program elindítása;

- Mentor program elindítása, melynek keretében a térség nagyvállalatai és a KKV-k közötti együttműködések fokozhatók, és a példaértékű összefogások bemutathatók;
- A térség logisztikai potenciáljának és értékének növelése, a repülőtér vegyes hasznosítását elősegítő fejlesztési program beindítása;
- A térség üzleti környezetének fejlesztése (innovációs potenciál, információs rendszerek, humán erőforrás-fejlesztés, stb.);
- Befektetés-ösztönzési program kidolgozása (forrásbevonási és tőkevonzó képesség erősítése, telephelymarketing).

A szakképzés és felsőoktatás szakterületén megvalósítandó célok

- A gazdaság és a szakképzés kapcsolatának erősítése, illetve a keresletvezérelt szakképzés továbbfejlesztése a térségben működő gazdasági partnerek együttműködésével;
- A munkaerőpiaccal adekvát szakképzési bázis kialakítása, gyakorlat-centrikus, hatékony, átlátható képzési struktúra megteremtése a magas szintű technikai, technológiai felszereltség biztosításával minden oktatási intézményben;
- Kecskemét felsőfokú oktatási potenciáljának erősítése, az oktatói és kutatói állomány minőségi és mennyiségi növelésével, az oktatás infrastrukturális és technológiai feltételeinek javításával, az alapszakok és mesterképzések számának növelésével, a hallgatók létszámának bővítésével;
- Műszaki, informatikai és agrárképzés erősítése, a vállalatok által igényelt szakok, specializációk és rövid ciklusú képzések portfóliójának bővítése, kecskeméti felsőoktatás további fejlődése érdekében az „alkalmazott tudományok egyeteme” cím megszerzése.

Az agrár- és vidékfejlesztési szakterület fejlesztéséhez kapcsolódó célok

- A mezőgazdaságban és az élelmiszer feldolgozásban a tervezett fejlesztések segítsék elő az innovációt, a jó minőségű termékek előállítását, az energia és költségtakarékos módszerek alkalmazását, az öntözés feltételeinek javítását, valamint a környezetvédelmet;
- Kecskemét Megyei Jogú Város fontosnak tartja mind a közigazgatási területén belüli, mind pedig a tágabb térségében elhelyezkedő agrárterületeinek védelmét és annak fejlesztését, továbbá a helyi vidékfejlesztési kezdeményezések támogatását;
- A tanyás külterületre vonatkozó településrendezési tervezés, szabályozás megújítása, az infrastrukturális fejlesztése (a környezeti szempontok figyelembevételével), tanyai birtokrendezés;
- A termőhelyi adottságokhoz igazodó környezettudatos gazdálkodási módszerek elterjesztése speciális vidékfejlesztési eszközök alkalmazásával, különös tekintettel a

tanyai gazdaságokra, a környezettudatos tájgazdálkodás erősítése, a biológiai és tájképi diverzitás megőrzése;

- A térség agrárnépességének helyben tartása, az agrárgazdaság jövedelmezőségének növelésével, az alternatív jövedelemszerzés előmozdításával, továbbá a szolgáltatások elérhetőségének javításával és a közbiztonság erősítésével, valamint a helyben előállított jó minőségű agrártermékek és élelmiszerek arányának és piaci ismertségének növelése;
- A Homokhátsági Speciális Célprogram folytatása, a Homokhátság vízgazdálkodási problémáinak rendezése, valamint a Homokhátsági tanyafejlesztési program beindítása.

A közút- és közlekedésfejlesztés szakterületén elérendő célok

- A közlekedési rendszerfejlesztések járuljanak hozzá a város és térsége működéséből adódó közlekedési igények kielégítéséhez, az élhetőségének megőrzéséhez, valamint a város gazdasági lehetőségeinek javításához, a fenntartható városi mobilitás erősítésével, a hatékonyság növelésével és a finanszírozhatóság figyelembevételével;
- A tranzitforgalom elkerülő utakra terelése (pl. Északi elkerülő teljes körű kiépítése); Kecskemét térségi elérhetőségének fejlesztése;
- A közlekedési igény-kielégítés városon belüli differenciált biztosítása;
- A gazdasági területeket ellátó, feltáró útviszonylatok fejlesztése (pl. 54. sz. főút fejlesztése, ipari területek feltáró útjainak kialakítása);
- Az intermodalitás feltételeinek erősítése;
- A közösségi közlekedés feltételeinek további javítása; Az intelligens közlekedési rendszerek (ITS) kiépítése (a „Smart City” program részeként);
- A polgári légiközlekedés lehetőségeinek és a légi áruszállítás feltételeinek részletes vizsgálata;
- Az e-mobilitás feltételeinek kialakítása.

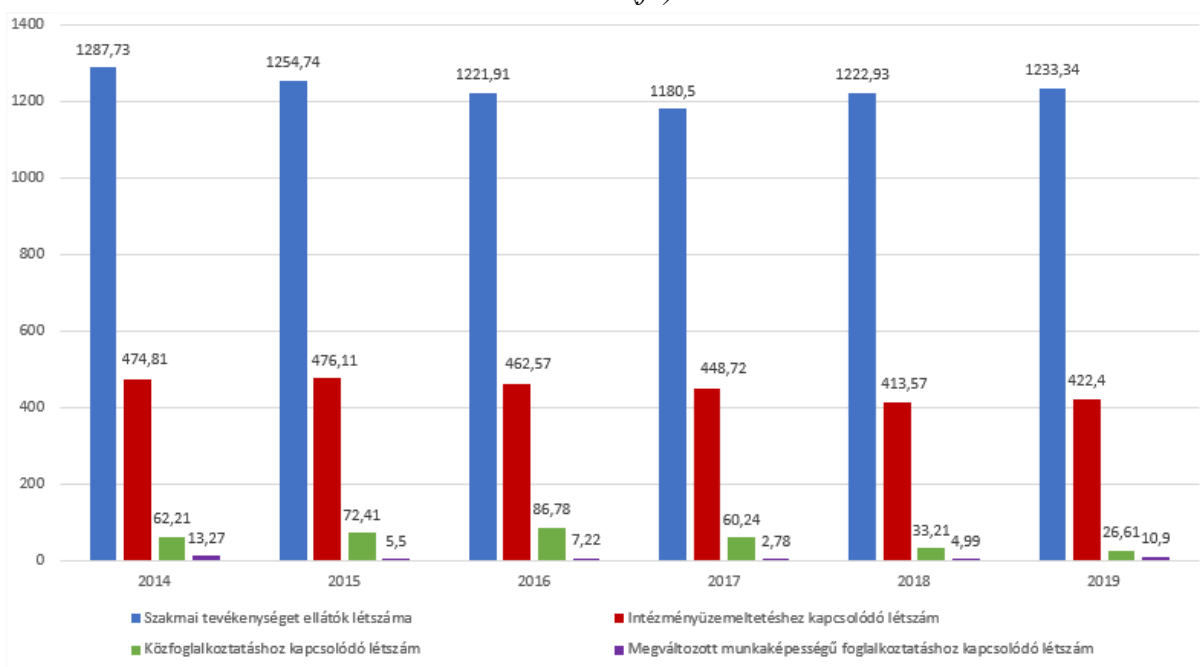
1.10.4. Foglalkoztatáspolitikai

Egy város életének és fejlődésének is egyik kulcskérdése – általában és konkrétan Kecskemét esetében is – népességének gazdasági aktivitása, a foglalkoztatás mértéke, szerkezete. Az önkormányzat legfontosabb feladata a városban és környezetében élők kiegyensúlyozott jólétének biztosítása, ezt pedig csak a vonzó és biztos munkahelyek számának növelésével és a foglalkoztatást támogató háttérrendszer fejlesztésével lehet hatékonyan biztosítani.

Mint minden nagyobb település, így Kecskemét számára is részben **közvetett eszközök** (pl. közmunka, vagy más munkahelyteremtést biztosító pályázatokon való részvétel, helyi adópolitika, a helyi vállalkozások megrendelésekkel történő ellátása, képzés-szakképzés támogatása stb.), részben pedig **direkt eszközök** (pl. önkormányzati intézményi fejlesztésekhez kötődő foglalkoztatás bővítés, az önkormányzati gazdasági tevékenység, beruházások, pályázati tevékenység) **állnak rendelkezésre a foglalkoztatás befolyásolására**. Az önkormányzat megfelelő gazdálkodással kiterjedt intézményrendszert, valamint – jól átgondolt gazdaságpolitikával – széleskörű vállalkozási tevékenységet (a többségi tulajdonban lévő gazdasági társaságaikon keresztül) tart fent, amely jelentős mértékben hozzá tud járulni a helyi foglalkoztatási szint növeléséhez.

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának szerepe a foglalkoztatás területén meghatározó, hiszen irányítása alá tartozó költségvetési intézményeknél, szervezeteknél 2014 és 2019 között – éves szinten – mintegy 1700-1800 fő foglalkoztatását biztosította (102. ábra).

102. ábra: Az önkormányzat által irányított költségvetési szervek engedélyezett létszámának, valamint az általuk foglalkoztatott közfoglalkoztatottak számának alakulása 2014 és 2019 között (fő)

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Zárszámadás 2014-2019.

A közigazgatás átalakítása, s az ellátandó feladatok átszervezése következtében (pl. közoktatás, szakképzés, hatósági feladatok), az önkormányzattól elkerülő feladatok miatt, 2014 és 2019 között (1.838 főről 1.693 főre) csökkent az alkalmazottak száma, ugyanakkor a közel **1.700 munkavállalójával, Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata** még mindig **a város egyik legnagyobb foglalkoztatója**, így szerepe ezen a területen megkerülhetetlen.

Ki kell emelni az önkormányzat gazdasági tevékenységét is, melyet saját tulajdonú (kizárólagos, vagy többségi) vállalkozásain keresztül végez. A városfejlesztés és -üzemeltetés, a közüzemi szolgáltatások, a gazdaságfejlesztés, az ingatlan- és vagyongazdálkodás, a rendezvényszervezés, a kulturális és média szolgáltatások és a sport területén működő társaságokon keresztül több száz embernek biztosít megélhetést.

Kecskemét, mint felelősen gondolkodó város számára, elsődleges fontosságú, hogy átgondolt és előrelátó gazdálkodással biztosítsa a fenntartása alatt lévő munkahelyeken a hosszú távú foglalkoztatást. Ezen munkahelyek megőrzése azonban nem független a város általános gazdasági helyzetétől, ezért **az önkormányzat jelentős erőfeszítéseket tesz a közigazgatási területen belül letelepedett vállalkozások megtartásáért, valamint az új beruházók Kecskemétre csábításáért.** A város jó kapcsolatokat ápol a kamarákkal, a munkaügyi központtal és a helyi vállalkozásokkal, akikkel együttműködve elérték, hogy folyamatosan növekszik a településen a munkahelyek száma (csak a kecskeméti székhelyű működő vállalkozások körében 2010 és 2019 között több mint 8.600 új munkahely létesült). Ennek köszönhetően, a kecskeméti foglalkoztatottak száma napjainkban meghaladta az 51.000 főt. A 15-64 éves népességben belül a foglalkoztatási ráta Kecskeméten 70,6% volt 2019 év végén, ami nem csak a megyei (69,7%), de országos átlaghoz (70,3%) képest is kedvezőbb adat.

A munkanélküliségi szint alacsonyan tartása, illetve a jellemzően a szerkezeti munkanélküliség jegyeit (a munkanélküliek száma 2018-as és 2019-es években már csak 2.500 fő körüli értéket mutatott, ugyanakkor a bejelentett betöltetlen álláshelyek havi mérlege 700 körüli volt) mutató kecskeméti helyzet (a munkanélküliségről szóló fejezetet lásd részletesebben) javítása érdekében számos programot indított. Részben a magas színvonalú infrastruktúra biztosításával, képzés-szakképzés rendszerének modernizálásával (duális szakképzés), a pályázati tevékenységének bővítésével, a beruházók településre vonzásával, s a gazdasági társaságok befektetését segítő egyablakos ügyintézésének fejlesztésével igyekezett elősegíteni a kedvező vállalkozási környezet kialakítását, illetve a növekvő foglalkoztatást. Másrészt az önkormányzat szerepet vállalt az országos közmunkaprogramokban, továbbá különböző szervezetekkel együttműködve, képzési, átképzési programokat is indított, s széleskörű összefogást alakított ki, mind a Kecskemét 4.0 Programban érdekelt szervezetekkel, mind pedig egy Foglalkoztatási Paktum keretében több térségi településsel (pl. Fülöpháza, Jakabszállás, Kunszállás és Városhely) is.

A Foglalkoztatási Paktum Kecskeméten című, TOP-6.8.2-15-KE1-2016-00001 azonosító számú projekt keretében Kecskemét részt vállalt Kecskemét térségi foglalkoztatási partnerség létrehozásában, működtetésében, a térségi társadalom- és gazdaság fejlődése érdekében. A foglalkoztatási partnerség kiemelt célja a hátrányos helyzetű álláskeresőket térségi munkavállalásának biztosítása, a térség lakosságmegeőrtartó erejének erősítése, demokratikus állampolgári jogok hozzáférhetőségének biztosítása, képzésekben, képességfejlesztésekben való részvétel biztosítása által. Továbbá az önfoglalkoztatóvá válás elősegítése, foglalkoztatás elősegítése a különféle foglalkoztatáshoz kapcsolódó szolgáltatások és kedvezmények által. Ezzel összhangban gazdaságfejlesztési céllal, a helyi, térségi vállalatok, vállalkozások versenyképességének támogatása a megfelelő képzettségű, képességű munkavállalók biztosításával, információs rendszer kialakításával és foglalkoztatáshoz kapcsolódó szakmai rendezvények szervezésével.

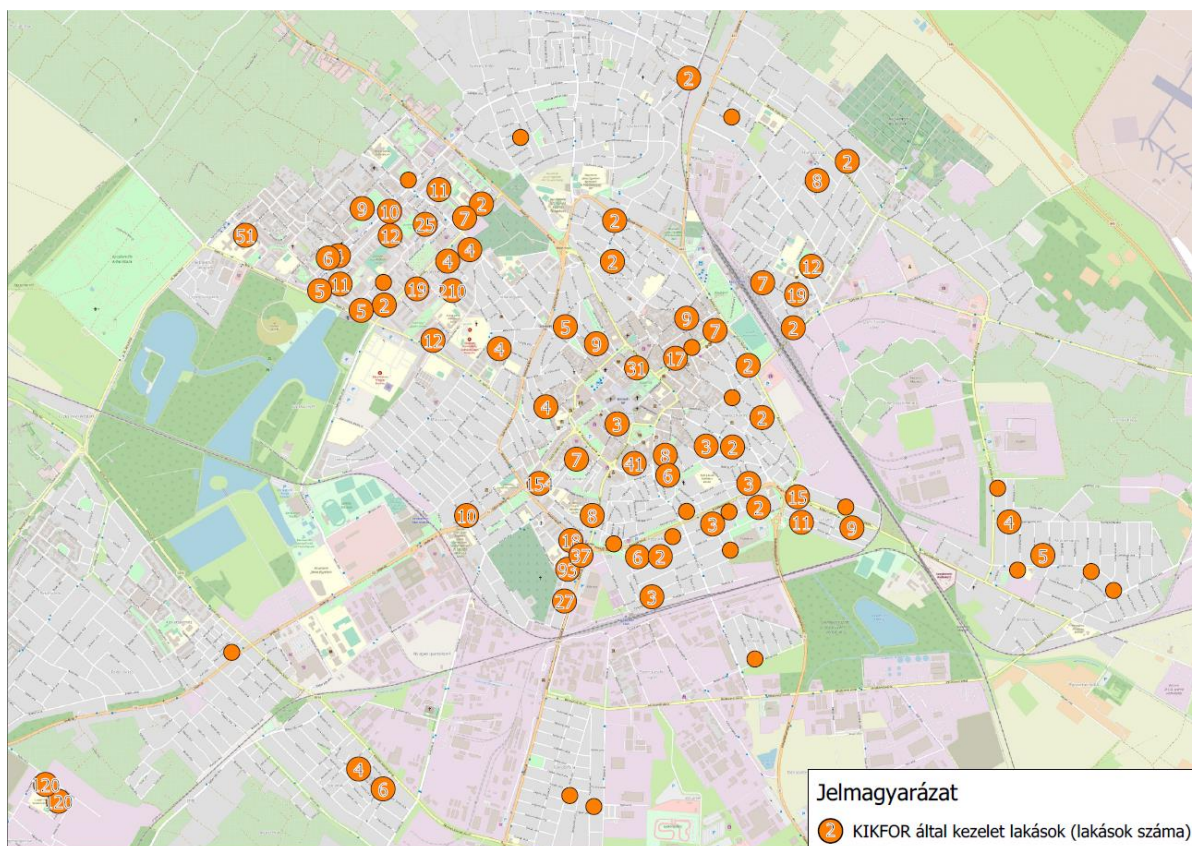
A SARS-CoV-2 koronavírus pandémia rávilágított a munkaerőpiaci helyzet gyors változásának veszélyeire, illetve egyes gazdasági ágazatok sebezhetőségére. Éppen ezért a foglalkoztatási helyzet további javítása és a munkanélküliség csökkentése érdekében az önkormányzat napjainkban is kiemelt figyelmet fordít a munkaerőpiac jelzéseire, az igényekhez, elvárásokhoz illeszkedő szakképzési, továbbképzési és átképzési rendszerek fejlesztésének támogatására, továbbá a fiatal diplomások városban tartására, illetve számukra megfelelő minőségű munkahelyek biztosítására.

1.10.5. Lakás- és helyiséggazdálkodás

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata jelentős bérlakás-állománnyal rendelkezik, melyek kezelését az Önkormányzat 100%-os tulajdonában lévő KIK-FOR Ingatlankezelő és Forgalmazó Kft. végzi.

Kecskemét több mint ötvenezres (2019-ben 51.441 db) lakásállományának mintegy 2,84%-a (2019-ben 1.460 lakás) az önkormányzat tulajdonában van. A lakások a város különböző részén található (Kossuth tér, Szabadság tér, Árpádvaros, Széchenyiváros, Homokbánya, Szarkás, Méntelek, Szolnoki hegy, Ürgés), így a legváltozatosabb társadalmi igényeket is ki tudják elégíteni (103. ábra).

A bérlakások mintegy 48%-a 1 szobás, emellett jellemző lakásméret még az 1+1/2 és 2 szobás lakás, amely az összes lakás további 47,6%-át teszi ki. Az ennél nagyobb lakások összes száma mindössze 64 db. A lakások műszaki állapotáról elmondható, hogy mintegy 70%-a összkomfortos, hozzávetőlegesen 22%-a komfortos, de akadnak még a – belvárosban is – komfort nélküli és szükséglakások is (kb. 7%). A bérlakások kb. fele távfűtéses, 19%-uk egyedi központi fűtéssel, több mint 30%-a egyedi fűtéssel (ebből mintegy 70%-a korszerű fűtés, 30%-a pedig hagyományos) rendelkezik.

103. ábra: Az önkormányzati bérlakások területi elhelyezkedése

Adatok forrása: E-KATA 2020.

Az 1.460 lakás 271 épületben volt található 2019-ben. Az épületek átlagéletkora meghaladja az 50 évet, melyen belül az ingatlanállomány, több mint 35%-a 1945 előtt épült (25. táblázat). A bérlakás-állomány karbantartása, felújítása ezért is kiemelt fontosságú, amit nehezít, hogy több ingatlan is műemléki védelem alatt áll.

25. táblázat: Az önkormányzat tulajdonában lévő épületek kormegoszlása

Az építés időpontja	Darab	%
1900 előtt	40	14,76
1901-1945	58	21,40
1946-1959	28	10,33
1960-1969	64	23,62
1970-1979	34	12,55
1980-1989	42	15,50
1989 után	5	1,84
Összesen	271	100,00

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala

Az önkormányzati tulajdonú lakások bérbeadásához fűződő jogokat és kötelezettséget közszolgáltatási szerződés alapján a KIK-FOR Ingatlankezelő és Forgalmazó Kft. (a

továbbiakban: KIK-FOR Kft.) gyakorolja és teljesíti, valamint az erre a célra kiválasztott önkormányzati fenntartású költségvetési szerv a feladatai ellátásához biztosított lakást, a szobabérlők házára vonatkozó szabályok megfelelő alkalmazásával adhatja bérbé.

A lakások bérbeadása, illetve értékesítése, lakáshasznosítási javaslat alapján történik, melyben meghatározzák az egyes lakástípusok körét, valamint a kedvezményes értékesítésre javasolt ingatlanokat és a rehabilitálandó területeket. A lakáshasznosítási javaslatot az önkormányzat tulajdonában álló lakások bérletéről és elidegenítéséről szóló Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 22/2015. (X.22.) önkormányzati rendelete 4.§. (1) bekezdése alapján, a KIK-FOR Kft-ek minden év január 31. napjáig kell elkészítenie, amit a Közgyűlés lakásügyekben feladat- és hatáskörrel rendelkező bizottságai véleményének figyelembevételével, a vagyongazdálkodási ügyekben feladat- és hatáskörrel rendelkező bizottsága hagyja jóvá. A lakásgazdálkodási közszolgáltatási feladatokat a KIK-FOR Kft. a Lakásrendeletben foglaltak, a közszolgáltatási szerződés, a Megbízási Szerződés és az Esélyteremtési Bizottság által jóváhagyott mindenkor hatályos lakáshasznosítási javaslat szerint látja el.

A KIK-FOR Kft. az önkormányzati bérlakás-állomány hasznosítása során, nem csak optimális szerkezetű állomány kialakítására törekszik, hanem szem előtt tartja az egyes célcsoportok eltérő igényeit, valamint a – az önkormányzat tulajdonában lévő – lakásállomány egészére vonatkozó gazdaságos üzemeltethetőség kérdését is. A hasznosítási javaslat készítésénél figyelembe veszik, hogy elsősorban a szociális helyzetük alapján rászoruló lakhatását kell biztosítani. A megüresedő lakások hasznosításáról évente döntenek, az új lakókat pedig pályázatok útján választják ki. **A bérlakások mintegy 36%-át szociális alapon hirdeti meg az önkormányzat** a rászoruló körében, a többi ingatlant költségalapon fiatal házásoknak, szobabérlőknek, rászorulóknak (pályázat útján) vagy művészeknek adják bérbé (26. táblázat).

26. táblázat: A KIK-FOR Kft által kezelt bérlakások típusai és száma

A bérlakások típusai	A bérlemények száma (db)
Szociális alapon bérbé adható lakás összesen	483
Ebből: kedvezményes értékesítésre kijelölt	14
Ebből: Nyugdíjasok Háza	89
Költség alapon kiadható ingatlanok száma összesen	688
Szobabérlők Háza	395
Művészvillák, műteremlakás	13
Közérdekű célok megvalósítására fenntartott	6
Költségalapon, pályázat útján bérbeadható lakások	274
Bérlőkijelöléssel érintett lakások száma összesen	147
Értékesítésre kijelölt, üresen álló ingatlanok száma	22
Mindösszesen	1340

Forrás: 2020. évi lakáshasznosítási javaslat.

A fennmaradó lakásállomány közel 11%-át bérlőkijelölési jog alapján hasznosítja a KIK-FOR Kft. Jelenleg 9 szervezettel (pl. Bács-Kiskun Megyei Rendőr-főkapitányság, Neumann János Egyetem, Magyar Honvédség, Bács-Kiskun Megyei Kórház, Bács-Kiskun Megyei BV Intézet) 147 lakás vonatkozásában van érvényben bérlőkijelölési jog, de rendelkezik az önkormányzat közérdekű célok megvalósítására szolgáló ingatlanokkal is. A bérlemények számában az elmúlt években jelentős változások következtek be. 2012 óta 110 ingatlannal csökkent a KIK-FOR Kft. kezelésében lévő bérlemények száma. A legnagyobb csökkenés a szociális alapon bérlhető lakások számában következett be, ahol 2012-ben a még – a Nyugdíjasok Házával együtt 694 db ingatlan szolgálta a hátrányos helyzetben lévő társadalmi csoportokat, ezek száma 2019-re 483 db-ra csökkent. A társadalmi jólét növekedésével, és a bérlemények iránt mutatkozó piaci keresletnek köszönhetően, jelentősen emelkedett (39%-kal) a Szobabérlők Háza épületeiben rendelkezésre álló lakások száma.

A városban még a 2010-es évek elején két Fiatal Házak Otthona is működött, az elmúlt évtizedben azonban csökkent ezek iránt az igény, így azóta ezt az ingatlan típust már költségtérítéses formában működtetik. **A lakosság elöregedésével viszont nőtt a nyugdíjas lakások iránti igény**, így felmerült új nyugdíjas-ház építésének a terve, ugyanúgy, mint a piaci alapú bérlakások építése. Ez utóbbi döntést támasztja alá az a tény, hogy az utóbbi években jelentősen növekedett a kecskeméti munkahelyek száma, s megjelentek a városban a heti ingázók, akik jelentős keresletet indukáltak a bérlhető ingatlanok iránt.

Az önkormányzat azonban nem csak új lakások építésében gondolkodott az elmúlt években, hanem – az anyagi lehetőségeinek függvényében – **törekedett a tulajdonában lévő bérlakás-állomány folyamatos megújítására** is (pl. energia-megtakarítást eredményező felújítások, szociális városrehabilitációs program keretén belül szociális bérlakások felújítása, homokbányai ingatlanok felújítása), annak érdekében, hogy minél jobb körülményeket tudjanak biztosítani a bérlőknek. Ezen belül is komoly és kiemelt feladatot jelentenek az önkormányzati tulajdonú műemlék épületek (Szabadság tér 3., Rákóczi út 2., Rákóczi út 3.), amelyek felújítása különös gondosságot – és az átlagosnál nagyobb költséget – kíván.

Az önkormányzat a bérlakások mellett, 110 üzlethellyel is rendelkezik, ezeket többnyire a Belvárosban a Rákóczi úton, a Kossuth téren, az Arany János utcában és a Kéttemplom közben találhatjuk. Az üzlethelyiségek számos funkciónak biztosítanak helyet, az önkormányzati bérleményekben található többek között bankot, gyógyszertárat, irodát, cukrászdát, virágboltot, utazási irodát és vendéglátó létesítményt. A bérleti díjából befolyó összeget a KIK-FOR Kft. az elmúlt években nagyobb részt a bérlakások és üzlethelyiségek felújítására fordította. Jó példa volt erre a Rákóczi úti revitalizáció, amelynek eredményeként megújult a város egyik főútja, s hozzá kapcsolódóan több üzlethelyiség, melyben sorra nyitottak új üzletek és vendéglátóhelyek, így a korábban kiadhatatlan üzlethelyiségek bérleti jogára napjainkban már sorban állás alakult ki.

Az önkormányzatnak 2019-ben voltak **bel- és külterületen lévő földterületei** is (összesen 578 db földrészlet), ezek egy része lakások építésére alkalmas, másik része egyéb építési telek, gyakran teljes közmű-ellátottsággal. Ezeket pályázatok útján próbálja hasznosítani az önkormányzat. Emellett a város rendelkezik mezőgazdasági földterületekkel is (347 helyrajzi számon), ezek összes kiterjedése meghaladja a 270 ha-t, szerkezetük azonban mozaikos, a területek döntően nem egy tagban találhatók, s minőségi jellemzői is kedvezőtlenek. Az egy hektárra jutó átlagos aranykorona érték az összes terület vonatkozásában (12,78 AK), ami jelentősen alatta marad az országos átlagnak (17 AK). Művelési ágakat vizsgálva megállapítható, hogy a földterületek már csak 35,3%-a szántó (ez a 2013-as értékhez képest 20 százalékpontos csökkenést jelent), 27,37%-a gyeperő (9 százalékpontos emelkedés), 29,83%-a erdő, 1,31%-a kert, 2,91%-a gyümölcsös, míg 1,07%-a szőlő. Az önkormányzat tulajdonában lévő külterületi földterületek részletesebb elemzése az 1.14.3-as fejezetben olvasható.

1.10.6. Intézményfenntartás

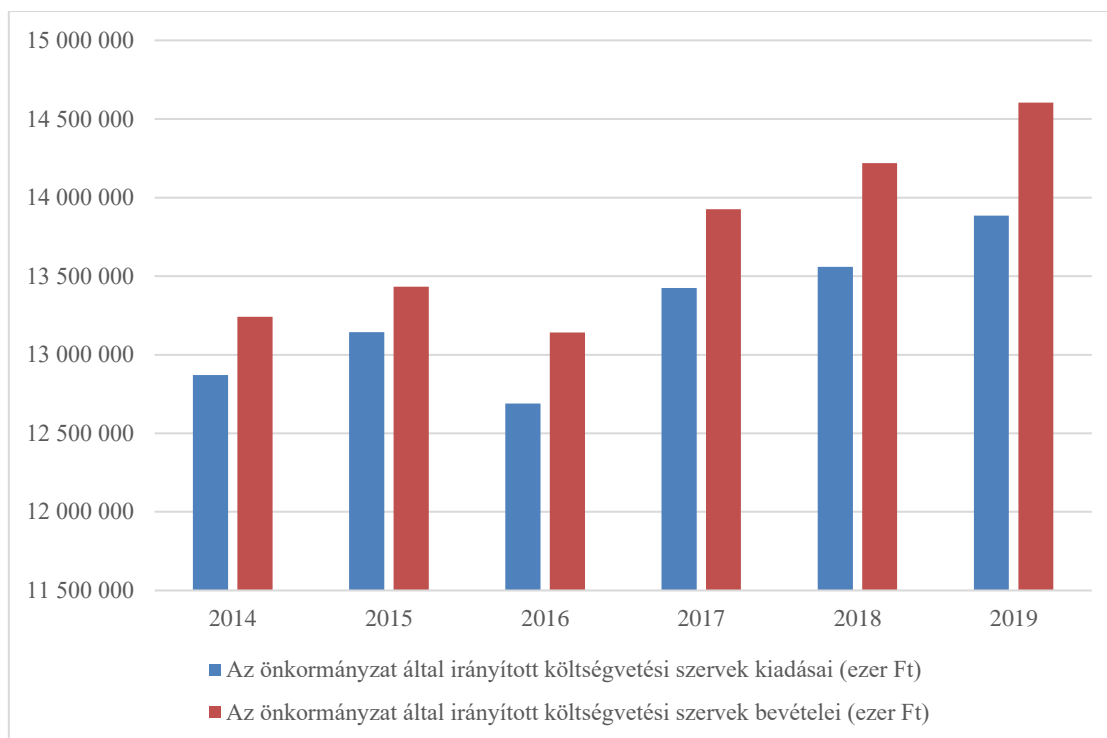
Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának széleskörű egészségügyi, szociális, kulturális, oktatási és gazdasági feladatköreinek ellátása során kiterjedt intézményhálózatot kell fenntartania. A várossban 2019-ben öt ágazat keretében **6** – az önkormányzat ellenőrzése alá tartozó, s saját gazdasági szervezettel működő – **költségvetési szerv** volt található. Ezek közé tartozik a Kecskemét Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala, az Egészségügyi és Szociális Intézmények Igazgatósága (ESZII), Ferenczy Ida Óvoda [integrált köznevelési intézmények (óvodák)], Bács-Kiskun Megyei Katona József Könyvtár, a Katona József Színház, Intézmény- és Piacfenntartó Szervezet.

Az önkormányzati feladatok ellátásában további **8** – saját gazdasági szervezettel működő költségvetési szervhez hozzárendelt – **önkormányzat által irányított költségvetési szerv** is szerepet vállal (Ezek a következők: Alapellátás, Öszirózsa Időskorúak Gondozóháza, Corvina Óvoda, Kálmán Lajos Óvoda, Kecskeméti Planetárium, Kecskeméti Városrendészet, Ciróka Bábszínház, Kecskeméti Katona József Múzeum). A bemutatott költségvetési szervek alá tartozó **intézményegységek száma** 64 db, ide tartoznak intézményi központok, a bölcsődék, az óvodai feladatellátási helyek, egyéb kulturális és szakágazati intézmények. A fentebb bemutatott intézményi rendszerben, **Kecskemét városa (2019-ben) összességében több mint 110 telephelyen látta el a kötelező és önként vállalt önkormányzati feladatait.** Az intézményhálózat tekintetében kisebb átalakulások voltak a 2014 óta eltelt időszakban, ezek azonban nem voltak hatással a feladatellátásra.

Ennek a 110 feladatellátási helyet magába foglaló intézményhálózatnak a fenntartása, körültekintő tervezést és gazdálkodást kíván meg az önkormányzattól. Az elmúlt évek adatait vizsgálva megállapíthatjuk, hogy az intézmények megfelelően gazdálkodtak, a bevételek minden évben – és költségvetési szerv esetében – meghaladták a kiadásokat (104. ábra).

104. ábra: Az önkormányzat által irányított költségvetési szervek bevételi és kiadási adatai (2014-2019)

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának zárszámadásai (2014-2019)

Látható, hogy az intézményfenntartó nagyságrendjét tekintve mintegy 13-14,5 milliárd Ft közötti költségvetési összegből gazdálkodott 2014 és 2019 között. A 2017-től tapasztalható jelentős bevétel és kiadás növekmény elsősorban a növekvő személyi juttatásoknak és a munkaadót terhelő járulékoknak, kisebb részt pedig a pályázati forrásból megvalósuló fejlesztéseknek (pl. Polgármesteri Hivatal, ESZII, kulturális ágazat) volt köszönhető.

Az önkormányzatok finanszírozási rendszere 2013-tól – a költségvetési törvény hatálybalépésével – alapjaiban megváltozott. Ennek háttérében az államháztartáson belüli feladatmegosztás átalakítása, az ellátási felelőségek telepítésének újjászervezése állt. Ennek keretében az állam egyrészt feladatokat vett át az önkormányzatoktól, mind az igazgatási, mind az oktatási, mind a szociális ellátási területen, másrészt pedig a kulturális területen feladatokat (múzeumok és könyvtárak fenntartása) adott át. A változásokkal párhuzamosan a megmaradó feladatok tekintetében a forrás-szabályozás is átalakult, amely az ágazati-szakmai törvények logikáját követi, egyes közszolgáltatásoknál pedig bevezetésre került a feladatalapú finanszírozás. Az ezt követő években kiszámíthatóbbá vált az egyes intézmények költségvetése, amelyben kisebb törést csak a 2016-os év hozott, melynek háttérében még a 2015-ben megvalósított kisebb intézményi átalakulások áltak¹⁹. Ezt követő években, bár a jelzett ágazatok pozíciói érdemben nem javultak, költségvetésük azonban stabilizálódott.

¹⁹ Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése az 58/2015.(III. 25.) határozatával 2015. július 1. napjától jogutód nélkül megszüntette a Kecskeméti Ifjúsági Otthont, valamint a "HELPI" Kecskeméti Ifjúsági Iroda és Fejlesztőtömhelyt, és feladataikat a Hírös Agóra Kulturális és Ifjúsági Központ Nonprofit Kft. keretei közé integrálta.

1.10.7. Energiagazdálkodás

A város önkormányzati intézményeinek energiaellátása az egyéb fenntartású intézményekhez, illetve a lakó-, a kereskedelmi, szolgáltató és az ipari gazdasági létesítményekhez hasonlóan döntően a közüzemi energia-közmű szolgáltatás (villamos energia, földgáz, jelenleg földgázüzemű fűtőművekből származó távhő) igénybevételével történik. Ugyanakkor az épületenergetikai beruházásoknak (pl. Táncsics Mihály Középiskolai Kollégium, Margaréta Otthon, Móra Ferenc Általános Iskola, Arany János Általános Iskola, Zrínyi Ilona Általános Iskola) köszönhetően lassan nökszik a megújuló energia használata a város intézményhálózatában és energetikai rendszerében.

Az elmúlt években pályázati forrásokból az 1.16.2.3. fejezetben részletezett különböző energiahatékonysági és energiatakarékossági (pl. világításkorszerűsítés, távhőrendszer korszerűsítése, fűtésrekonstrukció, komplex energetikai beavatkozások [több mint 20 városi intézményben]) beruházások történtek az önkormányzati intézmények egy részében, melyeket a jövőben is folytatni, illetve fokozni kíván az önkormányzat. Elindult az előkészítése egy városi szintű energiatakarékossági és energiahatékonysági, valamint a megújuló energiák mind nagyobb használatát célzó energetikai koncepció kialakítására, valamint egy egységes települési energiamedzsent rendszer felállítására. Erre azért van szükség, mert a vizsgált időszakban (2014-2019), a város dinamikus fejlődéséből adódóan, tovább növekedett a város energiaigénye (a villamosenergia felhasználás 21,3%-kal, míg a vezetékes földgáz-használat 8,3%-kal emelkedett), jelentősen növekedett a villamosenergiafogyasztók száma (2014-ben: 64.790 db 2019-ben: 68.346 db, ezen belül a háztartási villamosenergiafogyasztók száma 2014-ben 59.559 db, míg 2019-ben 62.268 db) így a város energiaigényének biztosítása, a hatékony energiafelhasználás és az energiatakarékosság kialakítása és a CO₂ kibocsátás csökkentése koncepcionális gondolkodást igényel. Ennek részeként jelentős hálózatfejlesztés valósult meg az elmúlt években Kecskeméten. A vizsgált időszak egyik legjelentősebb beruházása a 2016-ban elkészült Szultán u.-i alállomás bővítése, mely az akkor prognosztizált villamosenergia igény növekedést (egyre növekvő ipari fogyasztó és növekvő háztartási igények) tudja kielégíteni. A másik jelentős beruházás pedig a 2017-ben elkészült Kecskemét Kósafalu 120/20 kV-os (40 MW) új állomás, mely a déli iparterület várhatóan igen jelentősen növekvő villamosenergia ellátását fogja biztosítani. Ebben az időszakban épültek a déli iparterület gyártóbázisainak (2016-ban az SMR gyár, míg 2017-ben az ElringKlinger Hungary Kft.) villamosenergia ellátó vezetékai is, továbbá a különböző útépítési beruházásokhoz kapcsolódó vezeték kiváltások. A Kecskemét-Kecskemét Észak II. 120 kV-s távvezeték közös kétrendszerű szakasza került felhasználásra és beforgatásra az alállomásba. 2017 tavaszán elindult egy 5 éves közvilágítás fejlesztési program, melynek keretében megépült egy 18 km hosszú kapcsolószál, illetve több száz újabb lámpatest. Folytatódtak a lakossági kezdeményezésre indult villamosenergia ellátó hálózat bővítések. A fejlesztések sora azonban itt nem állt meg, a A 0778/8 és 0778/4 hrsz.-ú ingatlanon kerül kialakításra az új Kecskemét

Törökfői 400 kV-s alállomás 400/128 kV-s 2 x 250 MVA transzformátorral, valamint elindult az Albertirsa-Kecskemét 400 kV-s kétrendszerű távvezeték létesítése. A Kecskemét-Szultán u. I-II. és a Kecskemét-Kecskemét Észak II. két kétrendszerű 120 kV-s nagyfeszültségű villamos főelosztó hálózat (távvezeték) felhasításra és beforgatásra kerül az új alállomásba. 2022-ig tervezik a Kecskemét Autógyár alállomásba csatlakozó 132 kV-s vezetékek téli/nyári terhelhetőségének növelését 860/710 A-re, illetve tervezik a Szultán u.-i és a Kósafalui alállomás összekötését 2,5 km új kábellel.

Az önkormányzati intézmények energiaellátásában jelenleg elhanyagolható arányt képvisel a megújuló energia felhasználása. A megújuló energiák (napenergia, geotermikus energia, talajhő, biomassa) részarányát a jövőben ugyancsak növelni kívánja az önkormányzat intézményeinek energiaellátásában. Ezt a célt szolgálja majd egy előkészítés alatt álló biomassa fűtőmű is, amely 20+5 MW-os kapacitásával segíti a város megújuló energiaforrásainak növelését. Emellett több napelemes energiatermelő rendszer is született a városban, melyek többek között a Rendőrség, az Aranyhomok szálloda és a BÁCŠVÍZ Zrt. területein megvalósult beruházások. Ezen – döntően épület tetőfelületekre telepített – rendszerek a néhány kW-tól a néhány tucat kW-s csúcsteljesítményű villamos energiatermelő rendszerekig terjednek, melyek nagyrészt az üzemeltető saját villamosenergia felhasználását biztosítja.

A város közigazgatási területén folyamatosan növekszik a fotovoltaikus energiatermelő rendszerek (napelemes kiserőművek) beruházásainak a száma. Ezen létesítmények a város külterületén – döntően mezőgazdasági területeken – találhatóak, illetve létesülnek jelenleg Kadafalva, Szarkás, Talfája, Méntelek térségében különböző vállalkozások beruházásaiban. Ezen egyenként általában 0,5 MW-nál kisebb teljesítményű kiserőművek egyenként 1-1,5 ha területen valósultak, valósulnak meg. 2019-ben mintegy tucatnyi helyszínen, több mint 46 ha területen összesen 8,062 MW összteljesítményű napelemparkról tudunk. Számuk a közeljövőben várhatóan jelentősen növekedni fog.

Mind az energiahatékonyság és energiatakarékosság fokozását, mind pedig a megújuló energiák részarányának növelését a Nemzeti Energiastratégia 2030, illetve a Nemzeti Energia és Klíma Terv (NEKT) rögzítette. A hazai klímacélokot és megvalósítási feltételeket a 2018-2030 közötti időszakra vonatkozó, illetve a 2050-ig tartó időszakra kitekintést nyújtó második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia (ld. NÉS-2) rögzíti, amelyet az Országgyűlés határozatban (23/2018. (X. 31.) OGY) fogadott el. A NÉS-2 kiterjed az üvegházhatású gázok kibocsátás-csökkentésének céljait, prioritásait és cselekvési irányait tartalmazó Hazai Dekarbonizációs Útiterv rögzítésére is. Ezek a dokumentumok orientálják Kecskemétet a kapcsolódó, helyi energia- és klímastratégiai intézkedéseinek kialakításában és megvalósításában, a konkrét városi beruházások pedig a megfogalmazott – az 1.16.2.2. fejezetben részletezett – célkitűzések érdekében történnek.

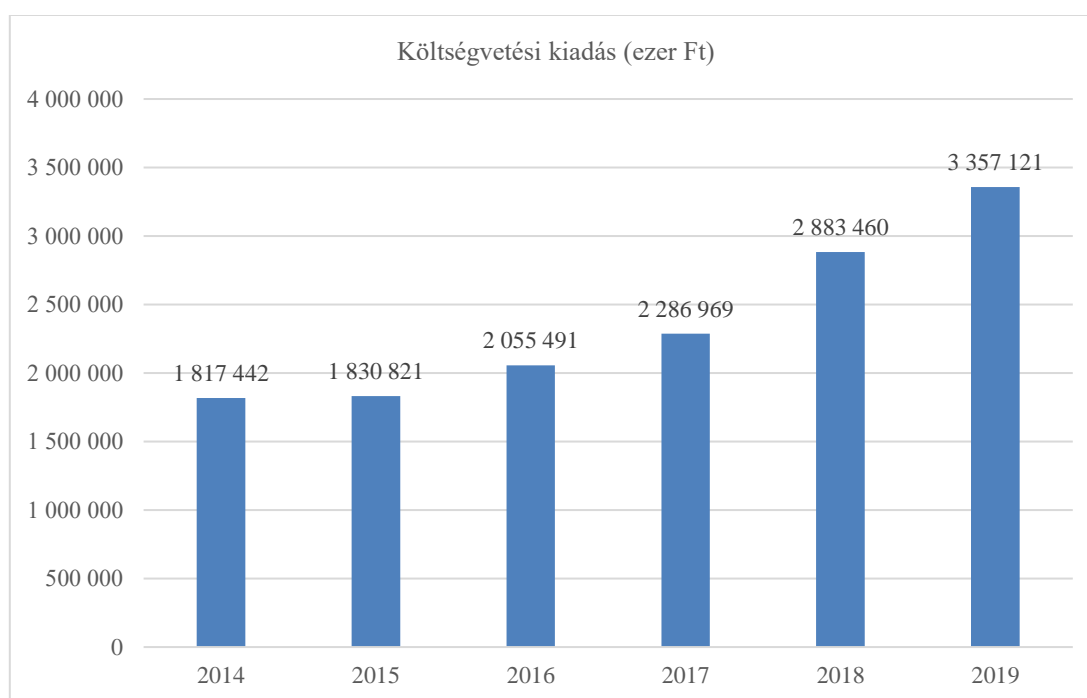

1.11. Településüzemeltetési szolgáltatások

A városüzemeltetés szervezeti rendszerében – kisebb átalakítások²⁰ és profil tisztításokat leszámítva – az egyes feladatok ellátójának személyében 2014 és 2019 között jelentősebb változások nem történtek a városban. A városüzemeltetés összetettségét jól jelzi, hogy Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata, több mint egy tucat tevékenységi terület szerteágazó munkáját és feladatait hangolja össze, például a helyi tömegközlekedés szervezésétől, a köztisztaság és hulladékszállítás biztosításán, a közvilágítás üzemeltetésén és fejlesztésén, a csapadékvíz csatornák karbantartásán, a hó- és síkosság mentesítésén, valamint a szünyog és kártevők gyérítésén át, a köztemető és a parkok fenntartásáig. A különböző városüzemeltetési feladatok ellátásában a Kecskeméti Városgazdasági Nonprofit Kft. és a Kecskeméti Városüzemeltetési Nonprofit Kft. működik közre.

A jogszabályok egyértelműen megfogalmazzák a kötelező és önként vállalt városüzemeltetési és kommunális feladatokat, az ellátás színvonala azonban a mindenkori pénzügyi lehetőségek függvénye. Tekintettel arra, hogy a város fejlődésével és területének terjedésével városüzemeltetési feladatai növekedtek, a városüzemeltetési kiadások jelentős mértékben bővültek a vizsgált időszakban (105. ábra).

105. ábra: Városüzemeltetésre és kommunális feladatokra fordított források alakulása

Adatok forrása: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Zárszámadás (2014-2019)

²⁰ Kecskeméti Városgazdasági Nonprofit Kft.-ből történő kiválás útján 2017. január 10-én létrejött a Kecskeméti Városüzemeltetési Nonprofit Kft., amely a következő feladatok (temetkezés, temetőfenntartás, -fejlesztés, parkfenntartás, köztisztaság, közút és forgalomtechnika) ellátásával kezdte meg tevékenységét. A hulladékártalmatlanítási és hulladékszállítási tevékenységeket továbbra is a jogelőd társaság, vagyis a Kecskeméti Városgazdasági Nonprofit Kft. végzi a Kecskeméti Regionális Hulladéklerakó Közszolgáltató Kft.-vel együttműködve.

Az adatok alapján látható, hogy 2014 és 2019 között a városüzemeltetésre és kommunális feladatokra fordított önkormányzati források 84,7%-kal bővültek. A növekvő költségek két tétel esetében szembetűnőek (Út, járda, kerékpárút javítása, építése, valamint a helyi tömegközlekedés támogatása) (27. táblázat).

27. táblázat: Néhány fontosabb városüzemeltetési feladat költségeinek alakulása

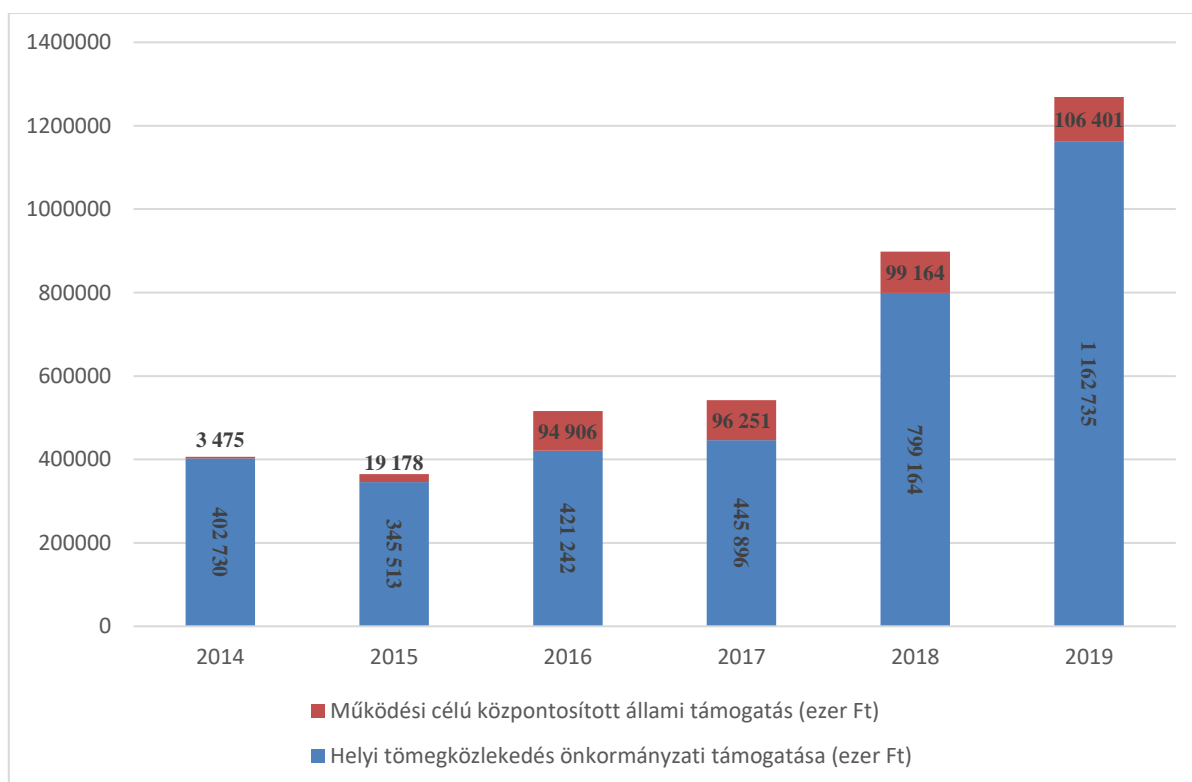
Ellátott feladatok	Felhasznált Források (eFt)					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ejektoros kutak üzemeltetése	2.281	2.514	-	-	-	-
Út- híd keret	328.648	346.636	-	-	-	-
Hó- és síkosságmentesítési feladatok	81.214	70.198	-	-	-	-
Csapadékvíz-csatornák karbantartása	59.690	75.400	-	-	-	-
Belvízkár megelőzés	12.200	7.175	-	-	-	-
Szúnyog, kullancs, gyapjaslepke gyérítés	8.842	2.270	-	-	-	-
Gyommentesítés, parlagfű elleni védekezés	6.184	11.509	-	-	-	-
Park- és közterületfenntartás,	239.819	230.525	-	-	-	-
Köztisztaság, hulladékelszállítás	234.712	201.653	-	-	-	-
Városüzemeltetési, kommunális feladatok	-	-	700.575	847.208	823.982	766.279
Út, járda, kerékpárút javítása, építése	-	-	333.685	348.714	633.210	788.697
Víziközmű vagyon üzemeltetés (Bácsvíz Zrt.)	62.627	172.906	206.257	249.201	226.981	229.920
Közvilágítás üzemeltetés és -fejlesztés (kötelező)	220.827	215.117	183.431	182.618	185.715	208.676
Közvilágítás üzemeltetés és -fejlesztés (önként)	-	-	21.930	18.405	26.109	0
Temetőfenntartás és -fejlesztés	89.068	85.000	57.100 + 11.967	113.033	84.100	81.600
Gyepmesteri feladatok	38.600	34.000	34.000	40.000	53.000	53.000
Helyi tömegközlekedés támogatása	402.730	345.513	421.242	445.896	799.164	1.162.735

Adatok forrása: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzat Zárszámadás (2014-2019)

A forrásigényt és felhasználását számos külső körülmény befolyásolta az elmúlt években (pl. energiaár változás, a munkaerő béreinek növekedése, új társadalmi igények megjelenése, természeti viszonyok változása). Voltak olyan tényezők, mint például a szolgáltatásokkal ellátottak körének bővülése, az ellátott szolgáltatási terület növekedése, vagy a városüzemeltetésben dolgozók béreinek emelkedése, amely növekvő költségigényt gerjesztett. Ide tartozott például az elmaradott, hiányos és rossz minőségű városi közúthálózat karbantartási, javítási és fejlesztési feladatainak ellátása, vagy éppen az állami szinten meglehetősen alulfinanszírozott helyi tömegközlekedés biztosítása, amely jelentős terheket ró az önkormányzatra (106. ábra).

106. ábra: A helyi tömegközlekedés finanszírozásának alakulása Kecskeméten

Adatok forrása: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzat Zárszámadás (2014-2019)

Más esetekben, mint például az időjárás vagy az egyéb természeti tényezők változása, néhány alapszolgáltatás esetében (pl. szúnyog- és kullancsgyérítés, gyommentesítés, növényvédelem, hó- és síkosságmentesítés, stb.) évről-évre változó költségeket igényelt.

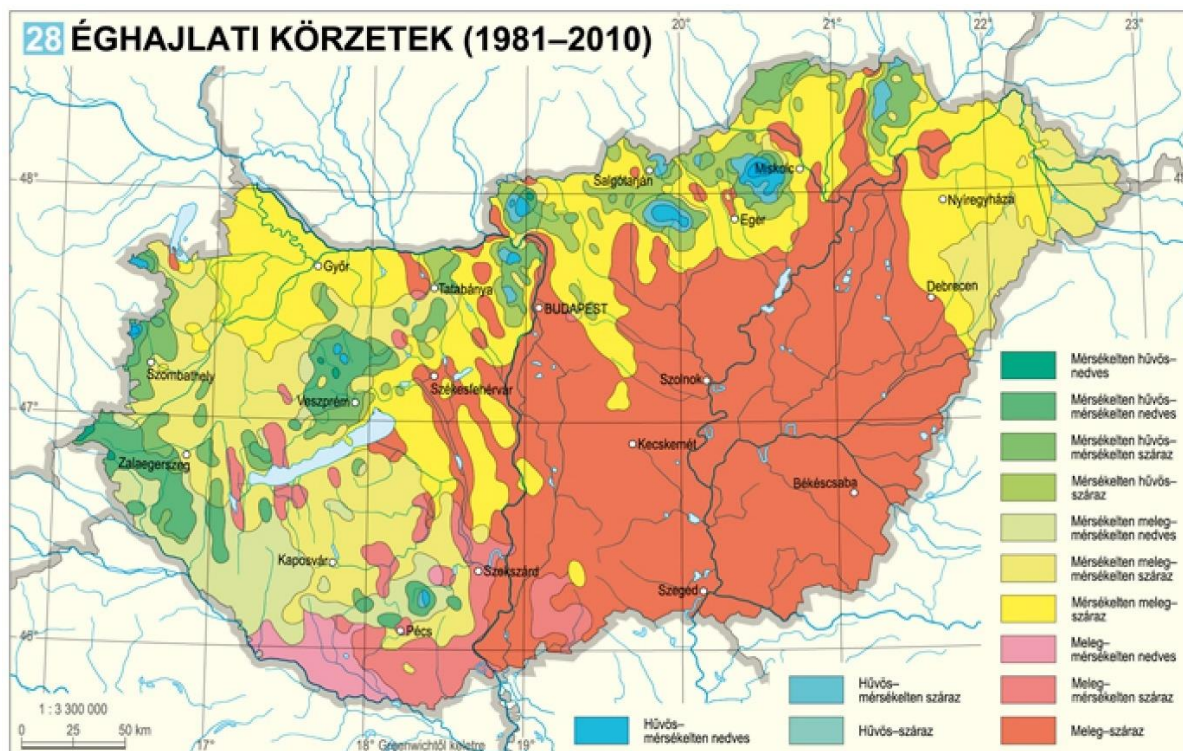
Az alapszolgáltatások ellátása, tervezhetősége és az üzemeltetési költségek csökkentése érdekében az önkormányzat – és a szolgáltatások ellátását végző partnerei – folyamatos fejlesztéseket hajtanak végre (pl. hulladékgazdálkodás, közvilágítás korszerűsítés, karbantartáshoz és üzemeltetéshez szükséges eszközbeszerzések, új buszok beszerzése), elsősorban pályázati források bevonásával. A széleskörű pályázati tevékenység hozzásegíti Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatát a városüzemeltetéshez kapcsolódó szolgáltatások színvonalának fenntartásához, lehetőség szerinti növeléséhez.

1.12. A természeti és táji adottságok vizsgálata

1.12.1. Természeti adottságok

Kecskemét a főbb éghajlati paraméterei alapján az ország mérsékelt meleg-száraz éghajlati körzetbe tartozik (107. ábra). A kistáj éghajlatának legfőbb vonása országos viszonylatban is – a kontinentális jellegből következően – a **nagyfokú változékonyság és a szélsőségekre való hajlam**.

107. ábra: Magyarország éghajlati körzetei

Adatok forrása: Magyarország Nemzeti Atlasza (MNA, 2018). http://www.nemzeti atlasz.hu/MNA/MNA_2_5.pdf

Az 1931 és 2011 közötti időszak mérései alapján a város évi átlaghőmérséklete $10,6\text{ }^{\circ}\text{C}$ (28. táblázat). Az évi közepes hőingás sokévi értéke $22\text{ }^{\circ}\text{C}$. Az abszolút hőingás $70\text{ }^{\circ}\text{C}$ felett van, ami igen magas országos viszonylatban. Viszonylag **kevés** (sokévi átlag 520 mm , vegetációs időszakban kb. 300 mm) és **szeszélyes eloszlású csapadék** határozza meg a mezőgazdaság természeti és a biocönózisok életfeltételeit. A júliusi relatív légnedvesség érték ($66,2\%$) az ország más részeihez viszonyítva a vegetációs időszakban közepesen száraz klímafeltételeket jelez. A potenciális párolgás és az átlagos havi csapadékmennyiség összevetéséből következik, hogy a talaj vízkészlete jellemzően november és február között tud pótlódni.

Kecskeméten magas az **éves napfénytartam** ($2050\text{--}2100\text{ óra/év}$ között), az országos rekordot is itt mérték 1950-ben 2496 órával . A csekély csapadékkal, a magas besugárzási értékkel magyarázható, hogy a Budiko-féle ariditási index értéke igen magas ($1,75$). **Nagy** tehát **a térség aszályra való hajlama**, amit még az ide érkező légtömegek alacsony relatív légnedvessége is fokoz.

28. táblázat: Kecskemét területének éghajlati-meteorológiai jellemzői

Vizsgált meteorológiai tényező	Érték
a levegő évi középhőmérsékletének területi, sokévi átlaga:	10,6°C (1931-2014)
a levegő évi középhőmérsékletének területi átlaga az elmúlt öt évben	11,8°C (2014-2018)
a vegetációs időszak átlaghőmérséklete:	17,5 °C
az eddigi leghidegebb év középhőmérséklete:	8,1°C (1940)
az eddigi legmelegebb év középhőmérséklete:	12,3°C (2018)
az évi abszolút hőmérsékleti maximumok átlaga:	34,0°C
az évi abszolút hőmérsékleti minimumok átlaga:	-16,5°C
a potenciális párolgás sokévi átlaga:	1024 mm (1970-1996)
a napfénytartam évi összegének területi, sokévi átlaga:	~2100 óra
a csapadék évi összegének sokévi átlaga:	521 mm (1931-2014)
a csapadék évi összegének az utóbbi 30 évének átlaga	533 mm (1989-2018)
a csapadék évi összegének eddigi legkisebb értéke:	306 mm (2004)
a csapadék évi összegének eddigi legnagyobb értéke:	885 mm (2010)
a leggyakoribb szélirányok:	ÉNy-i, (D-i)
az átlagos szélesebesség:	2,5-3,0 m/s

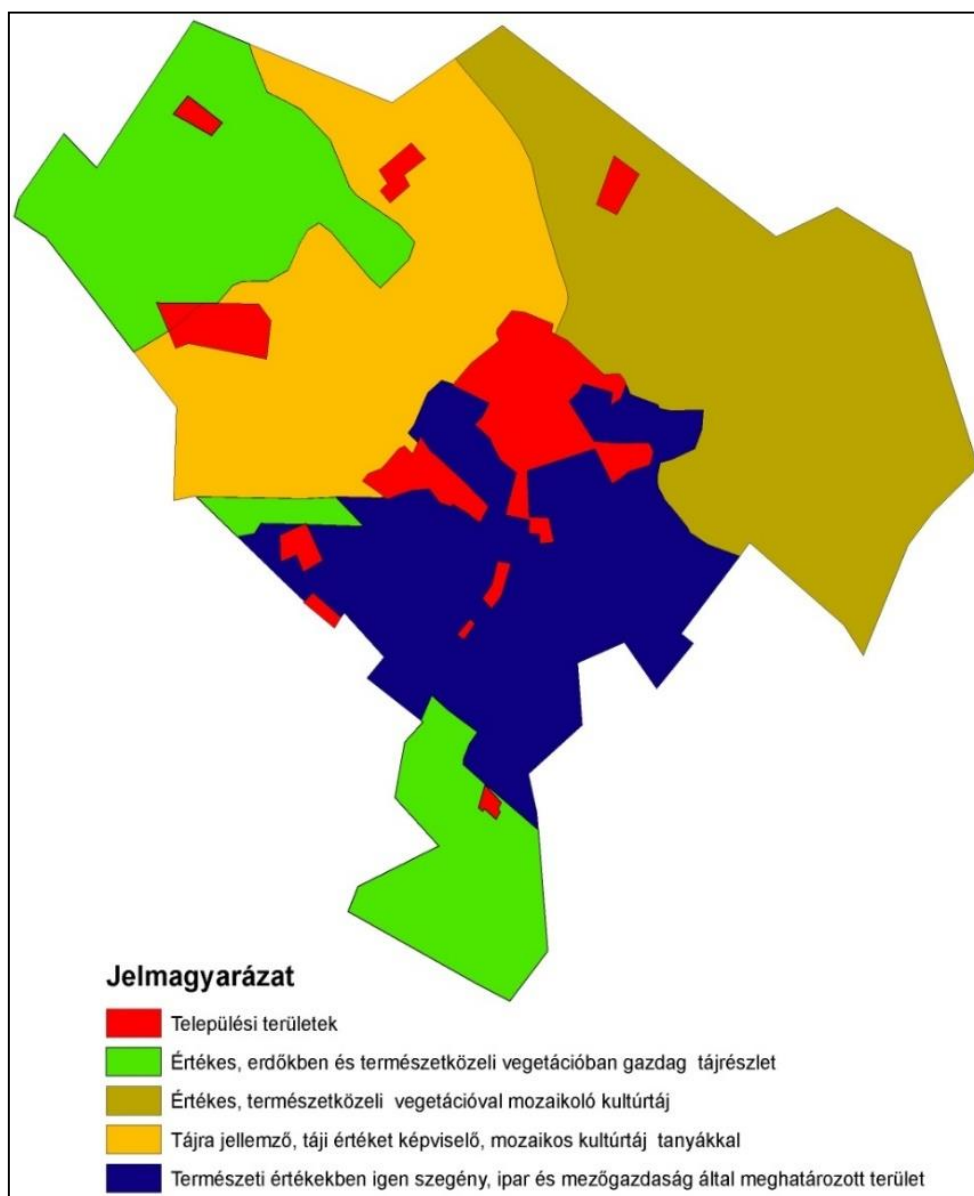
Forrás: Országos Meteorológiai Szolgálat és KSH adatai alapján 2019.

A leggyakoribb szélirány az északnyugati, de jelentős a déli irány is. A térség klímájában is mérhetők olyan változások, melyeket egyértelműen klímamódosulásnak kell tekintenünk. Nyilvánvaló az évi csapadékösszeg és a téli félév csapadékmennyiségének csökkenése, az évi középhőmérséklet és a nyári félév hőmérsékleti átlagának enyhe emelkedése, ami az aszályosság fokozódását jelentette az 1970-es évek eleje és a 90-es évek vége közötti időszakban. Erre az időszakra számítva az évi csapadékatlag az 500 mm-t sem érte el.

Kecskemét város és közvetlen környezete a Duna-Tisza közti Homokhátságon, a Kiskunsági löszös hát kistáján, **a Duna-Tisza köze vízválasztóján helyezkedik el.** A város tágabb térségének (járás) nyugati része a Duna, középső és keleti része pedig már a Tisza vízgyűjtőjéhez tartozik. **A domborzatot az ÉNy-i, DK-i irányú háta és völgyek váltakozása jellemzi.** A földtani viszonyok alapján megállapítható, hogy **a város és környéke jó vízáteresztő képességű, porózus laza, szennyeződésre érzékeny üledéken fekszik.** A felszíni, illetve felszínközeli rétegeket zömében futóhomok és lösz alkotják. A talajadottságokra a jó vízbefogadó- és vízvezető képesség, ugyanakkor a gyenge vízraktározó- és víztartó-kapacitás jellemző, ami vízgazdálkodási szempontból nem túl kedvező.

A közigazgatási területen **a természeti adottságok alapján** alapvetően **négy területi kategória különíthető el** (108. ábra).

108. ábra: Kecskemét tájfelosztása, a társadalmi szempontokat is figyelembe véve

Forrás: MTA ÖKBI

1. *Értékes erdős és természetközeli vegetációjú területek.* Ezek a külterületek ÉNy-i és D-i peremén találhatóak, ahol a nagy kiterjedésű erdős területek mellett, értékes szikes és lápi növénytársulások és homoki gyepesek is fellelhetők. A város Natura 2000 területei is ebben a zónában találhatóak.
2. *Értékes természetközeli vegetációjú kultúrtáj mozaik.* A közigazgatási terület K-i, ÉK-i harmada, ahol még viszonylag nagy területen maradtak fenn természetközeli szikes és lápi jellegű élőhelyek.
3. *Tájra jellemző, táji értéket képviselő mozaikos kultúrtáj.* A belterülettől ÉNy-ra eső területek, amelyek természeti értékekben ugyan szegények, de számos alternatív gazdálkodási lehetőséget adhatnak (bio-, ökológiai gazdálkodás). A tanyák többsége itt található.
4. *Természeti értékekkel alig rendelkező – jórészt átalakított-környezetű, ipar és mezőgazdaság által meghatározott terület.* Főként a városhatár D-i, uralkodóan nagyterületű területei tartoznak ide.

Ez a területi felosztás egybevág a készülő megyei TRT megalapozó munkarészeiben közölt ökológiai hálózat elemeit ábrázoló térképpel is. Az erdészeti hasznosítás szempontjából; a közigazgatási terület Ny-i és D-i részén kisebb foltokban, valamint a közigazgatási terület ÉNy-i szélén a Nyíri erdő térsége a *kiváló termőhelyi adottságú erdőterület* övezetbe sorolt, míg az *erdőtelepítésre alkalmas terület* övezete a belterülettől ÉNy-ra, É-ra és ÉK-re található.

Az új Megyei TRT megalapozó tanulmánya a Hetényegyházától É-ra található Nyíri-erdőt és környezetét, valamint a Zöld ék egy részét is *országos jelentőségű tájképvédelmi terület* kategóriába sorolta. Továbbá Kecskemétet és Lajosmizsét *világörökségi várományos területek által érintett településekként* tartja nyilván.

A klímaváltozás lehetséges forgatókönyvei Kecskemét térségében

A **klímaváltozás várható hatásainak érzékeltetése** céljából négy klímamodell térségi eredményeit mutatjuk be. E célra a Cordex klímamodell gyűjteményéből származó CNRM_45, CNRM_85, EC_45, EC_85 modelleket választottuk ki, melyeket a Nemzeti Alkalmazkodási Térinformatikai Rendszerben (NATÉR) is alkalmaznak erre a célra. A modellek neveiben szereplő „akronímok” a modell futtatásokra utalnak, míg a 45 és 85 számok arra, hogy a Föld, mint rendszer mennyivel több napenergiát nyel el, mint amennyit visszasugároz az űrbe (RF vagyis „radiative forcing”). Ez az üvegház gázok koncentrációjának növekedésével párhuzamosan nő, és egy adott légköri CO₂ koncentrációhoz lehet kötni. A Cordex-ben négy ilyen „CO₂” pályát határoztak meg, melyekből a 4,5 W/m² RF érték elérése 2100-ban 650 ppm CO₂ koncentrációhoz kapcsolódik, míg a 8,5 W/m² RF értékhez 1350 ppm (2019-ben a légkör CO₂ szintje 411 ppm volt, és az utóbbi években 2-3 ppm/év volt a növekedés üteme, így az első verziót tehát egy alappályának tekinthetjük). A négy modell alapján valószínűsíthető változásokat a Kecskemét térségére illeszthető 12 rácspontról értékei alapján mutatjuk be, melyek adatait a 29. táblázat foglalja össze.

Az eredmények értelmezésénél fontos felhívunk arra a figyelmet, hogy alapvetően csak a trendeket és a változások nagyságrendjét érdemes figyelni, minthogy az itt szereplő 1971-2000 közötti bázis adatok sem összevethetők a táblázat konkrét értékeivel. A 2036-2045-ös időszakra vonatkozó adatokat tekintve egyértelmű trendnek tűnik az éves középhőmérséklet növekedése, és ezzel szoros összefüggésben a fagyos napok ($T_{\min} < 0$) számának erőteljes csökkenése, valamint a forró napok ($T_{\max} \geq 35$ C) még ennél is jelentősebb mértékű emelkedése. Ez egyértelműen arra utal, hogy a tél melegebb és rövidebb, valamint a nyári időszak hosszabb és forróbb lesz. Ez együtt jár a tavasz és az ősz hosszának rövidülésével, ill. az előbbi esetében a mezőgazdaság szempontjából fontos a fagyok a gyakoriságának csökkenése.

29. táblázat: Klímamodellek eredményei Kecskemét térségére, a 2036-2045-ös időszakra

	Bázis időszak 1971-2000	CNRM 45 2036-2045	Változás bázishoz %	CNRM 85 2036-2045	Változás bázishoz %
Éves középhőmérséklet (Celsius)	10,408	11,399	9,5	11,526	10,7
Éves csapadék (mm)	680,88	628,57	-7,7	753,91	10,7
Csapadékos napok száma	108,19	104,22	-3,7	110,75	2,4
20 mm-t meghaladó csapadékos napok száma	3,9	5,55	42,3	6,89	76,7
Pálfai aszályindex	4,25	5,18	21,9	4,21	-0,9
Fagyos napok száma	100,33	83,75	-16,5	83,5	-16,8
Forró napok száma	33,59	44,55	32,6	37,59	11,9
	Bázis időszak 1971-2000	EC 45 2036- 2045	Változás bázishoz %	EC 85 2036- 2045	Változás bázishoz %
Éves középhőmérséklet (Celsius)	9,89	11,68	18,1	12,01	21,4
Éves csapadék (mm)	560,47	583,82	4,2	561,55	0,2
Csapadékos napok száma	93,19	100,17	7,5	97,98	5,1
20 mm-t meghaladó csapadékos napok száma	2,8	5,9	110,7	5,94	112,1
Pálfai aszályindex	5,26	5,97	13,5	6,25	18,8
Fagyos napok száma	105,69	79,57	-24,7	69,42	-34,3
Forró napok száma	26,76	42,02	57,0	42,15	57,5

Forrás: NATÉR, MBFSZ

A város és a lakók szempontjából a folyamat pozitívuma a téli fűtési igény mérséklődése, negatívum ugyanakkor a nyár és a forró napok számának emelkedéséből következően, a hűtési igény növekedése (a hűtési költségek 2-3 szorosán haladják meg jelenlegi fűtési költségeket, így ez a hosszú távú egyenleget tekintve pénzügyileg többletköltséggel jár), illetve bizonyos egészségügyi kockázatok erősödése. A változó klimatikus folyamat még nyomatékosabbá teszi a városi hősziget problémáját azáltal, hogy a belvárosban egy-egy hosszabb hőhullám alatt valószínűsíthetően éjszaka sem hűl a levegő majd 30 C fok alá, jelentős hőstresszt okozva nemcsak a lakosságnak, de a városi ökoszisztémának is.

A csapadék esetében nem egyértelmű a helyzet, hiszen két modell esetében nem változik, vagy csökken, míg két futtatás esetén 5-10 %-kal nőhet annak éves mennyisége. A csapadékos napok számának emelkedése már valószínűbb, ugyanakkor ez vélhetően a tél csapadékosabbá válást jelenti, elsősorban eső formájában. Ezt mutatja az is, hogy egy modell kivételével mindben jelentősen nő a Pálfai-féle aszályindex (mezőgazdasági év aszályerősségét fejezi ki) értéke, ami ez esetben mutatja, hogy a nyári időszakban viszont csökken a csapadék mennyisége. Ez a mezőgazdaságon túlmenően a városlakók életét is befolyásolja, hiszen megnőhet a levegőben a szálló por koncentrációja, ami Kecskemét környékének homokos talajai miatt már napjainkban is gondot okoz. A vizsgált modellek alapján egyértelműnek látszik az extrém csapadékos napok ($R_{nap} \geq 20$ mm) számának erőteljes növekedése, ami a városi villámárvizek gyakoriságának növekedését vetíti előre,

amennyiben a szükséges városüzemeltetési fejlesztések nem valósulnak a meg következő évtizedben. Ez utóbbi adat, illetve a forró napok számának változása is utal arra, hogy az időjárási szélsőségek gyakrabban fordulnak majd elő próbára téve ezzel a város rezilienciáját. A fentiekben bemutatott tendenciák alapján érthető, hogy **az új Megyei TRT alátámasztó munkaanyaga Kecskemétet a klímaváltozással fokozottan érintett térség övezetéhez tartozó települések közé sorolja.**

1.12.2. Tájhasználat, tájszerkezet

1.12.2.1. Táj történeti vizsgálat

Kecskemét az 1700-as évek végén, a nagyhatárú mezővárosok tulajdonságait egyesítő, tipikus alföldi település volt. Az állattenyésztés a XVII. században fénykorát élte, míg a XVIII. század végére a túllegeltetés, a természeti környezet degradációját eredményezte. Megjelent a futóhomok, illetve teret nyertek a nyílt homoki gyeptársulások, amelyek a város területének 75%-át adták (az összehasonlíthatóság miatt, minden adat a 32 000 ha-os közigazgatási területet alapul véve került kiszámolásra). A futóhomok elleni védekezéssel szőlőt és gyümölcsösöket telepítettek, amelyek nyugati irányból félkör alakban ölelték körül a központi várostestet. Az I. katonai felmérés térképei alapján a város területének 9,5%-át foglalták el ezek a kultúrák (30. táblázat).

30. táblázat: Kecskemét földhasználat 1783-ban

Földhasználat	Terület, %
Facsoport, liget	0.37
Nyílt homoki buckás veg.	22.64
Erdő	2.05
Gyep	38.29
Szőlő, gyümölcs	9.51
Nyílt vízfelület	0.79
Szántó	10.99
Települési terület	0.69
Nádas, zsombékos	0.12
Zárt gyep	14.54
Összesen	100.00

Forrás: MTA ÖBKI 2007., I. katonai felmérés térképei alapján

(A virágzó kultúrákra példa, hogy a XVIII. század elején a belga királyi udvar gyümölcskertjébe Kecskemétről vittek gyümölcsfákat). A nyugat-európai piaci változásokra reagálva – a XVIII. század folyamán – a szántóföldi növénytermesztés is egyre fontosabb lett. Ennek a trendnek megfelelően ekkoriban már a Kecskemét területének 11%-át hasznosították szántóként. A város központi belterülete és az erdőterületek, a mai kiterjedésük töredékét foglalták csak el akkoriban.

A következő 100 évben a korábban felvázolt trendek éltek tovább. Az állattenyésztés, különösen a szarvasmarha-tenyésztés fokozatosan veszített jelentőségéből. Helyét a sertés, a juh és a baromfi vette át. Mindegyikben jelentős volt Kecskemét részesedése, de tényeresük csak időszakos volt, míg a fő hangsúlyt a növénytermesztés vette át. Ennek köszönhetően az 1800-as évek végére a gyepterületek kb. 30%-ra szorultak vissza a korábbi 75%-os részesedésükről. A növénytermesztés fejlődését a piaci tényezőkön kívül az infrastrukturális fejlesztések is ösztönözték. Itt elsősorban a Cegléd-Kiskunfélegyháza 1853-as, majd a Kecskemét-Fülöpszállás vasútvonal 1895-ös átadását kell megemlíteni. A vasúti közlekedés jelentősen megkönnyítette a városban és környékén előállított termékek nagy távolságra történő szállítását. Ennek megfelelően a szántóterületek részesedése 50%-ra nőtt, míg a szőlő és gyümölcsösök területe lényegében 9% körül maradt (31. és 32. táblázat).

31. táblázat: *Kecskemét földhasználata a III. Katonai felmérés alapján (1884) a mai közigazgatási területre vonatkozóan*

Földhasználat	Terület, ha	Terület, %
Települési terület	384,7	1.19
Szőlő-gyümölcs	2811,76	8.74
Erdő	1849,1	5.75

Forrás: saját digitalizálás alapján a III. Katonai felmérés térképéről

32. táblázat: *Földhasználat 1900 körül, az akkori közigazgatási területre vonatkozóan*

Földhasználat	Terület, k. hold	Terület, %
szántó (k. hold)	76 132	49.89
legelő	27 338	17.91
rét és kaszáló	15 474	10.14
nádas	907	0.59
erdő	17 289	11.33
szőlő	5 974	3.91
kert	547	0.36
terméketlen	8 038	5.27
utak, utcák, terek	360	0.24
park	24	0.02
vasút	311	0.20
víz	191	0.13
katonai gyakorlótér	6	0.00
temető	22	0.01
Összesen	152 613	100.00

Forrás: Pest-Pilis-Solt-Kiskun Vármegye monográfiája, Arcanum

A szőlő- és gyümölcssterületek változatlansága mögött nagyarányú intenzifikáció rejlik. Az 1850-es években a város Bakule Márton pomológus vezetése alatt minta-gyümölcskertet alapított, melybe külföldi nemesített fajtákat hoztak. A város körül elhelyezkedő szőlőtelepítések területe kiterjedt és ezek mindegyike egyszersmind virágzó gyümölcsössé vált. A növénytermesztés tényeresése, valamint a homoki kultúra elterjedése kedvezett a

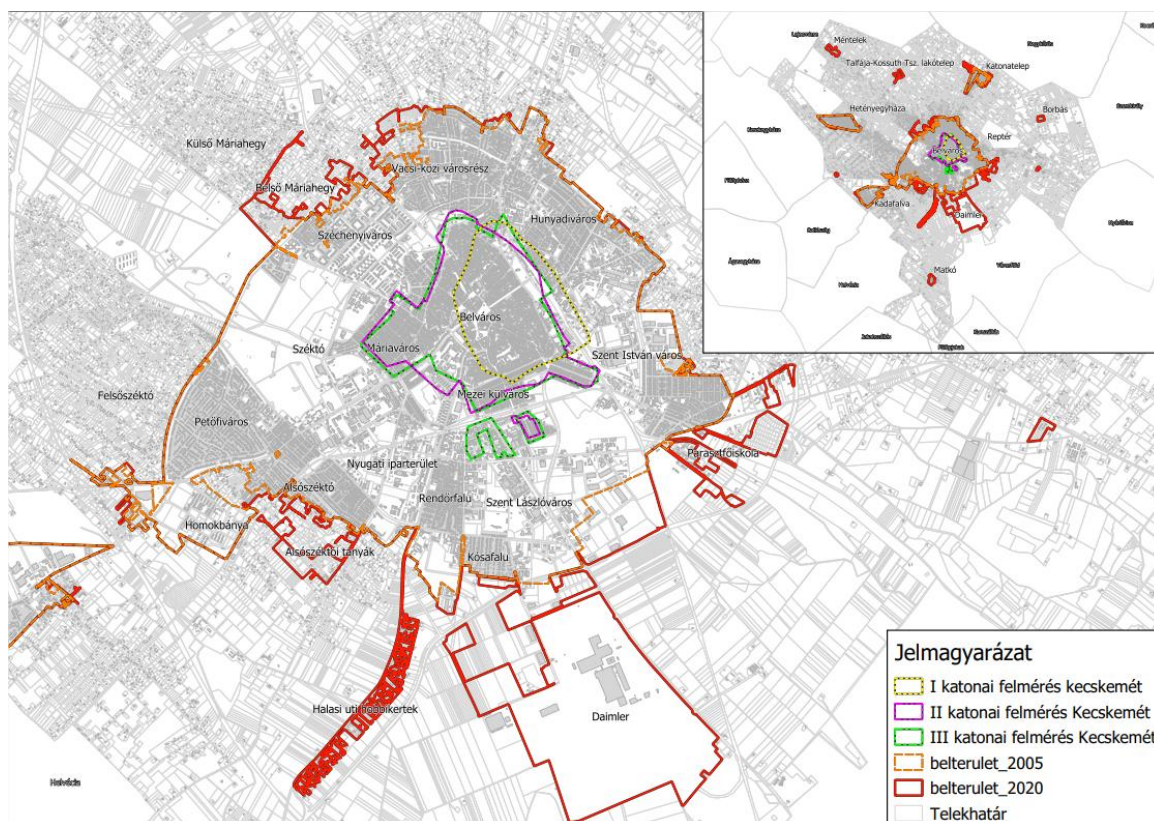

szórványtelepülések létesülésének is. A tanyai termelési mód a XIX. század végén és a XX. század elején élte virágkorát.

A XX. században a II. világháború után jelentős változás következett be a külterületen végzett gazdasági tevékenységek tekintetében. A II. világháború utáni időszakban az országosan kijelölt fejlesztési prioritásokat igyekeztek mindenhol alkalmazni. A földosztás, majd a korai kollektivizálási kísérletek, a mezőgazdasági áruhiány és az ehhez kapcsolódó erőszakos terménybeszolgáltatási intézkedések megrendítették a mezőgazdaság pozícióit. Az iparosítás, s a városban biztosított magasabb jövedelmek következtében a mezőgazdasági foglalkoztatottak száma jelentősen csökkent. Ez együtt járt a népesség térbeli mobilitásával, melynek következtében a környékbeli kisebb településekről sokan a városba költöztek. A lakással való ellátásukra az 1960-as évektől – de jellemzően az 1970-es években – házigyári megoldással igyekeztek megoldást találni. Ennek jó példája a Széchenyiváros, de az új városrészek mellett, új „szatellit települések” fejlesztésére is sor került, mint például a különböző termelősövetkezeti lakótelepek, vagy éppen Hetényegyháza.

A növekvő lakosság, illetve a megyeszékhely státusz új kihívások elé állította a várost, nem csak a városba érkező embereknek kellett megfelelő lakhatási körülményeket biztosítani, de helyet kellett találni az új intézményeknek, illetve a közszolgáltatásoknak is. Ennek eredményeképpen a XX. században a táj struktúráját érintő legmeghatározóbb folyamat, a település belterületének növekedése volt (109. ábra).

109. ábra: Kecskemét belterületének változása az elmúlt évszázadokban

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város PH. Várostervezési Osztály 2020.

Eközben a népesség nem csupán a kétszeresére nőtt (1900-ban: 56.786 fő, 2001-ben: 107.749 fő), de a város mezőgazdaságának legértékesebb árutermelő belső kertsgéi területe (a várost nyugati oldalról félholdszerűen körülvevő szőlő-gyümölcs ültetvények) is teljesen átalakult lakossági övezetté. E terület agráriumból való kiesése nemcsak a mezőgazdaságot érintette érzékenyen, de a város lakosainak életminőségét is befolyásolja, hiszen részben megszűnt a terület – az uralkodó szélirányban fekvő – természetes zöldfelületi védőgát funkciója. Más szempontból a mára ezekhez a területekhez ellenőrizetlen módon további beépítések kapcsolódnak, melyek értékes mezőgazdasági területek részbeni „kaotikus” beépítését jelenthetik a város É-NY-i részén a „Zöld sávként” azonosított terület, település felé eső részén. A 2000 utáni időszak fontos jellemzője a beépített területek arányának további 1%-os növekedése, melynek jelentős részét adják a 2008 után megvalósult iparfejlesztések (33. táblázat).

33. táblázat: *Kecskemét felszínborítása és tájhasználat 2000-ben és 2018-ban*

Felszínborítás és tájhasználat	Ter. 2000, %	Ter. 2018, %
Mesterséges felszínek	13.92	14.95
Mezőgazdasági területek	66.75	66.31
Természetközeli ter., erdő	18.70	18.60
Vizenyős területek	0.27	0
Vizek	0.36	0.14
Összes terület	100.00	100.00
Tanyás területek aránya:	5.46	na

Forrás: Corine CLC, Urban Atlas, EEA, Copernicus Land Monitoring Service.

(A következő táblázat is mutatja ezt a folyamatot, azonban fontos megjegyezni, hogy a földhivatal által művelés alól kivett kategóriába sorolt területek nem feltétlenül beépítettek, míg a CLC és az Urban Atlas műholdképek alapján a valóban épületekkel és infrastruktúrával fedett területek adatait jeleníti meg, ami magyarázza a területi arány eltérést is a két táblázatban.) A mesterséges felszínek bővülése egyrészt szántó, másrészt gyepterületek rovására történt (34. táblázat). Ez utóbbi azt is jelenti, hogy természetközeli területek is beépítésre kerültek (alapvetően a Zöld ék és annak szomszédságában, illetve elszórtan a város külterületén). Ezt némileg ellensúlyozza az erdők területének növekedése, bár fontos megjegyezni, hogy a természetes, vagy természetközeli állapotú gyepek elvesztését a térségben erdőtelepítésekkel nem, illetve csak részben lehet kiváltani, hiszen azok fontos elemét képezik a térség ökológiai hálózatának, továbbá területük csökkenése kedvezőtlen tájökológiai és a biodiverzitás szempontjából is. Az elmúlt években tovább folytatódott az intenzív kultúrák – így a kertek és szőlők – területének csökkenése, amely mögött alapvetően ezek felhagyása és a művelési ág átsorolása áll. Fontos felhívni arra a figyelmet, hogy Sinclair városmodellje szerint a városterület növekedése nemcsak a területek konverziójával érinti negatívan az agráriumot, hanem azzal is, hogy a várható beépítés miatt a termelők már korábban felhagynak a tőkeigényes intenzív műveléssel. Ezt némileg cáfolja

ugyanakkor, hogy a gyümölcsösök területe az ingatlannyilvántartási térkép szerint közel 100 ha-ral nőtt az utóbbi 7 évben. A növekedés elsősorban a 2010 utáni kedvező agrártámogatási feltételeknek volt köszönhető, azonban hosszabb időtávot vizsgálva minimális megújulást jelent az ültetvényállományban, hiszen a 19. század végén a szőlők és gyümölcsösök területének aránya 10% közelében volt. Ugyanakkor rávilágít arra is, hogy ha a város szeretné megőrizni hungarikumainak elengedhetetlen termőterületeit, akkor azt valamilyen formában támogatnia kell, hiszen a piaci viszonyok az elmúlt évtizedekben ezek ellenében hatottak.

34. táblázat: *Kecskemét területhasználata művelési ágak alapján 2013-ban és 2020-ban*

Művelési ág	Terület 2013 (ha)	Arány 2013 (%)	Terület 2020 (ha)	Arány 2020 (%)
szántó	14011,52516	43,32	13100,62671	40,50
szőlő	993,22726	3,07	822,92836	2,54
kert	332,443555	1,03	257,907248	0,80
gyümölcsös	1209,824461	3,74	1309,428512	4,05
gyep (legelő)	2407,059458	7,44	2350,094777	7,27
gyep (rét)	366,0939985	1,13	359,175919	1,11
nádas	46,0046585	0,14	42,370263	0,13
erdő	5323,334037	16,46	5675,365639	17,55
kivett	7582,327836	23,45	8273,200495	25,58
fásított terület	68,69762	0,21	136,573309	0,42
halastó			15,566764	0,05
Összesen:	32.340,53805	100,00	32.343,238	100,00

Forrás: Földhivatali térkép 2013 és 2020.

Végezetül a környezet-egészségügyi okok miatt is érdemes szót ejteni a parlag-, vagy műveletlen területekről, mellyel kapcsolatban az Urban Atlas közöl adatot. Ezek nagysága a város területén viszonylag alacsony, a 2018-as felmérés szerint összesen 91,78 ha-t tesz ki, amely a teljes közigazgatási terület 0,3%-a. Ebből következik, hogy a kedvezőtlen környezet-egészségügyi hatások (pl. parlagfű pollen) eredői nem csak a város külterületein keresendők, hanem jelentős szerepük van a belterületi üres, vagy részlegesen használt telkeknek és a gondozatlan közterületeknek is.

1.12.2.2. Tájhasználat értékelése

Kecskemét területének tájhasználati értékelését egyrészt a Corine Land Cover (CLC), és Magyarország Ökoszisztéma Alaptérképe (Agrárminisztérium 2019) alapján végeztük el. Az értékeléshez tájökológiai diverzitás indexeket (pl. effective mesh size) számítottunk (Fragrance szoftverrel).

A CLC 1:100000 méretarányú felszínborítási térkép, mely európai szinten teszi összehasonlíthatóvá a felszínborításváltozási folyamatokat. Magyarországon közel 30 éves időszak vizsgálatát teszi lehetővé 1990 és 2018 között. Az ország ökoszisztéma alaptérképe tavaly készült el a NÖSZTÉP projekt keretében. Célja a „hazai ökoszisztémák térbeli elterjedésének bemutatása” volt, melynek keretében mind az agrár, mind a városi ökoszisztémák is térképezésre kerültek.

Kecskemét külterületének jelenleg közel 14%-át (4.500 ha) teszik ki a természetközeli, vagy zavart élőhelyek az ökoszisztéma alaptérkép alapján. A 4.500 ha kiterjedésű terület legnagyobb részét 3.200 ha-t a gyepterületek alkotják, melyekből 1950 ha-t a nyílt homokpuszta gyepek tesznek ki (35. táblázat). A korábbi 2000-es felméréshez képest jelentősen csökkent a szikes, vagy szikesedésre hajlamos gyepek, illetve a vízben álló, vagy időszakos vízállás alatt álló gyepek, mocsári és lápi növényzet területe. A csökkenés mértéke jelentős – 1.683 ha-ról 170 ha-ra –, ugyanakkor az eltérő felvételezési módszertan miatt, az adatok csak korlátozottan összehasonlíthatók. Ezek a természetes körülmények között hosszabb tavaszi vízállással rendelkező rétek a folyamatos talajvízszáraz hatására jelentős mértékben kiszáradtak, fajkompozíciós átrendeződésük megkezdődött. Területük csökkenése mellett – ezáltal – a természetességi állapotuk is romlik. Kiszáradásuk miatt a környezeti terhelésekre, antropogén zavarásokra fokozottan érzékenyek. Élőhelyileg főként a következő természetesebb kategóriákba sorolhatók: enyhén szikes rétek, kékperjés láprétek, kiszáradó, szikesedő vagy sztyeppesedő láprétek és mocsárrétek, mézpázsitos szikfoknövényzet, mocsárrétek, szikes mocsarak, nádasok, sásosok.

35. táblázat: Kecskemét természetközeli élőhelyeinek kiterjedése

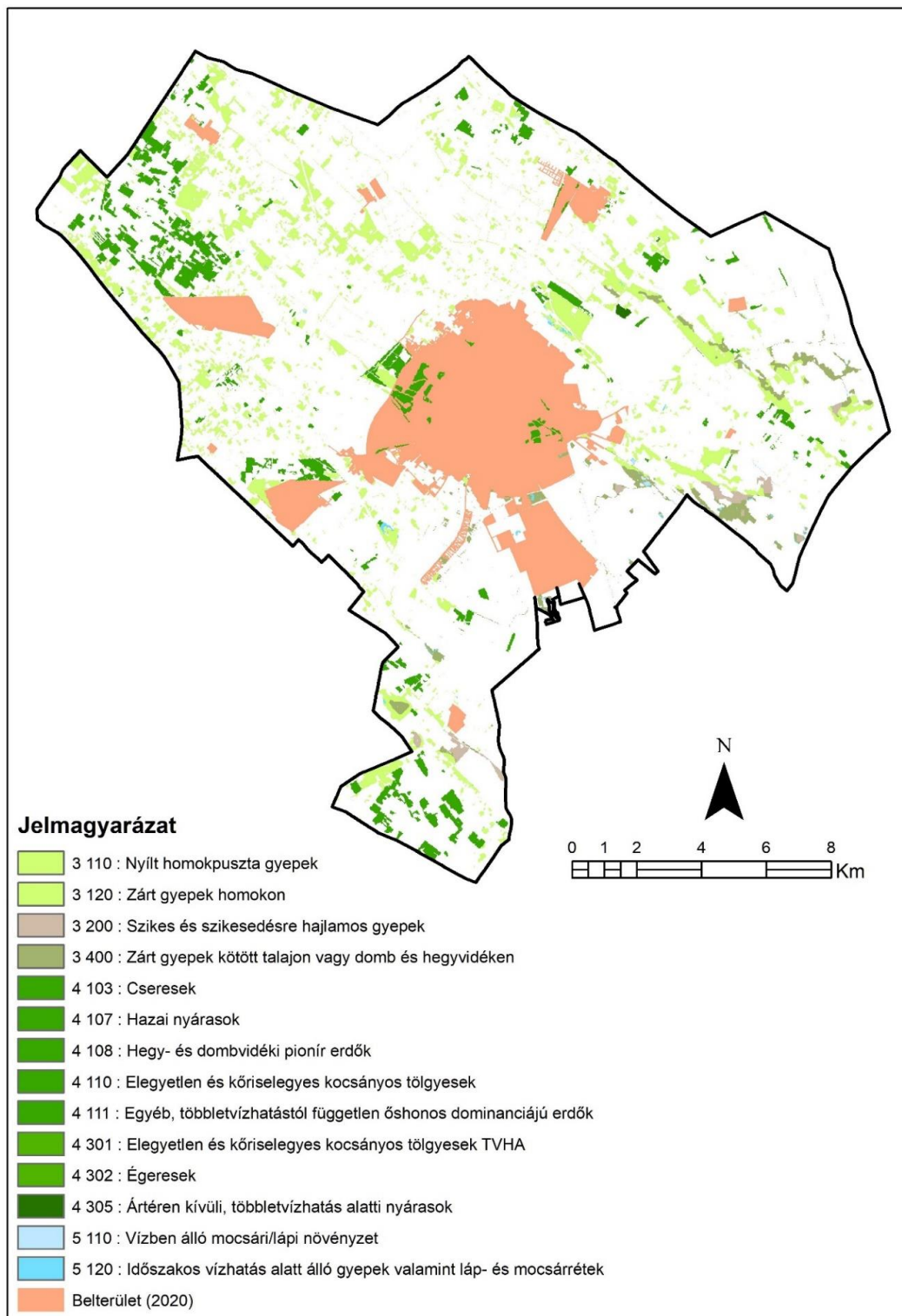
Élőhelytípus	Kiterjedés ha	Kiterjedés az összes élőhely %-ában	Kiterjedés Kecskemét település-határának %-ában
Nyílt homokpuszta gyepek	1950,88	43,23	6,05
Zárt gyepek homokon	727,88	16,13	2,26
Szikes és szikesedésre hajlamos gyepek	112,56	2,49	0,35
Zárt gyepek kötött talajon vagy domb és hegyvidéken	358,88	7,95	1,11
Cseresek	2,72	0,06	0,01
Hazai nyárasok	1055,6	23,39	3,27
Hegy- és dombvidéki pionír erdők	2,24	0,05	0,01
Elegyetlen és kőriselegyes kocsányos tölgyesek	208,2	4,61	0,65
Egyéb, többletvízhatástól független őshonos dominanciájú erdők	22,76	0,50	0,07
Égeresek	2,28	0,05	0,01
Ártéren kívüli, többletvízhatás alatti nyárasok	12,8	0,28	0,04
Vízben álló mocsári/lápi növényzet	28,6	0,63	0,09
Időszakos vízhatás alatt álló gyepek, valamint láp- és mocsárrétek	27,88	0,62	0,09
Összesen	4513,28	100	13,99

Forrás: Magyarország Ökoszisztéma Alaptérképe (Agrárminisztérium, 2019) alapján.

A település határában (külterületén) található élőhelyek közel 70%-át (kb. 3.150 ha terület) a nyílt homokpuszta gyepek, a zárt homoki gyepek, a szikes és szikesedésre hajlamos gyepek, és zárt gyepek kötött talajon jellegű élőhelyek degradált típusai alkotják (110. ábra). Elsősorban a beépítési határ mentén, valamint a belterületeken található gyepek zöme erősen zavart, degradált, antropogén hatásoknak kitett vagy ültetett (park, liget, botanikus kert).

110. ábra: Természetközeli területek Kecskemét területén

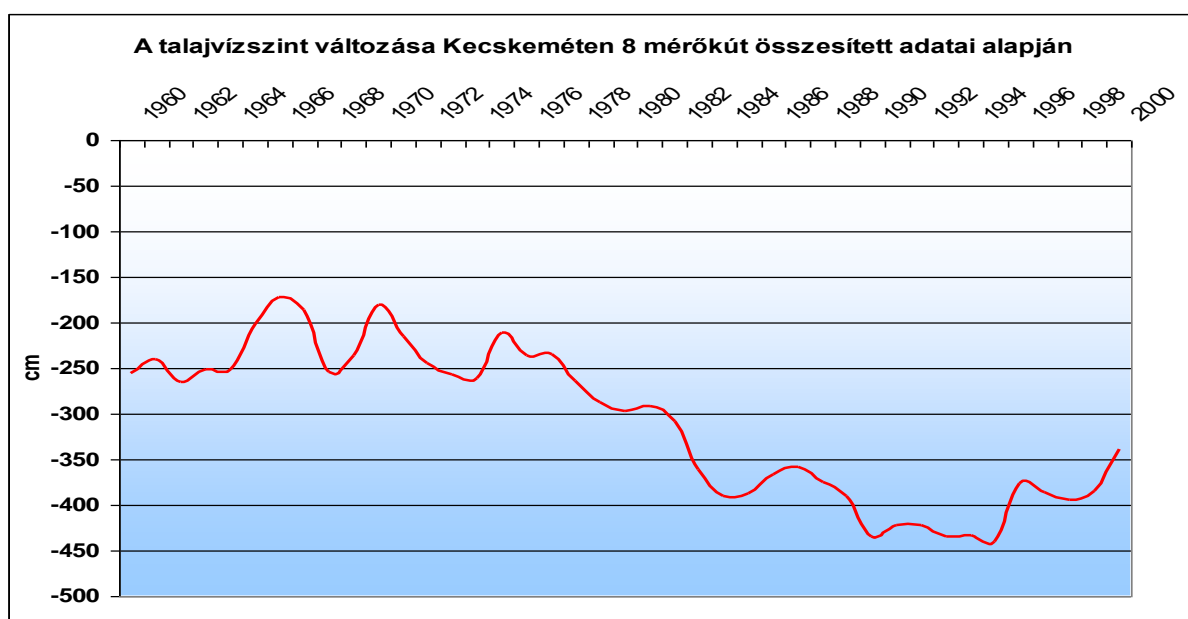
Forrás: Magyarország Ökoszisztéma Alaptérképe, Agrárminisztérium, 2019.

Kecskemét területén a homoki erdőket a Nagynyíri-erdő képviseli, amely Natura 2000-es terület, de a tájidegen fafajok, főleg az akác terjedése miatt, ez is erősen veszélyeztetett (kb. 230 ha). Ez az erdő Kecskemét határának utolsó tölgyese. A 18. század végén még 780 ha homoki erdősztyepp-tölgyes (Kis- és Nagy-Nyír, Talfája) volt a város jelenlegi határán belül, jelenlegi területük kb. 200 ha. Kecskemét térségének strukturális és tájökölógiai vizsgálata mellett mindenképpen figyelmet kell fordítanunk a természeti környezet olyan nagyléptékű folyamataira is, amelyek alapvetően meghatározzák a helyi társadalom és a gazdaság mozgásterét. Ezek közül az **ariditás fokozódása**, illetve ezzel összefüggésben a **talajvízszint csökkenése** a legkomolyabb probléma.

A terület szárazabbá válása már a XVIII. század közepétől megindult, melyben jelentős szerepe volt a nagyarányú szarvasmarhatartásnak. Ekkor a túllegeltetés miatt megjelent a futóhomok a területen (1792-ben 20.000 kat. hold, 1810-ben már 60.000 kat. hold). Védekezésül erdőtelepítést, gyümölcs és szőlő kultúrát alkalmaztak (illetve az állattartás volumene is visszaesett piaci okok miatt). A következő jelentős beavatkozást a természeti környezetbe a folyószabályozások, majd a hozzájuk kapcsolódó belvízrendezés jelentette, melynek célja a települések megvédése és a szántóföldi növénytermelés megalapozása lett volna. Az eredmények elismerése mellett negatív folyamatok is köthetők e munkálatokhoz, mint például a szikesedés, a táj arculatának megváltozása (amit ma nemzeti parkjainkban a Kiskunságban, vagy a Hortobágyon látunk egyáltalán nem emlékeztet a 200 évvel ezelőtti állapotokra), vagy az elmúlt évtizedekben megfigyelhető talajvízszint csökkenése (111. ábra).

111. ábra: A talajvízszint változása Kecskeméten 1960 és 2000 között

Forrás: www.vizadat.hu

A talajvízszint csökkenéséhez ezek a vízművek úgy járulnak hozzá, hogy tervezési céljuk szerint elvezetik a vizet a területről. Ez bizonyos szereplőknek rövidtávon ugyan kedvező

lehet (nincs belvíz a gazdálkodó földjén), de hosszútávon mindenképpen nem kívánatos hatásokat válthat ki. Napjainkban ezt felismerve a gazdálkodók oldaláról is egyre inkább megjelenik az igény a vízvisszatartásra, ugyanakkor a térségi vízkormányzásban ez a gyakorlatban még kevésbé jelenik meg. A terület már napjainkban is jelentős vízhiánnyal (kedvezőtlen vízháztartási mérleggel) küzd, ami a mezőgazdasági tevékenységet nagymértékben korlátozhatja a jövőben, továbbá a természeti környezet állapotát is rontja, illetve megváltoztathatja (új növényfajok megjelenése). Kecskemétnek, mint a Homokhátságon fekvő településnek az érintettsége nem kérdőjelezhető meg e kérdésben. Tényként állapíthatjuk meg, hogy **Kecskemét nyolc talajvízszint megfigyelő kútjának adatai alapján az 1956-60 közötti átlagos szinthez képest 2000-re a kutakban több mint 1 méterrel süllyedt a talajvíz.** A 2014-es adatok szerint a 8 kút évi perem alatti középszintje 398,62 cm volt, míg ugyanez az érték a 2016-os mérések szerint (10 állomásra) 386 cm-re adódott (a Vízrajzi Évkönyv 2014 és 2016 adatai alapján). **Ez alapján az látható, hogy a 2000-es évek eleje óta további kb. 30-40 cm süllyedés mutatható ki,** amely összevág a vizes élőhelyek korábban bemutatott dinamikus kiszáradásával.

A folyamat a korábban ismertett klímaváltozás térségi hatásaival is összefüggésben van, bár a jelenleg tapasztalható regionális vízhiány a 30-40 évvel ezelőtti csapadékhiányokkal mutat inkább összefüggést (emberi és egyéb természetes hatások mellett). Azonban a jelenlegi 2020-as év időjárási eseményei is rámutatnak arra, hogy környezetünk dinamikus változásban van és a következő 2-3 évtizedben drasztikusan megváltozhat környezetünk állapota, amely a városi élet minden területén szükségessé teszi a hatások kivédését és az alkalmazkodást. Hiba lenne azonban ezt a folyamatot csak negatívan értelmeznünk, célszerűbb egyfajta innovációs kényszerként tekinteni rá, amely olyan megoldások, technológiák kidolgozását is előmozdíthatja, melyek nemcsak Kecskemét városregiójában, de a világ hasonló adottságú tájain is sikerrel alkalmazhatók. Ezekből az újításokból akár a városi gazdaság egy új pillére is kialakulhat.

1.12.3. Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek

A város nem rendelkezik kiemelt természeti, táji értékekkel, hiszen területén az urbánus és mezőgazdasági területek nagyarányú kiterjedése figyelhető meg.

1.12.3.1. Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek

A közigazgatási területen elszórtan található – a természet védelméről szóló törvény által definiált – védett természeti területek (szikes rétek, mocsárrétek, homoki sztyeprétek, nádasok, vizes élőhelyek, homokpuszta gyepek). A teljes közigazgatási területet lefedő „Tisza homokhátsági vízgyűjtője” területen található természeti területek a 2/2002. (I. 23.) KöM-FVM együttes rendelet értelmében kiemelten fontos érzékeny természeti területek.

A helyi jelentőségű védett természeti értékek és tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek a következők:

- **Kecskeméti Főiskola Arborétuma:** hrsz.: 6124/8. (területe: 1,0826 ha) EOVS koordináta: Y = 699383,32 m X = 174867,07 m. A Bács-Kiskun Megyei Tanács Végrehajtó Bizottsága 130/1977/29. VB számú határozatával nyilvánította védetté, melyet az Önkormányzat Képviselő testülete a környezetvédelem helyi szabályairól szóló 8/2002. (II. 11.) Önkormányzati rendeletével továbbra is fenntart. A védettség indoka és célja a területen található értékes növényzet megőrzése.

- **„Kápolna-rét”:** hrsz.: 012/7., 06/4. (területe: 19,6018 ha) Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata 417/1993. és a 649/1993. KH sz. határozatával nyilvánította védetté. A védettség indoka és célja a terület természet-közeli állapotának és a gyep növényzetének megőrzése.

- **Zombory-birtok:** Kecskemét-Méntelek, hrsz.: 0194/14., 0194/19., 0194/20., 0194/22., 0194/23., 0194/24. (területe: 25,4523 ha). Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata a 38/2000. (IX. 11.) KR. sz. rendeletével nyilvánította védetté. A védettség indoka és célja a területen található értékes zombékos, nádas, gyep és fásszárú növénytakaságok megőrzése és a kiemelten fontos fajok (szalakóta, gyurgyalag, kuvik) védelme, illetve életfeltételeinek megteremtése.

- **Kecskemét:** A Szabadidőpark ÉNY-i felén, a Nyíri út, a Domb lakópark, a III. Béla krt. és a Vízmű u. által határolt terület, melyet a Kecskemét- Lajosmizse vasútvonal két különálló területrészre oszt. hrsz.: 10967/2, 10973, 10961, 10962, 10964/1, 10964/2, 10965, 10984, 10986, 10967/1, 10985, 10975/2, 10974, 10959/1, 10988, 10987, 10959/2. Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata a 46/2006. (IX. 18.) KR. sz. rendeletével nyilvánította védetté. A védettség indoka és célja a területen található védett és fokozottan védett madárfajok költő-, vonuló és telelőhelyének, valamint Kecskemét város térségében a legnagyobb kiterjedésű – természetszerű állapotú – állandó vízfelületének megőrzése; őshonos, összefüggő természetszerű erdőállományok állapotának megőrzése, fenntartása. A Szabadidőpark területe a park kialakítását megelőzően – az eredeti természeti állapotában is a szomszédos helyi védett Kápolna-rét természetvédelmi területtel szerves összefüggésben – mély fekvésű, szikes-mocsaras terület volt, melyet a jelenlegi mesterséges tavak kialakításával használtak ki. A tavak parti zónáját helyenként rögzült hínaras és keskeny nádas sáv övezi, amely vízityúkok költőhelye. A nyílt vízfelület vonuló, pihenő és táplálkozó helyet biztosít a vöcsök és réce félék egyes fajai számára, de fontos ivóhelye a közeli panel épületek repedéseiben élő közönséges denevérnek. A vasút és Vízmű utca közötti, kerítéssel elzárt területrészt szinte egészében nyárfajok uralta erdőállomány borítja. Ezen a területrészen betelepített dámszarvas állomány is található.

A helyi jelentőségű védett természeti értékek:

- **„Kocsányos tölgy”:** Kadafalva, hrsz.: 0940/21. Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata 268/1993. KH. sz. határozatával védetté nyilvánította. A védettség indoka és

célja a területen található értékes növényzet megőrzése.

- **„Hetényegyháza hétfa”** elnevezésű 7 tölgy: A 01555/25. hrsz.-ú terület „a” alrészletében található, EOV koordinátája: $Y = 689108,96$ m $X = 178405,05$ m. A terület része a „Nyíri Erdő” elnevezésű Kiemelt Jelentőségű Különleges Természet-megőrzési Területnek jelölt Natura 2000 területnek. A Bács-Kiskun Megyei Tanács Végrehajtó Bizottságának 164/1973/11. VB számú határozatával nyilvánította védetté, melyet az Önkormányzat Képviselő testülete a környezetvédelem helyi szabályairól szóló 8/2002. (II. 11.) Önkormányzati rendeletével fenntartott. A védettség indoka és célja a területen található értékes faegyed megőrzése.

- **„Mogyorós-tölgyes”**: Kecskemét-Hetényegyháza. A 01555/25. hrsz.-ú terület „a” alrészletében található, EOV koordinátája: $Y = 689108,96$ m $X = 178405,05$ m. A terület része a „Nyíri Erdő” elnevezésű Kiemelt Jelentőségű Különleges Természet-megőrzési Területnek. A védettség indoka és célja a területen található értékes faegyedek és növénytársulások megőrzése.

- **Műkerti kocsányos tölgy**: Kecskemét, hrsz.: 8254. A terület EOV koordinátája: $Y = 701293,7$ m $X = 172600,2$ m. A védettség indoka a területen található esztétikai, tájképi és növénytanai értéket képviselő kocsányos tölgy megőrzése.

- **„Móricz-fa”**: Kecskemét-Hetényegyháza, hrsz.: 32872/1. A terület EOV koordinátája: $Y = 691742,24$ m $X = 177170,77$ m. A Bács-Kiskun Megyei Tanács Végrehajtó Bizottságának 138/1979. VB számú határozatával 2/23. TT/79. törzsszámon nyilvánította védetté, melyet az Önkormányzat Képviselő testülete a környezetvédelem helyi szabályairól szóló 8/2002. (II. 11.) Önkormányzati rendeletével fenntartott. A védettség indoka és célja a kidőlt fa törzsének, ágrészeinek megőrzése mementóként. A fa a 2006. évi tavaszi viharok alkalmával megsérült, a koronájának egyik fele és a törzse lehasadt. A szakemberek vizsgálata szerint a törzsben elszaporodott gomba fajok elburjánzása okozhatta a fa egyik felének pusztulását. A fa épen maradt törzse gombairtó növényvédő szerrel le lett kezelve, azonban a júliusi heves viharok következtében a törzs megmaradt része is kidőlt.

1.12.3.2. Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék, Nemzeti Parki törzsterület, természetvédelmi terület, tájvédelmi körzet

A város közigazgatási területén nincs a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény erejénél fogva védett országos jelentőségű terület (nemzeti parki törzsterület, természetvédelmi terület, tájvédelmi körzet).

Ex-lege védett láp, védett szikes tó

A törvény erejénél fogva védett *ex-lege védett láp*, illetve *szikes tavak* a következő, városhoz tartozó – a 8005/2001. és a 8006/2001. KÖM tájékoztatóban foglalt – közigazgatási területeken található:

A védett szikes tavak helyrajzi számai:

01302/11. a-g, 01302/13.a-b, 01303/16. a-b, 01303/18. a-g, 01303/20. a-b, 01303/22. a-b, 01303/25. a-b, 01306/3. a-d, 01307/15. a-b, 01307/16. a-c, 01307/17. a-b, 01307/19., 0894/159. a-k, 0894/160. a-h, 0898/3., 0902/27. a-b, 0902/30., 0902/31., 0902/32., 0902/33., 0902/34. a-c, 0902/35. a-b, 0902/51.

Natura 2000 területek

Az Európai Unió által létrehozott Natura 2000 egy olyan összefüggő – madárvédelmi és élőhely védelmi irányelv alapján kijelölt – ökológiai hálózat, amely a közösségi jelentőségű természetes élőhely-típusok, vadon élő állat- és növényfajok védelmén keresztül biztosítja a biológiai sokféleség megóvását és hozzájárul kedvező természetvédelmi helyzetük fenntartásához, illetve helyreállításához. A hálózat területei a hazai védett természeti területek rendszerét kiegészítik. Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel (Natura 2000) érintett földrészek helyrajzi számai a 14/2010. (V. 11.) KvVM rendeletben kerültek rögzítésre. A Natura 2000 területekre vonatkozó előírásokat a 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet tartalmazza.

A Natura 2000 területek közül a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság Kecskemét közigazgatási területét érintő működési területén különleges madárvédelmi területek és különleges természet-megőrzési területnek jelölt területek nem találhatók.

Kiemelt jelentőségű természet-megőrzési területnek jelölt területek helyrajzi számai az alábbiak:

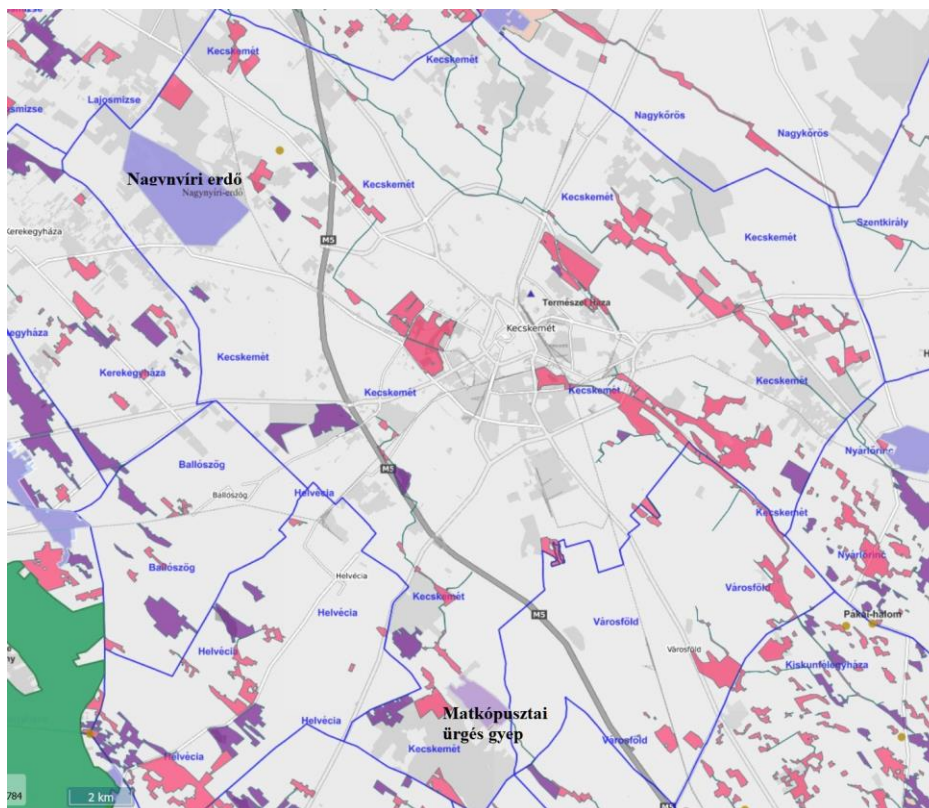
- **Matkópusztai ürgés gyepek** (HUKN 20016): 01334/9, 01334/10, 01335, 01340/1, 01340/2, 01340/3, 01340/4, 01340/7, 01340/8, 01340/9, 01340/10, 01340/11, 01340/12, 01340/13, 01340/14, 01340/15, 01340/16, 01341, 01347/3, 01347/17, 01347/18, 01347/19, 01347/20, 01347/21, 01347/22, 01347/23, 01347/24, 01347/25, 01347/26, 01347/27, 01347/28, 01347/29, 01347/30, 01348/45, 01348/46, 01348/47, 01348/48, 01348/49, 01348/50, 01348/51, 01348/52, 01348/53, 01348/54, 01348/59, 01348/63, 01348/64, 01348/65, 01348/66, 01348/67, 01348/68, 01348/69, 01348/72, 01348/74, 01348/75, 01348/78.

- **Nagynyíri erdő** (HUKN 20006): 01555/25.

1.12.3.3. Ökológiai hálózat

Az Országos Területrendezési Tervről szóló módosított 2003. évi XXVI. törvény szerinti országos ökológiai hálózat övezetébe tartoznak a település területén található védett természeti területek jelentős része, valamint a jelentősebb belvívcsatornák (Alpár-Nyárlőrinci csatorna, Csukáséri-főcsatorna, Nyíri csatorna, Félegyházi vízfolyás, Csalánosi csatorna parti sávja). A belvívcsatornák parti sávja és egyes természeti területek az *ökológiai folyosók*, míg az egyéb természeti területek és erdőterületek a puffer területek és a magterületek részét képezik (112. ábra).

112. ábra: A Nemzeti Ökológiai Hálózat elemei, a Natura 2000 területek, az ex lege kunhalmok, valamint az ökoturisztikai létesítmények Kecskemét térségében

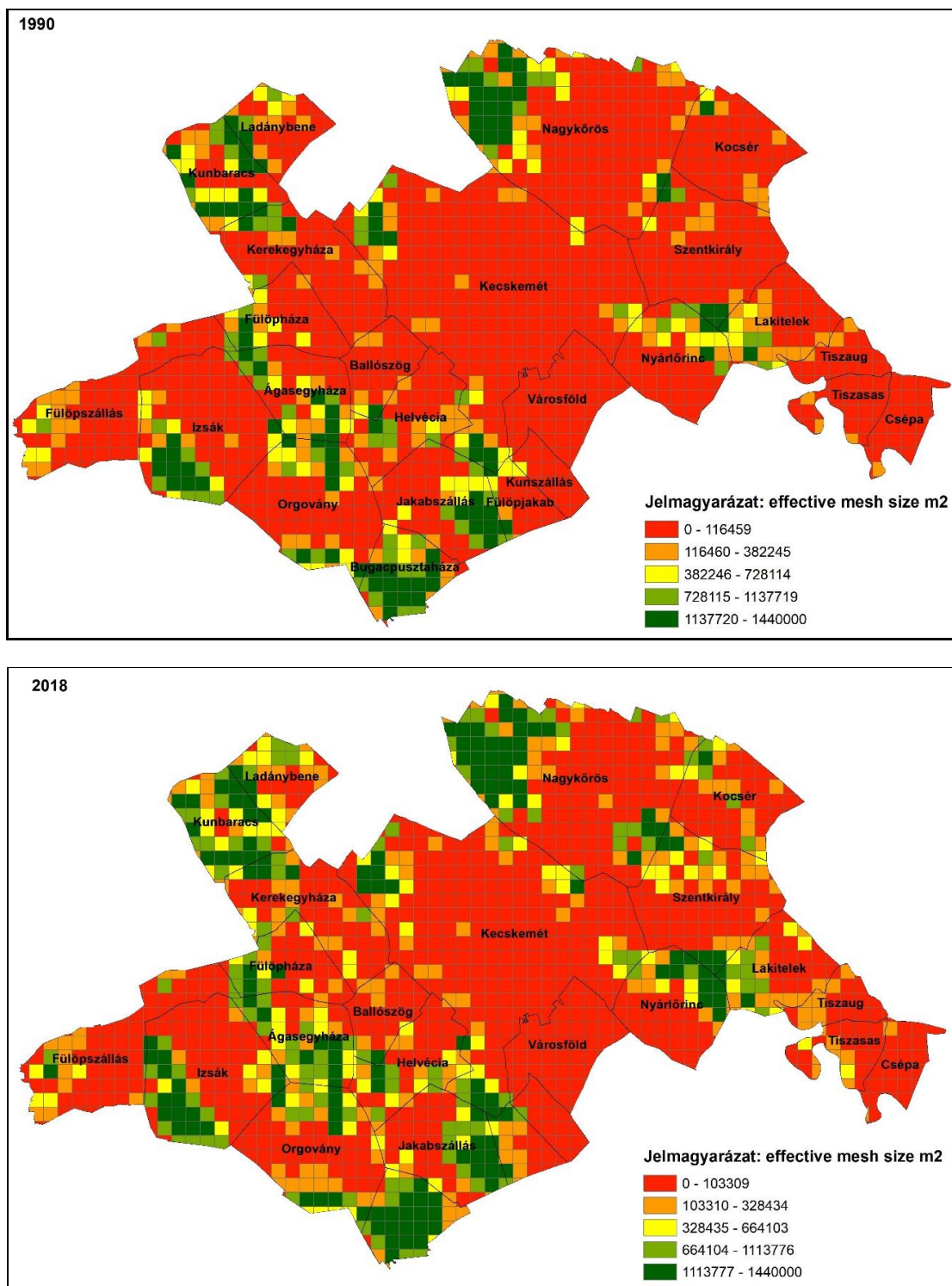
Forrás: OKIR-Természetvédelmi Információs Rendszer, <http://web.okir.hu/map/?config=TIR&lang=hu>

1.12.4. Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése

A társadalom tájalakító tevékenysége során mesterséges, művi elemeket és elemegütteseket hoz létre, amellyel különböző módon befolyásolja a természeti-környezetet. A termelés, a fogyasztás és a fejlesztési beruházások következményeként területhasználati, tájökölógiai és tájképi konfliktusok keletkeznek. A folyamatok időbeli szemléltetésére a tájökölógiában használatos „effective mesh size” indikátort vizsgáltuk meg. Ez lényegében azt fejezi ki a természetes és természetközeli területek vonatkozásában, hogy ha találomra kiválasztunk két pontot egy régióban (a 113. számú ábrán 1,2x1,2 km-es és 250X250m-es rácshálóban), akkor mekkora az esélye annak, hogy azok kapcsolatban állnak egymással (tehát természetes, vagy természetközeli területre esnek, melyeknek van közös határa és akadály nélkül átjárhatók, pl. nem vágja el őket út egymástól). Minél kevesebb a természetközeli terület, és ezek minél inkább elaprózottabbak, annál kisebb az effective mesh size értéke. Ebből következően egyre sérülékenyebbek is az élőhelyek a külső behatásokkal szemben. A három adatbázison végeztük el a számításokat: a CLC1990 és CLC2018 vizsgálatával a trendeket kívántuk meghatározni (Kecskemét funkcionális városi régiójára), míg a 2019-es nagyobb felbontású állapotot az ökoszisztéma alaptérkép alapján készítettük el. Ez utóbbi abban is pontosabb, hogy az idegenhonos telepített erdők ültetvényeit nem vontuk be a számításokba.

113. ábra: Az effective mesh size értékének változása 1990-2018 a CLC alapján

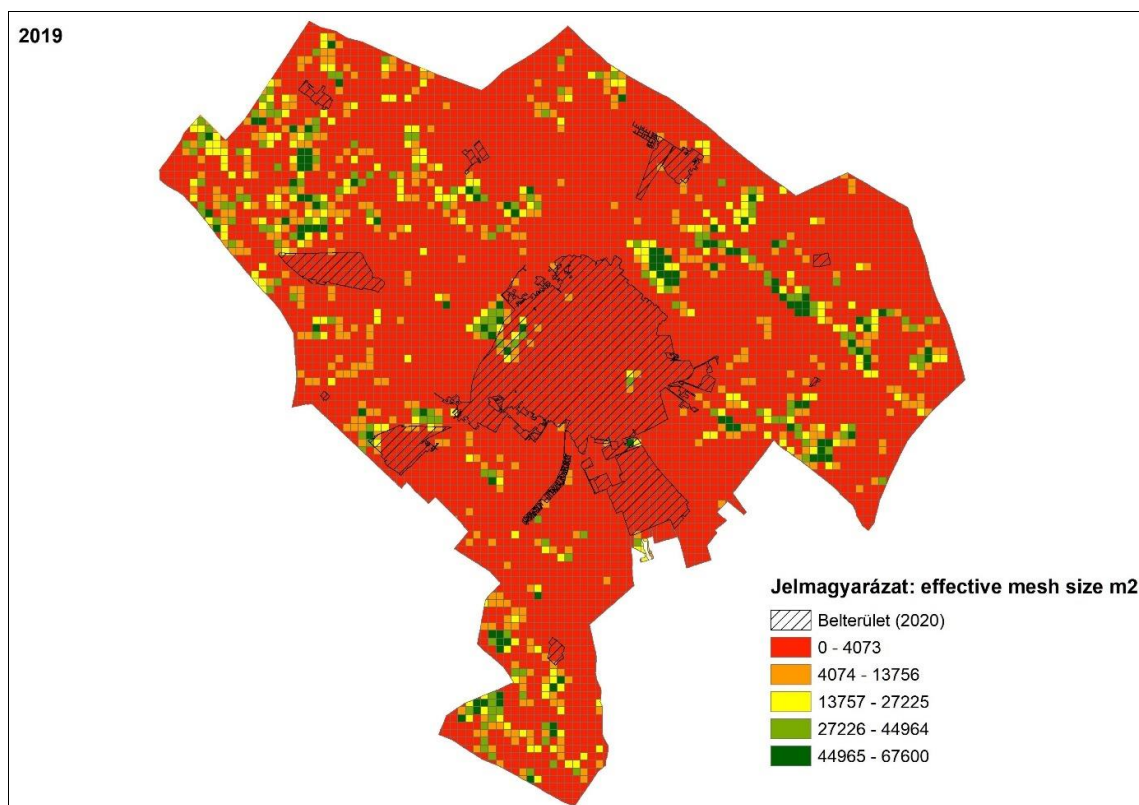
Forrás: saját számítás Corine Land Cover adatok alapján, EEA, Copernicus Land Monitoring Service

A trend tekintetében azt állapíthatjuk meg, hogy a Kecskemét városrégiójában 1990 és 2018 között a természetes és természetközeli felszínborítások kiterjedése nőtt, ezáltal az ilyen típusú tájfoltok, így az élőhelyek nagysága is nőtt, ami kedvező trendre utal. Területi szempontból vizsgálva ezt a folyamatot ez magára Kecskemétre kevésbé igaz, de itt is észlelhető minimális javulás. A pozitív változásokban jelentős szerepe van a 2000-es évek

elején bevezetett agrár-környezetgazdálkodási intézkedéseknek, illetve az agrártámogatásokban az elmúlt 25 évben rendszeresen megjelenő erdőtelepítési céloknak és az ezek keretében megvalósított telepítéseknek. Ezeket erősíti tovább a Kiskunsági Nemzeti Park által végzett élőhelyrekonstrukciós tevékenység is a térségben. A 2019-es nagyobb felbontású térkép alapján Kecskemét területén néhány természetes, vagy természetközeli élőhely foltot találunk, ezek kiterjedése minimális, összefüggő hálózatot nem alkotnak ezen területek (114. ábra).

114. ábra: Az *effective mesh size* értéke az ökoszisztéma alaptérkép alapján

Forrás: saját számítás Magyarország Ökoszisztéma Alaptérképe alapján, Agrárminisztérium 2019

Sziget-jellegükből fakadóan regenerációs képességük alacsony. Több közülük a belterületek szomszédságában található ma már, így a jövőben a város növekedése lehet a legnagyobb veszélyforrás e területekre a mezőgazdaság és egyéb antropogén hatások mellett. Megőrzésük abban az esetben biztosítható, ha lokális védelmükön túl (bár még sok esetben ez sem biztosított), a hálózattá szervezésük is megtörténik. **Kecskemét területén a Nemzeti Ökológiai Hálózatnak éppen azok a lineáris természetközeli elemei hiányoznak, amelyek valódi hálózattá tudnák szervezni a még megmaradt értékes természeti területeket.** Ezeknek a természetközeli „zöld folyosóknak” a kialakítása nélkül aligha érhető el jelentősebb pozitív változás a külterület természeti állapotában.

Összességében elmondható, hogy a kialakult területhasználati konfliktusok (pl. nem megfelelő agrártechnológia alkalmazása, tájidegen fajok telepítése, kontrollálatlan talajvíz kiemelés) egy része megszüntethető, más része feloldható, vannak azonban olyan hatások (pl.

terjeszkedő várostest, infrastrukturális hálózatok építése), amelyek tartósan fennmaradnak és folyamatos külső kontrollt, figyelmet és beavatkozásokat kívánnak. A tájhasználati konfliktusok lokális feltárásával, a hatások bemutatásával és a tervszerű tájrendezési elvek érvényesítésével a meglévő konfliktusok hatása mérsékelhető, újabbak keletkezése megelőzhető.

1.13. Zöldfelületi rendszer vizsgálata

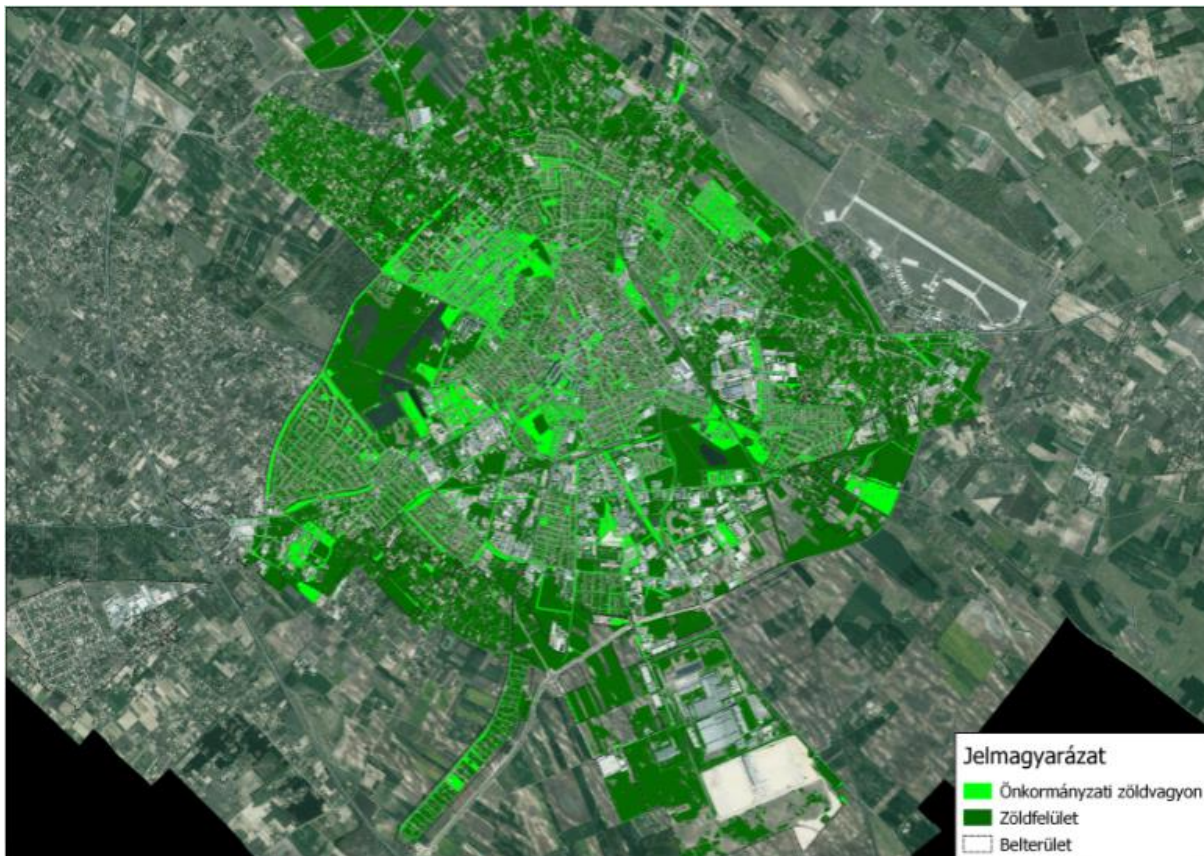
Egy település számára a zöldfelületek kiemelt jelentőséggel bírnak a kellemes, egészséges lakókörnyezet megteremtésében. A növényzettel borított parkok, utcák hozzájárulnak a település karakterének, arculatának kialakításához, és részt vesznek a település szerkezeti tagolásában. A települési **zöldfelületgazdálkodás** a zöldfelületekkel kapcsolatos tudatos nyilvántartási, védelmi, fenntartási és tervezési-fejlesztési tevékenység annak érdekében, hogy a település természeti elemekkel való kapcsolata és egyúttal a társadalom által a zöldfelületekkel szemben támasztott igények kielégítése mindenkor a lehető legharmonikusabb legyen. A zöldfelületgazdálkodás az ún. **települési zöldinfrastruktúra hálózaton** és ennek jellemzően belterületi alrendszerén, **a zöldfelületi rendszeren** keresztül valósítható meg.

A zöldinfrastruktúra és a zöldfelületi rendszer döntően természeti alkotó elemek együttese – amelyet a tágabb táji-természeti adottságoktól való függés, és a települési környezet természeti elemei határoznak meg – ez megkülönbözteti a település többi, döntően művi részrendszereitől. A zöldinfrastruktúra és a zöldfelületi rendszer egyes alkotóelemei és a környező táji, természeti elemek közötti szoros ökológiai kapcsolat teszi szükségessé az egyes zöldfelületek összességének egységes és önálló rendszerként való kezelését.

A település zöldinfrastruktúra hálózatát a biológiai aktivitással jellemezhető felületek (a város teljes növényzete – a kertek, parkok, erdők, út- és térfásítások, a mezőgazdasági termelésre alkalmas és egyéb növényekkel borított felületek – továbbá a vízfelületek) együttesen alkotják. **A zöldfelületi rendszer** – amely főként a belterületekre vonatkoztatható meghatározás és a zöldinfrastruktúra-hálózat egyik alrendszere – a település jelentős mikroklimatikus kondicionáló hatású és szerepű, valamint alapvetően közhasználatú növényborította felszíneinek folyamatos, összefüggő hálózattá szerveződése, amelynek elemei között térszerkezeti és funkcionális kapcsolat jön létre.

A zöldfelületek vizsgálatának tárgya a település növényzettel tartósan vagy időszakosan fedett, biológiailag aktív felületei, beleértve az időszakos vagy állandó vízfelületeket, vízfolyásokat is. Az egyes zöldfelületi elemek alapvető rendeltetésük, kiterjedésük és használatuk módja szempontjából nagy változatosságot mutathatnak, de közös tulajdonságuk, hogy a rajtuk található növényegyüttesek jelentős nagyságú asszimiláló, párologtató, zöld levéltömegei következtében meghatározó szerepet játszanak a település ökológiai, környezeti viszonyainak alakításában, javításában is (115. ábra).

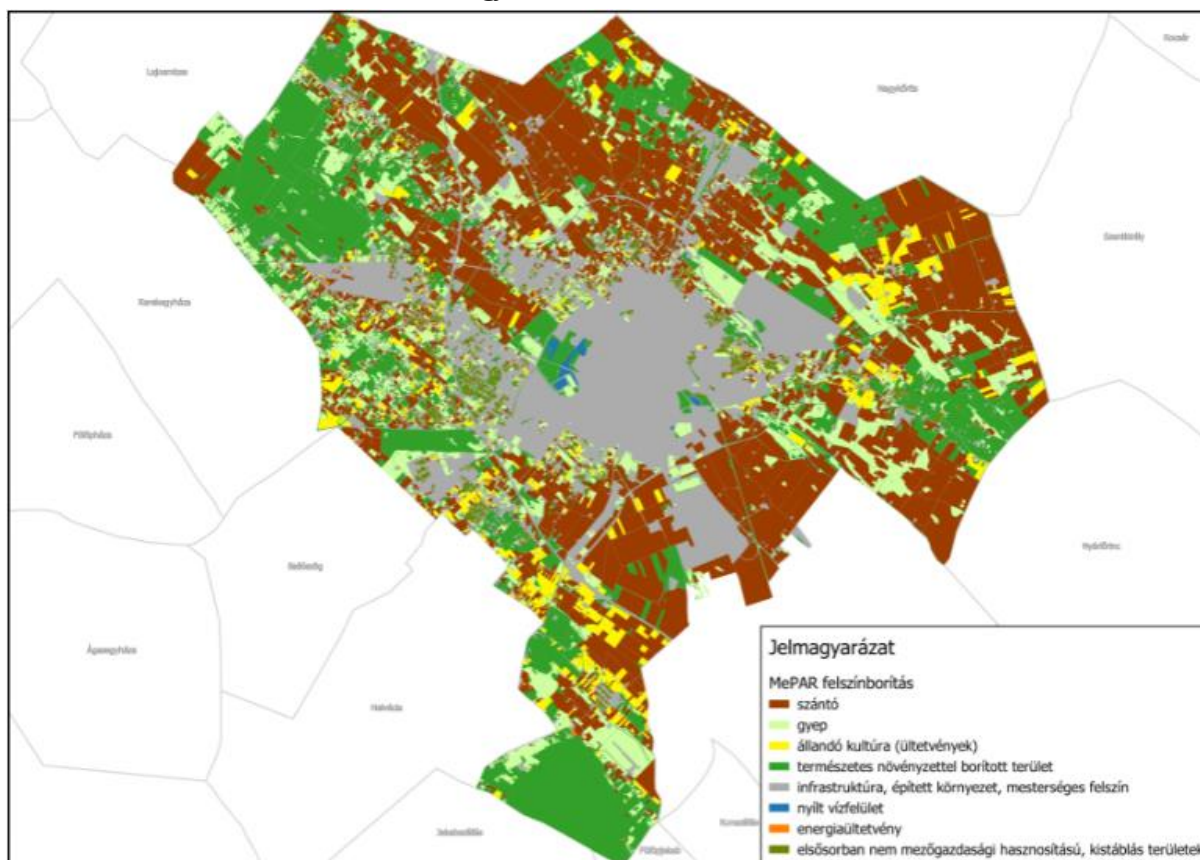
115. ábra: A központi belterület valós zöldfelületi borítottsága

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Várostervezési Osztály 2020.

A belterület zöldfelületi rendszere hatékonyabban fejt ki kedvező hatását, amennyiben a külterülettel, a tágabb táj természetes és félig természetes növényzettel fedett és ökológiai funkciót betöltő területeivel szoros kapcsolatot tud fenntartani (116. ábra). Kecskemét esetében a kapcsolatot többek között a települési szövetbe nyúló zöldfolyosó („zöld ék”) biztosíthatja, amely megakadályozza a településrészek teljes összenövését, szabályozza a terjeszkedést, biztosítja a település átszellőzését és rekreációs területet nyújt a helyi lakosság számára. Kecskemét ÉNy-i közigazgatási határától DK-i irányban húzódik a „zöld ék”, – amelyet a Nagynyíri-erdő, az Arborétum, Kápolna-rét és a Benkó Zoltán Szabadidő Központ együttese és a közöttük elhelyezkedő mezőgazdasági hasznosítású kertes területsáv alkot – amely laza láncolatban kapcsolódik a település belső zöldfelületi elemeihez (Kecskeméti Fürdő, Rudolf laktanya Széktói Stadion, Megyei Kórház területe). DK-i irányban a Műkertváros zöldfelület jellegű intézményei kapcsolódnak a Csukáséri és az Alpár-Nyárlőrinci-csatornák menti ökológiai folyosó természeti területeihez. A település belső szövetében és a környező külterületi tájban megjelenő biológiailag aktív felületek összességének stratégiaileg megtervezett hálózata a zöldinfrastruktúra, amelyet úgy terveztek és irányítanak, hogy széleskörű ökoszisztéma-szolgáltatások nyújtására legyen képes.

116. ábra: A természetes, félig természetes növényzet és a mezőgazdasági kultúrák területi megjelenése Kecskeméten

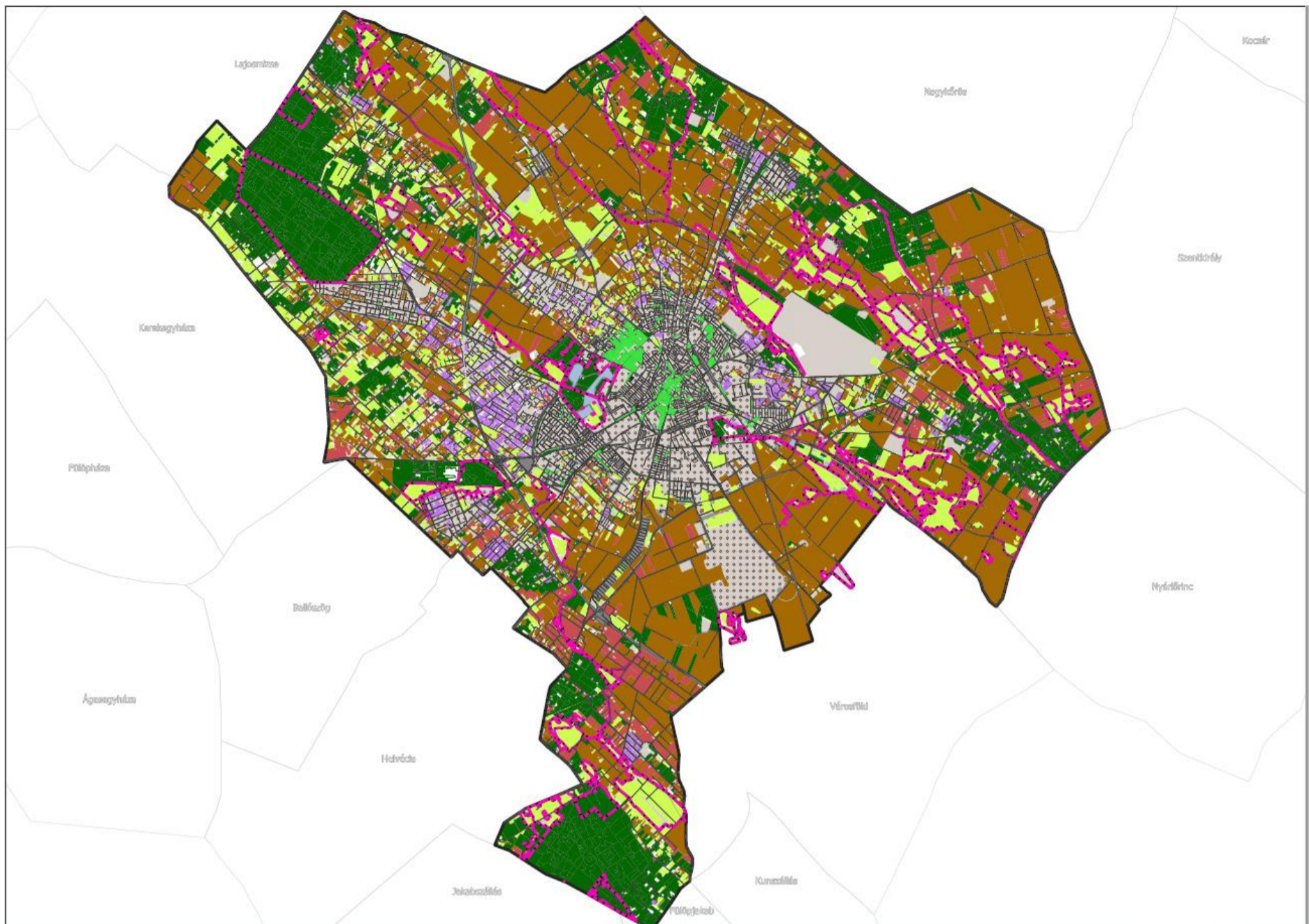

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Várostervezési Osztály 2019.

A közterületi zöldfelületek (közlekedési területek, közparkok, közkertek, közterek, stb. zöldfelületei, illetve fasorai, fásításai...stb.) a véd- és közjóléti erdők, a védett és nem védett természeti területek, továbbá a telkeken belüli zöldfelületek (beleértve a közcélú és/vagy jelentős ökológiai kondicionáló szerepű és hatású zöldfelületeket, a természetövéterületeket /mező-, kert- és erdőgazdálkodás zöldfelületei, valamint a zöldtetőket és függőleges növényfelületeket, zöldfalakat is) együttesen alkotják az úgynevezett **települési zöldinfrastruktúra hálózatot** (117. ábra).

Kecskemét zöldinfrastruktúra hálózatát alkotó jellemző elemek területi kiterjedését és arányát az alábbi földnyilvántartási adatok mutatják (36. táblázat). Ezek alapján látható, hogy a zöldfelületek (az önkormányzati zöldvagyron - közparkok, a zöldfelületi jellegű különleges területek és a természeti, természetvédelmi területek) összterületének aránya a közigazgatási területhez képest nagyon alacsony (11,75%).

117. ábra: A zöldinfrastruktúra területi és hálózati elemei Kecskeméten

Jelmagyarázat

- Természetvédelmi terület és országok ökológiai hálózat alapterületei
- Utak, vasutak és a zöldinfrastruktúrahálózat elemei
- Erdő és fásított területek
- szántó
- gyepek, nádasok, legelők, rétek
- állandó kultúra (ültetvények)
- elsősorban nem mezőgazdasági hasznosítású, kistáblás területek
- vízgazdálkodási terület és vízfelület (állandó, vagy időszakos borítás)
- Zkp és Zkk
- fásított, burkolt köztér
- Belterületi kertekkel, utcák és utcafasításokkal
- Közigazgatási határok

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Várostervezési Osztály 2020.

36. táblázat: *Kecskemét zöldinfrastruktúra hálózatának jellemzői, karakterét meghatározó adottságok*

	terület megnevezése	terület mérete (ha)	terület aránya a közigazgatási területhez viszonyítva)	terület aránya a külterülethez viszonyítva	
	Közigazgatási terület	32257,62			
Művelési ágak	erdő	5676,06	17,60%		
	fásított terület	136,59	0,42%		
	gyümölcsös	1309,59	4,06%		
	halastó	15,57	0,05%		
	kert	257,94	0,80%		
	kivett	8274,22	25,65%		
	legelő	2350,38	7,29%		
	nádas	42,38	0,13%		
	rét	359,22	1,11%		
	szántó	13102,25	40,62%		
	szőlő	823,03	2,55%		
Földminőség	Átlagos és annál jobb minőségű termőföld	16207,70	50,24%		
	Átlagosnál gyengébb minőségű termőföld	6573,08	20,38%		
Zöldfelületek	Természeti terület	2555,10	7,92%		
		védett és nem védett természeti terület	2413,45	7,48%	8,7%
		exlege láp	5,17	0,02%	0,0%
		exlege szikes	136,48	0,42%	0,5%
		Önkormányzati zöldvagyon	75,75	0,23%	
		közpark	75,75	0,23%	
		egyéb		0,00%	
		Zöldfelületi jellegű különleges terület	1160,43	3,60%	

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata 2020.

A zöldinfrastruktúra hálózathoz elválaszthatatlanul kapcsolódik a felszíni és felszín alatti természetes és mesterséges (nem csőhálózatos) vizek rendszere, azaz a „kék” infrastruktúra, amely a zöldhálózat mindenkorai fejlesztetőségének is alapfeltétele. A zöldinfrastruktúra ezért mindig szorosan együtt értelmezendő és kezelendő a „kék” infrastruktúrával.

1.13.1. A települési zöldfelületi rendszer elemei

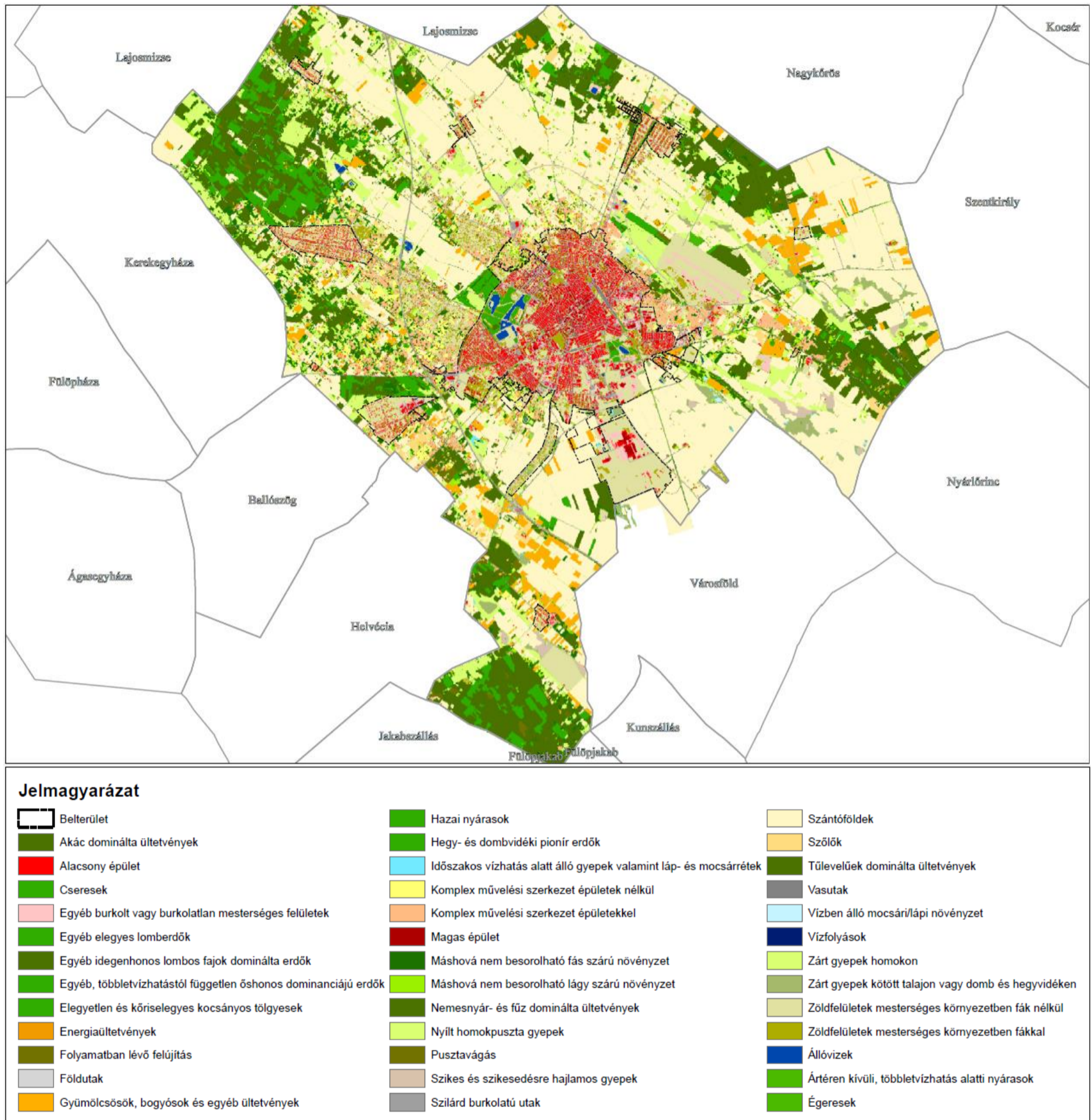
A város zöldfelületi rendszere, **zöldinfrastruktúra karaktere összetett**, sokféle elemből áll, amelyek különböző területfelhasználási kategóriákba tartozhatnak (118. ábra). A zöldfelületi rendszer elemei többféle rendszerezési elv szerint csoportosíthatók: Kiterjedés szempontjából megkülönböztethetünk felületi és vonalas elemeket, használati szempontból korlátlan -, illetve korlátozott használatú, és közhasználat elől elzárt zöldfelületi típusokat.

A külterületi zöldfelületi elemek – a zöldinfrastruktúra hálózat részei – tartósan vagy időszakosan fedett, biológiailag aktív felületek, rendeltetésük szerint elsődlegesen természeti, illetve kondicionáló célú zöldfelületekként különíthetők el. A természetiekhez az erdők és a mezőgazdasági művelés alatt álló területek (pl. szántó, szőlő- és gyümölcsös, rétek, legelők) tartoznak. Kondicionáló zöldfelület minden olyan zöldfelületi elem, ahol az élővilág természetes funkciói és folyamatai kedvezően befolyásolják a környezetet. Éles határokat húzni közöttük nem lehet, mert a mindegyik funkciójú zöldfelület kifejt környezetvédelmi, tájökológiai és tájképi hatásokat is.

A belterületi zöldfelületek (közparkok, közkertek, a zöldfelületi intézmények, a közzélzeti erdők, egyes létesítmények kertjei) ökológiai szerepük mellett használati értékük miatt jelentősek.

118. ábra: Kecskemét zöldinfrastruktúra karaktere a NÖSZTÉP alapján

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Várostervezési Osztály 2020.

1.13.1.1. Szerkezeti-, kondicionáló szempontból lényeges, valamint a zöldfelületi rendszer karakterét meghatározó elemek

Kecskemét zöldfelületi rendszerének karaktere az alábbi 37. táblázatban feltüntetett főbb területi elemek rendszerében táru fel.

37. táblázat: Kecskemét zöldfelületi rendszer területi elemei

Típus	Típus Zöldfelületi elem	terület, ha
Közhasználatú rekreációs erdők, gyepepek	Csalánosi parkerdő	67,1
	Egymilliomodik parkerdő	3,8
	Kápolna rét	19,6
	Kápolna rét melletti parkerdő	13,9
közparkok, közkertek, lakótelepi zöldfelületek	Városi, városrész szintű közparkok (külön táblázatban részletezve)	27,7
	Széchenyiváros lakótelep közterületei	52,9
	Műkertváros lakótelep közterületei	3,2
	Árpádváros lakótelep közterületei	16,3
	Hunyadváros lakótelep közterületei	5,6
	Homokbánya közterületei	2,81
Jelentős zöldfelületi intézmények	Arborétum a Mária kápolnával	61,6
	Szabadidőközpont	95,8
	Csalánosi erdő	136
	Nyíri erdő - Mogyorós tölgyes	750
	Botanikus kert	1,1
	Vadaskert	2,3
	Széktői stadion	6,1
	Uszoda és élményfürdő	6,03
	Műkerti sporttelep	12,7
	Golfpálya	35,6
	Köztemető	32,4
	Református temető	7,9
	Izraelita temető	0,6
Kegyeleti temetők (Szentháromság, Evangélikus, Szovjet)	12,3	
Közhasználatra nem szánt erdők	Vízmű véderdők	71,1
	Nyíri erdő	698,6
	Matkói erdő	639,1

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város PH. Várostervezési Osztály 2020.

Kecskemét zöldfelületi rendszere mozaikos szerkezetű, a sugaras – gyűrűs városszerkezetet követve szigetszerűen elhelyezkedő zöldfelületi elemekkel, amelyek kapcsolódását, hálózattá szerveződését a vonalas elemek, a fasorok, útmenti zöldfelületek, facsoportok segítik elő.

Belterületi zöldfelületi elemek:**Közparkok, közkertek, közterek**

Korlátlan használatú, egy vagy több funkciót szolgáló közösségi célú, zöldfelülettel fedett területek, amelyek a környező lakóterületeket szolgálják ki. A **közparkok** rendeltetése az, hogy a lakosság számára szabadon elérhető módon biztosítsa a napi és a hétvégi szabadidő szabadban való eltöltésének kedvező feltételeit a településen belül, a lakóhelyektől rövid időn belül elérhető területen. Az **OTÉK** meghatározása szerint közpark a több funkcióval rendelkező, legalább 1 ha nagyságú közhasználatú zöldterület. Az ennél kisebb felülettel rendelkező zöldterület **közkertnek** nevezhető, a közparkokhoz hasonló funkciókat, vagy annak egy részfunkcióját látják el, és kevésbé intenzíven fenntartottak.

Közpark funkciónak megfelelő, jelentős méretű és intenzitású zöldterület Kecskemét belterületén csak kevés számban, és csekély kiterjedéssel található, az ellátandó települési terület méretéhez és lakószámához viszonyítva (38. táblázat). A városrészek ellátottsága eltérő, egyes negyedekből teljesen hiányzik a közpark. A parkok egy részének kiépítettsége, állapota nem éri el a megfelelő mértéket, hasznosíthatóságuk növeléséhez szükséges a fejlesztésük, felújításuk (Czollner tér, Aradi vértanúk tere, Szimferopol tér, Műkerti közpark, Hunyadi János tér).

38. táblázat: Városrészek közpark ellátottsága

Városrész	Városrész szintű közpark	Méret, ha	Nagyobb közkert
Belváros	Gyenes tér	1,4	
		0,6	Katona József tér
Bethlenváros	Vasút kert	3,9	
		0,8	Nádasdy utcai park
		0,4	Guba park
Máriaváros		0,2	Kiskert tér
	Milliomodik hektár erdő	3	
Erzsébetváros	Czollner tér	1,1	
Szent László város (Rendőrfalu)		0,7	Újvidék tér
		0,4	Nagyvárad tér
Széchenyiváros	Aradi vértanúk tere	1,5	
	Szimferopol tér	1,4	
		1,9	Széchenyi sétány
		0,3	Széchenyiváros központ
Árpádváros	Boldogasszony tér	1,1	
		0,5	Temes tér
		0,4	Bagi László utcai közkert

Alsószéktó, Homokbánya	Melinda utcai közpark	2,7	
	Bringapark	1,6	
Szent István város (Műkertváros)	Műkerti közpark	1,6	
Hunyadiváros	Hunyadi János téri közpark	1,1	
		1,7	Hankovszky liget
Petőfiváros, Felsőszéktó		0,7	Petőfi park
		0,4	Moha-Sás utcai közkert (Sás-liget)
Hetényegyháza	-	0,7	Petrovics utcai park
Méntelek	-	0,5	Körtefa utcai park

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata 2020.

A közparkok, közkertek állapotának javítását az Önkormányzat folyamatosan napirenden tartja, de a felújítások mértéke az anyagi források előteremtése ütemében lassan halad. A projektek kivitelezéséi munkáiba a civil szervezetek és a lakosság bevonása (pl.: „Fogadj örökbe egy parkot” program keretében, 10 millió Ft - Kecskemét Egyesület) jó kezdeményezésnek bizonyult.

Több parkrekonstrukció terve és kivitelezése már elkészült (Kristály tér, Irinyi – Forradalom utcai tömbbelső, Magyar Népmese tematikus játszótér [Hankovszky Zs. liget]), más esetekben a megvalósítás előtti fázisban tart az önkormányzat (pl. Guba park, Rávagy tér, Mária utca felújításának generál engedélyezési, kivitelezésre alkalmas, egyesített tervdokumentációja, Küküllő utca - Mátis u. sarok tömb környezetrendezésének generál tervekészítése).

2015-2019 időszakban kiemelt jelentőségű minőségi zöldfelület fejlesztés történt:

Komplex közterület rehabilitáció: A Széchenyivárosban a Nyíri út – Akadémia krt. – Lánchíd utcai tömbbelsőben és Katonatelepen a Lombos utcai közparkban.

Játszó- és sporteszközök, köztéri berendezések kihelyezése, játszótérfelújítás: A Műkertvárosban a Gizella téren és a Vadaskert előtt, Hetényegyházán a Petrovics utcai közparkban, a Széchenyivárosban a Széchenyi sétányon, a Felsőkomárnoki úti játszótéren és a Czollner téren, a Nádasdy utcai és a Guba parki játszótéren, Csilléri telepi (Pázmány Péter utca) játszótéren, Temes téren, Széchenyi sétány – Fürkész játszótér.

Közterület- és zöldfelület rendezések, -fejlesztések: Magyar népmese tematikus játszótér kialakítása a Hankovszky Zsigmond ligetben, a Csalánosi erdőben közösségi tér fejlesztés, a Mercedes-Benz Sportakadémia közterületi környezetrendezése, Bringapark és pihenőpark létesítés Homokbányán.

Városi, lakossági növénytelepítések, faültetések keretében 2015-ben 220 db, 2016-ban: 59 db, 2017-ben: 178 db, 2018-ban: 487 db, 2019-ben: 656 db fa elültetése.

A zöldfelületi hiányok pótlására, új közparkok létesítésére a város belső, sűrűn beépített térségében jelenleg nincs lehetőség. A települést ölelő külső gyűrűben, és az egyre sűrűbben belakott „kertségek” területén az érvényben lévő területrendezési terv két jelentős méretű közpark létesítését irányozza elő.

További kisebb, funkcionális értékkel bíró zöldterületek, **közkertek** találhatóak elszórtan a városban, melyek mérete 1.000-8.000 m² között változik. Többjükön játszótér került kialakításra, de kiépítettségük, – a kerti berendezések, sétautak, pihenőhelyek, játszóeszközök hiánya miatt – funkcionális szerepük csekély, de a zöldfelületi hálózat kialakításához nélkülözhetetlenek.

A közcélú zöldfelületek számát gazdagítják a teleszerű beépítésű **lakóterületek közhasználatú zöldfelületei** is. Mivel létesítésük óta komplex felújításukra nem került sor, a közkertek burkolatai, berendezései elhasználódtak, rossz állapotúak. A zöldfelületek nagy százalékában a túl sűrű térállásba telepített növényzet az alulra szorulás miatt kezd elértéktelenedni, a növényállomány elöregedett, cserére, ifjításra szorul.

A **közterek** esetén a díszítő funkció az elsődleges, a használati jelentőségük nem olyan összetett, mint a közparkoké. E közösségi szabadterek közösségi találkozási pontokként is szolgálnak. Kecskemét zöldfelületi rendszerében jelentős szerepet tölt be a **városközponti gyalogos tér**, a világörökségi várományos helyszín reprezentatív megjelenésű, fásított és burkolt köztér-együttese. A növényekkel, szobrokkal, kutakkal, közterületi berendezésekkel díszített, intenzíven fenntartott köztér a településközponthoz méltó, nívós megjelenésű. A tér idős növényegyedei dendrológiai szempontból is értékesek, de a növényállomány egészségi állapota nagyfokú romlást mutat.

Fásított és burkolt közterek nagyobb, összefüggő hálózatai a lakótelepek sáv-és pontházai közötti, szervezetlen térrendszereken alakultak ki a nagyrészt burkolt, gyalogos felületek. A fásítás, a növényzet, a viszonylag kevés zöldfelület – csekély mennyisége ellenére – szerepe jelentősen megnő a nagyvárosi épített környezetben.

Zöldfelületi intézmények

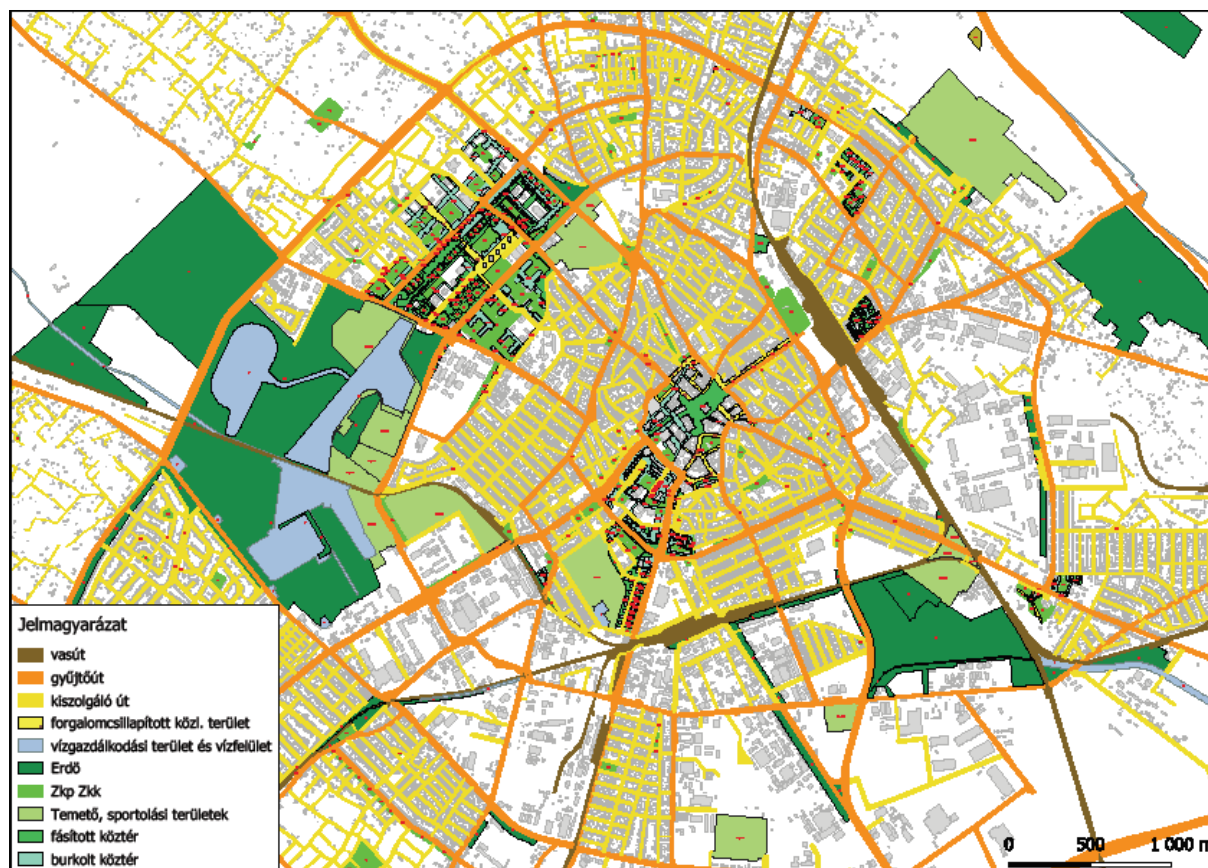
A zöldfelületi jellegű intézmények közé tartoznak a temetők, sportterületek, rekreációs és speciális funkciójú területek (119. ábra). Különböző rendeltetésű, korlátozott közhasználatú létesítmények, melyek működéséhez, funkciójuk betöltéséhez zöldfelülettel beültetett területre, keretre van szükség. Használati funkciójukon kívül jelentős kondicionáló és esztétikai szerepük is van.

A városi szintű zöldfelületi ellátást csak egy zöldfelület biztosít a településen, amely változatos funkciókkal rendelkezik: rekreációs, szórakozási, játék és sportolási lehetőséget nyújt Kecskemét és a környék lakósa számára. A **Benkó Zoltán Szabadidőközpont** 95,8 ha-os méretével, dús növényborítottságával – melynek egy része helyi természetvédelmi oltalom

alatt áll – a kistáj legnagyobb vízfelületével rendelkező rekreációs, korlátozott közhasználatú zöldfelülete, egyben a város egyik legkarakteresebb zöldfelületi egysége, amely a településszerkezet alakításában is domináns szerephez jut. Ehhez a szerkezeti egységhez kapcsolódik térben az **Uszoda- és Élményfürdő** területe.

119. ábra: Zöldfelületi intézmények Kecskemét területén

Forrás: Kecskemét Településrendezési Terv 2020.

Az 1990-es években létesült a KEFAG Zrt. kezelésében álló, 10 ha-os **Arborétum**, amely a Föld különféle tájegységeiről származó növényeken kívül a Duna-Tisza-közi Homokhátság jellegzetes növényvilágát mutatja be. Az Arborétum a város vonzáskörzetében igen jelentős élőhelye számos védett madárfajnak. Környezetvédelmi szerepén túl az Arborétum az ismeretterjesztő, rekreációs és esztétikai szolgáltatásokat is nyújt. A **Botanikus kert** 1,1 ha-os gyűjteményének karbantartásán, látogathatóságán, feltárásán javítani szükséges. A 2,3 ha nagyságú **Vadaskert** egyedi funkcióval rendelkezik, s részét képezi a Kecskemét keleti felén kialakult, sportterületet, közparkot, véderdőt is magába foglaló masszív zöld tömbnek.

Sportterületek: A városban két nagyobb szabadterei sportterület található: a Széktői Stadion a hozzá kapcsolódó Sportakadémia területével és a Műkerti Sporttelep.

Zöldfelületi intézmények közé tartoznak a **temetők**, melyek megfelelő növényborítottság esetén jelentős szerepet töltenek be a település zöldfelületi rendszerében. A kultikus célon felül kondicionáló felületként, továbbá pihenőparkként is funkcionálhatnak. A Köztemető

kevés tartalékterülettel rendelkezik, bővítésével számolni kell. A református temető még használatban van, zajlik benne temetkezés. A többi temető kegyeleti jellegű, temetkezés elől lezárt terület. A Szentháromság és az Evangélikus temetőt idős növényállománya, nagy területe és központi elhelyezkedése teszi zöldfelületi szempontból értékessé, új belterületi közparkok létrehozásának potenciális helyszínévé. A temetők összesen 53,2 ha zöldfelületet nyújtanak Kecskemétnek.

Közhasználatú erdők, gyepek

Ezek sorában kiemelendő a Csalánosi Parkerdő, a Nyíri erdő Mogyorós tölgyes területrésze, a Kápolna-rét és mellette a parkerdő melyek külterületen helyezkednek el, s részben természetvédelmi területek is. A város belterületén belül, a Széchenyiváros nyugati részén, a Nyíri út és Csabai Géza krt. találkozásánál helyezkedik el a magyarországi erdősítési program részeként létesült „Egymilliomodik” Hektár parkerdő, amely a Szabadidőpark területéhez kapcsolódik.

Közhasználatra nem szánt erdők

A Vízmű területének véderdői, valamint a Nagynyíri és Matkói erdők – a város testén belül ugyan elkülönülő, de – külön-külön összefüggő tömbjeli nagyban hozzájárulnak Kecskemét erdős karakterének megjelenéséhez.

Intézménykertek

Az oktatási, egészségügyi, rekreációs, közigazgatási létesítmények kertjei korlátozott használatú zöldfelületek közé tartoznak, de használati jelentőségük, és a használói kör nagysága miatt kiemelendő a szerepük. Növényállományuk változó minőségű és mennyiségű. A közelmúltban pályázatok keretében sor került több oktatási intézmény felújítására kapcsán a kertjüknek újjáépítésére, korszerűsítésére is, illetve új létesítmények is átadásra kerültek.

Közhasználat elől elzárt lakókertek

A lakó- és egyéb területfelhasználási egységek kertjeinek növényborítottsága adja a város biológiailag aktív felületének nagy részét, így jelentős szerephez jut a település kedvező klímájának alakításában.

Vonalas zöldfelületi elemek

A fasorok, a közlekedési létesítmények melletti zöldsávok, fásítások a települési zöldfelületi rendszer összekötő elemei, melyeknek jelentős szerepe van a szigetszerűen elhelyezkedő zöldfelületi elemek összekötésében, összefüggő zöldfelületi rendszer kialakításában, az esztétikus utcakép megjelenítésében.

Kecskemét harmonikus mezővárosi arculatához hozzájárul az egységes városi út- és utcafásítások, betelepített zöldsávok, fásított gyalogos sétányok, terek megléte is. Különösen

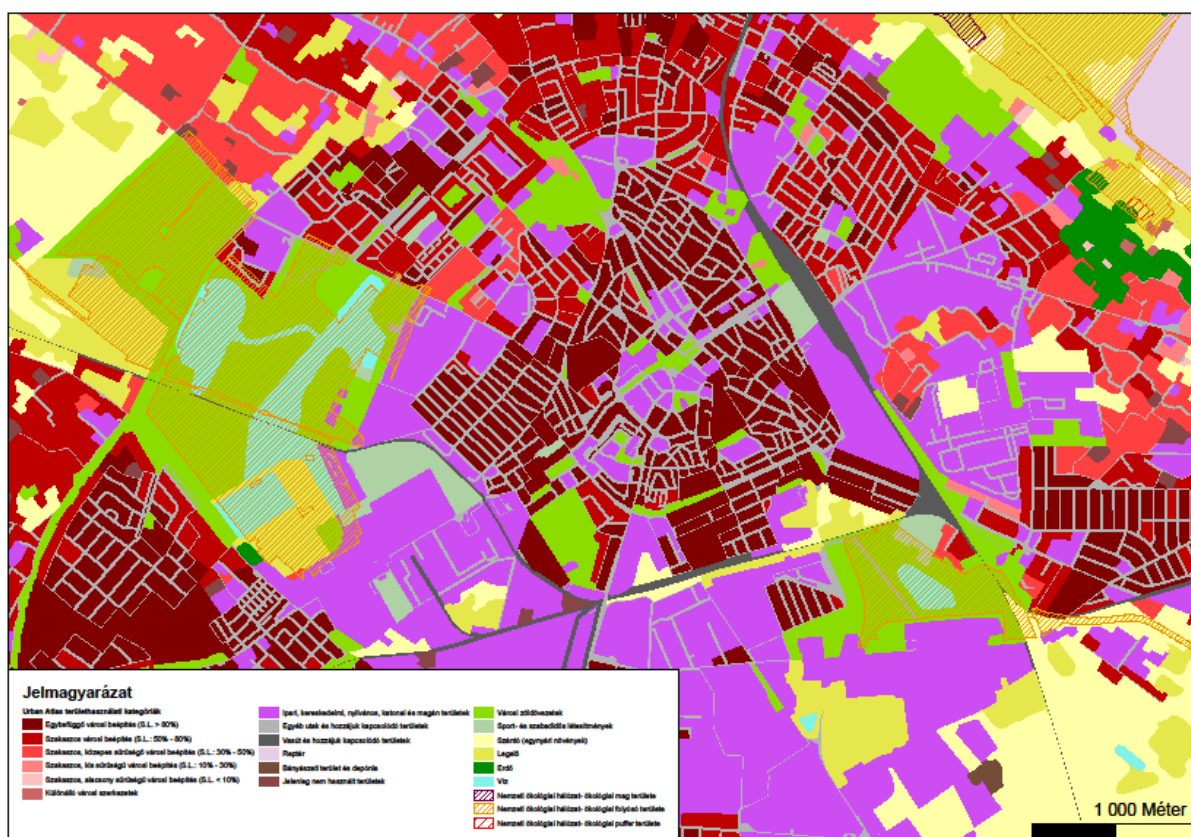
szép utcakép jön létre ott, ahol egységes, azonos korú és fajú egyedekből áll a fasor, így kiemelendő a Rákóczi út, Nagykőrösi út, Ady E. u., Műkerti sétány. A központi belterület 50-55.000 db fájából fasor, illetve fasor maradvány csak kisszámú közterületen található (pl.: Nagykörút, Kápolna utca, Csokonai u., Klapka u., Batthyány u., Petőfi S. u., Dózsa Gy. út, Nyíri út, Akadémia krt., Március 15-e út, Budai u., Kerkápoly u., Csabai G. krt., III. Béla krt.). A város ennek az adottságnak a megőrzésére kiemelt hangsúlyt fektet, a fasorok megújítása, újak létesítése folyamatosan zajlik. Sajnos a frissen telepített fák megmaradási aránya a fenntartási hiányosságok miatt nem kielégítő. A legtöbb utcában vagy hiányoznak a fasorok, vagy csak néhány, szórta elhelyezkedő, különböző típusú faegyed található, így a zöldterületi elemek rendszerré szerveződése nehezen valósul meg.

Az utóbbi évek dinamikusan növekvő gépjármű száma és a közúti forgalom növekedése erősen lerontotta az utak menti zöldsávok minőségét. Az intenzívebb beépítésekkel, a jelentős zöldsáv-leburkolások miatt csökkenő tendenciát mutat az utak melletti zöldfelületek mennyisége, ezzel együtt a területek csapadékvíz szikkasztó képessége.

1.13.1.2. Zöldfelületi ellátottság értékelése

Kecskemét belterületi zöldfelületi rendszerét az apró, mozaikos elrendeződésű közparkok, közkertek, jellemzik. Nagyobb összefüggő tömbökben elhelyezkedő zöldfelület jellegű különleges területek, közjóléti erdők a belterület ÉNY-i részén található (az ún. „zöld ék”), emellett kisebb mértékben a délkeleti városhatárnál (120. ábra). A zöldfelületek városon belüli eloszlása eléggé egyenlőtlen. A közparkok, közkertek mind mennyiségükben, mind elhelyezkedésükben, mind pedig potenciájuk kihasználásában (ld. minőség) nem érik el a kívánt szintet. A városi zöldfelületi rendszerben hiányosságok tapasztalhatók.

120. ábra: Települési zöldfelületi rendszer - Kecskemét belterület valós állapotú felszínborítottsága szerint

Forrás: Urban Atlas 2018.

A **Kecskeméten** élő 110.373 fő lakossal számolva, a **városi zöldterületi ellátottság** (75,75 ha közpark közvagyonot alapul véve) $6,86 \text{ m}^2/\text{fő}$ – **nagyon alacsony**. A WHO ajánlása (Russo A, Cirella GT 2018) az egy főre eső zöldterület nagyságának minimumaként a $9 \text{ m}^2/\text{fő}$, ideálisként az $50 \text{ m}^2/\text{fő}$ határozott meg.

A településen vizsgált közhasználatú közparkok, közkertek, közterek tekintetében elmondható, hogy számuk kevés és még a meglévőknél is – a legtöbb esetben – hiányzik a szakszerű kialakítás, hiányos a kiépítettségük és növényfedettségük. Az említett problémák akadályozzák, hogy a települési közparkok, közkertek és közterek biztosítsák minden városrész lakósa számára a mindennapi felfrissüléshez, szabadidős tevékenység eltöltéséhez

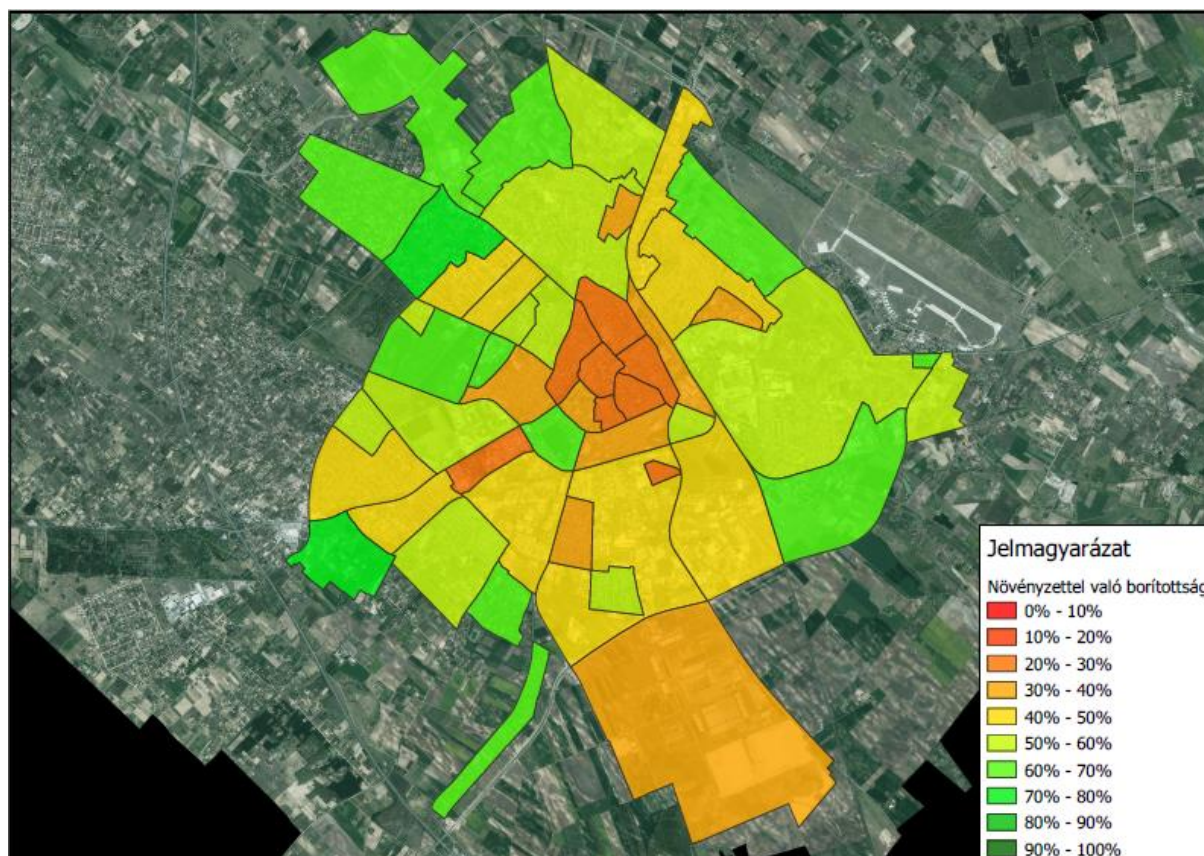

szükséges megfelelő helyszínt, így nem tudnak hozzájárulni a közösségi találkozóhelyek biztosításához sem. Ezért fejlesztésük javasolt.

A városban az **összefüggő fasorok, zöldsávok csak szakaszosan találhatók meg**, ezek hiánya következtében hatékony, közvetlen kapcsolat nem biztosítható a tömörszerű zöldfelületi létesítmények és a pontszerűen elhelyezkedő belterületi zöldfelületi egységek között, így a környező erdők, természeti területek és egyéb kondicionáló zöldfelületekkel való kapcsolat sem folyamatos. A vonalas zöldfelületi elemek hiányainak pótlása, fejlesztése szükséges a zöldfelületi elemek rendszerré fejlődése, ezáltal hatékonyságának növelése érdekében. Az utcafásításra ajánlható fajok listája – amely már figyelembe veszi a klímaváltozás várható hatásait is – elkészült, amely a Kecskemét Megyei Jogú Város településképeznek védelméről szóló 16/2017. (IX.21.) önkormányzati rendelet 6. mellékletében közzétételre került.

A településen belül megfigyelhető, hogy az egyes városrészek zöldfelületi ellátottsága eltérő (121. ábra). A zöldfelületek használati és esztétikai értéke is jelentős eltéréseket mutat városrészenként.

121. ábra: Kecskemét központi belterület zöldfelületi ellátottsága

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Várostervezési Osztály 2019.

A városközpont közterei révén, valamint a teleszerű beépítésű lakóterületek a közcélú zöldfelületek mennyisége révén a Belváros és a Széchenyiváros, Árpádváros a legjobban

ellátott közhasználatú zöldfelületekkel. Az intenzíven fenntartott zöldfelületi elemekben a Városközpont a leggazdagabb, itt a legmegfelelőbb a zöldfelületek esztétikai megjelenése, gondozottsága, a kertek felszereltsége. A díszítő értéket növelő és a változatosságot fokozó virágok, cserjék aránya is itt, a turisták által leginkább látogatott városrészben a legnagyobb. A lakótelepek zöldfelületei extenzív fenntartásúak, a folyamatos karbantartás, ifjítás hiánya már megmutatkozik, megjelenésükben kevésbé változatosak. A Máriaváros és Felsőszéktó zöldterületben szegény – valódi közparkkal nem rendelkeznek -, de itt található a legnagyobb területű zöldterület jellegű különleges területek, a „zöld ék” sport- és speciális területei, a Szabadidőpark, amely hozzájárul a városrészek zöldfelületi ellátásához. A város délkeleti részén (Kossuthváros, Rákóczi város, Szent László város) szinte teljesen hiányzik a zöldterület. Kecskemét különálló belterületeinél csak közkerti szintű az ellátás.

A külterület mezőgazdasági karakterű művelt táj. Természetszerű térségekkel, védett természeti területekkel kismértékben rendelkezik a városkörnyék. A kecskeméti táj sajátos adottsága a részben gyenge termőhelyi adottságú területeken, részben a belterület szélein finom mikro-domborzatú területeken kialakult kertségek megléte, megmaradása. Ezek a kertek különböző mértékben műveltek, de mindenképpen különös zöldfelületi arculatai a városnak, még akkor is, ha számos városépítészeti, tájlesztési és településüzemeltetési kérdést vetnek fel, de zöldfelületi karakterük feltétlenül érdekes és védendő.

A külterület 56%-án mező-, 18%-án erdőgazdálkodás folyik. A kompakt város kialakításának igénye és elve ellenére, Kecskeméten a kivett terület mennyisége évről-évre növekszik (és ezek jellemzően nem a gyenge minőségű termőföldeket érintik), ami jelenleg 25%. Ezzel is összefüggésben, továbbá a jellemző gazdálkodási technológia és a klímaváltozás hatására napjainkra a művelt mezőgazdasági táj és termőtalaj is védelemre szorul.

1.13.2. A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái

A város területén a természetes és természetszerű növényállomány egyre fogyatkozik, az elmúlt évtizedek gazdasági és társadalmi folyamatai, az átalakuló területhasználat, valamint a változó klimatikus viszonyok nem tettek jót az eredeti növénytársulásoknak. **Átalakulóban van** – az amúgy is mozaikos – **mező- és erdőgazdasági dominanciájú kultúrtáj,** amit többek között a külterület növekvő számú műveletlenül hagyott – gyakran egyre rendezetlenebb, szemetesebb – területeiből is érzékelhetünk. A mikroklimatikus kondicionáló és az ökológiai hálózati szempontból kiemelten fontos, egységes zöldinfrastruktúra-hálózat kialakulását gátolja, hogy egyre nagyobb számban jelennek meg a nagytáblás szántóterületek, illetve másik végletként, a tanya és az azt körülölelő művelt területek között (a 6.000 m² és annál nagyobb területeken, a művelési ág fenntartása mellett) az elsődlegesen lakás céljából épült épületek. A telkek legtöbbször jellegtelen – nem ökológiai szemlélettel létesült – „díszkertként” kerülnek hasznosításra, miután az értékesítésre kínált területek agrárművelése háttérbe szorul, párhuzamosan az elmúlt évtizedben tapasztalt agrárgazdálkodás leértékelődésével. A táj átalakulása, a változóban lévő területhasználat,

valamint a külterületen megjelenő tömeges lakhatási célú kitelepülés (szétterülő település) **rengeteg problémát gerjeszt elsősorban a külterületi zöldinfrastruktúra rendszerében.**

Mindemellett a város közel 100 éve tartó iparosításával és motorizáció előretörésével párhuzamosan, **a korábban természeti célú területhasználatok jellemezte zöldinfrastruktúra karakter, a rekreációs (közjóléti) és turisztikai célú funkcióváltás felé is elmozdulóban van.** A külterületi lakosság jelentős része a közvetlen földműveléstől, illetve a termőfölddel kapcsolatos gazdálkodási tevékenységektől mára elszakadt, s ezzel együtt az életviteli szokások Kecskeméten is egyre inkább nagyvárosias jelleget öltenek. Utóbbi egyik meghatározója a rekreációs és közjóléti zöldfelületekre (pl. parkok, kertek, parkerdők) és az urbánus zöldfelületi kapcsolatok kialakítására jelentkező (zöld utak, zöldbe ágyazott kerékpáros- és kocogóutak, lovaglótutak - „green flow”, stb.) egyre határozottabb társadalmi igény. Ebben az átalakulási folyamatban az emberek zöldfelületekhez való viszonya alapvetően bizonytalanná, kettősé vált. E bizonytalan ember-természet (ember-zöldfelület) kapcsolatrendszerben és egyéni, illetve köztudatban hirtelen – hozzávetőlegesen másfél évtizede – hangsúlyos elemként jelent meg a klímaváltozás fenyegetése (és immár élménye is), az ebből adódó tehetetlenségérzéssel és cselekvéskényszerrel. Utóbbiak egyre gyakrabban határozott és hangos lakossági és civil kezdeményezésekben, akcióban, programokban nyilvánulnak meg.

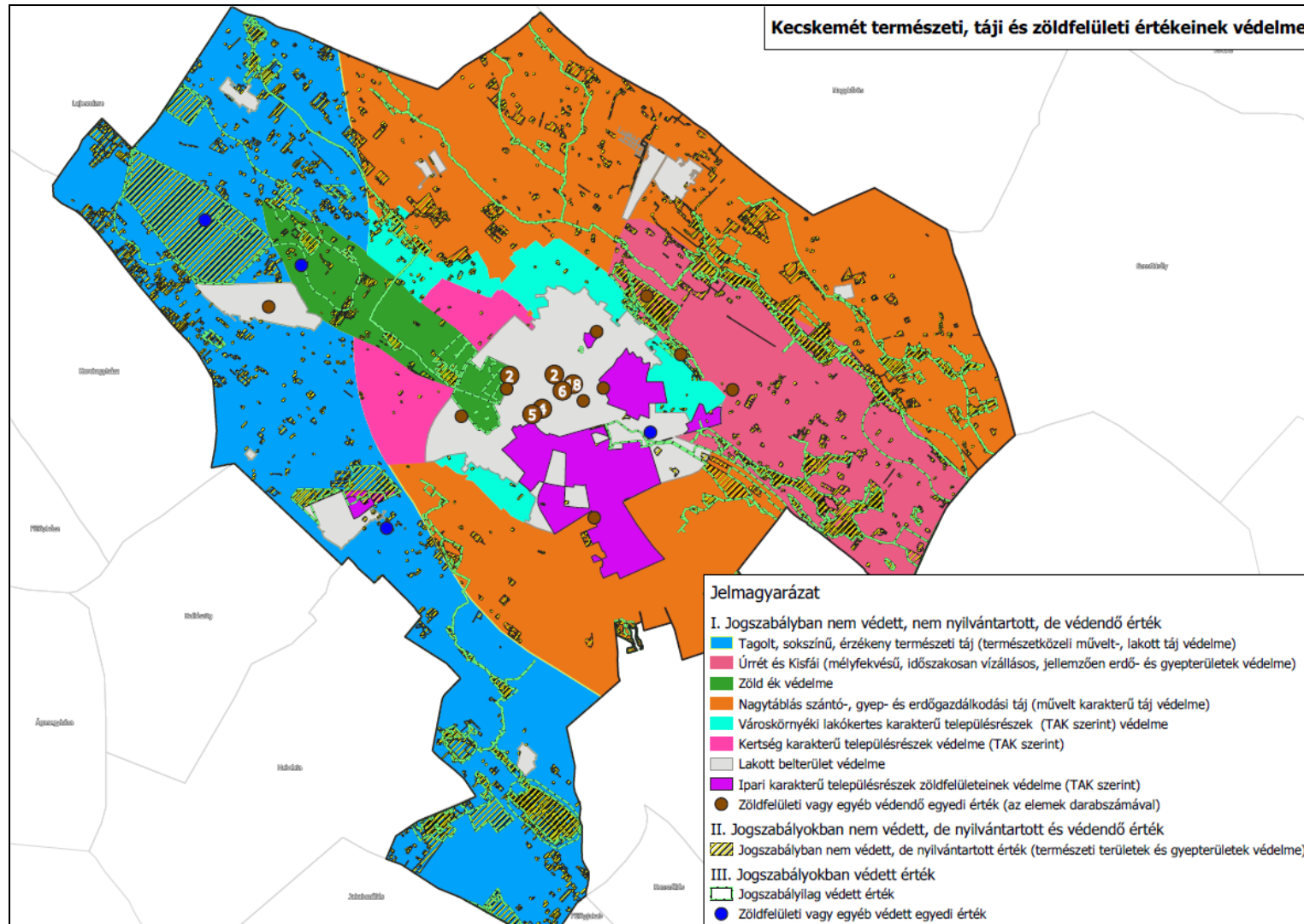
A fentieket összegezve egy rekreációs és közjóléti (díszkertek és közcélú-közhasznú parkok) zöldfelületekre „kiéhezett”, – ugyanakkor a saját környezetében a zöldinfrastruktúra fontosságát még fel nem ismerő – egyúttal a klímaváltozás negatív hatásainak ellensúlyozását (pl. védelmi rendeltetésű és CO₂ megkötő zöldfelületek telepítése) egyre inkább igénylő és szorgalmazó kecskeméti társadalom képe rajzolódik ki, melyben ugyanakkor jelen van (nem is elhanyagolható mértékben) a közömbös, közönyös vagy adott esetben destruktív gondolkodásmód és tettek is.

Még mindig alapvető a lakosság és az üzleti szereplők körében az ökológiai ismeretek és az ökológiai szemlélet általános hiánya, így kijelenthető, hogy a zöldfelületi értékválság elsődlegesen ebből fakad.

Elsősorban az alacsony zöldfelület- és zöldterület ellátottság miatt, jelentős **problémát okoz az érzékeny és/vagy védett természeti területek rekreációs és turizmusterhelése**, illetve a turizmusfejlesztési törekvések. Ezen területek Kecskemét közigazgatási területén már csak jelképes mértékben találhatók meg és degradációjuk folyamatos - mindebből adódóan értékük, de sebezhetőségük is egyre nagyobb (122. ábra).

122. ábra: Kecskemét természeti-, táji- és zöldfelületi értékeinek védelme

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Várostervezési Osztály 2020.

Példák:

A Kápolna-rét helyi jelentőségű védett természeti terület városszerkezeti elhelyezkedéséből és a város alacsony zöldfelület és zöldterület ellátottságából adódóan is a rekreációs zöldfelülethasználat (pl. kutyafuttatás), egyes rendezvények, illetve hobbisportok célterületévé vált, miközben a védett természeti értékei megőrzéséhez alapvetően szükséges időszakos vízállásos helyzet, immár 10. éve maradtak el. Előfordult már a réten a téli időszakban hóolvadáskor, illetve jégborította állapotban is autós „rallyzás”. A természetvédelmi kezelési terv intézkedései lényegében nincsenek végrehajtva, illetve sokkal szigorúbb használati szabályokra lenne szükség, amelyet pl. egy felállítandó tájgondnoki/természeti terület gondnoki rendszer keretében lehetne hatékonyan betartatni.

A Nyíri erdő Natura 2000-es, illetve a **Mogyorós tölgyes** helyi jelentőségű természetvédelmi területen az erdő természetességi állapota fokozatosan romlik, az inváziós fajok (akác, selyemkóró) soha nem látott mértékben hódítottak teret. Ezzel együtt a tölgyállomány természetes megújulási képessége minimális (tölgy magoncok elhalása), mindez feltételezhetően a talajvízszint süllyedés és a klimatikus változás együttes hatásának tudható be, illetve további negatív hatások is szerepet játszhatnak.

A belterületek – különösen a központi belterület – **tekintetében** megállapítható, hogy a népességszámhoz viszonyítva **jelentős közjóléti zöldfelületi hiány** mutatkozik. A meglévő zöldfelületek esetében is kedvezőtlen adottság a jellemzően kis méret és a szétszórt elhelyezkedés. Nagyon **hiányzik a belterületen, vagy annak közvetlen közelében néhány nagyobb méretű, legalább 3-5 ha nagyságot elérő közjóléti zöldfelület, városi szintű közpark**, melyek növényzete, kiépítettsége is alkalmas a közeli lakónépesség igényének napi szintű kielégítésére.

A belterületi közhasználatú zöldfelületek-zöldterületek, ezen belüli is **a történeti Főtér** esetében a mindennapi **kulturált zöldfelület használat hiánya és a rendezvények okozta terhelés** jelent gondot. Alapvető jelentőséggel bír ezek esetében a megfelelő tervezés (a használati szempontokra épülő parkszerkezet, növényfajták) nyomán kialakítandó zöldfelület és annak jó színvonalú fenntartása. Különös hangsúly helyeződik tehát arra, hogy hol milyen arányban alakítjuk a zöld- és burkolt felületeket, a növényalkalmazás pedig a „stressztűrő képesség” alapkritériumán kell, hogy alapuljon. Bizonyos terhelési szint felett bármilyen növényzet kipusztul. Két példa: a Szabadság téri növényállomány 2014-es felújítása után a rendezvényterhelések rövid idő alatt óriási pusztítást okoztak, míg a Vasútkert megfelelő burkolt felületi arányaival alulhasznosított.

Az utóbbi néhány évtizedben a – növekvő parkolási igénynek köszönhetően – **belváros lakóutcái jelentős mértékben „elfátlanodtak”**, ezzel együtt a telkek zömét szinte teljesen leburkolták, sok helyen (pl. Villanegyed, Széchenyiváros, Arborétum-lakópark és környezete, Arborétum előtt a III. Béla krt. menti terület) általánossá vált a zöldfelületeken történő

parkolás. Hasonló folyamatokat figyelhetünk meg az újonnan kialakított lakóterületek (pl. Bogovicsfalu keleti része, Petőfiváros északi része, Alsószéktó nyugati fele, Kadafalva, Halasi úti kiskertek) egyes területein is. Érdekes, hogy ez a 2-3 évtizede indult folyamat napjainkra hozzájárult ahhoz, hogy egyre többen keresik a városszéli, „szabadabb zöld” környezetben elhelyezkedő lakhatási lehetőségeket is, ezzel újabb zöldfelületi, területhasználati változást indukálva.

A város más területein, ahol **utcafásítások** történtek, ezeknél **az utcáknál megállapítható, hogy a faállomány többsége eltérő korú, vegyes fajtaösszetételű és egészségi állapotában, megjelenésben is rendkívül különböző.** Az idősebb állomány jellemzően rossz egészségi állapotú, drasztikusan csonkolt (pl. Ady Endre utca, Rákóczi út), a fiatalabb állományok gyakran sűrű telepítésűek sok alulra szorult egyeddel, ezáltal a növények egy része torzult koronájú.

Mint a részletes helyzetfeltárásból látható, a **közparkok száma és kiterjedése alatta marad a szakmai ajánlásoknak**, többségük esetében elmondható, hogy **hiányos a kiépítettség és a növényzettel való ellátottság.** Jó példa erre Széchenyiváros esete, amely lakónépességét tekintve megfelel egy magyarországi középvárosnak, zöldfelülettel és a mai kor igényeinek megfelelő funkciójú és minőségű közparkokkal történő ellátottsága azonban igen alacsony. Zöldfelületeinek jelentős része 30-40 éve került telepítésre, gyakran gyorsan növekvő ún. „pionír” növényekkel (pl. nyír- és nyárfa), sűrű térállásban (igaz, ezek egy részének leváltása elkezdődött). A jelzett terület növényállománya napjainkra kezd kiöregedni, vagy az alulra szorulás miatt teljesen elértéktelenedni.

A zöldfelületi rendszer területi elemeit elsősorban **útmenti fasorok, védőfásítások, gazdasági területeket elválasztó véderdők** kapcsolják össze, már ott, ahol megvannak (a város keleti és déli alapvetően gazdasági területei környékén hiányos a rendszer, de a városba bevezető utak mentén sem történtek meg minden esetben a szükséges beavatkozások). Azokon a területeken, ahol az elmúlt évtizedekben részben, vagy egészben kiépültek a fasorok, ott viszont sok esetben a karbantartások és további fejlesztések maradtak el, melynek következtében jelentős por- és zajszennyezés is terheli az említett területek közelében élőket.

Kecskemét zöldfelületi rendszere – mint a fentebb leírtak alapján is látható – egyszerre küzd mennyiségi és minőségi problémákkal, melyek a jelentkező lakossági építkezések és a vállalati telephelyfejlesztések, valamint az infrastrukturális igények és a klímaváltozás következtében a jövőben még tovább erősödhetnek.

Mennyiségi problémák:

- A közcélú és nem közcélú városi zöldfelület, illetve a zöldterület (közpark és közkert) ellátottság alacsony szintje, valamint hálózatosságának alulfejlettsége.
- Az erdősítésre javasolt területek (OTrT-ben előírt arányú) megvalósíthatóságának területi, telepíthetőségi korlátjai.

- A zöldterületek nagy része kis méretű, nincs lehetőség belőlük többfunkciós közpark, közkert kialakítására, és újak létrehozása a belső területeken, a városfejlődés során kialakult sajátos beépítési viszonyoknak köszönhetően, rendkívül nehezen lenne megvalósítható (pl. burkolt közterületek és felszíni parkolók visszabontása). Emellett keresni kell zöldfelületek növelésének, kialakításának új módozatait (pl. vertikális kertek, zöld térfalak, extenzív zöldtetők, esőkertek). Ilyen típusú zöldfelületi kialakítások még csak elvétve (legtöbb esetben csak tervi szinten) találhatók a városban. A jelzett – új típusú – zöldfelületi megoldások elterjesztéséhez a városnak elsősorban szabályozási elképzelések, illetve az ösztönzést segítő (a lakosság, a vállalkozók és a lehetséges beruházók érdekeltté tétele) és a szemléletformálást célzó ajánlások állnak rendelkezésre.
- A gazdasági- és az új kialakítású lakóterületeknek alacsony a zöldfelületi intenzitása.
- A városnak nincs jelentős, magas ökológiai értéket képező természeti környezete, amely a belterületi zöldfelületek kondicionáló hatását nagymértékben erősítené.
- A zöldfelületi beruházásokra csak pontszerűen kerül sor; koncepciózus, hosszabb távra tervezett, ütemezett, következetesen végrehajtott nagyléptékű és rendszerszintű zöldfelületi beruházás anyagi források hiányában napjainkig nem történt.
- A burkolt felületek (pl. felszíni gépjármű parkolók) folyamatosan növekvő helyigényével a zöldfelületek tendenciózus elépítése, megszűnése járt együtt. Egyes városrészekben, utcákban az útmenti zöldsávok szinte megszűntek az illegális, parkolási célú burkolatépítések, fakivágások, vagy csak a zöldfelületen történő parkolás következtében. A közlekedési területek zöldsávjainak csökkenése a csapadékvíz elhelyezési, -szikkasztási gondok növekedésével is jár.

Minőségi problémák:

- Hiányzik a teljes közigazgatási terület minden zöldfelületi elemét érintő *zöldfelületi kataszter*, illetve ezen belül a részletes kertészeti szakmai felmérésen alapuló *közterületi fakataszter*, amely a vizsgálati, értékelési, javaslati, fejlesztési tervek alapját szolgáltatná.
- Nem készültek még el a települési zöldfelületgazdálkodás helyi szaktervi és jogszabályi alapjai: *Zöldinfrastruktúra Hálózat Nyilvántartási, Védelmi, Fenntartási és Fejlesztési Terve* (zöldinfrastruktúra terv, rövidítve: ZIT) és egy *új zöldfelületgazdálkodási önkormányzati rendelet*.
- A *zöldterületek jelentős része*, különösen a kevésbé frekventált területeken, *alulhasznosított* (kerti berendezések elavultak vagy hiányoznak, sétautak hiányoznak).
- A nem frekventált területek közhasználatú zöldfelületeinek gondozása nem megfelelő, *a gyér növényborítottság esztétikai, városképi és használati szempontból is kedvezőtlen*. A frissen telepített fák túl nagyarányú elhalása is jelzi a közterületi

zöldfelületek fenntartásának hiányosságait kapacitáshiány, ill. az anyagi források korlátozott volta miatt.

- A *zöldfelületek öregedése* általános probléma, a város egyes közparkjainak, fasorainak növényállománya elöregedett, azaz ökológiai és kondicionáló képessége csökkent. A felszín alatt vezetett közművek iránti szükséglet növekedésével a közterületeken a növényzet – elsősorban a fák – élettere egyre csökken. A történeti Főtér térrendszerének növényzete is romló állapotban van, amelyhez hozzájárul a rendszeresen fellépő túlzott igénybevétel (pl. fesztiválok) is.
- Hiányzik a városi, városrészi, illetve akár táji léptékű *zöldfelületfejlesztések önkormányzati forrásalapja*.
- A zöldfelületekre vonatkozó, a helyi építési szabályzatban, illetve a helyi településképvédelmi rendeletben meghatározott előírások (zöldfelületi arány és színteztettség, a parkolóhelyenként kötelező fatelepítések stb.) betartatása, ellenőrzése, a tervezési, létesítési és fenntartási hiányosságok büntetése nem történik meg.
- A város és térségének természeti környezeti problémái (pl. természetes vízfelület hiánya, kiporzás, csökkenő talajvízszint, a talajok tápanyagvesztése) a klímaváltozás, szárazodás kedvezőtlen hatásaival tovább nőttek. Ezek csökkentése a zöldfelületeken a növénytelepítéshez jól megválasztott fajok alkalmazásával lehetséges, és vízvisszatartó megoldások alkalmazásával (esőkertek), a csapadék helyben történő hasznosulását elősegítő módon történő burkolatépítéssel, mezőgazdasági területeken a környezettudatos, ökológiailag fenntartható természetstechnológia elterjesztésével. Már kidolgozásra került a Településképi rendeletben az újabb viszonyokat toleráló fafajok, -fajták javasolt listája.
- Az OTrT-ben kijelölt erdősítésre javasolt területek (pl. Talfájában) talajminősége közepes, megfelelő. A kialakuló erdőöv szerkezeti elhelyezkedése kedvező: északnyugatról (az uralkodó szélirány felől) védi a lakott területeket. Konfliktus a tervezett erdősítés fafaj alkalmazásában rejlik. A Szegedi Tudomány Egyetem kutatásai kimutatták, hogy a nagytömegű erdők, főleg a nyárasok, nagymértékű talajvíz kivételre és párologtatásra képesek, amellyel tovább csökkentik a talajvízszintet, miközben a szárazodó éghajlati körülmények között inkább a csapadék helyben- és talajban tartása lenne a kedvező. A Nemzeti Erdőtelepítési Program keretében a pályázók inkább a gyorsan növekvő, s nagyobb megtérülést hozó nyárfák és akácok telepítését választják a jobb ökológiai hatású, honos keményfa-fajokkal szemben.

1.14. Az épített környezet vizsgálata

1.14.1. Területfelhasználás vizsgálata

Kecskemét közigazgatási területét úgy is szokták jellemezni, hogy nagyhatárú alföldi mezőváros. A központi belterületet nagy kiterjedésű külterület veszi körül, melyben úgynevezett egyéb belterületi egységek „úsznak” (Hetényegyháza, Méntelek, Talfája, Katonatelep, Szarkás, Halasi úti kiskertek, Borbás, Kisfái, Matkó, Kadafalva). Ezek az egyéb belterületi egységek egyébként jelentős népességgel (kb. 11.500 fő) és épületállománnyal bírnak (közel 7.000 db), csakúgy, mint a külterületek (lakosság száma: ~18.500 fő). Kecskemét közigazgatási határának mintegy 83,5%-át képezik az említett külterületek, s a belterület aránya a többi magyarországi településhez képest kifejezetten alacsony, nem éri el a 13%-ot (39. táblázat).

39. táblázat: A területfelhasználás mérlege a hatályos TRT alapján

	Terület megnevezése	Terület mérete (ha) 2014	Terület aránya a közigazgatási területhez viszonyítva	Terület mérete (ha) 2020	Terület aránya a közigazgatási területhez viszonyítva
	Közigazgatási terület	32 257,61		32 257,61	
A közig- terület felosztása	zártkert	1211,35	3,8%	1206,48	3,74%
	belterület	4117,64	12,8%	4187,04	12,98 %
	külterület	26 928,62	83,5%	26 864,09	83,28%
Település rendezési terv terület- felhasználási egységei	erdő terület	4416,43	13,7%	5744,2	17,81%
	gazdasági terület	1992,61	6,2%	2183,9	6,77 %
	közlekedési terület	1677,58	5,2%	1618,58	5,02 %
	lakó terület	2093,51	6,5%	2062,87	6,39 %
	különleges terület	1005,9	3,1%	868,97	2,69
	vegyes terület	348,61	1,1%	486,287	1,5 %
	vízgazdálkodási terület	335,98	1,0%	367,90	1,14 %
	zöldterület	67,15	0,2%	75,91	0,23 %
	mezőgazdasági terület	20 319,45	63,0%	18 629,44	57,75 %

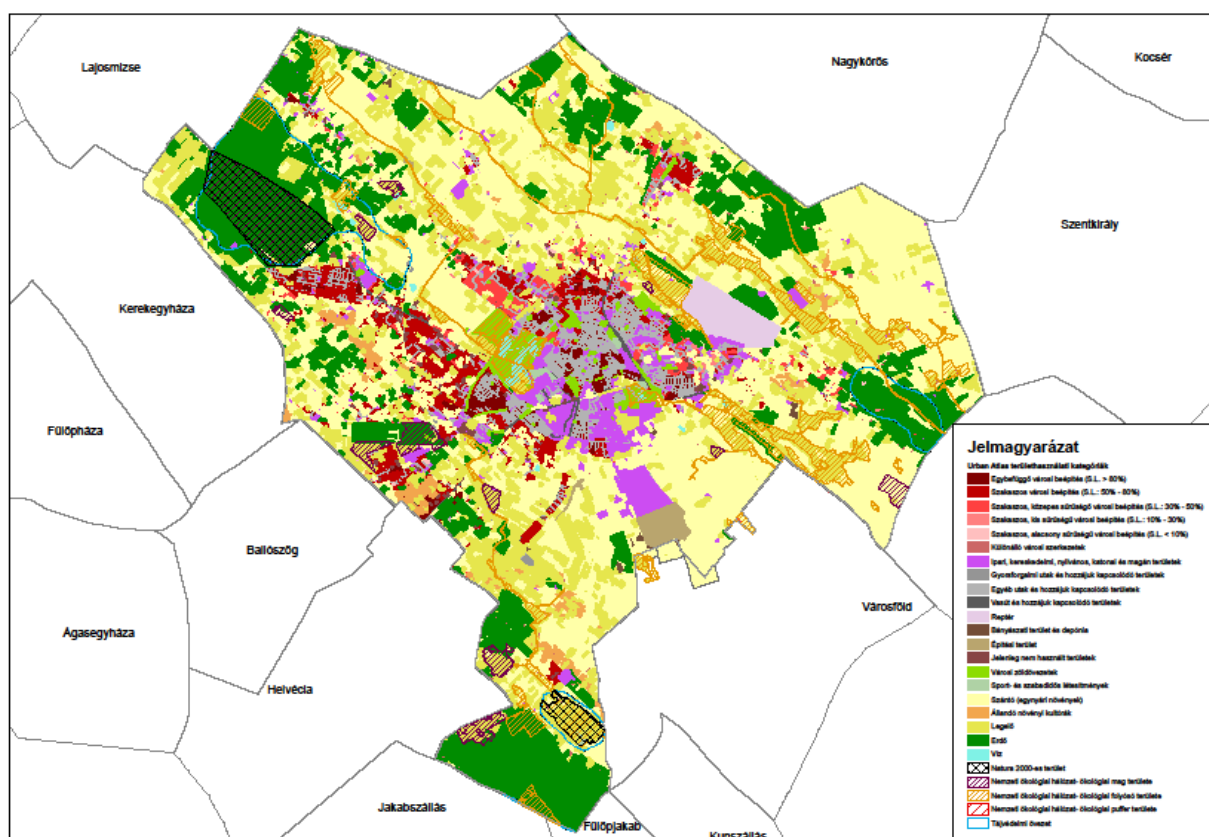
Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata 2014. és 2020.

A Kecskemét közigazgatási területének területhasználati rendszere bár erőteljes átalakulást mutat, még mindig magán viseli a mezővárosi múlt örökségeit, mint például a jelentős kiterjedésű mezőgazdasági területeket. A táblázat adataiból is jól látható, hogy a területhasználatot még napjainkban is erőteljesen meghatározzák a természeti körülmények és adottságok. A közigazgatási terület nagyobb része (57,75%-a) mezőgazdasági terület, de a 2014-es bázisidőszak óta az agrárterületek aránya jelentős mértékben (majdnem 1.700 ha-al) csökkent. Nem túl jelentős az erdőterületek kiterjedése (17,81%, ami jócskán elmarad az országos 25,2%-os átlagtól), de a 2014-es felmérés óta több mint 1.300 ha-ral nőtt. A

természeti adottságok, mint a talajok minősége, a vízzel történő ellátottsága, alapvetően meghatározza az átlagosnál jobb mezőgazdasági területek, vagy éppen az erdők elhelyezkedését (123. ábra). Növekedés mutatkozik a gazdasági területek (közel 200 ha-os bővülés) és a vegyes terület kategória tekintetében, ugyanakkor a különleges területek aránya kis mértékben csökkent, a beépítésre szánt területen belüli átszervezés miatt. Kedvező folyamatként értékelhető, hogy – ha csak kis mértékben is, de – növekedett a zöldterületek és vízgazdálkodási terület besorolású egységek területi kiterjedése, amely egyfajta válasz lehet a klímaváltozás elleni küzdelemben.

123. ábra: Kecskemét valós állapotú felszínborítottsága

Forrás: Urban Atlas 2018.

Ugyancsak a természetföldrajzi viszonyok és adottságok határozzák meg a természetvédelmi területek, vagy éppen a (zöldség- és gyümölcsstermesztésre alkalmas) zártkertek helyét, illetve a területhasználat módját. Helyi sajátosság, hogy a „zártkertek” egy jelentős része beépítésre szánt övezeti besorolást kapott az OTÉK alapú településrendezési terv jóváhagyásakor 2005-ben. A volt zártkertek közül a Máriahegy, Felsőszéktó, Katonatelep, Halasi úti hobbik területét a településrendezési terv már kertvárosias (Halasi úti hobbik), falusias (Katonatelep) és falusias lakóterület Lfk (Máriahegy, Felsőszéktó) beépítésre szánt lakóterületekbe sorolta. A Szolnokihegy volt zártkertjeit pedig már a 2005-ös felülvizsgálat „Gksz” (kereskedelmi szolgáltató) beépítésre szánt területbe sorolta át.

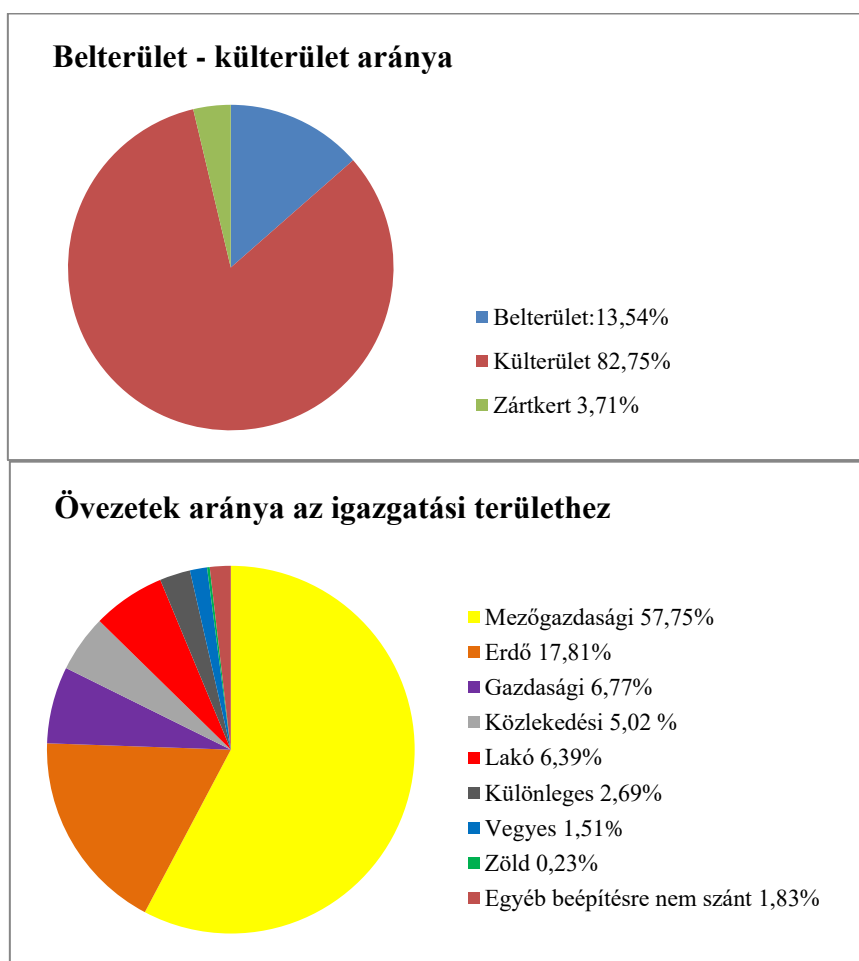

Ahol nem figyelhető meg, vagy foltszerűen jelenik meg a területhasználatot egyértelműen meghatározó kedvező természetföldrajzi adottság, ott mozaikos a területhasználat és megjelennek a lakóterületek. Ezt támasztja alá, hogy egyre jellemzőbb a mezőgazdasági területek „lakhatási” célú használata. A lakás céljára szükségtelenül nagy telkeket bevetik fűvel, mezőgazdasági használatuk nem jellemző, sőt egyáltalán nem művelik konyhakertként sem, így a korábbi termőföldek egyre fogynak. Az elmúlt években a „zártkert” művelési ágú telkeket ingyen ki lehetett vonni a művelésből, amely sok esetben lakótelek létesítésére irányult. A kevésbé értékes területen a beépítés is sűrűbb lehet, amit láthatunk a nem központi belterületek (pl. Hetényegyháza, Borbás, Katonatelep, Kadafalva) esetében is.

1.14.1.1. A település szerkezete, a helyi sajátosságok vizsgálata

A közigazgatási terület ingatlan-nyilvántartási és a településrendezési terv területhasználati egységei szerinti tagozódását a 2014-es és 2020-as állapot feltüntetésével az alábbi 124. ábra mutatja.

124. ábra: Kecskemét közigazgatási területének felosztása ingatlan-nyilvántartás és a TRT területhasználati adatai alapján

Adatok forrása: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata 2020.

Látható, hogy Kecskemét kiterjedt külterülettel, s még mindig jelentős mezőgazdasági hasznosítású területekkel rendelkezik, bár a mezőgazdasági területek – az egyre erősödő külterületi építési igények és a zöldmezős beruházások okán – évről-évre egyre fogynak. Az utóbbi 6 évben több, mint 6 %-kal csökkent a mezőgazdasági terület, részben a lakó, részben a gazdasági területek növekedéséből adódóan. Az úgynevezett „Mkv” besorolású, városkörnyéki kertes mezőgazdasági területek – bár beépítésre nem szántak – gyakorlatilag lakófunkciót takarnak. E két adottság számos sajátosságot hordoz. Többek között viszonylag magas a külterületi lakosságszám (több mint 18 ezer fő), valamint a zártkertekben eltérő területhasználati módokkal találkozhatunk, ami a mezőgazdasági termeléstől, az állattartáson keresztül, a tisztán lakófunkcióig terjed. Sok esetben az eltérő területhasználati módok egymás közelében valósulnak meg, melyek számos konfliktus forrásai. Ugyancsak a nagy közigazgatási terület és a sajátos történelmi fejlődés eredményezte, hogy magas nem csak a külterületi, hanem az egyéb belterületi egységek (Hetényegyháza, Méntelek, Talfája, Halasi úti kiskertek, Katonatelep, Borbás, Kisfái, Matkó, Kadafalva) lakosságszáma (kb. 11.500 fő) is, ami a városüzemeltetés szempontjából jelent kihívást, hiszen a város központjától 8-10 km-re elhelyezkedő településrészek lakosságának közüzemi, illetve közszolgáltatási ellátását is biztosítani kell az Önkormányzatnak, ugyanúgy, mint a növekvő lakosságszámmal rendelkező külső városrészekből a központba és a nagyobb ipari területekre történő közlekedés alapvető feltételeit (pl. közutak, helyi tömegközlekedés).

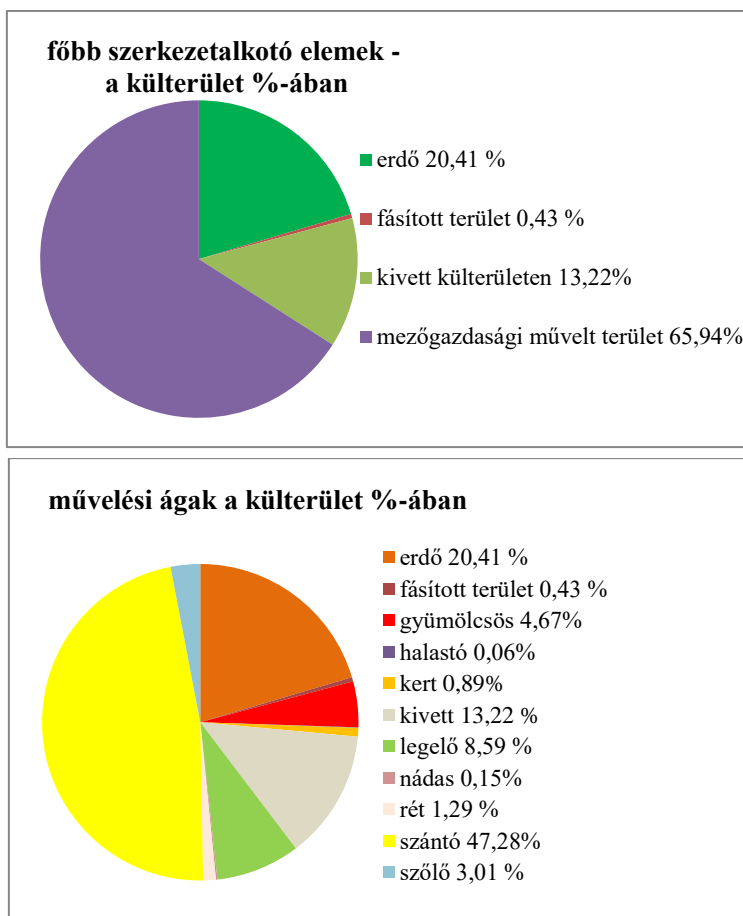
1.14.1.2. Az ingatlan-nyilvántartási adatok alapján, termőföld esetén a művelési ágak és a minőségi osztályok

A zöldfelületi infrastruktúrán belül, a **főbb szerkezetalkotó területi elemek a külterületen** az alábbiakban nevesíthetők (125. ábra):

- erdő
- fásított terület
- kivett területek
- mezőgazdasági művelt terület

Ezen belül a főbb területi elemek mellett az alábbi **művelési ágakat** különböztethetők meg a külterületen:

- gyümölcsös
- szőlő
- kert
- legelő
- rét
- szántó
- nádas
- halastó

125. ábra: Főbb szerkezetalkotó területi elemek és művelési ágak a külterületen

Forrás: Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Földhivatali Főosztálya, Földhivatali adatok 2020.

Megállapítható, hogy 2014-hez képest jelentősen (több mint 5% ponttal) csökkent a mezőgazdasági művelt területek aránya, növekedett ugyanakkor a kivett területek aránya (5% ponttal), s kismértékű aránynövekedés figyelhető meg az erdő (0,6% pont) és a fásított terület (0,13% pont) esetében. Az elmúlt hat év folyamatai is jól mutatják a település mezőgazdasági karakterének folyamatos errodálódását, ami részben magyarázható a város gazdasági jellegének átalakulásával, a társadalom igényeinek és életmódjának változásával, továbbá azzal a ténnyel, hogy a városban található földminőség az országos átlagtól is lényegesen elmarad. Az átlagosnál gyengébb minőségű termőföldek uralják a külterület több mint 24%-át, míg az átlagos, vagy annál jobb minőségű területek a külterület mindössze 60%-ára jellemzők (40. táblázat).

A belterületen az alábbi szerkezetalkotó elemeket különböztethetjük meg (126. ábra):

- közhasználatra nem szánt erdők
- közhasználatú erdők, gyepek
- közparkok, közkertek, lakótelepi zöldfelületek
- jelentős zöldfelületi intézmények
- természeti területek

40. táblázat: Az ingatlan-nyilvántartási adatok és a termőföld minőségi osztályok főbb jellemzői

	terület megnevezése	terület mérete (ha)	terület aránya a közigazgatási területhez viszonyítva)	terület aránya a külterülethez viszonyítva (%)	terület aránya a belterülethez viszonyítva (%)
	Közigazgatási terület	32257,22			27856,83
Művelési ágak	erdő	5691,69	17,64%	21,19	135,94
	fásított terület	120,71	0,37%	0,45	2,88
	gyümölcsös	1303,73	4,04%	4,85	31,14
	halastó	15,58	0,05%	0,06	0,37
	kert	247,44	0,77%	0,92	5,91
	kivett	8274,22	25,65%	30,80	
	legelő	2396,65	7,43%	8,92	57,24
	nádas	42,83	0,13%	0,16	1,02
	rét	360,03	1,12%	1,34	8,60
	szántó	13184,89	40,87%	49,08	314,90
szőlő	839,94	2,60%	3,13	20,06	
Földminőség	Átlagos és annál jobb minőségű termőföld	16207,70	50,25%	60,33	
	Átlagosnál gyengébb minőségű termőföld	6573,08	20,38%	24,47	
Zöldfelületek	Természeti terület	2555,10	7,92%	9,51	
	védett és nem védett természeti terület	2413,45	7,48%	0,09	
	exlege láp	5,17	0,02%	0,00	
	exlege szikes	136,48	0,42%	0,00	
	Önkormányzati zöldvagyron	75,75	0,23%	0,28	1,81
	közpark	75,75	0,23%	0,28	1,81
	egyéb		0,00%	0,00	0,00
Zöldfelületi jellegű különleges terület		1160,43	3,60%	24,47	20,06

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata 2020.

Az egyes területi elemeket az **útmenti zöldfelületek és fasoraik, facsoportjaik szervezik rendszerré, kapcsolják hálózattá.**

Kondicionáló zöldfelületeknek tekintjük az elsődlegesen belterület környéki,

- közhasználatra szánt, szabadon látogatható zöldfelületeket, valamint
- a közhasználat elől elzárt, korlátozottan használható, de jelentős zöldfelülettel rendelkező különleges területeket, erdőket.

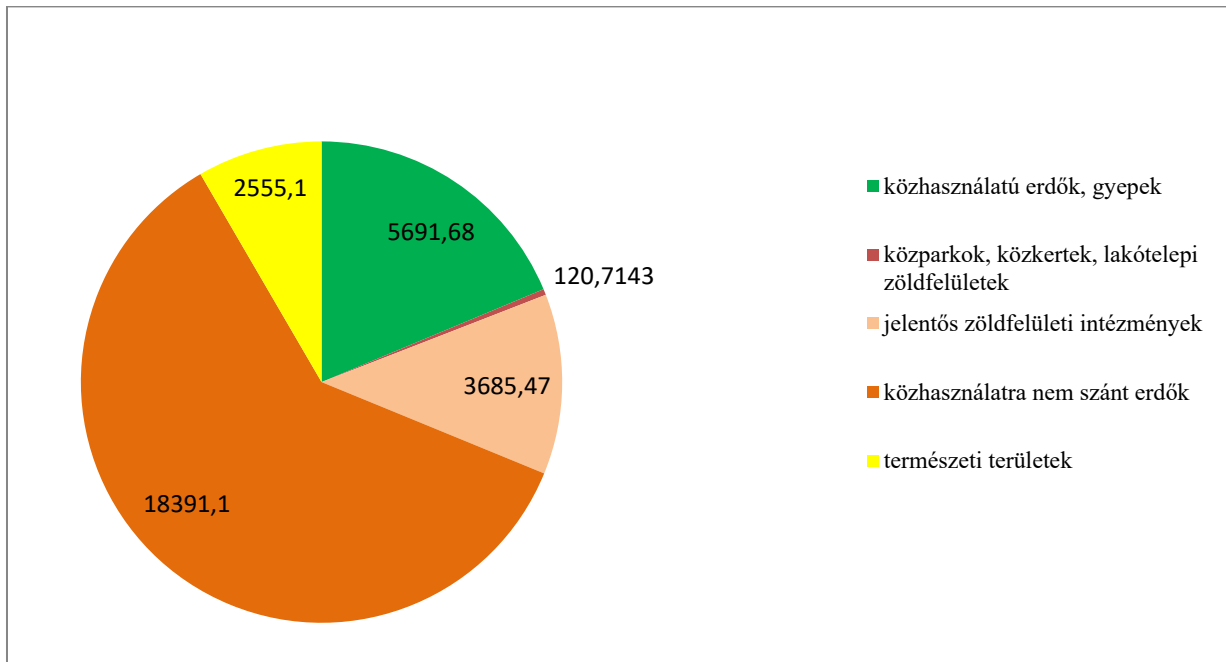
A zöldfelületi karakter

- Külterületen jól érzékelhetően a természeti adottságok, elsődlegesen talajadottságok határozzák meg;
- Belterületen viszont a kialakult városszerkezet jellemzi.

A külterületen az ÉNY-DK irányú erdők, gyepesek, kertövezetek, míg belterületen a sugaras-gyűrűs úthálózati rendszer mentén létrejött közparkok, terek, véderdők, illetve a nagy lakótelepi zöldfelületek a meghatározók (126. ábra). A belterület karakteres zöldfelületi elemei a fasorrá rendeződő utcai fásítások.

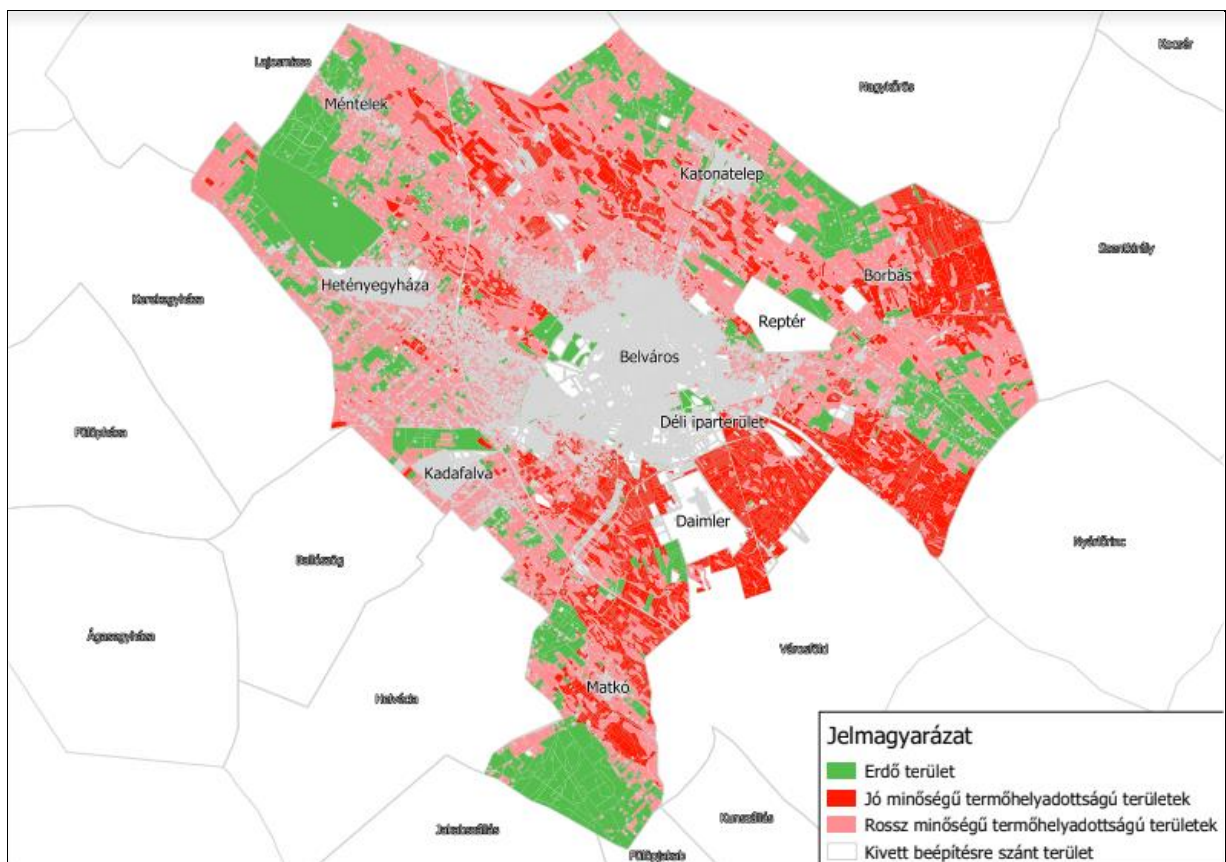

126. ábra: A zöldfelületi rendszer főbb szerkezetalkotó területi elemei hetktárban (2020)

Forrás: Földhivatali adatok 2020.

127. ábra: Termőhelyi adottságok Kecskemét közigazgatási területén

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Várostervezési Osztály 2020.

1.14.1.3. Beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek

A **külterületek vonatkozásában** összevetve a 80-as, a 90-es és 2000-es évek területfelhasználást bemutató terveit (ld. 1.6. fejezet 34., 35., és 36. ábrákat), látható, hogy a **tervezés alapelve** a mezőgazdaság üzemi alapú megközelítése – a területhasználat biztosítása – felől **elmozdult a magántulajdont szem előtt tartó szabályozás irányába**, ahogy az az országos szabályozásban is megjelent. Míg a 80-as évek „struktúra terve” a tanyás térségeket nagyüzemi gyümölcsös és szántóterületbe, a városkörnyéki területeket pedig tanyás területként rögzítette, addig a **2005-ös OTÉK alapú szerkezeti terv**, az előbbi területeket a tulajdonosi igényeknek megfelelően általános tanyás övezetbe, utóbbiakat többnyire városkörnyéki lakókeres és városkörnyéki tanyás területbe sorolta. Ezek a területek a meglévő adottságok miatt, egyébként is nehezen tudtak/tudnak átalakulni, az infrastrukturális kiépítetlenség és az úthálózati hiányok, valamint a tulajdonosi szétaprózottság miatt. E szempontok alapján ezen területektől nem is várható, hogy hasonló szolgáltatási és lakókörnyezeti színvonalat nyújtsanak, mint a korábban tervszerűen kialakított lakóterületek.

A **belterületek vonatkozásában a 80-as évekhez képest folyamatos a változás, mégpedig az extenzív fejlődés irányába**. Az 1991-es „struktúra terv” előirányozta számos városkörnyéki terület belterületi bővítését, így lakóterületként került kijelölésre a Máriahegy, Alsószéktó, Vacsihegy, emellett vegyes területi besorolást kapott a Szolnokihegy, illetve iparterületit Kecskemét-Városföld és Törökfői egyes részei. A szabályozás feloldotta továbbá a külterületi lakásépítési tilalmat, melynek következtében a 90-es években számos külterületi lakóépület épülhetett fel. Noha a kijelölt fejlesztési területek nem épültek be teljeskörűen, mégis a jelentkező lakossági igények és a prognosztizálható lakosság szám növekedés miatt, valamint az olcsóbb lakhatás megoldása érdekében, a 2005-ös struktúra terv további területeket (legnagyobb részben lakóterületeket) vont beépítésre szánt területbe, a Felsőszéktó és Külső-Máriahegy területén. Ennek oka az volt, hogy a város nem kapott OTÉK-eltérési engedélyt a korábban nagyobb intenzitással beépíthető mezőgazdasági területekre. Így a 10% fölötti beépíthetőség csak beépítésre szánt lakóterületi besorolás esetén volt lehetséges.

A jelenleg hatályos Településszerkezeti Tervben a területfelhasználási egységek alakzata szempontjából, egyrészt mozaikosabb a beépítésre szánt területek határvonala, másrészt a központi beépítésre szánt terület kontúrja csipkézettebb, több helyen csápszerű a főutak mentén, ezzel együtt elmosódik a határ a beépítésre szánt és beépítésre nem szánt terület között.

A Településszerkezeti Tervben 2005-ben kijelölt **új beépítésre szánt lakóterületek kialakítása** – mint rendezési feladat – **anyagi eszközök hiányában többnyire csak a szabályozás szintjéig valósult meg**. Nincsenek városrészi léptékű, de legalább nagyobb tömb egészére kiterjedően összehangolt telekrendezések. Ennek fő oka, hogy az érintett területek szinte kizárólag magántulajdonban vannak. A megvalósítás nagymértékben függ a tulajdonosok kezdeményezésétől, azok viszont csak összefogva, egy adott összefüggő

telekcsoport, utcaszakasz egészére tudnak telekrendezésbe, közterület kialakításba fogni – az önkormányzattal kötendő településrendezési szerződés alapján – így ezek a fejlesztések sajnos foltszerűen, s nem ütemezett módon valósulnak meg. Ezeket mutatja be a településrendezési szerződésekről szóló fejezet (1.5.2.) egy része. Ez a helyzet a 2015-ös felülvizsgálat után sem változott lényegesen, a tulajdonviszonyok most is a korábbi állapotokat tükrözik. Önkormányzati fejlesztési akciótervek, valamint pénzügyi források nélkül a jövőben sem várható ezen a területen előrelépés. Megállapítható, hogy a **településrendezési szerződések** nem, vagy csak kisebb részben váltották be a hozzájuk fűzött reményeket, egyrészt a sokféle tulajdonosi akarat és szervező erő hiánya, másrészt a szűkös pénzügyi lehetőségek miatt. Többek között ez az oka annak, hogy gyakorlatilag a külterület egészén, mozaikosan jelentkeznek lakásépítési igények, melyek jelentős része meg is valósul, tovább gerjesztve a meglévő infrastrukturális ellátási aránytalanságokból és eltérő területhasználatból eredő feszültségeket. A jellemző folyamatokban változás csak akkor remélhető, ha az önkormányzat lakóterület céljára kijelölhető nagyobb összefüggő területeket szerez (cserékkel, vásárlással), ahol a mai kor igényeinek megfelelő infrastruktúrával és alapellátásokkal (burkolt út, közmű, óvoda, iskola, bolt) rendelkező telkeket alakít ki és értékesít.

Új, beépítésre kijelölt gazdasági területek kialakítása szintén részben valósult meg, annak ellenére, hogy ezek konkrét igények alapján keletkeznek. A legnagyobb, s egyben legsikeresebb ilyen típusú előkészítő munka a déli gazdasági terület fejlesztése volt, a Mercedes autógyár beruházásának megvalósulása érdekében, de ellenpélda is akadt, az északi logisztikai terület kijelölése esetében. Az északi logisztikai terület jelentős részét a 2015-ös felülvizsgálat visszasorolta mezőgazdasági területbe.

<p>Terület: Budai hegy, Talfája (északi gazdasági terület logisztikai területei, piros színnel jelölve)</p> <p>Változással érintett terület: 62,9545 ha</p> <p>Területfelhasználás változás: Gksz-L-ből Mát</p> <p>TSZT változás indoklása: Előzetes településrendezési döntés alapján történik, a területen nincs beruházói szándék</p>	
--	--

Bizonyos korábban kijelölt gazdasági területek vonatkozásában voltak visszalépések, így a kijelölt területek még nem tudtak teljesen beépülni, bár néhány nagyobb beruházás az elmúlt években már megvalósult (KITE, AXON, Knorr-Bremse, NISSIN, ERLING-KLINGER, ABRAZÍV Kft telephelye, illetve a Georg Knorr utcára felfűzött egyéb kisebb ipari épületek). Ilyen alulhasznosított területeket találhatunk például a déli elkerülő úttól (44. sz. főút) északra, a belterület felé eső területeken (ezeknek még egy része – igaz egyre csökkenő

mértékben – továbbra is mezőgazdasági hasznosítású). A Településszerkezeti Terv 2015-ös felülvizsgálatkor, illetve azt követően is a déli iparterület újabb – átminősítést igénylő – fejlesztési területekkel bővült, a gazdasági alapú fejlesztések tehát nem mindig ott valósultak meg, ahol azt előirányozták. Sajnos a kijelölt gazdasági területek esetében, nem történt meg azok közművekkel történő előkészítése, a területek közutakkal történő megfelelő feltárása, ezért a közművektől távolabb lévő terület egységek értékesíthetősége jelentős mértékben romlik. A befektetők elsősorban a saját szempontjaikat előtérbe helyezve, a legalkalmasabb vagy legkönnyebben, illetve legolcsóbban megszerezhető, fejleszhető (ld. közművek kiépíthetősége, s a közműkiépítés helyi gyakorlata) helyszínt választják ki beruházásaik számára. Az is jellemző folyamat, hogy a kisebb gazdasági vállalkozások, kereskedelmi egységek a városi főutak mellé települnek, vagy sűrűn lakott területen kívánnak gazdasági tevékenységet folytatni, mellyel jelentős városképi és közlekedési problémát okoznak.

A tervezett főutak, gyűjtőutak megvalósítása tekintetében szintén jelentős elmaradások vannak, a 2005-ös rendezési tervben tervezett városi utak közül 2015-ig csak a Csalánosi út, majd később az északi elkerülő út (445. sz. főút) valósult meg. A többi szakaszon látható, hogy a kiszabályozott utak (pl. Alsószéktői út, 541. sz. út belterületi szakasza Csabay Géza krt. és Halasi út között, Károly Róbert krt. és Nagy Lajos kir. krt. hiányzó szakaszai) fejlesztésének elmaradása együtt jár azzal, hogy az út menti, beépítésre kijelölt területek nem, vagy csak vontatottan fejlődnek. A várostól északra elhelyezkedő területek használatát alapvetően befolyásoló északi elkerülő út nyomvonala több lépcsőben folyamatosan észak felé tolódott, elsősorban a külterületi beépítések miatt.

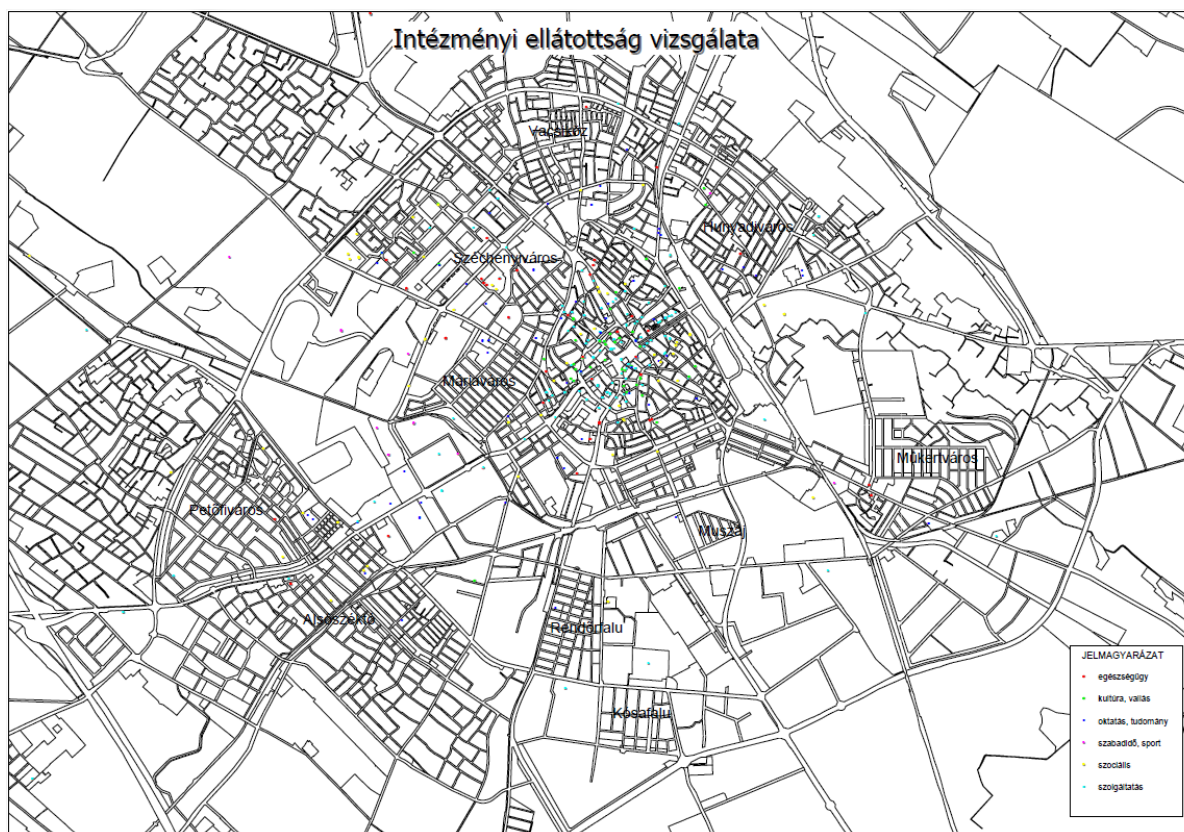
A revitalizációra, rehabilitációra érett és kijelölt területeken (pl. volt laktanyák, alulhasznosított területek, funkcióváltásra érett, vagy alulhasznosított gazdasági területek, Hunyadi-ék, volt KTE pálya területe) a TRT 2005-ös jóváhagyásakor javasolt, illetve tervezett és előrevetített funkciók máig is csak részben, valósultak meg, elsősorban a Homokbánya és az Erzsébet-laktanya területén. Ezen területeknek a környező városrész szövetéhez, funkciójához leginkább illeszkedő fejlesztését – elsősorban a városi, a befektetői, illetve pályázati források hiányában, vagy sajátos jogszabályi körülményeknek köszönhetően („pláza stop”) – az önkormányzat csak a szabályozás szintjén tudja előmozdítani. Az elmúlt közel 10 évben a területfelhasználás és a szabályozás is többször változott a pillanatnyi érdekek, beruházói szándékok szerint, illetve a fellendülő lakásépítéseknek köszönhetően, ennek ellenére a városi barnamezős területek átépülése, funkcióváltása csak nehézkesen haladt.

Összességében elmondható, hogy a Településszerkezeti Terv a nagy szerkezeti egységeket, városrészeket jól lehatárolja, kijelöli a nagytávlatú kereteket, de egy-egy adott beavatkozást igénylő terület távlati hasznosítási céljait, konkrét fejlesztési program hiányában csak az elvek szintjén tudja kezelni, természetesen figyelembe véve a város igényeit és a helyi lakosság elvárásait.

1.14.1.4. Funkció vizsgálat

Kecskemét városa mind az egyes funkciók, mind pedig a hozzájuk köthető intézmények tekintetében megfelelően ellátott. Az egyes funkciókat az önkormányzat térinformatikai nyilvántartása alapján 6 típusba sorolhatjuk – egészségügyi, kulturális-vallási, oktatási-tudományos, szabadidős-sport, szociális és szolgáltatási – ellátási rendszert (128. ábra).

128. ábra: A különböző intézményi funkciók megjelenése a város területén

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Térinformatikai rendszere 2014.

Az ábra alapján az alábbi megállapítások fogalmazhatók meg:

- egyértelműen lehatárolható az a városközponti terület – a Kiskörúton belüli területek – ami kifejezetten, szinte elsődleges funkcióval intézményi területként működik,
- hosszabb rövidebb karakteres tengelyek nyúlnak ki ebből a zónából csápszerűen a sűrűn beépült lakóterületek irányába,
- a kelet-nyugati irányú csápok az Izsáki út-Dózsa Gy. út – Petőfi S. u. – Főtér - Rákóczi út mentén egy hatalmas tengellyé záródnak,
- hasonló intézményi-övezet nyúlványként jelentkezik az Irinyi út és a Jókai utca,
- a Széchenyiváros szinte egy önálló város képét mutatja az intézmények tükrében,
- más városrészek – Petőfiváros, Rendőrfalu, Kósafalu, Muszaj, Vacsiköz –, vélhetően a sajátos városfejlődésnek köszönhetően, egyfajta alvóvárosokként ölelik körül a

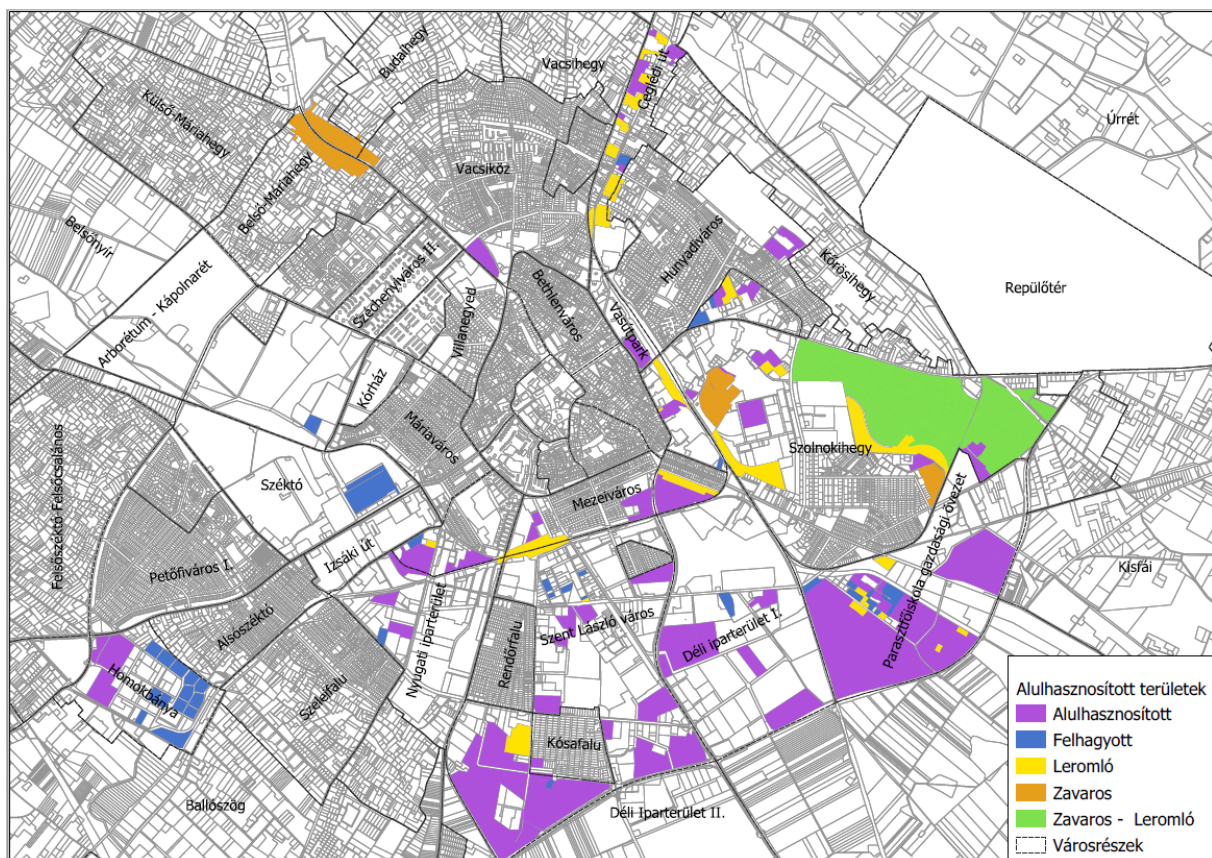
városközpontot, annak ellenére, hogy többnyire nem is állnak szoros területi kapcsolatban azzal,

- a gyorsan fejlődő városrészek esetében jól láthatók a funkcióhiányok, melyek pótlása, s a városi alközpontok kialakítása kiemelt feladat,
- a területi alapú intézményi szolgáltatás-fejlesztésnek nem csak a lakosság számát és társadalmi összetételét, hanem korcsoportos jellemzőit is figyelembe kellene vennie,
- a szomszédos városrészek esetében az intézményi kapacitások jobb kihasználása és a városi mobilitás mérséklése indokolná a városrészek közötti közúti kapcsolatokat fejlesztését,
- a városi mobilitás csökkentése érdekében, az egyes funkciók lakosságszámhoz történő illesztése kívánatos, különösen az egyéb belterületi egységek (pl. Hetényegyháza, Katonatelep, kadafalva) esetében.

1.14.1.5. Alulhasznosított, barnamezős területek

Az alulhasznosított, barna- vagy rozsdamezős területek Kecskeméten a volt laktanyák, felhagyott iparterületek és a még be nem épített, de beépítésre szánt területeken figyelhető meg, melyek térbeli megjelenését az 129. ábra mutatja.

129. ábra: Az alulhasznosított barnamezős területek térbeli elhelyezkedése Kecskeméten

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Várostervezési Osztály 2020.

Ez alapján látható, hogy Kecskemét jelentős fejlesztési tartalék területekkel rendelkezik, ezek nagyobb része gazdasági, intézményi vegyes terület, kisebb része pedig közlekedési és lakóterületi övezeti besorolással rendelkezik. Az alulhasznosított, barnamezős területek együttes kiterjedése eléri az 540 ha-t. A település beépített területének felhasználása, fejlesztése során természetes folyamat, ha egy-egy területrészt külső (a természeti környezet megváltozása, globális gazdasági folyamatok következtében történő versenyképesség romlás, termelési kapacitások leépülése, gazdasági válság, jogszabályi környezet, stb.) vagy belső (funkcióvesztés, vagy -váltás, új utak kiépülésének köszönhető súlypont eltolódás, épületállomány avulás, súlyossá váló környezeti terhelések, elszegényedő lakosság, stb.) okok miatt, használati módjában megváltozik, esetleg felhagyottá válik.

Az alulhasznosított területek eredeti funkciójuk szerint lehetnek:

- iparterületek,
- volt laktanyák,
- vasúti vagy egyéb közlekedési területek,
- szlömösödött lakóterületek,
- egyéb területhasználattal jellemezhető térrészek (felhagyott temető, volt sportpálya, átalakuló gazdasági terület stb.).

Kecskemét jellemzően beépült vagy beépítésre szánt területein a következő nagyobb alulhasznosított területek vannak (csak a tömbszerű, felhagyott vagy átmeneti jelleggel hasznosított területek, tehát nem ideértve a zártkertek területét, a foghíjszerű telkeket, a kisebb, csak részben használt területeket, a még jelenleg használt, de a közeljövőben várhatóan rozsdáövezetté, vagy legalábbis funkcióváltásra éretté váló területeket és természetesen az alapvetően zöldmezős területeket), ezek jellemzőiről a 41. táblázat tájékoztat.

41. táblázat: Jelentősebb alulhasznosított területek Kecskeméten

Megnevezés	Terület-nagyság (kb)	Eredeti funkció	Lehetséges funkció	Beavatkozás, egyéb	
keleti városrész	- Daróczi közti felhagyott telek - Ceglédi út – Mátyás kir. krt. sarkán kereskedelmi és vegyes terület	1,2 ha 1 ha	tartalék ipar külterület	lakó kereskedelem, szolgáltatás, részben lakó	közlekedésfejlesztés bontás, közlekedésfejlesztés telekrendezés kárenyhítés
	- Béke fasor – Kaffka Margit u. közötti terület részei - volt KTE pálya	6 ha 3,5 ha	ipar, vegyes sportpálya	lakó, szolgáltatás kereskedelem, szolgáltatás, zöldfelület	kiemelt városképi elem, komplex rendezés a vasúttal közút- és közlekedésfejlesztés telekrendezés
	- Kurucz krt. – vasúti területek közötti terület részei	2 ha	ipar, vegyes	kereskedelem, raktározás	közlekedésfejlesztés telekrendezés bontás, környezetrendezés
	- vasúti területek a Ceglédi úttól a Mártírok útjáig - Szent István Város zárvány területei	22 ha 4+11 ha	vasút ipar, zártkert	raktározás, zöldfelület ipar, telephely	bontás, funkcióváltás, telekrendezés
	- volt DUTÉP telephely - Műkertváros északi része	8 ha 3 ha	tartalék ipar telephely	ipar, véderdő telephely	- bontás, telekrendezés
déli városrész	- vasúti területek az 5. sz út és a Halasi út között + „kádgyár”	13,5 ha	vasút, ipar	telephely, zöldfelület	bontás, telekrendezés, környezetrendezés
	- vasúti terület (KGV) Halasi út mellett	3 ha	vasút	közlekedési, zöldfelület	környezetrendezés, értékmentés
	- iparterületek a Kiskőrösi út és a Halasi út között	20 ha	ipar, raktározás	ipar, raktározás kereskedelem	közút- és közlekedésfejlesztés közlekedésfejlesztés telephelyfejlesztés
	- iparterületek a Kiskőrösi út és a Wéber E. u. között	7 ha	ipar, kereskedelem, tartalék ipar	ipar, raktározás, részben lakó, vegyes	telephelyfejlesztés
	- vegyes területek a Wéber E. u. és az Izsáki út között	14 ha	ipar, telephely	ipar, telephely	közlekedésfejlesztés telephelyfejlesztés
	- Nagybani piac környéke	12 ha	tartalék ipar, telephely	telephely, város üzemelt.	
	- Déli elkerülő – Halasi út – Kósafalu által határolt terület - volt Lóter tömbje - Halasi út – Szent László krt. kereszteződése	18 ha 8 ha 4 ha	ipar vegyes, sport közlekedési	ipar telephely zöldfelület közlekedési	telephelyfejlesztés energetikai, ipari rekreációs, közút- és közl. fejl.
nyugati városrész	- volt Rudolf laktanya	11 ha	katonai	szolgáltatás, rekreáció, sport középkolai és egyetemi	környezeti tehermentesítés, közűfejlesztés közlekedésfejlesztés intézményfejlesztés,
	- Homokbánya	65 ha	katonai	oktatás, komplex, városi alközpont fejl.	intézményfejlesztés, funkcióbővítés, zöldfelületfejlesztés értékvédelem
	-Az egyetemi Campus még be nem épített területe	3,5 ha	egészségügyi, intézményi	egyetemi, int. fejlesztés	
északi városrész	- Budai út a Tesco körforgalomtól az északi elkerülőig	30 ha	zártkert, majd átmeneti vegyes	keresk., lakó, szolgáltatás,	közlekedésfejlesztés telekrendezés
	- volt Kiskatolikus temető	3,5 ha	temető	zöldfelületi, intézményi	környezetrendezés, közlekedésfejlesztés
	- Kertészeti Kar kertészete	3 ha	kertészet		

1.14.1.6. Konfliktussal terhelt (szlömösödött, degradálódott) terület

Degradálódással, szlömösődéssel azok a városi területek érintettek, amelyek mindinkább elszakadást, lecsúszást, elkülönülést, valamiféle értékvesztést mutatnak a város többi területéhez képest. Ennek okai kereshetők a történelmi fejlődésben, a terület elhelyezkedésében, a környezeti adottságokban, de leginkább a szegénységgel összefüggő szocio-kulturális (foglalkoztatási, iskolázottsági, viselkedési, életmódbeli) okokra vezethetők vissza. Előfordul, hogy a helyzet kialakulása hosszabb időtávra nyúlik vissza. Ilyen területeket azonosíthatunk Szarkás, a Rávagy tér környezetében, a Kossuth- és Erzsébetváros déli részén, Ürgés területén és Szeleifalu egyes lakóterületein, a városkörnyéki kertségek egyes jól lehatárolható részein.

Érdeemes azonban tisztázni, hogy **a fejlődésben megrekedt egy-egy településrész önmagában még nem tekinthető degradálódott, szlömösödött területnek.** A fejlesztések elmaradása, bizonyos funkciók leértékelődése, vagy a terület használati módjaiban történő változások azonban elindíthatnak olyan nem kívánatos társadalmi, lakókörnyezeti folyamatokat, melyek megelőzése mindenképpen javasolt. Ehhez a területtípushoz tartoznak az Árpádváros, a Széchenyiváros vagy a Műkertváros tömbházas lakóterületei, egyes gazdasági területnek kijelölt, de be nem épült zónái és a kertségek egy jelentős része.

Fentiekből kitűnik, hogy az egyes területek fejlődése érdekében az előbbi esetekben jellemzően szociális-társadalmi problémákat, az utóbbi esetben szabályozási, szervezési-koordinációs²¹, valamint felújítási és fejlesztési feladatokat kell megfogalmazni.

A „kertségek” esetében egyértelműen meghatározza a fejlődés irányát, hogy beépítésre szánt területként tervezett-e a várostestbe történő integráció, vagy beépítésre nem szánt területként mezőgazdasági művelésű marad. Ugyanakkor kecskeméti sajátosságként továbbra is számolni kell a „lakott kert” realitásával, hiszen ez 2-300 éve jelenlévő területhasználat. Ezzel együtt a „kert” elsődleges használatáról – lakó- vagy gazdálkodásba vont terület – egyértelmű szabályozással szükséges dönteni. A „kertségek” történetiségük, környezeti adottságaik alapján az alábbi fejlődési irányokat mutatják:

- A Máriahegy Északi körútig terjedő területén célszerű a már eddigi tervszerű, együttkezelte átépüléssel számolni, így befejezve a Széchenyiváros lakótömbjét;
- A Máriahegy Északi körút és Szélesköz közötti sávjában – még az utat kísérő északi területsávot is ideértve – kisebb tömbökben megvalósuló beépítés indokolt;
- A Máriahegy további részein a kertes gazdálkodás folytatólagos megtartása javasolt;
- A Felsőszéktő kertsége sajátos társadalmi rétegződés helyszíne, jellemzően városépítészeti tervezetlen, műszakilag alig kontrollált – építési engedély nélküli –

²¹ Sokszor nem is feltétlenül szabályozási problémáról van szó, hanem arról, hogy a szabályozást az érintettek vagy nem tudják, vagy nem akarják végrehajtani, melyek hosszú távra ellehetetleníthetik a szabályozás végrehajtását, ami a szabályozási terv újabb és újabb módosítását indukálja, esetenként nem kívánatos végeredménnyel

építkezésekkel és helyben lakással. Az elsődleges cél továbbra is a gazdálkodás feltételeinek biztosítása, bár a telekaprozottság miatt a térség aligha alkalmas olyan gazdálkodásra, amely megfelelő jövedelmet teremthet az ott lakóknak. A Nyugati körút mentén elhelyezkedő területsáv városépítészeti megfogalmazott beépítése – a Károly Róbert körúti tervezett beépítéshez hasonlóan – nagyobb intenzitású lakó- és vegyes területként szabályozva célszerű és indokolt. Bár a Petőfi városrész véderdővel záródik, megfelelő zöldsáv kialakításával szervizúttal és egy magasabb, például 7,5-9,0 m beépítési magasságú épülettömbökkel a beépítésre szánt terület jól lezárható a kertségektől. Problémát jelenthet itt is, hogy a telkek magántulajdonban vannak, ezért a városnak először a területek megszerzésére kell összpontosítani, és ezt követően lehet a szabályozást végrehajtani esetlegesen vállalkozói tőke bevonásával.

Nagyon mozaikosan, szinte csak néhány telek méretben, de számos helyen találhatóak alulhasznosított vagy rossz állapotban üzemeltetett – barnamezős – gazdasági területek. Csökkentésük, felszámolásuk összetett feladat, vélhetően egyfajta ösztönző rendszer alkalmazásával mozdítható ki jelenlegi, megrekedt állapotából.

A Kőrösihegy, Csalános és a Budaihegy északi térségében található, egyes gazdasági területnek kijelölt, de be nem épült területek jelenleg mezőgazdasági hasznosításúak, célszerűen így továbbra is megtarthatóak lennének. Amennyiben a barnamezős területek újrahasznosítása is megtörténik, nagy valószínűséggel területi kijelölésük megszüntethető lenne.

Az Árpádvaros és a Széchenyiváros közterületeinek megfelelő használatra történő átépítése, új, rekreációs (ld. sport, szabadidős és zöldfelületi) funkciók megvalósítása nagyban hozzájárulhat ezeknek a területeknek a revitalizálásához.

Összességében elmondható, hogy az egyes városi területek revitalizálásakor elsődleges cél a városi szövetbe, illetve a városrészi életbe illeszkedő, megfelelő területhasználat megállapítása, egyértelmű városfejlesztési célok és funkciók megfogalmazása az adott területek tekintetében is. Ezt követően átgondolt szabályozás megfogalmazása, majd következetes betartása, az érintettekkel megfelelő kommunikáció kialakítása, ösztönző rendszerek és az anyagi szerepvállalások tisztázása, szociális-társadalmi programok és eszközrendszereik kidolgozása szükséges.

1.14.2. A telekstruktúra vizsgálata

1.14.2.1. Telekmorfológia és telekméret vizsgálat

A város telekrendszerét leginkább a teleknagyság alapján lehet bemutatni (130. ábra). Jól megfigyelhetők a telekhasználat és a telekméret összefüggései. A belterület esetében a nagyobb telekméretűek (1500 m²-nél nagyobb) elsődlegesen a gazdasági területekre jellemzőek, de a kiskörúton belüli részek esetében is jelentős arányban jelennek meg a nagyobb telkek, melyek leginkább az intézményi övezetekhez kapcsolódnak, de megfigyelhetők a nagyvárosias lakózónák több emeletes társasházai esetében is. A Nagykörúton belüli, történelmi halmazos szerkezetű, sűrűn épült lakózónák (Belső Bethlenváros, Máriaváros, Kossuth- és Erzsébetváros,) esetében jellemzőek a 750 m², sőt az az alatti (450 m²-es) telekméretűek. Ennél nagyobb lakótelekeket (750 m²-1500 m²) elsősorban a régebbi, magasabb presztizsű (pl. Villanegyed, Rákóczi út környezete), a város belsejébe irányuló, szélesebb sugárutak (Csongrádi út, Mezei utca, Jókai utca, Kápolna utca) mentén találhatók.

A külterületen, a térkép alapján kirajzolódó mintázatok jól mutatják, hogy a telkek alakját számos tényező együttese határozta meg. A természeti és szerkezetalkotó tényezők összefüggő rendszert képeznek, egymásra épülnek, egymásból következnek, s hatással vannak nem csak a telkek alakjára, de méretére is. Ezek a tényezők a talajadottságok, a lejtésviszonyok, a művelési ágak, az úthálózat rajzolata, a történelmi sajátosságok, a beépültség, beépítettség, valamint terület használatának módja.

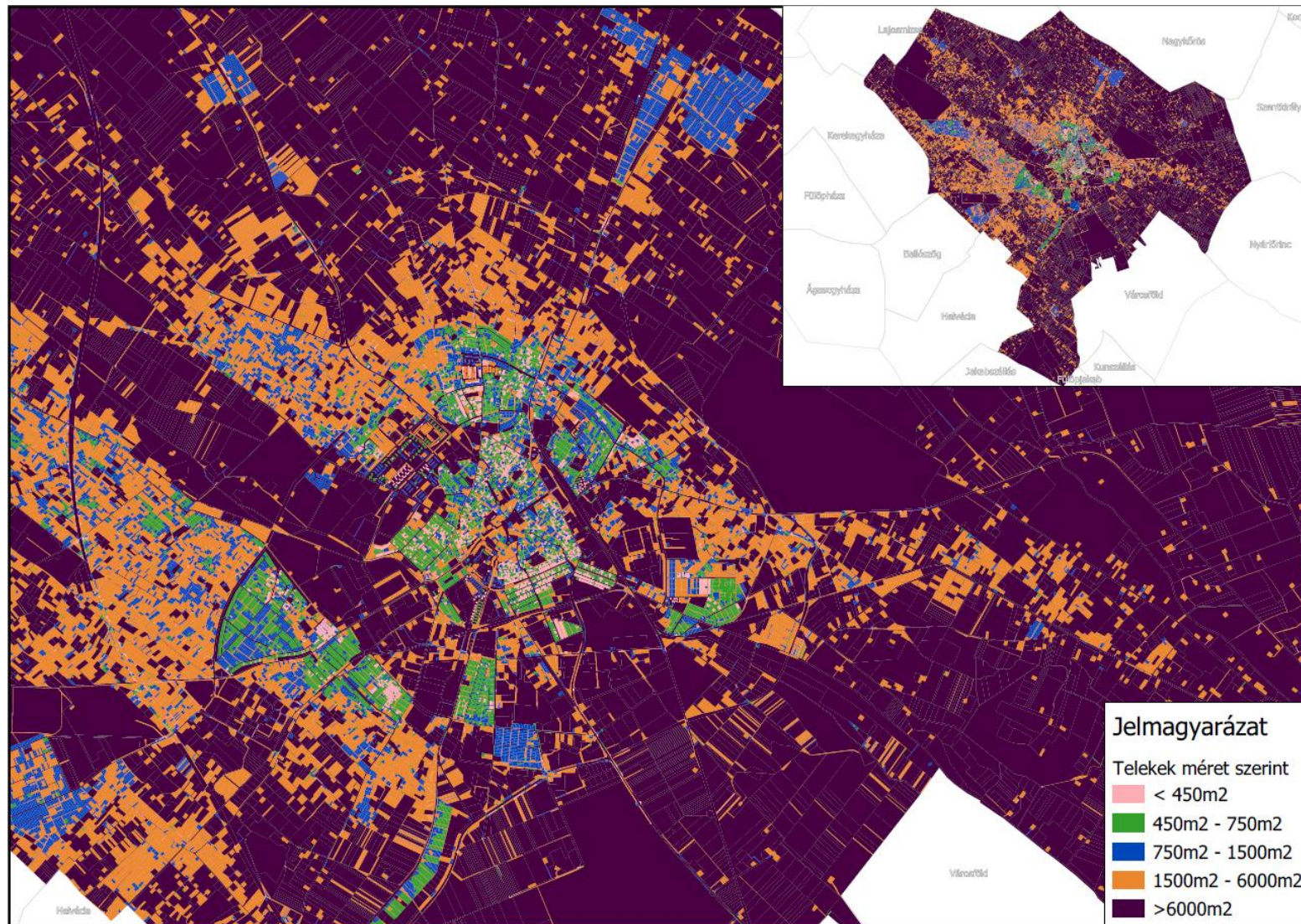
A teleknagyság alapján látható, hogy:

- 450 m²-nél kisebb telkek két területegység (a történelmi Belső-Bethlenváros középső és északi része és Belső Széchenyiváros) kivételével csak tervszerű, „mérnöki” osztás útján maradtak fenn és „új” telekosztások során alakultak ki;
- 450 és 750 m² közötti telkek, szintén az új lakócélu telekosztások jellemző méreteit mutatják, jellemzően a sűrűn lakott kertvárosi övezetekben;
- 750 és 1.500 m² közötti telkek, amelyek nagyobbak egy haszonkert nélküli családi házas teleknél, ezek részben a társasházi övezetekben, a „nem központi belterületen” és a zártkertes övezetben van, tehát alapvetően lakott részen;
- az 1.500-6.000 m² közötti telkek túlnyomó többsége mezőgazdasági (rosszabb homokos terület) lakó- (pl. lakótelepek) vagy gazdasági épülettel beépített telkek;
- 6.000 m²-nél nagyobb telekméretű területek, jellemzően az ipari területek és a jobb talajadottságú külterületek, illetve a kevésbé beépült „zöld-ék” területe;
- a zártkertek jellemző telekmérete 750-2.000 m² között van.

Alaktani szempontból jól szemügyre vehető a tömbökből építkező városszerkezet és az azokat alkotó egyedi telek hasonlósága, tehát a többé-kevésbé szabályos úthálózathoz szabályos alakú telkek csatlakoznak.

130. ábra: Kecskemét közigazgatási területének telekstruktúrája

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Várostervezési Osztály 2020.

131. ábra: Kecskemét zártkerti övezeteinek telekstruktúrája

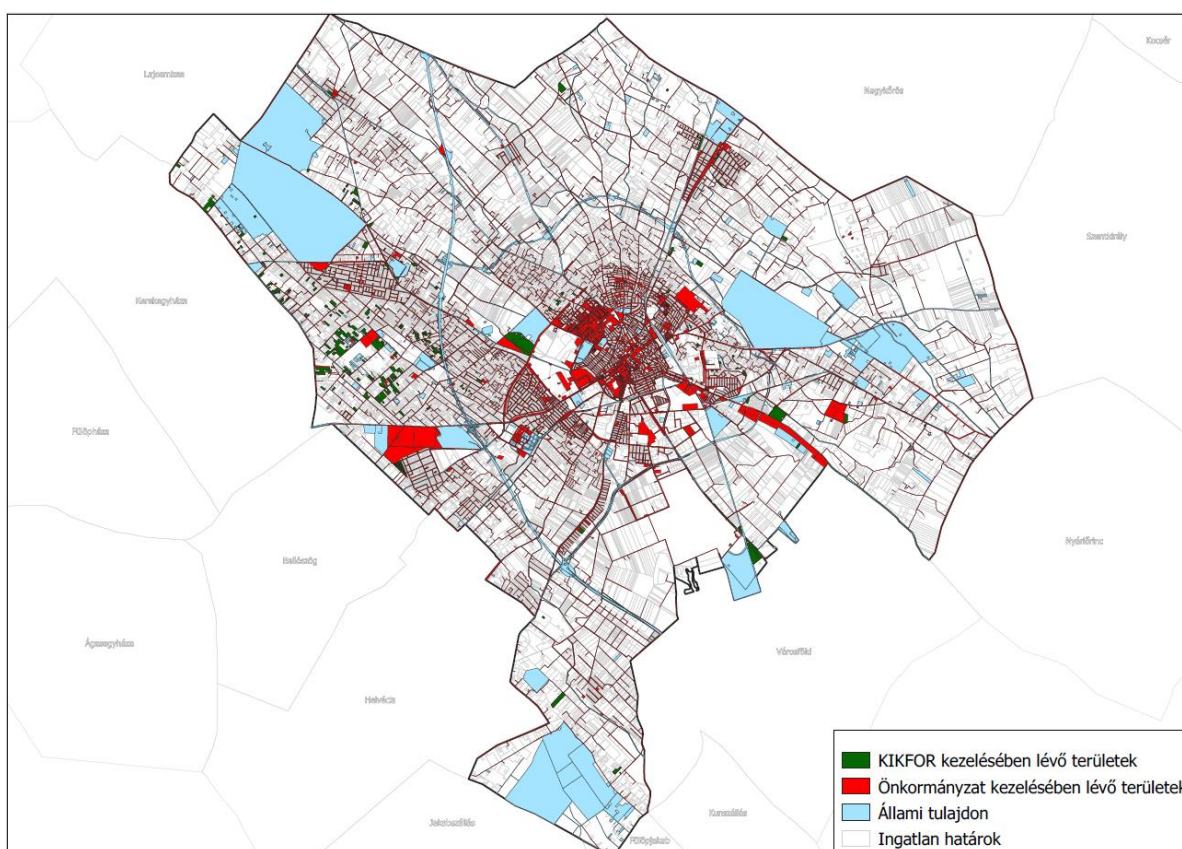
Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Várostervezési Osztály 2020.

1.14.2.2. Tulajdonjogi vizsgálat

A vizsgálat bemutatja, hogy a város területén, mely telkek vannak állami vagy önkormányzati tulajdonban, illetve ezeket a területeket kik kezelik és jellemzően mely városrészekben helyezkednek el (132. ábra). A fejlesztési lehetőségeket, azok területi irányultságát, valamint az értékesíthetőséget alapvetően meghatározza, hogy az önkormányzat hány darab, mekkora kiterjedésű és milyen minőségű (belterületi, forgalomképes, beépíthető és mekkora a telekméret) ingatlanokkal rendelkezik, illetve azok hol helyezkednek el a város szövetében. A vizsgálat alapját képező adatbázis, az önkormányzat hivatala által vezetett 2019. december 31-ei állapotokat mutató ingatlanvagyon-kataszter volt.

132. ábra: Az ingatlanok tulajdonviszonyai Kecskemét területén

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Várostervezési Osztály 2020.

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata 2019. december 31-én 6.905 ingatlnnal rendelkezett mintegy 2.347,7 ha-os területen. Az önkormányzati ingatlanok közel 40%-a került átadásra üzemeltetési, vagyonkezelési célból különböző társaságok számára.

A polgármesteri hivatal vagyonkezeléssel foglalkozó szakosztálya mellett, az önkormányzati ingatlanvagyon másik meghatározó kezelője a KIK-FOR Kft., amely több mint 1300 bérlakás (ebből 1104 db önkormányzati) mellett, több mint 110 db üzlet és garázs kezelésével foglalkozik. Emellett 115 db (17,3 ha) belterületi beépítetlen földterület és több mint 280 db (222,1 ha) külterületi mezőgazdasági terület tartozik a kezelésébe.

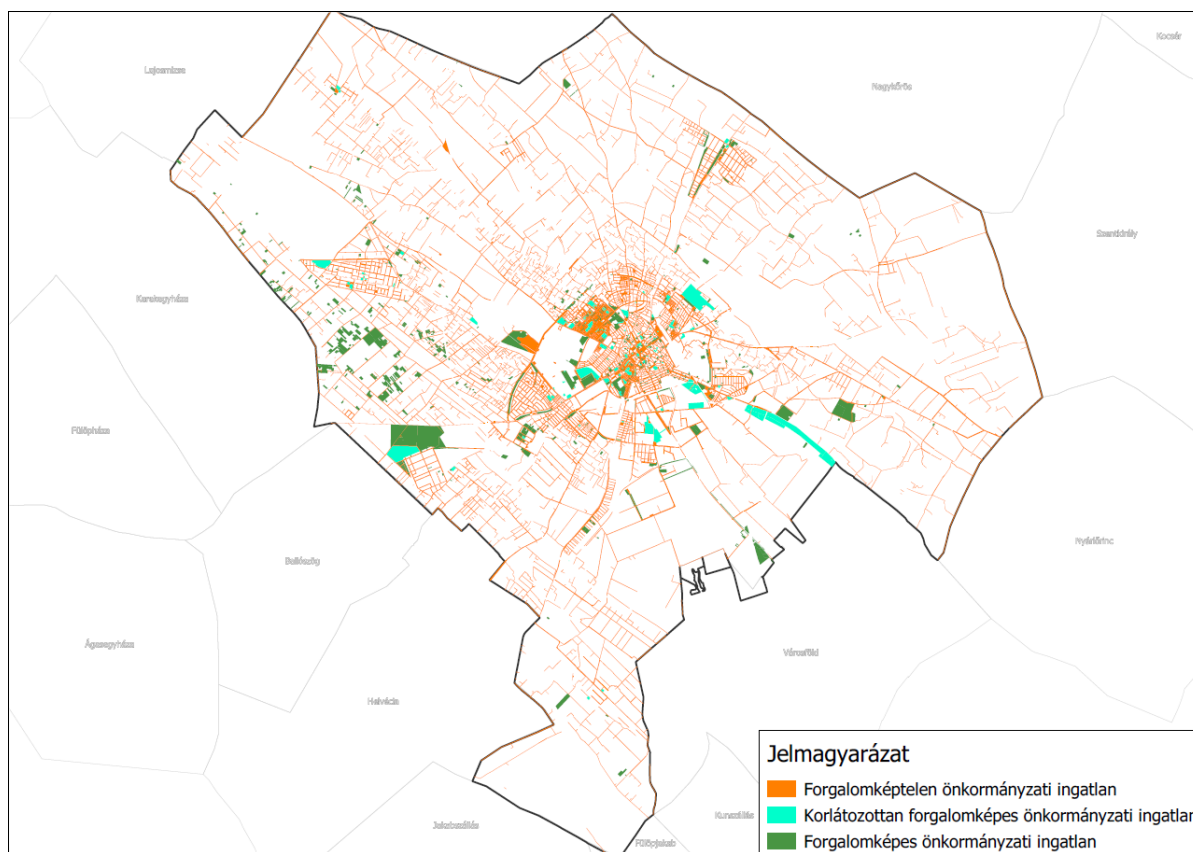

Az önkormányzati és KIK-FOR Kft. vagyonelemei mellett, a városban jelentős számú ingatlan és különböző besorolású területek tartoznak állami tulajdonba. Ezek közül a jövőben néhány terület tulajdoni átadásával számol még az önkormányzat a megfelelően lefolytatott vagyónátadási tárgyalások és szerződéskötést követően.

Az önkormányzat nem rendelkezik külföldi ingatlannal, ugyanakkor 18 db Kecskeméten kívüli ingatlannal rendelkezik az önkormányzat (melynek összterülete 63,49 ha, becsült értéke pedig 589,6 millió Ft). A kataszter tartalmazza azokat az ingatlanokat is, melyekben az önkormányzat csak részben – legyen az bármilyen kis tulajdoni hányad is – tulajdonos. A más önkormányzattal közös ingatlantulajdon száma 6 db (kb. 8,5 ha), ezen kívül további 971 db ingatlannal rendelkezik az önkormányzat, melyben egyéb tulajdonostársakkal osztozik, melyek együttes értéke meghaladja a 7,5 milliárd Ft-ot.

A nyilvántartás nem csak a vagyonelemeket, s azok tulajdonviszonyait tünteti fel, de tájékoztatást is ad arról, hogy az adott ingatlan forgalomképes-e vagy sem. A teljes ingatlanállomány 73%-a (5046 db, 1504 ha) forgalomképtelen, 3,1%-a korlátozottan forgalomképes (214 db ingatlan, 295,6 ha), míg a fennmaradó 23,9%-nyi rész (1.645 db ingatlan, 548,8 ha) képezi az önkormányzat forgalomképes (becsült érték: 32,4 milliárd Ft) ingatlanjait (133. ábra). Ezek nagyobb része földterület, kisebb részben lakás és egyéb nem lakás célú helyiség.

133. ábra: Az önkormányzati ingatlanvagyon forgalomképesség szerinti területi elhelyezkedése

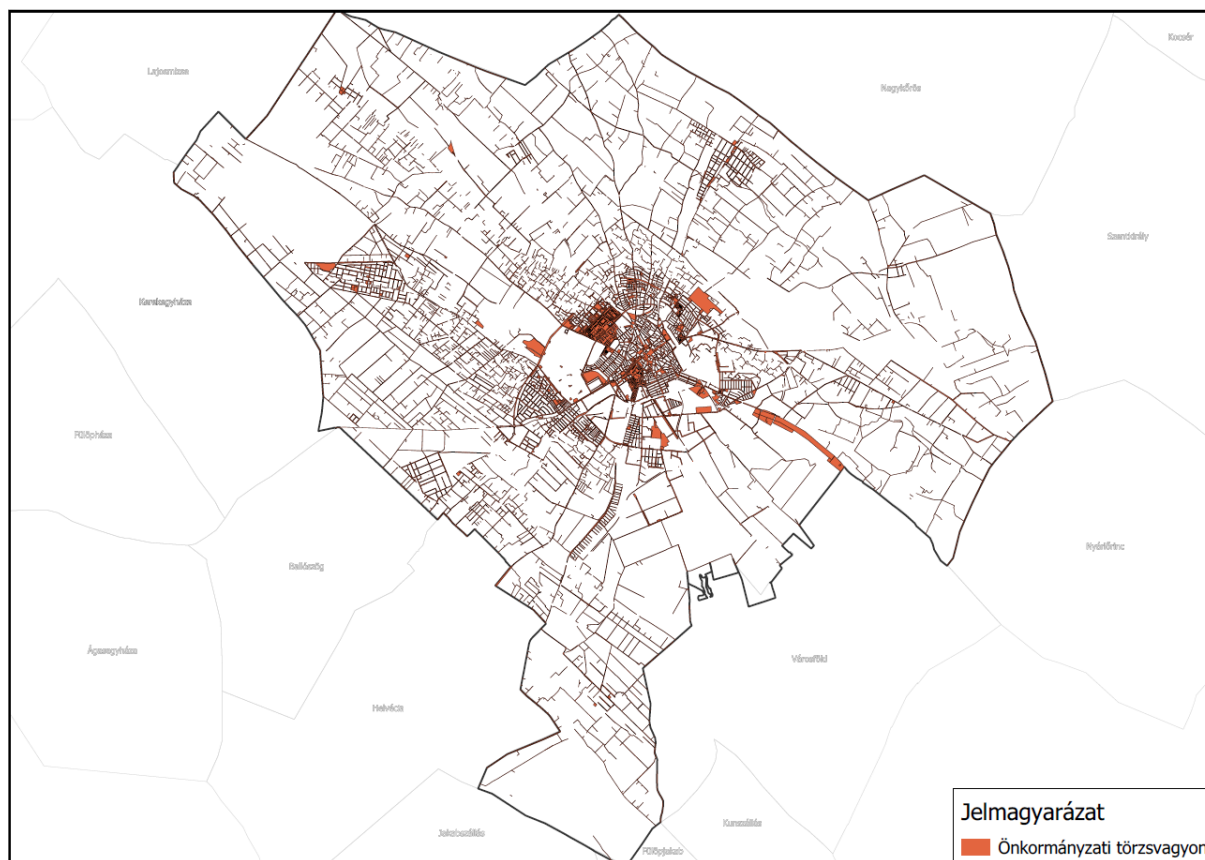

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Várostervezési Osztály 2020.

A forgalomképes önkormányzati ingatlanvagyon az ábra tanúsága szerint nem tűnik különösebben jelentősnek, azonban ezek száma (5,7%-os bővülés), kiterjedése (37,3%-os növekedés), de legfőképpen becsült piaci értéke (~20 milliárd Ft-tal nagyobb) jelentősen növekedett 2012 óta. A nagyobb területű telkek többsége erdő vagy mezőgazdasági művelési ágú és rendeltetésű. Szarkás területén van jelentősebb, egymáshoz viszonylag közel eső telektulajdona az önkormányzatnak, ezek közös hasznosítása azonban várat még magára.

Az önkormányzati ingatlanvagyon-kataszter adatállománya alapján, az önkormányzati törzsvagyon (nem forgalomképes ingatlanok) elhelyezkedését a 134. ábra szemlélteti. Ezek az ábrázolt ingatlanok, elsősorban közművek, közlekedési területek (utak, kerékpárutak, járdák, parkoló- és pihenőhelyek, stb.) közterületek, közparkok vagy a közellátást, közfunkciót biztosító épületek, létesítmények. A forgalomképtelen törzsvagyon Kecskemét közigazgatási területén jelentős növekedésen ment keresztül 2012 és 2019 között, ez megmutatkozik nem csak az ingatlanok darabszámában (9,2%-os bővülés), hanem azok könyv szerinti értékében is (41,7%-os növekedés).

134. ábra: *Az önkormányzati törzsvagyon elemeinek területi képe 2019-ben*

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Várostervezési Osztály 2020.

1.14.3. Önkormányzati tulajdon kataszter

Az önkormányzat – valamilyen tulajdoni hányad arányában – tulajdonában lévő ingatlanok száma 2019-ben 6.905 db volt, melyek együttes területe megközelítette a 2.350 ha-t (42. táblázat), ez 400 darabbal (5,8%-kal) jelentett több ingatlant, és 81 ha-ral (3,5%) nagyobb területet, mint 2012-ben. Az ingatlanok 68%-a belterületen, míg 32%-a külterületen volt található. A teljes ingatlanállomány mintegy 73%-a forgalomképtelen volt (5046 db), a forgalomképes ingatlanok száma 1.645 db (23,8%), míg a többi ingatlan (214 db) korlátozottan forgalomképes kategóriába került 2019-ben. A teljes ingatlanállományból 85,14% volt 100%-os önkormányzati tulajdonban, további 18 olyan ingatlan található a nyilvántartás alapján, amely az önkormányzat tulajdonában van ugyan, de a település közigazgatási határán kívül. Ez utóbbi (közigazgatási határon kívüli) ingatlanok összterülete megközelíti a 63,5 ha-t. A közigazgatási területen 9 védett természeti terület található, mintegy 21,2,6 ha-nyi kiterjedésben. A műemlékvédettségű ingatlanok száma 143 db.

42. táblázat: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata ingatlanvagyon összesítője 2019

Megnevezés	Az ingatlanok száma (db)	Terület nagysága (m ²)	Becsült értéke (eFt)
Forgalomképtelen törzsvagyon			
Zöldterület	335	3 026 419	11 705 137
Közlekedési területek (utak, kerékpárút, járda, kiépített parkoló- és pihenőhely)	1399	4 446 655	37 162 761
Vízvezető árok	53	38 331	119 961
Korlátozottan forgalomképes törzsvagyon			
Csapadécsatorna + bekötővezeték	183	19 286	2 271 976
Vízvezetékek (főnyomóvezetékek, elosztóvezetékek, bekötővezetékek)		495 203 m	135 105 710
Elválasztó és egyesített rendszerű szennyvízcsatorna		482 146 m	122 481 402
Közoktatási intézményi épületek (óvoda, iskola, kollégium)	73	662 841	52 970 568
Kulturális intézmények	24	202 089	10 681 275
Szociális intézmények (idősek ellátása, bölcsőde, hajléktalanok ell.)	19	161 081	2 591 485
Egészségügyi intézmények	13	19 024	1 521 310
Erdő	49	1 254 733	9 740 443
Temető (7 működő, 3 lezárt)	7	414 147	453 654
Forgalomképes ingatlanok			
Beépítetlen terület	4 258	15 565 251	60 628 908
Termőföld	347	2 700 355	500 718
Kereskedelmi és szolgáltatási épületek	22	129 219	5 088 813
Összesen	6 905	23 477 659	188 147 769

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának adatszolgáltatása 2020.

A teljes ingatlanállomány becsült értéke 2019-ben meghaladta a 188,1 md Ft-ot, amely mintegy 50%-kal magasabb a 2012-es értéknél. Ebből az összegből a korlátozottan forgalomképes ingatlanok becsült összértéke 43,2 md Ft, míg a forgalomképes ingatlanok becsült értéke meghaladta a 32,4 md Ft-ot. A teljes ingatlanvagyon döntő hányadát (90,4%-át) a belterületi ingatlanok képezik. A kizárólagos (100%) önkormányzati tulajdonban lévő ingatlanok becsült értéke 177,7 md Ft.

Az önkormányzati ingatlanvagyon elemei között megtalálhatók földterületek, zöldterületek, vizek, közcélú vízi létesítmények, strand, közlekedési területek és műtárgyak, köztemetők, lakóépületek, közoktatási-, kulturális-, szociális- és egészségügyi intézmények, sportlétesítmények, kereskedelmi, szolgáltató, igazgatási és szálló jellegű intézmények, üzemi-, melléképületek, illetve egyéb építmények, továbbá közművek, lakások és nem lakás célú helyiségek.

A forgalomképes ingatlanok két csoportja különösen érdekes lehet elemzési szempontból, az egyik az önkormányzati tulajdonú **lakásállomány**, a másik pedig a **földterületek** csoportja, azon belül is a **mezőgazdasági földterületek** jellemzői.

A **lakásállomány** kapcsán megállapítható, hogy Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata 2019. december 31-én (az ingatlanvagyon összesítője alapján) 129 épületben, 1450 db lakással rendelkezett (ez 10%-os csökkenés 2012-höz képest) 64 ezer m²-en. A teljes állomány közel 48%-a 1 szobás, vagy annál is kisebb. Az állomány mintegy 50%-a 1+1/2 és 2+1/2 szobás kategóriához tartozik. A három szobás vagy annál nagyobb lakások aránya a teljes állomány alig 2%-át teszi ki. A lakások műszaki állapotáról és komfortfokozatáról elmondható, hogy rendkívül vegyes képet mutat. A teljes lakásállomány mintegy 69%-a összkomfortos, további 22%-a komfortos. A komfort nélküli és szükséglegások száma együttesen 102 db. Ki kell emelni, hogy 2012-höz képest mintegy 62%-kal csökkent az ebbe a kategóriába tartozó – rossz műszaki állapotba került, s csak gazdaságtalanul felújítható – lakások száma, ami az önkormányzat kedvezményes ingatlan értékesítésének következménye.

Az önkormányzat a lakásállományon kívül rendelkezett még 141 db **nem lakás célú helyiséggel** is (ebből 101 db forgalomképes és 40 korlátozottan forgalomképes ingatlan volt), melyek együttes összterülete meghaladja a 10.602 m²-t.

Jelentős tulajdont képviselnek Kecskeméten a **beépítetlen földterületek** is, melyek száma a belterületen 188 db (összesen 34,1 ha kiterjedéssel), ami a 2012-es adatokhoz képest ugyan darabszámban jelentős növekedést mutat (43%), ugyanakkor az összterület vonatkozásában mintegy 0,7 ha-os csökkenést jelent, ami az önkormányzati belterületi földterületek aprózódását mutatja. A belterületi beépítetlen földterületből 13 db lakóépülettel beépíthető építési telek (1,4 ha), másik 55 db (8,9 ha) egyéb építési telek. A fennmaradó földterületek művelés alól kivettek. A külterületi földterületek száma 390 db, (2012-ben 385 db), melynek kiterjedése (~357,7 ha) azonban 35 ha-ral felülmúlja a 2012-es értéket.

A beépítetlen külterületi földterületek között jelentős szerepet képviselnek a **termőföldek** (347 db), melyek kiterjedése meghaladja a 270 ha-t. Az 1 hrsz-re jutó átlagolt területnagyság 7782 m², az 1 ha-ra jutó átlagolt AK érték pedig 12,79.

A fenti adatokból egyértelmű kitűnik, hogy az 1 hrsz-ra jutó terület nagyság, illetve az átlagolt és az egy helyrajzi számra jutó AK érték is rendkívül alacsony. A mezőgazdasági területek a közigazgatási határon belül szétszórtan, s jellemzően nem egy tagban helyezkednek el. A földterületek részletes jellemzőiről a KIK-FOR Kft. kezelésébe átadott külterületi mezőgazdasági ingatlanok nyilvántartásából alkothatunk képet (43. táblázat).

43. táblázat: Kecskemét külterületi mezőgazdasági ingatlanjainak jellemző értékei (2019)

	Területek darabszám, nagyság és AK érték szerinti és %-os bontásban									
	0-0,5 ha		0,5-1 ha		1-2 ha		2-10 ha		10 ha <	
Darabszám/%	db	%	db	%	db	%	db	%	db	%
	187	67	43	15,4	26	9,3	20	7,2	3	1,1
Területnagyság (m ² /%)	m ²	%	m ²	%	m ²	%	m ²	%	m ²	%
	369023	16,6	300425	13,5	394525	17,8	865316	39	291873	13,1
Átlagolt terület (m ² /db)	1973,38		6986,62		15174,03		43265,8		145936,5	

Adatok forrása: KIK-FOR Kft. 2021.

A külterületen 279 db önálló hrsz-ú mezőgazdasági telekkel és összesen 222,1 ha területtel rendelkezik az önkormányzat. Az átlagos teleknagyság 7.989 m², de a 279 telekből 187 db nem éri el a 0,5 ha-t, ezen belül 104 db telek 2000 m² alatti területű, 83 db 2.000-5.000 m² közötti. A 0,5 ha és 1 ha közötti területek száma 43 db, emellett az 1-2 ha közötti méretkategóriában 26, míg a 2-10 ha-ba 20 telek tartozik bele. Mindössze 3 olyan telek található a nyilvántartásban melynek területe meghaladja a 10 ha-t. Ez utóbbiak esetében a terület kiterjedése alkalmas lehetne nagyobb beavatkozások/fejlesztések megvalósítására, de elhelyezkedésük, illetve területhasználatuk (egy telek védett terület, egy másik terület gyep, legelő, nádas, gyep rét, míg a harmadik gyümölcsös, szőlő, gyep besorolásban található), vagy tulajdoni viszonyaik miatt a fejlesztés mégsem lehetséges. A többi terület vonatkozásában megállapítható, hogy a mezőgazdasági területek elaprózottak, így jelentősebb beavatkozásokra nem, legfeljebb csere-területként jöhetnek számításba. Az önkormányzati területek legnagyobb számban Hetényegyháza környékén és Szarkás térségében helyezkednek el. A területek bérbeadása, illetve hasznosítása a földterületek jellemzői (aranykorona érték, méret, elhelyezkedés) miatt rendkívül nehézkes.

A területek művelési ágának elemzéséből kiderül, hogy a szántó művelési ágba tartozik a mezőgazdasági ingatlanok többsége (kb. 57%), ezt a gyep (20,4%), majd a kert (15,4%), gyümölcsös (3,2%) és a szőlő (1,8%) követi: A kataszter szerint a felsoroltakon kívül az önkormányzat rendelkezett még „nádas”, „erdő”, „tanya” és egyéb (pl. dögkút, anyagödör és „tisztázatlan”) besorolású telkekkel is.

1.14.4. Az épületállomány és a környezet geodéziai felmérése

A város épületállományának és környezetének felmérése meghaladja e vizsgálat kereteit, tekintettel arra, hogy az ingatlannyilvántartás erre vonatkozó adatai a vizsgálatához és elemzéshez szükséges mértékben elégségesek. Az ingatlan-nyilvántartás természetesen nem tükrözi hűen a tényleges épületállományt, hiszen pl. egy telken beálló változások átvezetése az ingatlannyilvántartásban alapvetően a tulajdonosok feladata, amit gyakran elmulasztanak. A mulasztás oka nem ritkán az engedély nélküli építés vagy az engedélytől való eltérés.

Az épületállomány és a környezet felmérésére azonban van más, bár igen költséges módszer, ez pedig a városról készített nagypontosságú légifelvétel háromdimenziós kiértékelése, egyfajta térbeli városmodell létrehozása. Ennek pontosságától függően az épületeket tetőidomaikkal, magassághelyes tömegekkel, illetve a közterületeket használat és burkolat szerint megkülönböztetett felületeivel ábrázoló modell hozható létre, amiből különböző elemzések készíthetők (pl. tetőkataszter, burkolt felületek, árnyékhatás, benapozottság, hőterképezés) és következtetések vonhatók le. A városról készített, viszonylag friss 3D légifotók jelenleg is rendelkezésre állnak, ugyanakkor a különböző elemzésekhez szükséges kiértékelések, az önkormányzati források függvényét képezik.

Ezek mellett, a statikusabb, s – az előbbieken részletezettek miatt – pontatlanabb ingatlannyilvántartás szerinti épületállományt tudjuk vizsgálni, melynek városrészenkénti és funkcionális bontását az alábbi 44. táblázat részletezi. Az adatokból jól látható, hogy a régebbi városrészek (pl. Bethlenváros, Hunyadváros, Máriaváros, Rákóczi város, Széchenyiváros) esetében, az épületállomány funkciók szerinti megoszlása színesebb, mint az új (pl. rendszerváltás utáni) kialakítású városrészeknél. Különösen az új (2000 utáni) telekosztással jellemzhető területek/városrészek (pl. Dárdai- és Voelker Telep, Felsőszéktó-Felsőcsalános, Petőfiváros II. észak-nyugati része, Külső-Máriahegy) esetében megfigyelhető, hogy a kialakított lakóingatlanok számához képest, alacsony az egyéb funkciójú épületek (pl. intézményi, üzemi, melléképületek) száma, ami sok esetben kevésbé átgondolt, erőltetett fejlesztéseket feltételez. Érdekes módon ezeket a városrészeket jellemzi a sűrűbb beépítés, a zöldfelületek, illetve közszolgáltatások hiánya.

44. táblázat: Kecskemét épületállományának területi és funkcionális bontása 2019-ben

Városrész, fekvés	Lakó- épület	Intézményi épület	Üzemi épület	Mellék- épület	Gazdasági épület	Vegyes funkc. ép	Összesen
Alsócsalános	30	0	9	6	59	1	105
Alsószéktó	494	6	2	8	353	7	870
Alsószéktó külterület	96	0	1	0	187	0	284
Arborétum lakópark	60	0	1	8	6	2	77
Arborétum-Kápolnarét	3	2	0	0	7	0	12
Árpádváros	38	6	8	1	1	0	54
Ballószög külterület	481	0	7	29	621	3	1141
Békéscsabai úti gazdasági övezet	66	0	67	5	74	2	214
Belső-Máriahegy	178	1	4	2	176	0	361
Belsőnyír	591	6	36	30	732	6	1401
Beretvásköz	114	0	0	2	72	0	188
Bethlenváros	606	40	7	26	560	7	1246
Bódogsor	15	0	0	6	45	0	66
Borbás	29	1	0	4	28	1	63
Borbás külterület	91	0	5	1	244	0	341
Budaihegy	138	0	0	6	138	0	282
Ceglédi út	210	33	41	13	242	13	552
Csalánosi erdő	11	0	1	1	20	0	33
Dárdai-Voelker Telep	351	1	1	5	298	0	656
Déli Iparterület I.	3	25	165	23	1	0	217
Déli Iparterület II.	5	2	41	6	10	2	66
Erzsébetváros	311	19	6	10	375	6	727
Északi logisztikai övezet	44	1	32	1	64	0	142
Felsőszéktó-Felsőcsalános	604	0	27	25	902	1+1 üd.	1560
Halasi úti kiskertek	154	0	0	8	369	0	531
Heliport	1	0	27	18	24	0	70
Hetényegyháza	1760	12	8	58	1352	2	3192
Homokbánya	47	3	6	2	30	0	88
Homoki domb	432	31	11	20	378	7	879
Hunyadiváros	1175	22	22	18	1005	4	2246
Izsáki út	10	24	26	62	13	3	138
Kadafalva	848	10	4	73	349	1+1 üd.	1286
Kadafalvi tanyák	24	0	1	0	25	1	51
Katonatelepe	976	3	27	40	408	4	1458
Katonatelepi tanyák	18	0	0	1	42	0	61
Kisfái	10	0	0	0	2	0	12
Kisfái gazdasági övezet	16	1	18	13	39	1 rendlen.	88
Kisfái külterület	290	7	25	1	643	3	969
Kórház	5	19	5	1	6	0	36
Kósafalu	239	1	1	9	224	1	475
Kossuthváros	171	2	1	3	168	0	345
Kőrösihegy	72	2	9	2	112	0	197

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

Külső-Máriahegy	266	0	4	6	519	1	796
Külső Árpádváros	166	9	21	9	286	6	497
Külsőnyír	96	0	0	2	123	0	221
Máriaváros	766	16	41	27	1099	2	1951
Matkó	143	1	27	3	144	0	318
Matkó külterület	84	2	1	1	382	0	470
Méntelek	207	11	5	3	92	1	319
Méntelek külterület	348	1	15	10	479	0	853
Mezeiváros	497	2	68	14	744	0	1325
Muszáj	129	0	0	1	222	0	352
Nyugati iparterület	8	1	283	51	48	1	392
Parasztfőiskola gazd. övezet	26	0	62	4	75	2	169
Petőfiváros I.	1200	8	15	24	587	4	1838
Petőfiváros II.	323	1	0	22	31	0	377
Rákócziváros	388	20	14	26	474	15	937
Rendőrfalu	525	4	7	8	812	0	1356
Reptéri lakótelep	18	1	0	0	7	0	26
Szarkás	32	0	0	0	22	0	54
Szarkás külterület	636	6	10	18	1088	5+1 üd.	1764
Széchenyiváros I.	30	8	17	1	0	1	57
Széchenyiváros II.	101	13	15	1	8	0	138
Széchenyiváros III.	261	17	13	23	140	5	459
Széktó	2	11	79	26	6	8	132
Széktói Szabadidőközpont	0	6	11	4	2	0	23
Szeleifalu	764	4	2	36	687	3	1496
Szent László város	65	16	483	39	185	8	796
Szolnokihegy	1018	18	250	64	1525	9	2884
Talfája	114	1	6	5	66	0	192
Talfája külterület	314	0	3	9	476	0	802
Törökfái	53	0	2	4	96	2	157
Úrihegy	310	1	11	7	759	1	1089
Úrrét	244	0	6	8	332	5	595
Ürgés	249	1	1	1	332	1	585
Vacsihegy	151	0	3	2	135	1	292
Vacsiköz	1629	46	41	40	1281	6	3043
Városföld külterület	26	0	6	0	65	0	97
Városközpont	35	61	11	9	36	8	160
Vasút melletti terület	11	26	106	5	21	2	171
Villanegyed	241	50	17	5	268	1	582
Összesen	22.293	642	2.308	1.065	24.058	179	50.545

Adatok forrása: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata 2020.

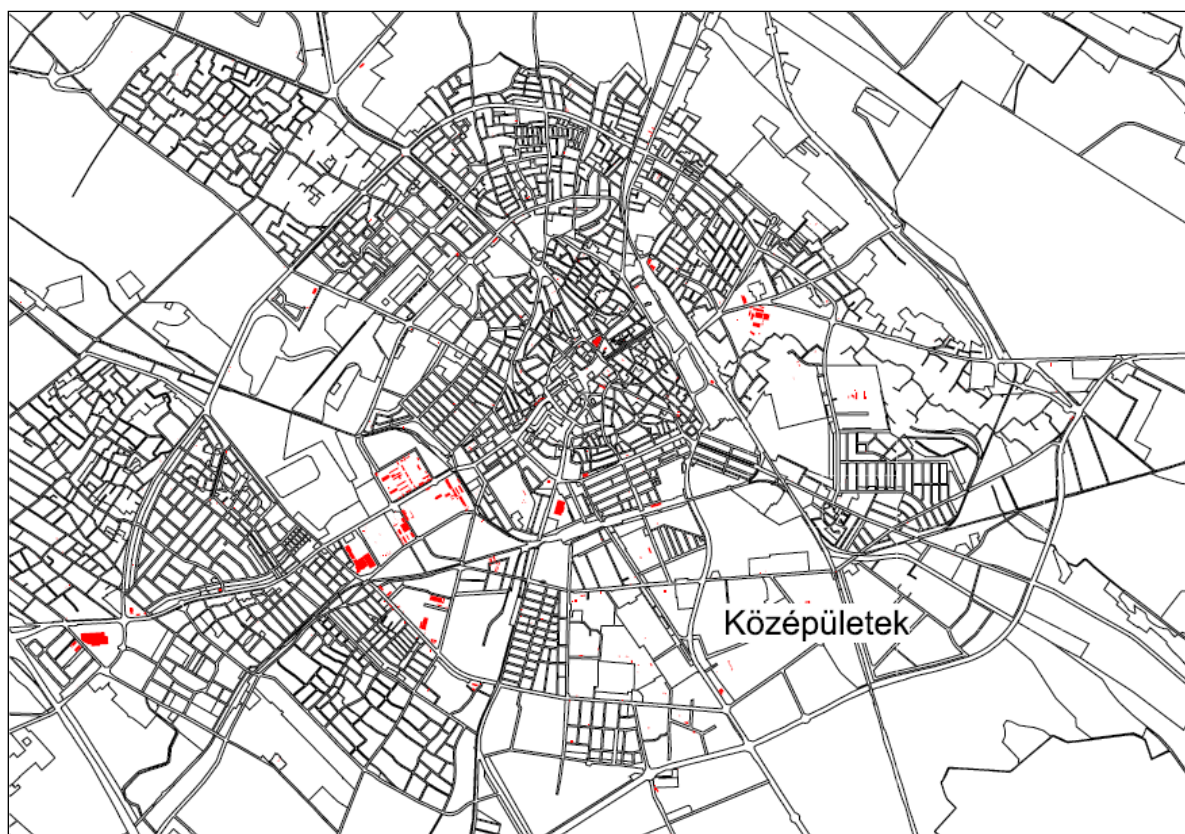
A táblázat adataiból látható, hogy Kecskemét 2019-ben, az ingatlanylevántartás alapján, 50.545 épülettel rendelkezett, s érdekesség, hogy a gazdasági és üzemi épületek száma (25.123 db) lényegesen meghaladja a lakóépületek (22.293 db) számát.

1.14.5. Az építmények vizsgálata

1.14.5.1. Funkció, kapacitás

Az épületállomány funkcionális vizsgálatát az ingatlan-nyilvántartás alapján, főbb funkciókként, egybeszerkesztett térképen végeztük el. A térképi adatbázis rámutat arra, hogy a város **középületeinek**, közte a kereskedelmi létesítményeinek zöme a város legfőbb bekötő útjai (52-es, 5-ös, 44-es, 441-es) közelében, illetve a Kiskörút mentén, jól megközelíthető helyeken alakultak ki (135. ábra). Megfigyelhető, hogy a többi középület az Izsáki út mentén egy DNY-ÉK-i sávban koncentrálódik leginkább. Ha figyelembe vesszük a város jövőbeli fejlesztési elképzeléseit, akkor ez felhívja a figyelmet az Izsáki út egyre meghatározóbb szerepére, fejlesztésének szükségességére, tekintettel a térségében már eddig is megvalósult egyetemi, kereskedelmi, szolgáltatási és lakóterületi beruházásokra, valamint a tervezett jövőbeli investíciókra (pl. Rudolf-laktanya, Homokbánya, Auchan városrész, Kadafalva).

135. ábra: Kecskemét középületeinek térbeli elhelyezkedése

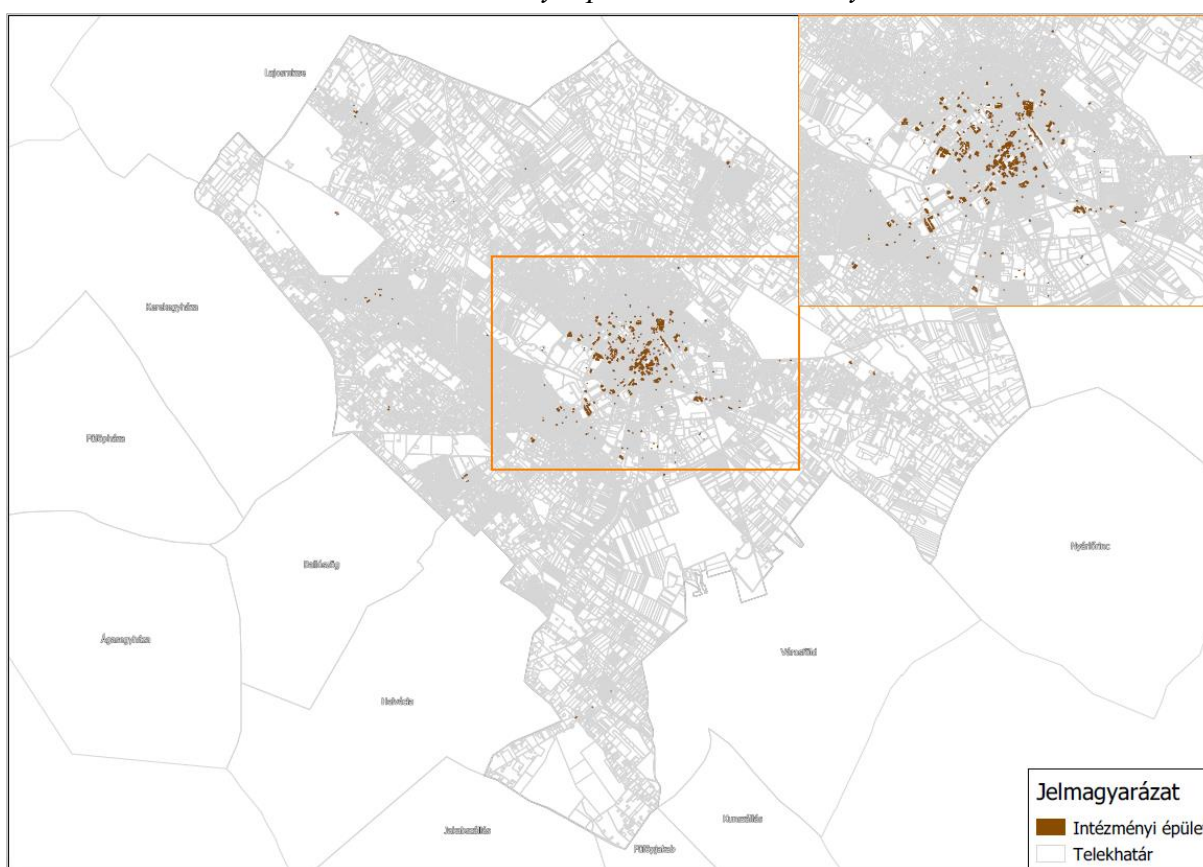
Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Várostervezési Osztály 2020.

A város hozzávetőlegesen 640 db **intézményi épületének** több mint negyede a Nagykörúton belül található. Az intézmények a külső városrészekről a városközpont felé haladva sűrűsödve helyezkednek el. A belvárostól távolabb eső intézményi épületek nagyobb része közlekedési csomópontokban, magasabb forgalmat bonyolító utak találkozásánál található.

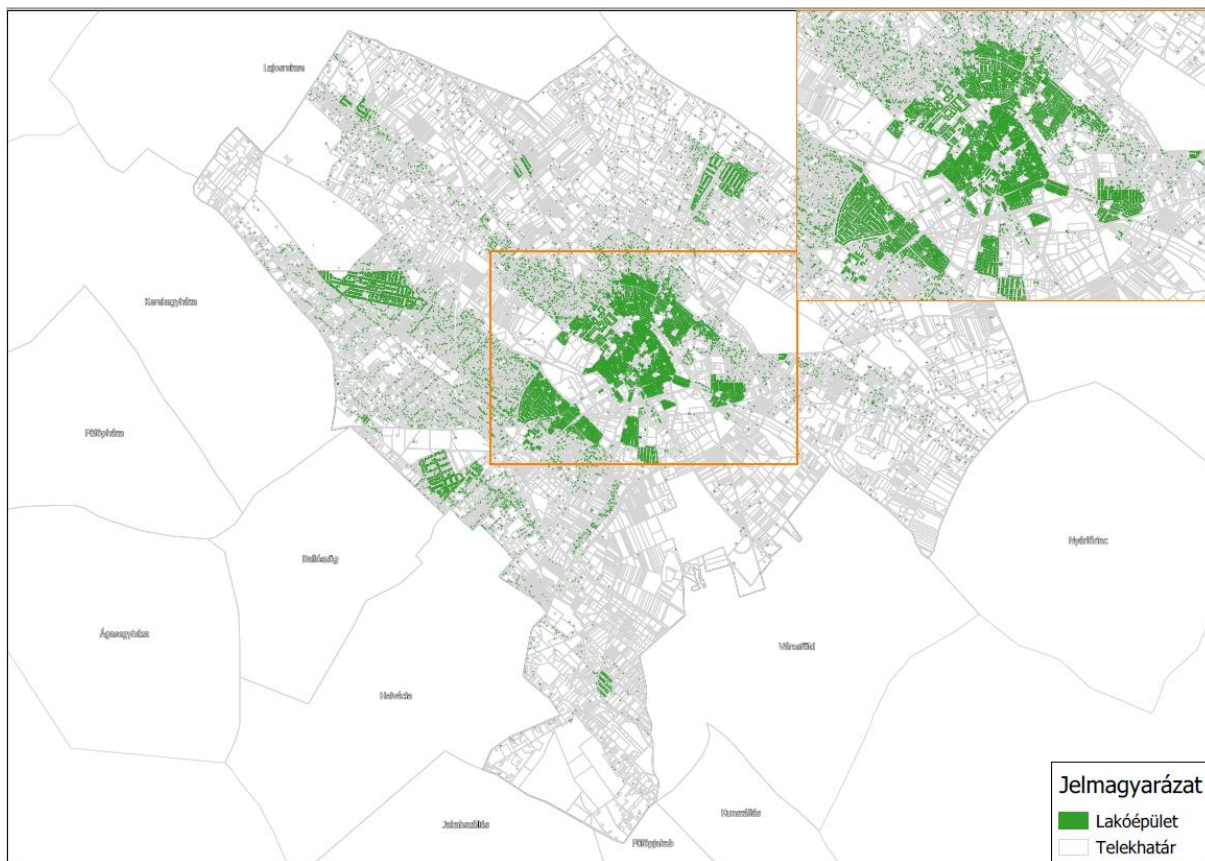
Az intézmények térbeli megjelenése kapcsán megállapítható továbbá, hogy városrészi szinten, a belvárosban koncentrált megjelenést mutat (61 db intézmény), ugyanakkor térben szétszórva, több telephelyen, épületben jelennek meg egyes funkciók. A különböző hivatalok, muzeális intézmények, vagy például az egyetem esetében ez a térbelileg szétszórt struktúra működtetési oldalról – véleményünk szerint – kevésbé hatékony, ezért a jövőben érdemes lenne megfontolni, illetve tovább erősíteni néhány funkció esetében, a város jól megközelíthető pontjain, bizonyos tevékenységek koncentrációját, vagy konkrét funkciók egy telephelyes megjelenését (pl. egyetemi campus, kórházi központ, múzeumi negyed, hivatali negyed).

136. ábra: Az intézményi épületek területi elhelyezkedése

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Várostervezési Osztály 2020.

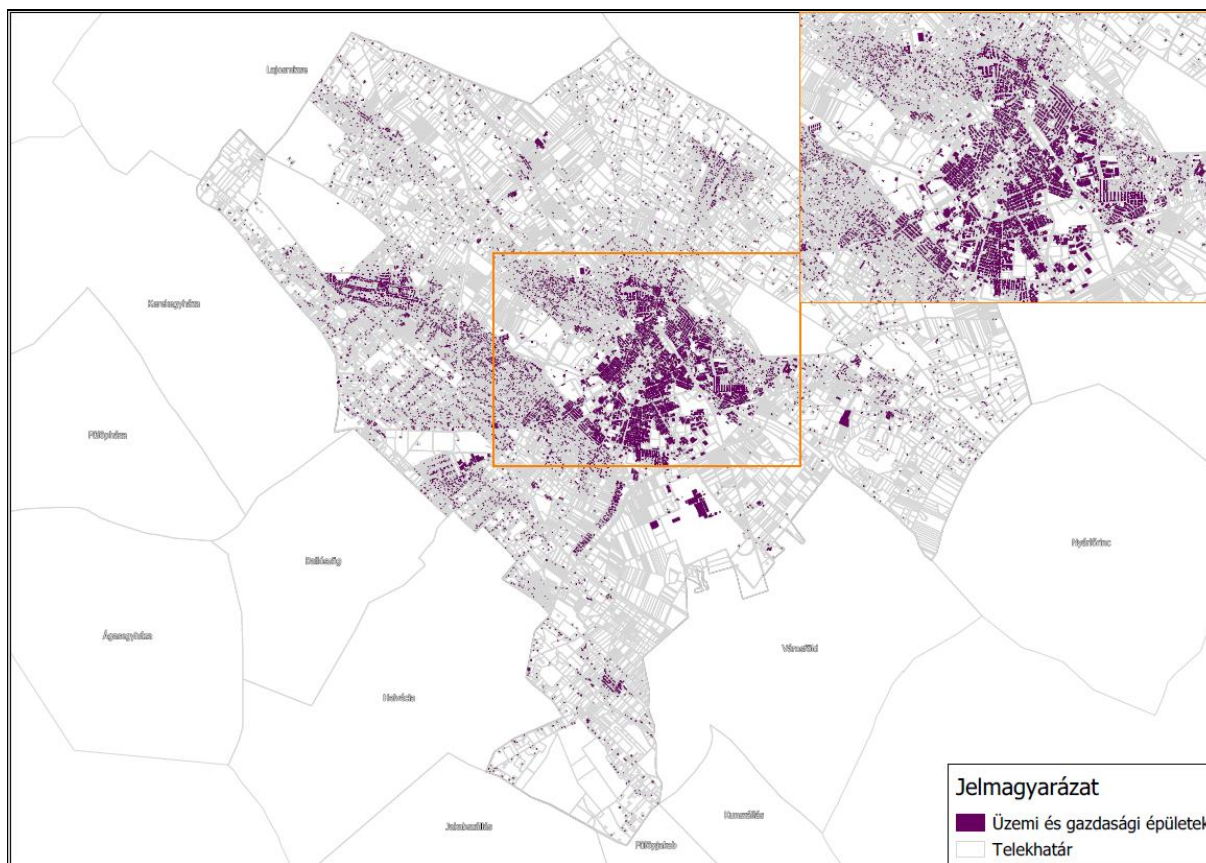
A **lakóépületek** elhelyezkedését tekintve jól kirajzolódnak az egyes lakó funkciójú városrészek (137. ábra). A mikrodomborzati adottságokból következően Kecskemét központjától északra fekvő területek (magasabb térszinek) kedveztek leginkább a lakóterületek kialakulásának, terjedésének. A mélyebb fekvésű – a történelmi korokban vízjárta, kötöttebb talajú – déli területek inkább a mezőgazdasági művelésre, illetve legeltetésre voltak alkalmasak, így a lakófunkció nem, vagy csak korlátozott mértékben jelent meg. A lakóépületek többsége ennek megfelelően a város északi területein található. Ezek egészültek ki a XX. században kialakult, városközponttól távolabb DNY-i irányban megjelenő, alapvetően lakó funkciójú városrészekkel, pl. Rendőrfalu, Alsószéktó, Petőfiváros.

137. ábra: A lakóépületek területi elhelyezkedése

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Várostervezési Osztály 2020.

A **gazdasági épületek** a kertvárosi övezetekben, a lakóépületekhez szorosan kötődve jelennek meg (138. ábra). A mezővárosi hagyományok továbbvitelét, a háztáji gazdálkodás elterjedtségét jól mutatja, hogy az egyes városrészeken – Máriaváros, Műkertváros, Rendőrfalu, Erzsébetváros, Muszaj – a telkek többségében a lakóépület mellett még napjainkban is megtalálható a gazdasági épület. Az utóbbi 30-40 évben beépült területeken pl. Petőfiváros, Széchenyiváros jóval kevesebb, szinte elenyésző a gazdasági funkciójú épületek száma, ami jól tükrözi az életmódváltozást, a város gazdasági funkcióinak jelentős átalakulását, illetve a fiatalabb generációk eltávolodását jellemzően a mezőgazdasági és kézműves tevékenységektől.

Az **üzemi épületek** jellemzően a város déli, dél-keleti – régebben mezőgazdasági hasznosítású – napjainkban ipari, kereskedelmi-szolgáltató gazdasági funkciójú városrészeiben, a lakóterületektől viszonylag jól elkülönülve találhatók. A város más pontjain található üzemek, leginkább a városból kivezető főbb utak (pl. Kadafalvi, 441-es, 44-es főút) mentén helyezkednek el.

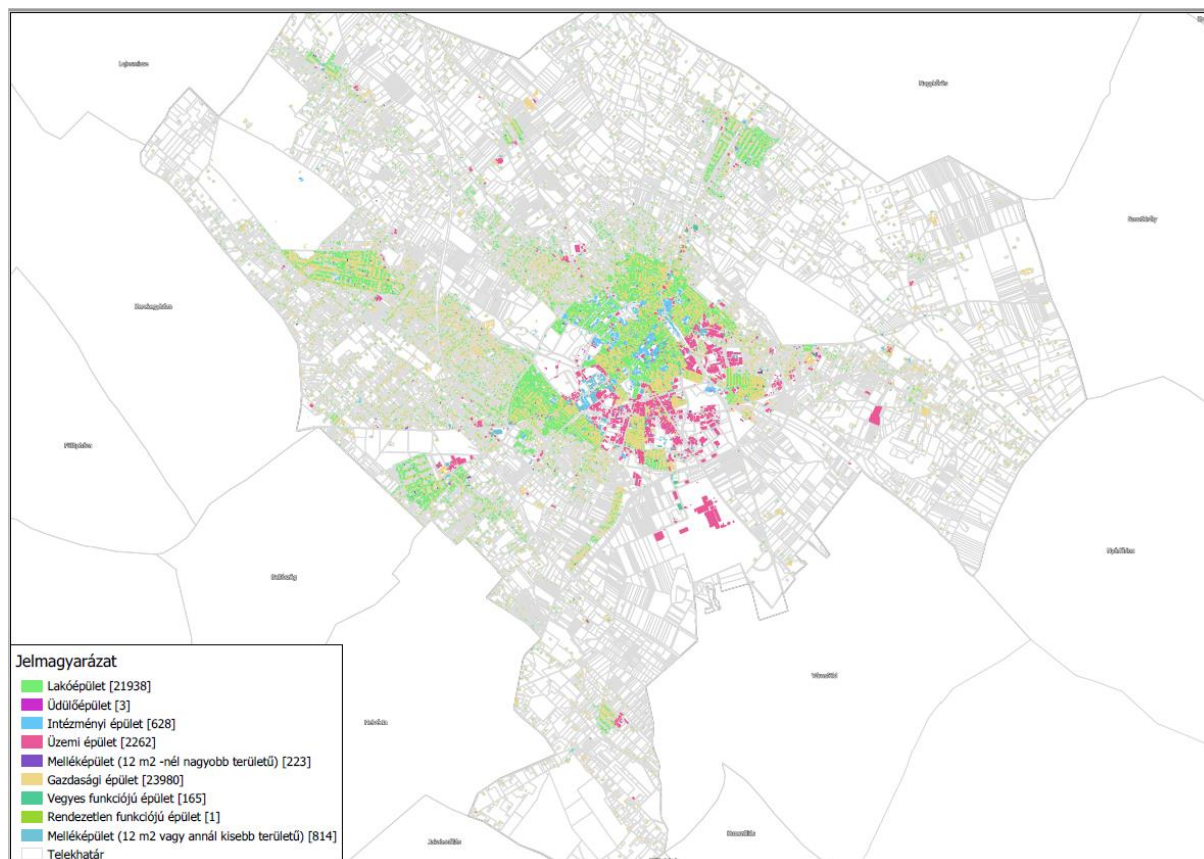
138. ábra: Üzemi és gazdasági épületek területi elhelyezkedése

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Várostervezési Osztály 2020.

Az összevont funkcióterképen megfelelően látható (139. ábra), hogy kirajzolódnak az egyes területek, városrészek fő funkciói, illetve azok a városrészek, melyek méretükhöz képest jelentős funkció-, vagy intézményi-ellátottsági hiánnyal rendelkeznek (pl. Petőfiváros, Alsószétó, Máriaváros, északi városrészek, melyek tükrözik az egyes lakónegyedek gyenge alközponti szerepét). Megállapítható továbbá, hogy szerkezetileg, strukturálisan jól elkülönülő városrészekről beszélhetünk. Nagy kiterjedésű, jelentős konfliktust okozó funkcionális keveredések nem jellemzőek Kecskemét térszerkezetére. Természetesen ez nem jelenti azt, hogy eltérő területhasználatú funkcionális övezetek esetében ne lennének konfliktuszónák (Szent István város, Déli iparterületen Rendőrfalu és Kósafalu ipari, gazdasági területek közé ékelődése), de ezek megfelelő szabályozással, védőterületek kijelölésével, védőfásításokkal általában kezelhetők. Megjegyezzük, hogy sok esetben a túlzott beépültség miatt a védősávok, védőzöldek már csak bontással lennének megvalósíthatók, amelyek időben eltolják a konfliktuszónák felszámolását.

139. ábra: Kecskemét épületállományának jellemzői és területi képe

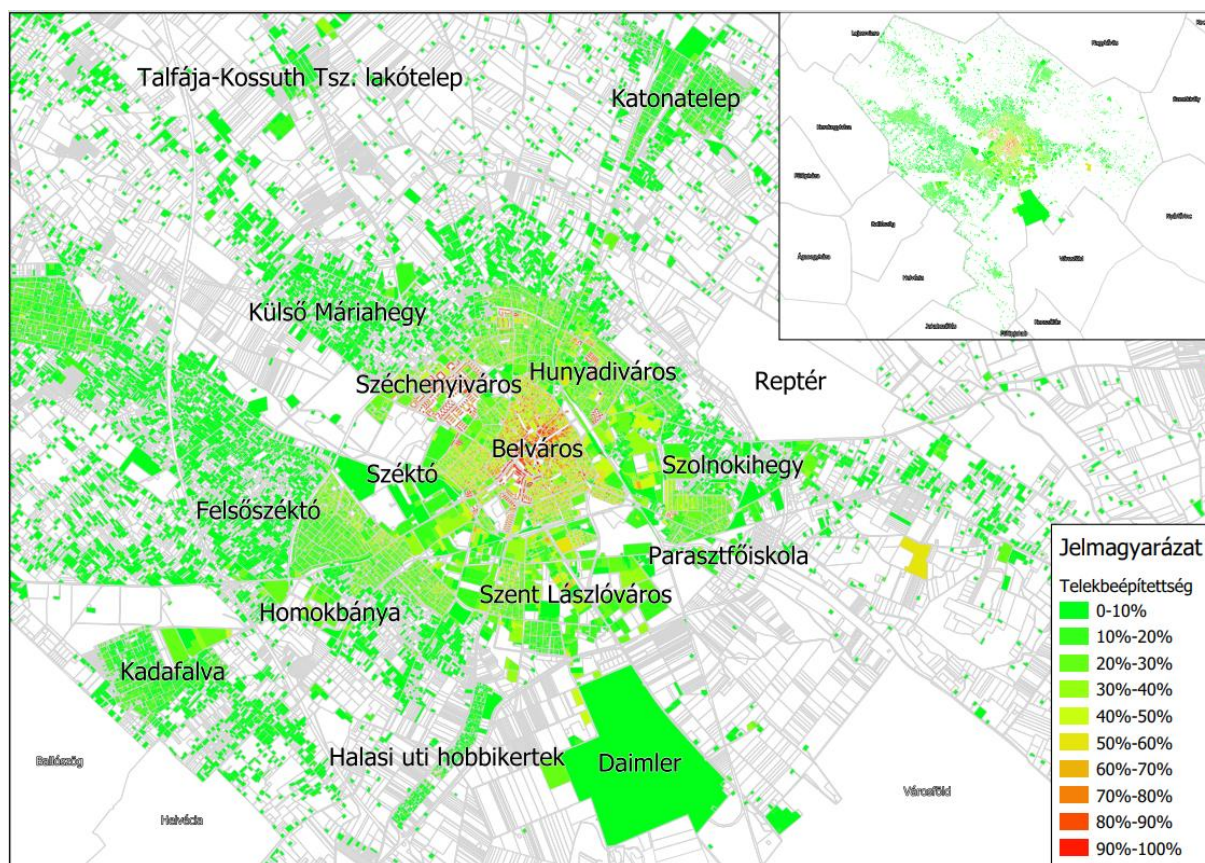

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Várostervezési Osztály 2020.

A teljes közigazgatási területet bemutató térképen szintén jól látható – a várost még napjainkban is jellemző – a jelentős (16.665 db) **külterületi épületállomány**, annak léptéke, sűrűsödései, területi eloszlása. A jelentős külterületi (lakó- és gazdasági) épületállomány területi eloszlása, sajátos területhasználata és megjelenése alapján megkülönböztetjük a zártkerti és a városkörnyéki, (sűrű tanyás, tanyasoros) területeket. Emellett külön érdemes felhívni a figyelmet azokra külterületekre is, ahol nincs, vagy a kecskeméti sajátosságoktól eltérően jelentéktelen az épületállomány. Ennek háttérében a jó termőhelyi adottságú területek (Városföld, Kisfái, Törökfái, Borbás), vagy a nagyobb egybefüggő erdőterületek (Belsőnyír, Matkó, Törökfái) állnak.

1.14.5.2. Beépítési jellemzők (beépítési mód, beépítési mérték, sűrűség)

A város épületállományának beépítési mutatóit, azaz a telkek beépítési módját, beépítettségét, szintterület-sűrűségét, az épületek magasságát az 1.14.4 fejezetben leírt térinformatikai modell alapján lehetne a legpontosabban elemezni. Legkésőbb a Szabályozási Terv teljeskörű felülvizsgálatához, átdolgozásához, különösen a Nagykörúton belüli és a védett területeket érintően indokolt a modell elkészítése. A rendelkezésre álló adatállomány (az ingatlannyilvántartásban szereplő épületek és a telkek egymáshoz viszonyított alapterülete) alapján a beépítési intenzitást a 140. ábra mutatja be.

140. ábra: A telkek beépítettségi jellemzői

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Várostervezési Osztály 2020.

A térkép alapján az alábbi következtetések állapíthatók meg: A külső városrészek viszonylagos homogenitással rendelkeznek, sűrűbb beépítést elsősorban a Széchenyivárosban, az északi városrészekben a Nagy Lajos király krt. övezetében és a Belvárosban találhatunk. Az egyes városrészek viszonylataiban elmondhatjuk, hogy nagy beépítettségi különbségek nincsenek, a beépítések jól megtervezettek (lásd. Széchenyiváros, Petőfiváros).

A Nagykörúton belül változatos a kép, az egyes területeken belül is eltérő beépítési sűrűségekkal és beépítési módokkal (pl. szabadonálló: villanegyed, oldalhatáron álló: Máriaváros, zárt sorú és keretes, körülépített: Rákóczi város) találkozhatunk. Ennek háttérében a történelem folyamán kialakuló úthálózat és térformáció szövevény, telekszerkezet, beépítési mód és morfológiai sajátosságok egyaránt hatással voltak, ezek egymásra rétegződésével formálódott, alakult, a Nagykörúton belüli térszerkezet.

Az egészen intenzív beépítés csak a városközpontra, a főtéri együttes és környezetére jellemző, de még erre a városrészre sem jellemző a zsúfoltság. Az egyes beépítési módokról a Helyi Építési Szabályzat (HÉSZ) tájékoztat.

1.14.5.3. Magasság, szintszám, tetőidom

A Magasság, szintszám, tetőidom kérdésének elemzéséhez, az önkormányzat nem rendelkezik releváns adatokkal. Némi orientációt a Helyi Építési Szabályzat övezeti előírásai nyújtanak, amely a telekméret és a beépítési százalékok mellett, meghatározza a legmagasabb épületmagasságot. Ennek megfelelően az egyes építési övezetekhez kapcsolódó legmagasabb épületmagasságot a 45. táblázat tartalmazza.

45. táblázat: Építési övezetek engedélyezett épületmagasságai

Rendeltetés, építési övezet	Építési magasság(épületmagasság)	Egyéb előírások
Nagyvárosias lakóterület „Ln”	12,5 m épületmagasságot meghaladó	övezeti jelben meghatározott, kialakult
Kisvárosias lakóterület „Lk”	12,5 m-es épületmagasságot meg nem haladó, övezeti jelben meghatározott	övezeti jelben meghatározott, telekmérettől függő és kialakult
Kertvárosias lakóterület „Lke”	7,5 m-es épületmagasságot meg nem haladó	övezeti jelben meghatározott, telekmérettől függő és kialakult
Falusias lakóterület „Lf”	5,5 m-es épületmagasságot meg nem haladó	övezeti jelben meghatározott, telekmérettől függő és kialakult
Falusias lakókertes lakóterület „Lfk”	4,5 m-es épületmagasságot meg nem haladó	
Településközpont vegyes terület „Vt”	megengedett legnagyobb épületmagasság: legfeljebb 12,5 m	övezeti jelben meghatározott, telekmérettől függő és kialakult
Intézményi területek „Vi”	megengedett legnagyobb épületmagasság: legfeljebb 16 m	övezeti jelben meghatározott, telekmérettől függő és kialakult
Gazdasági területek: Gksz, Gip és Gipe övezetek épületmagassága	max. 16 m	10.000 m ² teleknagyság felett
	max. 12 m	5.000-10.000 m ² teleknagyság között
	max. 9,5 m	3.000-5.000 m ² teleknagyság között
	max. 7,5 m	3.000 m ² alatti vagy külterületi telek esetében
Különleges beépítésre szánt területek	Változó a különleges terület funkciójától függő	
K-Mű különleges mezőgazdasági üzemi	max. 16 m, mint gazdasági területek	telekmérettől függő
K-En különleges megújuló energiahasznosítás céljára szolgáló terület	mint gazdasági területeken, de max. 30 m	20.000 m ² teleknagyság felett
Közlekedési, közmű és hírközlési területek	épületmagassága nincs szabályozva	technológiától függő
Zöldterület	megengedett legnagyobb épületmagasság 4,5 m	
„Eg” jelű gazdasági erdő	épületmagassága nincs szabályozva	
„Ev” jelű védelmi erdő	épület nem helyezhető el	
„Ek” jelű közjóléti erdő	épületmagassága nincs szabályozva	
A mezőgazdasági területek	megengedett legnagyobb épületmagasság: 5- 5,5 m gazdasági épület: max. 7,5m	

Forrás: Kecskemét HÉSZ 2020.

A szintszámokra vonatkozóan **Kecskemét Megyei Jogú Város Helyi Építési Szabályzatáról, valamint Szabályozási Tervének jóváhagyásáról szóló 33/2015. (XII.17.) számú rendelete** 2.3 mellékletében találunk adatokat (46. táblázat).

46. táblázat: *Az egyes épületmagasságokhoz tartozó szintszámok*

Kódszám	Épületmagasság (m)	Képzett szintszám
0	kialakult	kialakult
1	≤4,5	1
2	≤5,5	1,5
3	≤6,0	2
4	≤7,5	2,5
5	≤9,5	3
6	≤10,5	3,5
7	≤12,5	4
8	≤16,0	5
9	gazdasági, K-Mű területek épületmagassága 43. § (2) szerint, K-En területek épületmagassága 44.§	

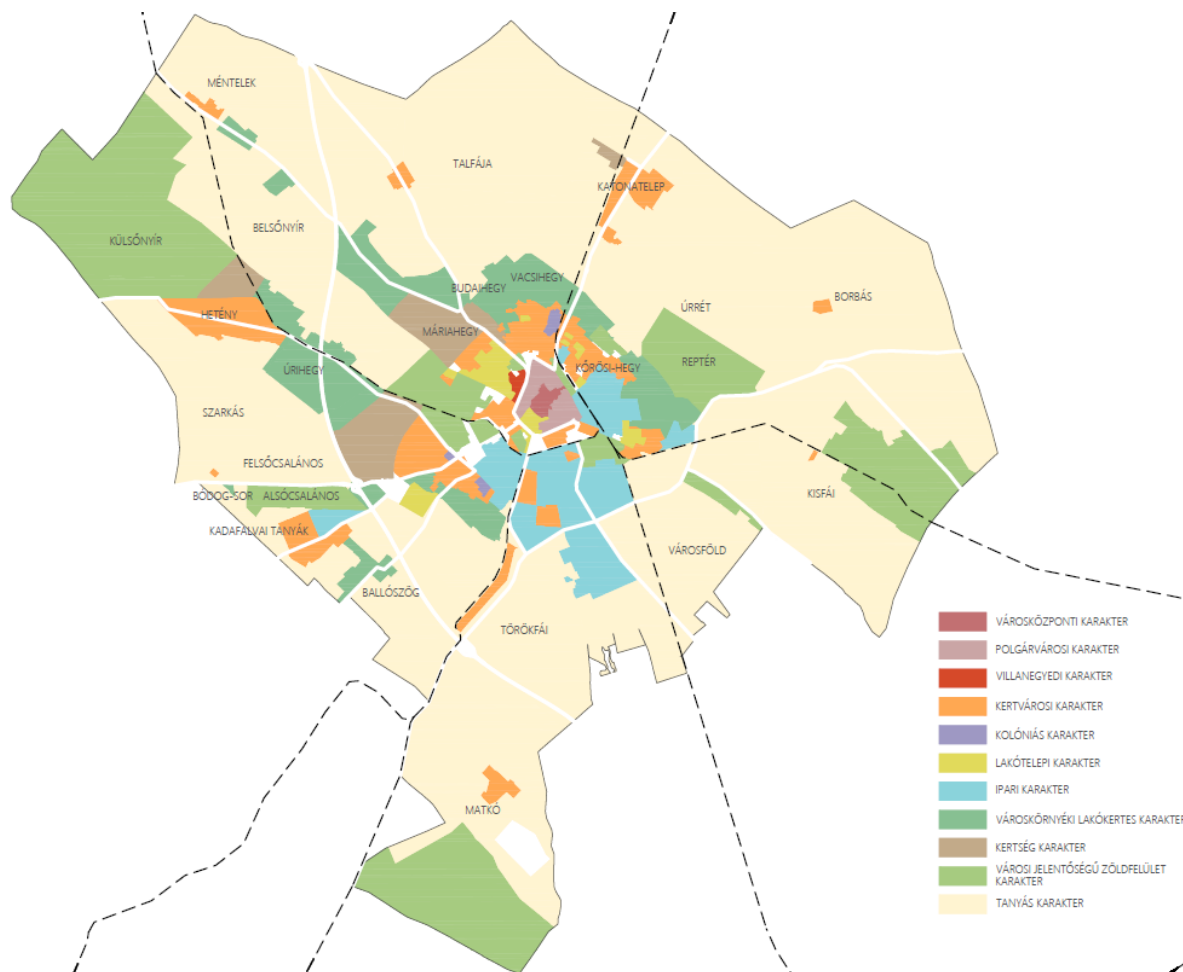
Forrás: Kecskemét TRT 2020.

1.14.5.4. Településkarakter, helyi sajátosságok: utcakép, térarány, jellegzetes épülettípusok

A VÁTI Kht. által 2002-ben a város Településrendezési Tervéhez készített vizsgálati dokumentáció a város sajátos építészeti karaktereit 9 típusban állapította meg (belvárosi, polgárvárosi, mezővárosi, kertvárosi, villanegyedi, telepszerű, falusias, kolóniás, vegyes). A karakterelvű szabályozást a 2015-ös felülvizsgálat megszüntette. A 2017-ben készült és jóváhagyott Településképi Arculati Kézikönyv (TAK) a karaktereket felülvizsgálta, és részben átvette a VÁTI korábbi karaktertípusait részben újrafogalmazta azokat (141. ábra).

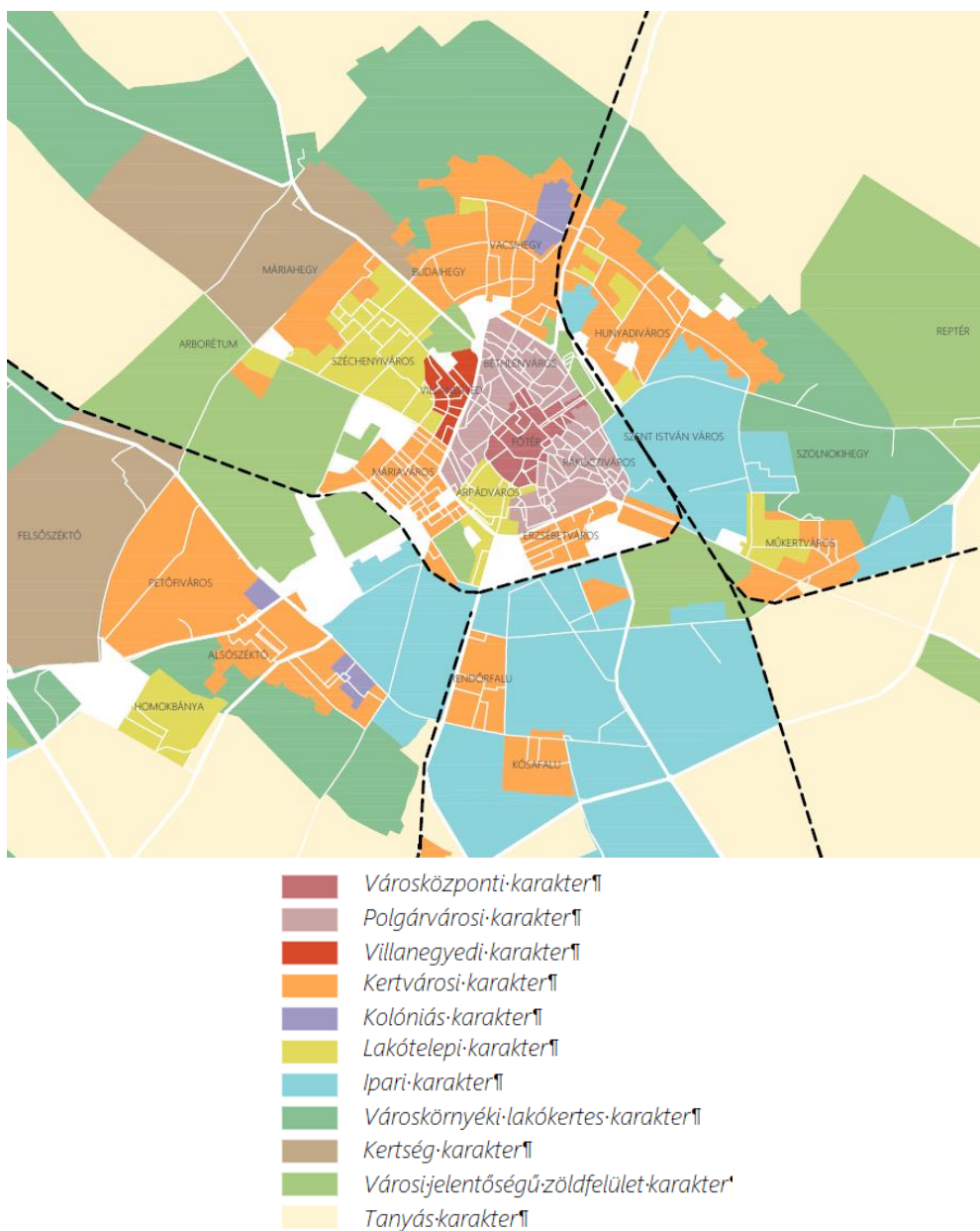

141. ábra: *Eltérő karakterű településrészek Kecskemét közigazgatási területén*

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése 136/2017. (vi.22.) határozatával jóváhagyott Településképi Arculati Kézikönyv (TAK)

142. ábra: *Eltérő karakterű településrészek Kecskemét központi belterületén belül*

A karaktertípusok jellemzői:

Városközponti karakter

„A karakter kialakult változatát a XIX-XX. századfordulón Kecskemét szecessziós és eklektikus városmagjában felépült épületegyüttesek, foghíj vagy tömbnagyságú átépítések, továbbá a történeti városközpont sugárirányú főutcáin a módosabb polgárok lakóterületei határozzák meg. Ez utóbbi a mezővárosi hézagos zárt sorú beépítés zárt sorúvá fejlődő változata, amelynek eredménye, hogy a polgárvárosi és mezővárosi karakter vegyesen is megjelenik.”

A karakter jellemzői: keretes és zárt sorú beépítés, 8-14 m épületmagasság, 3-4 szint, magastető, utcával párhuzamos gerincvonal, hangsúlyos sarokkiképzés, jellemző a homlokzat vízszintes tagolása, utcaszint és emeleti szintek eltérőek, utcavonalú beépítés, áthajtók, erkélyek, változó méretű, 300-1500 m² telekméret, 40-80% közötti, de gyakran 100 %-os beépítettség, nem hangsúlyos telken belüli zöldfelület (zsebkezdőnyi nem burkolt zöld sarok, egy-két fa farúccsal, burkolt udvar).

Polgárvárosi karakter:

„A kialakult változat jellemzője a félig zárt sorú, illetve hézagos zárt sorú beépítés, telekhatáron álló, fésűs, kifelé vagy befelé hajlított lakóépület-együttesekkel. Jellemzően az átalakuláson át nem esett Nagykörúton belüli területek.

A polgárvárosi karakter alapvonása a szerves, nőtt településszerkezet utcahálózata által hordozott közterületi zöldfelületi hálózat, melynek legkarakteresebb elemei a városi utcafásítások, fasorok – valamint a közterületek és közlekedési területek zöldfelületi sávjai.

Városunk polgárvárosi karakterű területeire különösen jellemzőek az utca és tér közötti átmeneti formációk (terecskék, utcabövedékek és térszűkületek), amely adottságok zöldfelületi szempontból is különleges – részben még kiaknázatlan - értéket jelentenek.”

A karakter jellemzői:

Telek:

- sokszögű telkek a történetileg kialakult városrészekben, szabályos négyszög alakú telkek a mérnöki osztásokban, ahol nem ritka a nyeles telek,
- kis méretű telkek (300-800 m²), több épület, emiatt sűrű beépítésűnek hat, 40-60 % beépítettség,
- szigorúan utcavonalú, hézagosan zárt sorú beépítés, fésűs, kifelé, befelé hajlított épületek,
- utcák által határolt tömbök, a telkek nagyon hasonlítanak egymásra tömbön belül,
- a telekhatáron szinte végig beépített telkek, mindig több épülettel, eltérő funkciókkal és mérettel,
- hangsúlyos az udvar, amit az épületek körbevesznek,
- a kis udvar mérete miatt inkább csak zöldszoba, mintsem meghatározó zöldfelület.

Épület:

- többnyire földszintes, esetleg tetőteres, homlokzatmagasság 4-6 m, ritkán több,
- nem jellemző a kiemelt földszint, utcafronton üzletek ritkán előfordulnak,
- egyszerű tömegek, kevésbé mozgalmas homlokzatok, polgárházak esetén gazdagabb díszítettséggel,
- ritka a sarokátfordulás, inkább oromfalas épületlezárás, zárt sorú beépítési mód,
- a díszítést a kisebb részletek adják, vakolat-architektúra és mives kapu,
- a tető fésűs, befelé hajlított épület esetén kontyolt oromfalas, kifelé hajlított épület esetén utcával párhuzamos gerincű nyeregtető,
- a főépület csak két oldalon - az utca és az udvar - felé nyílik.

Villanegyedi karakter:

„A belvároshoz csatlakozó lakóterület számos helyi értékvédelem alatt álló villaépülettel. A terület minden eleme a magas életszínvonalat és ízlést tükröző szellemben készült. Az épületek szabadonállóan helyezkednek a telken belül, a mozgalmas épülettömegeknek, játékos tetőidomoknak, gazdag részleteknek, saroktoronyoknak, nagy teraszoknak, díszes tornácoknak köszönhetően szinte nincs alárendelt homlokzat.

A villanegyed zöldfelületei – mind közterületen, mind telken belül – meghatározó szerepűek. A tekintélyes szabályozási szélességű közterületeken elegáns zöldsávok, természetes koronát nevelő fasorok kaphattak helyet, melyek a villanegyedi hangulat megteremtésében kiemelkedő jelentőségűek.

A kertvárosokhoz képest nagyobb építési telkeken szabadálló beépítési móddal épült, jellemzően kiemelkedő építészeti minőségű épületeket színvonalas és elegáns kertek övezik.”

A karakter jellemzői:**Telek:**

- a főépület esetében szabadonálló beépítés,
- jellemző a hátsókertben lévő melléképület,
- értékes növényállomány.

Épület:

- jellemzően földszintes vagy tetőteres épületek,
- mozgalmas tömeg, sarokátfordulások,
- kontyolt tetőidom,
- mind a négy homlokzat „főhomlokzat”,
- aprólékos épületornamentika,
- nagy fedett terasz.

Kertvárosi karakter:

„Az ún. "családi házas" és kistársasházias beépítésű lakott területek a város külső városrészeiben található. Több építési időszakban alakult ki, az egy időben épülő városrészek a mindenkor országosan általános építészeti jellemzőket hordja. Alapvető jellemzője az épületet legalább három oldalon körülvevő kert. Tervszerűen kialakított városrészek, egy-egy városrész vagy telekcsoport különösen jellemző egységességet mutat, pl. sorházas tömbök, „tanácsi” telekosztások. A főbb utak mentén kialakulhatott a zárt sorú, tetőteres nyugatias, „polgárvárosi-kertvárosi” egyedi hangulat.

Kertvárosaink eredete kettős: Kecskemét. ún. szatelit települései a létrejöttük körülményei nyomán alapvetően falusias karakterűek, míg „klasszikus” kertvárosaink tudatos településtervezési tevékenység eredményeként jellemzően az ősi kertségek rész-területeinek felszámolása, majd újratelepítése eredményeként jöttek létre. A kertvárosi karakter alapjellegzetessége a többnyire erős természeti közegbe ágyazottság, a hagyományos

értelemben vett – akár falusias jellegű – települési lépték, a karakteres telekhasználati módok (akár pl. háztáji kisgazdaságok), a széles utcákon belül domináns zöldfelületi sávokkal. Egyes esetekben (pl. Kadafalva) egymás mellett él a falusi és kertvárosi karakter, míg pl. Katonatelep már jellemzően kertvárosi karaktert hordoz).

A karakter jellemzői:

Telek:

- szabályos telekalak, a telkek mérete az egy lakóegység igényeihez igazodóan 600-900 m² között,
- jellemző előkert (3-5 m),
- többnyire szabadon álló beépítési mód, ezáltal szellős, nem sűrű hatású, 20-40 % beépítettségű,
- hangsúlyos telken belüli többszintes zöldfelület, több kert: előkert, udvar, hátsókert,
- kisebb telkeken inkább díszkert, nagyobb telkeken inkább haszonkert,
- a szőlőhegy előzményekre utal a legalább egy-két megmaradt tőke,
- áttört kerítés, a telken belüli zöld a közterület felől is érvényesül, a telkek zöldfelületei szinte egybefolynak.

Épület:

- legfeljebb tetőteres magasság (4-5 m), többlakásos kertes társasház esetén magasabb,
- egyszerű tömegek (négyzet alaprajz, sátor- vagy nyeregtető), kivéve a rangos városrészeket, ahol összetett tömeg és tetőforma,
- jellemző a melléképület, garázs, esetleg nyárikonyha,
- építészeti részletek nem túl kidolgozottak, elnagyolt homlokzatok, esetleg vakolat-architektúra, homogén felületképzés,
- a polgáris beépítésű területeken, sorházas tömbökben terasz, télikert, intenzív zöld, minden szabad homlokzat kidolgozott, egységes arculatú, épületsarok hangsúlyos.

Kolóniás karakter

„A kertvárosokban zárványként ottmaradt egykori kitelepülések. Jellemző kialakulási idejük a XX. század eleje, amikor a külterületi kertekben afféle kis falukat alakítottak ki. Idővel a város térbeli növekedése során a kertvárosok körülvették. Önálló karakter mivoltát éppen a szigetszerűsége, a közterületek jellege, illetve utcavonali beépítése és szegényessége adja.”

A karakter jellemzői:

Telek:

- a telkek mérete jellemzően kicsi, 200-500 m² közöttiek, emiatt sűrűbbek, a beépítettség akár 50 % is lehet,
- előkert nincs,

- gyakorlatilag a telek bármely része beépülhet, vegyesen, szabadon álló és oldalhatáron álló beépítési mód,
- az épületek elhelyezése zsúfolt, rendezetlen hatást kelt,
- kevés a zöldfelület, jellemző a kisméretű konyhakert,
- egy utcán belül is vegyesen van áttört és falazott kerítés,
- rendezetlenségükben mégis egységesek, egy-egy utcarészlet kifejezetten.

Épület:

- szigorúan egyszintes, alacsony épületek, ami ettől eltér (pl. tetőteres) az szinte bántóan kilóg, még ha rendezettebb is, homlokzatmagasság 3-5 méter,
- kifejezetten szegényes kinézetű épületek,
- egyszerű tömegek, az építészeti részletek a leginkább elemiek,
- jellemző a melléképület, garázs, nyárikonyha, állattartó épület, amik sokszor alig különböztethetők meg a lakóépülettől.

Lakótelepi karakter:

„A lakótelepek, lakóparkok minden más jellegzetes beépítési formától, területhasználatától eltérő karaktere. Programszerűen, városrészi léptékű beépítési tervek alapján nagy területek teljes rekonstrukciójával alakultak ki. A házigyári technológia sajátosságai (dobozszerű épületek, homogén felületek, feszes nyílásrend, unásig ismétlődő minimális eszközök) erőteljesen rányomják a hangulatát az érintett területekre. Az épületek egymáshoz viszonyított helyzete néhol kompozíciós elven alapul, legtöbbször azonban pusztán csoportosítás, sorolás. A városképet alapvetően meghatározza a fedett gépkocsi-tárolás hiánya, illetve a közlekedési rend nem utcás jellege.

A lakótelepeknek közterületi vonatkozásban sajátos karaktere van: a történeti városszövethez vagy akár a kertvárosokhoz képest a közterület beépített területhez viszonyított aránya jóval nagyobb, így szerepe is kiemelkedő.

A lakótelepi karakter egy jellegzetes, egységes zöldfelület állományban általában úszótelken elhelyezett szabadon álló beépítésű, tömbházas településrészek, napjainkra jól kialakult, jellemzően lombkoronaszinten is zárt zöldfelülettel. A jelentős, biológiailag aktív zöldfelület állomány jelenti a lakótelepek kiemelkedő környezeti értékét, amely érték hosszútávon feltétlenül megőrzendő és fejlesztendő.”

A karakter jellemzői:

Telek:

- szinte csak elméletileg léteznek a telkek (úszótelkek),
- Széchenyiváros pl. szinte egyetlen nagy telek, amiben úsznak az egyes épületek által majdnem teljesen kitöltött telkek,
- az épületek és az azokat körülvevő gallérok töltik ki, majdnem 100 %-os beépítettségűek a telkek.

Épület:

- magas, legalább 4 szintes, dobozszerű épületek, de 10 szintnél sehol nem több,
- a homlokzatok ortogonálisak, hálószerűek, programozottak, a homlokzatok külön élnek,
- felületek homogének, az utólagos hőszigetelések adnak lehetőséget színekre, a hálószerű felület oldására, tagolásra.

Ipari karakter

„Az iparterületek jellemző karaktere. Településen belüli helyzetük, városrésznyi nagyságuk meghatározó településképet eredményez. Jellemző a nem tervezett telephely csoportosulás, főként a bevezető utak mentén, jól megközelíthető telkek esetén, illetve a belterülethez közvetlenül csatlakozó külterületi részekben és a volt majorok átépítésével is kialakultak gazdasági, telephelyi területek.

Jellemzően nagy kiterjedésű, rendszerint több hektáros telekterületeken ipari termelésre, raktározásra, szállítmányozásra, illetve egyéb gazdasági –kereskedelmi tevékenységre létesülő épületek és kiszolgáló épületeik. Kecskemét ún. belső iparterületei kialakultak. Az új, déli iparterület jelenleg kialakítás, beépítés alatt áll. Utóbbi jellemzően zöldmezős beruházások formájában valósul meg. Az ipari karaktert nagytömegű ipari jellegű épületek és összefüggő, nagyterjedésű burkolt felületek jellemzik. Ezek ellensúlyozására összefüggő tömbszerű zöldfelületek, védőfásítások, fasorok létesülnek.”

A karakter jellemzői:**Telek:**

- belső technológiai rend által meghatározott (útvonalak, depo, stb.),
- szabadon álló beépítési mód,
- kifestetű, szinte alig létező szabdaltnál zöldfelületek az ún belső iparterületen,
- összefüggő, tömbszerű zöldfelületek alakíthatók ki az új, zöldmezős iparterületen (beültetési kötelezettségű telekrészek),
- a telkek mérete változó, többnyire 1000-10000 m² közötti, de nem ritka a több tíz-, akár száz hektár teleknagyság sem.

Épület:

- tisztán funkcionalista tömegalakítás,
- technológia által meghatározott épületmagasság, 5-15 m között, de akár 30 m is lehet,
- fém, üveg túlnyomó anyaghasználata,
- tetőkialakítás (alacsony hajlásszögű, shed-, lapostető) jellemző.

Városkörnyéki lakókereskedelmi karakter

„A beépített várostest közvetlen közelében és a mezőgazdasági művelésre talajadottságai, telekszerkezete miatt nem alkalmas külső területeken az utóbbi évtizedekben a területhasználati mód és ezzel együtt a telekszerkezet is átalakult. Az építés egyre kevésbé a

mezőgazdasági tevékenységet szolgálta ki, az ott lakás egyre kevésbé kötődött a mezőgazdasághoz. A külterületi szabályozás megjelenése egyenesen beindította a kizárólag lakáscélú telekosztásokat, építkezést. Ennek eredményeként ezek a területek meglehetősen vegyes képet mutatnak, mind telekhasználatban, mind az épületek funkciójában, nagyságrendjében, állagában és építészeti nivójában. Területi elhelyezkedésükben két fő csoport határozható meg: a sűrűn beépített várostest menti „városkörnyéki” lakott kertek és a külterületi tájban „úszó” kisebb-nagyobb telekcsoportok. Az újabb beépítésű telkek inkább hasonlítanak a kertvárosi karakterre, mind a telken belüli zöld, mind az épületek karaktere vonatkozásában, míg a régebbiek az ún. zártkert karakter jegyeit viselik. A jellemző telekméretben is megjelenik ez a kettősség, kifejezetten a mindenkori szabályozás nyomait lehet felfedezni bennük, a régebbi osztású 700-1500 m²-es telkektől a pontosan 3000 m²-es nagyságúra osztott telkekig. Úthálózatában jellemző a szabályosság is, a derékszögű vagy szög alatti, de egyenes utcahálózat-szerű közterületek, de a városkörnyéki, városból kivezető utakból kiágazó „szabálytalanság” is. A karakter többé-kevésbé őrzi a gyümölcs és kertkultúrát, és az alapvetően intenzív, többszintes zöldfelületi jelleget. Összességében a karakter a leginkább vegyes és folyamatosan alakuló. A karakter területi elhelyezkedésében átmenetet képez a tanyás külterületi táj és a belterület között. A karakter telkei külterületi besorolásúak”

A karakter jellemzői:

Telek:

- telken belül megjelenő többféle kerthasználat (haszonkert, díszkert),
- törekvés a közterületi telekhatárhoz képest meghatározott épület-elhelyezésre,
- gyakori a falazott kerítés.

Épület:

- a beépítettség mértéke ritkán több, mint 10 %,
- az új épületek alapvetően lakófunkciót szolgálnak és városias az építészeti megjelenésük.

Kertség karakter

„Vegyes telekhasználat, ahol egymás mellett jelenhetnek meg a lakó és rekreációs használatok, ugyanakkor lakóházak esetén is jellemző az intenzíven használt, művelt kert, tükrözve és megőrizve azt a gyümölcs és kert kultúrát, amelyről méltán híres Kecskemét városa. Szabálytalan utcaszerkezet és telekalakítás jellemzi, még nincsen kiforrott és egyértelmű közterületi struktúra. Utcák mondhatni nincsenek, ezért az utcakép szabályossá válása sem indokolt, ennek megfelelően a telken belüli zöldfelület jelentősége megnő.

Jellemző az átmenetiség sok ideiglenes épülettel, építménnyel (általában gazdasági épületek). Ez a városkarakter dinamikus átalakulás alatt áll, ezért városképi arculatának még van lehetőség irányokat szabni. Fokozottan kell ügyelni arra, hogy a jövőbeni rendezési tervek se adjanak lehetőséget a telekstruktúrák elaprózódására (ma 1500 m² /telek, ami korábban 700

m² volt). Ezek az irányok az építési korlátozásokon túl a használatban is megfogalmazhatóak, így megelőzhető a kertvárosiasodás irányába való fejlődésük. Karakterjegyeinél érdemes a kertvárosi karaktertől való különbözőségeit megragadni:

A külterületi táj zöldfelületei, élő növénytakarója nagyrészt elsődlegesen gazdasági rendeltetésű, de ezen túl számos egyéb táj- és településképi alapszerepet is betölt. A gazdasági rendeltetésű zöldfelületek mellett elődeink már a legkorábbi időktől kezdve növényzet telepítésével igyekeztek a kedvezőtlen makro-, mezo- és mikroklímátikus hatásokat ellensúlyozni, nem egy esetben zseniálisan is ötvözve a gazdasági és utóbbi szempontokat: szőlő- és gyümölcskertéségek telepítése a hajdani városmagot övező északnyugati gyűrűben (Felsőszéktó, Urihegy, Máriahegy, Budaihegy, Vacsihegy, Kőrösihegy, Szolnokihegy). Kertéségeink az évszázadok folyamán átalakultak, sok esetben városunk táji öröksége szempontjából nem a legkedvezőbb irányban - azonban egyes részleteikben még ma is felismerhető, igazán speciális arcát adják Kecskemétnek.

A valamikori zártkertek az épített és a megművelt (elsősorban szántóföldi művelés) közötti területek, melyek egyben település szegélyként jelennek meg, és mint ilyen köztes formációk településképi szerepük is többrétegű. E karakternek jellegzetessége, hogy az épületeknek elsősorban funkcionális rendeltetése van, a településképet elsősorban a gondozott telek, kiskert, mint maga az épület határozza meg. A kertéségek zöldfelületei jelentős ökológiai szerepet is képviselnek.

Egykori kertéségeink igen nagy területén ma már lakótelepek, kertvárosok vagy gazdasági-ipari karakterű településrészek terülnek el. A még megmaradt kertéségi területek ebből a szempontból is különös értéket képviselnek. Ma már nem támogathatók a kertéségi települési karakter alapvonásainak felszámolásával járó településrendezési törekvések - legyenek azok akár apró lépésekben vagy látványos, nagyléptékű fejlesztések formájában magvalósulók.”

A karakter jellemzői:

Telek:

- telken belül megjelenő többféle kerthasználat (haszonkert, gyümölcsös, szőlő, díszkert),
- művelt és érték-ként kezelt kertek,
- folyamatosan kiépülő (nőtt) szerkezet, szabálytalan épület elhelyezés.

Épület:

- jellemzően lakó és/vagy gazdasági épületek,
- vegyes építészeti minőség.

Városi jelentőségű zöldfelületek karakter

„Jellemzően egybefüggő, viszonylag nagy kiterjedésű zöldfelületet alkotó területek, melyek alaprendeltetésükön túl rekreációs vagy kondicionáló zöldfelületi elemként jelennek meg, így pozitív, kiegyenlítő városklimatikus hatással bírnak: szerepük klímavédelmi szempontból is egyre inkább felértékelődően van.

A városi jelentőségű zöldfelületek településképi szempontból is meghatározó, elszórtan vagy helyenként összefüggő rendszert alkotva elhelyezkedő egységek, melyek további hálózatos kialakítására, az egyes elemek zöldfelületi összekapcsolására kell törekedni.

Funkciójukat tekintve a legkülönbözőbb területhasználatok tömörülnek ebbe a karakterbe: városi szintű intézményi zöldfelületek (pl. kórház kert, Szabadidőközpont, vadaspark, egyes közintézmények), védelmi zöldfelületek (pl. ivóvíz kutak és szennyvíztisztító telep védterületei), temetők és kegyeleti temetők, véd- és közjóléti erdők (Nyíri erdő, Csalánosi erdő), közparkok és arborétumok- (pl. Vasútkert). Az „extenzíven művelt, illetve természetközeli táj, amely átlagosnál nagyobb esztétikai élményt nyújt, kifejtve azt a jellemzően pozitív pszichológiai hatást, amelyet többnyire a növényvel vagy vízzel fedett felszínnek váltanak ki a látvány, a kellemes hanghatások, hőérzet, asszociációk, színek, természetes formák, stb. révén.” (Nemzeti tájstratégia 2017).

A karakterbe tartozik minden olyan zöldfelület, jól elkülöníthető részlet, amely tagolja a várost, és biztosítja azokat a rekreációs lehetőségeket, amelyekre egy folyamatosan növekedő városban fokozódó igények mutatkoznak. Érdemes külön karakterként kezelni ezeket a városrészleteket, hiszen a megfogalmazódó településképi igények itt eltérőek. Jellemző a háromszintes növényállomány (van gyeper, cserje szint fás növényállománnyal), ugyanakkor átlátható, ligetes növénytelepítések, mely szerkezet biztosítja a használhatóságot. Nyílt terek és facsoportok váltakoznak egy egységen belül, napos és árnyékos helyszíneket is kialakítva. Lényeges, hogy a pihenést és az aktív időtöltést kiszolgáló szabadterület építészeti elemek jól használhatóak, állapotuk nem korlátozza a használatot, igyekeznek több korosztály szabadidő eltöltési szokásait is figyelembe venni, emellett jól átjárható, arra alkalmas ösvények, útvonalak vezetnek a látogatót, és segítenek az eltérő használatok elkülönítésében (pl. külön futó út, kerékpáros út).

A karakter egyik legjellegzetesebb eleme a Széktói Szabadidőközpont, ami mai állapotában méltó a védelemre és szép példáját adja napjaink immár ökológiailag is tudatos emberi táj(kép) alakító tevékenységének – bár tudjuk, a tórendszer mederszerkezetének kialakítása során nem követtük a természetes mélyületek adta irányokat. Településképünket alapvetően meghatározó tájképi elem a köznyelv által Vízmű vagy Benkó dombnak nevezett alakulat. A csaknem 50 méter magasságú csonkakúp alakú mesterséges domb sokáig megosztó hatású volt, kétes értékű tájalakítási beavatkozásként tartottuk számon. Mai tájépítész-szakmai nyelven talán a „land-art – tájművészeti alkotás” címmel illelhetjük és ennek megfelelően

tájképünk elemeként fogadhatjuk el. Létesítése óta eltelt évtizedek alatt telepített, illetve spontán települt fás-cserjés növényzettel a mérnöki forma lágyult és mára többé-kevésbé szervesült a tájban. Hajnalban vagy alkonyatkor szürreális sziluettje óriás kontyolt tetőformára emlékeztet. A dombnak síkvidéki tájunk szempontjából kiemelkedő jelentősége is van: a dombtetőről a város és térségének csodálatos panorámája tárul fel, melynek csak a Nagytemplom tornyából adódó látvány lehet vetélytársa. A dombtetői panorama bárki számára elérhető tájképményt nyújt.

Tanyás karakter

„A tanyás területek kialakulásukat tekintve egyidejűek a mezővárossal, a mezőváros és a tanya szoros egymást kiszolgáló, támogató viszonyban állt valamikor. Tanyán már nem csupán önellátó gazdálkodás folyt, hanem a térség megélhetését, vagyonosodását szolgáló növénytermesztés és állattenyésztés zajlott. A növénytermesztés nem korlátozódott a szántóföldi kultúrákra: búzára, kukoricára, hanem egy sokkal intenzívebb földművelést igénylő kert kultúra is jelen volt. Egyes tanyákat zöldséges tanyáknak is hívtak, ahol például kelkáposztát termesztettek újító módszerekkel: melegágyakkal, öntözéssel, trágyaágyásokkal, szélfogó örökzöldekkel körülülítelve.

A tanyáknak is két jellemző fejlődési irányuk van: gazdálkodó (1) és lakó vagy nyaraló tanya (2). Utóbbinál a rekreációs szerep is megjelenik, a tanyát egy városon kívüli térként értelmezi az ott élő, aki tudatosan a tanyai életmódot, hangulatot keresi, és annak megőrzését is sok esetben feladatának tekinti. Ugyanakkor településképet tekintve sok negatív példát tud teremteni ez a romantikus hozzáállás, félre értelmezett hagyományörzés, ami a tanyát, tulajdonképpen a magyar vidék megtestesítőjének tekintve igyekszik odaszűfolni más hazai tájak építészeti karaktereit (pl. boltíves tornác, boltíves ablakok, tetőablakok, terméskő alkalmazása, stb.). Ennek elkerülése végett támpontot jelenthet, az erre a térségre jellemző tanyák építészeti hagyománya, és egy felújított tanyaépület hagyománytisztelő, de lakható, élhető épületformálása.”

A karakter elnevezés utal a település külterületének legnagyobb részén elszórtan „tanyás jelleggel” beépült tájra. A tanyák e karakter területén – a korábbi fejezetekben érzékeltetett jellegzetes tájtagoltság miatt – nem azonosak a Nagyalföld tanyáival (sor- vagy bokortanyák). A beépülés módja, a megművelt területek között pontszerűen, meghatározott távolságban (200-500 m) megjelenő épületegyüttesek jellegzetes kecskeméti tanyás településkaraktert (tájat) rajzolnak. szántók találhatóak Talfája, Borbás, a városföldi határ és Törökfái területén. Gyepterületek, rétek, legelők és nádasok jellemzik inkább Belsőnyírt, Úrrétet, Kisfáit és Matkó térségét.

A karakter jellemzői:

Telek:

- tanyaudvar mindig több, különböző funkciójú épülettel,
- gyakori a körülszántott tanyatelek, ami „úszik” a mezőben,
- a telekhatár mentén fák,
- jellemző telekméret a 3000-6000 m²,
- a beépítettség mértéke legfeljebb 5-8 %.

Épület:

- tanyaépület,
- egyszerű tömegalakítás, többnyire nyeregtetős, földszintes épületek, jellemzően a kedvező égtáj felé nyitott az alaprajzi elrendezés.

1.14.6. Az épített környezet értékei

1.14.6.1. Településszerkezet történeti kialakulása, történeti településmag

Kecskemét településszerkezete alapvetően a síkvidéki városok – természetföldrajzi korlátoktól mentes – elrendezését képviseli: a városközpont nemcsak funkcionális, hanem térbeli elhelyezkedés szempontjából is a város közepe. A földrajzi tényezők városalakító szerepét azonban mégsem lehet elhanyagolni. A tájra jellemző, változatos mikrodomborzati viszonyok szabták meg ugyanis a mai városszerkezet alapvonásait.

A város két eltérő jellegű kistáj határán létesült. A belterület északi része magasabb fekvésű, homokos felszín, míg a déli laposabb, kötöttebb talajú. Előbbi a lakóhely és a településkörülí kertek számára biztosít előnyös feltételeket, míg az utóbbi a legeltető állattartás és gabonatermesztés ideális terepe.

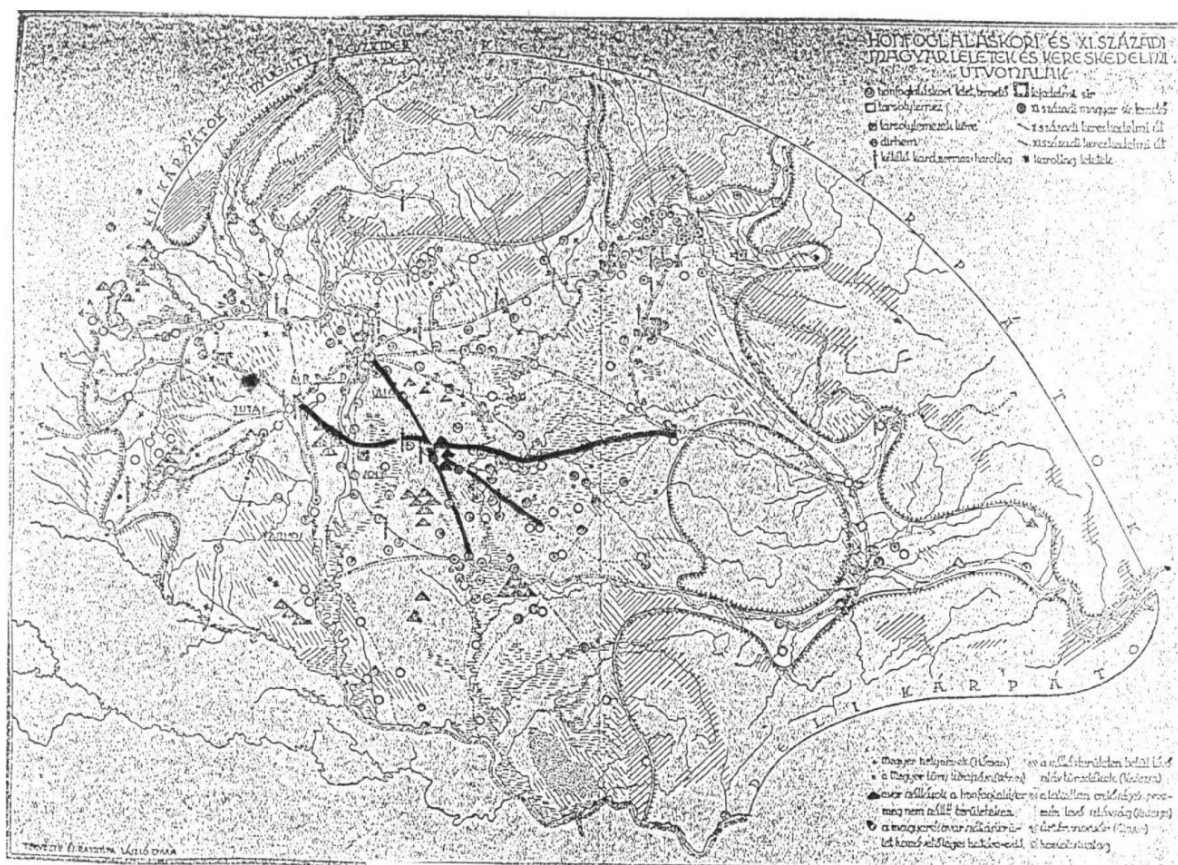
„Fontosabb írásos adatok és helyi hagyományok a város történetéről. Kecskemét környékének honfoglalás utáni történetére vonatkozó legkorábbi adat az Alsó-Alpár királyi birtok voltát állító oklevél 1075-ből. Anonymus Alpár környékére teszi a Zalánnal vívott csatát, szintén a közelben folyt le a pusztaszeri országgyűlés”. Alpár környékén és Nagykörösön ("Kalán-Köröse") Anonymus szerint a bolgár-török Bor-Kalán nemzetség szálláshelye volt.

Későbbi okleveles adatok igazolják, hogy Kecskemét helyén az 1270-80-as években, a kunok itteni letelepítésének idején már település volt, mert Kecskemét területére nem telepítettek kunokat (még ha 1472-ből oklevél igazolja is, hogy Kecskemét az egyik kun-szék székhelye volt). A város jegyzőkönyvei és az egyházi források a XVII. század óta emlegetik, hogy a Homoki dombon, a mai Széchenyi tér nyugati végén lévő telken egy kis toronynélküli kápolna (templom) állt, 1814-ben történt lebontásáig. Hornyik a gazdaságtörténetben idézi a helyi hagyományt, amely a templom múlt századbeli, "szakadékszerű mélységben" való fekvését azzal magyarázza, hogy a város terjeszkedése során a homokkal teljesen elfedett templomra az ottani építkezések során véletlenül bukkantak rá.

Egy másik a Homoki templom alapítását Szent Istvánnak tulajdonító legendából a Szeged-Buda útvonalnak a Dellő tó délnyugati oldalán való korai elhelyezkedése feltételezhető.

Kecskemét helyén az első falu az akkor még mocsaras, vízfolyásos, erdős Alföld benépesítése során, valamikor a XI-XIII. sz. folyamán települt meg a régészet tanúsága szerint. Azért éppen itt, mert a fontos utak csomópontjának védelmét a központi hatalom itt is katonateleppel akarta biztosítani. A ma is európai jelentőségű, a Balkánt Nyugat- és Észak-Európával összekötő útvonalat a tiszai révtől a dunai révhez vezető út itt keresztezte (143. ábra).

László Gyula: A honfoglalás kori és XI. századi magyar leletek és kereskedelmi utak

forrás: Korompay Katalin: Kecskemét belváros műemléki vizsgálata 1992

143. ábra: X-XI. század: településképző erők, útvonalak, vízfolyás, domb

Forrás: Korompay Katalin ÁRT vizsgálata 1976.

Ezek a körülmények nemcsak a falu megtelepedéséhez szolgáltattak elégséges indokot, hanem Kecskemét további sorsát, a környező települések közül való kiemelkedést, valamint a Duna-Tisza-köze központjává való válást is már magukban hordozták. Az Alföld sajátos településhálózat-története teljesítette ki ezeknek a helyzeti energiáknak a kibontakozását.

Ez a korai, meglehetősen védtelen település a tatárjáráskor és az azt követő idők során csaknem nyomtalanul eltűnt.

144. ábra: Újratelepülés a mai központ körzetében: királynői város, oppidium (XIV-XVI. sz.)

Forrás: Korompay Katalin ÁRT vizsgálata 1976.

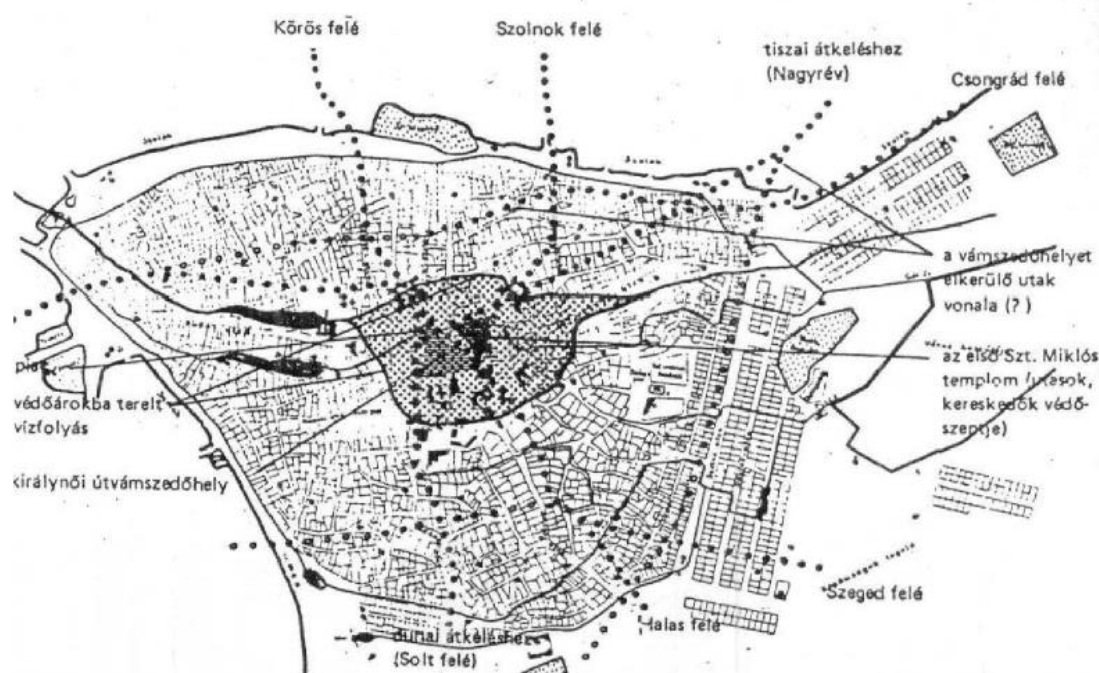
A XIV. sz. folyamán jelenik meg Kecskemét először okleveles adatokban, azonnal mezővárosi rangot említve neve mellett (1353). Földesura a mindenkori királyné, amit helyzete jól indokol, történetének jellemző „vonzásközpont” jellege mutatkozik meg a mezővárossá válás folyamán először: a tatárjárást utáni újratelepülés során 6 környező település népessége választja új lakóhelyének védett helyzete miatt.

A város jogállása árumegállítási és útvám-szedési jogot is jelentett, így hamar kifejlődött piacközponti szerepköre. A XVI. századra már három országos vásár tartására is jogot szerzett. A királynői javadalmak igazgatására ispánság működik, itt, tudjuk, hogy ez igazgatási, katonasági és raktárépületeket jelent, valamint királynői szálláshelyet.

Az ekkori település szerkezete már jobban érzékelhető: a központ hatalmi épület-együttese a XIV. sz. óta többször a helyén megújult gótikus templom közelében, mellette a piactér (145. ábra). A környező lakóterületet a sugár irányokba kivezető/átvezető utak osztják részekre. A piac és az ispáni központ védelmét szolgálhatta a ferences kolostorban fennmaradt XIV-XV. századi torony. A település fejlődésére a vízfolyás vezetésének töréspontjai utalnak: délkelet felé való kintebb helyezése feltételezhető, talán egy időben a Homoki domb újbóli betelepítésével. Majd a növekedés tengelyei a kivezető utak lesznek: ezek mentén húzódik a sáncokon túlra a beépítés a XV. században.

145. ábra: Királynői város (1353) vámszedőhely, mezőváros, vízfolyás árokban vezetve

Forrás: Korompay Katalin ÁRT vizsgálata 1976

Árokkal és palánkkal övezett város (XVI-XVIII. sz.)

A törökök berendezkedése során Kecskemét császári birtok, kász város lett, amely viszonylagos biztonságot jelentett lakóinak. Ez a körülmény a – várost máig meghatározó mértékű – területi növekedés alapját képező népességgözpontozást eredményezett. A település úthálózata őrizte meg számunkra a növekedés módját, a várost e korban – már biztosan tudhatóan – körülvevő árok és palánk védmű mindenkori helyzete rögzült az utcák vonalában. Térképes dokumentumok tanúskodnak a XVIII. sz. végéig fennállt erődítés/kerítés utolsó helyzetéről. Különösen a város – 6-ról 10-re növekvő számú – kapuinak környezetében figyelhető jól meg az a folyamat, amiről a jellegzetesen orsó alakú, egymás mellé pikkelyszerűen tapadó háztömböket közrefogó utcák tanúskodnak. A XVI. sz. közepén a városba betelepülő környékbeliek először az országos vásároknak helyet adó – de akkorra már használhatatlanná vált – bekerített területét foglalták el, majd a délkeleti irányban ezzel a különálló egységgel kezdett összenőni a város. A telektömbök alakja arra utal, hogy a jelentős

földmunkát és tölgyfapalánk építést vállalhatta egy-egy beköltöző falu népessége, mert a kedvezőbb adózási viszonyok vonzása és a gyakorlatilag életveszélyes falusi lét (folyamatos katonai portyázások, rablások, kegyetlenkedések) taszítása miatt, elemi erővel tódultak Kecskemétre a környékbeli. A városnak előnye volt az adózó polgárok számának növekedése, a bekívánkozó lakosságnak pedig megérte egy-egy szakaszon kintebb helyezve újjáépíteni a védműrendszert.

A XVI. sz. vége felé a betelepülés is okozhatta, hogy a belső telkek elaprózódván a jószágot és a terményt a várost övező gyűrűben, ólaskertekben helyezték el. Különösen a város északkeleti és déli részén lehet jól felismerni a később utcásodott és lakóterületté vált „akolkertek” hatalmas tömbjeit. Így alakult ki az országban másutt is jellemző „kétbelters” település, amely a lakó- és gazdasági funkciók térbeli elkülönítésével, mintegy előzményét képezi a – későbbi, XIX. sz. elején kialakult – tanyás településmódnak.

Kecskemét ismételt gyarapodása csak a nyílt háborúskodások befejezését (a 15 éves háborút lezáró 1606. évi zsitvatoroki béke megkötése) követően indulhatott el, melynek során az elhagyatott és műveletlen területeket (puszták) – a város földesurainak szorgalmazására – a város elkezdte hasznosítani. A bérelt pusztákon folytatott ló- és marhatenyésztésnek, illetve kereskedelemnek, a szőlőművelésnek, bor- és gyümölcsstermelésnek köszönhetően, a XVII. század békésebb időszakában ismét gyarapodhatott a város, ekkor mintegy 50 környező falu lakossága költözött be a városba. A városnövekedésnek ez a fázisa az északkeleti „rostos-halmazos” szerkezet kialakulását eredményezte, melynek során a város testéhez fokozatosan hozzárakódó telektömbök kialakulását figyelhetjük meg, már részben a korábbi ólaskertek helyén. A város központja ekkor már a XIV. századtól eltérő képet mutat. A központi piactéren gabonavermekben, pincékben tárolták a búzát, megindultak az egyes felekezetek (ferences templom, kolostor [a középkori torony és királynői szállás befoglalásával], iskola, 1647, és a reformátusok új temploma 1683) építkezései, valamint az új városházán komoly apparátust kellett kiépíteni a hatalmasra duzzadt városhatár igazgatási feladatainak ellátására. Az 1686-os felszabadító háború és a törökök kiűzése nem hozta meg a város gyarapodásához nélkülözhetetlen nyugalmat. A térségben áthaladó csapatok továbbra is fosztogattak és zaklattak, emellett súlyos adófizetésre kötelezték a várost, valamint „fegyverjogváltás” címen különadót is kiróttak (1702) a felszabadított vármegyékre. Bár ebben az időszakban Kecskemét városa még mindig 16 kun pusztát és 11 megyei pusztát tudott bérbe venni, ezek jövedelmét azonban nem tudta élvezni, hiszen a település a kuruc-labanc harcok ütközőzónájába került, ezért csak a Rákóczi-szabadságharcot követően tudott kisebb fejlődést elérni (146. ábra). Ennek alapját továbbra is a legeltető állattartás, a szőlőművelés, valamint a kereskedelem képezte, melynek jelentőségét 3 országos vására (Szent Gergely napi, Szent Lőrinc napi, Szent Katalin napi) is erősítette. A tanyákra (mezei kertek) történő tömeges lakossági kiköltözés, jelentős erőforrásokat vont el Kecskemét városiasodásától. Ugyanakkor ez a folyamat létrehozta a városra jellemző tanyás településszerkezetet.

146. ábra: Kecskemét városszerkezete a XVIII. század elején

További nőtt és mérnöki kiosztású bővülés: XVIII-XIX. sz.

A XVIII. sz. folyamán folytatódik a város testének növekedése, ekkor főként az északi részen terül szét, s tolódik kifelé a várostest. Ennek az egyik legkésőbbi árokvonálnak a helyét őrzi máig az Árok utca neve. Ekkor már inkább kerítés és vízvezető funkciójú a valószínűleg sokkal kevésbé komoly árok-palánk vonal. Az utolsó árokvonat rögzül csaknem körben a mai Nagykörút vonalában.

A XVIII. sz. végén a város „zsengellért” alkalmaz: megkezdődnek a mérnöki szabályosságú városrész-telepítések: először a Tabán és az Újváros a XVIII. sz. végén a legelők felé, majd az Ürgés, a Rávagy és Muszaj a XIX. sz. elején, végül a legnagyobb területű Külső-Máriaváros, a korábbi szőlők helyén.

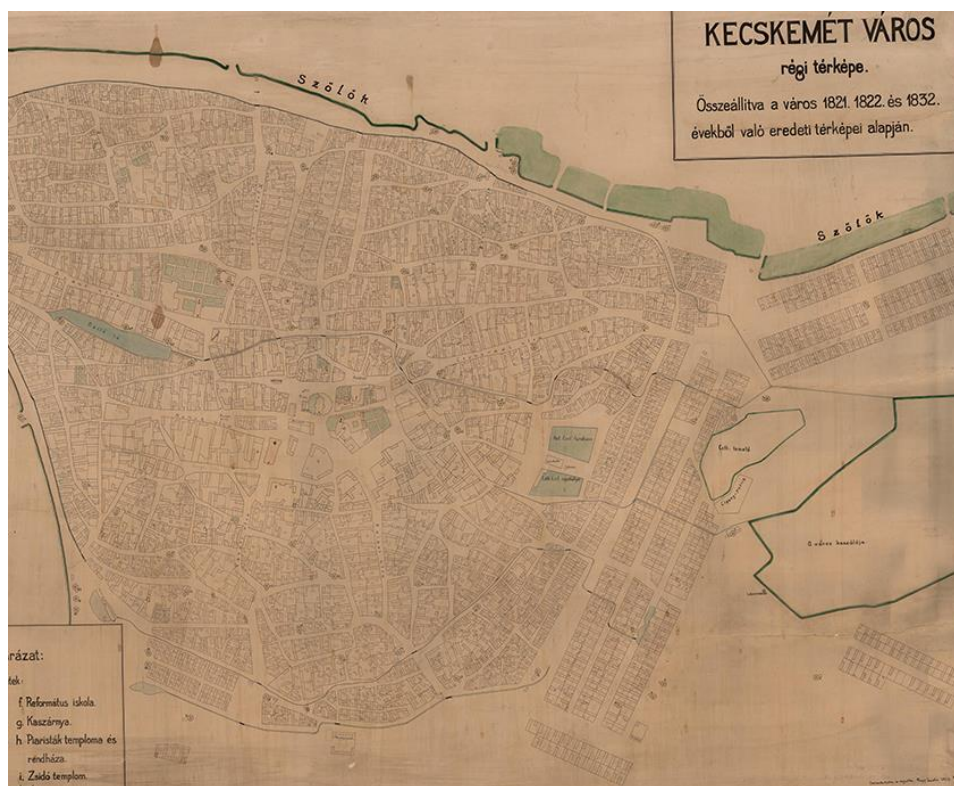
A város központjában a XVIII. sz. közepe táján élénkül meg az építési tevékenység - immár máig fennálló épületekkel gazdagítva Kecskemétet. Ekkor épült át barokk stílusban a góthikus templom, s épült fel a Nagytemplom, a Piarista Templom és Rendház, valamint a Szentháromság-oszlop. Az egyetlen alközpontszerű térként, a XVIII-XIX. sz. fordulóján kialakult a Czollner tér. Ezidőtájt ölt testet a nagyhatárú tanyás város.

A módos paraszt-polgárok ekkoriban építik fel nagyméretű tornácos vagy gádoros, gyakran már – L-alakban – a telek mélyére is behajló házaikat, amelyek ma a város legrégebbi lakóházait képviselik. Különösen a kedvező fekvésű Homoki dombon (a mai Mária utca

térsége) állnak ma is még ezek a homlokzati és tornác-architektúrájukban a barokk és a klasszicizmus vidékies változatát képviselő, értékes lakóházak.

147. ábra: 1832. évi Hornyik-féle térkép

A városközpont kiépítése, az "eklektikus-szecessziós város" kialakulása (XIX. sz. utolsó harmada - XX. sz. első negyede)

A XIX. sz. hatvanas-hetvenes éveiben kezdődött az a gyarapodási lendület, amelyet az erősödő polgárság már egy városias településkép megformálásával akart kifejezni. Ekkor kezdődött el a történeti Főtér kiépítési folyamata, amely a város központjának és központi lakóterületének mára országosan is egyedülállóan jelentős, léptékében csak Budapesthez hasonlítható, főként eklektikus és szecessziós stílusú kiépüléséhez vezetett.

A hatalmas új zsinagóga (1871), az evangélikus templom (1863), a szálloda és a posta romantikus épületei még a régi településrendben, az apró tömbökkel bezúfolódott központi térség körzetében épültek fel. A Nagytakarék (1876) és a református bazár (1878) eklektikus épületeivel együtt már kezdett körvonalazódni az új főtér, amelynek 90-es évekbeli teljes kibontása Lestár Péter polgármester nevéhez fűződik. Az ő idejében még eklektikus stílusban épül fel a katolikus (1892) és a református bérház (1893) és a színház (1896), de a városháza (1896) átmeneti stílusú épülete már a szecesszió felé vezet. Az építkezési lendület Kada Elek polgármestersége (1896-1913) alatt sem csökkent, aki tudatosan a magyar szecesszió neves pesti mestereivel, különféle irányzatok képviselőivel fejezi be a kibontott piactér-főtér körülépítését. Megépül a Cifraház (1902), a Népbank (1912), a Luther-udvar (1912) és az Újkollégium (1913). A melléktérként kibontott Széchenyi térnek az újabb katolikus bérház

(1912), az Iparos-otthon (1907), és az izraelita bérház (1910 körül) ad szecessziós keretézést. A Rákóczi út kiépítésének elhatározása is az 1890-es évekre esik, így itt is eklektikus és szecessziós stílusú épületek váltakozó sora áll az út akkoriban kiépült szakaszán (Osztrák-Magyar Bank 1900., Törvényháza 1903., Gazdasági Egylet Székháza és Kaszinója és bérház 1911).

A hatalmas építkezési lendületnek Kada halála, illetve az első világháború kitörése véget. Ami addig nem épült meg a nagyívű térképezés keretében, az a háború utáni időkre maradt. Erre a sorsra jutott a városközpont átépítése is, hiszen a kétemeletes főtéri házak mögött a város továbbra is egyszintes, falusias arculatát mutatta, jelentős építési feladatokat hagyva az utókorra (148. ábra).

148. ábra: *Rihocsek féle 1905. évi térkép*

A századforduló építési lendülete tehát a városközpont híressé vált átépítésén kívül, a központi lakóterületek eklektikus-szecessziós megújítását is magával hozta. A kivezető főutcák épültek át legmódosabban: közülük az állomásra vivő Nagykőrösi utca részben emeletesen. Máig kiemelkedik a Batthyány utca eleje, a Jókai utca, a Széchenyi tér és különösen a Csongrádi utca egységesen igényes századfordulós architektúrájú házsoraival. Ezek a házak L-alakban az utca felé fordulnak, zártan vagy zárt hatású magas kerítéssel és nagy- és kiskapuval jellegzetesen alföldi, mezővárosi félig zárt sorú beépítést alkotnak. Máig korszerű alacsony beépítésnek tekinthető ez, hiszen az elaprózódott telkek kis mérete

(emlékeztetünk a XVII-XVIII. századi kétbeltelkes város csak lakófunkcióra használt „belsőségére”) csaknem egy mai átrium-házás beépítés sűrűségét eredményezte.

A Czollner tér felé eső utcák és a Homoki domb - Sétatér környéke emelkedik még ki nagyszámú, szépen formált, részletgazdag eklektikus és szecessziós lakóházaival, azok egységes beépítésével, amelynek különleges érvényesülést kínált az ívesen hajladozó, néha törtvonalú úthálózatból adódó jó utcaképi megjelenés. Így profitált a XVI-XVIII. századi városfejlődés – térfoglaló, területszervező – tendenciáiból a XIX-XX. század elejének építészete, amely sajátos karaktert kölcsönöz a mai Kecskemét számára is.

Szintén a századfordulón épült ki a Mária-hegyen a Villatelep, ahol a gazdag növényzet között, az utcától előkerttel elválasztva, a szabadon álló beépítéssel megépült (és építészeti értékét képviselő) villák – részben e beépítési mód miatt, részben a derékszögű, mérnöki kiosztású telek és úthálózat miatt – kevésbé válhattak utcafépí élményforrássá.

A XX. századtól napjainkig

A két világháború között sem a központban, sem a belső lakóterületen nem volt sok építkezés. A központi részeken néhány neobarokk stílusjegyeket mutató közintézmény épült: a Megyeháza a barokk Ezredesház átépítésével (1925), a Posta (1931) és a Piarista Gimnázium (1933). A központi lakóterületen, a 20-as években lassuló ütemben folytatódott az egyre erőtlenebb stílusú szecessziós házak létrehozása és elvétve egy-egy modern, Bauhausos, egyemeletes lakóház is épült. E korban szabályozták ki a vacsihegyi lakóterületet, s osztottak telkeket.

A második világháború után, 1948-ban megépült az új SZTK rendelőintézet a városközponti intézményterületen, ezt azonban hosszú ideig nem követte számottevő építkezés. A „szocreál” stílus enyhe jegyei a Rákóczi úti háromemeletes épületek egy részén ismerhetők fel, melyek – az igényesnek indult beépítés folytatásaként – jelentősen lerontották a sugárút városképi értékét.

Az 1960-as évektől az 1980-as évekig tartott az a legújabb központ - át/kiépítési tendencia, amelynek eredményeképpen városfejlődés éles töréssel, morfológia-idegenséggel folytatódik. Egyrészt a meglévő struktúráktól idegen formálású épületek ékelődnek a történelmi díszű, zárt sorú, magas tetős, egymás magasságát respektáló régiek közé, néha nemcsak egy-egy vagy több telket érintő beavatkozást jelentő, hanem a környezetet is szétesővé bomlasztó módon. Jellemzően így változott meg a Főtér érzékeny építészeti harmóniája.

Másrészt megindul a Főtéren inkább ideológiai, mint térbeli okokból el nem helyezhetőnek tartott új megveszék helyi intézmények számára annak az új központnak a kiépítése, amelynek a kor társadalmi viszonyait leképező „reprezentatív” megjelenése a tulajdonképpen analóg jelenség a századfordulón szintén bontások árán kiépült Főtérrel. A jelentős városfejlesztési folyamat eredményeként kialakult a város új közigazgatási (pl. Megyeháza,

Rendőrfőkapitányság), kulturális (Művelődési ház) és kereskedelmi (áruházak, bankok, utazási iroda, stb.) központja. A kiskörút 1976-os kialakításával és a Főtéren átmenő forgalom lezárásával (1978) pedig létrejött a Belváros ma is ismert szerkezete. Az erőltetett ipartelepítés, a közigazgatási intézmények elhelyezésének kérdései, a növekvő népesség (1970-ben: 79.978 fő 1980-ban 92.047 fő, 1990-ben 102.516 fő) lakhatási igényei tovább feszítették – az elmúlt évszázadok mezővárosi fejlődésből formálódott – térszerkezeti kereteket. A társadalmi viszonyok által meghatározott, azoknak megfelelő lakásépítési forma is csatlakozott hozzá: a város szélén és a városközpontban a régi teljes bontásával. Mivel központi helyen épült, legbelsőbb épületeire az átlag panelnál több költséget szánva egyedi tervek alapján épült fel néhány, ettől még nem kevésbé idegen, hatalmas tömegű ház.

A régi Főtér érdemei szerencsére Kecskeméten elegendőek voltak arra, hogy a központ megnövekedett funkciói számára új, csatlakozó területen jelöljenek ki helyet, a régi nagyfokú átépítése helyett.

A belső lakóterületeken az építési tilalmak feloldása után az értéktelenebb beépítésű telkek 1-2 szintes átépülésével - 100 év után újra a kontinuos városfejlődés felé mutató folyamat kibontakozását indította meg.

A Történeti Főtér együttes

Városunk arculatát a városközponti térszövet teszi világviszonylatban is egyedülállóvá. Lechner Ödön művei közt a kecskeméti Városházát, mint magyar világörökségi várományos helyszínt 2008 óta tartják nyilván a kulturális kategóriában. A jelenlegi Főtér területén egykor kilenc piac működött, amely ma is egymásba fűződő terek együttese. A Szabadság tér és a Kossuth tér a két fő eleme, amelyek maguk is kisebb teresedéseket és sétányokat foglalnak magukba. Ehhez a két főtéri térrészhez szervesen kapcsolódik a Kálvin tér, a Kéttemplom köz, valamint a Főtér tengelyének meghosszabbítása a Rákóczi út és a Deák tér. Közvetett módon a Széchenyi tér és a Katona József tér zöldfelületi környezete kapcsolódik a Történeti Főtér együtteshez. 1893-ban az Arany János utcától a Zsinagógaig terjedő beépített tömb 12 lakóházát bontották el, ez idő tájt nyerte el a Kossuth tér is végleges alakját. A tér kialakítását követően épültek az olyan reprezentatív épületek, mint a Városháza és a Takarékpénztár épülete, melyek a városközpontban álló templomokkal egy városi főtér képét adta. Az 1900-as évek elején épült további kiemelkedő intézményi épület és bérház adta a főtér határvonalát és egyben a szecessziós arculatát is meghatározta, nemcsak a tér együttesnek, de Kecskemétnek is. Az 1960-as években épült Aranyhomok Szálloda választotta le a Széchenyi teret a főtéri együttestől és nyerte el a mai nagyságát a Kossuth tér. A kecskeméti Történeti Főtér az 1970-es években vált közlekedési csomópontból – melybe, a motorizáció fejlődésével, több mint 20 utcából áramlott egyre nagyobb mértékű gépjármű forgalom – az országban elsők között gyalogos főtérré. A meglévő főtéri karakter megtartásával a főutakat szűkített gyalogutakká, a csomópontokat teresedéssé alakították. A Szabadság tér és a

Kossuth tér találkozásánál így egy fórum, a rendezvények megtartására alkalmas teresedés alakult ki. A meglévő zöldfelületeket adottságként kezelve egészítették ki a parkokat. Főtéri szövetünk kiemelt jellegzetességei közparkok formájában megjelenő, belvárosunk felemelő, gyönyörű arculatát meghatározó – szakrális, reprezentációs, rekreációs-pihenő és esztétikai céllal kialakított – zöldfelületek. A tér szerkezetét tekintve a tengelye az egykori főútvonal helyén létrejövő korzó, melyre rávezetnek az átlós gyalogutak és innen indulnak a zárt növényzettel körbevett teresedésekre a belváros utcái. Az Arany János utcát és a Kálvin teret összekötő keresztengely metszésénél a korzó kiszélesedik. A főtengely és a Kossuth téren a Városháza előtt húzódó sétány találkozásánál egy iránydombot helyeztek el. Az iránydomb a köznyelvben manapság már csak kilométerkőként ismert, melyet az évek során többször átalakítottak, de végső formája hamar közkedvelté vált a kecskeméti fiatalság körében, ugyanis a mészkőborításnak köszönhetően csúszdázásra kiválóan alkalmas. A Kossuth téren a zöldfelületek és favermek a kiskockakőből készített, kiemelkedő dombszerű megjelenése a homokbuckákra utal.

1.14.6.2. Régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület

A kulturális örökségvédelmi törvényben (2001. évi LXIV. törvény) meghatározott kiemelten, vagy fokozattan védett régészeti lelőhely nincs Kecskemét közigazgatási határán belül.

A város közigazgatási területén jelenleg 180 nyilvántartásba vett, és ebből következően általános védelem alatt álló régészeti lelőhelyet ismerünk. A lelőhelyek tényleges száma ennél is több lehet, egyrészt azért, mert a régi (a 19. században és a 20. század közepéig ismertté vált) lelőhelyek ma már nem azonosíthatóak be egyértelműen, másrészt a város teljes közigazgatási területét lefedő szisztematikus régészeti terepbejárásra még nem került sor, amely újabb, eddig nem ismert régészeti lelőhelyeket derítene fel. A jelenleg nyilvántartott 180 régészeti lelőhely nagyobbik része beruházások tervezéséhez kapcsolódva vált ismertté, többek között az M5 autópálya, a 441. sz. út, az Északi-elkerülő út építéséhez kapcsolódva. Ugyancsak jelentős növekedést hoztak a lelőhelyek számában a Déli iparterület kialakításához kapcsolódó építkezéseket megelőző terepbejárások és feltárások.

A nyilvántartott régészeti lelőhelyekből 45 belterületen, 135 pedig külterületen található. A belterületi lelőhelyek közül a legnagyobb kiterjedésű a középkori településmag lelőhely, amely magába foglal több kisebb kiterjedésű, lokalizált lelőhelyet is.

A nyilvántartott régészeti lelőhelyek a rézkor végétől jelzik ennek a vidéknek a lakottságát, de vannak olyan régészeti korszakok, amelyekben kifejezetten nagyobb népsűrűséggel számolhatunk. Ilyen a bronzkor időszaka, amikor a város bel- és külterületén egyaránt kerültek elő településnyomok és temetőmaradványok (Ferences-templom, Kistemplom tér, Kiscsukás, Ballószög, Talfája-dűlő, Balaton utca).

A terület római kori sűrű benépesülését jelentik a nagy számban előforduló szarmata lelőhelyek, telepek (Hetényegyháza, Máriavárosi téglagyár, Belsőnyír, Kiscsukás, Mercedes-gyár területe), és temetők egyaránt (Törökfái, Belsőnyír, Mercedes kiágazás).

Ugyancsak sűrűbb megtelepedésre utalnak a lelőhelyek (telepek és temetkezések) az avar kor időszakából. Leleteik bel- (Piarista Gimnázium) és külterületen (Miklóstelep, Ballószög, Hetényegyháza, Mercedes-gyár területe) egyaránt előkerültek.

A honfoglalás kori sírleletek (Cédulaházi domb, Farkas tanya, Szarvas tanya), és az Árpád-kori telepek és temetők (Törökfái, Kiscsukás, Mercedes gyár területe) jelzik, hogy a mai Kecskemét helyén egy vagy több település létezett. A mai Kecskemét elődje túlélhette a tatár pusztítást, újra benépesült és a XIV. századtól lendületes fejlődésnek indult. Az Árpád-kori faluból kinövő késő középkori mezőváros a mai belváros alatt helyezkedhetett el. Ezt a területet határolja le a középkori településrag nevű lelőhely.

Kecskemét nyilvántartott régészeti lelőhelyei

Azonosító szám	Lelőhely neve	Helyrajzi szám	Száma
27772	Hetényegyháza-Belsőnyír, Zana-tanya	01534/142, 01534/143, 01534/140, 01534/154, 01534/136, 01534/137, 01534/138, 01534/20, 01534/153, 01516/9, 01534/24, 01533/5, 01521/283, 01534/82, 01527/36, 01521/260, 01521/177, 01534/50, 01534/145, 01533/3, 01521/261, 01521/258, 01534/51, 01534/40, 01534/42, 01534/44, 01534/43, 01534/49, 01534/41, 01534/48, 01534/35, 01534/141, 01534/45, 01534/46, 01534/47, 01534/39, 01534/23, 01534/151, 01525/24, 01534/144, 01534/146, 01525/39, 01525/66, 01525/65, 01525/64, 01534/38, 01534/37, 01534/152, 01534/134, 01535, 01527/35, 01527/24, 01534/150, 01527/13, 01537/138, 01537/135, 01537/134, 01534/147, 01534/80, 01534/79, 01527/27, 01527/28, 01527/25, 01527/26, 01527/29, 01527/30, 01525/41, 01525/42, 01525/43, 01525/44, 01534/52, 01534/53, 01534/54, 01534/57, 01534/56, 01534/55, 01534/148, 01534/149, 01525/63, 01525/46, 01525/45, 01525/37, 01525/38, 01527/14, 01525/36, 01534/173, 01534/36, 01534/78, 01534/77	1
27777	Miklóstelep	03/1	3
27778	Úrrét 95.	0464/39	4
27779	Borbás	0484/58, 0484/55	5
27780	Nyíri út, Máriahegy	10576/166, 10576/26, 10576/8, 10576/165, 10576/20, 10577/82, 10576/9, 10577/83	6
27781	Sallai út 1.	7123, 7124, 7095, 7003	7
27783	Katonatelep	11056	8

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

27785	Kossuth tér, Ferences templom	480/1, 1124, 1125, 1123, 480/2, 481, 478/1, 478/2, 479, 477, 1122, 480/4, 480/5	10
27786	Kossuth tér	1130/1, 1127, 1128, 1129, 1126, 1125, 1124	11
27787	Széchenyi tér	3892/1, 3891, 3458, 3386, 3402, 3426, 3428/2, 3429/1, 3429/2, 3432, 3893/1, 3893/2, 3894, 3915, 3897, 3896, 3895/1, 3895/2, 3427, 3892/2, 3428/1, 3431, 3889/2, 3457/1	12
27788	Mesterséges Termékenyítő Főállomás	8353, 8354/4	13
27794	Piarista gimnázium	3964/1, 4083/2, 4012, 4010, 4008, 4011	14
27796	Repülőtér	0425	15
27800	Hetényegyháza-M5 út 65. lh.	01521/193, 01521/276, 01521/273, 01516/9, 01521/240, 01521/251, 01521/192, 01521/304, 01521/266, 01521/267, 01521/268, 01521/303, 01521/196	19
27801	Törökfái-Gerőmajor	0817/7	20
27802	M5 út 98. lelőhely	0817/13, 0817/14, 0818/1	21
27803	M5 út 99. lelőhely	0820/35, 0820/34, 0820/33, 0820/32, 0820/31, 0820/30, 0820/29, 0820/28	22
27805	Belsőnyír-M5 út 52/E lelőhely	0173/46, 0173/55, 0173/64, 0173/45	24
27807	Kiscukás 44/II/1. lelőhely	0740/5, 0763/17, 0763/18, 0763/19, 0763/25, 0763/26	26
27820	Bajcsy-Zsilinszky utca	475/4, 553, 554, 507, 517, 504/1, 496, 491, 485, 293, 462, 486, 492, 292, 494, 495, 498/1, 498/2, 499, 500, 501, 502, 503, 504/2, 505, 506/1, 506/2, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 549, 550, 551, 552, 463/3, 463/5, 212/7, 212/6, 291/2, 466, 474	30
27822	Kada Elek u. 1.	4328, 4329, 4330, 4331, 4084, 4551, 4332	31
27823	Rákóczi út	4109, 4101, 4103, 4112/5, 4114, 4115, 4122, 4128/1, 4102, 4099, 4112/2, 4108, 4119, 4120, 4121, 4127/2, 4128/2, 4116, 4112/16, 4112/14, 4112/13, 4112/9, 4112/8, 4112/3, 4100, 4098	32
27824	Széchenyi körút	3459/1, 3872, 3873, 3382, 3380, 3459/4, 3381, 3871, 3458, 3459/2	33
27825	Úrrét-T. Nagy-tanya	0520/31	34

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

27826	M5 út 49. lelőhely	0206/53, 0206/282, 0206/50, 0206/281, 0206/377, 0206/276	35
27827	M5 út 50. lelőhely	0192/56	36
27828	M5 út 51. lelőhely	0202/64, 0202/65, 0202/66, 0202/67, 0202/68, 0202/69, 0202/70, 0202/71, 0202/72, 0202/73, 0202/74, 0202/75	37
27829	M5 út 52. lelőhely	0177/64, 0177/92, 0177/34, 0177/33, 0177/31, 0177/29, 0177/28, 0177/27, 0177/68, 0177/65, 0177/10, 0177/8, 0177/5, 0177/6, 0177/35, 0177/32, 0177/26	38
27831	M5 út 52/b lelőhely	0175/9, 0175/10	40
27832	M5 út 53. lelőhely	0232/28, 0232/18	41
27833	M5 út 54. lelőhely	0228, 0227/58, 0227/59, 0227/60, 0230/31, 0230/32	42
27835	M5 út 56. lelőhely	0173/39, 0173/61, 0173/31, 0173/35, 0173/36, 0173/37, 0173/40, 0173/41, 0173/42, 0173/56, 0173/57, 0173/58, 0173/67, 0173/97, 0173/98	44
27836	M5 út 57. lelőhely	070/112, 070/157, 070/171, 070/163, 070/164, 070/165, 070/166, 070/167, 070/176, 070/177	45
27837	M5 út 58. lelőhely	0171/12, 0171/18	46
27838	M5 út 59. lelőhely	0171/26	47
27839	M5 út 60. lelőhely	070/238	48
27840	Hetényegyháza-M5 út 61. lelőhely	01533/1, 01534/115, 01534/117, 01534/118, 01534/119, 01521/337, 01521/338, 01521/339, 01521/340, 01521/341	49
27841	Hetényegyháza-M5 út 62. lelőhely	01521/173, 01521/172, 01521/326, 04/36, 04/35, 04/39, 04/40, 04/38, 04/41, 04/42, 04/37	50
27842	Hetényegyháza-M5 út 63. lelőhely	04/43, 04/32	51
27843	Hetényegyháza-M5 út 66. lelőhely	01521/254, 01521/253, 01521/252	52
27844	Hetényegyháza-M5 út 67. lelőhely	01521/292, 01521/293, 01521/294, 01521/283	53

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

27850	Hetényegyháza-M5 út 75. lelőhely	01537/139, 01537/140, 01537/141, 01537/142, 01537/143, 01537/144, 01537/145, 01537/146, 01537/149, 01537/107, 01537/216, 01533/5, 01537/106, 01537/197, 01537/148, 01537/147, 01527/37, 01537/11, 32809/8, 32809/7, 32809/9, 32809/4, 32794/2, 01527/36, 01527/16, 01527/17, 01527/19, 01527/18	59
27851	Hetényegyháza-M5 út 76. lelőhely	01525/58, 01525/59, 32742/2, 32742/3, 32742/4	60
27852	M5 út 77. lelőhely	0989/4, 0989/5	61
27853	M5 út 78. lelőhely	0983/100, 0983/102, 0983/32, 21900, 21911, 21971/8, 21936, 21956, 21937, 21939, 21938, 21941/2, 21971/12, 21971/9, 21971/13, 21971/11, 21971/10, 21971/19, 21971/18, 21971/14, 21971/15, 21971/16, 11751/24, 11751/25, 11751/28, 11751/38, 11751/39, 11751/27, 11751/26, 11751/21, 11751/44, 0963/13, 0898/3, 0902/27, 0894/160, 0855/75, 0934/1, 0855/141, 0855/142, 0855/140, 0855/138, 0855/139, 0855/137, 0894/136, 0894/168, 0894/10, 0894/117, 0894/122, 0872, 0894/99, 0894/98, 0894/112, 0855/18, 0983/146, 0855/19, 0855/131, 0855/133, 0855/132, 0894/97, 0855/134, 0855/5, 0855/136, 0855/135, 0894/118, 0894/119, 0894/130, 0894/8, 0894/120, 0894/92, 0894/155, 0894/121, 0894/184, 0894/166, 0894/7, 0894/167, 0894/132, 0894/164, 0894/110, 0894/131, 0894/154, 0894/185, 0894/183, 0894/113, 0894/153, 0894/152, 0894/151, 0894/9, 0894/100, 0894/107, 0894/62, 0894/106, 0894/137, 0894/43, 0894/61, 0894/42, 0894/41, 0894/150, 0894/44, 0894/78, 0992/220, 0983/12, 0928/23, 0855/61, 0855/42, 0855/41, 0855/58, 0855/56, 0855/57, 0855/59, 0855/60, 0855/55, 0855/40, 0855/149, 0855/38, 0855/37, 0855/39, 0855/54, 0855/35, 0855/36, 0855/148, 0927, 0894/139, 0894/141, 0928/15, 0894/140, 0894/173, 0894/144, 0894/174, 0894/175, 0894/147, 0983/141, 0983/140, 0983/79, 0928/12, 0923, 0983/87, 0983/113, 0983/62, 0983/61, 0983/89, 0983/90, 0983/91, 0983/92, 0983/190, 0983/11, 0983/172, 0983/139, 0983/173, 0983/13, 0983/78, 0983/174, 0985/24, 0984/2, 0933/1, 0926/4, 0897/8, 0983/163, 0983/164, 0983/165, 0983/166, 0983/167, 0983/168, 0983/169, 0983/142, 0983/143, 0983/144, 0983/145, 0983/147, 0928/13, 0928/14, 0928/16, 0928/17, 0928/18, 0928/19, 0928/20, 0928/21, 0928/22, 0928/24, 0928/25, 0983/170, 0985/11, 0985/12, 0985/13, 0985/14, 0985/15, 0985/16, 0985/17, 0985/18, 0985/19, 0985/20, 0985/21, 0985/22, 0985/23, 0985/25, 0985/26, 0985/27, 0985/28, 0985/29, 0985/30, 0985/31, 0985/32, 0985/33, 0985/34, 0985/35, 0985/36, 0985/37, 0983/88, 0983/19, 0983/51, 0983/177, 0983/73, 0985/10, 0981, 0980/115, 0894/145, 0894/79, 0894/149, 0894/81, 0894/38, 0894/35, 0894/102, 0894/39, 0894/103, 0897/9, 0894/19, 0894/36, 0985/38, 0982, 0894/51, 0894/138, 0894/142, 0894/143, 0894/45, 0894/56, 0894/57, 0894/146, 0894/48, 0894/49, 0894/47, 0894/37, 0903/1, 0904/8, 0897/10, 0926/5, 0926/2, 0983/171, 0983/15, 0980/111, 0980/110, 0980/118, 0980/124, 0980/125, 0928/8, 0894/192, 0894/70, 0894/198, 0894/206, 0894/207, 0894/186, 0894/187, 0894/66, 0894/203, 0894/82, 0894/170, 0894/205, 0894/204, 0894/29, 0894/177, 0894/63, 0894/58, 0894/16, 0894/190, 0894/179, 0894/69, 0894/191, 0894/15, 0894/176, 0894/133, 0894/189, 0894/188, 0894/25, 0894/4, 0894/28, 0894/156, 0894/24, 0894/3, 0894/208, 0894/60, 0894/59, 0894/105, 0894/158, 0928/10, 0928/4, 0929, 0928/5, 0928/6, 0894/212, 0928/26, 0928/28, 0928/27, 0928/3, 0985/2, 0930/8, 0894/72, 0894/211, 0985/3, 0894/74, 0894/20, 0894/75, 0894/91, 0894/22, 0894/199, 0894/21, 0894/50, 0894/52, 0894/54, 0894/53, 0894/90, 0894/13, 0894/14, 0980/120, 0980/119, 0980/136, 0980/137, 0980/44, 0979/21, 0979/97, 0980/126, 0979/91, 0980/150, 0980/151, 0980/41, 0980/112, 0980/121, 0979/100, 0979/17, 0979/111, 0979/99,	62

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

		0979/96, 0979/109, 0983/94, 0987/3, 0987/4, 0963/18, 0963/17, 0963/15, 0989/56, 0987/2, 0989/54, 0963/16, 0983/96, 0988/3, 0988/2, 0988/1, 0983/56, 0983/55, 0983/82, 0983/84, 0983/86, 0983/85, 0983/83, 0992/234, 0992/230, 0983/93, 0983/54, 0983/53, 0983/18, 0983/98, 0983/97, 0983/95, 0987/7, 0992/224, 0992/228, 0983/43, 0992/233, 0992/231, 0992/6, 0983/180, 0983/21, 0983/181, 0992/221, 0992/227, 0992/223, 0989/53, 0989/55, 0992/225, 0992/222, 0990/1, 0855/143, 0855/144, 0983/2, 0983/44, 0983/45, 0983/4, 0983/6, 0983/67, 0983/162, 0983/107, 0983/108, 0983/109, 0983/110, 0983/111, 0983/117, 0983/118, 0983/119, 0983/120, 0983/121, 0983/122, 0983/123, 0983/124, 0983/125, 0983/126, 0983/127, 0983/128, 0983/129, 0983/130, 0983/131, 0983/132, 0983/133, 0983/134, 0983/135, 0983/136, 0983/137, 0983/47, 0983/149, 0983/106, 0983/175, 0983/5, 0983/179, 0983/16, 0983/178, 0983/48, 0983/150, 0983/151, 0983/152, 0983/153, 0983/154, 0983/155, 0983/156, 0983/157, 0983/158, 0983/159, 0983/160, 0983/161, 0983/69, 0983/70, 0983/74, 0983/9, 0983/8, 0983/10, 0980/152, 0983/7, 0855/146, 0855/21, 0855/6, 0855/51, 0855/52, 0896/2, 0896/1, 0894/134, 0983/35, 0855/20, 0855/13, 0855/163, 0855/166, 0855/53, 0894/162, 0894/108, 0894/86, 0894/85, 0894/87, 0980/39, 0980/40, 0983/112, 0983/24, 0983/25, 0985/8, 0985/7, 0985/6, 0985/9, 0985/5, 0983/148, 0983/65, 0983/42, 0983/29, 0979/126, 0979/127, 0983/191, 0983/189, 0983/80, 0979/88, 0983/3, 0979/90, 0983/23, 0979/7, 0979/87, 0979/6, 0983/99, 0983/17, 0983/66, 0983/72, 0983/75, 0980/116, 0855/30, 0894/11, 0855/29, 0894/157, 0855/11, 0894/135, 0855/10, 0855/165, 0855/162, 0855/161, 0855/158, 0855/160, 0855/159, 0855/32, 0855/31	
27871	M5 út 96. lelőhely	0855/127	80
27873	Hetényegyháza-M5 út 159. lelőhely	01521/193, 01521/158, 01521/251, 01521/165	82
27875	M5 út 161. lelőhely	0827/36, 0830/36, 0827/17, 0827/18, 0827/19, 0827/20, 0827/21	84
27877	Cédulaházi domb	2367/1, 2367/2, 2367/3, 2340/1, 2340/2, 3044	86
27821	Borbápuszta	0552/3, 0552/4, 0552/84, 0552/65, 0552/69, 0552/70, 0552/71, 0552/72, 0552/73, 0552/35	87
27880	Árvaház	3626, 3623/2, 3623/1, 3622, 3693, 3636, 3694/3	90
27881	Mária u.	3404, 3405, 3406, 3408, 3290, 3291, 3284, 3283, 3414, 3415, 3356/1, 3289, 3282, 3288, 3356/2, 3418, 3413, 3416, 3407/1, 3407/2, 3403	91
27882	Korona kávéház	3447/1, 3352	92
27883	Régi városháza	1126, 4/2, 4/1, 6, 7/1, 8, 1	93

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

27884	Arany János u.	4029/2, 4029/1, 4032, 4021, 4030, 4031, 4018, 4017, 1130/1	94
27885	Bocskai u.	4126, 4125, 4116, 4111, 4110, 4112/4, 4138, 4140, 4142, 4146, 4147, 4175, 4136, 4135, 4132, 4131, 4148, 4149, 4152, 4153, 4154, 4160, 4161, 4162, 4163, 4164, 4172, 4173, 4155, 4117, 4124, 4121, 4137, 4174, 4144, 4112/3, 4112/11, 4112/14, 4112/15, 4123, 4134, 4127/1, 4141	95
27887	Kistemplom tér	607/2, 547, 526, 530, 548, 602, 605	97
27888	Földműves iskola	0765/1	98
27890	Mária kápolna	014/2, 013/2, 09/3, 014/3	100
44944	Katonatelep, Rezeda u.	15483/9, 15483/16, 15483/37, 15483/36, 15483/35, 15483/34, 15483/33	101
56958	Kiscukás-Csukáséri-csatorna, 3. lelőhely	0763/21, 0763/22, 0740/5	102
56959	Kiscukás 5. lelőhely	0740/5, 0765/46, 0765/47, 0765/48	103
56961	Kiscukács-Kisbodri-tanya, 6. lelőhely	0740/5, 0747/50, 0747/51, 0747/52, 0750/2, 8241/2, 8241/71, 8241/81, 8241/60, 8241/116, 8241/91, 8241/32, 8241/31, 8241/105, 8241/121, 8241/90, 8241/30, 8241/113, 8241/112, 8241/34, 8241/117, 8241/33, 8241/80, 8241/41, 8241/45, 8241/106, 8241/114, 8241/109, 8241/104, 8241/115, 8241/118, 8241/111, 8241/96, 8241/107, 8241/97, 8241/108, 8241/98, 8241/99, 8241/102, 8241/101, 8241/100, 8241/92, 8241/89, 8241/119, 8241/103, 8241/110, 8241/93, 8241/94, 8241/95, 8241/124, 8241/86, 8241/46, 8241/76, 8241/44, 8241/88, 8241/87, 8241/39, 8241/40, 8241/35, 8241/37, 8241/38, 8241/36, 8241/126, 8241/125,	104
56964	Kiscukás 2. lelőhely	0734/52, 0734/48, 0734/38	106
59164	Talfája-dűlő, Északi elkerülő út 1. lelőhely	0349/23, 0349/2	107
59165	Talfája-dűlő, Északi elkerülő út 2. lelőhely	0301/26, 0301/24, 0301/23, 0301/29, 0301/28, 0301/2, 0301/27, 0301/25, 0301/5, 0301/4	108
59166	Talfája-dűlő, Északi elkerülő út 3. lelőhely	0256/130, 0256/157, 0256/158, 0256/159, 0256/161, 0256/162, 0256/163, 0256/164, 0256/165, 0256/132, 0256/133	109
59167	Hetényegyháza, Északi elkerülő út 4. lelőhely	01534/106, 01534/102, 01534/101, 01534/112, 01534/103, 01534/104, 01534/105, 01534/107, 01534/109, 01534/108, 01534/111, 01534/16, 01534/66, 01534/9, 01534/26, 01534/34, 01534/110	110
59835	Mercedes 1.	26500	113

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

59836	Mercedes, RL 02	26500, 0801/112, 0800/10, 0801/303, 0809/306, 26509	114
59838	Galambos I- II., RL 03-04.	26500	116
59839	Galambos III., RL 05.	26500	117
59840	Törökfái-dűlő, RL 06	26500	118
59841	Pecek, RL 07	0796/6, 073/53, 073/54, 073/8, 073/52, 26500, 0796/216, 0796/205, 0796/207, 0796/208, 0800/7	119
59842	Mercedes 8.	0796/75, 0797, 26500, 0800/5, 0788/20, 0788/5, 0788/6, 0788/7, 0788/8, 0796/222, 0796/7, 0796/73, 0796/218, 0796/220, 0796/217, 0796/219, 0796/221, 0789/11, 0800/4, 0789/5, 0789/9	120
59844	Mindszenti-dűlő I., RL 11	0797, 074/4, 074/3, 26500, 0800/7, 0796/200, 0796/201, 0798/6, 0798/7, 014, 0796/2, 0796/78, 074/5	122
59845	Mindszenti-dűlő II., RL 12	26500	123
59878	Szegedi-dűlő, RL 13	26500	124
61938	Nyíri-sor	0181/205, 0181/204, 0181/199	125
61948	Méretei-tanya	0194/12, 0194/17, 0194/10, 0194/9, 0194/11, 0194/2	126
69625	Északi fejlesztési terület	0220/128, 0220/91, 0220/60	127
71273	Mercedes, RL 15	26500, 073/52, 073/10, 073/9, 0800/7, 0796/200, 0796/216, 0796/204, 0796/203	129
71733	Horváth tanya, RÉ 01	26500	130
27933	Matkó-Templomdomb	01334/11, 01334/12, 25755/3, 25757, 25758, 25759, 25760, 25761, 25770, 25769, 25767, 25766, 25764, 25755/2, 25768, 25765, 25754, 25763, 01334/7, 01334/5, 25762, 25755/1	131
74523	Domokos tanya	0801/143, 0801/144, 0801/141, 0801/142, 0801/134, 0801/4, 0801/152, 0801/133, 0801/153, 0801/135, 0801/5, 0801/136, 0801/172, 0801/138, 0801/137, 0801/173, 0801/140, 0801/146, 0801/145	132
74525	Öntözött terület, Pecek-dűlő	0801/165, 0801/177, 0801/178, 0801/179	133

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

74527	Öntözött terület, Törökfái-dűlő	0809/139, 0825/165, 0825/196, 0811/6, 0825/140, 0825/139, 0801/174, 0825/137, 0825/138, 0825/197	134
74529	Dakó-dombtól ÉK-re	0839/7, 0855/85, 0855/88, 0855/87, 0855/86, 0855/91, 0855/89, 0855/90, 0855/92	135
74531	Kádár-tanyától Ny-ra	01225/76, 01225/69, 01225/82, 01225/65, 01225/67	136
75649	Monostori út, Nyugat	0801/93	137
34086	Matkó-Kocsis-tó	01307/20, 01307/18	138
76651	Mercedes kiágazás, kapcsolódó vágány, Horváth-tanya II.	0798/5, 0798/6, 0798/7, 0778/3, 0778/1, 0778/2, 0779/3, 0777/3, 0798/3, 0779/4	139
76655	Mercedes kiágazás, kapcsolódó vágány, Horváth-tanya I.	0798/5, 0798/6, 0798/7	140
76665	Mercedes, RL 16.	0801/7, 0799, 0801/171, 26500, 0800/8, 0801/170	141
27937	Szarvas-tanya	8683/97	143
27795	Méntelek	0192/31, 0192/17, 0192/30	144
27935	Farkas-tanya	0786/138, 0786/60, 0786/137, 0786/62, 0786/59, 0786/56, 0786/58, 0786/57, 8683/410	145
27936	Lokátorállomás	0774/3	146
82303	Középkori településmag	4083/2, 4551, 4474, 4476, 4484, 4473, 4485, 4465, 4459, 4466, 4503, 4447, 1063, 1062, 761, 756, 673, 888, 647, 746, 747, 745, 648, 649, 651, 333, 427, 434, 436, 332, 330, 331, 433, 435, 432, 437, 440, 438, 443, 439, 314, 315, 1884/1, 1855/2, 1855/3, 1904, 456, 457, 455, 461, 458, 460, 459, 454, 452, 451, 448, 453, 450, 1890, 1896, 1895, 1889, 1897, 1855/1, 1903, 1902, 1888, 317, 316, 431, 1856, 326, 325, 327, 334, 449, 446, 445, 444, 447, 329, 328, 1905, 462, 4291, 4518/2, 4292, 996, 4300, 4299, 4518/1, 4298, 4517, 4506, 4294, 4296, 4297, 4295, 4293, 4282, 4290/1, 939/2, 954, 977, 938, 974, 943, 968, 949, 950, 986, 990, 991, 972, 973, 995, 944, 962, 961, 951, 967, 960, 959, 958, 956, 952, 957, 953, 3919, 3918, 3924/1, 3917, 3924/2, 3657, 3869/3, 3870, 3869/2, 3869/4, 3874, 3877, 3868/1, 3868/2, 3388, 3385, 3389, 3884/1, 3378, 3383, 3384, 3379, 3658, 3867, 3889/1, 3882, 3888, 4274, 4275, 4284, 1166, 1171, 3351/2, 3311/1, 1155, 1173, 1170, 1164, 1191/1, 1190, 1192, 1193, 1189, 1172, 1194, 1207, 1185, 1191/2, 1151, 1148, 1179, 834/1, 832/3, 835/1, 832/2, 1162/1, 937, 940, 936, 935/2, 966, 970, 971, 964, 934, 1323, 1304, 3347, 1289, 3348/3, 1288, 1303, 3346, 1317, 1321/2, 1322, 1320, 3303, 3304, 3305, 3307, 3306, 3292, 3300, 3297, 3312/1, 3313, 3302, 3312/2, 3308, 3309, 3343, 3301, 3286, 3348/2, 3255, 3253, 3254,	147

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

	<p>3252, 3251, 3250, 3248, 3293, 3295, 3278, 3280, 3285, 3344, 3298, 3299, 3338, 3420, 3296, 3294, 3332, 3249, 3311/2, 17/4, 3972, 3832/2, 3971, 3975, 3974, 3977/2, 3977/1, 4669, 4668, 4667, 4392, 4672, 4670, 4395, 4666, 4082, 4081, 4394, 4396, 4388, 4390, 4389, 4387, 4430, 4429, 4325, 4326, 4324, 4080, 4633, 4665, 4431, 4432, 4437, 4441, 4673/1, 4673/2, 4671, 4083/1, 3978, 3965, 4448, 3834/2, 3834/1, 3835/1, 3837/2, 3837/1, 3833, 4384, 4406, 4405, 3319/1, 3317, 3351/3, 3199/2, 3323, 3205, 3325, 3328, 3324/2, 3324/1, 3330, 3331, 3333, 3290, 3291, 3284, 3283, 3871, 3427, 3873, 3382, 3380, 3458, 3386, 3387, 3402, 3893/1, 3281, 3287, 3288, 5, 6, 4391, 4328, 4329, 4330, 4331, 4332, 4031, 4018, 4017, 1130/1, 1124, 1125, 4/1, 480/1, 1127, 1129, 1142, 1174, 3355/4, 3447/1, 3456, 4015, 4016, 4019, 4021, 3352, 1126, 478/1, 3883/1, 3891, 1128, 479, 1, 2, 3342, 3345, 7/1, 4020/8, 3457/2, 1120, 1147, 1149, 1150, 1152, 1153, 3197/7, 3197/6, 3339/2, 3351/1, 3421, 3422, 3310, 3339/1, 3341, 3340/2, 4490, 540, 543, 539/1, 808, 541, 542, 544, 609, 610, 545, 546, 537, 538, 527, 528, 522, 529, 524, 525, 788, 787, 794, 810, 811, 812, 789, 786, 611, 539/2, 534, 535, 654, 671, 655, 3141/7, 3141/13, 3194, 3193/1, 3141/6, 17/21, 3638/1, 3192, 3199/1, 3141/14, 3197/4, 3197/3, 17/57, 3141/15, 3164, 3165, 3534, 3166, 17/2, 3201, 3200, 3207, 3203, 3198, 17/1, 17/3, 19/1, 17/33, 17/16, 3197/5, 17/24, 3935, 3377, 3947, 3948, 3929, 3946, 3921, 3922, 3920, 3923, 3926, 3936, 3933, 4002, 4001, 4004, 4000, 4003/1, 4003/2, 3997, 3999, 3638/3, 4007, 3914, 3955, 3954, 3956, 3957, 3886, 3878, 3879, 3881, 3887, 3876, 4464, 4528, 4523, 4059, 4057, 4192, 4217, 4061, 4062, 4058, 4159, 4158, 4167, 4166, 4157, 4168, 4182, 4201, 4200, 4150, 4203, 4202, 4219, 4204, 4145, 4269, 4270, 4279, 4169, 4224, 4181, 4229, 4227, 4221, 4222, 6127/1, 4288, 4289, 4170, 4178, 4177, 4180, 4176/2, 4179, 4226, 4225, 4223, 4276, 4267, 4290/2, 902, 3228, 192/23, 182/8, 17/9, 245, 4472, 4425, 4352, 4350, 4349, 4351, 4414, 4427, 4409, 4382, 4435, 4379, 4383, 4380, 4323, 4416, 4413, 4412, 4399, 4398, 4417, 4348, 4397, 4444, 4439, 4438, 4426/2, 4436, 4454/1, 4419, 4454/2, 4455, 4468, 4470, 4469, 17/6, 156/1, 17/19, 394, 156/2, 17/34, 177/2, 180, 376, 377, 389, 182/3, 388, 378/1, 17/31, 181, 17/30, 393, 387/2, 178/1, 17/22, 17/10, 17/17, 17/18, 17/43, 17/26, 192/1, 17/15, 3357, 3366, 3374, 3371, 3373/2, 3370, 3369, 3363/2, 3363/1, 3361, 3358, 3359, 3362, 3365, 3364, 3367, 3368, 3372, 3373/1, 803, 801, 800, 798, 799, 796, 795, 797, 802, 807, 804, 805, 844, 848, 832/1, 833, 838, 836, 824, 822, 820, 819, 813, 814, 815, 829, 817, 793, 849, 806, 830, 816, 818, 837, 842, 843, 792, 847, 1237, 1252, 1211/9, 1211/6, 1215, 1233, 1231, 1216, 1211/7, 1211/2, 1184/4, 1217, 1250, 1230, 1232, 1211/8, 686, 1839, 1853/2, 685, 690, 1853/1, 1910, 683, 1850, 1851, 1837, 1840, 1833, 1838, 1909, 687, 688, 684, 691, 695, 696, 1844, 1843, 497, 523, 520, 521, 3852, 3848, 3849, 3850, 3846, 3976, 3845, 3851, 3855, 3847, 3843, 3842, 3856, 3880, 3862, 3928, 3854, 3866, 3853, 3865, 3840, 3989, 3992, 3981, 3985, 3986, 3988, 3964/2, 3398, 3412, 3409, 735, 734, 733, 737, 736, 593, 629, 627, 632, 631, 705, 595, 596, 728, 730, 633, 729, 634, 212/7, 212/6, 4008, 3414, 3415, 3289, 495, 498/1, 498/2, 499, 500, 501, 502, 503, 504/2, 505, 506/1, 506/2, 508, 510, 511, 513, 514, 515, 516, 4109, 4112/5, 4115, 4122, 4128/1, 4102, 4108, 4119, 4127/2, 3459/4, 3381, 3535, 3896, 3895/1, 3459/1, 3872, 3892/1, 3915, 3897, 3413, 3416, 507, 517, 496, 607/2, 547, 526, 530, 4137, 6128, 4112/3, 4112/11, 4123, 4134, 4112/9, 4112/8, 1241, 1240, 1243, 4084, 536, 4146, 4147, 4148, 4149, 4160, 4161, 4162, 4175, 4135, 4132, 4131, 4126, 4125, 4116, 4111, 4110, 466, 463/1, 463/3, 463/5, 212/2, 1242, 186/1, 4037/2, 4047, 4048/1, 4048/2, 4049/2, 4051, 548, 602, 3883/2, 183, 184, 188, 468, 474, 518, 1176, 3916, 3964/1, 4012, 4155, 4117, 4124, 4121, 182/7, 191/2, 192/22, 185, 189, 4050, 3898, 509, 3376, 4151, 1175, 4049/4, 3459/2, 4127/1, 4301, 4191, 1210, 1177, 1178, 827/1, 823, 821, 809, 531, 533, 532, 519, 470, 186/2, 187, 211, 192/3, 3425, 3444, 4056, 4055, 4054, 4053, 3958, 3927, 3925, 3932, 3390, 3961, 3960, 3942, 3944, 3945, 3959, 3940/2,</p>	
--	---	--

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

		3943, 3939, 3940/1, 3950, 3951, 3952/2, 3949, 3953, 3279, 17/45, 60/6, 17/55, 17/47, 17/8, 17/27, 17/40, 17/37, 17/13, 17/12, 3262, 3260, 3242/2, 3244, 3261, 3263, 3243, 3245/2, 3245/1, 3264, 3265, 3275, 3235, 3234, 3247, 3240, 3239, 3238, 3241, 3236, 3258, 3242/1, 3246, 3268, 3273, 3272, 3271, 3270, 3274, 3229, 3257, 3256, 3259, 3222, 3269, 3267, 3276, 3266, 3277, 3237, 3233, 1206, 1167, 1168, 834/2, 839, 1162/2, 840, 841, 1154, 1183, 1182, 1181/1, 1184/3, 1169, 1163, 1195, 1196/1, 1165, 1219, 1218, 1180, 1186, 1191/3, 1208, 653, 387/1, 905, 678, 680, 906, 1068, 1070, 677, 676, 679, 674, 681, 887, 881, 682, 900, 889, 650, 672, 1072, 1069, 1065, 901, 675, 1066, 753, 884, 909, 1056, 1057, 885, 883, 1055, 886, 882, 879, 759, 763, 878, 880, 1053, 903, 1067, 1060, 1059, 1058, 1061, 1039, 652, 645/2, 645/1, 1076, 1430/3, 646, 644, 872, 764, 762, 765, 760, 1075, 1430/2, 751, 750, 907, 904, 908, 975, 976, 969, 1302, 1119, 1297, 1301, 965, 963, 4404, 4410, 4411, 4422, 4423, 4421, 4420/1, 4418, 4424, 4408, 4420/2, 4407, 4402, 4386, 4385, 4434, 4428, 4475, 4371, 4415, 4451, 4452, 4450, 4453, 4449, 4440, 4433, 4401/1, 4403, 4378, 4381, 4401/4, 4401/3, 4400, 4456, 4457, 4458, 4460, 4471, 4446, 4426/1, 4445, 4467, 17/14, 17/35, 1832, 1825, 1853/3, 3521, 3493, 3492, 3375, 3360, 3839, 3836, 3857, 3858, 3860, 3859, 3861, 3863, 3844, 3838/2, 3841, 3838/1, 3864, 3982, 3979, 3983, 3984, 4073, 4074, 4076, 4077, 4067, 4070, 4079, 3990, 4071, 4069, 4072, 3991, 4075, 3994, 4078, 4322, 4321, 3434/2, 3931, 3930, 3996, 3993, 4063, 3998, 3995, 3980, 3411, 3391, 3400, 3401, 3394, 3399, 3396, 3393, 3430/2, 3433, 3417, 3434/1, 3438, 3395, 3430/1, 3423, 3424, 3419, 3392, 3410, 3435, 3436, 3443, 3441/2, 3442, 3439/1, 3899, 3437, 3900, 3913, 3439/2, 4320, 4310, 4309, 4308/2, 4376, 4375, 4339, 4372, 4373, 4315, 4312, 4311, 4313, 4314/1, 4340, 4374, 4346/1, 4347, 4335, 4334, 4341, 4336, 4318, 4319, 4316, 4317, 4377, 4333, 4304, 4314/2, 4068, 4064, 4060, 4308/1, 4306, 4307, 4337, 4338, 4364, 4363, 4514, 4515, 4509, 4358/4, 4358/3, 4359, 4360, 4361, 4365, 4358/2, 4512, 4516, 4507, 4505, 4508, 4504, 4354, 4353, 4366, 4367, 4463, 4461, 4462, 4281, 4280, 4343, 4342, 4344, 4356, 4358/1, 4355, 4357, 4519, 4521, 4520, 4522, 4513, 4511, 4510, 4524, 4345, 4346/2, 4368, 4369, 4370, 4189/2, 4190, 4209, 4208, 4196, 4195, 4211, 4210, 4207, 4206, 4212, 4194, 4193, 4198, 4205, 4176/1, 1305, 1271, 1306, 1270, 1272, 1273, 1308, 1261, 1282, 1265, 1276, 1258/2, 1316, 1312, 1313, 1277, 1278	
83589	Csibe- halom	0524/19	148
83639	5. sz út, 94. km É	0773/26	149
83641	5. sz út, Kertészeti Dél	0778/1, 0777/1, 0776/4, 0778/4, 0775/6, 0775/5, 0777/3, 084/3, 077/13	150
83833	Pákai-út II.	0764/2, 0763/37, 0765/99, 0763/41, 0763/39, 0763/38, 0763/40, 0763/2	151
83837	Csongrádi út, Varga-tny.	0748/9, 0749, 0748/2, 0748/3, 0748/80, 0748/84	152
83839	Kovács-tanya	0759/21, 0759/34, 0759/33, 0759/32, 0759/31	153
83841	Pákai-út I.	0763/55, 0763/54, 0763/53, 0763/52, 0763/51, 0763/56, 0763/49, 0763/48, 0763/47, 0763/50, 0763/57, 0763/2	154

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

83941	Matkó, Kocsis-tó DK	01303/9, 01303/14, 01303/31, 01303/27, 01303/41	155
83943	Matkó Nádas tó É	01310/4, 01310/1	156
86149	Hetényegyháza Csukás- éri főcsatorna ÉK	01521/337, 01521/336, 01521/175, 01521/384, 01521/383, 01521/381, 01521/382, 01521/380	157
86151	Miklóstelep Vasútmente I.	- 02/3, 06/5, 04/16, 04/17, 04/12, 05, 19112	158
86153	Miklóstelep Vasútmente II.	- 04/16, 04/10, 09/22, 09/33, 09/17, 09/18, 09/41, 09/12, 09/13, 09/14, 09/16, 09/15, 09/40, 09/21, 09/20, 09/19, 08/1	159
88583	Matkó, Félegyházi- vízfolyás Dél	01347/4, 01348/15, 01348/80, 01348/79, 01347/12, 01348/19, 01347/10, 01347/9, 01308/18, 01308/14, 01308/15, 01311/27, 01313, 01308/17, 01308/16, 01309, 01348/18, 01348/17, 01347/5	160
89691	Nissin gyár	0781/19, 0781/18, 0781/17, 0782/2, 8373/29, 8373/38, 8373/39, 8373/33, 8364/15, 8367, 8683/286, 8683/361, 8683/324, 8683/292, 8364/18	161
89705	Campus	10009, 10212, 10988, 10196/1, 10197, 10196/2, 10196/3, 10214/9, 10198/1, 10214/3, 10214/16, 10211/2, 10213	162
89731	Károly Róbert krt.	10577/7, 10577/40, 10577/14, 10576/44, 10576/47, 10577/43, 10576/278, 10576/45, 10577/12, 10577/34, 10577/45, 020/111, 020/147, 020/148, 020/68, 10577/88, 10577/90, 10577/85, 10577/76, 10577/89, 10577/91, 020/47, 020/146, 020/78, 020/145, 020/77, 10577/13, 10577/15, 10577/11, 10577/44, 10577/47, 020/50, 10577/48, 10576/46	163
89733	Arborétum, lakópark	10969/2, 10955/1	164
90027	Csontos-halom	0570, 0569/4, 0569/3, 0572, 0573/15, 0571/7, 0571/8	165
90235	Matkói út kelet	0801/95, 0801/154, 0801/97, 0809/307	166
90237	Galambsi- dűlő	0813, 0801/148, 0801/147, 0801/171, 0801/170, 0801/113	167
90241	Homokbánya	21886/18, 21886/9, 21886/8, 21886/7	169
90293	Fleischer Bernhardt- tanya	0800/10, 0801/303, 0801/304, 26500	170
90847	Szolnoki-hegy, Konzervgyár	7416/16, 7416/4, 7416/3, 7416/17, 7437/5, 7437/4	171
91067	Csődör-dűlő Ny	0206/344, 0206/342, 0206/184, 0206/99, 0206/268, 0206/68, 0206/270, 0206/269, 0206/346	172

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

91097	Napelemes erőmű	0206/232, 0206/233, 0206/87	173
91099	Belsőnyír, Airvent Zrt telephely	0164/114, 0172, 0200/18, 0200/19, 0200/20, 0206/222, 0195/2, 0206/219, 0164/115, 0164/54, 0164/113, 0206/223, 0206/224, 0165/10, 0206/221, 0206/220	174
91225	Belsőnyír, Airvent Ny	0164/60, 0164/36, 0172, 0200/18, 0200/19, 0200/62, 0200/61	175
91245	Katonatelep, Olivér utca. Irsai	15352/17, 15352/13, 15352/16, 15352/18, 15352/19, 15352/15, 15352/23, 0442/335, 0442/327, 0442/426, 15352/14, 0442/13, 15352/44, 15352/48, 15352/49, 15352/50, 15352/51, 15352/52, 15352/53, 15352/54, 15352/55, 15352/56, 15352/57, 15352/58, 15352/59, 15352/60, 15352/61, 15352/62, 15352/63, 15352/64, 15352/65, 15352/66, 15352/67, 15352/68, 15352/69, 15352/70, 15352/71, 15352/72, 15352/73, 15352/74, 15352/75, 15352/76, 15352/77, 15352/78, 15352/79, 15352/80, 15352/81, 15352/82	176
91459	Budai-dűlő I.	0161/26, 0161/227, 0161/27	177
91495	Méntelegi út, Fazekas tanya	0177/21, 0177/23, 0200/27, 0200/57, 0173/46, 0200/60, 0197/1, 0174/1, 0173/65, 0175/9, 0175/8, 0175/7, 0177/52, 0177/14, 0177/16, 0177/13, 0173/90, 0173/89, 0202/15, 0177/50, 0197/3, 0173/94, 0173/71, 0173/91, 0173/52, 0173/95, 0173/96, 0196, 0187, 0177/68, 0177/19, 0177/20, 0177/18, 0177/17, 0177/15, 0177/22, 0202/36, 0177/4, 0200/64, 0174/3, 0175/6	178
91505	Csongrádi út 1	0746/2, 0748/2, 0745/14, 0748/81, 0748/83, 0748/82, 0740/3	179
91507	Csongrádi út 2.	0748/83, 0750/2, 0759/28	180
91511	Budai-dűlő II.	0164/69, 0164/97	181
91519	Fleischer Bernhardt tanya II.	0801/107	182
91573	Úrréti dűlő, Pogány-tanya DK	0438/23, 0438/213, 0438/212	183
91575	Heródek tanya É	0822/5, 0821/110, 0821/5, 0821/6	184
91635	Nyír, Rebek-tanya É	018/32, 018/31	185
91637	Nyír, Szántó-tanya K	18617/2, 18619/3, 18619/4, 018/23, 018/62, 018/63, 018/64, 018/65, 018/61, 018/55, 019/2, 18643, 18644/2, 18620, 018/57	186
91643	Tóth-tanya	8683/410	187
91837	Pákai út	0767/56, 0767/57	188
91883	Arborétum lakópark	10969/2, 10955/1	189
92019	Borbás, 44. sz. út 3. kmsz. É	0529/20, 0529/21, 0529/22, 0529/24, 0529/28, 0529/27, 0529/54, 0529/25, 0529/23, 0529/29, 0529/26	190
92021	Borbás, 44. sz. út 3. kmsz.	0529/18, 0529/19, 0552/159, 0546, 0529/17	191

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

92023	Réti-dűlő, Szentes-tanya K	0552/157, 0552/191, 0552/156, 0552/159, 0552/155	192
92025	Réti-dűlő, Mónus-tanya	0552/190, 0552/157, 0552/191, 0552/16, 0552/156, 0552/159	193
92085	Innovációs logisztikai központ	0794/42	194
92411	Kecskemét É, Kasza-tanya K	0369/22, 0369/24, 0369/2, 0360/1, 0382/1	195
92413	Katonatelep D, Nyilas-tanya É	0438/162, 0438/36, 0438/106, 0438/161	196
92471	Mindszenti-dűlő, Szepesi-tanya	0786/63, 0786/137, 0786/62	197
92473	Mindszenti-dűlő, Bende-tanya	0786/50, 0790/2, 0789/2	198
92475	Mindszenti-dűlő, Tatár-tanya	0786/117, 0786/116	199
92477	Kecskemét Dél, Csukás-éri főcsatorna mellékága I.	0767/69, 0767/74, 0767/70	200
92479	Borbás, Héjjas-tanya Ny	0538/24, 0538/25	201
92481	Borbás, Úrrét Kelet I.	0484/33, 0484/67, 0484/31, 0481, 0484/65, 0484/35, 0484/63, 0484/66, 0483, 0479/2, 0484/62, 0482, 0484/64, 0484/34, 0484/27, 0480, 0484/30, 0484/68, 0484/5	202
92483	Borbás, Úrrét Kelet II.	0484/67, 0484/31, 0484/58, 0477/5, 0484/45, 0484/30, 0484/14, 0484/29	203
92485	Katonatelep D, Rácztanya	0454/16, 0454/17, 0442/352, 0442/353, 0454/6, 0454/24, 0454/23, 0454/38, 0454/41, 0454/26, 0454/42, 0454/20, 0454/7, 0454/27, 0454/12, 0454/19, 0454/21, 0454/28, 0454/8, 0454/22, 0454/25, 0454/43, 0454/39, 0442/296, 0450, 0442/290, 0454/15, 0454/18	204
92487	Katonatelep D, Szabótanya	0442/354, 0442/285	205
92639	Alkatrészgyártó üzem	8683/286, 8683/289, 8683/324, 8683/360, 8683/361, 8683/398, 8683/418, 8683/419	206
92657	KITE Alközpont	0784/14, 0784/15, 0784/18, 0784/16, 0784/17	207
93297	Zetkó-tanya Ny	0790/2, 8683/58, 0786/9, 0786/112, 0786/68, 0786/113, 0786/7, 0794/44, 0794/27, 0794/43, 0786/10, 0794/30	208
94243	Piros-tanya ÉNy	0745/5, 0745/4, 0740/3, 0734/55, 0734/51, 0734/32, 0734/27	209
94245	Csongrádi út 3. lelőhely	0748/24, 0749, 0748/23, 0748/77, 0748/78, 0748/80, 0748/25, 0748/21	210
94247	Csongrádi út 4. lelőhely	0759/12, 0748/38, 0749, 0759/28, 0748/37, 0748/36	211
94249	Csongrádi út 5. lelőhely	0748/41, 0151, 0748/86, 0748/40, 0748/42, 0759/10, 0748/43, 0748/39, 0749, 0748/5, 0152/1	212

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

94251	Csongrádi út 6. lelőhely	0748/67, 0748/66, 0748/44, 0748/71, 0748/68, 0748/70, 0748/69, 0748/43	213
94253	Városföld - Csukás-ér, vízügyi őrtelep III.	0150/7, 0149/1, 0137/60, 0150/1, 0137/59	214
94255	Csongrádi út 7. lelőhely	0106/2, 093/4, 0148/1, 0107/43, 0107/44, 0147	215
94257	Csongrádi út 8. lelőhely	0692/94	216
94259	Csongrádi út 9. lelőhely	0692/185, 0692/39	217
94261	Csongrádi út 10. lelőhely	0692/185	218
94263	54-es út, 2. km szelvény	0801/74, 0801/76, 0801/75, 0801/79, 0801/77, 0801/78	219
94307	Barényi Béla út II.	0809/203, 0809/202, 0809/204, 0809/205, 0809/104, 0809/105, 0809/140, 0809/209, 0809/208, 0809/206, 0809/207	220
94375	Raktár utca	8373/52, 8373/48, 8373/51, 8373/46, 8373/50, 8373/35	221
94481	Barényi Béla út I.	0809/201, 0809/200, 0809/203, 0809/202, 0809/204, 0809/205, 0801/112	222
94483	Barényi Béla út III.	0809/89, 0809/88, 0809/87, 0809/102	223
95323	CTPark	*	224
95955	Nyíri úti kórház	*	225
96003	Északi elkerülő 5. lelőhely	*	226
96005	Szántó-tanya észak	*	227
96013	Balaton utca	3749	228
96053	Gaál Sándor-tanya	*	229

*A helyrajzi számok jelenleg meghatározás alatt vannak.

149. ábra: Kecskemét – középkori településmag lelőhely

Jelmagyarázat

Kecskemét - Középkori településmag lelőhely (82303)

1.14.6.3. Védett épített környezet, a helyi, egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők

Főtér

Kecskemét azon magyarországi városok közé tartozott, ahol az urbanizációhoz kapcsolódó különböző folyamatok nem a kiegyezés utáni általános konjunktúra idején, hanem a millennium és az azt követő években teljesedett ki, amikor a századfordulós-szecessziós építészeti irányzatok váltak városképformáló jelentőségűvé. Ennek köszönhetően Kecskemét különleges főtéri építészeti együttese a Trianon utáni Magyarországon egyedülállónak számít, mivel legközelebbi rokonai (Szabadka, Marosvásárhely, Nagyvárad) ma már határainkon túl találhatóak. A kecskeméti Történeti Főtér igazi különlegessége mégis az, hogy a különböző irányzatokat képviselő századfordulós épületek nem hivatkoznak a városképben, hanem finoman vibráló városképi egységet teremtenek egymással és a városmag többi épületével.

Rákóczi út

Igazi nagyvárosi arculattal rendelkező városképi együttes. Jellegében egy sugárút és egy elnyújtott tér keveréke, amelyet számos műemlék, illetve helyi védett épület szegélyez. A közelmúltban befejeződött közterület-rehabilitáció újra életre keltette a központi sétányt, színvonalas üzleteket és mintegy fél-tucat új vendéglátóhelyet vonzott az északi oldal üzletsorára. Mindez arra utal, hogy a Rákóczi út – hosszú hanyattatás után, az eredetileg elképzelt szerepkörét betöltve – városi korzóként, vendéglátó, intézményi és kulturális negyedként találja meg a helyét a belvárosban. Gépjármű forgalmi szerepkörének tisztázásával és a volt KTE pálya területének megfelelő hasznosításával ez a szerepkör még tovább erősödhet.

Nagykőrösi utca

Igazi kisvárosi utca, eklektikus stílusú, emeletes lakóházakkal. A Wesselényi utcától kifelé szinte érintetlenül átvészelt a XX. század második felének „korszerűsítési” törekvéseit. Jelen állapotában ugyan kissé megkopott, de a már elindult – s több helyen magas építészeti színvonalon megújított épületek is bizonyítják, hogy – hozzáértő rehabilitáció révén egyedülálló színfoltja lehet a városnak.

Csongrádi utca

Fasorral szegélyezett tágas, levegős utca, melyet földszintes polgárházak összefüggő sora kísér. Hajdan a város 5 főutcájának egyike volt, amit jellege, épített környezete ma is hűen tükröz.

Mária és Kápolna utca térsége

A mezővárosi beépítésre példa a terület. Vonzó a zárt hatású, mégis laza beépítés, a kerítések felett áthajló lombok látványa, vagy az az intimitás, amit a viszonylag rövid belátható utcaszakaszok keltenek. A számos helyi védett épület pedig történetiséget és esztétikai kvalitást ad a helynek.

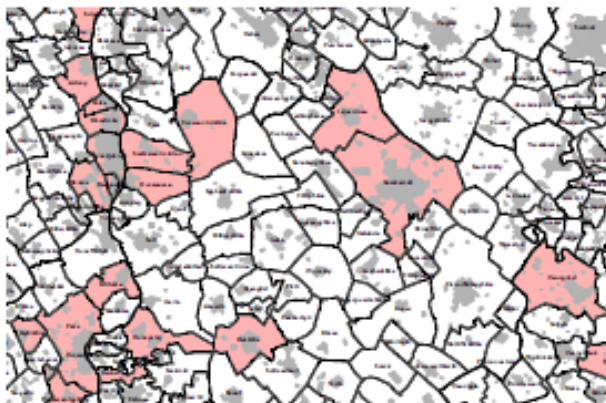
Villanegyed

Rendezett utcák, gondozott kertek és száz évvel ezelőtt megálmodott impozáns villák jellemzik a környéket. Az Ady Endre sétány nemcsak a város egyik legigényesebb utcaképét nyújtja, de egyben eszenciája egy gazdag polgári életérzésnek is.

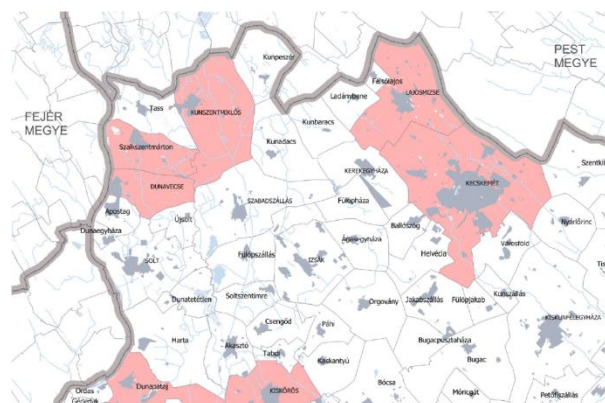
1.14.6.4. Világörökségi és világörökségi várományos terület

UNESCO világörökségi helyszín nincs a városban, viszont a Kecskeméti Városháza esélyes arra, hogy Lechner Ödön építészeti életművének részeként kulturális világörökségi helyszínné váljon (150. ábra). A Világörökség Magyar Nemzeti Bizottsága 2008-ban vette fel a világörökségi cím Magyar Várományosi Listájára „Lechner Ödön független, premodern építészete” megnevezéssel a stílussteremtő építész örökségét, melyet öt kiemelkedő épület – többi között a Kecskeméti Városháza – reprezentál.

150. ábra: Világörökségi és Világörökség-várományos területek által érintett települések

Adatforrás: OTrT 3/4. Melléklet részlete

BKMT rT 3/5 melléklet részlete

1.14.6.5. Műemlék, műemlékegyüttes

Kecskemét nem tartozik hazánk műemlékekben gazdag városai közé, ennek ellenére számos, országosan is egyedülálló építészeti értéket tud felmutatni. Közöttük vannak a XIX. és XX. század fordulóját jellemző **szecessziós** (századfordulós) **építészet remekei**.

A város műemlékeinek harmada egyházi épület (templom, kápolna, kolostor, rendház, egyházi iskola stb.). Hasonló számban találni országosan védett lakóépületeket. Többségük jellegzetes mezővárosi polgárház. Az egyházi épületek és lakóházak mellett, **a város patinás középületei alkotják a műemlékek harmadik nagyobb csoportját** (Városháza, Cifrapalota, Városi Kaszinó, Iparos Otthon, Katona József Színház, Törvényház stb.)

Az egyedi műemlékek mellett, több épületet magában foglaló műemlékegyüttesrel is találkozhatunk a városban (47. táblázat). Az 1880-as években kialakított, 12 hektáros **Rudolf-laktanya** a számos tiszti és legénységi épület mellett, öt istállónak és két lovardának is helyet ad.

Az 1910-es években létesített műkerti **Művésztelep**et egy impozáns háromszintes műteremház és 6 műteremvilla alkotja.

A műemlékek műszaki állapota változó. A legnagyobb veszélyben az évek-évtizedek óta üresen álló épületek vannak. A Rudolf-laktanya lassan 30 éve vár méltó hasznosításra (amely az alább részletezett felújításokkal látványosan elindult), a Nemzetközi Kerámia Stúdió Kápolna utcai épülete – a kisebb felújítások ellenére – megérett a felújításra. A látványos állagromlás miatt, egyre kevésbé lehet halogatni a Luther palota, és az egykori Városi Kaszinó felújítását. Örvendetes tény ugyanakkor, hogy sor került például a Törvénypalota homlokzati felújítására és a Jókai u. 9. szám alatti lakóház teljes rekonstrukciójára. Ezek mellett az elmúlt években megtörtént az Erzsébet-laktanya teljes revitalizációja, valamint megvalósult a Városi Mozi és a Református templom teljeskörű felújítása is. A folyamatban lévő nagyobb épületfelújítások közül kiemelkedik a Városháza teljeskörű rekonstrukciója és funkcióbővítése, a Katolikus Nagytemplom és a Kodály Intézet kolostorépületének külső felújítása, valamint a Rudolf-laktanya területén a volt altisztképző és a zuhany-mosókonyha épülete, illetve a zárt kispuska lőtér örökségvédelmi szempontoknak megfelelő funkcióváltó megújítása. Mindezek mellett – a tervek alapján hamarosan indul a Rudolf-laktanya tisztai épületeinek – funkcióváltással megvalósuló – műemlékvédelmi felújítása, s nem utolsó sorban a Kecskeméti Katona József Színház teljes körű rekonstrukciója.

47. táblázat: *Műemlékként nyilvántartott épületek és építmények listája*

azonosító	cím	név	helyrajzi szám
16951	Serfőző u. 19.	Pince	3046
16956	Serfőző u. 19.	Istálló	3046
16957	Serfőző u. 19.	Magtár	3046
16959	Serfőző u. 19.	épület	3046
16961	Dömötör u. 4.	Lakóépület	560
16962	Dömötör u. 4.	Kécfestőműhely	560
16964	Művésztelep u. 7.	Műteremvilla	8254
16965	Művésztelep u. 2-8.	Műteremház	8245
16966	Izsáki út 3.	Törzstiszti épület	10208/5
16967	Izsáki út 3.	Gyengélkedő épülete	10208/5
16968	Izsáki út 3.	Altiszti szállás	10208/5
16969	Izsáki út 3.	Legénységi épület	10208/5
16970	Izsáki út 3.	Istálló	10208/5
16971	Izsáki út 3.	Lovarda	10208/5
16973	Izsáki út 3.	Kispuska lőtér	10208/5
16975	Izsáki út 3.	Fürdő épület	10208/5
16977	Izsáki út 3.	ÉNy-i Altiszti épület	10208/5
16978	Rákóczi út 7.	Melléképületek	1188
16980	Rákóczi út 3.	Melléképületek	1175
16981	Izsáki út 4.	Legénységi épület	10004/5

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

<u>azonosító</u>	<u>cím</u>	<u>név</u>	<u>helyrajzi szám</u>
16982	Izsáki út 4.	Lovarda	10004/5
16983	Izsáki út 4.	Kerítés	10004/5
17284		Lakóház ex-lege műemléki környezete	1, 8, 4/1, 7/2, 6
17410	Izsáki út 3.	Legénységi épület	10208/5
17411	Izsáki út 3.	Legénységi épület	10208/5
17412	Izsáki út 3.	Fogda	10208/5
17413	Izsáki út 3.	Istálló	10208/5
17414	Izsáki út 3.	Istálló	10208/5
17415	Izsáki út 3.	Istálló	10208/5
17416	Izsáki út 3.	Istálló	10208/5
17417	Izsáki út 3.	Lovarda	10208/5
17418	Olimpia u.	kovácsoltvas kerítés	10208/5
17419	Művésztelep utca 8.	Műteremvilla	8255
17420	Művésztelep utca 6.	Műteremvilla	8253
17421	Művésztelep utca 5.	Műteremvilla	8252
17422	Művésztelep utca 4.	Műteremvilla	8251
17423	Művésztelep utca 3.	Műteremvilla	8250
20473	Izsáki út 3.	Beteg lovak istállója	10208/5
20474	Izsáki út 3.	Gyanús lovak istálló	10208/8
30974		Rudolf kert	10208/5
2269	Nagykőrösi utca 5. A	Régi zsinagóga	4091/2, 4091/1
2225	Arany János u.	Ev. templom	4030
2227	Batthyány u. 4.	Lakóház	185
2228	Batthyány utca 6.	Lakóház	189
2231	Czollner tér	Szt. Erzsébet templom	605
2232	Czollner tér 3.	Iskola, Lovarda	607/2, 602
2264	Gáspár András u. 11.	Bánó-ház (Naiv Művészek Múzeuma)	3335
2237	Jókai u. 1.	Piarista templom (Szentháromság)	4050
2238	Piaristák tere 6	Piarista rendház és kollégium	4050
2239	Jókai u. 9.	Lakóház	4066
2240	Katona József tér	Szentháromság-oszlop	475/1
2244	Kálvin tér 1.	Ref. Ókollégium	1123
2249	Klapka u. 34.	Klapka-ház (Bozsó Gyűjtemény)	914/1
2250	Szabadság tér, Szabadság tér 2.	Ref. templom	1128, 1127
2251	Kossuth tér	R. k. templom, Ferences templom	479
2241	Kéttemplom köz 1.	v. ferences kolostor	478/1, 478/2, 479, 480/1, 480/2, 480/4, 480/5
2253	Kossuth tér 1.	Városi Tanácsház	1
2254	Kossuth tér 2.	R.k. plébánia-templom	2
2234	Kossuth tér 2.	R. k. plébánia	3455
2257	Lechner Ödön utca 1.	Lakóház	7/1
2259	Lestár tér 1.	Lakóház	49/1
2261	Munkácsy Mihály utca 14.	Lakóház (Nemzetközi Kerámia Stúdió)	3891
2262	Munkácsy Mihály utca 29.	Lakóház	3376

<u>azonosító</u>	<u>cím</u>	<u>név</u>	<u>helyrajzi szám</u>
2263	Nagykőrösi utca 27.	Lakóház	4151
2265	Rákóczi Ferenc út 1.	Cifra Palota	1143
13530	Rákóczi út 2.	Új zsinagóga	4096
2270	Szabadság tér 3.	Luther-palota	4032
2271	Szabadság tér 7.	Ref. újkollégium	1131
2252	Széchenyi tér	Görögkeleti templom (Szentháromság)	3906
2246	Kápolna u. 6.	Lakóház	3441/1
2248	Végh Mihály utca 1.	Lakóház	3898
2230	Belsőnyír tanya 147.	Sarlós Boldogasszony-kápolna	014/2
2258	Árpád krt.	Szentháromság-kápolna	2174/1, 2174/2
2247	Losonci utca 9.	Lakóépület	3891
2245	Kápolna u. 15.	Lakóépület	3883/2
2268	Serfőző u. 19.	Lakóépület, Serház	3046
2233	Dömötör u. 4.	Kékfestőműhely és lakóépülete	560
2223	Művésztelep utca 8.	Századfordulón épített művésztelep	8245, 8250, 8251, 8252, 8253, 8254, 8255
2243	Katona József tér 8--2.	Volt ortodox zsinagóga	492
2273	Széchenyi István tér 9.	Lakóház, jelenleg ortodox egyházműv. gyűjtemény	3905
2235	Izsáki út 3.	Volt Rudolf laktanya	10208/5, 10208/8
2267	Rákóczi Ferenc út 7.	Megyei Bíróság és Büntetésvégrehajtási Intézet	1188
2266	Rákóczi Ferenc út 3.	Városi Kaszinó	1175
2272	Széchenyi István tér 7.	Ifjúsági Ház, egykori Iparos Otthon	4014
2236	Izsáki út 4.	Erzsébet laktanya legénységi épülete, lovardája, és kerítése	10004/1, 10004/3, 10004/4, 10004/5
2255	Kölcsey Ferenc u. 3.	Orvos- és Gyógyszertörténeti Múzeum épülete	3342
2256	Kölcsey Ferenc u. 7.	Lakóház és melléképítmények	3345
2242	Katona József tér	Színházépület	476
11371	Rákóczi Ferenc utca 15.	Városi Filmszínház	1241

Forrás: BKMKEH Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály 2020. 08.25-i adatszolgáltatása

1.14.6.6. Műemlékvédelem sajátos tárgyai: a történelmi kert, temető és temetkezési emlékhely

Kecskemét történelmi temetői nem állnak műemlékvédelem alatt, a helyi értékvédelem feladatkörébe tartozik kulturális, építészeti és természeti értékeik megőrzése.

1.14.6.7. Műemléki terület: történelmi táj, műemléki jelentőségű terület, műemléki környezet

Az országos területi értékvédelem 1991 óta műemléki jelentőségű területként őrzi a városközpont országos hírű szecessziós építészeti együttesét. A műemléki jelentőségű terület magában foglalja a város főterét (Kossuth tér és Szabadság tér), valamint a csatlakozó tereket és utcákat. Az itt álló történelmi épületek nem csak önmagukban képeznek értéket, hanem együttesen a város építészeti karakterét is meghatározzák.

Az itt álló történelmi épületek jelentőségét nem csak építészeti kvalitásuk adja, hanem a közöttük fennálló gazdag (térbeli, formai, stílusbeli) viszonyrendszer, amely az emblemikus városképi karakter alapja.

1.14.6.8. Nemzeti emlékhely

A városban nem található nemzeti emlékhely.

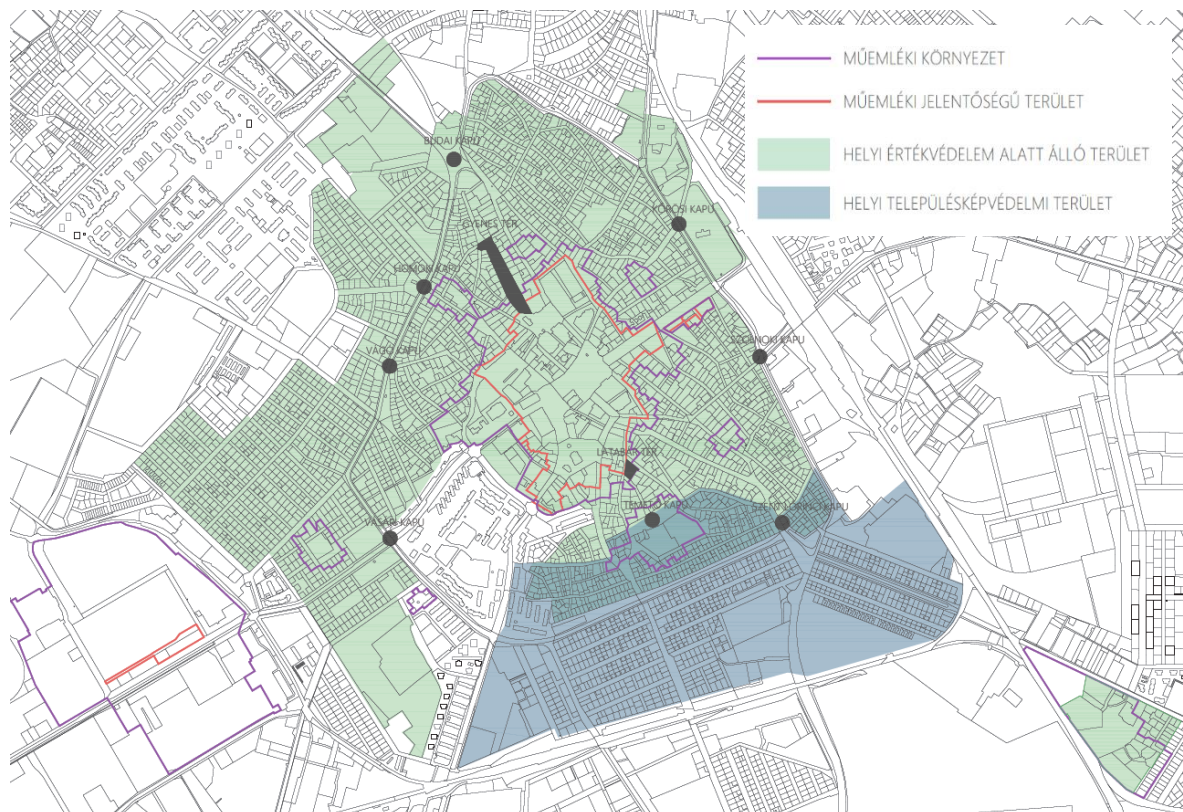
1.14.6.9. Helyi védelem

A helyi védelem célja az értékes építészeti, táji, valamint az épített környezettel összefüggő természeti jellegzetességek minél hitelesebb és teljesebb megőrzése. A fennmaradt és védelemre méltó épületek, épületegyüttesek mind történeti, mind pedig művészettörténeti szempontból jelentős értéket képviselnek, ugyanakkor az adott közösség identitásának is fontos pillérei. Fenntartásuk és méltó hasznosításuk kulturális és gazdasági érdek is.

A helyi védelem a „település és környezetének egészére vagy összefüggő részére (helyi területi védelem), valamint egyes építményeire, ezek részleteire (helyi egyedi védelem) terjedhet ki.”

A belváros helyi védelme a XIX. század első felében kialakult mezőváros területére terjed ki. A védett terület ma is őrzi a mezőváros úthálózatát, telekrendszerét, beépítési módját, épületeit (151. ábra).

151. ábra: Helyi jelentőségű értékvédelmi területek

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata (TAK) 2020.

A faszoros utcák, a belső udvarok növényzete, az utcák tengelyében megjelenő tornyok sziluettje, a szabályozási vonalat követő telekhatáron álló épületek és zárt, magas kerítések a város sajátos városképi adottságai. A helyi jelentőségű várostörténeti teresedések és temetők területi elhelyezkedését a 152. ábra mutatja be.

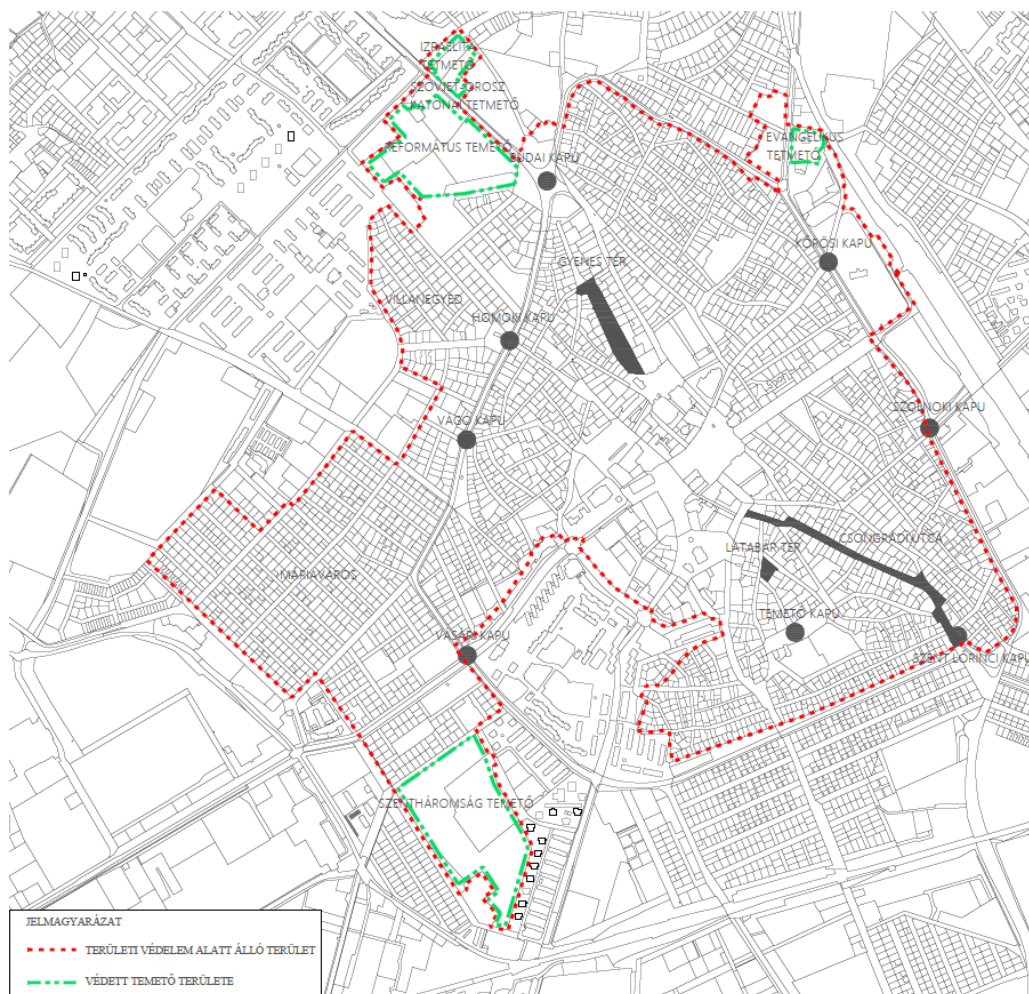
Helyi jelentőségű értékvédelmi területek

- Történeti Belváros;
- Villanegyed;
- Művésztelep és környezete;
- Máriaváros és az egykori vásártér.

Helyi jelentőségű várostörténeti teresedések

- Szárazmalmok teresedései (Latabár tér, Gyenes tér, Csongrádi utca);
- Árok-palánk történeti helye a Budai kapunál (Mátyás tér);
- Történeti városkapuk teresedései (Homok közti kiskapu, Vágóközi kiskapu, Vásári kapu, Temetői kiskapu, Szt. Lőrinczi kapu, Szolnoki kapu, Körösi kapu).

152. ábra: Helyi jelentőségű várostörténeti teresedések és temetők

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata (TKR) 2020.

A helyi jelentőségű történeti temetők

- Szentháromság temető (védett síremlékek);
- Budai úti református temető;
- Budai úti izraelita temető (zsidó mártírok emléksarnokával);
- Budai úti szovjet-orosz katonai temető;
- Ceglédi úti evangélikus temető.

A történeti belváros szélén fekvő, a XVIII-XIX. században megnyitott temetők értékeit az úthálózat, illetve sírkiosztás rendszere, a növényzet, a kripták és sírok faragott kő sírjelei képezik.

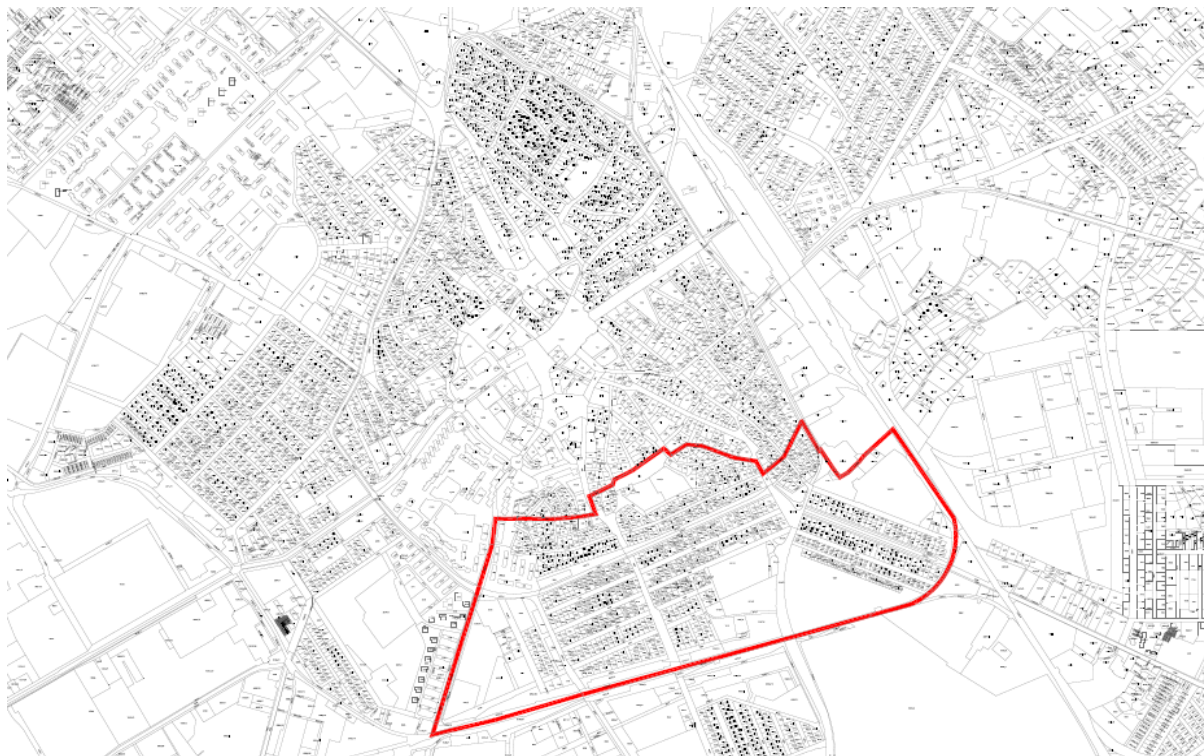
Helyi jelentőségű településkép-védelmi terület

A történeti belváros Szegedi úti felüljáró felől érvényesülő város-sziluettnének védelme érdekében a Czollner tér, Forrás utca, Batthyány utca, Szegedi út, Lajosmizsei vasút, Bika utca, Búzaszentelő utca, Sarkantyú utca közötti terület.

A Halasi úti felüljáró felől érvényesülő településkép alakítása érdekében a Halasi út, Kossuth krt., Szegedi út, Lajosmizsei vasút közötti terület.

A Szegedi úti és a Halasi úti felüljáróról még megfigyelhető a jellegzetes alföldi, tornyos város-sziluettn. (153. ábra).

153. ábra: *Helyi jelentőségű településkép-védelmi terület*

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata 2020.

Helyi jelentőségű egyedi érték

Kecskemét helyi egyedi védelmét a 16/2017.(IX.21.) önkormányzati rendelet szabályozza. A rendelet 2. számú melléklete tartalmazza Kecskemét város területén nyilvántartott helyi egyedi védelemben részes 325 érték listáját, melyek nagyobb részt épületek, de van köztük temetőkapu, kálvária és szoborpark is.

A Belvárosban, a Villanegyedben és a Máriavárosban áll helyi védelem alatt a legtöbb épület. Az épületek legnagyobb része eklektikus és szecessziós építészeti jegyeket magán viselő, földszintes parasztpolgári lakóház. A védett épületek nagy száma azt bizonyítja, hogy a mezővárosi örökség nemcsak az utcahálózatban és a telekstruktúrában érhető tetten, hanem az utcaképben is lépten-nyomon megnyilvánul. A történelmi várostest 22 utcája rendelkezik legalább öt helyi védettként nyilvántartott épülettel. Legtöbb (22 db) a Csongrádi utcában található.

A 100-150 éves, történelmi stílusú épületek mellett, néhány újabb kori épületet is méltónak ítélt a város a védelemre. Ilyen a régi SZTK épülete, a Honvédkorház, az Aranyhomok Szálloda, az Izsáki úti volt Sportuszoda épülete (ma Kosárlabda Akadémia), a Kiskunsági Nemzeti Park székháza, vagy a Kodály Zoltán Ének-Zenei Iskola épülettömbje.

A helyi védelem alatt álló – elsősorban a régebbi – lakóházak állapota sok esetben kívánnivalót hagy maga után. Az épületek szerkezeti elemei előregedtek, cserére vagy átfogó felújításra szorulnak. A vakolatdíszes homlokzatok állandó törődés hiányában gyorsan az elhanyagoltság képét mutatják. Szinte mindenhol probléma a talajnedvesség elleni szigetelés hiánya. A nagy alapterület, a nagy belmagasság és az épülethatároló szerkezetek gyenge energetikai jellemzői miatt fenntartásuk sem olcsó. Komoly ellentmondást jelent, hogy amíg városképi szempontból fontos szerepet játszanak a városlakók identitásának, vagy éppen a városi élet kontinuitásának hordozásában, addig funkcionálisan (pl. alaprajzi beosztás, komfort) és fenntarthatóság szempontjából nehezen feleltethetők meg a mai kívánalmaknak.

A helyzet nem reménytelen, hiszen számos előremutató példa született arra nézve, hogy patinás polgárházakban is meg lehet teremteni a 21. századi életkörülményeket, azonban ez az épületek teljes körű rekonstrukcióját követeli meg (jó példaként szolgálnak: Kölcsey utca 9. és 22., Bánk Bán utca 5.).

1.14.7. Az épített környezet konfliktusai, problémái

A város épített környezetének konfliktusai, problémái egy részének a háttérben a lakó-, a termelő- és szolgáltató funkciók térbeli elrendezésének, keveredésének kihívásai, illetve egyes településszerkezeti, településfejlesztési és -rendezési kérdések tisztázatlansága áll. Ehhez kapcsolódnak a kommunális ellátás és település-fenntartás, -üzemeltetés további hiányosságai, illetve az egyéb hatótényezők (pl. a közúti közlekedés levegő- és zajterhelése, környezeti szennyezők városi jelenléte, alulhasznosított területek kiterjedt volta, a pazarló

területhasználat, egyes térségek városképi megjelenése, egyének és egyes társadalmi csoportok esetében a környezettudatos gondolkodás hiánya, stb.). Kiemelendő továbbá az egyes társadalmi csoportok (pl. vállalkozók, telektulajdonosok, gazdák, városi lakosság) területhasználattal összefüggő eltérő érdekei (pl. a zárt kertek eltérő funkciójú [lakó, mezőgazdasági, egyéb] használata, a telkek gondozottságának különbségei, a lakó- és ipari területek egymásra növése, a belváros funkcionális használatának elképzelései az ott lakók és a kikapcsolódni vágyók szemszögéből).

Összefoglalva az alábbi problémák jelennek meg Kecskemét esetében:

- Sok a gondozatlan, funkció nélküli „maradvány”, vagy alulhasznosított terület a városban (részben az extenzív városnövekedés, részben az átgondolatlanág, vagy rossz szabályozás következménye, részben pedig a slumosodás eredménye);
- A Szent István városban, vagy a déli iparterületen az ipari és a lakóterületek szinte egymásra nőttek;
- A városban jelentkező gazdasági-, lakó-, intézményi- és infrastrukturális (közmű, parkolás, stb.) térigények ellehetetlenítik a zöldfelület fejlesztési szükségleteket;
- A város méretéből és okszerűtlen terjeszkedéséből adódóan, a szűkös városüzemeltetési források nem teszik lehetővé a belvároson kívüli közterületek egységesen magas színvonalú karbantartását, településképi javítását;
- A Nagykörút városképi szerepe minimális; nagyvárosiasabbá tételére szabályozási (egy-egy szakaszokon a beépítési magasság megemlése, intenzitás növelése), építészeti elgondolás hiányzik;
- A városközpontba vezető belvárosi főutcák közül a Bem utca, illetve részben a Jókai utca városképi megjelenése méltatlan térbeli elhelyezkedéséhez, szerepéhez és jelentőségéhez képest;
- A Főtér számos – eltérő elvek szerint kialakított – térdarabra van szabdalva; a Történeti Főtér eredeti monumentalitása ma már csak korabeli képeslapokon érzékelhető;
- A Főtér körüli terek nem kellően „zártak”, nem működnek közösségi térként, pusztán közlekedési csomópontok (pl. Széchenyi tér, Piaristák tere, Katona József tér);
- A kiskörút jelenlegi eltúlzott gépjárműforgalmi szerepe nem teszi lehetővé az említett közösségi terek kiteljesedését, a Főtér és a Katona József, valamint Lestár tér szerves egységként történő kezelését;
- Egyelőre hiányzik a város reprezentatív „Korzó”-jának (Rákóczi út) igényes városképi lezárása;
- Kevés az intim tér vagy udvar (pl. mint amilyen a Piramis udvarház, a Barátok templomának kertje, vagy éppen a Frangepán sétány), melyek megfelelő

hasznosításával javulhatna a belváros vozóképessége, turisztikai és rekreációs szerepköre;

- Városképileg megoldatlan a helyzetük egyes frekventált városszerkezeti helyzetű területeknek (pl. Nagyposta előtti tömb, Kéttmplom köz kiskörút felöli oldala, Budai-kapu, Széchenyi tér és Görögtemplom utca, Noszlopy Gáspár Park és Nagykőrösi utca környezete);
- Az elmúlt évtizedek során városképi sebhelyek alakultak ki a funkcióvesztés, a felújításhoz, átépítéshez szükséges forráshiány, vagy a szlömösödés következtében, melyek kezelése halaszthatatlan (pl. Rudolf-laktanya és a Homokbánya még nem rehabilitált területei, Békéscsabai út-Béke fasor-Géza fejedelem körút által határolt terület, a volt KTE pálya területe, Ürgés területe);
- Disszonáns térfalak megjelenése: Malom Központ Széchenyi téri oldala, Aranyhomok Hotel hátsó homlokzata, Lordokháza, Petőfi Sándor utcai szalagház Katona Gimnázium felé eső tömbje, Megyeháza, Piaccsarnok;
- Aránytalanul nagy területet foglalnak el a belvárosban a burkolt (útként vagy parkolóként használt) területek, a felszínen parkoló autók, csökkentve ezáltal a zöldfelületek megfelelő léptékű kialakulását;
- Egyelőre csak kevés belvárosi utcát jellemez a rendezett utcakép egyik fontos feltétele, az egységes elvek szerinti közterületalakítás (faltól-falig történő rendezés, megfelelő zöldterület kialakítással);
- A városközpont nagyvárosias beépítése és a belvárosi mezővárosi múltú utcái között nincs építészeti átmenet, illetve városképi kapcsolat (ezt az építészeti átmenetet javítaná, ha a városközpont közeli telektömbök beépítési intenzitása növekedne);
- A városkapukban nagy kereskedelmi láncok „egyendobozai” fogadják a városba érkezőt; nincs olyan emblemikus városképi vagy környezeti elem, ami kifejezetten a városhoz kötődne vagy Kecskemétre utalna;
- Nem megoldott a külterületi szabályozás, így fordulhat elő, hogy funkciójukban és területhasználatukban teljesen eltérő épületek és területek (romosodó tanyaépületek és „Dallas típusú ranch-ok”, „paloták” egymásmellettisége), akár egymás szomszédságában is előfordulhatnak a város külsőbb területein;
- Nincs a városban tervszerű önkormányzati forgalomképes vagyonelemekre alapuló telekgazdálkodása, nincs a városnak lakásépítési telekkínálata, amely a város terjengősségét csökkenteni tudná.

1.15. Közlekedés

Az elmúlt évek városi közlekedésfejlesztési dokumentumai (pl. Kecskemét Megyei Jogú Város Közúti Közlekedésfejlesztési Konceptió 2005. és annak aktualizált változata 2008, illetve a KÖZOP-3.5.0-09 és 5.5.0-09 keretében vizsgált közlekedési koncepcionális munkaanyag 2011, TÁMOP-4.2.1.C-4/1/Konv-2015-0011 program keretében készített Kecskemét Megyei Jogú Város Közlekedési Konceptiójának felülvizsgálata a gazdaságfejlesztési irányoknak megfelelően 2015, Kecskemét Fenntartható Városi Mobilitási Terve 2016) kiemelten foglalkoztak Kecskemét közlekedésföldrajzi, továbbá a város közlekedési hálózatának helyzetével, kihívásaival, illetve a jövőbeli feladatok meghatározásával.

A dokumentumok rávilágítottak a közlekedési ágazatnak a város életében betöltött kiemelt szerepére, a jelenlegi műszaki állapotára, az azonosított problémákra, valamint a fejlesztések szükségszerűségére. A jelzett szakanyagokban ennek megfelelően konkrét beavatkozási javaslatokat tettek a szakemberek.

Az ágazat fontosságát jól szemlélteti, hogy a város legfontosabb tervezési és forrásszerző dokumentumában, a 2017-ben felülvizsgált **Kecskemét Megyei Jogú Város Integrált Településfejlesztési Stratégiájában**, a tervezők kiemelték: a *„belső adottságok közül – az elkövetkező évtizedben is – várhatóan az egyik legnagyobb városfejlődési potenciált, a város kedvező földrajzi elhelyezkedése fogja jelenteni, különösen abban az esetben, ha – a közlekedésfejlesztési stratégiában tervezetteknek megfelelően – megépül az M44-es autópályát, továbbá döntés születik az M8-as kelet-nyugati transzverzális közlekedési út Duna-Tisza-közi szakaszának megépítéséről.”* Említést tettek arról a logisztikai potenciálról is, amely *„egyrészt az észak-dél (M5) és kelet-nyugat irányú (M8-M4-M44) közlekedési hálózatok metszéspontjából, másrészt a kecskeméti repülőtér közös felhasználású repülőtérre történő fejlesztéséből, s eredményes működtetéséből adódhat.”*

Kecskemét kiemelkedő közlekedés-földrajzi helyzetét, s az ágazat kedvező potenciális fejlődési lehetőségeit erősíthetik az elmúlt években – mintegy 40 milliárd Ft értékben – elindított, s a város jobb megközelíthetőségét, illetve a forgalom jobb levezetését szolgáló **közútfejlesztési programok** (Északi elkerülő építése [445. sz. főút], 54. sz. főút 2x2 forgalmi sávra történő fejlesztése az 5. sz. főút és az M5 autópálya között, városi körforgalmi csomópontok kialakítása, Homokbánya déli feltáró út építése), **útfelújítási beruházások** (pl. Kuruc körút, Géza fejedelem körút, Csabay Géza körút, Szent László körút, Mindszenti körút, Szolnoki út, Búzakalász utca, Kiskőrösi út), **az elővárosi közlekedés javítását célzó tervek** (M44 autópályát fejlesztése, 441. sz. főút keresztmetszeti bővítése, 5. sz. főút minőségének javítása, kötöttpályás közlekedési kapcsolatok [pl. 140-es sz., 142-es sz., 145-ös számú vasútvonal] fejlesztési lehetőségeinek vizsgálata), **valamint a közös (katonai-polgári) használatú reptér fejlesztése.**

Az eddig elért jelentős eredmények ellenére, a fejlesztési dokumentum ugyanakkor a város további fejlődését gátló tényezők között is megemlíti több a közlekedés minőségét befolyásoló elemet, mint például a város hiányos közúthálózati struktúráját, rossz közlekedési rendszerét, a közutak minőségét (amely részben öröklött probléma), melynek rendszerszintű kezelése – a jelentős fejlesztési forrásigény, a fenntartható mobilitás biztosítása és az ennek kialakítását szolgáló beavatkozások komplexitása miatt – hosszabb időt vesz igénybe.

Az egyre emelkedő városi gépjárműszám²² és a növekvő közúti forgalom²³ már nem csak jelentős forgalmi torlódásokat eredményez a korlátozott kapacitással rendelkező városi közúthálózatban, hanem komoly parkolási, közlekedésbiztonsági, környezeti- (pl. zaj, légterhelés, parkolás miatt csökkenő zöldterületek) és klímakockázatokat (CO₂ kibocsátás növekedés) is magában rejt.

1.15.1. Hálózatok és hálózati kapcsolatok

A város térszerkezeti vázát képező úthálózat gyűrűs-sugaras szerkezetű (154. ábra). Ennek részeként **a hálózat legfontosabb sugárirányú elemeit az országos főutak alkotják** (5. sz., 52. sz., 541. sz., 44. sz. és 441. sz.).

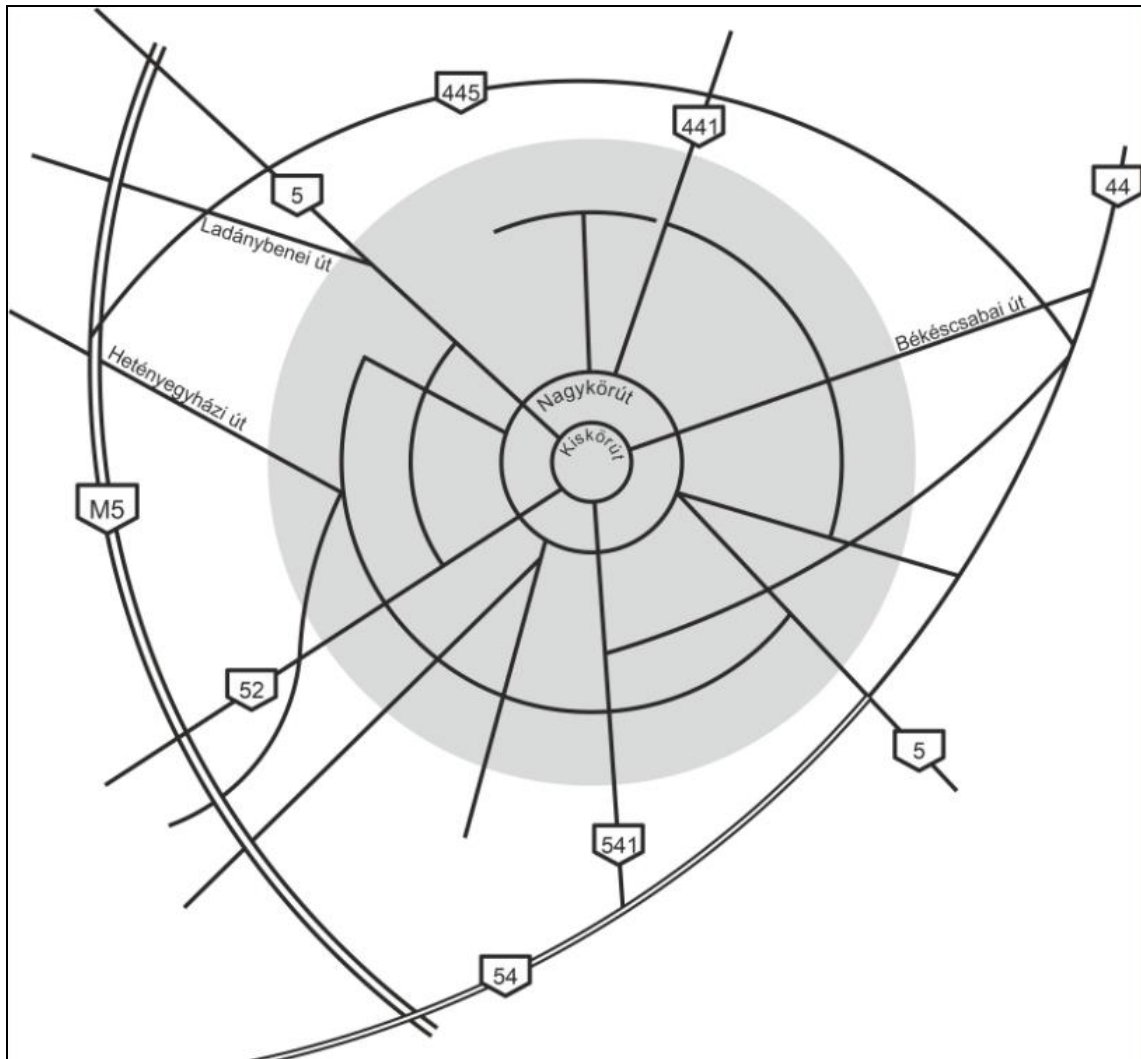
- 5-ös számú elsőrendű főút, amely ÉNY-DK irányban metszi keresztül a várost a Nagykörút érintésével (Budai út – Nagykörút – Szegedi és Külső Szegedi út)
- 44-es számú elsőrendű főút (Békéscsabai út – Szolnoki út)
 - 1998 óta: a 44-es számú főút része a Déli elkerülő útnak,
- 441-es számú másodrendű út: (Ceglédi út – Bethlen krt.);
- 52-es számú másodrendű főút: (Dunaföldvári út – Izsáki út – Dózsa György út);
- 54-es számú (az idei évben az M5-ös autópálya és az 5. sz. főút között 2x2 sávossá bővített) másodrendű főút;
 - 1998 óta: az 54-es főút része a Déli elkerülő útnak.
- 541-es számú országos közút (Halasi út).

Ezeket egészíti ki az elővárosi forgalomban jelentős szerepet játszó néhány alsóbb rendű út, mint például az 5218. j. (Kerekegyháza), az 5301. j. és 53101-es (Izsák, Ágasegyháza, Ballószög), valamint az 53102-es út (Helvécia).

²² 2014 óta 22%-kal emelkedett a Kecskeméten regisztrált gépjárművek száma, amely 2019-ben elérte a 63.773 darabot.

²³ 2014 óta a Kecskemét közigazgatási területén, a Magyar Közút Nonprofit Zrt. mérőpontjain áthaladó gépjárműforgalom 27,4%-kal növekedett, így 2019-ben már 730.705 E/nap gépjármű haladt át a mérőpontokon.

154. ábra: Kecskemét úthálózatának sematikus ábrája

Forrás: Saját szerkesztés 2020.

A városba vezető sugárirányú országos főutak között hagyományosan a **Nagykörút** teremti meg a kapcsolatot (154. ábra). A 445-ös északi elkerülő megépüléséig a – Kiskörút vitatott motorizált közlekedési szerepköre mellett – Nagykörút jelentette a város egyetlen olyan körútját, amely ténylegesen gyűrűszerűen záródott, bár a Bethlen körüti szakaszának beszűkülő keresztmetszete (2x1 sáv) és minősége miatt, már napjainkban is egyre nehezebben tudja kielégíteni a jelentkező (2019-ben 21.179 E/nap) forgalmi igényeket, illetve a jövőbeli hálózat-kapcsolati (pl. közösségi közlekedés fejlesztéséhez szükséges 2x2 sávós egyenkeresztmetszet) szükségleteket.

A Nagykörút mellett, már a 20. század elején megfogalmazódott egy újabb körgyűrű megvalósításának gondolata. Ennek a „**harmadik körútgűrűnek**” azonban csak a nyugati (Akadémia körút – Csabay Géza körút) és északi (Mikszáth Kálmán körút) darabjai, illetve a déli része (Mindszenti körút – Klebelsberg Kunó út) készült el. Mivel az Akadémia és Mikszáth Kálmán körút, valamint az Izsáki és Halasi út között hiányzik az összeköttetés, így a

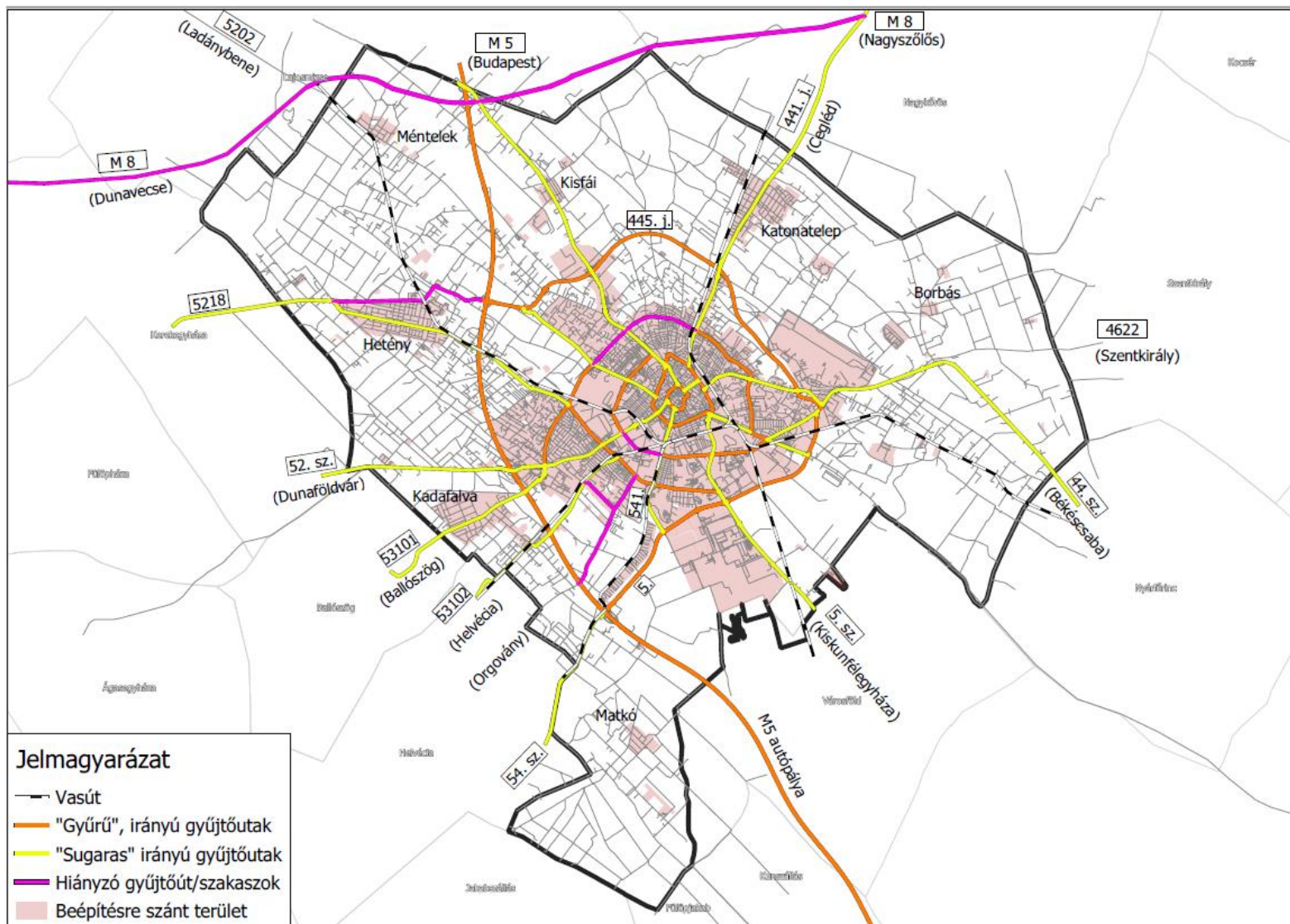

körútszakasz szerepe elsősorban a szomszédos városrészek közötti kapcsolat megteremtésére korlátozódik, hálózati közlekedési szerepköre jelenleg alárendelt. Ezen a helyzeten változtathatna az Akadémia körút és a Mikszáth Kálmán körút, valamint az Izsáki és Halasi út között kiszabályozott körúthálózati szakaszok kiépítése, amely valódi hálózati szerepkört biztosíthatna a hivatkozott körútnak, elősegítve a közösségi közlekedés és a városi szolgáltatástervezés (ld. intézmények elérhetősége) optimális kialakítását.

A negyedik körútgyűrű („Királyok körútja”) a város külső negyedeit lenne hivatott összekapcsolni (Mátyás király körút, Nagy Lajos király körút, Károly Róbert körút, III. Béla körút, Csalánosi út, illetve Vízmű út, Könyves Kálmán körút, Szent László körút). A körútgyűrű forgalmi jelentősége mind meghatározóbb, amely jelentős lakó-, ipari- (Keleti- és Déli Ipartelep, Technik Park-Heliport), valamint kereskedelmi- és szolgáltatási egységeket, illetve fejlődő városrészeket (pl. Széchenyiváros, Alsószéktó, Homokbánya) köt össze. A körút sugárirányú közúthálózati szakaszok tehermentesítő és – városrészek közötti – kapcsolaterősítő szerepkörének használhatóságát azonban rontja, hogy a keleti és nyugati része között (Miklovics-telep és Bogovicsfalu) hiányzik a hálózati kapcsolat. Nincs megoldva továbbá az összeköttetés a Mátyás király körút és a Nagy Lajos király körút között (a Cegléd-Szeged 140-es vasútvonal alatt). A hiányzó szakaszok kiépülésével közvetlen kapcsolat létesülhetne a Szent István város, a Bethlenváros, a Széchenyiváros, – valamint a Csalánosi útnak köszönhetően – a Petőfiváros és a Homokbánya között, illetve a Vízmű út – Könyves Kálmán krt. – Szent László krt.-on keresztül a déli iparterület irányába. Az új „szakadásmentes” körútgyűrű összességében 15-20 ezer ember mindennapos közlekedésében biztosíthatná a felsorolt városrészek közötti kapcsolatot, tehermentesítve számos nagy forgalmú sugár irányú (Ceglédi út, Vacsai köz, Budai út, Izsáki út, Nyíri út, stb.), valamint haránt irányú (Gázló utca, Csíksomlyói utca, Március 15. utca) városi útvonalat.

155. ábra: Kecskemét közlekedési hálózatának átnézeti térképe

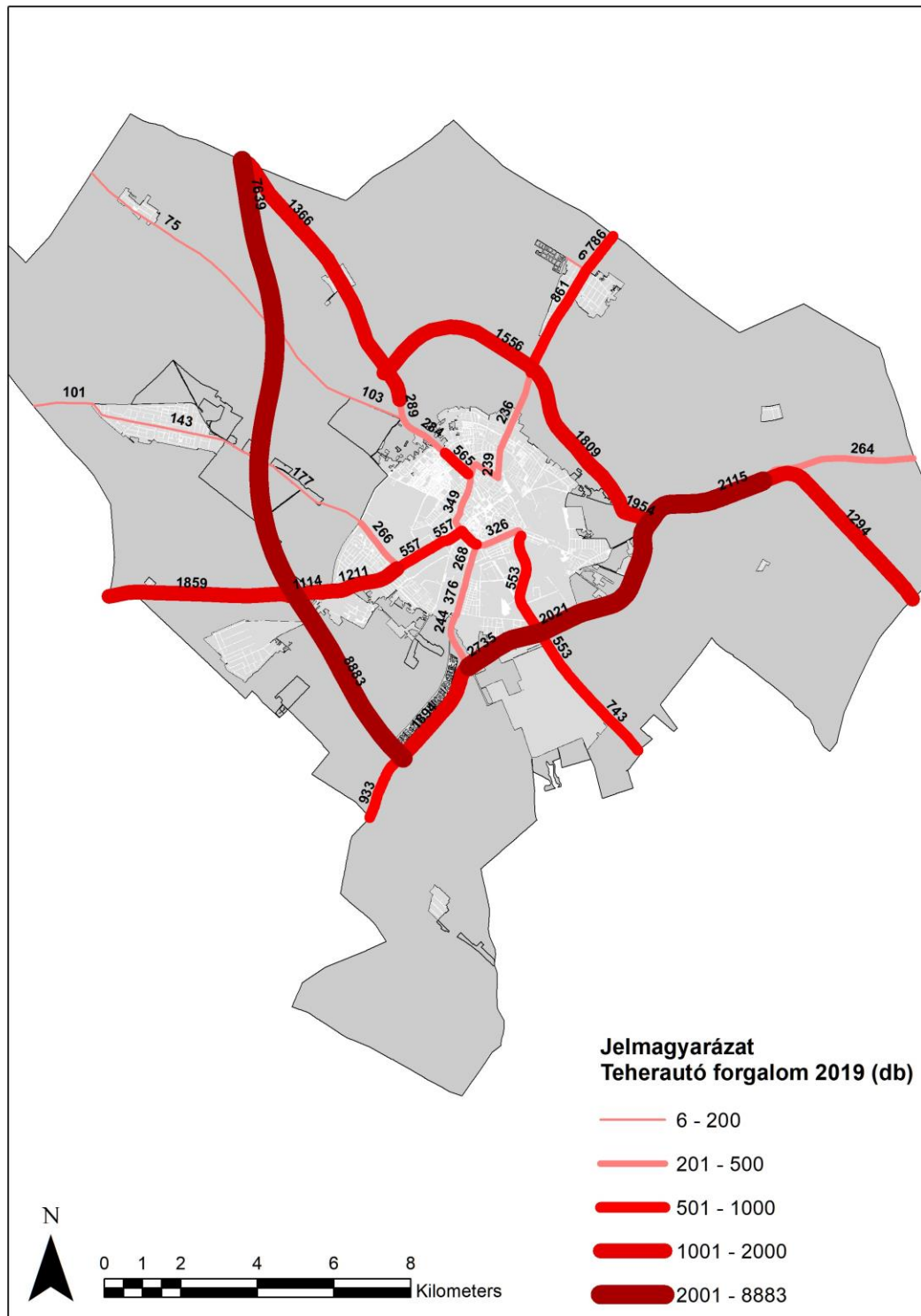

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Várostervezési Osztály 2021.

Évtizedek óta húzódó probléma megoldására tett pontot az **Északi elkerülő** (445-ös) út 2018. év végi átadása, amely a 44. sz főút és az M5 autópálya között biztosít kapcsolatot, s ezzel elsősorban az ÉNY-DK irányú tranzitforgalom levezetésében játszik kiemelt szerepet, megszabadítva a város belső területeit (pl. Budai út, Nagykörút, Szolnoki út) a jelentős (napi szinten 2019-ben mintegy 1.500-2.000 tehergépjármű) teherforgalomtól (156. ábra).

156. ábra: A nehézgépjármű forgalom napi adatainak alakulása Kecskeméten 2019-ben

Forrás: Magyar Közút Nonprofit Zrt. adatai alapján saját szerkesztés 2020.

A **gyűrűs közúthálózati hiányosságok** mellett, a – város megközelíthetőségében és az elővárosi közlekedésben kitüntetett szerepet játszó – **sugárirányú országos közutak változó keresztmetszete, áteresztő képessége és minősége** van legnagyobb hatással Kecskemét forgalmi viszonyaira. Különösen az Izsáki út (52. sz. főút), a Ceglédi út 2x1 sávós (441. sz. főút), a 44. sz. főút, valamint a Kerekegyházi (5218. j.) út keresztmetszete bizonyul szűkösnek a jelenlegi forgalmi adatok alapján.

A hálózati hiányokkal és a szűkös közúti keresztmetszeti kapacitásokkal szinte egyenrangú probléma a **csomópontok áteresztő-képességének kérdése**, amely a legfontosabb kereszteződések esetében jelentős modernizáción mentek keresztül az elmúlt években. Számos körforgalmi csomópont (északi elkerülő út, 54. sz. főút, 5. sz. főút, Szolnoki út - Bem utca – Kuruc krt körforgalom, Arborétum körforgalom) épült meg a városban, s további közúti forgalmi csomópontok (pl. Könyves Kálmán krt. – Halasi út, Klebersberg K. út – Mártírok útja, Március 15. u. – Irinyi út, Március 15. u. – Nyíri út) korszerűsödtek. Az eddig elért eredmények is rávilágítottak arra, hogy a folyamatos gépjárműáramlás biztosítása, a közlekedésbiztonság erősítése, valamint a környezet- és klímavédelmi célok biztosítása érdekében, további beavatkozásokra és forgalomtechnikai korszerűsítésekre van szükség a város több területén (pl. Bethlen krt. – Ceglédi út, Budai Kapu, Vízmű út – Izsáki út, Mátyás király krt. – Ceglédi út, Csabay Géza krt. – Izsáki út, Március 15. utca – Budai út, Március 15. utca – Nyíri út, Erzsébet krt. – Szegedi út).

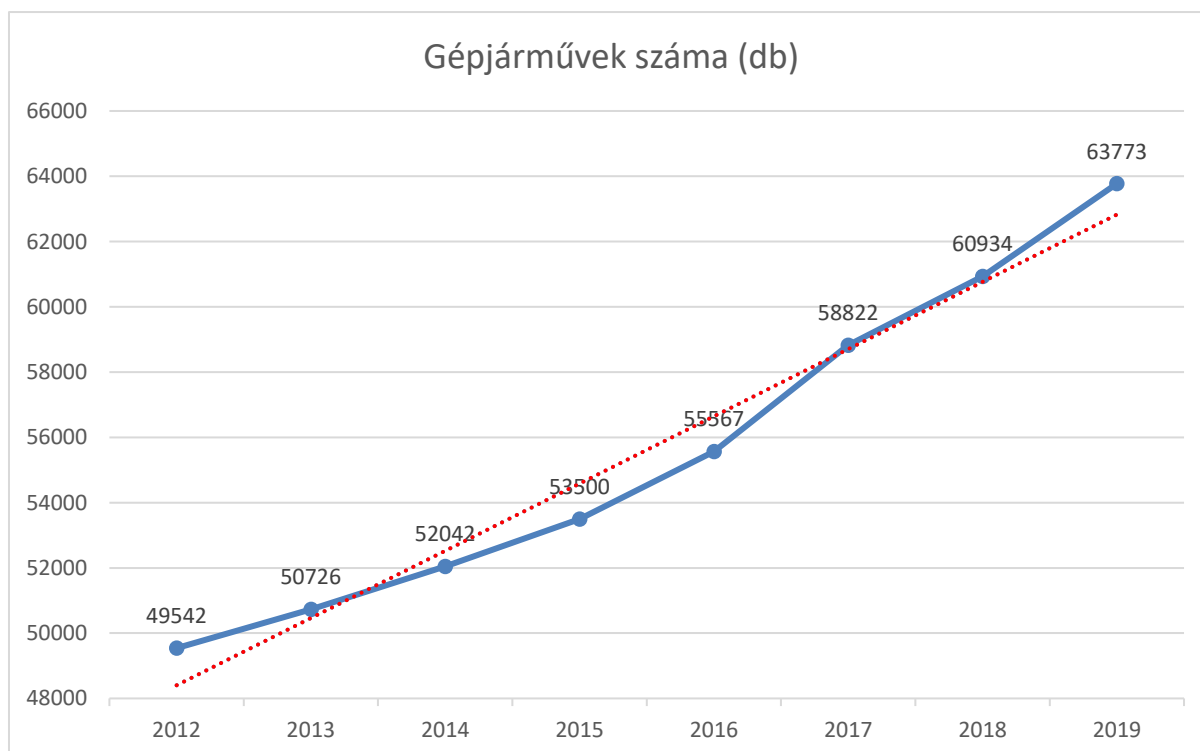

1.15.2. Közúti közlekedés

A kecskeméti közúti forgalom nagysága nem csak az elmúlt évtizedekben, de az elmúlt években is meghatározó módon növekedett (2014 és 2019 között a Magyar Közút közigazgatási területen elhelyezett mérőpontjain éves szinten mintegy 4%-kal), amiben szerepet játszott Kecskemét gazdasági és logisztikai szerepkörének erősödése, a város vonzáskörzetének kiterjedése, az ingázók számának növekedése, valamint – az általános jólét emelkedésével, és az emberek elkényelmesedésével – a helyi mobilizációs igény robbanásszerű bővülése.

A meghatározó változások a 2008-2012 közötti pénzügyi és gazdasági válságot követően, a Mercedes gyár építésével, majd a termelés 2012-es beindításával párhuzamosan indultak el. Az autógyár és közvetlen beszállítói, valamint a városban régebben letelepedett – ugyanakkor folyamatosan fejlődő – vállalkozások számos új munkahelyet hoztak létre. **A bővülő foglalkoztatás és a növekvő ingázás mellett, az ipari termelés növekedésének következtében megugró szállítási igény is fokozott kihívás elé állította a város közúti infrastruktúráját.** A településen regisztrált gépjárművek számának növekedése (157. ábra) a vizsgált időszakban meghaladta a 28,5%-ot, míg a forgalombővülés az országos közúthálózati elemeken éves szinten közel 4%-os volt, mellyel csak részben tudtak lépést tartani a városi közúti infrastrukturális fejlesztések.

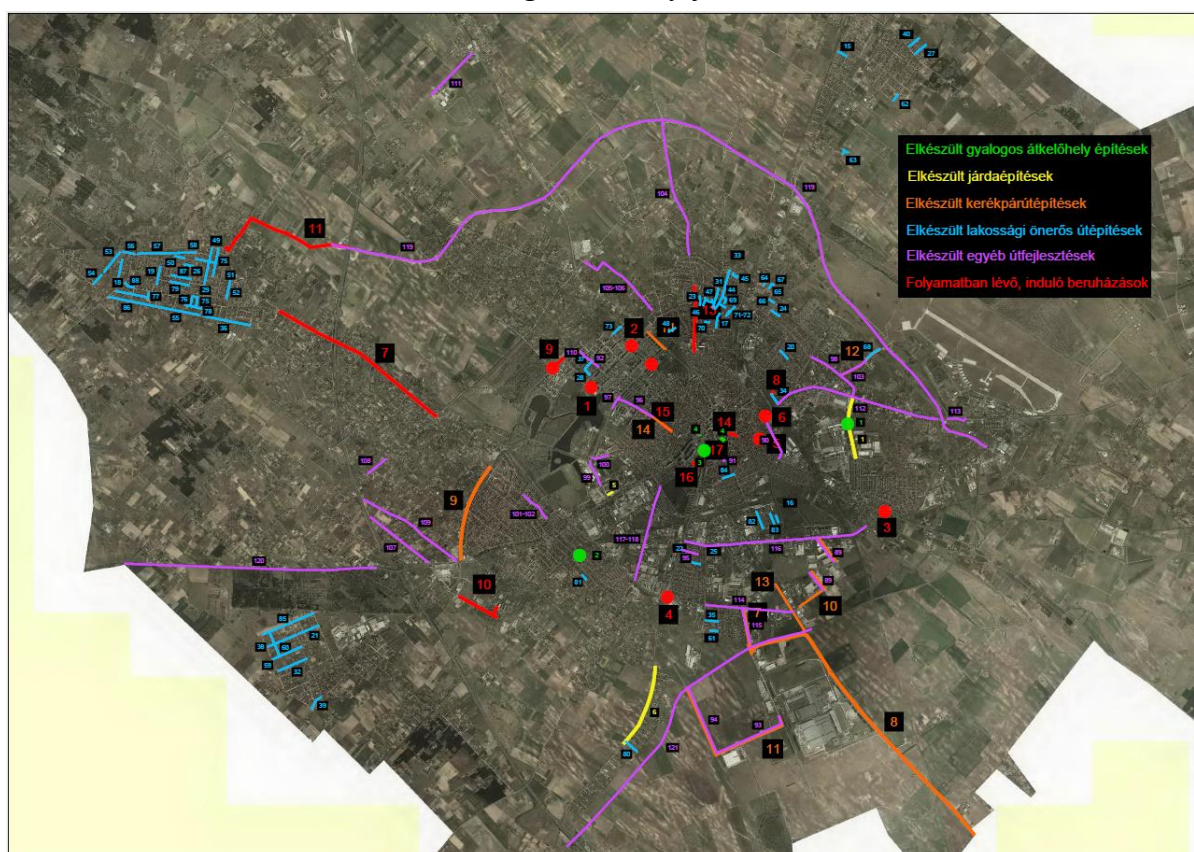
157. ábra: A Kecskeméten regisztrált gépjárművek számának változása 2012 és 2019 között

Adatok forrása: Kecskemét Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Adó Osztály 2020.

Az állami kezelésű utak hossza Kecskemét közigazgatási határán belül 2012 és 2019 között nem egészen 2 kilométerrel gyarapodott (2019-ben 33,31 km). Az önkormányzati kezelésben lévő utak hossza ugyanezen időszak alatt 43,1 km-rel bővült (2019-ben 322,8 km), ugyanakkor ez a növekmény elsődlegesen nem a szerkezeti jelentőségű hiányzó gyűjtőút hálózatot érintette. A jelentősebb útépítések az ipari területeken (pl. Daimler út, Ipar utca, Barényi Béla út) és a lakossági önerős útépítésekhez kötődően a lakóövezetekben valósultak meg (158. ábra). A jelentős önkormányzati és lakossági önerős útépítések ellenére nem csökkent (2012-ben 1069,1 km, míg 2019-ben 1087 km) az önkormányzati kiépítetlen út és köztér hossza, ami jól mutatja a város lakott területének szinte megállíthatatlan terjeszkedését és a követő jellegű infrastrukturális kiépítést. Az utólagos út és közmű kiépítések, várhatóan a jövőben is nagy terhet fognak róni a mindenkori városi költségvetésre.

158. ábra: Kecskeméten megvalósult útfejlesztések 2014-2019 között

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Várostervezési Osztály 2019.

Kecskemét közúti forgalmának nagyságáról és jellemzőiről pontosabb képet, részben a 2016 tavaszán – a TOP-6.4.1-15-KE1-2016-00001 azonosító számú „Kecskemét Fenntartható Városi Mobilitási Tervének (SUMP) készítése keretében – 150 mérőponton²⁴ elvégzett közúti és közösségi közlekedési keresztmetszeti adatgyűjtés, illetve forgalmi modellezés alapján

²⁴ A mérési terv szerint a 150 mérőponton belül 120 keresztmetszetben mérték fel a közúti forgalmat, 53 keresztmetszetben a kerékpáros forgalmat, 15 keresztmetszetben a gyalogosok forgalmát, 13 keresztmetszetben a közforgalmú közlekedési járművek utasszámát (fólthatásvizsgálattal) és végül 25 keresztmetszetben végezték el az Izsáki úti szimulációhoz szükséges közúti, kerékpáros és gyalogos áramlatok felmérését.

kaphatunk. Részben pedig Kecskemét közigazgatási határán belül található állami közutak mérőponti éves adatai²⁵ alapján alkothatunk képet.

Kecskemét Fenntartható Városi Mobilitási Terve (SUMP) keretében a közigazgatási határon belül, a települési közúthálózat 120 keresztmetszetében elvégzett közúti forgalomfelmérés alapján, 2016-ban napi közel 600 ezer gépjármű haladt át a város útjain. A forgalom jelentős növekedését jól mutatja, hogy 2019-ben csak a közigazgatási határon belüli állami utak esetében, a Magyar Közút NZrt. mérőpontjai előtt elhaladó gépjárművek száma meghaladta a napi 730 ezret.

A legnagyobb forgalmi terhelést a külterületen az M5 autópálya 52. sz. főút és 54. sz. főút közötti szakaszán mérhetjük (49.871 E/nap), míg a város belsőbb közúthálózati szakaszait tekintve az Izsáki út (25.612 E/nap), a Budai út (23.118 E/nap), a Dózsa György út (22.851 E/nap) a Ceglédi út-Bethlen krt-i csomópont (21.179 E/nap), a 44. sz. főút reptéri szakasza (21.030 E/nap) és az Árpád körút (18.076 E/nap) a legterheltebb, de a Széchenyi krt-on, az Erzsébet krt-on, a Halasi úton és az 54. sz. főúton a Halasi úti kiskerteknél is meghaladta a forgalom nagysága a 15.000 E/nap értéket (159. ábra).

A kecskeméti közúti forgalmi terhelés területi jellemzőinek vizsgálatánál látható, hogy **2014 és 2019 között számos közúti viszonylatban kiemelkedő mértékben növekedett a forgalom** (160. ábra). A legnagyobb forgalmi növekményt a meghatározó K-Ny-i irányú tranzit útvonalak és a nagyobb munkaerőkibocsátó települések irányából tapasztalhatunk, így jelentős emelkedés volt megfigyelhető a 4622. j. út és a 44. sz. főút (76,2%), az 5. sz. főút (56%) és az 52. sz. főút (37,2%), valamint az 5. sz. főút kiskunfélegyházi (30,8%), a ladánybenei (28,2%) és a kerekegyházi (29,2%) utak viszonylatában.

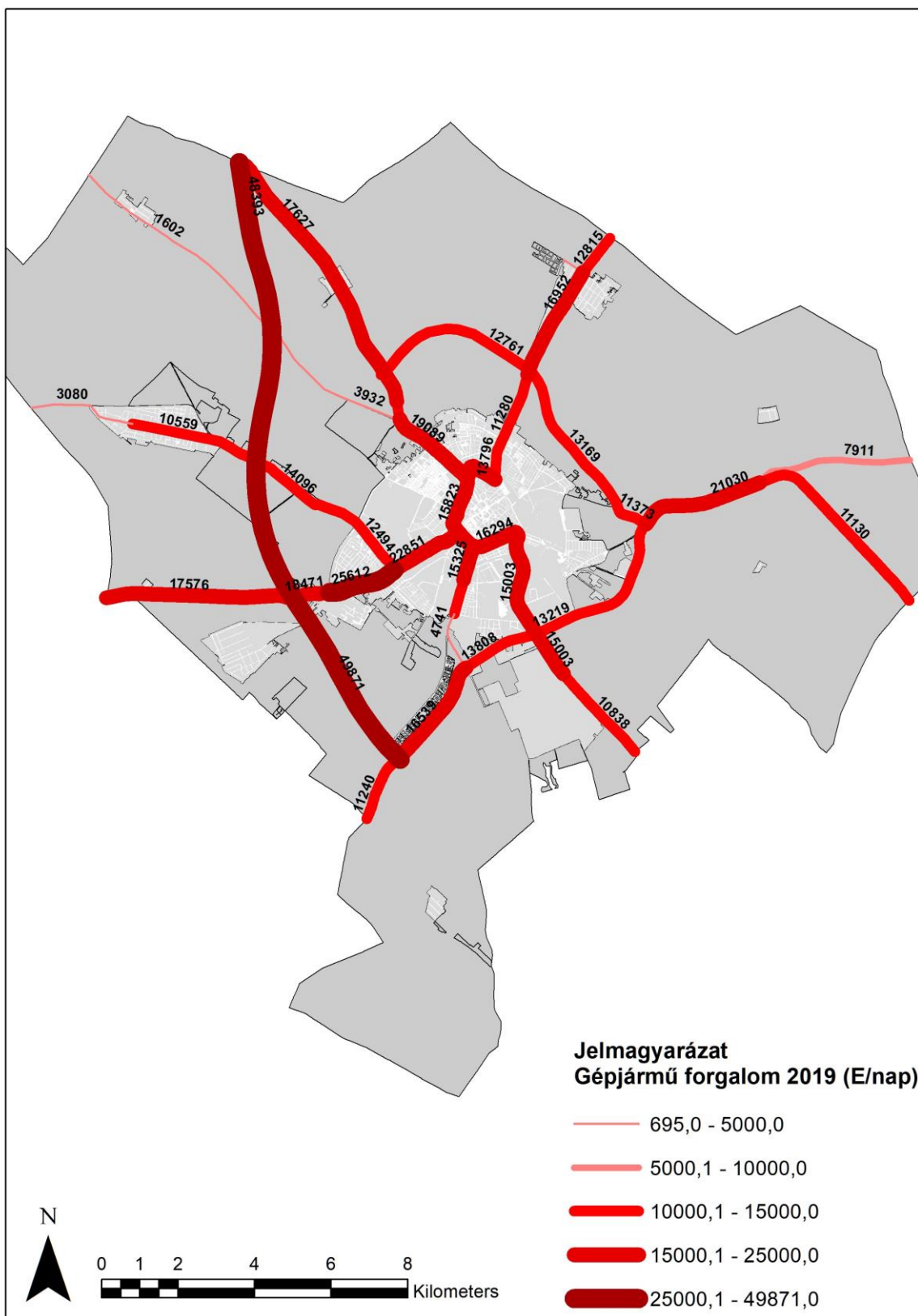
A térkép adatai alapján is megfigyelhető, hogy **a városon belül jelentős szerkezeti, forgalmi eltolódások következtek be**. A korábbi erőteljes észak-dél irányú forgalmi terhelés, egyre inkább átalakult, módosult, s formálódik egy mind határozottabb K-Ny és egy ÉNY-DK irányú forgalmi tengely, melynek kitüntetett elemei a Halasi út, valamint a Nagykörút déli szakaszai (Árpád, Kossuth és Erzsébet körút), valamint az ehhez kapcsolódó önkormányzati fenntartású utak. A napi térpályák ilyen irányú eltolódása jól mutatja a déli iparterület egyre erősödő foglalkoztatási és áruszállítási szerepét.

A térkép alapján látható az is, hogy bizonyos útszakaszok (Ceglédi út, Bethlen körút, Széchenyi körút, Budai út külső szakasza) forgalma viszont csökkent az elmúlt években. Ennek háttérében az Északi elkerülő út megépítését azonosíthatjuk, amely jelentős K-Ny-i irányú tranzitforgalomtól mentesíti a város belsőbb – és az előbb nevesített – úthálózati szakaszait. Emellett a Könyves Kálmán körút és az M5 autópálya közötti 541. sz. főút esetében figyelhetünk meg visszaesést, ami pedig az 54. sz. főút átépítésével, illetve a szakaszon tapasztalható forgalomkorlátozásokkal magyarázható.

²⁵ Kecskemét közigazgatási határán belül, az állami fenntartású utak esetében a Magyar Közút NZrt., több mint 50 db mérőpont adatait biztosítja évről-évre.

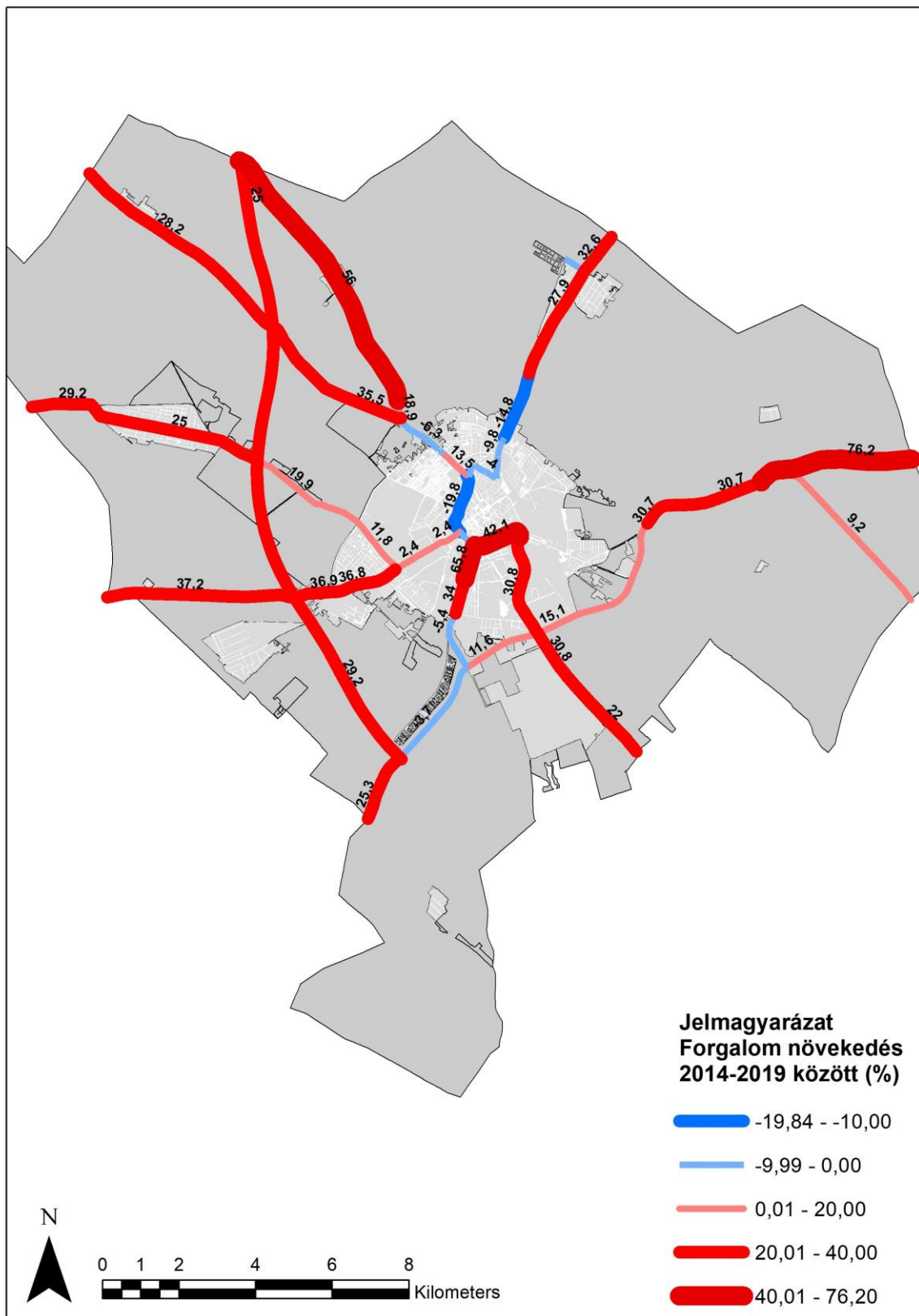
159. ábra: A kecskeméti állami közúthálózat forgalmi adatai 2019-ben

Adatok forrása: Magyar Közút NZrt. 2020. alapján saját szerkesztés

160. ábra: Az állami kezelésű utak forgalmi adatainak változása Kecskeméten 2014 és 2019 között

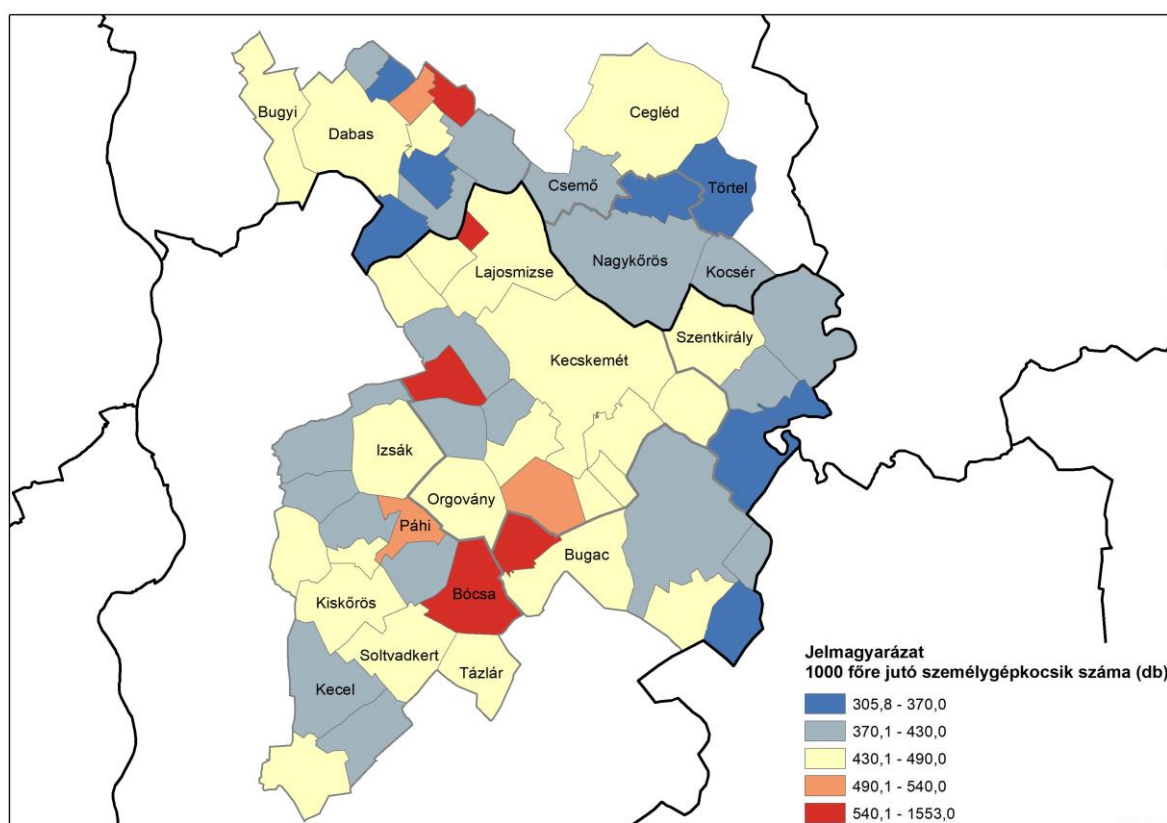

Adatok forrása: Magyar Közút NZrt. 2020. alapján saját szerkesztés

Kecskemét közúti forgalmi terhelésének növekedése összefüggésbe hozható a város vonzáskörzetének kiterjedésével, a jelentősebb lakó- és munkahelyek térbeli távolodásával, a közösségi közlekedés lehetőségeinek korlátjaival, valamint a lakosság közlekedési szokásaival. Ezek a tényezők is hozzájárultak ahhoz, hogy napjainkban Kecskemét – a megyei jogú városok összehasonlításában is (2019-ben: 436,8 gépkocsi/1000 fő, ezzel az értékkel településünk a megyei jogú városok rangsorában a 3. helyet foglalja el) – magas személygépkocsi ellátottsággal rendelkezik. Érdeemes kiemelni, hogy nem csak Kecskeméten, hanem annak tágabb vonzáskörzetében is magas az 1000 főre jutó személygépkocsi száma, amely az érintett települések esetében a viszonylag magas ingázási hányaddal, s a közösségi közlekedés alacsony versenyképességével magyarázható (161. ábra).

161. ábra: Személygépkocsi ellátottság Kecskemét vonzáskörzetében

Adatok forrása: KSH Területi statisztika alapján saját szerkesztés 2019.

A 2011-es háztartás-felvételi vizsgálatok is rávilágítottak arra, hogy az aktív korosztály esetében a közlekedők viszonylag magas hányada (53%-a) választja a **személygépkocsival történő közlekedést**. Azokban a családokban, ahol több személygépjárművel is rendelkeznek, ott ez az arány a 68%-ot is meghaladja. A város teljes lakosságára vetített adatok esetében, a személygépkocsi használat aránya elérte a 41%-ot. Az elmúlt közel 10 évben ez a szám még tovább növekedett, melyet jól alátámasztanak a legnagyobb munkaadók körében végzett 2015-ös és 2017-es **munkavállalók munkahelyre történő utazási szokásait** feltáró vizsgálatok.

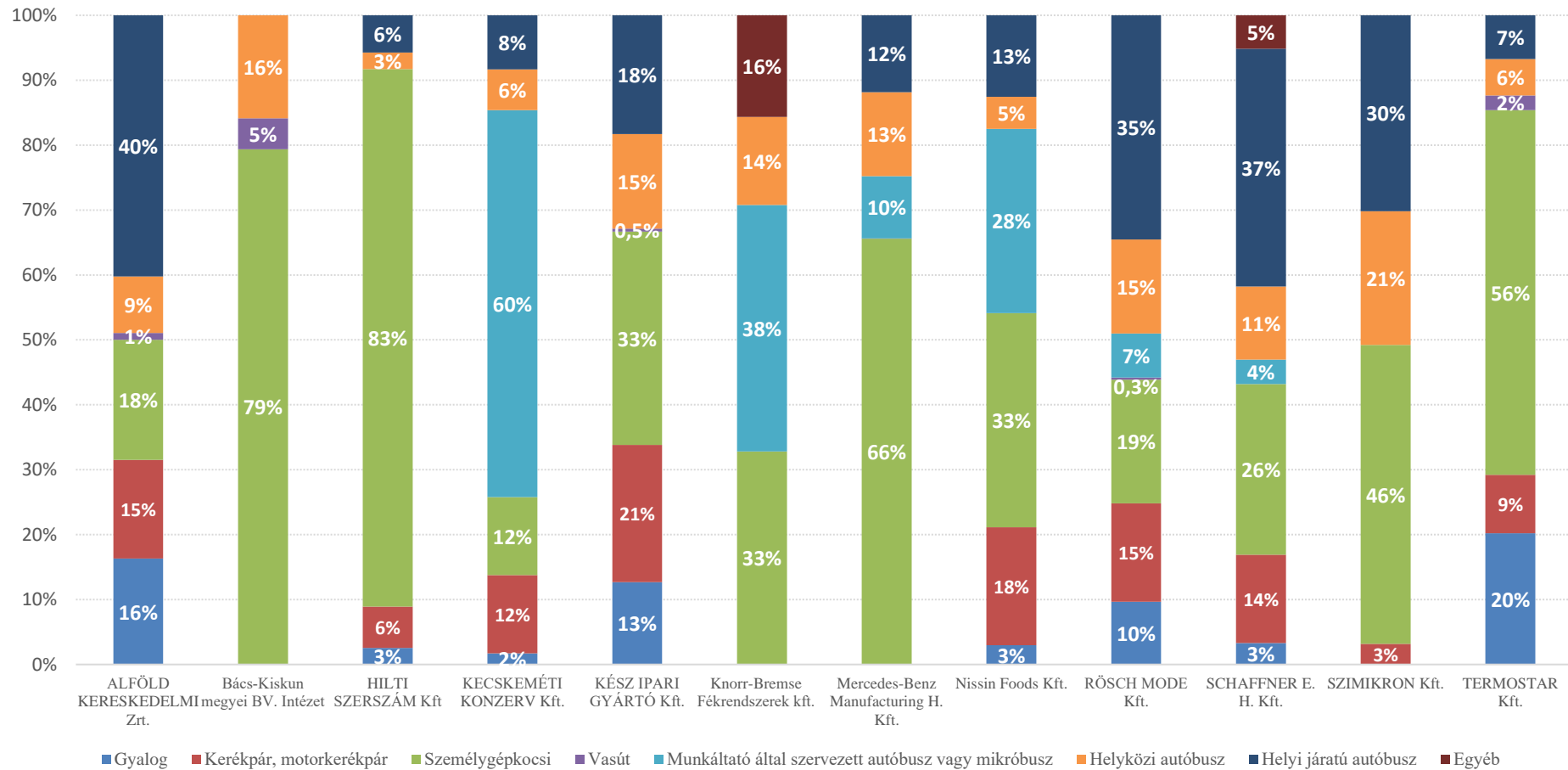
Ez utóbbi felmérés esetében, a 40 fő fölötti létszámkategóriába tartozó cégek közül 58 küldte vissza válaszait, ahol összességében 14.689 munkavállaló dolgozott. Érdemes megemlíteni, hogy ezen vállalkozások munkavállalóinak mintegy 64,9%-a (9.544 fő) a közigazgatási határon túlról érkezett városunkba, körükben közel 70%-uk személygépkocsival közelítette meg munkahelyét. Ha az összes, így a kecskeméti lakhellyel rendelkező munkavállalókat is a vizsgálatba vonjuk, akkor a személygépkocsival munkahelyükre közlekedők aránya valamivel alacsonyabb, de még így is meghaladja az 56%-ot.

A válaszadók közül kiválasztott 12 városi munkaadó vállalkozás, illetve szervezet munkába járási közlekedési szokásokat bemutató adatai (162. ábra) is azt tükrözik, hogy a munkavállalók a munkába járáshoz nagyobb arányban (53%) a személygépkocsit részesítik előnyben. Természetesen jelentős különbségek mutatkozhatnak az egyes munkaadók között is, annak függvényében, hogy a városon belül hol helyezkedik el a vállalkozás telephelye (megközelíthetőség, parkolási lehetőségek, stb.), mekkora a kecskeméti munkavállalók aránya (minél magasabb, annál sokszínűbb a közlekedési mód), vagy milyen a közösségi közlekedési elérhetősége a munkahelynek. Ezen tényezők alapján látható, hogy az egyes vállalkozások esetében a közlekedési módok teljesen eltérőek lehetnek, s jelentős szórást mutathatnak.

Az elmúlt években a város közlekedési rendszerében tapasztalható folyamatok, ezen belül a **növekvő gépjármű forgalom**, a **parkolási nehézségek**, a **közlekedési balesetek** viszonylag magas száma (2014-ben: 932 db; 2015-ben: 971 db; 2016-ban: 980 db; 2017-ben: 961 db; 2018-ban: 969 db), valamint a gépjárműforgalommal is összefüggésbe hozható **levegőszennyezés** hatására a Belvárosban forgalomcsillapító és a közösségi közlekedésre jobban építő, **az optimalizációt célzó megoldások bevezetése vált szükségessé**. Ennek néhány meghatározó eleme, a sebességkorlátozások bevezetése a Belváros több pontján, a közösségi közlekedés feltételrendszerének fejlesztése, új átmérős buszhálózat és az intermodális központ tervének megfogalmazása, az autóbusz állomány megújítása (2014-ben 25 db soros hibrid autóbusz beszerzése, 2020-ban pedig további 45 db EURO 6-os dízel autóbusz forgalomba állítása), továbbá a helyi közösségi közlekedés fejlesztéséért felelős Kecskeméti Közlekedési Központ létrehozása volt.

162. ábra: A munkavállalók közlekedési módválasztásai Kecskemét néhány nagy foglalkoztatójánál

Adatok forrása: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata. Munkába járási felmérés a 40 főnél több munkavállalót foglalkoztató cégek körében 2017.

1.15.3. Közösségi közlekedés

Kecskemét területileg nagy kiterjedésű, ugyanakkor alacsony népsűrűségű város, amelynek közlekedését a városmag közepéig benyúló sugaras úthálózati kialakítás és az egyirányú forgalmat biztosító belső körgyűrű (kiskörút) határozza meg. **A közösségi közlekedés szervezése szempontjából fontos feladat a városközpont kiszolgálása, mivel ez a kereskedelmi, üzleti, kulturális és közigazgatási élet – túlsúlyos – központja.** Ugyanakkor a közösségi közlekedés iránt jelentkező legnagyobb igény a város peremén található a „kertvárosias” lakóterületek (pl. Petőfiváros, Alsószéktó, Homokbánya, Műkertváros), a külső településrészek (pl. Kadafalva, Hetényegyháza, Katonatelep, Méntelek), valamint a városközpont közelében nagy népességszámú lakótelepek (Széchenyi- és Árpádváros) irányából mutatkozik. A város közösségi közlekedésére érzékelhető hatást gyakorolnak még a település határában megjelent nagy alapterületű kereskedelmi egységek (pl. Tesco, Auchan, Metro), a forgalomzvonzó létesítmények (pl. Megyei Kórház, szabadidős és sportterületek, iskolák) valamint az elmúlt évtizedben egyre meghatározóbb nagy ipari munkaadók (Mercedes, Knorr-Bremse, Phoenix Mecano, Hilti, SMP, ACPS, stb.).

1.15.3.1. Közúti közösségi közlekedés

A helyi autóbusszal végzett menetrend szerinti személyszállítási szolgáltatást a **Kecskeméti Közlekedési Központ Kft.** (személyszállítási szolgáltatás tervezése, szervezése és megrendelése, valamint a szolgáltatáshoz kapcsolódó kereskedelmi feladatok ellátása) és az együttműködő **Inter Tan-Ker Zrt.** (menetrend szerinti autóbusszos személyszállítási szolgáltatás) – az Önkormányzattal kötött közszolgáltatási szerződés keretében – látja el. A Kecskeméti Közlekedési Központ Kft. és az Inter Tan-Ker Zrt. napjainkban 70 autóbusszal²⁶ 44 vonalon biztosítja a városban a helyi személyszállítási szolgáltatást.

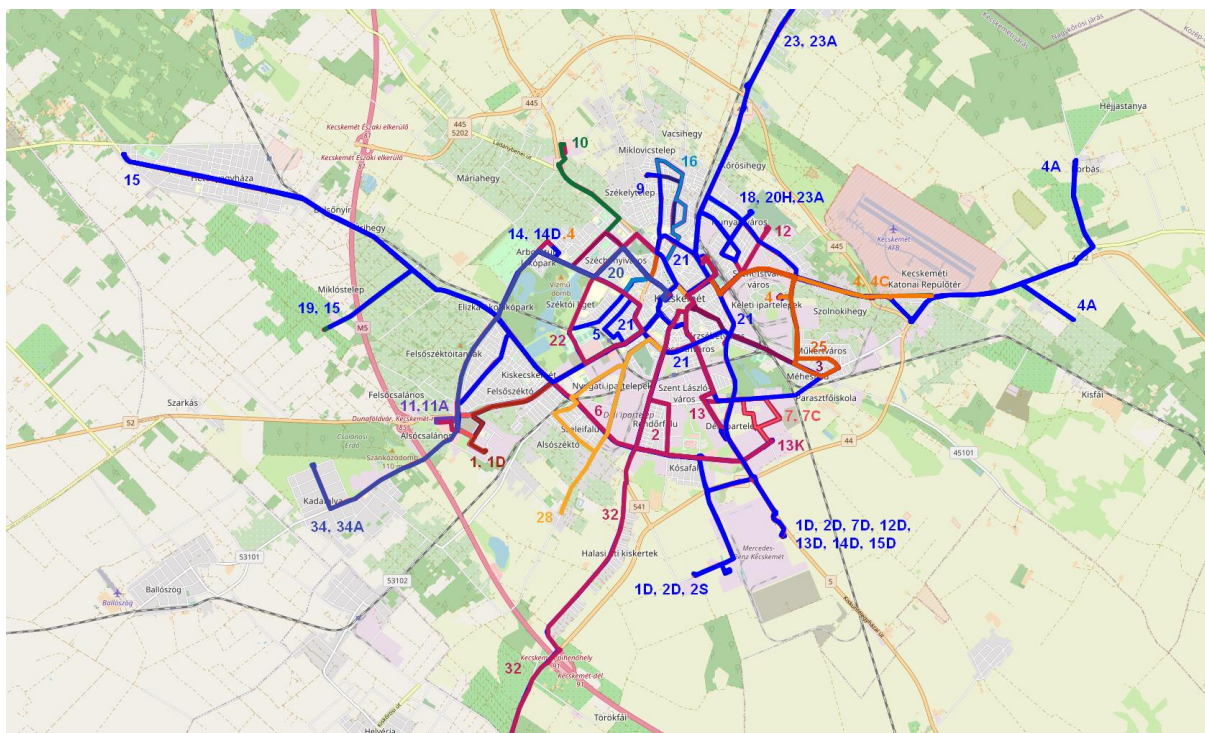
A helyi buszhálózat kialakítása (163. ábra), a közepes nagyságú városokban szokásos rendszert követi, a járatok jelentős része (37 vonal) eléri a városközpontot és az ott lévő **Széchenyi téri autóbusz végállomást** (26 vonal végállomása). Ez egyrészt célszerű, mert a városközpont átszállás nélkül elérhető és a járatok közötti közvetlen átszállás is megoldott. Másrészt kérdések merülnek fel a Belváros egyik legfrekvenciáltabb részén (Széchenyi tér) elhelyezkedő, nagy helyigényű (5000 m²), zajos és városkép „zavaró/romboló” végállomás fenntartása kapcsán. További szakmai viták folynak a vonalhálózat optimális kialakítása kapcsán is, hiszen többek között kevés a fonódó körjárat, indokolatlanul sok járat (37 vonal) használja az egyirányú kiskörutat, ahol a járatok a Széchenyi téri végállomás eléréséhez minden alkalommal végigjárnak a Dobó István krt. - Horváth D krt. - Koháry I. krt. - Hornyik J. krt. (röviden: Kiskörút) vonalát, amely környezeti szempontból (pl. zaj, rezgés, légterhelés)

²⁶ Az állományban 25 darab Mercedes Citaro Hybrid csuklós autóbusz (2014-es forgalomba helyezés), valamint 20 darab Mercedes-Benz Conecto és 25 darab Mercedes-Benz Reform 500LE busz található (2020-as forgalomba helyezés), ami az egyik legfiatalabb városi buszflottát jelenti hazánkban.

sem kívánatos, s a forgalomszervezés sem feltétlenül felel meg a város szerkezetéből adódó igényeknek.

163. ábra: Keckskemét helyi autóbusz-hálózati struktúrája

Forrás: Keckskeméti Közlekedési Központ 2020.

A Nagykörút mellett, a **Noszlopy Gáspár parkban** kapott helyet a város másik helyi autóbusz végállomása. E végállomás kialakítása olyan, hogy a helyi és helyközi autóbuszállomások közvetlenül egymás mellett helyezkednek el, jól szolgálva a helyi és helyközi kapcsolat biztosítását. A vasútállomás innen kb. 400 m-re található, amely a közeljövőben remek helyszínt biztosíthat – a megfelelő úthálózati és csomóponti kapcsolat kialakítását követően – egy új intermodális közlekedési csomópont kialakításához. A Noszlopy parki helyi autóbuszállomáson jelenleg 13 vonal végállomása található, ezek a járatok elsődlegesen a külsőbb városrészeket (pl. Homokbánya, Miklóstelep, Műkertváros), az egyéb belterületi egységeket (pl. Hetényegyháza, Matkó) és a déli iparterületet szolgálják ki.

A központi belterület autóbusz hálózattal jól lefedett, illetve a távolabb eső belterületek is elérhetők, és – a közúthálózati kiépítettség adottságaihoz illeszkedően – a lehetőségekhez képest megfelelő lefedettséggel rendelkeznek. **A teljes közigazgatási terület vonatkozásában, a település helyi közösségi közlekedési kiszolgálása összességében megfelelő**, bár több újonnan kialakított lakóterület esetében az elérhetőség és lefedettség nem megfelelő, leginkább a közösségi közlekedést lehetővé tevő közutak hiánya miatt.

Az elmúlt évek gazdasági-társadalmi folyamatai, a környezet- és klímavédelem erősítésének igénye, valamint az egyre gyakoribb forgalmi torlódások rámutattak arra, hogy **a kecskeméti közösségi közlekedés szerepét növelni szükséges**, az ehhez nélkülözhetetlen feltételrendszer (pl. megfelelő közlekedési keresztmetszetek biztosítása, dinamikus buszsávok kialakítása, kompakt város elvének előtérbe helyezése, a beruházások térbeli helyének irányítása) javítása pedig időszerű. Ezt támasztják alá az elmúlt évek autóbusszal végzett helyi személyszállítási szolgáltatásának jellemző adatai (48. táblázat).

48. táblázat: A helyi autóbusszos közösségi közlekedés adatai Kecskeméten

Mutatók	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Indított járatok száma (db)	334.930	353.164	357.977	354.532	349.415	341.925
Utasszám (ezer fő)	16.744	16.343	16.045	15.384	15.477	14.584
Helyi utas km (ezer km)	60.320	58.942	57.976	55.691	56.055	52.785
Értékesítés nettó ár-bevétele (eFt)	1.032.657	1.012.748	1.000.737	975.906	981.102	942.961

Adatok forrása: DAKK Zrt. éves beszámolók 2014-2019.

1.15.3.2. Kötőpályás közösségi közlekedés

A közúti kapcsolatokon kívül Kecskemét jelentős vasúti hálózattal is rendelkezik, mivel a városon halad keresztül a Cegléd-Szeged vasúti fővonal (140-es), valamint ide fut be több mellékvonal is, mint a Budapest-Lajosmizse-Kecskemét (142-es), a Szolnok-Lakitelek-Kecskemét (145-ös), vagy a Fülöpszállás-Kecskemét (152-es) vonal (164. ábra). A vasútvonalak a várost félkör alakban veszik körül és a közúthálózatot számos helyen keresztezik. A keresztezések közül 3 kivételével (egy alul- és két felüljáró), valamennyi szintbeli, és ez utóbbiak 10 helyen akadályozzák a helyi közösségi közlekedést. Az elmúlt években számos tanulmány született a közigazgatási területen belül elhelyezkedő, alulhasznosított vasúti pályák közösségi közlekedésbe történő bekapcsolásának lehetőségeiről²⁷. Ezek megvalósítása azonban a részletes tervek és a felújításhoz, illetve működtetéshez szükséges források miatt nem következett be.

²⁷ KÖZOP-5.5.0-09-2009-0010 Kecskemét város intermodális pályaudvar és kapcsolódó közösségi közlekedési fejlesztések - Megvalósíthatósági Tanulmány kidolgozása és megalapozó tevékenységek végzése 2011.

Kecskemét Megyei Jogú Város Közlekedési Konceptiójának aktualizálása 2011.

KÖZOP-5.5.0-09-11-2011-0002 „Kecskemét Megyei Jogú Város elővárosi közlekedési rendszereinek fejlesztése” Megvalósíthatósági Tanulmány kidolgozása és megalapozó tevékenységek végzése 2013.

Kecskemét Megyei Jogú Város közlekedési koncepciójának felülvizsgálata a gazdaságfejlesztési irányoknak megfelelően 2015.

Hári Ernő: Kecskemét városi és elővárosi vasúti közlekedésének fejlesztési lehetőségei a meglévő infrastrukturális elemek bevonásával 2016.

Kecskemét Fenntartható Városi Mobilitási Terve 2016.

Kecskemét kötőpályás közlekedési rendszer fejlesztési lehetőségeinek a vizsgálata - Fejlesztési Stratégia 2018.

A 140-es vonal (Cegléd-Szeged) a transz-európai vasúti áruszállítási hálózat részeként működő, országos törzshálózati vasúti pálya. A vasútvonal villamosított, és a kétvágányú Városföld-Kiskunfélegyháza szakaszt kivéve, egyvágányú. A megengedett sebesség Cegléd-Kiskunfélegyháza között 120 km/h., Városföld-Kiskunfélegyháza közötti második vágányon 100 km/h. A vonal forgalmát alapvetően határozza meg a szinte végig egyvágányú pálya, amely döntő hatással van a vonal kapacitására. Városföld és Kiskunfélegyháza között 2005-ben megépült a második pálya, a vonal további részén a hiányzó második vágány számára a hely szinte mindenhol biztosított!

Általánosságban jó állapotú peronok változó hosszal, viacolor vagy aszfalt burkolattal ellátva. A peronmagasság sk+15 cm vagy sk+30 cm, az esélyegyenlőség rámpával biztosított, a peronok megközelítése szintben történik.

A felvételi épületek állapota többségében megfelelő, az utasok időjárás elleni védelme általában biztosított. Az állomásokon, megállóhelyeken az utasforgalmi létesítmények állapota, színvonala, valamint a közösségi közlekedési kapcsolat ellátottsága többségében megfelelő.

A 142-es vonal (Budapest-Lajosmizse-Kecskemét) „B” (II.) kategóriás, mely egyéb országos törzshálózati vasúti pálya besorolású, egyszerűsített (mellékvonali) üzemmél, dízel vontatással üzemel. A vonalon jelentősebb felújítási munkák nem történtek. A pályahibák kialakulása és tartóssá válása alapvetően a másodfokú felépítményi anyag korosságára (előző fekvési helyén 20 év vagy azt meghaladó időtartam), a vékony, elszennyeződött, rugalmasságát veszített zúzottkő ágyazatra, a megoldatlan vízelvezetési problémákra, és az időszakosan jelentkező belvizek lazító hatására, valamint a pályafenntartási szakszolgálatnak a forrás és létszámhiány miatti karbantartási hiányosságaira vezethető vissza.

A vonalon a megengedett sebesség 60 km/h, Miklóstelep és Úrihegy között egy 200 méteres szakaszon van érvényben 20 km/h sebességkorlátozás.

Vegyes állapotú peronok változó hosszal, általában sk+15 cm magassággal, esélyegyenlőség nem biztosított, megközelítésük szintben történik. A felvételi épületek állapota nem megfelelő, sok esetben kritikus. Az utasok időjárás elleni védelme általában nem biztosított. Az állomásokon, megállóhelyeken az utasforgalmi létesítmények állapota, színvonala nem megfelelő. Közösségi közlekedési kapcsolat ellátottsága általában nem megfelelő, az elővárosi szakaszon az autóbuzos ráhordás helyett a párhuzamos közlekedés jellemző. P+R parkolók, kerékpártárolók nincsenek.

A Kecskemét-alsó – Lajosmizse szakaszon állomástávolságú közlekedés van érvényben, az egyes vonalszakaszokon biztosító-berendezés nem működik.

A 145. sz. vonal (Kecskemét-Lakitelek-Szolnok) egyvágányú, nem villamosított regionális mellékvonal. Az 1961-1962-ben felújított Kecskemét-Lakitelek szakaszba a felújítás során

lággyvasbetétes-fatiplis U jelű betonaljákat építettek be. Ezek az aljak mára előregedtek, megrepedtek, a cseréjük és újra tiplizésük (időtálló műanyag tiplivel) folyamatos. A sínek egy része már építéskor is használtan került a vonalba, így találhatók régi, 1892-1893-as sínszálak is a pályában.

Vegyes állapotú peronok változó hosszal, általában sk+15 cm magassággal, esélyegyenlőség nem biztosított, megközelítésük szintben történik. A felvételi épületek állapota nem megfelelő, sok esetben kritikus. Az utasok időjárás elleni védelme általában nem biztosított, az állomásokon, megállóhelyeken az utasforgalmi létesítmények állapota, színvonala nem megfelelő. P+R parkolók, kerékpártárolók általában nincsenek, a meglévők műszaki színvonala alacsony, kialakítása nem megfelelő.

A Kecskemét – Lakitelek vonalon állomástávolságú közlekedés van érvényben, az egyes vonalszakaszokon biztosító-berendezés nem működik.

A vonalon a megengedett sebesség 60 km/h, azonban Kecskemét és Nyárlőrinc között, egy 4 km-es szakaszon 50 km/h sebességkorlátozással tartható fenn a forgalom.

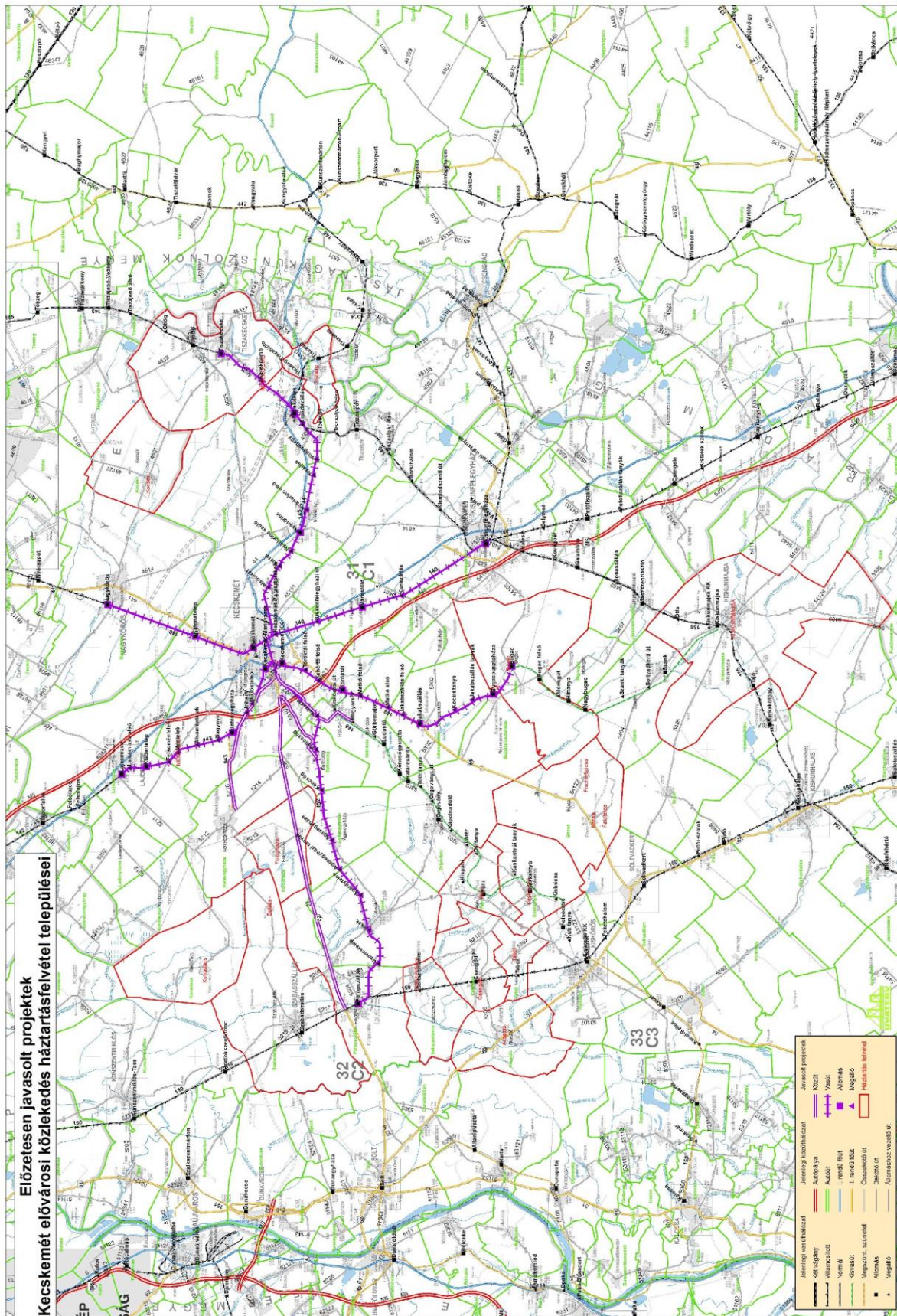
A 148 (Kecskemét-Kiskőrös KK) és a 149 (Kecskemét-Kiskunmajsa KK) 2009 decembere, míg a 152 (Kecskemét-Fülöpszállás) számú vasútvonalon 2007 márciusa óta szünetel a személyforgalom, a vonalak alacsony kihasználtsága, valamint a műszaki és pályaállapotok miatt. A 152-es vonalon csak teherforgalom zajlik, a másik két vonalon egyáltalán nincs forgalom. Mindhárom vonal besorolása a 168/2010 (V.11.) Korm. rend alapján egyéb vasúti pálya.

A 148-as (Kecskemét – Kiskőrös) és a 149-es (Kecskemét – Kiskunmajsa) nem villamosított, keskeny (760mm) nyomtávú (kisvasúti) vonalak. A vonalak maximális engedélyezett pályasebessége 35 km/h volt, de mindkét vonal kb. 50 %-án 20 km/h sebességkorlátozás volt érvényben az utolsó közlekedési évben.

A 152-es (Kecskemét – Fülöpszállás) nem villamosított, normál (1435 mm) nyomtávú, egyvágányú egyéb vasúti pálya besorolású mellékvonal, a maximális engedélyezett pályasebesség 60 km/h volt az utolsó közlekedési évben. A pályán jelenleg Kecskemét és Helvécia között teherforgalom üzemel, 20 km/h engedélyezett pályasebességgel.

164. ábra: Kecskemét és környékének vasúthálózati kapcsolatai

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város elővárosi közlekedési rendszereinek fejlesztése

1.15.4. Kerékpáros és gyalogos közlekedés

Kerékpáros közlekedés

A város jelenlegi épített kerékpárút-hálózata, követve a közúthálózat mintáját gyűrűs-sugaras szerkezetű, kiegészülve a kevésbé forgalmas, éppen ezért biztonságosan kerékpározható utcákkal, lakóutakkal (165. ábra). Sajnos a zömében főutak mellett kialakított kerékpárutak sok helyen megszakadnak, így valós, összefüggő hálózatról egyelőre nem beszélhetünk. Ez különösen szembeötlő a város déli, délnyugati és keleti városrészeiben.

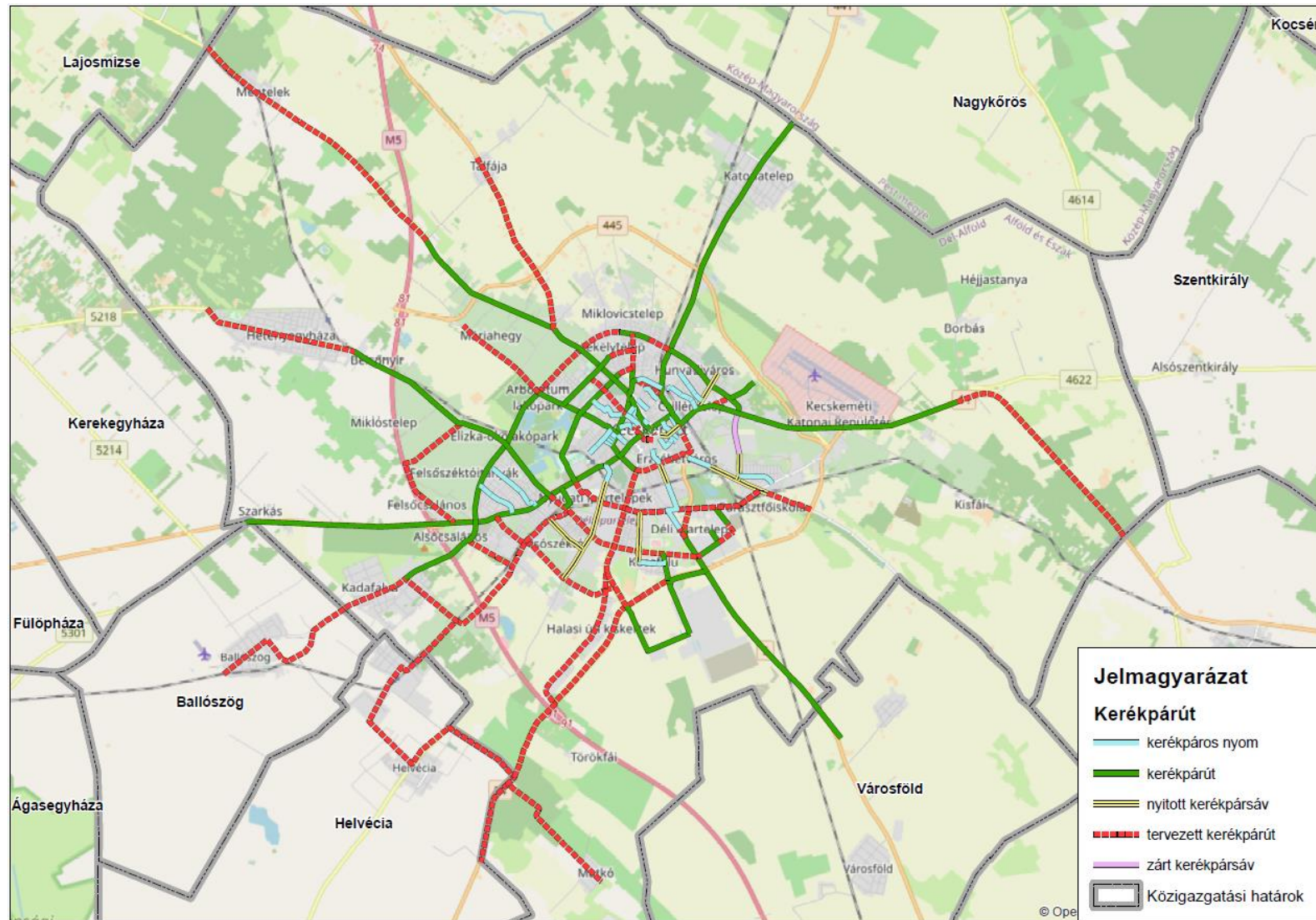
A város kerékpárforgalmi létesítményeinek hossza az elmúlt évtizedben folyamatosan növekedett. A város közigazgatási területén 2019-ben **93,5 km hosszú kerékpárforgalmi-hálózat** (ebből: Kerékpárút: 76,2 km, Kerékpáros nyom: 12,2 km, Nyitott kerékpársáv: 4,1 km, Zárt kerékpársáv: 1 km) volt található, amelyet leginkább önálló kerékpárút, valamint gyalog- és kerékpárút, illetve gyalogos-kerékpáros főtéri zóna (28.000 m²) jellemez. Emellett egyre inkább terjednek a városban a kerékpárforgalmi létesítmények (pl. kerékpársáv, kerékpáros nyom). A fejlesztések az 1970-es évek végétől kezdődtek, melyek az elmúlt években (2014-2019) felgyorsultak. A bevezető főutak mentén szinte mindenhol rendelkezésre áll a kerékpárút, ezek minősége azonban változó.

A város meglévő kerékpárút-hálózata a fő járműközlekedési útvonalakat követi. A hálózat ennek megfelelően lefedi a fő sugárirányú utak (Budai út, Ceglédi út, Szolnoki út, Izsáki út, Nyíri út) többségét, valamint Hetényegyháza, Katonatelep, Kadafalva (bár a felüljárón történő átvezetés hiányzik) összeköttetése is biztosított. A város észak-nyugati, nyugati és dél-nyugati területei (Széchenyiváros, Máriaváros, Petőfiváros) kerékpáros közlekedés szempontjából a legjobban ellátottak. Az északi és keleti, a Szolnoki és Ceglédi úton haladó kerékpárutak hálózatilag csak egy ponton, a Kerkápolycsatorna utcán keresztül vannak kapcsolatban a nyugati kerékpárutakkal, annak ellenére, hogy a Kiskörúton belül kerékpáros és gyalogos zóna, a Rákóczi úton kerékpárút van. **A város északi, déli és dél-keleti részei kerékpárút szempontjából rosszul ellátottak.** A meglévő kecskeméti kerékpárút hálózat több szempontból sem megfelelő, s számos problémával terhelt. **A hálózat kiterjedése** – a város területéhez, lakosságszámához és kedvező kerékpáros adottságaihoz képest – **viszonylag alacsony szintű és aszimmetrikus.** A kerékpáros hálózati infrastruktúra az Izsáki és a Szolnoki utak által határolt északi és nyugati területeket fedi le, az Izsáki – Szolnoki úti tengelytől délre eső területeken hiányos. Eközben jelentős ingaforgalommal rendelkező ipari foglalkoztatók, valamint olyan szabadidős létesítmények találhatóak a város ezen területén, mint a Műkertvárosi sportcentrum, a Vadaspark, vagy éppen a műkerti zöldövezet.

Hiányosak a haránt irányú kapcsolatok is. Egyes városrészek között, mint pl. Széchenyiváros–Bethlennváros, Bethlennváros–Hunyadiváros, Hunyadiváros–Rákócziváros, Szent István város–Szent László város, Szent László város–Alsószéktó az átjárás nehézkes, vagy csak jelentős kerülő árán lehetséges.

165. ábra: Kecskemét meglévő kerékpárút hálózata

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Várostervezési Osztály 2020.

A városon belül meglévő **kerékpárforgalmi létesítmények burkolati minősége változó**, az elmúlt években megvalósított kerékpárút építéseknek (pl. Búzakalász utca, Kecskemét-Városföld, Csalánosi út, Georg Knorr utca, Kaffka Margit utca, 5. sz. főút melletti kerékpárút, 52. sz. főút melletti kerékpárút, 54. sz. főút melletti kerékpárút, M5-54. sz. főút csomópontjában lévő kerékpárút) és felújításoknak (Nyíri út, Izsáki út, Csabay Géza krt., Budai út, stb.) köszönhetően, jelentős előrelépés valósult meg a hálózat minőségének javítása területén. Ugyanakkor a hálózat helyenként még mindig rossz minőségű, több esetben balesetveszélyes úthibák jellemzik, így a kerékpáros nyomok és sávok sem mindenhol biztonságosak. A hálózat egyes elemei gyalogos és közúti konfliktuspontokkal terheltek.

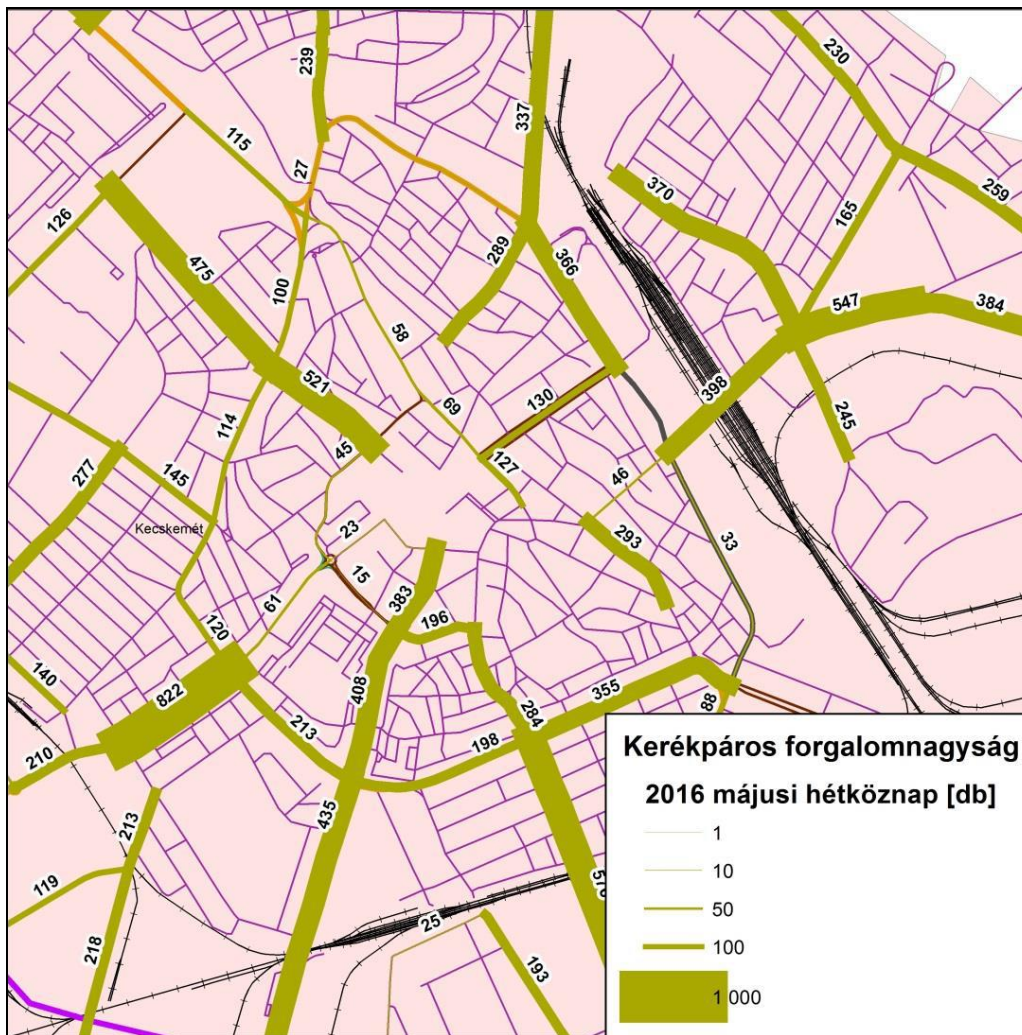
A fejlesztések ellenére, az állami és önkormányzati burkolt közutak hálózati hosszához képest (356 km), **még mindig kevés az önálló kerékpárutak száma és hossza (76,2 km)²⁸**. A kerékpárutak többsége útburkolati jellel elválasztott (pl. Nyíri út, Nagy Lajos király körút, Budai út, Dózsa György út), illetve közös gyalog- és kerékpárút (45,6 km) (pl. Nagykörút, Csabai Géza Krt., Március 15. utca). Sajnos még ezen szakaszok esetében is a burkolati jelek sok helyen hiányosak, kopottak. Ahol létezik önálló kerékpárút, ott sok esetben a gyalogos utat nevezték át kerékpárútnak, azonban a gyalogosok számára nem épült külön út, így kénytelenek a kerékpárúton közlekedni (ez a kiépítés leginkább a Csabay Géza krt-on, a III. Béla krt-on és a Csalánosi úton figyelhető meg). Csak néhány helyen választották külön a gyalogúttól a kerékpárutat, mint például az Izsáki úton a Zápor utca - Auchan közötti, a Mátyás király körúton a Serleg utca - Béke fasor közötti, az Akadémia körúton a Világ utca - Irinyi utca közötti, illetve a Kadafalvi úton a Dunaföldvári út - Írisz utca közötti szakaszokon.

Az egyre növekvő kerékpárforgalom hatására, valamint az erősödő társadalmi igényeknek köszönhetően az önkormányzat a közigazgatási határon belül megvizsgálta **az egyirányú utcákban az út forgalmi irányával szemben, az úttesten kijelölt kerékpársávon történő közlekedés lehetőségeit**, s kijelölte azokat az utcákat, melyek mind a jogszabályi követelményeknek, mind pedig a közlekedési feltételeknek megfelelnek. Ugyancsak megtörtént azoknak az utcáknak a meghatározása, melyek alkalmasak lehetnek **kerékpársáv, nyitott kerékpársáv és kerékpáros nyom** kijelölésére, segítve ezzel is a hálózati hiányok oldását.

A kerékpáros forgalom döntő hányada a külső lakóterületek (pl. Hunyadiváros, Petőfiváros, Alsószéktó), valamint a lakótelepek (pl. Széchenyiváros, Műkertváros) és a belváros között bonyolódik, tehát a sugár irányú közlekedés jelentős, a forgalom mértéke a centrumba vezető utakon a legszámottevőbb (166. ábra). Emellett élénk forgalmat figyelhetünk még meg a közlekedési csomópontok, az oktatási intézmények, a szabadidőközpontok és sportlétesítmények, a bevásárlóközpontok, valamint a nagyobb ipari parkok környékén.

²⁸ A közlekedésfejlesztési beavatkozások során biztosítani kell minden közlekedési módozat (pl. kerékpáros, gyalogos) egyenlő feltételű használatát. Így az útfejlesztésekhez, -felújításokhoz kapcsolódóan biztosítani szükséges a kerékpáros és gyalogos közlekedés feltételeinek javítását is.

166. ábra: A kecskeméti kerékpáros közlekedés forgalmi terhelésének képe

Forrás: Kecskemét Fenntartható Városi Mobilitási Terve, KTI 2016.

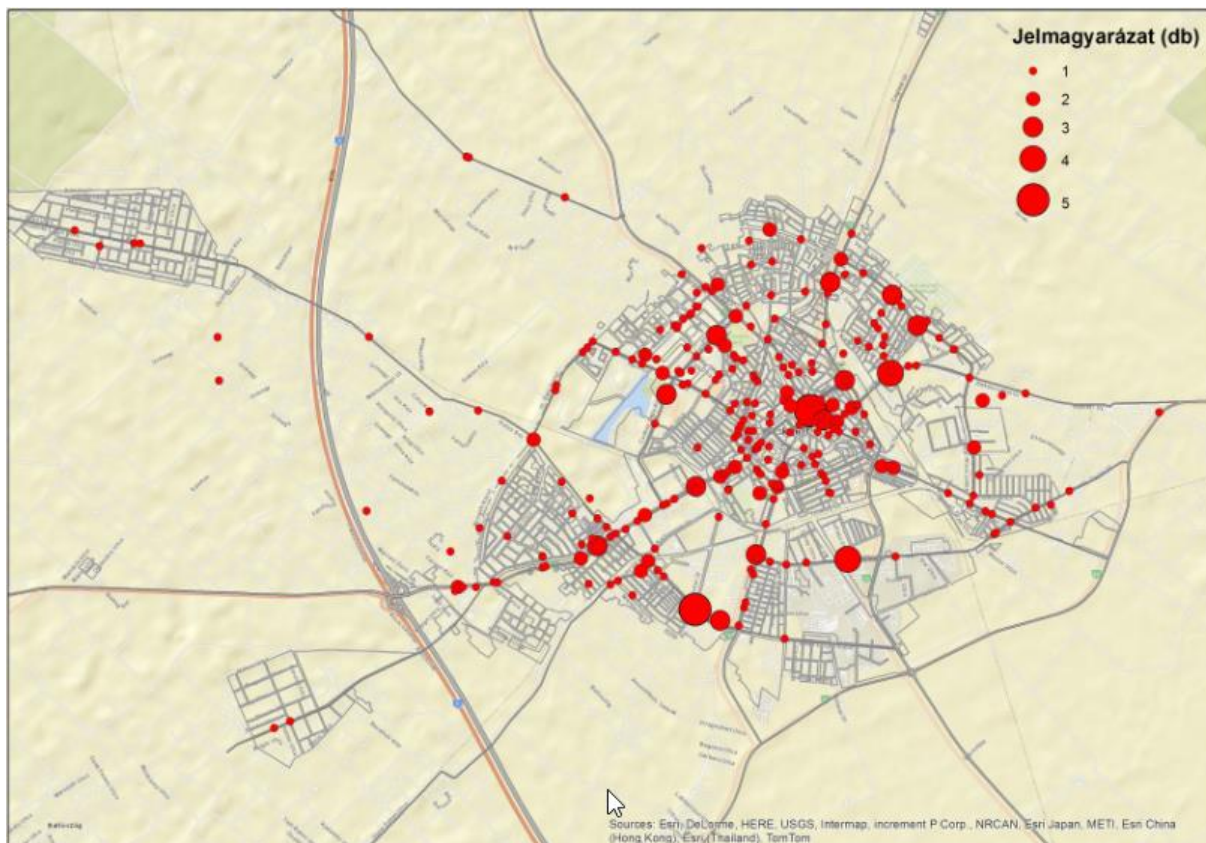
A meglévő városi kerékpárút hálózat legfőbb problémáit az alábbiakban foglalhatjuk össze:

- A hálózat kiterjedése aszimmetrikus és hálózati hiányokkal terhelt. A hálózat az Izsáki és a Szolnoki utak által kijelölt területtől északra és nyugatra helyezkedik el, amely azonban töredezett, minősége nem egységes. Az ettől a tengelytől délre eső területeken hiányzik a kiépített kerékpáros infrastruktúra, miközben fontos iparterületek, jelentős ingázó forgalommal ezen a területen találhatók;
- Hiányosak a haránt irányú kapcsolatok. Egyes városrészek között, mint pl. Széchenyiváros-Bethlenváros, Bethlenváros-Hunyadváros, Hunyadváros-Rákóczi város, az átjárás nehézkes vagy csak jelentős kerülő árán lehetséges. Ennek oka egyrészt a vasút elvágó hatása, másrészt a hiányzó gyűrű irányú útszakaszok (pl. Károly Róbert körút);
- A Kiskörút térsége és a település központja, a déli városrészek irányából csak nehezen, sokszor kerülővel érhető csak el;

- A Kiskörúton a gyalogosoktól különálló kerékpáros átvezetés sok helyen nem megoldott;
- A forgalomvonzó létesítmények elérhetősége nem megfelelő, sokszor csak jelentős kerülőút megtétele után lehetséges;
- A meglévő kerékpáros útvonalak többsége balesetveszélyes járda, kerékpárút vagy közös, elválasztás nélküli gyalog- és kerékpárút;
- Nincs kiépítve a B+R parkoló sem a vasútállomás, sem a helyközi buszállomás területén;
- A kerékpárutak átvezetése a csomópontokon általánosságban nem megoldott, sok helyen hiányoznak a kerékpárosok számára a jelzőlámpák, a burkolati átvezetés. Jellemzően a csomópont vagy kereszteződés előtt kerékpárút vége tábla, a csomópont vagy kereszteződés után pedig kerékpárút tábla került elhelyezésre. Jellemzően az útpálya szélén vezetett kerékpárutak esetén sok a beláthatatlan kereszteződés, ami jelentős balesetforrás (167. ábra).

167. ábra: Kecskemét kerékpáros baleseti térképe

Adatok forrása: Bács-Kiskun Megyei Rendőr-főkapitányság Közlekedésrendészeti Osztály 2019.

Térségi kerékpárút hálózat

Kecskemét térségében a kerékpárutak minősége jobb, mint a város legtöbb szakaszán. A többségük az elmúlt években épült. Azonban a térségi kapcsolatok hiányosak, kiépített

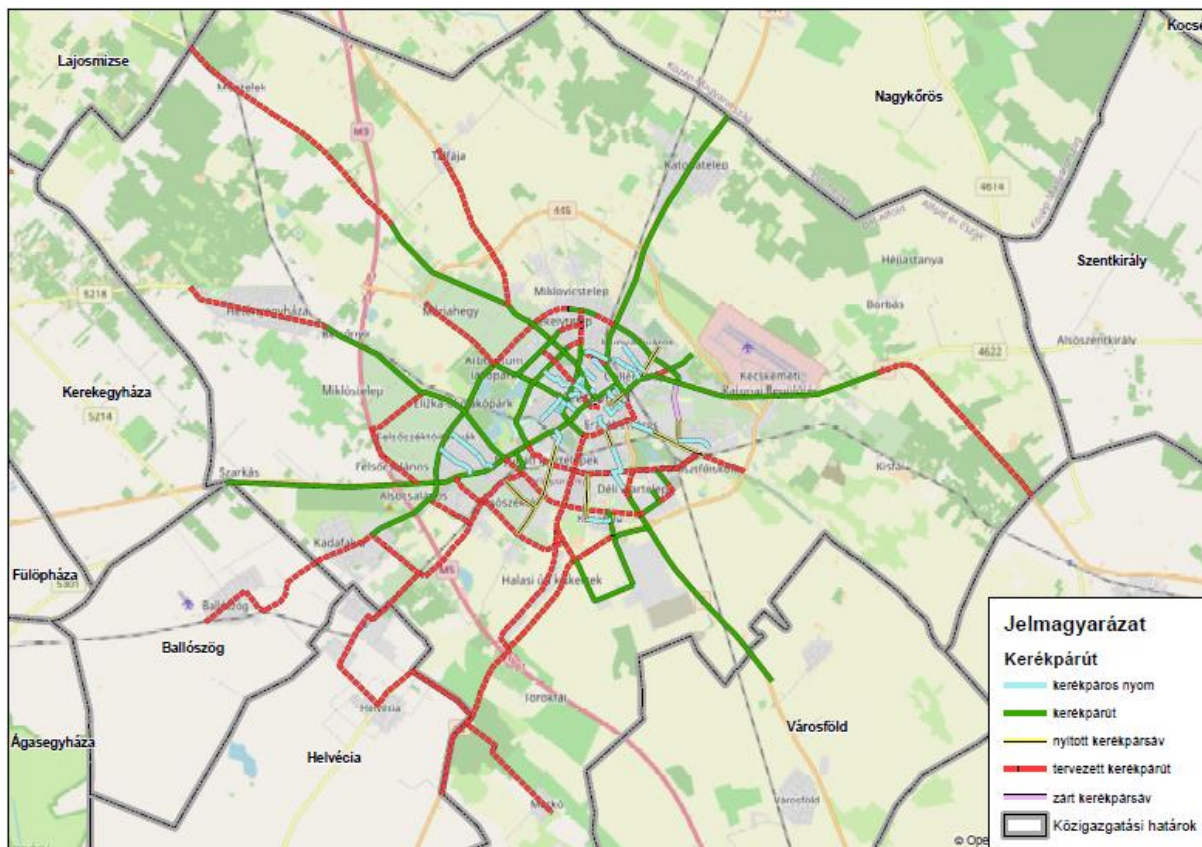

kerékpárutak csak Nagykőröst, Városföldet és Kerekegyháza közigazgatási területét érik el. A térségi kerékpárút hálózat szakadásmentes elérését a Ny-i és ÉNy-i irányokban nehezíti az M5-ös autópálya felüljáróin hiányzó kerékpáros átvezetés. Ez nem csak a szomszédos települések (pl. Ballószög, Lajosmizse, Helvécia) szakadásmentes elérhetőségét teszi lehetetlenné, hanem a jelentős munkavállalói réteggel rendelkező egyéb belterületi egységek, szatelliták (pl. Kadafalva, Méntelek, Hetényegyháza) elérhetőségét is.

Kecskemét városi kerékpárhálózatához hasonlóan, a várostérség északi és nyugati területe ellátottabb kerékpáros infrastruktúra szempontjából (168. ábra). A déli területeken csak Kecskemét és Városföld között épült kerékpárút (melynek megközelíthetősége azonban nem megfelelő a város belsőbb körzeteiből) keleten pedig csak a 44-es főút mentén biztosított kerékpáros kapcsolat, ami azonban véget ér Nyárlőrinc előtt.

A hálózati hiányok mellett, további problémát jelent az egyéb kerékpárforgalmi létesítmények kiépítetlensége. Kevés például a B+R parkoló Kecskemét várostérségében elhelyezkedő települések vasútvonalai mentén. A 142-es vonal mentén teljesen hiányzik a B+R hálózat. A 145-ös vonalon is csak Lakitelken van kialakítva egyszerű, fedetlen kerékpár tárolási lehetőség. A legjobban ellátott vasútvonal B+R szempontból a 140-es. Nagykőrösön és Kiskunfélegyházán komoly kihasználtsággal üzemelnek a parkolók, s Városföldön is található kiépített kapacitás.

168. ábra: Meglévő térségi kerékpáros hálózat

Forrás: Kecskemét MJV. Polgármesteri Hivatal Várostervezési Osztály 2020.

Gyalogos közlekedés

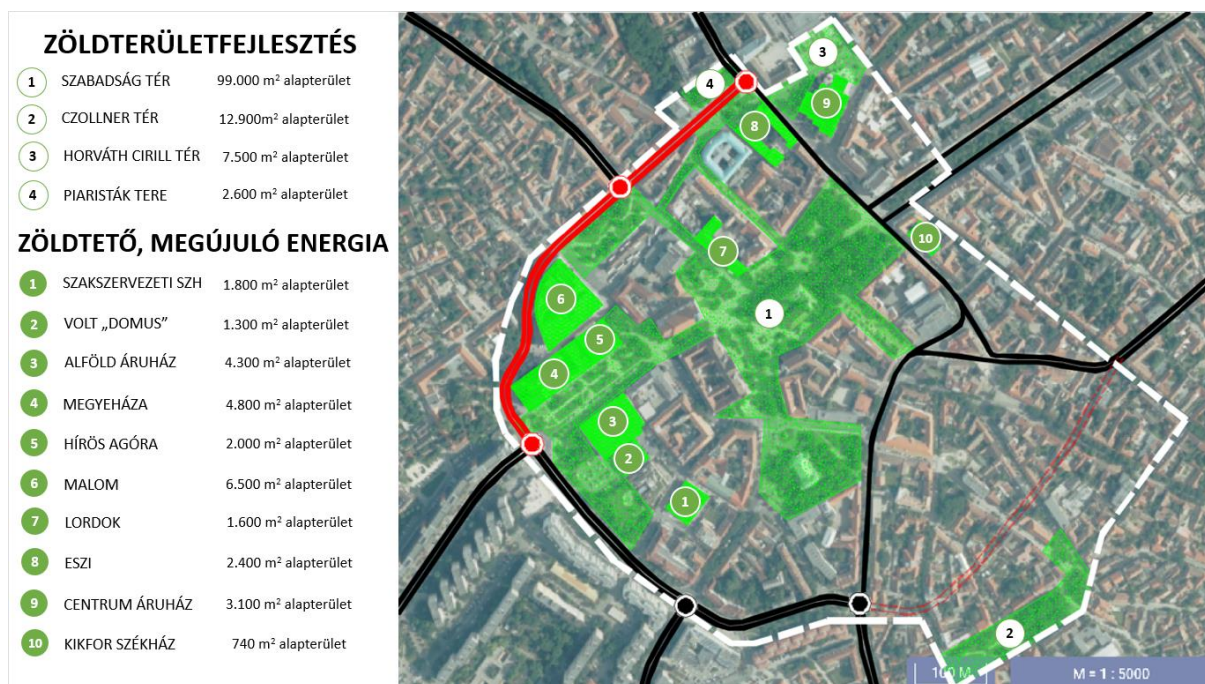
Kecskemét városa hazai összehasonlításban viszonylag hamar és nagy területen alakított ki a belvárosában gyalogos- (kerékpáros) zónát. A terület látványosan jól működik, a gépjármű közlekedésben zavart nem okoz. A gépjárműmentes Főtér és környezete hamar az itt élők kedvenc találkozóhelyévé, közösségi terévé vált. A funkcionálisan túlterhelt belváros kiterjesztésével a gyalogos felületek bővítése indokolttá vált, ennek azonban korlátja a jelenlegi közúti hálózat, melyben az elavult közlekedésszervezési elvek konzerválódtak. A Kiskörút továbbra is átmenő jellegű közúti forgalmat bonyolít le, egyirányú soksávú kapacitív kialakítása erre alkalmassá is teszi. A belvárosi gyalogos zónát a nagykapacitású, területelvágó hatású Kiskörút egy szigetté formálja. A helyzet oldása sürgető, a közúti szempontból túldimenzionált Kiskörút olyan létesítményeket vág le a belvárosi magról, mint a Piacsarnok és Centrum áruház, valamint azok szolgáltatási és kereskedelmi környezete, a Rákóczi út közigazgatási, kulturális, vendéglátó és kiskereskedelmi egységei, a Katona József Színház, vagy éppen a Piaristák tere oktatási és szabadidős terei.

Az elmúlt évek és napjaink lakossági kérdőíves felmérései rávilágítottak arra, hogy jelentős igény mutatkozik Kecskeméten a szabadtéri közösségi terek és rekreációs célú zöldfelületek, parkok növelésére, a kerékpáros és gyalogos közlekedés feltételeinek javítására. Éppen ezért a már befejezett (Rákóczi út – Vasútkert revitalizációja, Szabadság tér és környezete) és előkészítés alatt álló projektekkel (pl. Széchenyi tér funkcióváltó hasznosítása, Katona József Színház felújítása, a Kodály Intézet fejlesztése, az átköltöztetendő Tűzoltó Laktanya tömbjének revitalizációja, a Belváros felszíni parkolásának visszaszorítása) összhangban, a gyalogos felületek bővítése – első ütemben – a Belvárostól déli és nyugati irányban, illetve északi irányban indulhat meg (169. ábra).

Hosszú ideje húzódó kérdés, a volt KTE pálya funkcióval történő feltöltése, illetve az intermodális csomópont kiépítése és környezetének rendezése (Vasútkert II. ütem), melyek újabb lehetőséget teremthetnek a nyitott közösségi terek kialakítása előtt, ezeket azonban a belvárosi közúti forgalomszervezési és parkolási intézkedéseknek is támogatniuk kell.

A Szabadság- és Kálvin téri, valamint a Kéttemplom köz területén megvalósított városrehabilitációs beavatkozás mellett, 2014-2015-től több koncepcióterv is napvilágot látott a Belváros gyalogos megközelíthetőségének fejlesztéséről, illetve annak kiterjesztéséről (pl. Széchenyi tér fejlesztése, Görögtemplom utca revitalizációja, Arany János utca közterületi fejlesztése), emellett konkrét fejlesztések is megvalósultak a volt Centrum áruház környezetének közterületi felújításával.

A Belvároson kívül is több közterület-, játszótér- és parkfejlesztés valósult meg az elmúlt 6 évben. Ennek köszönhetően 2014 és 2019 között mintegy 10,3%-kal növekedett az önkormányzati kiépített út és köztér területe Kecskeméten, amely 2019-re meghaladta az 1 millió 850 ezer m²-t.

169. ábra: Belvárosi gyalogos- és zöldfelületek kiterjesztésének lehetőségei

Forrás: Kecskeméti Városfejlesztő Kft. 2020.

A legjelentősebb beavatkozások közül ki kell emelni a Homokbánya városrész „Zöldváros” beruházását, melynek keretében a korábban elhanyagolt és alulhasznosított, több mint 1 ha-os területen létrejött egy kerékpáros élménypark, hozzá tartozó pihenő és játszóparkkal, valamint kerékpáros és gyalogos sétánnyal. Emellett a város több pontján (pl. *Katonatelep-Lombos utcai közpark komplex közterületi rehabilitációja, Mercedes-Benz Sportakadémia közterületi környezetrendezése, Vacsi köz-Guba park, Kristály tér, Pisce kút tér, Magyar népmese tematikus játszótér kialakítása a Hankovszky Zsigmond ligetben*) jelentős közterületi, park- és játszótér fejlesztési beruházások valósultak meg, több ezek közül a Kecskemét 4.0 Program keretében meghirdetett „Fogadj örökbe egy parkot” program keretében (*Temes tér, Petrovics utcai közpark, Czollner tér, Széchenyi sétány-Fürkészs játszótér*). A konkrét fejlesztéseken kívül számos városrész területeire (*Rávagy tér közterületi fejlesztése, Mária utca felújítása, Csalánosi erdő, Sás-Hínár utcai játszótér közösségi tér fejlesztés, Katona Zsigmond tér [Lombos utcai közpark] főtérré alakítása, Halasi úti hobbiknál közösség tér tervezési munkái*) készültek el közterületi, kertépítészeti és környezetrendezési koncepciótervek, illetve tervdokumentációk.

A gyalogos közlekedés fejlesztése fontos a város számára, nem csak a gépjárműforgalom visszaszorítása, a mozgássérültek, vagy a kismamák akadálymentes közlekedésének biztosítása, hanem a tömegesen jelentkező lakossági igények miatt is, melyek felhívják a figyelmet a környezet- és klímavédelmi vonatkozásokra is. Sajnos 2014 és 2019 között a városban jelentős mértékben növekedett egyes légszennyező anyagok (pl. PM₁₀ és NO_x) határérték túllépéseinek száma, melynek csökkentésében jelentős szerepet játszhatnak a zöldfelületi fejlesztések, melyek elindítása időszerűvé vált Kecskeméten.

1.15.5. Parkolás

Kecskemét alapvető öröksége és évtizedek óta **feszítő városszerkezeti problémája a mezővárosi múltból fakadó egyközpontúság**. Hasonló nagyságú városokhoz képest igen szűk területen belül, túlzott mértékben összpontosulnak a nagyvárosi funkciók (hivatalok, közintézmények, kiskereskedelem, szolgáltatás, szabadterei programok, stb.). A különböző tevékenységek ilyen kis területen történő sűrűsödésének egyenes velejárója lett a városközpontot terhelő – s az utóbbi évtizedben egyre nagyobbá váló – gépjárműforgalom, s a romló belvárosi parkolási körülmények.

A városi szintű parkolási helyzetet tovább bonyolítja, hogy 2011 és 2019 között, a kedvező gazdasági helyzetnek, illetve az általános jólétnek köszönhetően, a Kecskeméten regisztrált **személygépjárművek száma 32%-kal növekedett** (2019-ben 52.686 db), továbbá a Kecskemétre bejáró napi ingázók száma is jelentős mértékben emelkedett (a 2011-ben regisztrált ~14.000 főről, a napjainkban becsült ~20.000 főre), ami a belváros, az iparterületek és a sűrűn lakott lakótelepek esetében jelent új parkolással kapcsolatos kihívásokat (pl. szűkülő parkolókapacitás, zöldfelületek terhére kialakított felszíni parkolók, zöldfelületeken történő parkolás, hiányzó városszéli P+R parkolók).

Bár az elmúlt években az autók száma jelentős mértékben bővült Kecskeméten, ezt a növekedést nem tudta követni a parkolási infrastruktúra fejlesztése. Néhány lokális beruházáson (pl. Intelligens parkolá irányítási rendszer kiépítése a Kálvin téren és a Lordok passzázs előtti parkolómezőben, Benkó Zoltán Szabadidőközpont Nyíri úti bejárata előtt kialakított parkolók, Homokbányai közterület fejlesztések) kívül jelentősebb beavatkozások egyelőre nem történtek a településen.

Figyelembe véve a város fejlődőképességét és a gépjárművek számának ilyen mértékű növekedését, a jelzett tendenciák felvetik a szükségességét egy **új** – közlekedésfejlesztési koncepcióhoz kapcsolódó – **városi parkolási struktúra** kialakításának, melynek központi elemei a **parkolóházak, a mélyparkolók, a városszéli P+R rendszerek, valamint a helyi közösségi közlekedés** fejlesztése, illetve a belvárosi **felszíni parkolás visszaszorítására** tett erőfeszítések (pl. szabályozási és díjfizetési kérdések áttekintése) lennének.

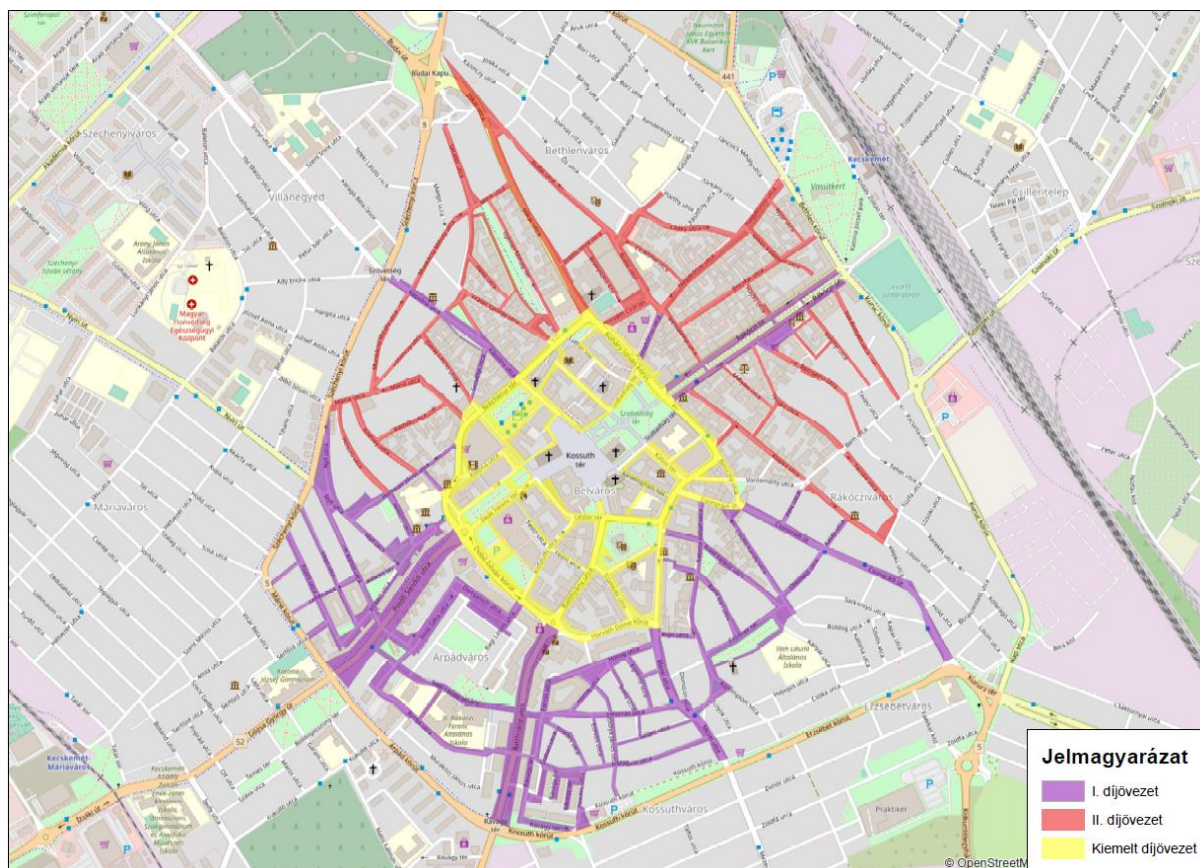
A kecskeméti közlekedésfejlesztési és köztér rehabilitációk (pl. Intermodális központ kialakítása, Noszlopy Gáspár Park fejlesztése, Széchenyi tér rehabilitációja, városszéli P+R parkolók az elővárosi közlekedési rendszer fejlesztéséhez kapcsolódóan) elhúzóásával, valamint egyes ingatlanfejlesztések elmaradásával (pl. a volt KTE pálya területén tervezett kereskedelmi létesítmény megépítése), nem tudtak megépülni a tervezett városi parkolók. Ezen a helyzeten némileg segíthet, hogy elindult a Megyei Kórházhoz kapcsolódó parkolóház építés (385+32 új parkoló kialakítása), amely az intézmény egyre növekvő parkolási igényeit igyekszik kielégíteni.

Érdeemes külön is foglalkozni a **belvárosi parkolás** helyzetével, amely az elmúlt években **egyre kevésbé tudta/tudja kielégíteni a növekvő társadalmi igényeket**. Ez részben a funkciók belvárosi térbeli koncentrációjából, ezzel párhuzamosan a munkahelyek jelentős számából²⁹, a belváros átépüléséből és a lakóegységek, illetve személygépjárművek növekvő számából, valamint helyi jellegzetességekből (a belvárosi lakáshoz ugyan tartozik telken belüli parkoló, de azt nem vásárolja meg a lakástulajdonos) adódik.

Kecskemét Megyei Jogú Város közigazgatási területén a **fizető várakozási (parkolási) területekre vonatkozó rendelkezéseket** Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének „a díjfizetési kötelezettség alá tartozó várakozási területeken a közúti járművel történő várakozási közszolgáltatásokról és a várakozóhelyek rendeltetésétől eltérő használatáról” szóló 8/2016. (IV. 28.) önkormányzati rendelete tartalmazza. A rendelet hatálya Kecskemét Megyei Jogú Város közigazgatási területén, a rendelet 1. mellékletében megjelölt díjfizetési kötelezettség alá tartozó várakozási területekre és a díjfizetési kötelezettséggel érintett várakozási területekre terjed ki (170. ábra).

170. ábra: Kecskemét parkolási övezetei

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás 2020.

²⁹ Az OPTEN 2019 adatbázisa alapján, a kecskeméti székhelyű, működő gazdasági társaságok mintegy 12.600 munkahelyet működtetnek a Nagykörúton belül, ehhez adódnak még a szolgáltatás és kiskereskedelmi szférába tartozó nem kecskeméti székhelyű vállalkozásoknál (pl. Posta, távközlési szolgáltatók, kiskereskedelmi üzletek), valamint a hivatalokban, az iskolákban, a kulturális, egyházi és civil szervezeteknél dolgozók.

A fizető-várakozóhelyek üzemeltetését 2015. július 1-től Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata ellenőrzése alá tartozó Kecskeméti Városrendészet látja el. A fizető-várakozóhelyek a városban 2 díjövezeti besorolásban (I. díjövezet, II. díjövezet) 4 zónában vehetők igénybe.

A Nagykörúton belül és annak közvetlen szomszédságában (pl. Rávagy tér) található 155 utcában, több mint 6.500 nyilvántartott parkolóhely közül, 121 utca mintegy 5.700 várakozóhelye fizetési kötelezettséggel terhelt. A Nagykörúton belül mindössze 30 utca nem fizetős, s további 4 utca csak részben érintett parkolási díj fizetéssel. A fizetős parkolóhelyek üzemeltetése jegykiadó automatával, átalánydíjas bérlettel és mobiltelefonos díjfizetési rendszer használatával történik.

1.16. Közművesítés

Kecskemét számára az elmúlt évtizedekben az egyik legnagyobb kihívást a **közműhálózat, közműellátottság** – a város fejlődésével lépést tartó – fejlesztése jelentette. A közmű- és infrastrukturális ellátottság tekintetében Kecskemét a megyei jogú városok körében az utolsó helyek egyikét foglalta el egészen a 2000-es évek elejéig. Az 1990-es évek végétől elinduló fejlesztéseknek, majd a 2000-es évek középső, illetve második felében lezajlott ISPA programok („Kecskemét Város Agglomeráció Szennyvízelvezetési és Tisztítási Rendszerének Fejlesztése”) keretében megvalósított fejlesztéseknek köszönhetően, jelentős változások következtek be az ellátottsági mutatók tekintetében, így Kecskemét a leszakadó városok csoportjából a felzárkózók körébe került (49. táblázat).

49. táblázat: *Kecskemét közmű-ellátottsági mutatóinak változása a megyei jogú városok összevetésében*

Megnevezés	Kecskemét			Békéscsaba			Szeged			Hódmezővásárhely		
	2008	2014	2018	2008	2014	2018	2008	2014	2018	2008	2014	2018
<i>Közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (%)</i>	n.a.	95,6	98,6	94,5	93,4	94,1	99,1	97,3	99,6	94,6	98,7	99,4
<i>Közüzemi szennyvízgyűjtő hálózatba bekapcsolt lakások aránya (%)</i>	68,3	68,4	70,9	53,7	86,4	88,5	97,7	92,5	94,1	82,3	87,8	91,1
<i>Vezetékes gázzal fűtött lakások aránya (%)</i>	87,8	82,6	82,2	98,3	88,4	88,2	n.a.	94,5	93,4	87,2	81,7	81,7

Forrás: KSH 2020

A később részletezendő abszolút számok tekintetében is szemmel látható Kecskemét fejlődése, ugyanakkor a város infrastrukturális lemaradása (különösen a csatornázottság és az ebből adódó közműolló tekintetében) olyan nagy volt, hogy a 2005-2010 között jelentősen javuló csatornázottsági adatok ellenére a település – több mutató esetében is – még mindig elmaradt a megyei jogú városok átlagától, azonban érzékelhető a jó mutatókkal rendelkező megyei jogú városok sorához történő fokozatos felzárkózás.

1.16.1. Víziközművek

A város lakónépességének száma az elmúlt évtized folyamán a 2010 évi csúcs, majd néhány évnyi ingadozás után 2013 óta folyamatosan enyhén csökken, ugyanakkor a lakásállomány folyamatos növekedése figyelhető meg, melyek döntően a központi belterület szélén, az egyéb belterületeken, illetve külterületen épültek, amely jelentős igényt fogalmazott meg a víziközmű hálózatok fejlesztésével kapcsolatban is (50. táblázat).

50. táblázat: Kecskemét víziközmű ellátottságának változása (2000, 2008, 2014-2018)

Megnevezés	2000	2008	2014	2015	2016	2017	2018
Általános adatok							
Lakónépesség az év végén (fő)	107.615	111.428	111.836	111.724	110.813	110.638	110.687
Lakásállomány az év végén (db)	43.443	46.329	50.272	50.337	50.415	50.588	51.029
Víziközmű ellátás							
Közüzemi ivóvízvezeték hálózat hossza (km)	347,5	594,3	633,6	630,0	630,0	606,6	608,2
Ivóvízhálózatba bekapcsolt lakások száma (db)	38.888	46.329	48.048	48.162	48.694	49.382	50.330
Év közben a vízhálózatba bekapcsolt lakás (db)	627	294	291	119	539	688	948
Háztartásoknak szolgáltatott víz (1000 m ³)	3476,0	3664,7	3482,5	3592,6	3588,3	3650,7	3715,1
Összes szolgáltatott víz (1000 m ³)	6244,8	5772,2	5728,1	5931,1	5910,9	6094,3	6021,5
Szennyvízelvezetés							
Közüzemi szennyvízgyűjtő hálózat hossza (km)	135,0	340,1	388,5	388,8	400,2	402,3	404,8
Szennyvízgyűjtő hálózatba bekapcs. lakás (db)	21.599	31.641	34.369	34.487	35.210	35.601	36.178
Év közben a hálózatba bekapcsolt lakás (db)	204	5462	123	125	723	391	577
Szennyvízgyűjtő hálózatra kötött lakás (%)	49,7	68,3	68,4	68,5	69,8	70,4	70,9
Háztartásokból elvezetett szennyvíz (1000 m ³)	2378,7	2956,2	2985,0	3066,8	3045,0	3060,4	3104,3
Összes elvezetett szennyvíz (1000 m ³)	6670,7	6253,4	7138,9	7398,3	7185,7	6830,7	7116,2
Tisztítás nélkül elvezetett szennyvíz (1000 m ³)	555,5	52,2	-	-	-	-	-
A szállított folyékony hulladék (1000 m ³)	-	26,3	20,3	23,8	27,7	33,6	27,7
1 km közüzemi vízhálózatra jutó közüzemi szennyvízcsatorna hálózat (m)	388,5	572,3	613,2	617,1	635,2	663,2	665,6

Forrás: KSH 2020

A **közüzemi ivóvízvezeték hálózat** hossza 2000-2014 között 286,1 km-el bővült. Ezen belül az igen jelentős hálózat bővülés 2002 és 2004 között következett be, amikor 120,8, illetve 79,4 km gerinchálózat épület 1-1 év alatt. A töretlen fejlesztésben nagy szerepet játszott a lakossági kezdeményezések önkormányzati támogatása, illetve az országban elsőként létrejött Víziközmű Társulat. Ennek köszönhetően 14 év alatt a vízvezeték hálózatba bekapcsolt lakások száma közel 24%-kal bővült, így 2008 óta a város beépítésre szánt területe lakásállományának 100 %-ban tudják biztosítani a vezetékes ivóvizet.

2014 óta számottevő hálózatbővítés nem történt, mintegy 10 km új gerincvízvezeték épült döntően lakóterület bővülésekhez kapcsolódóan a központi belterület szélén, illetve

Kadafalva, Hetényegyháza, Katonatelep területén. Ezen időszakban épültek továbbá 2016-ban az SMR gyár, míg 2017-ben az ElringKlinger Hungary Kft. déli iparterületen megvalósult ipari beruházásainak vízellátó vezetékai is. Ezen időszakban elsősorban vízhálózat-rekonstrukciós munkák (szerelvény cserék és a belterületen 17.836 fm, jellemzően NA 80 és NA 125 azbesztcement vezetékszakas kiváltása) valósultak meg.

Mindezek a beavatkozások az ellátásbiztonság növelése és a vízveszteségek csökkentése és a szolgáltatott ivóvíz minőségének javítása érdekében történtek.

Az ellátottsági szint javítása mellett az utóbbi években nagyrészt – a későbbiekben részletezendő – vízminőség javítást célzó technológiai fejlesztések valósultak meg a városban.

A közüzemi szennyvízcsatorna hálózat fejlesztések 2003-2008 között még nagyobb arányúak voltak mind a gerincevezeték építések, mind pedig a közcsatornára történő lakossági rákötések területén. Ennek során az ISPA program keretében mintegy 130 km szennyvízgyűjtő hálózat és mintegy 70 km bekötővezeték épült ezen időszakban. Ezzel a 2002. év végi 140,5 km hálózat hossza közel 2,5-szeresére növekedett.

A vezeték-hálózat hossza 2018-ra a 2014 évi adatokhoz képest csak 16,3 km-el nőtt. A teljes hálózat 2018-ban a hivatalos KSH statisztikák szerint 404,8 km volt. Közüzemi szennyvízcsatornával ellátottak a beépítésre szánt területek, továbbá az azokhoz közeli sűrű tanyás beépítésű beépítésre nem szánt területek kis része is.

A szennyvízcsatorna hálózatra történő lakossági rákötések aránya 2000 és 2018 között 49,7 %-ról 70,9 %-ra bővült, ami több mint 14.500 új rákötést jelentett (csak 2008-ban mintegy 5.462-t).

A csatornázottság növekedésének köszönhetően folyamatosan csökkent és 2014-re meg is szűnt a tisztítatlanul elvezetett szennyvíz mennyisége (2000-ben még 555,5 ezer m³ volt), amely kedvező változásnak tekinthető a talaj és a felszín alatti vizek terhelésének szempontjából.

A szolgáltatott vízmennyiséghez hasonlóan az elvezetett szennyvízmennyiség sem változott számottevően az utóbbi években, amely a növekvő hálózathossz és rákötési arány miatt, folyamatos csekély vízfelhasználás és szennyvízmennyiség csökkenést jelent.

Az 1 km közüzemi vízhálózatra jutó közüzemi szennyvízcsatorna hálózat hossza a jelentős fejlesztéseknek köszönhetően a 2000 évi 388,5 m-hez képest 2018-ra 665,6 m-re, azaz több mint 71%-kal javult.

A vízellátáshoz képest alacsony szennyvízcsatorna ellátottsági % a nagy külterületi lakos számból adódik, ahol szennyvízcsatorna hálózat nem üzemel. (Szennyvízcsatorna csak a beépítésre szánt – nagy laksűrűségű – területeken épült.)

A vezetékessel ellátott lakások számát és annak növekedését összevetve a közüzemi közcsatorna-hálózatba bekapcsolt lakások számával és annak növekedésével megállapítható,

hogy a vízellátás bővülését gyakorlatilag követte a szennyvízcsatorna ellátottság bővülése az elmúlt 5 évben, azaz a másodlagos közműolló gyakorlatilag nem változott.

A vízvezeték hálózat hosszának növekedését összevetve a szennyvízcsatorna hálózat hosszának növekedésével megállapítható, hogy a vízvezeték hálózat bővülését gyakorlatilag követte a szennyvízcsatorna hálózat bővülése az elmúlt 5 évben, azaz az elsődleges közműolló, azaz az 1 km ivóvízvezeték-hálózatra jutó szennyvízcsatorna hálózat hossza ugyancsak érdemben nem változott.

Mind a vízellátás, mind a szennyvízelvezetés vonatkozásában 2014-2018 között folyamatos volt a fogyasztói igények felülvizsgálata, melyek beépítésre kerültek - többek között - a "Gördülő Fejlesztési Terv"-be, ahol a források rendelkezésre állásának függvényében történtek meg, illetve történnék a hálózatbővítések.

Bővült, illetve átépítésre került az elmúlt évtizedben a központi belterület **csapadékvíz elvezető hálózata** is, döntően néhány főgyűjtő szakasz át-, illetve kiépítésével (CS 3-0-0 csapadékcatorna főgyűjtő), melynek nagy jelentősége van a belterületi csapadékvíz elvezető hálózatok fejlesztésében (CS 2-0-0, CS 5-0-0) is, illetve egyes csapadékvíz elvezetési problémával érintett területeken (pl. Máriaváros, Rákócziváros), illetve nyílt szikkasztó árkok létesültek, és kerültek felújításra. 2014 óta számottevő hálózatbővítés, felújítás nem történt, zömében útépítési és mélyépítési beruházásokhoz kapcsolódó csatorna felújítások történtek (Batthyány u., Szabadság tér, Kuruc krt.-Bem u. kereszteződés, Kálvin tér).

A városban zárt csapadékvíz-csatorna hálózat csak a központi belterület sűrű beépítésű területein (a közigazgatási terület mintegy 6 %-án) üzemel. A csapadékvíz-gazdálkodás jövőbeli irányait a klímaváltozásra való felkészülés, valamint az unió által támogatni kívánt zöld/kék infrastrukturális fejlesztések elvei foglalják keretbe az 1.16.1.3. fejezetben részletezettek szerint.

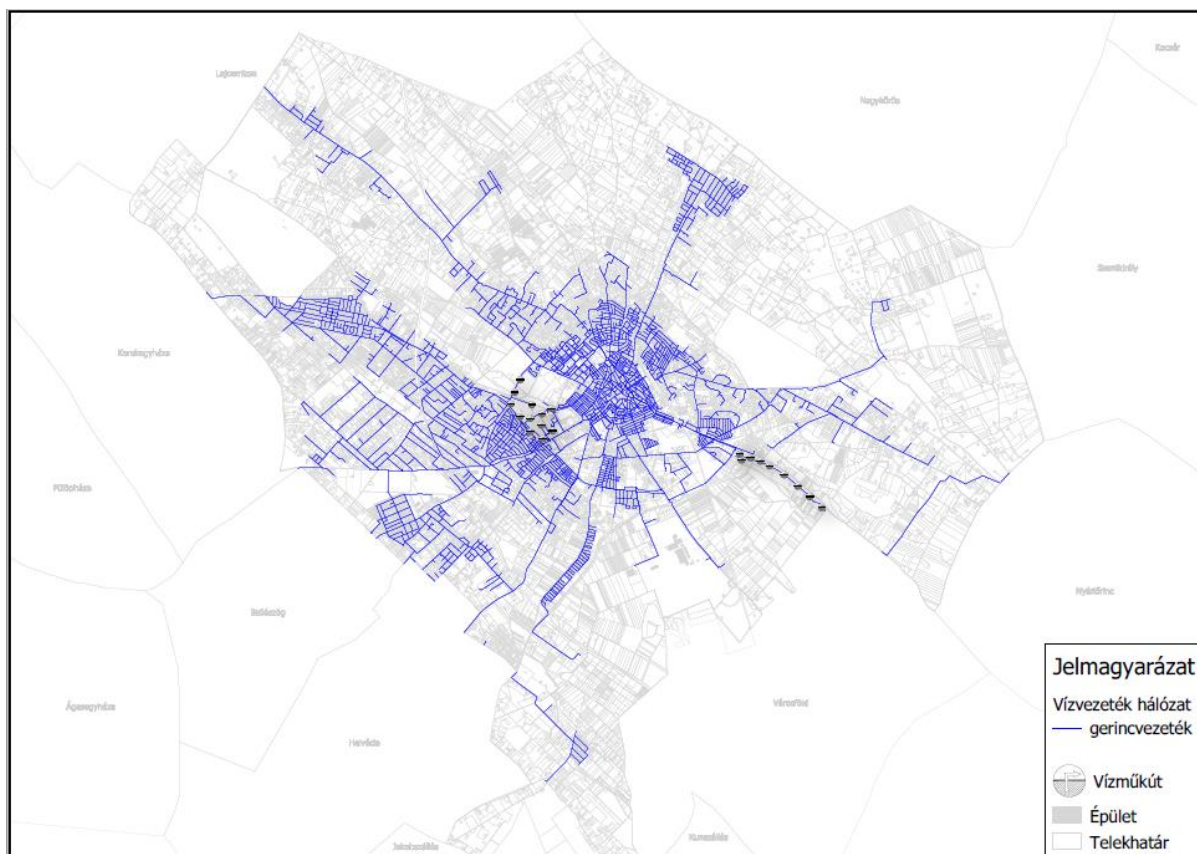
1.16.1.1. Vizgazdálkodás és vízellátás (ivó-, ipari-, tűzi-, öntözővíz, termákvíz hasznosítás)

Közműves vízellátás

Kecskemét vízellátása a város vízbázisának mélyfúrású kútjairól 2 db vízmű telepen keresztül biztosított. Kecskemétről vízátadás történik Ballószög és Helvécia településekre, valamint ágvezetéseken jut el a víz a külső településrészekre (Katonatelep, Kadafalva, Méntelek, Kossuth és Törekvés Tsz lakótelepek, Hetényegyháza, Matkó, Borbás).

A vízellátó rendszer üzemeltetője a BÁCSVÍZ Zrt. A társaság, illetve jogelődje az Észak-Bács-Kiskun Megyei Vízmű Vállalat 1950 óta végez közműves ivóvíz- és csatornaszolgáltatást. A Zrt. jelenleg több mint 50 településen nyújt közműves ivóvíz-szolgáltatást, Bács-Kiskun megyén kívül Szolnok és Pest megye D-i részének néhány településén is.

A város vízvezeték hálózatát a 171. ábra mutatja.

171. ábra: A város vízvezeték hálózata

Forrás: Az e-közmű rendszer adatbázisa, BÁCSVÍZ Zrt.

A város és kapcsolt település-településrészek vízellátása 2 db vízmű telepről történik:

I. sz. telep: A cég székhelye mellett található az Izsáki út – Vízmű u. – III. Béla krt. közötti területen (10214/15 hrsz.).

Kapacitása: 16.500 m³/nap.

II. sz. telep: A Műkertváros DK – i részén a Csongrádi út mellett található (0753 hrsz.).

Kapacitása: 24.000 m³/nap.

A III. sz. telep Nyárlőrinc közigazgatási területén található a 44. sz. főút mellett, a korábbi évtizedek tervezett fejlesztéseinek és vízigényeinek okán épült, azonban Kecskemétre víztermelés innen nem történik, jelenleg 1 kútcsoporttal üzemel és Nyárlőrinc község vízellátását biztosítja. Szükség esetén bekapcsolható Kecskemét vízellátásába a II. sz. telepen keresztül.

Maximális napi termelés 2018-ban I. + II. vízmű: 11.805 + 16.856 = 28.661 m³/nap

Az éves lekötött vízigény: 8.200.000 m³/év

Az I. és II. telep jelenlegi összes víztermelő kapacitása mintegy kétszerese a fogyasztásnak, amely kellő tartalékot biztosít az esetleges üzemzavarok kezelésére.

A beépítésre szánt területeken az ellátottság néhány éve gyakorlatilag elérte a 100 %-ot.

A teljes vízfogyasztásból a lakossági mintegy 60-62 %-t tett ki az utóbbi években. Az értékesített vízmennyiség 2010 óta folyamatos enyhe növekedést mutat gyakorlatilag minden szektorban, mely az ipar esetében köszönhető a Mercedes gyár 2012. évi termelés indulásának, valamint a hozzá kapcsolódó beszállítói telephelyek bővülésének, míg a lakossági vízfogyasztás esetében a csökkenő lakónépesség ellenére a javuló anyagi helyzetnek.

Az 1 főre jutó ivóvíz felhasználás az utóbbi években Kecskemét területén 85-92 l/fő/nap között volt, enyhe növekedést mutat.

A kecskeméti vízmű termelési adatai (I. és II. telep összesen) az utóbbi 5 évben 7037 ezer, illetve 8411 ezer m³/év között változott, enyhe növekedést mutat. A víztermelés egy éven belül viszonylag folyamatos.

A termelés és az értékesítés különbsége a vízveszteség (víztisztító telepi, hálózati, stb.), mely az ütemezett tisztító telepi és hálózati fejlesztéseknek köszönhetően csökkenő mértékű.

Kecskemét legjelentősebb ipari, közületi és egyéb fogyasztói:

Kecskeméti Termostar Kft., Gallfood Pulykafeldolgozó Kft., Mercedes-Benz Manufacturing Hungary Kft., BKKM Kórház, Univer-Product Zrt., FBZ Investment Kft., Neumann János Egyetem, STI Nyomda Kft., MÁV Zrt., Egészségügyi és Szociális Intézmények Igazgatósága, Büntetés-végrehajtási Intézet, Hófehér Kft., Honvédelmi Minisztérium Elektronikai, Logisztikai és Vagyonkezelő Zrt.

Ezen fogyasztóknak 2014-2018 között értékesített vízmennyiségekről nem rendelkezünk adatokkal.

A vízbeszerzés létesítményei:

Kecskemét, valamint kapcsolódó településrészeinek, továbbá Ballószög és Helvécia településeknek a vízellátása a 2 db vízmű telepen lévő összesen 49 db mélyfúrású kútból történik, melyek döntően a 200-300 m közötti mélységközben található vízadó rétegekre (mélységi rétegvizek) települtek, azonban található közöttük 450 m mély kút is.

A két telepen összesen üzemelő kutak száma 36 db, melyek közül 6 db csak időszakosan üzemel.

Az I. sz. telepen 23 db kút található, melyből 5 db üzemen kívüli

A II. sz. telepen 26 db kút található, melyből 7 db üzemen kívüli

A vízbázis fejlesztésének tervezéséről nincs tudomásunk.

Mindkét vízmű telepre érkező nyersvíz általában a hatályos többször módosított 201/2001. (X. 25.) Korm. rendeletben meghatározott határérték feletti ammóniumion- (0,5 mg/l), vas- (0,2 mg/l) és mangán (0,05 mg/l) tartalmú, emiatt vízkezelést igényel.

A vízkezelés létesítményei:

A nyersvíz minősége miatt mindkét vízmű telepen üzemel vízkezelő technológia, melyek felépítése és üzemelése is hasonló egymáshoz: gáztalanítás, vas-, mangán-, arzén-, ammóniummentesítés, fertőtlenítés klórozással.

A kezelt víz a szűrőkről klórozást követően a tisztított víz tárolókba kerül, ahonnan nyomásfokozó szivattyúk segítségével jut a magas tározóba.

A telepek kihasználtsága kb. 50 %-s, így a vízellátó rendszer (vízbázis, illetve vízmű) szabad kapacitással rendelkezik, vízigény növekedést ki tud elégíteni.

A szolgáltatott ivóvíz minőségi paramétereit az üzemeltető akkreditált laboratóriuma rendszeresen ellenőrzi. Az ivóvíz minősége a jelenleg hatályos jogszabály előírásainak minden tekintetben (kémiai és bakteriológiai szempontból) 100 %-ban megfelel.

Kecskemét vízellátó rendszerében az egyes kutak vizének keverésével, illetve a magasabb arzéntartalmú kutakból történő kisebb víztermeléssel érik el (a vízkezelés mellett), hogy az arzéntartalom határérték alatt legyen a szolgáltatott ivóvízben.

A vízelosztó hálózat létesítményei:

A város vízvezeték hálózatának hossza (bekötővezetékek nélkül) 2018-ban mintegy 608 km, melyből mintegy 31 % az azbesztcement (ac), közel 49 % a műanyag (KM-PVC, KPE), több mint 19 % a horganyzott acél (hg) és 1 % alatti az egyéb (öv, göv) csövek aránya.

A folyamatos hálózat korszerűsítéseknek köszönhetően csökkent az ac, illetve nőtt a műanyag és a göv (gömbgrafitos öntöttvas) csövek aránya a hálózatban.

Vezetékes vízzel ellátottak a beépítésre szánt területek, továbbá az azokhoz közeli sűrű tanyás beépítésű beépítésre nem szánt területek jó része is.

A hálózati nyomást és a tűzvíz-igényt az Ipoly u.-ban (2214/4 hrsz.) található 3000 m³ térfogatú víztorony, valamint a két vízmű telepen üzemelő 8+2 tartalék szivattyú biztosítja.

Emellett a vízellátó rendszerben a vízmű telepeken 6 db térszíni tározó is található 10.000 m³ térfogattal, melyből jelenleg 2 db (3000 m³) a II. sz. vízmű telepen nem üzemel.

A város vízellátását biztosító két vízmű telep üzeme teljes körűen automatizált. A vezérlés alapja a 3.000 m³-es víztorony szintje, melyet a telepek közötti részarányának megfelelően szivattyúk tartanak az elmúlt évtized fogyasztói szokásainak megfelelően meghatározott, 24 órás kiegyenlítődesű jellegsávban.

Az ivó-, ipari, illetve tűzvíz-, valamint öntözővíz ellátás a vezetékes vízhálózatról biztosított és a későbbiekben is biztosítható.

Ivóvízminőség-javítás (2014-2018 között megvalósult beruházások, fejlesztések):

A Dél-Alföldi regionális Ivóvízminőség-javító Program megvalósítására létrehozott „Kék-víz” Észak-Bács-Kiskun Megyei Ivóvízminőség-javító Önkormányzati Társulás keretében Kecskeméten az alábbi fejlesztések valósultak meg 2015 őszéig, illetve azt követően:

- 5 db kút szűrőcserés felújítása és a kapcsolódó építmények és gépészeti szerelvények rekonstrukciója;
- Vízelkezési technológia fejlesztése (légkiválasztó tartályok beépítése, szűrőtartályok és -töltetek cseréje), gépészeti szerelvények rekonstrukciója;
- 2 db kút szűrőcserés felújítása és 2 db kút melléfúrásos felújítása, valamint 6 db rossz műszaki állapotú kút megszüntetése eltömedékeléssel;
- Klór-dioxidos fertőtlenítés (BelloZon) kiépítése mindkét vízmű telepen;
- Az I. sz. telep $2 \times 1.500 \text{ m}^3$ térfogú térszíni tároló belső bevonatrendszerének felújítása;
- Vízhalozat-rekonstrukciós munkák (tűzcsap- és tolózárcserék, gerinc- és bekötő-vezetékek kiváltása).

Vízbázis védelem

Üzemelő vízbázis:

Kecskemét, I. és II. sz. vízmű telep kútjainak védőterülete, védőidoma a 35600/2919-13/2016.ált. számú határozattal került kijelölésre.

Az engedély 2027. augusztus 31-ig érvényes.

Az engedély határozatban foglaltak szerint az AQUIFER Kft. (1041 Budapest, Károlyi István u. 21-23. A ép. I/8.) modellezési vizsgálatainak eredményeként Kecskemét I. sz. víz bázisának 21 db kútja és II. sz. víz bázisának 26 db kútja védőterületének belső védőövezete került kijelölésre.

A vizsgálatokról készült dokumentációban foglaltak szerint: „A kecskeméti vízmű termelő kútjai hosszú távon felszíni szennyeződésekkel szemben védett ivóvíz termelésére alkalmasak. A kutaknak a 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet előírásainak értelmében felszíni védőterülete nincs, így különösebb biztonságba helyezési intézkedésekre nincs szükség.”

A vízmű kutak 5 és 50 éves elérési idejű áramvonalai nem érik el a felszín, tehát csak rétegbeli védőidom (a felszín alatti térben lehatárolható térrész) kijelölése szükséges. Az 5 éves elérési idejű hidrogeológiai „A” és az 50 éves elérési idejű hidrogeológiai „B” védőidom legmagasabb pontjai a felszín alatt az I. sz. vízműtelep kútjai esetében -96 m-re, míg a II. sz. vízműtelep kútjai esetében -123 m-re, a legmélyebb pontjai a felszín alatt pedig az I. sz. vízműtelep kútjai esetében -261 m-re, míg a II. sz. vízműtelep kútjai esetében -425 m-re találhatóak.

A 16/2016. (V. 12.) BM rendelet szerint ha az igénybe vett vízkészletből kitermelt vízben mért trícium koncentráció kisebb mint 0,06 Bq/l (0,5 TU), akkor az *védtet felszín alatti vízbázisra telepített vízkivételi műnek számít.*

A keckskeméti vízmű területek kútjainak trícium vizsgálatát elvégezték és az eredmények szerint minden esetben a trícium koncentráció 0,06 Bq/l alatti volt, vagyis Keckskemét vízbázisain található kutak összessége mindegyik esetben védtet felszín alatti vízkivételi műnek számít ezen vizsgálatok szerint is, melyek a fentebbi modellezés eredményeit is alátámasztják.

Az ivóvíztermelő kutak *belső védőövezete (közegészségügyi védőterülete)* minden esetben kialakított. A kutaktól min. 10 m-es távolságban húzódik a kerítés. Továbbá ezen területek körül minden esetben vízmű (véd)területek találhatóak. A védőterületek gondozása, karbantartása megoldott, nem történik rajtuk vízkészletet veszélyeztető (pl.: mezőgazdasági) tevékenység – az üzemeltető adatszolgáltatása szerint. Az 50 éves elérési időhöz tartozó *hidrogeológiai "B" védőövezet rétegbeli védőidoma függőleges vetületének* felszíni metszete az I. sz. vízműtelep esetében egy ~4,2-4,3 km átmérőjű szabálytalan kör, míg a II. sz. vízműtelep esetében egy ~6 km hosszú és ~2 km széles ÉNy-DK – i irányú ovális alak.

A vízbázis kijelölt védőterületei és a védőidomok függőleges vetülete, valamint az ezek védelmére vonatkozó előírások beépítésre kerültek a településrendezési eszközökbe.

Távlati vízbázis:

Keckskemét közigazgatási területét távlati ivóvízbázis kijelölés, valamint az ehhez kapcsolódó védőterületek nem érintik.

Egyedi kutas vízellátás

A vezetékes vízzel el nem látott (Keckskemét lakosságának kevesebb mint 1%-át érintő) külterületi ingatlanokon *a vízellátás egyedi kutakból történik*, ahol jelentős problémát okoz ezen lakosság megfelelő minőségű ivóvízellátása, ugyanis az egyedi kutak vízminősége sok esetben nem ismert, illetve a kis mélységű kutak valószínűsíthetően több komponens tekintetében kifogásolhatóak, illetve nem ivóvíz minőségűek. A vezetékes vízzel el nem látott külterületi lakosság megfelelő minőségű ivóvízellátását biztosítani szükséges.

Öntözővíz igény a vezetékes vízen kívül – a felszín alatti vizek közül – csak a talajvízből elégíthető ki a VITUKI ajánlásai szerint az öntözött növénykultúra víznormája alapján a meghatározott vízkontingensen belül. A Keckskemét közigazgatási területén kitermelhető talajvíz kontingens (mintegy 20 éve) 528.000 m³/év. A kitermelhető talajvíz kontingens lekötési aránya az utóbbi 5 évben 41-60 % között változott, mely a korábbi évek arányaihoz képest növekedés (az 1.17.2. fejezetben részletezettek szerint).

A fentiek oka, hogy a Kiskunsági löszös hát ezen részén a talajvízszint süllyedési problémák miatt a nem ivóvízellátásra történő hidegvíz feltárás, felhasználás az OVF utasítása alapján korlátozás alá esik. Ennek értelmében ilyen célra (pl.: öntözés) csak maximum 30 m mélységű kutak létesíthetők (az első vízzáró réteg feletti vízkészlet igénybevételével) korlátozott számban és korlátozott időtartammal.

Jelentősebb – felszín alatti vízbázisra települt – öntözőtelepek, öntözött területek a város közigazgatási területén nem találhatóak. 1988-tól 1995-ig a Kecskeméti Főiskola Kertészeti Főiskolai Kara Tangazdaságának a területén Kisfáiban 110 ha-s öntözőtelep üzemelt 520.000 m³/év lekötött vízkontingenssel, majd 1995 után a lekötött vízkontingens 38.000 m³/év-re csökkent.

Termásvíz hasznosítás

A város termáلكútjaiból döntően fürdési, illetve gyógyászati célú termásvíz hasznosítás történik.

A *Kecskeméti Sportuszoda* területén található *B-783 OKK számú, 1000 m talpmélységű termáلكút* az uszoda bezárásáig (2010-ig) az uszoda termálmédencéinek fürdővíz igényét biztosította, valamint a tervek szerint a Csabay Géza krt. 10211/1 hrsz. alatt megépült *Versenyuszoda* és *Élményfürdő* termásvízigenyét biztosította volna, itt azonban új termáلكutat fúrtak, így a B-783 jelű kút jelenleg nem üzemel.

A kút vízminőségének minősítése a Vízkutató Vízkémia Kft. dokumentációja alapján:

„Kecskemét, Sportuszoda, B-783 jelű, 1000 m talpmélységű termáلكút vize sok oldott ásványi anyagot tartalmazó, nátrium-hidrogén-karbonátos-kloridos jellegű, igen lágy, jodidos fluoridos termásvíz, melynek jelentős a bromid tartalma. A víz a természetes gyógytényezőkről szóló 74/1999. (XII.25.) EüM rendelet 2. sz. melléklet az „Elismert természetes ásványvíz jellemzői” 1. pont követelményei alapján „külsőleg történő felhasználásban” (fürdővízként) ásványvíznek minősül.

A *Széktői Strand (Kecskeméti Élményfürdő és Csúszdapark)* termásvíz igényét a 2002-ben fúrt *K-932 OKK számú 971 m talpmélységű termáلكútból* biztosítják gáztalanítást követően. A kút a 10988 hrsz.-ú ingatlanon található. A kút üzemi vízhozama 450 l/p, vízhőmérséklete 47,0 °C, az éves lekötött vízmennyiség megközelíti a 75 ezer m³/év mennyiséget.

A vízfelhasználás idényjellegű, május 1-től augusztus 31-ig terjed. A kút vize minősített gyógyvíz.

A *Kecskeméti Versenyuszoda és Élményfürdő* termásvíz ellátása a 10211/1 hrsz.-ú ingatlanon 2011-ben fúrt *K-971 OKK számú 1001 m talpmélységű termáلكútból* történik gáztalanítást követően. A kút üzemi vízhozama 500 l/p, vízhőmérséklete 46,8 °C, az éves lekötött vízmennyiség megközelíti a 185 ezer m³/év mennyiséget. A kút vize minősített gyógyvíz.

A K-932 és a K-971 termáلكút összekötésre került termásvíz vezetékkel.

Mindhárom kút ugyanarra a hévíztároló homokos összletre települt. A kutak vizének kémiai jellege azonos, gyógyhatásaik hasonlóak.

A kutakból nyert víz megkapta a forgatás alóli mentességet többek között gyógyvízzé minősítésük miatt, így az ezen kutakból nyert vízzel töltött termálvizes medencék töltő-ürítő rendszerben üzemeltethetők.

A termál kutak vízbázisa nem sérülékeny és földtanilag védettnek tekinthető, jelenleg szennyeződése nem tapasztalható. Ezen kutak védőidom, védőterület kijelölése nem történt meg.

A kutak és a fürdők üzemeltetője 2008 augusztusa óta a Hírös Sport Nonprofit Kft. (6000 Kecskemét, Olimpia u. 1/a.).

1.16.1.2. Szennyvízelvezetés

Kecskemét szennyvízelvezetése és szennyvíztisztítása a kiépített csatornahálózaton keresztül, illetve a városi szennyvíztisztító telepen megoldott.

Kecskemét szennyvíztisztító telepére érkezik a városi csatornahálózaton keresztül Kerekegyháza, Ballószög, Helvécia és Városföld csatornahálózaton gyűjtött szennyvize is. A központi belterület mellett Kecskemét külső településrészein (Katonatelep, Kadafalva, Méntelek, Kossuth és Törekvés Tsz lakótelepek, Hetényegyháza, Matkó, Borbás) is üzemel szennyvízcsatorna hálózat.

A nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz fogadó állomás (szippantott szennyvíz fogadó műtárgy) Kecskemét mellett Helvécia, Ballószög, Jakabszállás, Nyárlőrinc, Szentkirály, Városföld, Lajosmizse területéről is fogad szippantott szennyvizet (nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvizet).

A szennyvízcsatorna hálózat és a szennyvíztisztító telep üzemeltetője a BÁCSVÍZ Zrt. (6000 Kecskemét, Izsáki út 13.). A Társaság Kecskeméten kívül 37 településen üzemeltet szennyvízcsatorna hálózatot, illetve ezen települések közül Kecskeméten kívül 26 településen működtet szennyvíztisztító telepet Bács-Kiskun megyén kívül Szolnok és Pest megye D-i részének néhány településén is.

Szennyvízelvezetés és szennyvíztisztítás

A kecskeméti szennyvízcsatorna hálózaton gyűjtött és a városi szennyvíztisztító telepre vezetett átlagos napi szennyvízmennyiség 2014-2018 között 20.484 és 21.925 m³/nap között változott.

A szennyvízcsatornával ellátott lakások aránya Kecskeméten (a teljes közigazgatási területre számítva) jelenleg közel 71 %, ugyanakkor a csatornával ellátott területeken a rákötések aránya ~95%.

technológiai szennyvizek nem felelnek meg. Ezen szennyvizek települési szennyvízcsatornába vezetése csak előtisztítást követően történhet (51. táblázat).

51. táblázat: A Kecskeméti szennyvízcsatorna hálózathoz kapcsolódó, előtisztítóval rendelkező üzemek (2018)

Név	Kibocsátási hely
Kecskemét	
Gallfood Kft.	Kmét, Ceglédi út 11.
Free Estate Kft. és Free Line Kft.	Kmét, Halasi út 2.
DAKK Zrt.	Kmét, Csáktornyai u. 4-6.
Univer Product Zrt. (Konzervgyár)	Kmét, Szolnoki út 35.
Univer Product Zrt.	Kmét, Mindszenti krt. 57.
Bramac Kft.	Kmét, Szent István krt. 24/a.
Knorr-Bremse Fékrendszerek Kft.	Kmét, Georg Knorr u. 8.
Ver-Bau Werk Kft.	Kmét, Külső-Szegedi út 49.
Galvanofém Kft.	Kmét-Méntelek 252.
Zwack Unicum Nyrt.	Kmét, Vasút u. 10.
Orphic Hungary Kft. (Bosal, ACPS)	Kmét, Kadafalva-Heliport
Fornetti Kft.	Kmét, Városvölgy 92.
Mercedes-Benz Manufacturing Kft.	Kmét, Mercedes út 1.
Airvent Zrt.	Kmét, Belsőnyír 150.
Galván-Systems Kft.	Kmét, Klebelsberg K. u. 48/a.
Nissin Foods Kft.	Kmét, Momofuku u. 4.
FBZ Investment Kft.	Kmét, Kandó Kálmán u. 47.
Hetényegyháza	
Univer Product Zrt.	Hetényegyháza, Úrihegy 295.
Omikron Kft.	Hetényegyháza, Hetényvezér u. 7-9.
Kerekegyháza	
KÖNIG Kft.	Kerekegyháza, Arany J. u. 35.
Gorter Fémipari Zrt.	Kerekegyháza, Dózsa Gy. u. 1.
Aviland 2001 Kft.	Kerekegyháza, Arany J. u. 35.
Ballószög	
Halász Gábor Húsüzem Kft.	Ballószög, II. körzet 34.

Forrás: BÁCSVÍZ Zrt.

Az egyes szennyvíz előkezelést igénylő technológiák és a jellemző szennyező anyagok:

- Húsfeldolgozó üzemek, konyhák, sütő- és édesipari, valamint egyéb élelmiszeripari üzemek (SZOE: zsír, olaj)
- Felületkezelő (kromatozás, eloxálás, foszfatozás, stb.) üzemek (nehézfémek, stb.)

A szennyvízcsatorna hálózat létesítményei

A város szennyvízcsatorna hálózatának hossza (bekötővezetékek nélkül) 2018-ban mintegy 404,8 km, melynek döntő része gravitációs csatorna, kis része a nyomóvezetékek aránya. A hosszabb nyomóvezeték szakaszok kapcsolt településrészek és az érintett szomszédos települések szennyvízeinek városi hálózatba továbbítására létesültek.

A vezetékhalózat hossza 2018-ra a 2014 évi adatokhoz képest mintegy 16,3 km-el nőtt.

Az alkalmazott csőanyagok tekintetében a csatornahálózatban több mint 59 %-ot tesz ki a KG-PVC, közel 14 %-ot a KPE, közel 20 %-ot az azbesztcement (ac) és több mint 3 %-ot a beton, míg közel 1%-t a KM-PVC csövek aránya.

A folyamatos hálózat korszerűsítéseknek köszönhetően csökken az ac, illetve nő a műanyag csövek aránya a hálózatban.

A település területén 40 db szennyvízátemelő üzemel. A régi átemelők: a Műkertvárosi, Klebelsberg K. u., MOL, Kutató intézet, Hunyadi téri, Homokbánya, METRO, Vacsiközi, Széchenyivárosi, TESCO, Széles-közi, Tatár-sori, Talfája köz, Kadafalvi, Árpádvaros-i, Halasi úti, Knorr-Bremse, Juhász utcai.

Az ISPA keretén belül, valamint azt követően épült átemelők: Erzsébetvárosi I., II., Rendőrfalu I., Műkertváros I., Kecskemét-Katonatelep I., II., III., IV., Kecskemét-Kadafalva II., Kecskemét-Hetényegyháza I., II., III., Mercedes gyár, Daimler út, Matkó közbenső és végátemelő, Méntelek közbenső és végátemelő, Kossuth lakótelep I., II., Rezgő u., Nyomda u.

Szennyvízelvezetési és tisztítási agglomeráció

Kecskemét a Nemzeti Települési Szennyvízelvezetési és -tisztítási Megvalósítási Programról szóló többször módosított 25/2002. (II. 27.) Korm. rendelet 1. sz. mellékletének 6. táblázatában, azaz a 2014. december 31-én Megfelelő szennyvízelvezető és -tisztító rendszerrel ellátott agglomerációk között szerepel.

A jogszabályban foglaltak szerint az agglomeráció központja Kecskemét, az agglomeráció települései pedig Ballószög, Helvécia, Kecskemét, Kerekegyháza, Városföld.

Az agglomeráció szennyvízterhelése: 249.153 LE (lakosegyenérték) – lakosság: 128.381.

A fentebbiekben foglaltak teljesültek azzal, hogy Városföld szennyvízcsatorna hálózata is kiépült az elmúlt években.

A közüzemi szennyvízelvezetés a települési szennyvízcsatorna hálózatban biztosított és a későbbiekben is biztosítható.

Szennyvíztisztítás

Kecskemét város szennyvíztisztító telepe a belterület DK-i részén a Mindszenti krt. 36. sz. (8360/3 hrsz.) alatti ingatlanon található.

A szennyvíztisztító telepen mechanikai tisztítás, majd eleveniszapos, mélylégbefúvós rész-nitrifikációs biológiai tisztítás történik a tisztított szennyvíz fertőtleníthetőségének a biztosításával, a keletkező szennyvíziszap sűrítésével, rothasztásával, centrifugás víztelenítéssel és a biogáz gázmotoros hasznosításával. Ezen túlmenően a tisztítótelepen lehetőség van szippantott szennyvíz fogadására is.

A mechanikai tisztítási fokozat 1976-ban épült, míg a biológiai fokozat 1993-1994-ben létesült.

Problémát jelent, hogy a szennyvíztisztító telep korábbi 500 m-s védőtávolságát, jogszabály már nem írja elő, melyet azonban az üzemeltető továbbra is a korábbiak szerinti feltételekkel fenn kíván tartani.

A szennyvíztisztító telep mértékadó hidraulikai kapacitása (2018):	48.000 m ³ /d.
ebből nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz kapacitás:	400 m ³ /d
Biológiai tisztító kapacitás:	240.000 LE
Átlagos terhelés:	21.364 m ³ /d

A telep jelenlegi átlagos hidraulikai kihasználtsága ~43-46 %-s a csatornán és a tengelyen érkező szennyvizek esetében egyaránt, azonban szennyezőanyagok tekintetében közel 100 %-s az érkező „tömény” szennyvíz miatt.

A szennyvíztisztító telepről kibocsátott *tisztított szennyvíz befogadója* az Alsó-Tisza-Vidéki Vízügyi Igazgatóság (ATIVIZIG) Csongrádi Szakasz-mérnökségének a kezelésében lévő Csukáséri-főcsatorna (időszakos vízfolyás) 44+677 km jobb parti szelvénye parti beömléssel. (EOV koordináták: X = 172360 m; Y = 700810 m)

A tisztított szennyvíz kibocsátás környezetre gyakorolt hatásának a megfigyelésére a telepen és környezetében 5 db talajvíz-megfigyelő kútból álló monitoring rendszer működik.

A víztelenített, stabilizált szennyvíziszap 2010-ig mezőgazdasági felhasználásra került, átmeneti tárolása a szennyvíztisztító telepen történt. Jelenleg a víztelenített iszap a szennyvíztisztító telepen komposztálásra, majd komposztként értékesítésre kerül.

A rácsszemetet és a homokfogóból származó homokot a települési hulladéklerakóra szállítják. 2014-2018 között 155,9-218,0 t/év rácsszemét és 668,2-1008,8 t/év homok keletkezett.

A befogadóba bocsátott szennyvíz minőségi paramétereit az üzemeltető akkreditált laboratóriuma rendszeresen ellenőrzi a befogadóba vezetés előtti utolsó telekhatáron belüli aknában. A tisztítási igény az utóbbi években megnőtt, mert a tervezett rész-nitrifikáció helyett, az ammóniára vonatkozó határérték 10 mg/l lett. 2011. január 1-től a foszfor

határérték 10 mg/l értékről, 5 mg/l értékre szigorodott, de már korábban is megfelelt a technológia a szigorúbb határértéknek is.

A telep jelenlegi terhelés mellett tartani tudja a rá vonatkozó határértéket.

Biogáz termelés és hasznosítás

A tisztítás technológiában keletkező fölös (szennyvíz)iszap a 3 db anaerob iszaprothasztóba kerül, ahol megtörténik a szerves anyag lebontása, melynek eredményeképpen biogáz és stabilizált iszap keletkezik. A rothasztókban növényi eredetű hulladékokat is fogadnak, melyekből a szennyvíziszappal keverve szintén biogázt termelnek.

A stabilizált iszapot víztelenítik, majd komposztálják, míg a rothasztó tornyokban keletkező biogázt kavicsszűrőn való előszűrést követően 2 db gázmotorban hasznosítják. A gázmotorok hulladék hőjével felmelegített vízzel hőcserélőn keresztül fűtik az iszapot a rothasztóban, valamint a technológiai épületek fűtését biztosítják, továbbá a gázmotor generátorral termelt elektromos áramot a telep részbeni villamos energia ellátására használják. Az összes termelt villamos energia a szennyvíztisztító telep saját igényének mintegy 80 %-át fedezte az utóbbi években.

A termelt biogáz mennyisége 2014-2018 között 1.322.978-1.812.792 m³/év között változott, a korábbi évekhez képest növekedett. A biogáz összetétele: CH₄ = 70 %, CO₂ = 29 %, egyéb gáz = 1%.

A biogázból előállított villamos energia mennyisége 2014-2018 között 2.690-3.090 ezer kW között alakult, a korábbi évekhez képest növekedett. 2009 óta a megtermelt energiát nem értékesítik, hanem a telep saját energia szükségletének egy részét biztosítják belőle.

A gázmotorok által termelt hőenergia mennyisége az utóbbi években 3.076-3.845 ezer kW volt, melyet télen a rothasztók és a technológiai épületek fűtésére hasznosítják.

A termelt biogáz, ezáltal az előállított villamos energia és hő mennyisége is 2017-2018-ban számottevően növekedett, mely több tényező kedvező hatásának eredménye: a szükséges fokozott foszforeltávolítás miatt szükséges a vegyszeradagolás az előülepítőbe, mely növeli a keletkező biogáz mennyiségét. A biogáz mennyiség növekedéséhez járult hozzá továbbá az utóbbi években fogadott egyéb kisebb szennyvíztisztító telepekről származó kezeletlen szennyvíziszap és a szennyvíziszappal együtt kezelt növényi eredetű hulladék is.

Szennyvíziszap komposztálás

A rothasztott (stabilizált), víztelenített szennyvíziszapot a városi szennyvíztisztító telep mellett a teleppel azonos 8360/3 hrsz.-ú ingatlanon megépült zárt, kamrás komposztáló telepen komposztálják mezőgazdasági területre történő kihelyezés előtt. A kecskeméti telep iszapja mellett itt komposztálják néhány egyéb a BÁC SVÍZ Zrt. üzemeltetésébe került kisebb

települési szennyvíztisztító telepen keletkezett stabilizált, víztelenített szennyvíziszapot is keverve a városi zöldhulladékkal.

Az alkalmazott komposztálási technológia: GORE™COVER PLS takart, levegőztetett, szabályozott komposztálás, amely intenzív 21 napos előérlelésből és szintén 21 napos utóérlelési ciklusból áll. A komposztálás teljes időtartama 6 hónap.

Az előkezelő és utókezelő csarnokok levegőjét a bűzkibocsátás csökkentése érdekében biofilteren keresztül vezetik a szabadba.

A komposztáló telep kapacitása 19.454,5 m³/év (21.205,4 t/év), melyből a kecskeméti telepről származó iszap mennyisége 15.220,5 m³/év.

A komposztált szennyvíziszap mennyisége 2014-2018 között 7.186-14.201 t/év között változott. A komposztáló telep is rendelkezik jelentős tartalékkapacitással. A komposztált szennyvíziszap mennyiségét számottevően befolyásolja az egyéb kezelt települési szennyvíziszap, illetve a kezelt növényi hulladék mennyisége.

A komposztált szennyvíziszapot néhány évvel ezelőttig az értékesítés mellett mezőgazdasági területekre juttatták ki, jelenleg azonban már kizárólag termékként értékesítik.

A *Hírös Komposzt* forgalomba hozatali és felhasználási engedéllyel rendelkezik, mely szagtalan, veszélytelen terméknövelő anyag, a benne lévő tápanyagokon kívül fontos a rendkívül jó víztartó képessége, ami előnyös a talaj és a növények számára.

2014-2018 között megvalósult beruházások, fejlesztések

A vizsgált időszakban szennyvízcsatorna felújítások, illetve szennyvízcsatorna hálózat építési beruházások valósultak meg az alábbiak szerint:

- Felújításra, kiváltásra kerültek az útépitési, vagy egyéb mélyépítési beruházásokkal érintett területeken lévő szennyvízcsatornák: Mezei u. két ütemben, Kuruc tér, Margaréta u. Arany J. u., Izsáki út I. ütem, 445. sz. főút.
- 2014-2018 között Kecskemét területén mintegy 16 km új gerincvízvezeték épült, melyek döntően lakóterület bővülésekhez kapcsolódóan valósultak meg a központi belterület szélén, illetve Kadafalva, Hetényegyháza, Katonatelep területén. Ezen időszakban épültek továbbá 2016-ban az SMR gyár, 2017-ben a KITE Zrt., az ABRAZIV Kft., a PLAN Zrt. és az ElringKlinger Hungary Kft., míg 2018-ban a TT Logistik Kft. déli iparterületen megvalósult ipari beruházásainak szennyvízelvezető csatornái is.

Technológiai szennyvíz-hasznosítás

A Kecskeméti Konzerv Kft. (6000 Kecskemét, Szolnoki út 35.) üzeméből származó technológiai mosóvíz (borsó és kukorica mosó és szállító víz) olyan magas koncentrációban tartalmaz szerves anyagokat, hogy közcsatornába nem bocsátható (2003-tól a BÁCSVÍZ Zrt.

megtiltotta a bevezetést) és előtisztítása is igen költséges lenne, ezért a cég a belterületől D – re a Mercedes gyártól Ny – ra lévő *öntöző (hasznosító) telep* területén hasznosítja azt mezőgazdasági haszonnövények öntözésével 2003 óta.

Az öntöző rendszer üzemeltetője a Kecskeméti Öntöző Szövetkezet (6000 Kecskemét, Teleki L. u. 8.)

Ez a *szennyvízelhelyező és hasznosító rendszer* 1976-tól a települési biológiai szennyvíztisztító telep megépüléséig 1993-94-ig fogadta a város mechanikailag előtisztított szennyvizeit a mintegy 700 ha mezőgazdasági területen történő hasznosításra (öntözésre), valamint vegetációs időn kívül a tervezési terület DNy-i határában lévő nyárfás elhelyező területen és az ahhoz kapcsolódó szűrőmezőn történt a szennyvizek elhelyezése.

(Az öntöző telepet a Magyar-Szovjet Barátság MgTSz. alakította ki és üzemeltette.)

A Mercedes gyár ide költözése előtt 2007-2008-ban a teljes öntözött terület nagysága mintegy 160 ha volt, melyre kijuttatott vízmennyiség mintegy 300 000 m³/év. Az utóbbi 2 évben az öntözött terület kissé változott.

A területre a Konzervgyártól nyomóvezetéken érkezik a szennyvíz az öntöző telep zsilibaknáján keresztül az öntözőrendszer szivattyúira. Havária esetén egy 8500 m³-s szigetelt nyílt felszínű tározó is rendelkezésre áll átmenetileg a vizek fogadására.

Az öntöző rendszer zárt összefüggő földalatti öntözővezeték hálózat, melyre helyenként hidrások kerültek. Ezekre csatlakoztatva dobos, szórófejes öntöző berendezésekkel végezhető a területek öntözése.

A *nyárfás elhelyező területet* a Konzervgyár, illetve az Öntöző Szövetkezet nem használja, így az 1993-94-óta nem üzemel, azonban az öntöző telep központjától tovább vezető nyomóvezeték továbbra is megvan és működőképes – adatszolgáltatás szerint.

Egyedi szennyvízelhelyezés

A szennyvízcsatornával el nem látott – döntően a beépítésre szán területektől távol eső – területeken a szennyvizek elhelyezése részben *zárt gyűjtéssel (vízzáróan kialakított medencékben)*, részben pedig *egyedi szennyvíz előkezelést követően szikkasztással történik*.

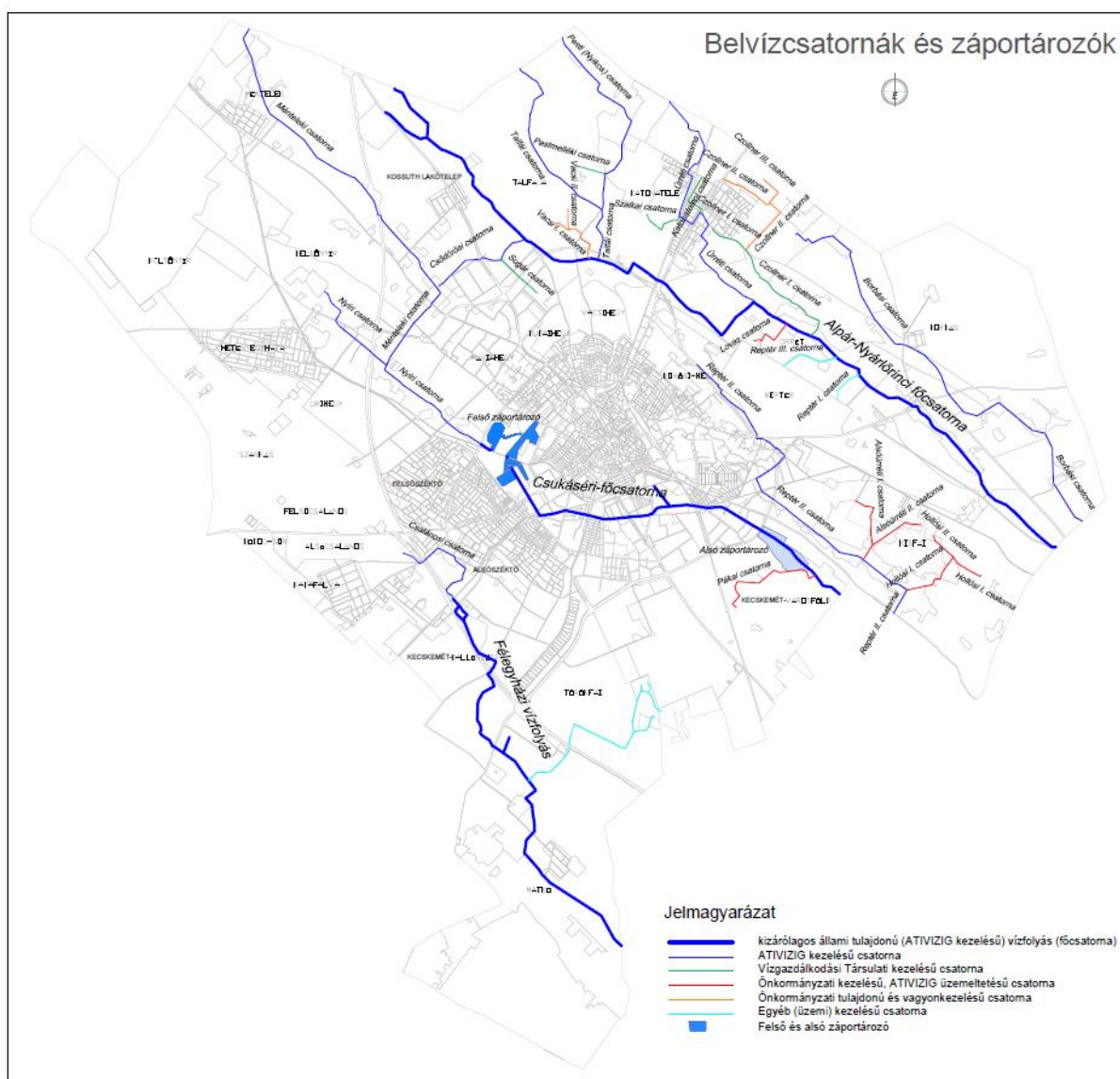
A gyakorlati tapasztalatok szerint a valóságban ritka a megfelelő zárt gyűjtő kialakítás és a szakszerű (legalább mechanikai előtisztítást követő megfelelő) szikkasztás is. Általában köztes megoldások találhatók, melyek talaj- és talajvízszennyező források. (A lakóterületek alatti talajvizek legkomolyabb szennyező forrásai a szakszerűtlenül kialakított szennyvízgyűjtő, -elhelyező létesítmények.)

1.16.1.3. Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés

Kecskemét Megyei Jogú Város belterületi csapadékvíz elvezetése részben megoldott. A többszintes (nagyvárosias) lakóövezetekben és a sűrű beépítésű belvárosi és egyéb területeken a zárt csapadékvíz-csatorna hálózat kiépült, míg a családi házas (kertvárosias, kisvárosias lakóterületi) övezetekben általában nincs kiépített zárt csapadékvíz-csatorna, legfeljebb helyenként szikkasztó árkok kerültek kialakításra. A belterületi csapadékvizek fő befogadója a Csukáséri-főcsatorna (173. ábra).

173. ábra: A különböző kezelők által működtetett belvízcsatornák és a záportározók

Adatok forrása: ATIVIZIG, Tisza-Kunsági Vízgazdálkodási Társulat, Önkormányzat

A csapadékvíz-csatorna hálózat és a záportározók üzemeltetője a BÁCSVÍZ Zrt. (6000 Kecskemét, Izsáki út 13.).

Kecskemét közigazgatási területén üzemelő belvízcsatornák és főbb adataik:Állami főművek:

<i>Csatorna neve</i>	<i>Szelvénytípusok a közigazgatási terület határán</i>
1) Alpár-Nyárlőrinci főcsatorna	19+574 – 41+743 cskm
2) Csukáséri-főcsatorna	Kecskemét közigazgatási területét nem érinti ATIVIZIG kezelésű csatorna szakasz
3) Félegyházi vízfolyás	34+300 – 45+563 cskm (kezdő szelvény)

A csatornák kezelője: Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság Csongrádi Szakaszmérnöksége
(6640 Csongrád, Szentesi út 1.)

Egyéb csatornák:

• *Az ATIVIZIG vagyonkezelésében lévő csatornák:*

<i>Csatorna neve</i>	<i>A közigazgatási területet érintő hossza</i>
1) Borbás csatorna	13+686 km
2) Csalánosi csatorna	3+100 km
3) Csődörösi csatorna	2+960 km
4) Ménteleki csatorna	10+695 km
5) Pesti (Nyikos) csatorna	3+770 km
6) Nyíri csatorna	6+400 km
7) Reptér II. csatorna	10+100 km
8) Talfái csatorna	6+040 km
9) Úrréti csatorna	7+420 km

A Ménteleki csatorna 2+100 cskm szelvényében mobil szivattyútelep üzemel.

• *Vízgazdálkodási Társulat vagyonkezelésében lévő csatornák:*

<i>Csatorna neve</i>	<i>A közigazgatási területet érintő hossza</i>
1) Czollner I. csatorna	4+091 km
2) Katonatelepi csatorna	1+250 km
3) Pestmelléki csatorna	0+750 km
4) Sugár csatorna	1+200 km
5) Szalkai csatorna	1+750 km

A csatornák kezelője: Tisza-Kunsági Vízgazdálkodási Társulat
(6067 Tiszaalpár, Ady Endre u. 3.)

• *Önkormányzati tulajdonban és ATIVIZIG üzemeltetésben lévő csatornák:*

<i>Csatorna neve</i>	<i>A közigazgatási területet érintő hossza</i>
1) Alsóúrréti I. csatorna	1+874 km
2) Alsóúrréti II. csatorna	1+347 km
3) Hollósi I. csatorna	2+406 km
4) Hollósi II. csatorna	0+730 km
5) Lovas csatorna	1+193 km
6) Pákai csatorna	2+294 km

Az ATIVIZIG a Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatával jelenleg ezen 6 db külterületi belvízelvezető csatornára kötött üzemeltetési szerződést.

• *Önkormányzati tulajdonban és vagyonkezelésben lévő csatornák:*

<i>Csatorna neve</i>	<i>A közigazgatási területet érintő hossza</i>
1) Vacsí I. csatorna	1+570 km
2) Vacsí II. csatorna	0+500 km
3) Czollner II. csatorna	3+078 km
4) Czollner III. csatorna	0+820 km

A csatornák összes hossza: 16,5 km

Az önkormányzati tulajdonú belvízcsatornák döntő többségében igen elhanyagolt állapotban vannak, több helyen erősen benövényesedtek, helyenként 10 évnél is idősebb fák találhatóak a medrükben, a karbantartás hiánya miatt pedig – a meder mellett – a műtárgyak (átereszek, tiltós átereszek) is igen leromlott állapotban vannak.

BÁCSVÍZ Zrt. kezelésű csatornák:

52. táblázat: *A Kecskemét közigazgatási területén üzemelő BÁCSVÍZ Zrt. kezelésű csatornák adatai*

Sorszám	Belvízcsatorna		Befogadó		Megjegyzés
	neve	hossza (km)	neve	szelvény-száma (cskm)	
1.	Csukáséri-főcsatorna	12+928	Csukáséri-főcsatorna	37+596	ATIVIZIG kezelésű szakasz végszelvénye
Valamint a belterületi zárt csapadékvíz-csatornák.					

Forrás: Kecskemét belvízvédekezési terve

A belterület és környezete felszíni vizei fő befogadóinak egyéb adatai

A *Csukás-éri főcsatorna* a belterület mintegy 95%-nak felszíni víz befogadója, mely a belterület DNy – i oldalán húzódik és ÉNy-DK – i irányban vezeti le a csapadékvizeket.

A főcsatorna 0+00-37+596 km szelvények közötti szakasz az ATIZIVIG, még a 37+596 (Városföld közigazgatási területén) – 50+524 km (a Nyíri csatorna csatlakozásánál) szelvények közötti szakasz az Önkormányzat és a BÁCSVÍZ Zrt. tulajdonában és a BÁCSVÍZ Zrt. kezelésében van. Az 50+524 km szelvény feletti Csukás-ér (Nyíri csatorna) az ATIVIZIG kezelésében van.

A főcsatorna vízz szállító képessége a belterület fölött (50+524 cskm) $2,5 \text{ m}^3/\text{sec}$, míg az alsó záportározó alatti (40+953 cskm) szelvényében $3,5 \text{ m}^3/\text{sec}$, azaz a város területéről csak $1,0 \text{ m}^3/\text{sec}$ többlet csapadékvizet tud fogadni a csatorna.

A *Reptér II. csatorna* a város K – i, DK – i külterület, valamint a Műkertváros K – i rész felszíni vizeinek befogadója. A csatorna 5+740-6+817 km szelvények közötti zárt szakasz a repülőtéri lakótelep csapadékvizeinek befogadója is. Befogadója a Csukáséri-főcsatorna alsó záportározó alatti szakasza Városföld területén. A csatorna vízz szállító képessége a torkolatnál csekély ($0,65 \text{ m}^3/\text{sec}$).

A *Csalánosi csatorna* a belterület DNy – i szélén lévő Alsószéktó (Homokbányai volt laktanya térség) és Kadafalva K – i (iparterület) rész felszíni vizeinek befogadója. Vízz szállító képessége igen csekély ($0,25 \text{ m}^3/\text{sec}$), többlet csapadékvizet – késleltetés, illetve intenzitás csökkentés nélkül – gyakorlatilag nem tud befogadni.

A *Félegyházi vízfolyás* a város D – i külterületi rész felszíni vizeinek befogadója, valamint végszelvénye fölött csatlakozik bele a Csalánosi csatorna. Vízz szállító képessége igen csekély (45+563 km szelvényben $0,56 \text{ m}^3/\text{sec}$).

Az *Alpár-Nyárlőrinci főcsatorna* a belterülettől K – re húzódik, a város K – i külterületi rész felszíni vizeinek befogadója. Ugyancsak befogadója a METRO áruház csapadékvizeinek is. Vízz szállító képessége jelentős (24+512 km szelvényben $3,0 \text{ m}^3/\text{sec}$), többlet csapadékvizet be tud fogadni. Probléma, hogy a belterületektől viszonylag távol húzódik.

A belterületi csapadékvíz elvezető rendszer

A csapadékvíz elvezető rendszer kialakulása

Kecskemét Megyei Jogú Város belterületi csapadékvíz elvezetése a település természetes mélyvonulatainak alakult ki. A város csapadékvíz csatornázása az 1800-as évek második felében kezdődött el a Dellő-tó lecsapolásával, de zömmel az első világháború utáni években épült. A gerinccsatornák a régi nyílt csatornák nyomvonalán, az árkok lefedésével épültek át. A

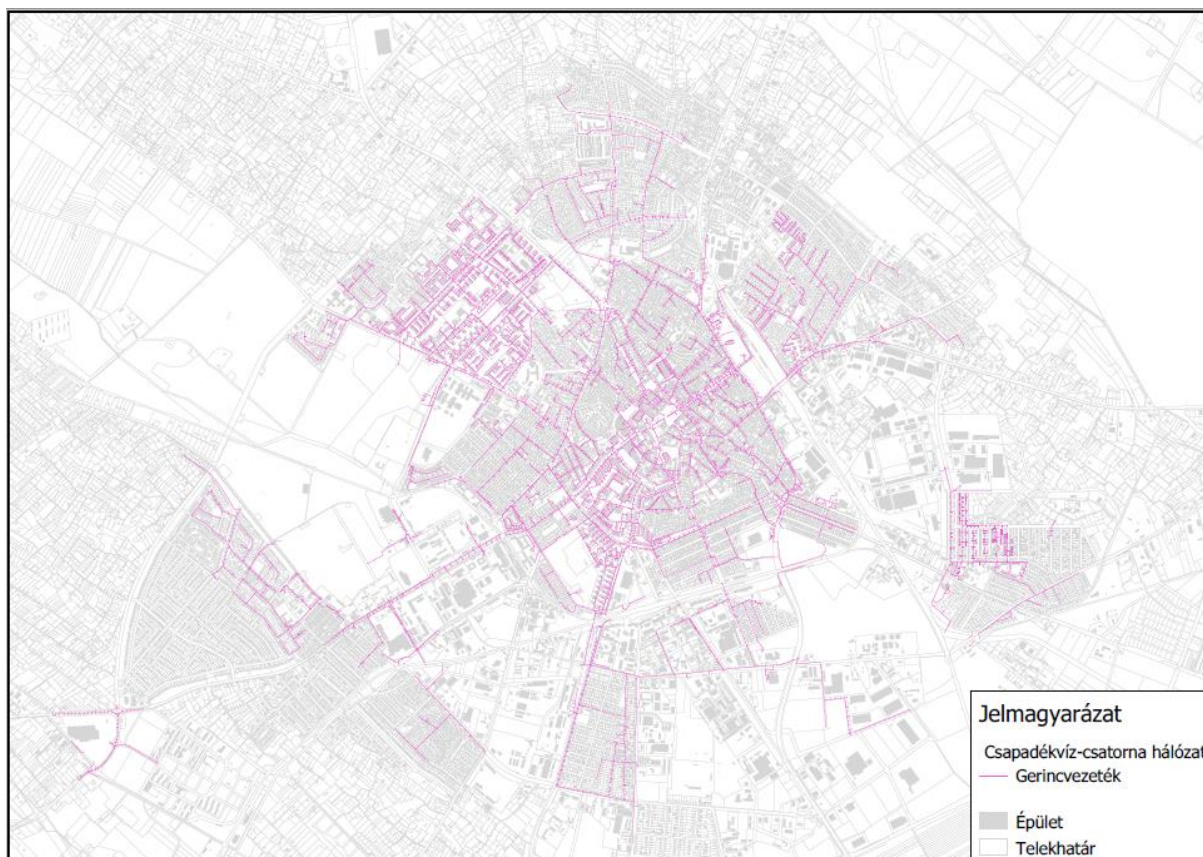

csatornák kis fektetési mélységgel, téglá, vagy monolit beton szerkezettel, kör, vagy békaszáj keresztmetszettel kerültek kialakításra.

A város intenzív fejlesztése az 1970-es évektől kezdődően történik, mely a belterület kiterjesztésével és a terület intenzív beépítésével jár. A beépített területek növekedésével a lefolyó csapadékvíz mennyisége is megnövekedett, ezért egyes csatornaszakaszok – melyek az 1920-as években épültek – az állaguk és keresztmetszetük miatt nem tudják zavartalanul levezetni nagyobb zápor esetén a csapadékvizet.

A város belterületére az 1960-as és az 1980-as években készült csapadékvíz elvezetési tanulmányterv. A Csukáséri-főcsatorna rendezésére – mely a belterület mintegy 95%-nak a vízgyűjtője – az 1970-es évektől készültek tanulmány-, majd kiviteli tervek, illetve ekkor kezdődött a város korszerű csapadékvíz elvezető főgyűjtő csatornájának az építése, átépítése (Csukáséri-főcsatorna, CS 1-0-0 jelű főgyűjtő, alsó záportározó, stb.).

174. ábra: A város csapadékvíz-csatorna hálózata

Forrás: Az e-közmű rendszer adatbázisa, BÁCSVÍZ Zrt.

A hálózat létesítményei

A Csukáséri-főcsatorna, mint a belterület csapadékvíz főgyűjtő csatornája vízgyűjtő területe 2.121 ha.

A tanulmánytervek alapján, a város belterületén 20 vízgyűjtő terület alakult ki, melyből az 1-16. főgyűjtő közvetlenül a Csukáséri-főcsatornába, míg a 17-20. főgyűjtő a felső záportározóba vezeti a csapadékvizet.

A város csapadékvíz-csatorna hálózatának hossza mintegy 223,6 km, melyből 79 % a beton, több mint 11 % a vasbeton, közel 8 % a műanyag (KG-PVC, KPE), közel 2 % az azbesztcement (ac), illetve közel 1 % a téglacsövek aránya. A hálózat döntően gravitációs, azonban üzemel 4 db kis csapadékvíz átemelő is nyomóvezeték szakaszokkal.

A Csukáséri-főcsatorna a közigazgatási határtól az alsó záportározón keresztül a 42+863 cskm szelvényig nyílt árokkal, majd innen az 5. sz. főútig (45+320 cskm) burkolt nyílt árokkal, innen tovább a Halasi útig (46+970 cskm) zárt csatornaként, ezt követően a Fülöpszállási vasút keresztezéséig (48+170 cskm) nyílt árokkal, majd a vízmű területéig (48+900 cskm) ismét zárt csatornával, innen tovább pedig a felső záportározón keresztül egészen a III. Béla krt.-ig, azaz a Nyíri csatorna csatlakozásáig (50+524 cskm) nyílt árokkal épült. A zárt szakaszok DN 220 – DN 160 ROCLA vb. csővel kerültek kialakításra.

A főcsatorna ATIVIZIG által meghatározott 3,50 m³/sec befogadó kapacitása miatt a város területéről lényegesen nagyobb lefolyó csapadékvíz mennyiség (alsó záportározó fölött a csatorna vízzállító képessége 16,4 m³/sec) a befogadóba történő korlátozott bevezethetősége miatt a főcsatornára időszakos vízvisszatartás céljából záportározók épültek.

Alsó záportározó:

A záportározó 1974-1975-ben épült, 58 ha kiterjedésű és a Csukáséri-főcsatorna 40+953 – 42+400 km szelvényei között található a belterületől DK - re.

A záportározó átfolyásos rendszerű. Tározási kapacitása 339.360 m³.

A záportározó az elmúlt évtizedek során feliszapolódott, mely miatt megkezdődött ütemezett felújítása (tározókapacitás növelése kotrással). A tározó rekonstrukciójával párhuzamosan szükséges az időszakos karbantartás is.

A záportározóból a vízátadás a főcsatornába 2 x 1,40 x 1,60 m belső méretű tiltós átresszel történik. Az átadható vízmennyiség 3,5 m³/sec.

Az alsó záportározó fejlesztése várható a jövőben a „Duna-Tisza-közi Homokhátság fenntartható fejlesztése” tárgyú nagyprojekt egyik mintaprojektjének keretében. A projekt fő célja a Duna-Tisza-közi Homokhátság keleti lejtőjén bekövetkezett kedvezőtlen vízgazdálkodási változások következményeinek a mérséklése.

A vízvisszatartás, vízpótlás egyik célja környezetvédelmi és természetvédelmi szempontú, míg a visszatartott csapadékvíz és tisztított szennyvíz öntözési célú felhasználása mezőgazdasági célokat szolgál.

Felső záportározó:

A Széchenyivárosban a Vízmű területen az 1980-as években épült a többcélú hasznosítású felső záportározó „tó-együttes”, mintegy 45 ha kiterjedéssel.

A felső záportározó vízgyűjtő területe: 352,3 ha, melybe a CS 17-20 jelű főgyűjtő csatornák, valamint a Csukás-ér (Nyíri csatorna) felső szakasza kötnek be.

A többcélú (víz tározó, sport- és horgásztó, fürdővíz) hasznosítás miatt, a felső záportározóba bekötő zárt csatornákra a tóba való bekötés előtt homok- és uszadékfogó műtárgyak épültek, illetve a későbbiekben is épülnek a tározó tó vízminőségének megtartása céljából.

A tó tározási térfogata 30 cm-s duzzasztás esetén: 135.000 m³, amely a nyári párolgás esetén 180.000 m³ is lehet.

A vízgyűjtő területéről lefolyó csapadékvizet a tározó tó – tározási tartaléka miatt – biztonsággal tudja tározni, majd késleltetve a Csukáséri-főcsatornán levezetni. A tóban a tározási szint szabályozása a Vízmű területén lévő elfolyó burkolt nyílt árokba épített elzáró szerkezettel szabályozható.

A felső záportározóból ipari vízkivétel is történik kiépített vízkivételi művön keresztül. Innen történik a tározó körüli szabadidő park öntözése öntözővíz hálózaton keresztül, valamint a locsolóautók töltése.

A lekötött vízmennyiség: 35.000 m³/év.

A belterületi csapadékvíz elvezető rendszer fejlesztése

Az elmúlt években folytatódott, valamint a következő években is folytatódni fog a város belterületi vízvezető rendszerének a fejlesztése – döntően a 2009-2010 belvizes években tapasztalt (1.18.2.2. fejezetben részletezett) problémák megszüntetése érdekében, illetve a belvízvédekezési terv felülvizsgálati dokumentációjában foglaltak végrehajtásaként, összhangban Kecskemét város belterületi csapadékvíz elvezetéséről szóló tanulmánytervében foglaltakkal – az alábbiak szerint:

A belterületi csapadékvíz elvezető hálózatok rövid csatorna szakaszokkal bővültek a legproblematikusabb helyeken, illetve a minimálisan szükséges rekonstrukciós munkák elvégzésre kerültek, beleértve a meglévő szikkasztó árkok újra profilozását, illetve a betemetett árkok ismételt kialakítását is.

A fő probléma, hogy a csapadékvíz elvezető-elhelyező rendszer üzemeltetésének nagyon csekélyek az anyagi forrásai.

A további rövid- és középtávú fejlesztési javaslatok meghatározásra kerültek, melyeket – fontossági sorrendben – a város stratégiai dokumentumai tartalmazznak, és amelyek szükség esetén felülvizsgálandók az alábbiak figyelembevételével.

A csapadékvíz-gazdálkodás jövőbeli irányai

Az ATIVIZIG véleménye szerint a belvíz elleni védekezés fontos feladata, hogy az egyes területek csapadékvíz elvezetése biztosított legyen. Általában a fejlesztések (pl. bevasárlóközpontok, útburkolások, lakás- és intézményépítések) együttesen jelentősen megnövelik a burkolt felületek arányát, ami egyidejű, nagy mennyiségű levezetendő vízmennyiséget jelent, ezáltal a terület belvíz-veszélyeztetettsége jelentősen megnőhet az elégtelen, rendelkezésre álló kapacitások miatt. A vízrendezési fejlesztési munkák tervezésének elsősorban záportározók kialakítása, üzemeltetése, valamint vízáteresztő burkolatok használata javasolt.

A vízbő időszakok mellett fontos feladatot jelent a vízhiányos időszakok kezelésének stratégiája is, melynek egyik fontos eszköze a vízvisszatartás/tározás, valamint a használt vizek helyben tartása, tározása és hasznosítása.

A klímaváltozásra történő felkészülés, valamint az unió által támogatni kívánt zöld/kék infrastrukturális fejlesztések miatt a települési csapadékvíz-gazdálkodás jövőbeli irányai az alábbiak (a vízgazdálkodási szakmai szervezetek szerint):

- 1) A meglévő elvezető hálózatok megfelelő karbantartása, tisztítása elengedhetetlenül fontos karbantartási tervek alapján. Ehhez biztosítani kell a szükséges forrásokat az üzemeltetőnek. Mivel a települési vízkár 40-60 %-a karbantartás hiánya miatt történik.
- 2) Felülvizsgálandó a települési csapadékvíz-gazdálkodás jelenlegi gyakorlata és jövőbeni tervei az új elvek figyelembevételével. Friss terület felmérési és csapadékvíz intenzitási adatokra épülve szükséges *egy komplex városi vízgazdálkodási és csapadékvíz hasznosítási koncepció, illetve új integrált települési vízgazdálkodási terv készítése.*

A vízvisszatartáson alapuló települési csapadékvíz-gazdálkodás elvei:

- szükséges a város belterületén a lefolyási tényezők csökkentése (zöldfelületek növelésével, illetve a burkolt felületek növelésének korlátozásával),
- a csapadékvizek visszatartása és késleltetett levezetése ingatlan szintű tározók előírásával és a településen kívüli további tározási lehetőségek felmérésével (a tározókban legyen hasznosító és késleltető térfogatrész is),
- a hasznosítási alternatívák biztosítása elsősorban ösztönzéssel (szikkasztás, öntözés, párologtatás, hűtővíz, egyéb szürkevíz hasznosítás)

A felszíni vízelvezetés, illetve a vízvisszatartáson alapuló csapadékvíz gazdálkodás ezen szemlélet szerinti alábbi előírásai 2012-ben beépítésre kerültek a helyi építési szabályzatba:

- A csatornába bevezethető csapadékvíz mennyiségének és intenzitásának a korlátozása: Kidolgozásra kerültek a csapadékvizek visszatartására, késleltetett (kisebb

intenzitással történő) levezetésére vonatkozó előírások a lakó, intézmény, gazdasági és a kereskedelmi, szolgáltató létesítmények ingatlanaira vonatkozóan – az ellenőrzések és a szankciók rendszerével együtt.

- A város belterületén a lefolyási tényezők csökkentése (zöldfelületek növelésével, illetve a burkolt felületek növelésének a korlátozásával).
- Az ingatlanokon belül történő csapadékvíz elhelyezés szorgalmazása (talajban történő elszikkasztásra), vagy tározást követően egyéb nem ivóvíz minőséget igénylő célra (pl.: öntözés, szürkevíz hasznosítás) történő felhasználásra, hasznosításra.
- Az így fennmaradó, elvezetendő vízmennyiségeket pedig biztonsággal vezesse el a belterületről a csapadékvíz elvezető rendszer.

1.16.2. Energia

Kecskemét energiaellátása jelenleg döntően a villamos energiára, a földgázra, továbbá a földgáz üzemű fűtőművekkel történő távhőszolgáltatásra épül (53. táblázat).

53. táblázat: Kecskemét energia közmű ellátottságának változása (2000, 2008, 2014-2018)

Megnevezés	2000	2008	2014	2015	2016	2017	2018
Általános adatok							
Lakónépesség az év végén (fő)	107.615	111.428	111.836	111.724	110.813	110.638	110.687
Lakásállomány az év végén (db)	43.443	46.329	50.272	50.337	50.415	50.588	51.029
Villamos energia ellátás							
Háztartási villamos energia fogyasztók (db)	52.786	58.934	59.559	59.859	60.228	61.513	61.420
Háztartásoknak szolgáltatott vill. e. (1000 kWh)	87.903	114.386	108.748	113.879	113.200	117.186	118.939
Összes villamos energia fogyasztó (db)	-	63.097	64.790	65.133	65.962	67.695	67.542
Összes szolgáltatott villamos e. (1000 kWh)	-	377.355	470.661	494.621	513.145	538.108	568.036
Gázellátás							
Háztartási gázfogyasztók száma (db)	35.097	40.693	41.514	41.508	41.544	41.703	41.961
Háztartásoknak szolgáltatott földgáz (1000 m ³)	39.094	41.567	32.457	35.364	35.372	38.610	37.329
Összes gázfogyasztó (db)	37.038	43.078	43.955	44.083	44.307	44.728	44.953
Összes szolgáltatott vezetékes gáz (1000 m ³)	105.479	107.503	89.198	94.881	87.042	104.314	92.924
Összes gázvezeték hálózat hossza (km)	573,5	765,3	788,8	790,3	794,2	805,5	814,8
Távfűtés							
Távfűtésbe bekapcsolt lakások száma (db)	-	11.183	11.180	11.180	11.217	11.217	11.149
Lakosság által felhasznált hőmennyiség (GJ)	-	-	213.447	222.353	234.636	276.218	247.196
Melegvíz hálózatba bekapcsolt lakások (db)	-	10.203	10.406	10.406	10.503	10.503	10.266
Lakosságnak szolgáltatott melegvíz (1000 m ³)	-	-	300	286	313	298	291

Forrás: KSH 2020

A villamos energia fogyasztók száma és a részükre szolgáltatott villamos energia mennyisége 2014-2018 között folyamatosan az előbbi esetben csekély, míg az utóbbi esetben számottevő mértékben emelkedett. Ezt megelőzően jelentősebb villamos energia fogyasztás növekedés 2011-ben következett be, mely feltételezhetően elsősorban a Mercedes-gyár és kapcsolódó létesítményei következtében megnövekedett lakásállomány- és lakónépesség növekedésnek köszönhető.

Ezt tükrözik a fenti adatok is, mely szerint 2014-hez képest 2018-ra az összes villamos energia fogyasztó szám növekedés 4,2 %-s, míg a háztartási villamos energia fogyasztó szám növekedés csak 3,1 %-s, így ezen növekedést nagyobb mértékben az ipari, kereskedelmi szolgáltató és intézményi fogyasztók adták.

A háztartásoknak szolgáltatott villamosenergia mennyisége 5 év alatt (2014-2018 között) mintegy 9,4 %-kal nőtt, míg az összes szolgáltatott villamosenergia mennyisége 5 év alatt (2014-2018 között) mintegy 20,7 %-kal növekedett. (Ezen utóbbi értéket 2008-hoz viszonyítva a villamosenergia fogyasztás növekedése 10 év alatt meghaladta az 50 %-t.)

Azaz a villamosenergia fogyasztás növekedésének a döntő részét az ipari, kereskedelmi szolgáltató és intézményi fogyasztásnövekedés adta, mely köszönhető a város utóbbi évtizedben tapasztalt igen dinamikus gazdaságfejlődésének (a Mercedes gyár 2012. évi termelés indulásának és termelés felfutásának, valamint a hozzá kapcsolódó beszállítói telephelyek bővülésének). A lakossági villamosenergia fogyasztás növekedés pedig az utóbbi évek igen jelentős lakás és lakóház építési hullámának, valamint az új építésű épületekben és a meglévő épületek fűtéskorszerűsítése és használati melegvíz előállítására kapcsán a villamosenergia alapú megújuló energiafelhasználás (levegő-levegő, levegő-víz hőszivattyúk, stb.) növekedésének tudható be (az alábbiakban részletezett földgázfelhasználás csökkenésével párhuzamosan).

A teljes villamosenergia fogyasztásból a lakossági mintegy 20-23 %-t tett ki az utóbbi években.

A földgázellátás tekintetében az 53. táblázat adataiból megállapítható, hogy a háztartási gázfogyasztók száma enyhe növekedést mutat, mely a lakásszám növekedésénél kisebb mértékű, így összességében a háztartási gázfogyasztók aránya folyamatosan kis mértékben csökken, mely tendencia 2010 óta tart. Ez abból adódik, hogy az új építésű házak esetében sokan már nem kötnek rá a gázhálózatra, döntően megújuló energiával biztosítják a fűtést és a használati melegvíz termelést.

Ezzel párhuzamosan az összes gázfogyasztó száma a 2014 évi 43.955-ről 2018-ra 44.953-ra növekedett, mely mintegy 2,3 %-s növekedés 5 év alatt, mely növekedést döntően az ipari, kereskedelmi szolgáltató és intézményi fogyasztók adták.

A fűtési idény átlaghőmérsékletével indexálva megállapítható, hogy az összes szolgáltatott földgáz mennyisége 2008-hoz képest több mint 3 %-kal csökkent. A Mercedes gyár 2012. évi termelés indulását, valamint a hozzá kapcsolódó beszállítói telephelyek bővülését figyelembe véve ez azt jelenti, hogy a lakossági és intézményi földgázfelhasználás számottevő csökkenést mutat. Mely köszönhető az intézményi energiahatékonysági és fűtőkorszerűsítési beruházásoknak, az igen jó energiahatékonyságú új építésű épületeknek, a fűtés és használati melegvíz előállítás technológiájában terjedő megújuló energia felhasználásnak, valamint a lakóházak fűtésénél egyre gyakrabban alkalmazott vegyes, szilárd tüzelőanyagoknak.

A teljes gázfogyasztásból a lakossági mintegy 36-41 %-ot tett ki az utóbbi években. A városi gázvezeték hálózat hossza 2014-2018 között mintegy 3,3 %-kal bővült.

A távfűtésbe bekapcsolt lakások száma évek óta gyakorlatilag nem változik, 2020-ra mutatott kis mértékű növekedést, így a felhasznált hőmennyiség változása egyértelműen a fűtési szezon hosszától és az átlaghőmérsékletétől függ. Ugyanakkor látni kell, hogy a lakosság által felhasznált hőmennyiség csökkenése elsősorban a felhasználói fűtőkorszerűsítésekkel és épületenergetikai felújításokkal (panelprogram), a lakosság vélhetően nehéz anyagi helyzetével, s az átgondoltabb energiahasználattal hozható összefüggésbe.

A melegvízhálózatba bekapcsolt lakások száma, illetve a szolgáltatott melegvíz mennyisége éve óta ugyancsak érdemi változásokat nem mutat.

1.16.2.1. Energiagazdálkodás és energiaellátás (villamos energia, közvilágítás, gázellátás, távhőellátás és más ellátórendszerek)

Kecskemét energiaellátása jelenleg a villamos energiára és a földgázra, továbbá a jelenleg földgázüzemű fűtőművekkel történő távhőszolgáltatásra épül. A fosszilis energiahordozók közül a földgáz felhasználás a leginkább meghatározó, a kilencvenes években a belterülethez közeli zártkerti, illetve sűrű tanyás térségekben, valamint a kapcsolódó településrészekben is kiépült a vezetékes gázhálózat.

Az utóbbi években azonban a földgáz árának emelkedése és a kandallók, cserépkályhák, vegyes tüzelésű kazánok terjedése miatt egyre nagyobb arányban térnek vissza a lakóházakban részben, vagy egészben a vegyes tüzelésre.

Villamosenergia ellátás, közvilágítás

A város villamos energia ellátását a 120 kV-os alaphálózat biztosítja a középfeszültségű, illetve kisméretű hálózatokon keresztül.

Alaphálózat

Keckemét város főelosztó hálózati táppontja a Városföld 120/20 kV-os kapcsoló állomás. Az innen kiinduló két 120 kV-os *nagyfeszültségű* villamos főelosztó hálózat (Keckemét-Szultán u. I-II., továbbá a Keckemét-Keckemét Észak II., ez utóbbi kétrendszerű) táplálja a város három alállomását.

A Keckemét Észak 120/10 kV-os (2x40 MW) szabadtéri kivitelű állomás a Március 15. u. – Fazekas M. u. kereszteződésében a 10576/118 hrsz.-ú ingatlanon található sűrű beépítésű lakóterületbe ékelődve.

A Keckemét Szultán utcai 120/20/10 kV-os (2x50 MW) állomás a belvárostól D – re a 2141 hrsz.-ú ingatlanon található.

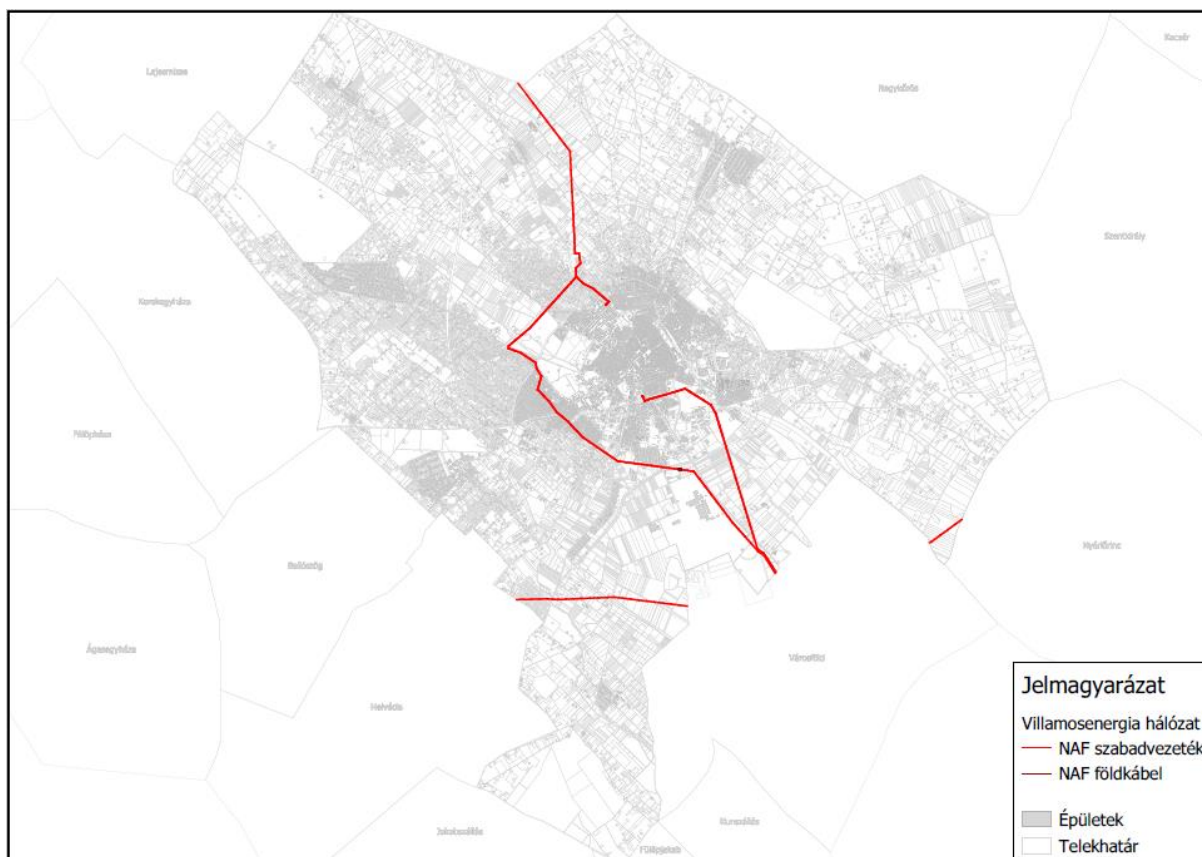
A Keckemét Kósafalu 120/20 kV-s (40 MW) új állomás a belterület D – i szélén a déli iparterületen a 0794/125 hrsz.-ú ingatlanon található.

Ennek közelében üzemel a Keckemét Dél 120/20 kV-s kapcsolóállomás a 9990 hrsz.-ú ingatlanon.

A nagyfeszültségű villamos főelosztó hálózat üzemeltetője az NKM Áramszolgáltató Zrt.

A város nagyfeszültségű villamos főelosztó hálózatát a 175. ábra mutatja.

175. ábra: A város nagyfeszültségű villamos főelosztó hálózata

Forrás: Az e-közmű rendszer adatbázisa

Középfeszültségű hálózat

A belterületi városrészek villamos energia ellátását íves-gyűrűs kialakítású 10 kV-os kábelhálózat biztosítja az alállomásokból. A külterület villamosenergia ellátása, valamint az ipari fogyasztók energiaellátása 20 kV-os légvezeték hálózaton keresztül történik a Szultán u.-i táppontról.

A közepfeszültségű hálózatokról leágazva épültek az általában épített házas, egyes helyeken pedig oszloptranszformátorok, ahonnan 0,4 kV-s kisfeszültségű hálózatok létesültek.

A közepfeszültségű hálózat összességében korszerű, a város igényeit kielégíti. A fogyasztási energiaigénynek megfelelően a hálózat folyamatos fejlesztés alatt áll, a terhelés növekedésének ütemének megfelelően változik.

A 10 kV-os beépíthető teljesítményű legnagyobb fogyasztók a szolgáltató adatai szerint:

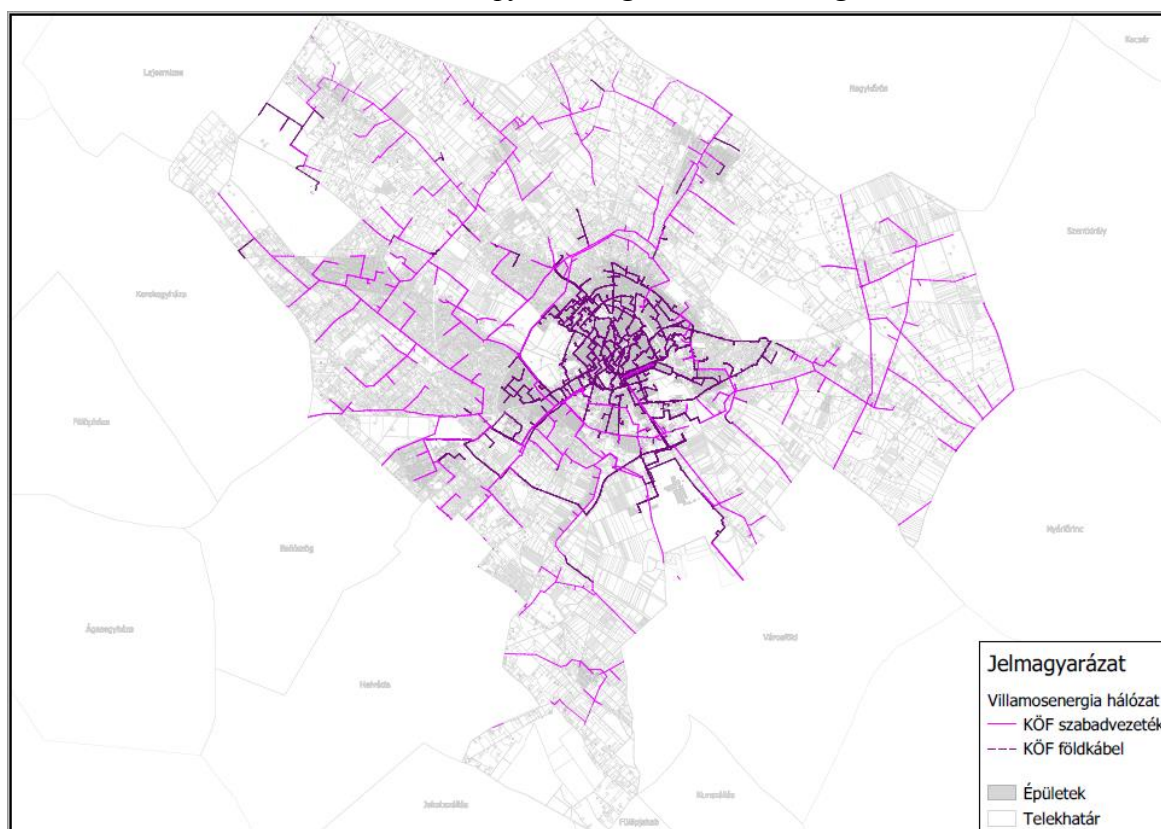
Malom Center, KÉSZ Kft., TESCO áruház, Szilády nyomda, repülőtér, gabonaipar, erőmű, konzervgyár II., kiskőrösi úti pincegazdaság.

A 20 kV-os beépíthető teljesítményű legnagyobb fogyasztók a szolgáltató adatai szerint:

Gallfood Kft., konzervgyár, Ecotech Kft. (volt reszelőgyár), Vízmű II., Auchan áruház, Phoenix Mecano Kft. II., Goessler borítékgyár, Fornetti, Bertrans II.

A város közepfeszültségű villamos energia hálózatát a 176. ábra mutatja.

176. ábra: A város közepfeszültségű villamos energia hálózata

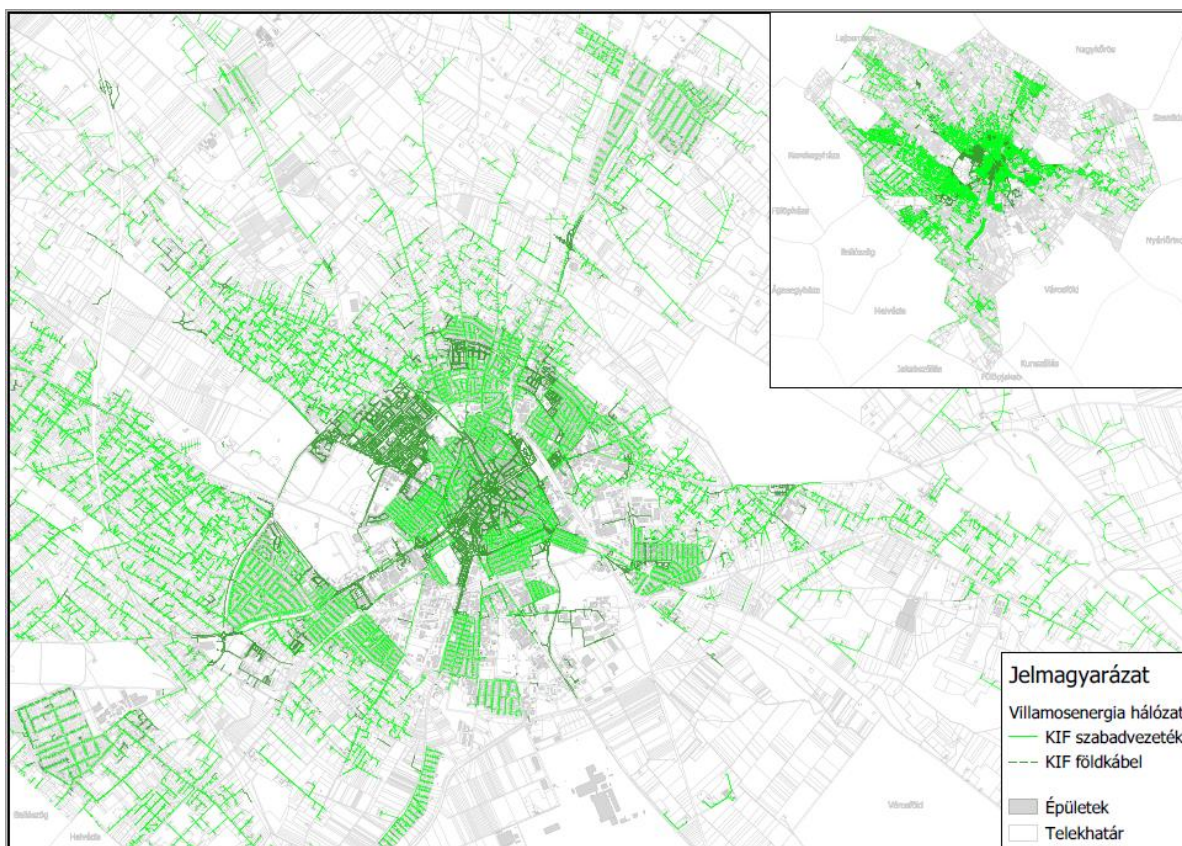
Forrás: Az e-közmű rendszer adatbázisa

Kisfeszültségű és közvilágítási hálózat

A 0,4 kV-os hálózat, mely a kommunális energiaigényeket közvetlenül elégíti ki, általában vegyes, kábeles, illetve légvezetékes hálózat. A kisfeszültségű hálózatot 10/0,4 és 20/0,4 kV-os transzformátor állomások táplálják. A belterületen (a 10 kV-os területen) több a földkábeles szakasz, külterületen pedig a légvezetékes hálózat. A város kisfeszültségű villamos energia hálózatát a 177. ábra mutatja.

177. ábra: A város kisfeszültségű villamos energia hálózata

Forrás: Az e-közmű rendszer adatbázisa

A város *közvilágítási rendszere* 2000 körül átépült. Az új hálózat pörgetett betonoszlopokkal, vagy acéloszlopokkal készült. A lámpatestek az egész város területén nagynyomású Na lámpák, vagy kompakt fénycsővek. Higanygőz lámpák sehol sem találhatók. A főtéren a régi korok hangulatát idéző nosztalgia lámpák találhatók. A főútvonalakon, valamint a belvárosban a közvilágítás energiaellátó rendszere kábeles, máshol légvezetékes, illetve vegyes.

Fejlesztési cél a kisfeszültségű hálózat rekonstrukciója. A belső városrészekben és a sűrű beépítésű lakóterületeken mindenképpen a földkábel hálózat terjedése a kedvezőbb üzembiztonsági és városképi szempontból.

A közvilágítás bővítése és korszerűsítése során az energiatakarékos rendszer kiépítése a célszerű, hasonlóan a városközpontban kiépített dísz- és közvilágítási rendszerhez.

A közvilágítás energiatakarékos átalakítása, korszerűsítése érdekében több mint 5400 lámpatest cseréje történt meg KEOP-2012-5.5.0/A pályázati források segítségével az utóbbi években, mely érintette az Árpádvárost, Belvárost, Nagykörúton belüli területeket, Homokbányát, Hunyadvárost, Kisfáit, Ürgést, Talfáját, Bethlenvárost, az Ipari Parkot, Katonatelepet, Máriavárost, Szent István várost és az E 75-ös út menti területeket.

A cserélt világítótestek tekintetében a beépített teljesítmény 49, illetve 47 %-kal csökken – 200 %-os fényerő növekedés mellett.

A KSH adatai szerint a kiefeszültségű villamosenergia elosztó hálózat hossza a 2014 évi 948,9 km-ről 2018-ra 965,7 km-re mintegy 1,8 %-kal növekedett.

Újabb fogyasztói igények kiszolgálására a rendszer kapacitástartalékának erejéig tovább bővíthető. A Kecskemét Kósafalu alállomás a dél iparterület várhatóan dinamikus növekvő villamosenergia igényét tudja biztosítani.

A meglévő rendszerelemek kapacitásánál nagyobb igényeket új transzformátor állomások telepítésével, illetve a később részletezett hálózat bővítésekkel lehet biztosítani.

A közép- és kiefeszültségű villamosenergia hálózat üzemeltetője az NKM Áramhálózati Kft. (6000 Kecskemét, Szultán u. 2/4.).

2014-2018 között megvalósult beruházások, fejlesztések:

- A város igen dinamikus villamos energia igény növekedéséből adódóan szükség volt jelentős fejlesztésekre, melyeket a jövőben is indokolt folytatni:
- A vizsgált időszak egyik legjelentősebb beruházása a 2016-ban elkészült Szultán u.-i alállomás bővítése, mely az akkor prognosztizált villamosenergia igény növekedést (egyre növekvő ipari fogyasztó és növekvő háztartási igények) tudja kielégíteni.
- A másik jelentős beruházás pedig a 2017-ben elkészült Kecskemét Kósafalu 120/20 kV-os (40 MW) új állomás, mely a déli iparterület várhatóan igen jelentősen növekvő villamosenergia ellátását fogja biztosítani. A Kecskemét-Kecskemét Észak II. 120 kV-s távvezeték közös kétrendszerű szakasza került felhasításra és beforgatásra az alállomásba.
- 2017 tavaszán elindult egy 5 éves közvilágítás fejlesztési program, melynek keretében megépült egy 18 km hosszú kapcsolószál, illetve több száz újabb lámpatest.
- Folytatódtak a lakossági kezdeményezésre indult villamosenergia ellátó hálózat bővítések.
- Ekkor épültek továbbá 2016-ban az SMR gyár, míg 2017-ben az ElringKlinger Hungary Kft. déli iparterületen megvalósult ipari beruházásainak villamosenergia ellátó vezetékai is, továbbá a különböző útépitési beruházásokhoz kapcsolódó vezeték kiváltások, -építések is.

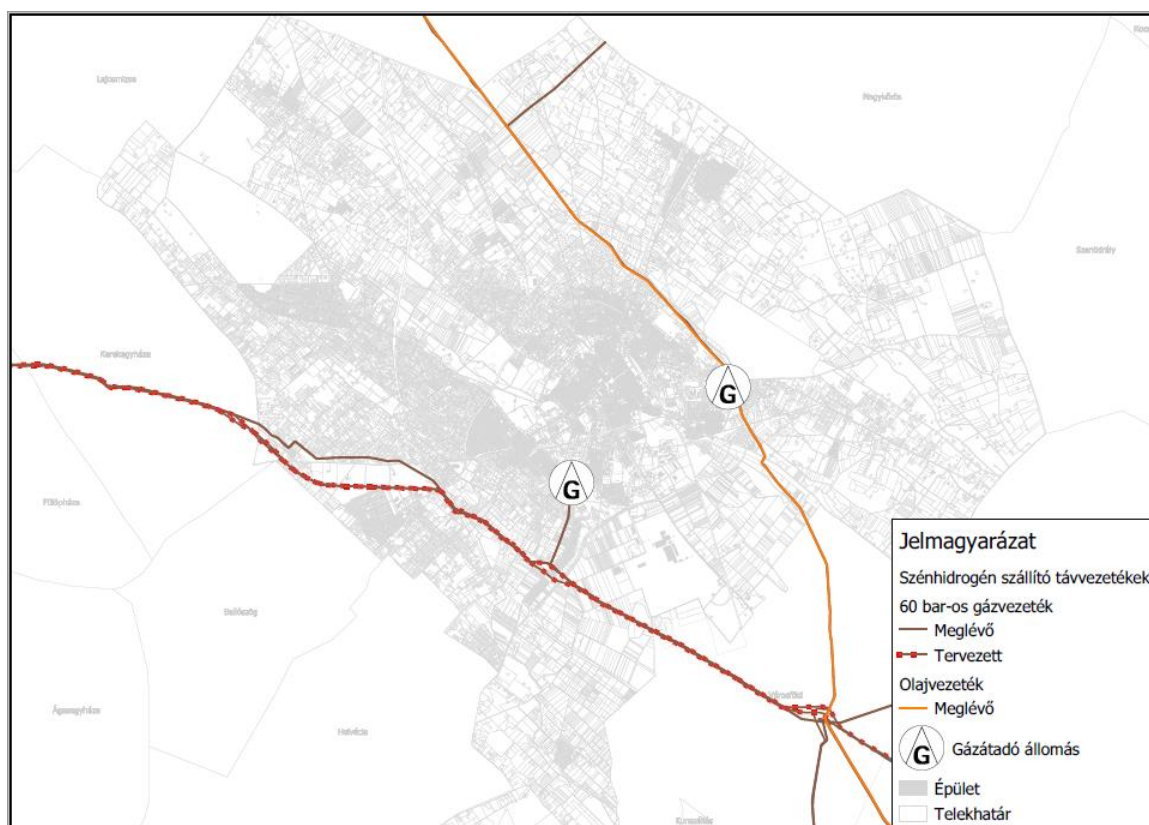
Földgázellátás

A város földgázellátása csaknem teljes, melyet a 2 db (25.000 + 15.000 és a 25.000 m³/nap) kapacitású gázátadó állomásról (Halasi úti: Kecskemét I-1. és Kecskemét I-2., illetve a Békéscsabai úti: Kecskemét II.) biztosít a szolgáltató. A gázátadó állomások ellátása nagynyomású szénhidrogén-szállító távvezetésekről történik.

Nagynyomású szénhidrogén-szállító távvezetékek:

A belterületet kelet felől elkerülő Algyő-Vecsés NA 600 gázvezeték táplálja a Békéscsabai út melletti Kecskemét-II. gázátadó állomást, mely a város K – i felének gázellátását biztosítja. A város nagynyomású szénhidrogén- szállító távvezeték hálózatát a 178. ábra mutatja.

178. ábra: A város nagynyomású szénhidrogén-szállító távvezeték hálózata

Forrás: Az e-közmű rendszer adatbázisa

A Városföld-Adony NÁ 600 és a Kardoskút-Városföld-Adony NÁ 400 gázvezetésekről leágazó NÁ 100 és NÁ 150 vezeték látják el a Kecskemét Ny – i felének gázellátását biztosító Halasi úti Kecskemét-I. gázátadó állomást.

A közigazgatási területen halad továbbá az Algyő-Vecsés vezetékről leágazó, Nagykőrös város gázátadójának (NA 150) és a Nagykőrösi Konzervgyárnak (NA 100) az ellátását biztosító vezeték.

A Vecsés-Városföld NA 700 és az Algyő-Vecsés NA 600 gázvezetékek védősávján belül üzemel az NÁ 300 Algyő-Százhalombatta olajvezeték. A nagynyomású szállítóvezetéseket

bányaüzemi hírközlőkábel kíséri és ezeknek a szénhidrogéneknek a vezetéksávjában halad a Cegléd-Kecskemét DN 200 termékvezeték a MOL Rt. bázistelepéig, valamint a bázisteleptől épült ki a DN 150 Kecskemét repülőtéri betároló termékvezeték is.

A gázvezetékek (szénhidrogén-szállító távvezetékek) acél nagynyomású (60 bar) vezetékek.

A létesítmények biztonsági övezeteinek beépítésére és használatára vonatkozó tiltásokat és korlátozásokat a jelenleg hatályos 1993. évi XLVIII. tv. és a végrehajtására kiadott 203/1998. (XII. 19.) Korm. rendelet 19/A. és 19/B. §-ban, valamint a 2/2010. (I. 14.) KHEM rendelet 14. és 15. §-ban szereplő tiltások és korlátozások vonatkoznak. (A biztonsági övezetben mindennemű építési tevékenység tilos.)

A gázvezetékek és a bányaüzemi hírközlő kábel üzemeltetője az FGSZ Földgázszállító Zrt. (8600 Siófok, Tanácsház u. 5.). Helyi képviselő: Kecskeméti Földgázszállító üzem (6000 Kecskemét, Szolnoki hegy 232.). A kőolaj és termékvezetékek üzemeltetője a MOL Magyar Olaj- és Gázipari Nyrt.

Nagyközép-, közép- és kisnyomású hálózat:

A gázátadóktól kiépített 6 bar nagyközép-nyomású gázvezeték hálózat fűzi fel a város nagyközép/középnomású (6/3 bar) szabályzóit, melyekből mintegy 40 db van a területen. A megépített nagyközép-, közép- és kisnyomású hálózat ágvezetékes rendszerű.

A hálózat a lakótelepeken és a műemléki városrészekben, valamint a Hunyadiváros lakóterületein, a Máriavárosban, Műkertvárosban, Rendőrfaluban, továbbá a Petőfiváros és Alsószéktó ÉK-i részén kisnyomáson (0,03 bar) üzemel. A lakótelepeken, a Széchenyivárosban egy tömb kivételével, továbbá az Árpádvárosban is, a panelos épületekbe bevezették a földgázt. A hasznosítás főzési célból történik.

Kadafalván és Katonatelepen az elosztó hálózat nagyközép-nyomással épült.

Az egyéb területeken 3 bar (esetleg 1 bar) középnomású gázvezeték hálózat került kialakításra. A fogyasztók kisnyomású gázellátását ingatlanonként épített 3/0,03 bar nyomásszabályozók beépítésével biztosítják.

Kecskemét területén az összes szolgáltatott gázmennyiség 2014-2018 között 89,2-104,3 millió m³ volt.

Kecskemét legjelentősebb vezetékes gázfogyasztói:

- Mercedes-Benz Manufacturing Hungary Kft.
- Kecskeméti Termostar Kft. (Akadémia krt. és Szultán u.)
- Univer-Product Zrt. (Szolnoki út)
- Kecskeméti Konzerv Kft. Konzervgyár (Szolnoki út)
- Gallfood Baromfifeldolgozó (Ceglédi út)
- Nissin Foods Kft. (Momofuku u.)

A 10 legnagyobb fogyasztó 2018 évi gázfelhasználása 37.641 ezer m³ volt, mely a város teljes gázfelhasználásának több mint 40 %-át adta.

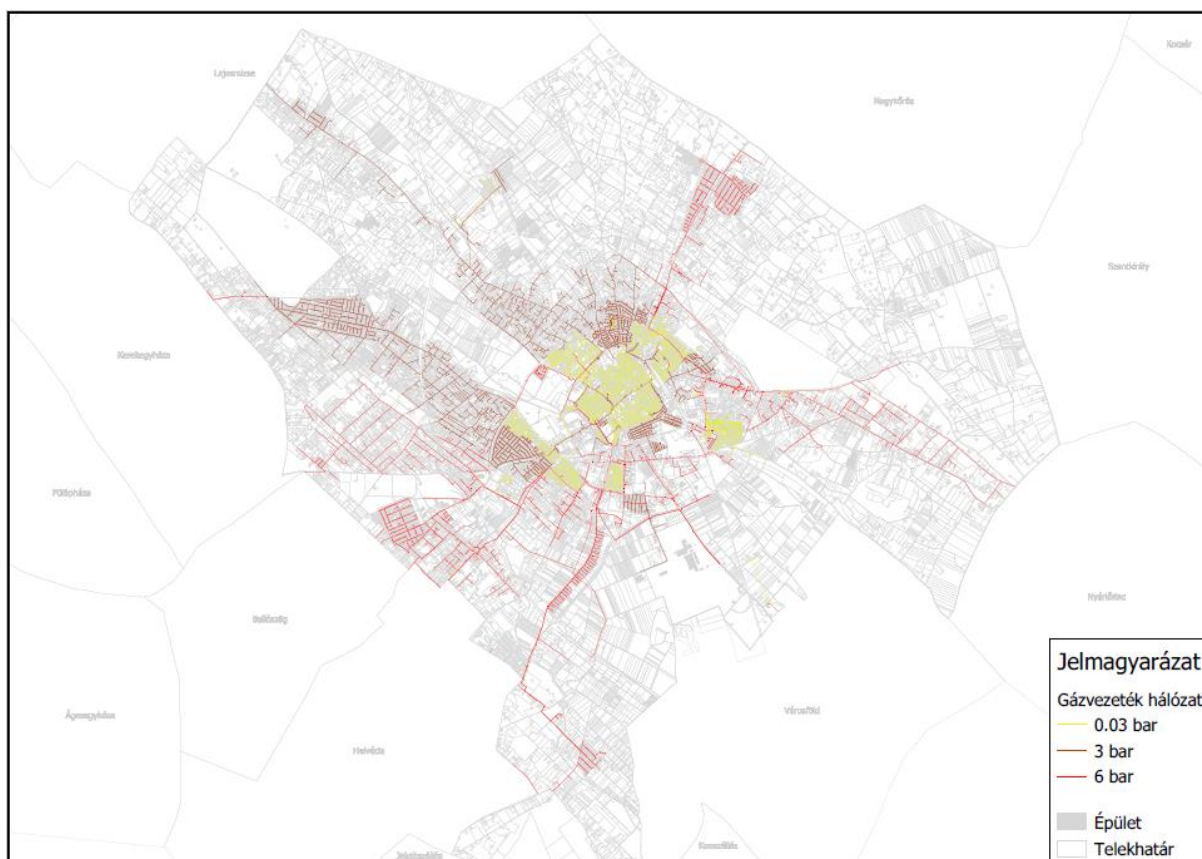
A 40 %-ot kitevő lakossági gázfogyasztással együtt látható, hogy az összes további intézmény, valamint kereskedelmi szolgáltató és ipari üzem a teljes gázmennyiség kevesebb, mint 20 %-át használta fel 2018-ban.

A város gázvezeték hálózatának hossza 2018-ban 814,8 km, melyből közel 25 % a kisnyomású, több mint 38 % a középnyomású és több mint 36 % a nagyközép-nyomású hálózat aránya.

A gázvezeték hálózatban több mint 97 %-ot tesz ki a KPE, míg mintegy 2,5 % az acél csövek aránya. A folyamatos hálózat korszerűsítéseknek köszönhetően csökken az acél, illetve nő a KPE csövek aránya a hálózatban.

A város nagy-, nagyközép-, közép- és kisnyomású gázhálózatát a 179. ábra mutatja.

179. ábra: A város nagyközép-, közép- és kisnyomású gázvezeték hálózata

Forrás: Az e-közmű rendszer adatbázisa

2014-2018 között megvalósult beruházások, fejlesztések:

- Mintegy 26 km új gázvezeték épült, illetve került kiváltásra a város területén az elmúlt 5 évben, melyek döntően lakóterület bővülésekhez kapcsolódóan valósultak meg a központi belterület szélén, illetve Kadafalva, Hetényegyháza, Katonatelep területén.

Ezen időszakban épültek továbbá 2016-ban az SMR gyár, míg 2017-ben az ElringKlinger Hungary Kft. déli iparterületen megvalósult ipari beruházásainak gázellátó vezetékai is, továbbá az 54. sz. főút négysávosítása, mely miatt ki kellett váltani a Mercedes gyárat ellátó ϕ 315 KPE nagyközép-nyomású gerincezeteket.

- Továbbá 2018-ban nagyszabású házi gáznyomás-szabályzó csere program indult Kecskeméten a földgáz elosztó hálózat hálózati és mérési különbözetének csökkentése érdekében. Ennek keretében a város területén 2018-ban mintegy 1500 db új házi gáznyomás szabályzó került felszerelésre.
- Mindezek a beavatkozások az ellátásbiztonság növelése és a gázveszteségek csökkentése érdekében történtek.

Újabb fogyasztói igények kiszolgálására a rendszer tovább bővíthető. A meglévő rendszerelemek kapacitásánál nagyobb igényeket a nyomásszabályozók kapacitásának növelésével, új nyomásszabályzók létesítésével, illetve a hálózat bővítésével lehet biztosítani. A tervezett lazább beépítésű kertvárosi lakó- és egyéb területeket a középnyomású, a nagyobb ipari fogyasztókat pedig a nagyközép-nyomású gázhálózat továbbfejlesztésével célszerű ellátni.

A földgázvezeték tulajdonosa az NKM Észak-Dél Földgázhálózati Zrt. (telephely: Győr, Puskás T. u. 35-37.) A földgázvezetékek üzemeltetője az NKM Észak-Dél Földgázhálózati Zrt. Kecskeméti Kirendeltsége (6000 Kecskemét, Ipoly sor 5.)

Táv hőellátás

A Széchenyiváros és az Árpádváros, valamint a városközpont jelentős részén a fűtés és a használati melegvíz szolgáltatás 2 db fűtőműben előállított forró vízzel távvezetéseken keresztül történik. A távhő energia előállítása 100 %-ban földgáz üzemű kazánokkal és gázmotorokkal történik. A gázmotorokkal kapcsolt villamos energiát is termelnek.

2013-ig a Széchenyivárosi fűtőmű a Széchenyi városrész, míg a Szultán u.-i fűtőmű a városközpont és az Árpádváros városrész távhőszolgáltatását biztosította. A hőtermelés optimalizálása érdekében ekkor került sor a két hőköri kooperációs távhővezetékekkel történő összekötésére. A fizikai összeköttetés lehetőséget ad a fűtőművek energiatakarékos üzemeltetésére, így a nyári időszakban a Szultán u.-i fűtőmű üzemének időszakos leállítására, ezzel csökkentve a város környezetterhelését.

Szolgáltatási adatok:

A távhő szolgáltatásba jelenleg 11.656 lakossági, illetve mintegy 224 egyéb fogyasztó van bekapcsolva. Ebből a fűtőkorszerűsített (költségosztóval felszerelt) lakások száma 7.231 db.

Emellett mintegy 10.578 lakásban és egyéb fogyasztónál történik használati melegvíz szolgáltatás.

A fűtőművek adatai:

A Széchenyivárosi (Akadémia krt.-i) fűtőműben 2 db kazánházban összesen 6 db egyenként 7,5 MW kimenő teljesítményű és 1 db üzemén kívüli hideg tartalék 19 MW bemenő teljesítményű gázkazánnal és 3 db gázmotorral történik hőenergia és a gázmotorokkal villamos energia előállítás is.

A kazánok összes kimenő hőteljesítménye: 62,5 MW

A gázmotorok összes hőteljesítménye 5 MW, míg összes villamos teljesítménye: 4,7 MW

A légszennyező anyag kibocsátás a kazánok esetében 3 db 28 és 1 db 36 m magas, míg a gázmotorok esetében 3 db 15 m magas helyhez kötött légszennyező pontforráson történik.

Az Árpádvárosi (Szultán u.-i) fűtőműben 1 db kazánházban 5 db gázkazánnal és 1 db gázmotorral történik hőenergia és a gázmotorral villamos energia előállítás is.

A kazánok összes kimenő hőteljesítménye: 31,2 MW

A gázmotor hőteljesítménye 1,6 MW, míg villamos teljesítménye: 1,5 MW

A légszennyező anyag kibocsátás a kazánok esetében 1 db 60 és 1 db 16 m magas, míg a gázmotor esetében 1 db 12 m magas helyhez kötött légszennyező pontforráson történik.

A gázkazánokat 1976-1988 között telepítették, míg a gázmotor blokkok telepítése fokozatosan 2000-2004 között valósult meg. A beépített és üzemeltetett kapacitás 2005 óta változatlan.

A kiserőmű parkok villamosenergia kapacitása Kecskemét város villamosenergia igényének 25-30 %-át képesek lennének biztosítani. A jelenlegi jogi-gazdasági szabályozás a közvetlen értékesítést nem teszi lehetővé, a gazdaságos üzemeltetés a szekunder villamosenergia szabályozásban történik.

54. táblázat: A Kecskeméti Termostar Hőszolgáltató Kft. által szolgáltatott hőmennyiség és értékesített villamos energia adatai (2014-2018)

Megnevezés	Mértékegység	2014	2015	2016	2017	2018
Szolgáltatott hőmennyiség (távhő ellátásra)	GJ	354.343	385.570	399.651	411.745	397.675
Értékesített villamos energia (Gázmotoros kiserőmű)	MWh	14.134	9.018	5.747	5.853	8.392

Forrás: Kecskeméti Termostar Hőszolgáltató Kft.

A rendszernek van tartaléka. A fűtőművek újabb fogyasztók kiszolgálását tudják biztosítani.

A Kecskeméti fűtőművekben 2018-ban összesen 15.550 ezer m³/év földgáz felhasználásával 471.252 GJ primer tüzelő hő került felhasználásra.

A távhő vezeték:

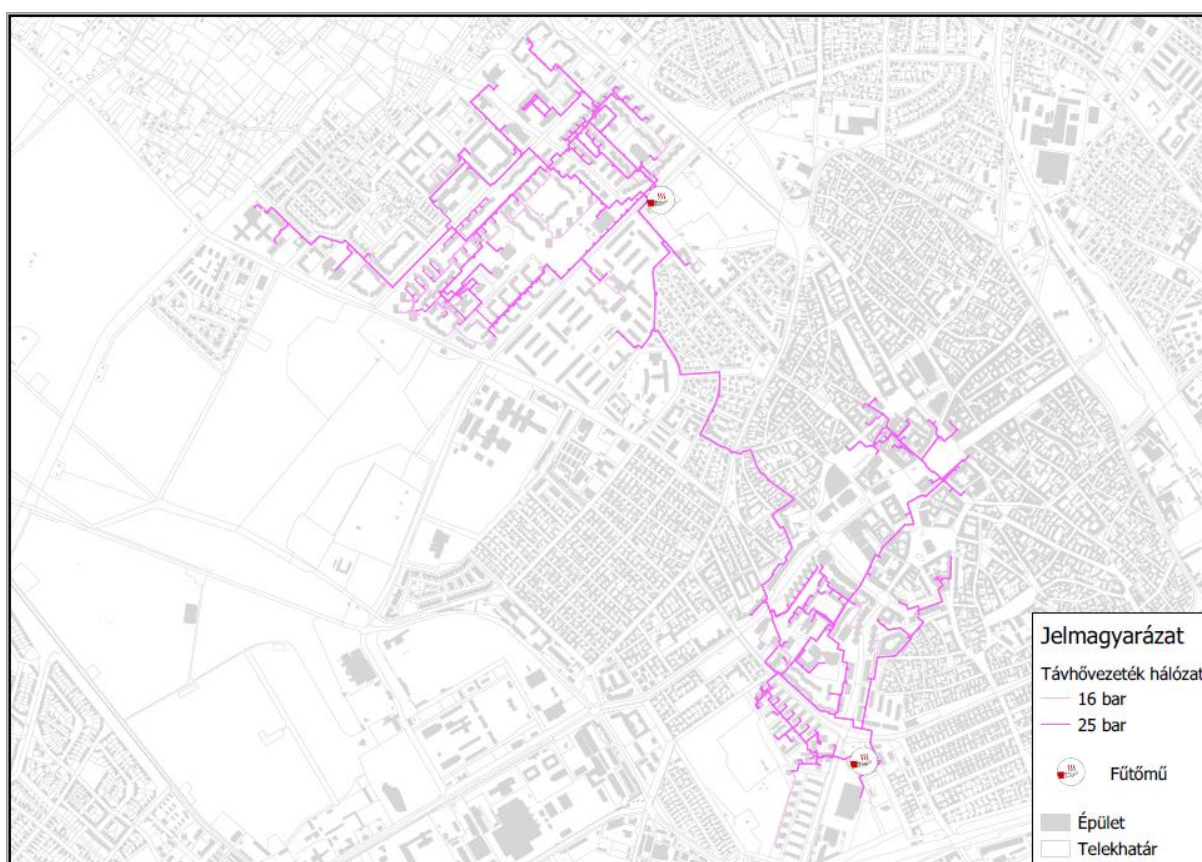
A primer elosztó hálózat nyomvonala 20,8 km, a szekunder fűtési elosztó hálózat nyomvonala 10,0 km, míg a szekunder használati melegvíz elosztó hálózat nyomvonala 9,5 km

A két fűtőműhöz kapcsolódóan 3 távhővezeték körzet (Széchenyiváros, Árpádváros I., Árpádváros II.) épült ki.

A Széchenyivárost és az Árpádvárost összekötő kooperációs távhővezeték 2013-ban készült el, azóta nem változtak a vezetékhozzak.

A város távhővezeték hálózatát a 180. ábra mutatja.

180. ábra: Távhővezeték hálózatok

Forrás: Az e-közmű rendszer adatbázisa

A város távhőszolgáltató rendszerének előnye környezetvédelmi szempontból vitathatatlan (kapcsolt erőműként elektromos áramot és hőt termel), hiszen az energiahatékonysági és környezetszennyezési mutatói lényegesen jobbak más fűtési módoknál.

A gázmotor működtetése különösen a fűtési szezonon kívüli időszakban előnyös, mert kevesebb kazánt kell működtetni, ahhoz, hogy a fogyasztók részére szolgáltatni tudják a használati melegvizet és a termelt többlet hő hasznosul a kapcsolt energiatermelés során.

Napjainkban, amikor a városok levegőtisztasága és a megújuló energiák szélesebb körben történő felhasználása különösen fontos az EU elvárásai és a hazai cselekvési tervek elvárásai alapján is, hogy a távfűtéssel ellátott területeket növeljük. A távfűtés környezetvédelmi jelentősége egyértelmű, de azzal, hogy a legszélesebb körben képes a különböző energiahordozók felhasználását integrálni, többféle megújuló energia hasznosítására lehet alkalmas.

A távhő szolgáltató rendszer üzemeltetője a KECSKEMÉTI TERMOSTAR Hőszolgáltató Kft. (6000 Kecskemét, Akadémia krt. 4.).

2014-2018 között megvalósult beruházások, fejlesztések:

- A vizsgálati időszakot megelőzően 2013-ban került sor a hőtermelés optimalizálása érdekében az Akadémia körúti és a Szultán utcai távhőközvetek hőszigetelt kétvezetékes primer rendszerrel történő összekötésére. A DN 300 vezetékpar 2554 fm hosszon épült. Ugyanezen beruházás keretében a Széchenyi városi fűtőműben két forróvízkazánhoz korszerű kondenzációs füstgázhőcserélő került telepítésre jelentősen növelve a kazánok hatásfokát. A beruházás részben KEOP-5.4.0/11 pályázati forrásokból valósult meg.

- A vizsgálati időszakban is tovább folytatódott a több mint 10 éve megkezdett szolgáltató hőközpontok szétválasztása és felhasználói hőközpontok kialakítása. A technológiai fejlesztés lehetővé teszi a távhő energia szolgáltatás hatékonyabb felhasználását. Ezzel biztosítják a fogyasztók hőigényének jobb, takarékosabb kielégítését és az enyhe időben, valamint átmeneti időszakokban történő, épületenkénti fűtés indítását, illetve leállítását. A távfűtött lakások közel 64 %-ában, 7.231 otthonban van lehetőség a radiátoronkénti szabályozásra.

- A KECSKEMÉTI TERMOSTAR Kft. 2018. decembere óta végzi a Kvarc u. 2. sz. alatti Mercedes Benz Iskola kazánházának üzemeltetését és az Iskola hőellátását. A városrészben további két intézmény és egy szállásépület számára nyújt hőszolgáltatást. Jelenleg 2 db földgáz üzemű melegvíz kazán áll rendelkezésre hőforrásként. Az összes beépített hőteljesítmény 690 kW. A körzetben 1 db saját- és 3 db idegen tulajdonú hőközpont biztosítja a hőszolgáltatást.

A fentiekén túlmenően új fogyasztók távhőrendszerre csatlakoztatását tervezi a Kft. a Homokbányai, a Nyugati Városkapu és a Belváros városrészben.

Továbbá tervezik pályázati forrásból, valamint vissza nem térítendő állami támogatásból egy 25 MW teljesítményű – faapríték és városi zöld biomassza tüzelésére alkalmas – fűtőmű telepítése az új telephelyhez kapcsolódó komplett infrastruktúra kialakításával, valamint a fűtőműveket összekötő távvezetési szakaszok megépítése, amelynek köszönhetően létrejön az újabb nagyfogyasztók távhőre kapcsolódását is lehetővé tevő kecskeméti távhőgyűrű.

A beruházás célja tehát a hosszú távon fenntartható, környezettudatos, megújuló energián alapuló, hatékony távhőszolgáltatás megvalósítása, amely európai színvonalon szolgálja ki a lakossági és a nagyfogyasztói igényeket.

A távfűtés komplexitását az is tükrözi, hogy más városfejlesztési elképzelések hőforrásaként is előtérbe kerülhet. Lehetőség van a távvezetéki kapacitás bővítésére, illetve decentralizáltan kialakítható és integrálható a hőellátás a KECSKEMÉTI TERMOSTAR Kft. távhőszolgáltatási rendszerébe.

Egyéb ellátórendszerek

Jelentősebb decentralizált energia-ellátórendszerek a településen nem üzemelnek.

A lakások mintegy 15-20 %-a alkalmaz hagyományos tüzelőanyagokat főzés, fűtés és használati melegvíz előállításához (vezeték nélküli hőenergia forrásként). A gáz árának 2013-ig tartó növekedésével egyre nagyobb arányban tértek vissza a lakóházakban a vegyes tüzelésre, illetve az új építésű lakóházakban nagy arányban létesítettek szilárd tüzelésre alkalmas berendezéseket (kandallók, cserépkályhák, kazánok) általában kiegészítőként.

A tüzelőanyagok: döntően fa, esetleg szén, valamint a PB gáz. A legjelentősebb levegőterhelés a szilárd tüzelőanyagok lakossági fűtésben használt nagy arányából adódik.

A gazdaságosan vezetékes gázzal el nem látható területek, településrészek és tanyás térségek hőenergia ellátására továbbra is a nem vezetékes (elsősorban megújuló energiát hasznosító) energiahordozókat kell alkalmazni.

1.16.2.2. Megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei

A hazai energiapolitika fő alapelvei

A Nemzeti Energiastratégia 2030-ban megfogalmazott 3 alapelv

- az ellátásbiztonság,
- a gazdasági versenyképesség,
- az energiaellátás hosszú távú fenntarthatósága

A Nemzeti Energiastratégia az elsődleges nemzeti érdekeket szolgálva garantálja az ellátásbiztonságot, figyelembe veszi a legkisebb költség elvét, érvényesíti a környezeti szempontokat és lehetővé teszi, hogy hazánk nemzetközi súlyának és erőforrásai mértékének megfelelő arányban hozzájárulhasson a globális problémák megoldásához.

A célok elérése érdekében a 3 alapelvből következő 5 legfontosabb törekvés között:

- az első az energiatakarékosság és energiahatékonyság fokozása,
- a második a megújuló energiák részarányának a növelése.

Az egyik legnagyobb kihívás az ország energiaszükségleteinek kielégítése, energiaimport-függőség csökkentése mellett a környezeti szempontoknak megfelelő (ezen belül hangsúlyozottan az üvegházhatású gázok szabályozott csökkentése), kiegyensúlyozottabb (diverzifikált) energiaszerkezet kialakítása, melynek során kiemelt szerepet kell szánni a decentralizált energiatermelésnek.

A megújuló energiák részaránya növelésének magyarországi célkitűzései

(Forrás: Magyarország Megújuló Energia Hasznosítási Cselekvési Terve 2010-2020 (a továbbiakban: NCsT); Nemzeti Energiastratégia 2030 (a továbbiakban: Energiastratégia); IV. Nemzeti Környezetvédelmi Program 2014-2019)

I. A fenntartható energiaellátás érdekében, a megújuló energia aránya a bruttó végsőenergia felhasználáson belül a 2018. évi ~12,5 %-ról várhatóan 21 % közelébe emelkedik 2030-ig.

II. Az EU közösségi szinten előírt célkitűzéseinek elérése érdekében Magyarország számára 2020-ra a bruttó összenergia végfelhasználásban, a megadott ütemezés szerint 13,0 %-os megújuló energiaforrás részarányt kell biztosítani (a közlekedés megújuló energiaforrásait is beleértve), amely 2554 ktoe (kilotonna kőolaj egyenérték) energiát jelent.

Az NCsT-ben vállalt, a megújuló energia részarányára vonatkozó 2020. évre szóló nemzeti célkitűzés 14,65 %, mely 2879 ktoe energiát jelent, mely a lehetőségek, korlátozó tényezők által behatárolt maximumot célozza meg, nem pedig a kötelező EU célszámból indul ki.

Az NCsT-ben foglaltak szerint:

A megújuló energia részaránya a fűtés és hűtés vonatkozásában a 2010 évi 9,0 %-ról 2020-ra 18,9 %-ra növekszik (2018-ban 18,1 % volt), míg a villamos energia vonatkozásában a 2010 évi 6,7 %-ról 2020-ra 10,9 %-ra növekszik (2018-ban 8,3 % volt). Térségünkben arányaiban vélhetően a geotermikus és a napenergia felhasználás jelentősebben növekszik, mint az egyéb megújuló energiatípusok alkalmazása – a helyi adottságokhoz igazodóan.

Az Energiastratégiában foglaltak szerint:

- A megújuló energiaforrásokon belül prioritást a kapcsolatosan termelő biogáz és biomassza erőművek és a geotermikus energia-hasznosítás formái kapnak, amelyek elsősorban, de nem kizárólagosan hőtermelési célt szolgálnak.
- Emellett a napenergia alapú hő- és villamos energia mennyiségében várható növekedés. 2020 után nyílhat lehetőség a hazai napenergia-potenciál nagyobb mértékű közvetlen áramtermelésre való felhasználására a fotovillamos technológia árcsökkenése révén.
- A bioenergia-hasznosítás szempontjából az energetikai rendeltetésű ültetvényekről származó alapanyaggal, valamint mezőgazdasági- és ipari (pl. élelmiszeripari)

melléktermékekkel dolgozó decentralizált energiatermelő egységek (pl. biogáz üzemek) kerülnek előtérbe.

- Szintén hangsúlyos kérdés az anyagában már nem hasznosítható kommunális és ipari hulladékok, illetve szennyvizek energetikai felhasználása.

Mindezekkel lehetővé válik a fosszilis energiahordozók részarányának jelentős csökkentése és az energiaellátással kapcsolatos üvegházhatású gázkibocsátás csökkentése. A megújuló hőenergia előállítás aránya a teljes hőfelhasználáson belül a 2018 évi 18,1 %-ról 25 %-ra nő 2030-ra, amelybe beleértjük az egyedi hőenergia előállító kapacitásokat (pl. biomassza-, nap- és geotermális energia) is.

A megújuló energiaforrások hasznosításának terjedését visszafogja, hogy jelenleg csak korlátozottan versenyképesek a fosszilis energiahordozókkal szemben, elsősorban azért, mert utóbbiak árába legtöbbször nem épülnek be azok externális költségei, ezért az előbbieknél versenyképességének biztosításához gazdasági ösztönzés szükséges.

Ezeket a célokat az Európai Unió az új 2030-as Klíma- és Energiapolitikai kerete alapján tovább szigorította. Ez alapján az 1990. évi szinthez képest 2030-ra a szén-dioxid-kibocsátás 40 %-os csökkentését, a megújuló energiaforrások 27 %-os részarányának elérését és az energiahatékonyság 27 %-kal történő javítását kívánja elérni.

Az egyes megújuló energiaforrások jellemzői, valamint alkalmazásuk

A vízenergia

Városunkban a vízenergia alkalmazásának lehetőségei igen korlátozottak. Folyó, illetve állandó vízfolyás a település területén, illetve környezetében nem található. A terepfelülethez hasonlóan a belvízcsatornák (nem állandó vízfolyások) esése is igen csekély, így energiatermelő turbinák telepítésének a lehetősége gyakorlatilag nem adott.

A szélenergia

A szélenergia környezetbarát korszerű energiaforrás. Hátránya, hogy nem szabályozható, időjárásfüggő technológia, ezért terjedésének az energiátárolás gazdaságos biztosításáig, a villamos energia rendszer szabályozhatósága, befogadó képessége szab korlátot.

A térség szélenergia potenciálja számottevő. Ennek ellenére szél erőmű park nincs a város közigazgatási területén. Csak kisebb (néhány kW teljesítményű) szélkerekek, esetleg háztartási méretű kiserőművek üzemelnek a területen, általában a megtermelt villamos energia saját célra történő hasznosításával, nem jelentős összteljesítménnyel.

A szél erőművek építményeinek elhelyezésére vonatkozó előírások beépítésre kerültek 2013 tavaszán a helyi építési szabályzatba. Az ebben foglaltak szerint honvédelmi, természetvédelmi, valamint műszaki biztonsági szempontból a település közigazgatási területének jelentős részén szél erőművek nem létesíthetőek.

Az NCsT-ben vázolt pálya szerint a szélenergiából előállított villamos energia beépített kapacitása a 2010 évi 330 MW_e-ről 2020-ra 750 MW_e-ra növekszik, melyet a villamosenergia-hálózat be tud fogadni.

Napenergia

Napenergia vonatkozásában az elvi potenciál igen jelentős a térségben, a legjelentősebb korlátozó tényező jelenleg a hosszú megtérülési idő a berendezések magas ára miatt (különösen a napelemek tekintetében), mely az elmúlt években jelentősen csökkent és további csökkenés prognosztizálható.

Kecskemét térségében a napsütéses órák számát tekintve a termikus napenergia-hasznosítás a kifejlett technológia révén igen jó eszköz a megújuló energiaforrások elterjesztésében, a fotovoltaiikus napenergia esetében pedig a felgyorsult gyakorlatorientált kutatás-fejlesztési munkáknak köszönhetően a berendezések ára csökken, teljesítményük és hatásfokuk pedig növekszik, így rövid időn belül versenyképes rendszerek terjedését teszik lehetővé.

A termikus napenergia-hasznosítás (napkollektorok) területén leginkább a családi házas, a közintézmények és az önkormányzati létesítmények melegvíz-ellátása, fűtés-rásegítése, a fotovoltaiikus napelem-rendszerek tekintetében pedig a kettős hasznosítás fog leginkább előnyt élvezni, azaz a legfontosabb cél a saját villamosenergia termelés, amelyet a többlet zöldenergia értékesítés egészíthet ki.

A fotovillamos eljárás a jövőben is elsősorban a villamos energiával el nem látott területek ellátásában játszhat szerepet, mert itt a napelemes autonóm áramforrás összességében olcsóbb lehet, mint a hálózati csatlakozás kiépítése. Ezzel párhuzamosan ezen rendszerek árának csökkenésével megjelentek Magyarországon, így Kecskeméten is néhány éve az első naperőművek, melyek száma az utóbbi időben igen jelentősen növekszik.

Az NCsT-ben foglaltak szerint a napenergiából előállított villamos energia beépített kapacitása a 2010 évi 0 MW-ról 2020-ra 63 MW-ra, míg a napenergiából előállított hűtés-fűtés részaránya 2020-ra a 2010 évi közel 14- szeresére növekszik.

Napenergia hasznosítása:

Több *napelemes energiatermelő rendszer* is született a városban, melyek többek között a Rendőrség, az Aranyhomok szálloda és a BÁCSVÍZ Zrt. területein megvalósult beruházások.

Ezen – döntően épület tetőfelületekre telepített – rendszerek a néhány kW-tól a néhány tucat kW-s csúcsteljesítményű villamos energiatermelő rendszerekig terjednek, melyek nagyrészt az üzemeltető saját villamosenergia felhasználását biztosítja.

A KECSKEMÉTI TERMOSTAR Hőszolgáltató Kft. középtávú tervei között szerepel, hogy hőközpontjai vonatkozásában mintaprojektben megvizsgálja a napelemes villamos energia felhasználásának lehetőségeit.

A város közigazgatási területén folyamatosan növekszik a *fotovoltaikus energiatermelő rendszerek (napelemes kiserőművek)* beruházásainak a száma. Ezen létesítmények a város külterületén – döntően mezőgazdasági területeken – találhatóak, illetve létesülnek jelenleg Kadafalva, Szarkás, Talfája, Méntelek térségében különböző vállalkozások beruházásaiban. Ezen egyenként általában 0,5 MW-nál kisebb teljesítményű kiserőművek egyenként 1-1,5 ha területen valósultak, valósulnak meg. Jelenleg több mint tucatnyi helyszínen, több mint 50 ha területen összesen 8,5 MW összteljesítményű napelemparkról tudunk. Számuk a közeljövőben várhatóan jelentősen növekedni fog.

A termelt villamos energia a középvezettségű villamos hálózatba kerül visszatáplálásra.

Napkollektoros használati melegvíz előállítás: Néhány intézmény épület (pl. Táncsics Mihály Középiskolai Kollégium) energetikai korszerűsítése kapcsán pályázati forrásokból napkollektoros használati melegvíz előállító rendszerek valósultak meg.

Az energetikai korszerűsítés (külső nyílászárók cseréje és a külső homlokzat szigetelése) kiegészült a napkollektoros használati melegvíz ellátó rendszer kiépítésével, amely utóbbi napenergia felhasználásával részben kiváltja a földgázt a használati melegvíz előállítása során. A projektek tehát kombinálják az energiahatékonysági korszerűsítést, valamint a megújuló energia felhasználását eredményező tevékenységeket. Ezzel jelentősen csökken a létesítmények energiaköltsége, ezzel párhuzamosan pedig légszennyező anyag kibocsátása.

A fentiekben túl egyre elterjedtebb a városban elsősorban lakóházak, társasházak és intézmény épületek esetében *a használati melegvizet termelő és a fűtésre rásegítő napkollektorok, illetve az elektromos energiát termelő napelemek* alkalmazása.

Geotermikus energia

A geotermikus gradiens értéke Magyarországon közel másfélszerese a világtávnak, ami az ország egyik természeti kincse.

A fenntartható erőforrás-gazdálkodással összhangban az új kapacitások kialakítása során különös figyelmet kell fordítani e természeti kincsünk megőrzésére, ami általában a visszasajtolást, vagy a megfelelő célú továbbhasznosítást (ivóvízellátás, gyógyászat, turizmus) teszi szükségessé azok megfelelő rangsorolásával.

Jelentős potenciál létezik a geotermikus energia elsősorban hőellátásban történő szerepének növelésében (távfűtés, közintézmények, önkormányzatok tulajdonában lévő lakóépületek fűtése és használati melegvíz ellátása, kertészetek hőellátása, stb.). Egy-egy beruházásnál a minél komplexebb hőhasznosítás kívánatos. A célok között az épületek hőellátása is kiemelt feladat.

Az Energiastratégia kimondja, hogy ahol a geotermikus potenciál villamosenergia-termelésre alkalmas, ott hőhasznosítással kapcsoltn kell működtetni, tekintettel a kombinált rendszerek nagyobb hatékonyságára.

Kecskemét térségében 1 db 2500 m talpmélységű, ~130 °C kútfej hőmérsékletű, ~1000 l/p hozamú kút mintegy 1000 db átlagos háztartás nem fűtési célú elektromos energia igényét és mintegy 240 db közelben lévő átlagos háztartás fűtési hőigényét tudná biztosítani kutatási eredmények szerint.

A *hőszivattyúk* Magyarországon az egyik legszélesebb körben alkalmazható döntően megújuló energiaforrásokat felhasználó energiatermelő berendezések. Egyrészt univerzálisan hasznosíthatók fűtésre és hűtésre, másrészt beépített, urbanizált területeken is jól alkalmazhatók.

A hőszivattyú alkalmas eszköz a földhő (talajhő, vagy geotermikus energia, hidrotermikus energia és légtermikus energia) hasznosítására, ami az országban szinte mindenhol, bár alacsony hőmérsékleten, de rendelkezésre áll. A földhő hasznosítása jelentősen bővíthető decentralizáltan, különösen családi házas környezetben, a természeti adottságokból adódó korlátok nélkül. Ebből adódóan a hőszivattyúk területén gyors fejlődés várható. Az NCsT-ben foglaltak szerint a beépített teljesítmény 2020-ra a 2010 évi érték 38-szorosára növekedhet.

Bács-Kiskun Megye Területrendezési Terve szerint Kecskemét közigazgatási területe a geotermikus energia hasznosítását szolgáló övezetbe sorolt terület.

Geotermikus energiahasznosító rendszerek alkalmazása:

Korábban a Kecskeméti Termálrendszer Kft. Kecskemét Megyei Jogú Város megbízásából foglalkozott a geotermális energia távhőellátásban történő felhasználhatóságával, mely program pénzügyi okok miatt a próbafúrások előtt abbamaradt. Ehhez kapcsolódóan a város, mint tulajdonos közreműködésével a KECSKEMÉTI TERMOSTAR Hőszolgáltató Kft. adatokat szolgáltatott a projekthez.

A Kecskeméti Termálrendszer Kft. adatszolgáltatása szerint a geotermikus rendszer 1-1 db 2400, illetve 2200 m mély termelő és visszasajtoló kútja a 0980/119 hrsz.ú (termelő), illetve a 0958/48-49 hrsz.-ú (visszasajtoló) ingatlanokon létesülnek. A tervezett geotermális rendszer (2160 m³/nap átlagos kapacitással) évi 788.400 m³ vízmennyiség kitermelésével 6,3 MW hőenergia előállítására alkalmas. A hőenergia a Homokbánya területén megvalósítandó geotermikus hőközponton keresztül kerül átadásra a távfűtőrendszer (primer kör) újonnan kialakítandó ágába. A primer kör a geotermikus energiát a geotermikus hőközponttól az Árpádvárosi fűtőműbe szállítja. A kitermelt és energetikai célokra felhasznált termálvíz – a tervek szerint – visszasajtolásra kerül.

A tervek alapján, a kitermelő kút és a geotermikus hőközpont között termálvíz vezetékpár, míg a geotermikus hőközpont és a visszasajtoló kút között visszasajtoló vezetékpár épül 355-450 mm-s külső átmérővel döntően meglévő (föld)utak területén.

Ehhez kapcsolódóan a Homokbánya térségében geotermikus megújuló energia alapú távhőközvet kialakítása is tervezett alacsony hőmérsékletű fűtéssel. Az eredeti tervek szerint a projekt 2020. év végére valósult volna meg.

A KECSKEMÉTI TERMOSTAR Hőszolgáltató Kft. általánosságban is vizsgálta a geotermikus energia hasznosítási lehetőségeit, de az eredmények alapján gazdaságosabb volt a biomassa alkalmazása Kecskeméten, illetve a viszonylag nagy mélységben elérhető geotermikus energia paraméterei mennyiségi és hőfok szempontjából sem biztattak közvetlen primer távhőként történő felhasználásra. A társaság jelenleg nem tervezi a geotermikus energia távhőrendszerbe integrálását.

A BÁCSVÍZ Vízfűtési és Csatornaszolgáltató Zrt. 2006-ban elsőként a kecskeméti I. sz. vízmű telepén vezette be azt a geotermikus energiát hasznosító hőszivattyús rendszert, mely a kitermelt nyersvízből a hőt kinyerve alkalmas az üzemviteli épület hűtésére és fűtésére. Azóta a Zrt. több telephelyén került kiépítésre ez a műszaki megoldás.

A fentiekben túl egyre elterjedtebb a városban elsősorban lakóházak, társasházak esetében a *geotermikus energiát hasznosító hőszivattyúkkal történő energiatermelés*.

Biomassza

Kecskemét és térsége kiváló agroökológiai adottságokkal rendelkezik a szilárd biomassa versenyképes (az élelmezési és takarmány szükségletet meghaladó mennyiségű) előállítására, mely mellett jelentős a biogáz előállítási potenciál is. A biomassa az egyik legkönnyebben elérhető, olcsó energiaforrás. A bioenergia alapú villamosenergia-termelés előre jól tervezhető, szabályozható.

A biomassa begyűjtés esetében indokolt lehet a legfeljebb 40-50 km-es távolságon belüli beszerzés, melynek eredményeként a helyi foglalkoztatás nő, a szállítási távolságok (és emisszió) csökkenése mellett.

A biológiai eredetű energiaforrások (bioenergia) elvi potenciálja meghaladja a 2020. évre becsült energiahordozó igény akár 20 %-át is.

A bioenergiának elsősorban a helyi fűtési igények kielégítésében lehet a jövőben nagyobb szerepe, de a kis- és közepes kapacitású kapcsolt villamos- és hőenergia termelési rendszerek terjedése szolgálja leginkább a kitűzött célokat.

A biomassa alapanyagok arányaiban elmozdulás várható a célirányosan termesztett (fás- és lágyszárú) energianövények, de különösen a melléktermékek és hulladékok irányába.

Utóbbiak részaránya a biomassa mixen belül 2020-ra elérheti az 50 %-ot is. Az energetikai biomassa biztosítása során kiemelten kell kezelni a környezet- és természetvédelmi szempontokat.

A biomassza alapú villamosenergia-termelés területén az NCsT a max. 20 MW_e beépített teljesítményű helyi, kisközösségi kapcsolt erőművek telepítését szorgalmazza.

Az NCsT-ben vázolt pálya szerint a szilárd biomasszából előállított villamos energia beépített kapacitása a 2010 évi 360 MW-ról 2020-ra 500 MW-ra növekszik. Ugyancsak az NCsT-ben foglaltak szerint a szilárd biomasszából előállított hűtés-fűtés részaránya 2020-ra a 2010 évi érték 1,5-szeresére növekszik.

Biomassza hasznosítása:

- *A rothasztott (stabilizált), víztelenített szennyvíziszapot* a városi szennyvíztisztító telep mellett megépült zárt, kamrás komposztáló telepen komposztálják, majd termékként értékesítik hasznosítás céljából a szennyvíztisztítás fejezetben részletezettek szerint.
- *A Kecskeméti Termostar Hőszolgáltató Kft.* a Mindszenti krt.-on a városi szennyvíztisztító telep Ny-i szomszédságában lévő területen *25 MW teljesítményű faapríték és városi zöld biomassza tüzelésére alkalmas fűtőmű* telepítését tervezi a megújuló energiaforrások minél nagyobb arányú alkalmazásának érdekében, mely biomassza fűtőmű összekötésre kerülne a meglévő távhőrendszerrel. A szükséges engedélyek beszerzése folyamatban van.
- *A BÁCSVÍZ Víz- és Csatornaszolgáltató Zrt.* 2010 és 2013 között (elsőként a régióban) indította meg öntözési lehetőséggel egybekötött *energiacélú növénytermesztési pilot-projektjét*, mellyel a globális problémákra („energiaválság és környezetvédelem”) helyi megoldást keresett. Az általuk kiválasztott fás szárú növényekkel (energianyár és energiafűz) végzett kísérletek, bár nem hozták az elvárt hozamokat és nem sikerült igazolni a rendszer gazdaságosságát, a kísérlet rengeteg tapasztalatot hozott a kecskeméti talaj és éghajlati adottságok mellett, s újabb lehetőségek mutatkoznak más növényi kultúrák kapcsán, melyek termesztése az alulhasznosított mezőgazdasági és ipari területeken akár eredményeket is mutathat a jövőben.

Biogáz

A biogáz előállítás a termelési hulladékok, mezőgazdasági melléktermékek és egyéb szerves anyagok kezelésével – az energetikai szempontokon túl hozzájárul a környezetvédelmi célok teljesítéséhez, a metángáz kibocsátás csökkentésével fontos klímavédelmi eszköz.

A biogáz üzemekben előállított, a földgázzal egyenértékű biogáz a gázvezeték hálózatba táplálható, valamint a közlekedési célú felhasználást is lehetővé teszi, továbbá biogázból gázmotorokkal hő- és villamos energia állítható elő.

A biogáz termelés 2020-ra várhatóan megduplázódik, melynek feltétele, hogy az energiát döntően hulladékból biztosítsuk, mellyel egyben nagy mennyiségű hulladék ártalmatlanítását is megoldjuk. Kedvező továbbá, hogy a ma ismert biogáz előállító technológiák a lokális környezetet egyáltalán nem szennyezik.

A közeljövőben egyre inkább a kettős hasznosítás irányába szükséges elindulni, ugyanis az így előállított zöldáram mellett a közvetlen felhasználásra, vagy értékesítésre előállított zöldhő is prioritást fog élvezni.

Ezzel közvetlenül javulhat a gazdaságosság, kapcsolódó iparágak kerülhetnek felfűzésre és a melléktermék felhasználásán, valamint a hulladék ártalmatlanításán túl új munkahelyek jöhetnek létre.

Az NCsT-ben vázolt pálya szerint a biogázból előállított villamos energia beépített kapacitása a 2010 évi 14 MW-ról 2020-ra 100 MW-ra növekszik. Ugyancsak az NCsT-ben foglaltak szerint a biogázból előállított hűtés-fűtés részaránya 2020-ra a 2010 évi érték közel 60-szorosára növekszik.

Biogáz előállítás és hasznosítás:

- *A BÁCSVÍZ Víz- és Csatornaszolgáltató Zrt. szennyvíztisztító telepén* lévő 3 db anaerob iszaprohasztóban történik meg a települési szennyvízből a szennyvíztisztítási technológiában keletkező szennyvíziszapban lévő szerves anyag lebontása, melynek eredményeképpen biogáz és stabilizált iszap keletkezik.

A rohasztó tornyokban keletkező biogázt 2 db gázmotorban hasznosítják. A gázmotorok hulladék hőjével felmelegített vízzel hőcserélőn keresztül fűtik az iszapot a rohasztóban, valamint télen a technológiai épületek fűtésére használják, továbbá a gázmotor generátorral termelt elektromos áramot a telep részbeni villamos energia ellátására használják az 5.1.5. pontban részletezettek szerint. A biogázból megtermelt villamos energia a szennyvíztisztító telep saját igényének döntő részét fedezi.

- *A regionális szilárdhulladék lerakó telepen* üzemel egy biogáz üzem, mely a hulladéklerakó II./AB üteméből, illetve a jelenleg feltöltés alatt álló II/C-D ütem egy részénél kinyert biogázt hasznosítja gázmotorokkal. A depóniagáz kinyerése a hulladéktestbe épített gázkutakkal lehetséges. Az előállított hő teljes egészében, míg a villamos energiát döntően a hulladékkezelő telepen hasznosítják. A 2018-ban kinyert, illetve ártalmatlanított biogáz mennyisége 1,25 millió m³ volt. A biogáz üzem üzemeltetője az ENER-G Zrt.

- *Az Agrowatt Kft. biogáz üzeme* a regionális szilárdhulladék lerakótól É-ra mintegy 200 m-re lévő 0730/141 hrsz.-ú ingatlanon található, ahol mezőgazdasági és élelmiszeripari melléktermékek, hulladékok fermentálásával előállított biogázból gázmotorral elektromos energiát állítanak elő, melyet a villamos hálózatba táplálnak vissza, a termelt hőenergia nagy része egyelőre nincs hasznosítva. Az üzem biogáz előállító kapacitása 2,2 millió m³/év.

- *A Pilze-Nagy Kft. gombatermesztő telepéhez kapcsolódó biogáz üzeme* a közigazgatási terület É-i részén a 0238/14 hrsz.-ú ingatlanon üzemel.

A megújuló energiaforrások használata növelési lehetőségeinek felkutatása

A KECSKEMÉTI TERMOSTAR Kft. a továbblépést az egyéb napelemes, illetve hőszivattyús energiatermelő rendszerek által előállított energia hasznosításában látja.

A BÁCSVÍZ Zrt. megalakította a cégnél a Megújuló Energiaforrások Team (MET) elnevezésű projekt szervezet, melynek feladata a témával való foglalkozás, a kapcsolódó technológiák megismerése, konkrét stratégia és tervek elkészítése, valamint a lehető legtöbb információval ellátni a fogyasztókat és munkatársakat a különböző információs csatornákon a megújuló energiaforrások háztartásokban is jól alkalmazható technikai megoldásairól.

Összhangban az uniós és hazai irányelvekkel, programokkal a BÁCSVÍZ Zrt. a jövőben tovább kívánja növelni a megújuló energiaforrások részarányát energiaigényének kielégítésében.

Megfelelő pályázati források esetén további napelemes kiserőművek telepítése, használati melegvíz előállítására alkalmas napkollektorok beszerzése, illetve újabb hőszivattyúk beszerzése reális célkitűzés.

Nagyobb energiataralmú növényi alapú élelmiszer hulladékok befogadása esetén a biogáz termelés további növelése lehetséges, technológiai okokból azonban nagyságrendi előrelépés itt már nem várható.

A biogáz hasznosítás során előállított hőenergia távhőszolgáltatásban történő felhasználását tervezik a Kecskeméti Termostar Hőszolgáltató Kft.-vel közösen a tervezett biomassza fűtőmű megvalósításával és annak távhőszolgáltatásba történő bekapcsolásával párhuzamosan, mely a kapcsolt energiatermelés és a körforgásos gazdaság elvének jó példája lehet.

Megújuló energiahasznosítási projektekhez kapcsolódó pályázatokon való önkormányzati részvétel

Zöld város mintaprojekt:

Az önkormányzat a Homokbánya területén zöld város mintaprojekt kialakítását tervezi, melynek fő eleme a különböző megújuló energiaforrások alkalmazási lehetőségeinek felmérése, valamint a gazdaságosan alkalmazható, ezekre épülő technológiák pályázati támogatással történő megvalósítása, melyek illeszkednek a fenntartható fejlődés kritériumrendszerébe.

A mintaprojekt környezetvédelmi és gazdasági előnyei mellett oktatási, kutatási és bemutatási célra is szolgálhat. A mintaprojekt megvalósításának tapasztalatai tovább hasznosíthatók egyéb beruházások esetében.

A megújuló energiaforrások építményeinek elhelyezésére vonatkozó előírások

A megújuló energiaforrások építményeinek elhelyezésére vonatkozó szabályozási előírások beépítésre kerültek a Helyi Építési Szabályzatba a korábbi években folytatott erre vonatkozó vizsgálatokat és egyeztetéseket követően.

Rögzítésre kerültek a megújuló energiaforrások építményei elhelyezésének korlátozó/tiltó előírásai (jogszabályok, államigazgatási szervek előírásai alapján), valamint meghatározásra kerültek az egyes létesítmények elhelyezésére vonatkozó előírások.

A megújuló energiaforrások alkalmazásának szorgalmazása elsősorban gazdasági (támogatási) ösztönzőkkel lehetséges.

2014-ben történt próbálkozás a helyi építési szabályzatba (HÉSZ) megújuló energiaforrások alkalmazását előíró szempontok megfogalmazására, amely akkor nem került elfogadásra.

Kecskemét város megújuló energia stratégiája

Elkészült Kecskemét fenntartható energia- és klíma akcióterve (SECAP), valamint készül a város Klímastratégiája, amely városi szinten igyekszik összefogni mindazon programokat, melyek az elmúlt években megvalósultak, illetve tervezettek, valamint ezen dokumentumok intézkedései között jelentős prioritással bírnak a helyi megújuló energiaforrások alkalmazását szorgalmazó intézkedések.

Továbbá ezen dokumentumok összhangban készültek és készülnek Kecskemét Megyei Jogú Város 2020-2025 évekre szóló Környezetvédelmi Programjával, valamint az ehhez kapcsolódó egyéb fejlesztési programokkal, tervekkel, koncepciókkal.

Ezen stratégiai dokumentumok tartalmazzák részletesen a megújuló energia potenciál feltérképezését, a megújuló energiaforrásokból származó energiafelhasználási adottságok, lehetőségek felmérését, a koncepcionális szempontokat, a célok és prioritások pontos meghatározását, majd ezek alapján egy részletes stratégiát, cselekvési-intézkedési tervet.

A városi klímával az 1.20. fejezet foglalkozik részletesen.

1.16.2.3. Az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése

Az előző fejezetben részletezett hazai energiapolitika céljainak eléréséhez a megújuló energiák részarányának növelése mellett igen fontos törekvése az energiatakarékosság és energiahatékonyság növelése.

Az energiatakarékosság és az energiahatékonyság célja a lehető legnagyobb energiamegtakarítás elérése, ami egyszerre szolgál gazdasági és környezetvédelmi célokat egyaránt. A fel nem használt energia ugyanis nemcsak a legolcsóbb, hanem a leginkább környezetbarát energia. Magyarországon a jelentős energiafüggőség miatt az energiahatékonyság növelése egyszerre egyéni és közösségi érdek is.

A közelmúltban elkészült az **EU új 2030-as Klíma- és Energiapolitikai kerete**, melyben rögzítik, hogy az EU 2030-ra 32,5%-kal kívánja növelni az energiahatékonyságot, a magyar vállalatok 2030-ra 8-10% közötti (181. ábra).

181. ábra: Magyarország energia és klímacsomagjának vállalásai

Magyarország célkitűzései - 2030 (százalék)					
Célkitűzéseink összehasonlítva az EU célkitűzéseivel	2020		2030		A nemzeti célkitűzéseket támogató főbb intézkedések
					
A megújuló energia részaránya	20	14,65	32	20	Napelem (PV), Közlekedés zöldítése (E-mobilitás) Hőpiac (távhő) korszerűsítése
Energiahatékonyság – Energiafelhasználás csökkentés	20 indikatív ¹	1009 PJ ²	32,5 indikatív ³	8-10	Végfelhasználás csökkentése (Épületenergetika) Ipari energiahatékonysági beruházások ösztönzése
ÜHG kibocsátás változás	Teljes bruttó vs 1990	-20	–	-40	Villamos energia mix klímabarát átalakítása
	Teljes bruttó vs 1990	-10	+10	-30	

Napi.hu

Forrás: NEKT

Forrás: NEKT, Napi.hu 2019.

A célok elérése érdekében az ország energiaellátásában az előző fejezetben részletezettek szerint kell növelni a megújuló energiahordozók használatának arányát is. Az EU 2030-as klímavédelmi és energiahatékonysági célja, hogy az 1990-es bázisidőszakhoz képest legalább 40%-kal csökkenjen a CO_{2e} kibocsátás, Magyarország hasonló nagyságrendű vállalást tett.

Az önkormányzati intézmények energiahatékonysága

A fentebb részletezett vállalások és célok érdekében különböző támogatási forrásokból folyamatosak a lakossági mellett a különböző önkormányzati intézmények energiatakarékosági, energiahatékonysági beruházásai:

Az elmúlt másfél évtizedben számos **önkormányzati intézményben** történt meg a régi korszerűtlen világítóberendezések cseréje korszerű energiatakarékos világítóberendezésekre, továbbá végeztek fűtőkorszerűsítési beruházásokat, melynek keretében több helyen kicserélték a régi korszerűtlen kazánokat korszerű berendezésekre, végeztek fűtési rendszer rekonstrukciókat a fűtőtestek cseréjével, szabályozó szelepek felszerelésével, stb. minden intézményben a szükséges mértékben. Ezen túlmenően – döntően oktatási és nevelési – intézményekben az energetikai korszerűsítés keretében megtörténtek a nyílászáró cserék és a külső homlokzatok szigetelése, melyek gyakran kiegészültek napkollektoros használati

melegvíz ellátó rendszer kiépítésével, illetve napelemes villamosenergia termelő rendszerekkel, így ezen projektek kombinálták az energiahatékonysági korszerűsítést, valamint a megújuló energia felhasználását eredményező tevékenységeket.

A **BÁCSVÍZ Zrt.** földgáz felhasználása évről-évre csökken, köszönhető részben annak, hogy a hőszigetelések felújításával, nyílászárók cseréjével, kevesebb a hő szükséglet. A gazdaságtalan központi kazánházat mely óriási veszteségű távhő vezetéken osztotta szét a hőenergiát leváltották az öt cellára osztott, a munkavégzés jellegéhez leginkább igazodó egyedi fűtési rendszerre. A korszerű kondenzációs kazánok beépítésével és a nagy belmagasságú szerelőcsarnokba infra fekete sugárzókat elhelyezve a felhasznált energia hatékonysága növekedett.

A **Kecskeméti Termostar Hőszolgáltató Kft.** is jó példával jár elől az energiahatékonyság és az energiatakarékosság növelésében is.

Folyamatos a több mint 10 éve megkezdett szolgáltató hőközpontok szétválasztása és felhasználói hőközpontok kialakítása. Ezzel biztosítják a fogyasztók hőigényének jobb, takarékosabb kielégítését és az enyhe időben, valamint átmeneti időszakokban történő, épületenkénti fűtés indítását, illetve leállítását. A távfűtött lakások közel 64 %-ában, 7.231 otthonban van lehetőség a radiátoronkénti szabályozásra.

Ezek mellett egy megújuló energián alapuló (faapírték és városi zöld biomassza tüzelésű) fűtőmű kiépítését és távhőrendszerre kapcsolását tervezi a szolgáltató pályázati forrásokból.

A fentebbiekben részletezettek szerint az elmúlt másfél évtizedben az önkormányzati intézmények energiatakarékosságának, energiahatékonyságának növelése érdekében több beruházás indult, illetve fejeződött be, melyek eredményeként általában 2 számjegyű, esetenként pedig közel 50%-os energia megtakarítást sikerült elérni. Ezen energiahatékonyság növelő programok a jövőben is tovább folytatódnak, illetve folytatni szükséges azokat a különböző EU által előírt, illetve a magyar vállalatok teljesíthetőségéhez, összhangban a megújuló energiák részarányának a növelésével, figyelembe véve a prioritást élvező decentralizált energiatermelési lehetőségeket.

1.16.3. Elektronikus hírközlés (vezetékes elektronikus hálózat, vezeték nélküli hírközlési építmények)

Az egyik legdinamikusabban fejlődő közműfajta az elektronikus hírközlés és annak létesítményei. Az egyre nagyobb adatmennyiség egyre gyorsabb továbbításának az igénye jelentős kihívás elé állította a fejlesztőket és a szektor szereplőit. Az ágazatra jellemző mutatókat az 55. táblázat foglalja össze, melyből jól látható, hogy az ágazat átalakulása és modernizációja folyamatos a városban.

55. táblázat: Kecskemét elektronikus hírközlési közmű ellátottságának változása (2000, 2008, 2014-2018)

Megnevezés	2000	2008	2014	2015	2016	2017	2018
Általános adatok							
Lakónépesség az év végén (fő)	107.615	111.428	111.836	111.724	110.813	110.638	110.687
Lakásállomány az év végén (db)	43.443	46.329	50.272	50.337	50.415	50.588	51.029
Távbeszélő fővonalak							
Bekapcsolt fővonalak száma (db)	-	-	-	37.962	39.469	40.318	40.452
Egyéni fővonalak száma (db)	-	-	-	30.544	32.290	33.472	33.661
Üzleti fővonalak száma (db)	-	-	-	7.259	7.051	6.574	6.523
Kábeltelevízió hálózat							
Kábel-tv hálózatba bekapcsolt lakások száma (db)	22.397	24.589	28.424	29.225	29.821	30.584	31.434
Kábel-tv hálózatba bekapcsolt lakások aránya (%)	51,6	53,1	56,5	58,1	59,2	60,5	61,6
Internet előfizetések							
Összes internet előfizetések száma (db)	-	-	31.542	33.241	34.683	34.976	46.479
Internet előfizetések száma xDSL hálózaton (db)	-	-	11.532	11.356	11.358	11.818	13.703
Internet előfizetések száma kábeltelevízió-hálózaton (db)	-	-	6.985	7.842	7.726	7.302	14.160
Internet előfizetések száma optikai hálózaton (db)	-	-	-	-	13.037	13.403	15.811
Internet előfizetések száma egyéb kapcsolaton keresztül (LAN, bérelt vonal, modemes, vezeték nélküli (mobilinternet nélkül), stb.) (db)	-	-	-	-	2.562	2.453	2.805

Forrás: KSH 2020

Az elektronikus hírközlés az analóg rendszerek felől egyre inkább a nagy sávszélességet biztosító digitális rendszerek irányába tolódott el, illetve egyre növekszik az igény a nagy sávszélességű vezeték nélküli rendszerek és szolgáltatások iránt.

Az **összes távbeszélő fővonalak száma** 2000 óta folyamatosan csökkent 2008-ig, majd ezt követően enyhe emelkedés mutatkozik. A 2008-ig tartó folyamatosan csökkentő tendenciát döntően az okozta, hogy a mobiltelefonok terjedésével egyre több háztartás kapcsolta ki a vezetékes fővonalát, az azóta tartó folyamatos növekedés feltételezhetően a kedvezőbb díjszabásnak köszönhető visszarendeződésre utal. Ezen növekedés azonban csak az egyéni fővonalak számának a növekedésében tapasztalható, az üzleti fővonalak száma továbbra is csökken.

A **kábeltelevíziós hálózatba bekapcsolt lakások** száma folyamatos emelkedést mutat, ennek köszönhetően a kábel-tv hálózatba bekapcsolt lakások aránya 2018-ra megközelítette a 62%-ot.

Az **összes internet előfizetés száma** ugyancsak dinamikus növekedést mutat az utóbbi években, melyen belül gyakorlatilag minden előfizetési forma növekedő tendenciájú. Az optikai hálózatok bővülésével ezen előfizetési forma meghaladta az xDSL hálózat előfizetőinek a számát.

Elektronikus hírközlési létesítmények, szolgáltatók

A kiépített vezetékes, illetve vezeték nélküli elektronikus hírközlési szolgáltatók a város teljes közigazgatási területét lefedik. A központi belterületen, valamint az egyéb belterületeken kiépültek a vezetékes elektronikus hírközlési hálózatok, míg az egyéb külterületi létesítmények területén a szolgáltatás vezeték nélküli rendszerekkel biztosított.

A város minden főútja mentén, valamint az alközpontok között a Magyar Telekom Nyrt. üzemeltetésében lévő *gerinchálózatok (fénnyezető kábel hálózatok és körzeti kábel hálózatok)* üzemelnek (182. ábra).

A város telefonhálózata évek óta teljesen kiépült. A körzetszám: 76.

A telefonhálózat üzemeltetője a Magyar Telekom Nyrt. (6000 Kecskemét, Kálvin tér 10/12.)

A **telefonhálózat** a belvárosban és a város belső területein döntően alépítmény és kábel, míg a külsőbb városrészekben döntően légvezeték kialakítással épült. A telefonközpont épülete a Kálvin tér 10/12. sz. alatt található, emellett azonban minden városrészben üzemel 1-1 alközpont.

A vezetékes telefonhálózat a várhatóan megnövekvő igényeket is biztonsággal kielégíti. Ahol a meglévő vezetékek kapacitása jelentősebb bővítést és fogyasztó rákötést nem tesz lehetővé, illetve azon külterületi, tanyás térségekben, ahol nem üzemel telefonhálózat, ott a meglévő hálózatok bővítésével vagy vezeték nélküli rendszerekkel biztosítható az ellátás.

A város közigazgatási területén **kábel TV és internet gerincvezetékek (optikai kábelek), valamint kábel TV légvezeték és földkábel hálózatok** üzemelnek, melyek a város sűrűbben beépített belterületeit döntően lefedik. Ezen hálózatok is a belvárosban és a város belső területein döntően alépítmény és kábel, míg a külsőbb városrészekben döntően légvezeték kialakítással épültek önálló oszlopsoron, vagy az áramszolgáltató kifeszültségű légvezeték oszlopain.

A vezetékes kábeltelevízió hálózatok a jövőben várhatóan megnövekvő igényeket is általában biztonsággal kielégíthetik. Ahol a meglévő vezetékek kapacitása jelentősebb bővítést és fogyasztó rákötést nem tesz lehetővé, illetve azon külterületi tanyás térségekben, ahol nem üzemel kábel TV hálózat, ott vezeték nélküli rendszerekkel (pl. műholdas vevőegység) biztosítható az ellátás.

182. ábra: Vezetékes elektronikus hírközlő hálózatok

Forrás: Az e-közmű rendszer adatbázisa

A város területén üzemelő jelentősebb vezetékes telefon, kábel TV és internet szolgáltatók:

Magyar Telekom Nyrt. (1097 Budapest, Könyves Kálmán krt. 36.), Invitel Távközlési Zrt. (1134 Budapest, Váci út 37.), DIGI Távközlési és Szolgáltató Kft. (1134 Budapest, Váci út 35.), OPTICON Telekommunikációs Hálózati Szolgáltató Kft. (6000 Kecskemét, Széchenyi krt. 29.), MVM NET Távközlési Szolgáltató Zrt. (1134 Budapest, Róbert Károly krt. 59.), Invitech ICT Services Kft. (2040 Budaörs, Edison u. 4), HÍRÖS-NET Telekommunikációs Kft. (6000 Kecskemét, Széchenyi krt. 29.).

A nagyobb szolgáltatók döntően a saját hálózatukat használják, míg a kisebb szolgáltatók általában a nagyobb szolgáltatók hálózatait igénybe véve szolgáltatnak.

A tervezett vezetékes telefon, kábel TV és internet hálózatokat a belváros, illetve azon városrészek területén, ahol a villamos hálózatok is földkábelben, vagy alépítményben épültek, a telefon, kábel TV és internet hálózatok bővítésénél is előnyben kell részesíteni a földkábeles, alépítményes technológiákat.

A város területén üzemelő jelentősebb vezeték nélküli (mikrohullámú) telefon, kábel TV és internet szolgáltatók:

Deltakon Kft. (6000 Kecskemét, Izsáki út 2.), Microsystem-Kecskemét Kft. (6000 Kecskemét, Nagykörösi u. 12.), Vidékháló Telekommunikációs Kft. (6000 Kecskemét, Széchenyi krt. 29.).

A város területén minden nagyobb **mobiltelefon szolgáltató** jelen van és üzemeltet **mobil távközlő tornyot (erősítő állomást), illetve erősítő antennát**. A város közigazgatási területe a nagyobb szolgáltatók esetében gyakorlatilag teljes lefedettséggel rendelkezik.

A város területén üzemelő jelentősebb mobiltelefon szolgáltatók:

Magyar Telekom Nyrt./T-mobile (1097 Budapest, Könyves Kálmán krt. 36.), Telenor Magyarország Zrt. (2045 Törökbálint, Pannon út 1.), Vodafone Magyarország Mobil Távközlési Zrt. (1096 Budapest, Lechner Ödön fasor 6.), DIGI Távközlési és Szolgáltató Kft. (1134 Budapest, Váci út 35.).

Kecskemét közigazgatási területén az első 3 szolgáltatónak teljes lefedettséggel rendelkezik a szélessávú 4G rendszere. Az 5G rendszerek kiépítése pedig folyamatban van a település közigazgatási területén. A vonatkozó előírások szerint a településfejlesztés és településrendezés keretei és eszközrendszerei nem befolyásolhatják (nem korlátozhatják) a szolgáltatásnyújtás szabadságát, a szolgáltatások szabad áramlását, a szabad szolgáltató- és szolgáltatásválasztás, az esélyegyenlőség, az egyetemes szolgáltatáshoz való hozzáférés biztosítását, az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, új technológiák elterjedési lehetőségét. A különböző fejlesztések nem befolyásolhatják a „Digitális Nemzet Fejlesztési Program” megvalósítását.

Helyi rádió és TV szolgáltatók

A **Gong Rádió** 1996 óta a város rádiója. A folyamatos fejlődésnek és terjeszkedésnek köszönhetően ma már Kecskemét mellett Kecel, Baja, Solt, Gyömrő, Nagykörös, Csongrád adóközterében is fogható, így Bács-Kiskun Megye nagy része mellett Csongrád, Békés, Pest és Jász-Nagykun Szolnok megye területén is elérhető 24 órás körzeti rádióvá vált. Hallgatottsága jelentős, a rádió saját felmérése szerint a vizsgált célcsoport tekintetében közel 40 %-s.

Üzemeltető: Gong Rádió Kft. (6000 Kecskemét, Petőfi S. u. 1/b.)

Sugárzási frekvencia Kecskeméten és térségében: 96,5 Mhz.

A **Kecskeméti Televízió** mintegy 2 évtizede a város televíziója. Saját készítésű helyi napi és magazin jellegű műsorokkal (híradó, sport, kulturális, politikai, közéleti, gazdasági, kereskedelmi, stb.), filmekkel a város és térsége legfontosabb televíziós szolgáltatója.

Üzemeltető: Kecskeméti Televízió Nonprofit Kft. (6000 Kecskemét, Szabadság tér 2.)

1.17. Környezetvédelem (és településüzemeltetés)

1.17.1. Talaj

Kecskemét térsége – a hazai tájkataszter szerint – a Duna-Tisza közti síkvidék középső részén, ezen belül a Kiskunsági löszös hát és a Kiskunsági-homokvidék középső É-i határán, a Kiskunsági-homokhát középső ÉK-i szélét képező *tájegységén* helyezkedik el a 106-132 mBf.-i tengerszint feletti magasságon.

A domborzatot az ÉNy-DK-i irányú háta és völgyek váltakozása jellemzi, a terület enyhe lejtésű az ÉNy-DK-i folyásirányú belvízcsatornák felé mutató, fő lejtésviszonya É-ÉNy-ról D-DK-i irányú. Az alacsonyabb területek a közigazgatási terület DK-i részein találhatóak, míg a központi belterület alatti területek a 110-123 mBf.-i közép magas részen települtek.

Földtani jellemzők

Földtani és mérnökgeológiai szempontból a jellemző talajképző kőzet és talajtípus a közigazgatási terület É-i, ÉNy-i, Ny-i, valamint középső DK-i részein a futóhomok, míg ÉK-i és D-i, DK-i területein a lösz, lejtőlösz, löszös üledék.

Genetikai talajterképek alapján a közigazgatási terület É-i részén a humuszos homok talaj, egy ÉNy-i foltban, mélyben sós réti csernozjomok, távolabb futóhomok, DNy-on és Ny-on ugyancsak a futóhomok található. A belterület környezetében az alföldi mészlepedékes csernozjom, ettől D-re a humuszos homok, futóhomok jellemző, míg a terület K-i, DK-i részein a csernozjom jellegű homoktalajok, ÉK-en alföldi mészlepedékes csernozjomok, távolabb pedig humuszos homoktalajok fordulnak elő.

FAO talajterképek szerint a terület középső, ÉNy-i és DK-i részein meghatározó módon csernozjom jellegű homoktalajok, míg az ÉK-i és DNy-i szélső területeken mészlepedékes csernozjomok találhatóak.

A fentiek alapján az alábbi tájtipusok különíthetők el a település közigazgatási területén:

A város térsége „a mérsékelt kontinentális síkság, uralkodóan mezőgazdaságilag hasznosított” tájtipusba tartozik.

- A közigazgatási terület középső ÉNy-i és DK-i része a „medencebeli löszös síkság mezőségi talajú kultúrsztyepp” tájtipusba sorolható, melyen belül a vizsgált terület tájtipusa: „Mély talajvízű löszös síkság csernozjossal.”
- A közigazgatási terület Ny-i és ÉK-i része, valamint az É-ÉK-i sarok a „futóhomokos hordalékkúp síkság, szőlő – gyümölcsös és erdőmozaikos kultúrsztyepp, közepes és mély talajvízállással” típusba sorolható, melyen belül:

- a Ny-i területek tájtípusa: „Kötött homokos síkság, mozaikos homokpusztaréttel, akác- és nyárerdővel, szőlő- és gyümölcsös kultúrákkal.”
- Az ÉK-i területek tájtípusa: "Csernozjomos homoksíkság, kertészeti és szántóföldi hasznosítással.”
- Az É-ÉK-i sarok tájtípusa: „Félig kötött buckás homokvidék telepített erdőkkel és homokpusztaréttel–maradványokkal.”

Környezetföldtani jellemzők

Környezetföldtani szempontból a térség talajai egyöntetűen felszíni szennyeződésre erősen érzékeny porózus képződmények, melyet fokoznak a talaj vízföldtani, vízgazdálkodási tulajdonságai. Ezek mellett a kecskeméti talajok szerves anyag tartalma közepes, illetve alacsony, mely kedvezőtlenül befolyásolja a talaj káros környezeti hatásokkal szembeni puffer kapacitását.

Talajlepusztulás szempontjából a település közigazgatási területének É-i, ÉK-i, valamint D-i, DNy-i része *foltokban szélróziónak (deflációnak) kitett terület*. Döntően ez okozza a levegő szilárd anyag (ülepedő por) szennyezettségét. A szélrózsió csökkentését célzó intézkedések kedvező hatása a város levegőminőségében, valamint egyes környezet-egészségügyi területeken is érzékelhető.

Vízföldtani jellemzők

A Kecskemét térségi **talajok vízgazdálkodási tulajdonságai** a terület ÉNy-i, É-i részén a nagy víznyelésű és vízvezető képességű, közepes vízraktározó képességű, gyengén víztartó talajok, az egész szelvényben viszonylag egyenletes mechanikai összetétel mellett, míg a terület DNy-i, K-i és DK-i részein az igen nagy víznyelésű és vízvezető képességű, gyenge vízraktározó képességű, igen gyengén víztartó talajok, a D-i és távolabbi K-i területeken pedig a jó víznyelésű és vízvezető képességű, jó vízraktározó képességű, jó víztartó talajok a jellemzőek az egész szelvényben viszonylag egyenletes mechanikai összetétel mellett.

Vízföldtani szempontból a rétegvíz tároló kőzetek a területen a pleisztocén fluvioeolikus homok, kavicsrétegek, míg a talajvíz tárolók a holocén homokos rétegek.

Kecskemét közigazgatási területének **talajai a következő vízháztartás típusokba** sorolhatóak:

- A közigazgatási terület középső, K-i részeinek talajai a szélsőséges vízháztartás típusába tartoznak.
- A D-i és ÉNy-i területeken az egyensúlyi vízmérleg a jellemző.
- Az ÉK-i, DNy-i szélső területek talajai az „áteresztő” típusba tartoznak.

Termőföld jellemzők

Az Uniós irányelvek és különböző programok, valamint az erre vonatkozó jogszabályok egyik legfontosabb alapelve az egyre csökkenő **mezőgazdasági termőterületek, termőföldek** védelme. Ezen belül az átlagosnál jobb minőségű termőföldek védelme (művelési ágának megfelelő hasznosítása) élvez prioritást.

Kecskemét közigazgatási területén az átlagos aranykorona érték (2013. májusában és 2020. augusztusában) művelési áganként:

Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Földhivatali Főosztálya adatközlése alapján:

	<i>2013 május</i>	<i>2020 augusztus</i>
Gyümölcsös:	43,41 AK	43,64 AK
Kert:	37,13 AK	37,05 AK
Szántó:	17,00 AK	17,19 AK
Szőlő:	38,89 AK	38,44 AK
Legelő:	9,22 AK	8,98 AK
Rét:	12,04 AK	12,02 AK
Nádas:	13,69 AK	13,80 AK
Fásított terület:	7,02 AK	6,89 AK
Erdő	-	6,08 AK

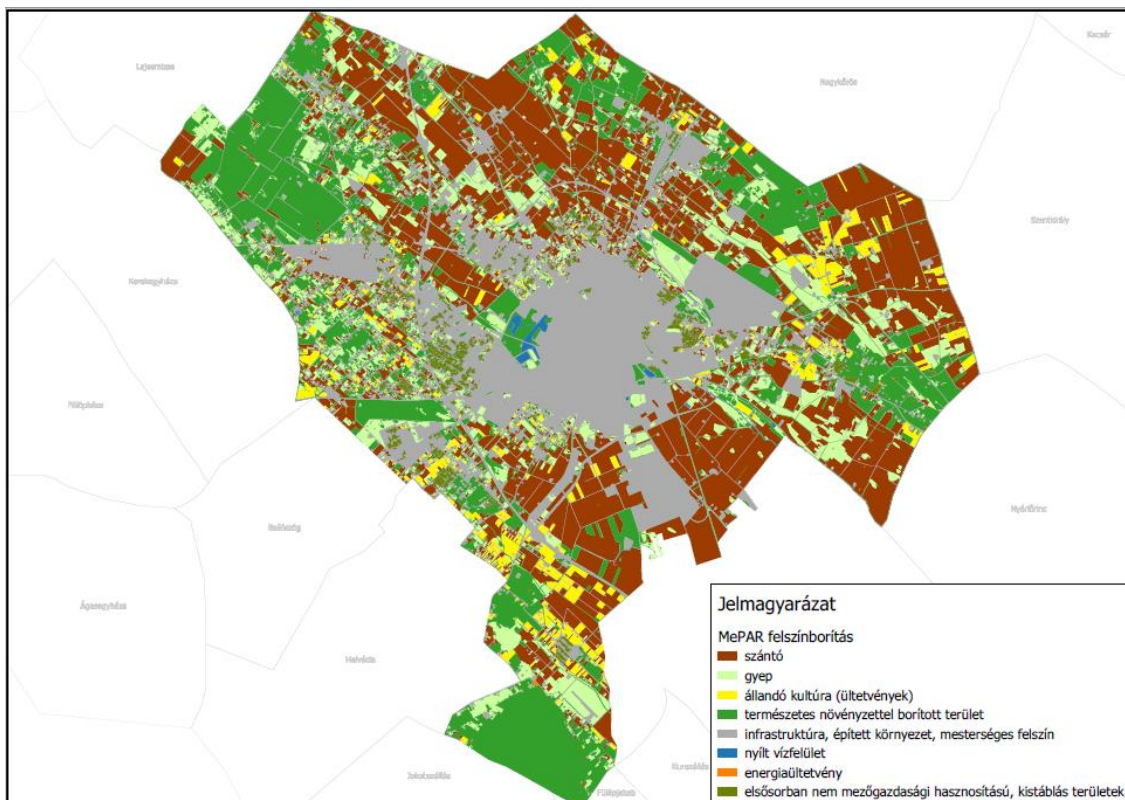
(Átlagos minőségű termőföld: az adott település azonos művelési ágú termőföldrészeinek 1 hektárra vetített aranykorona értékeinek átlaga.)

Kecskemét közigazgatási területének agrárgazdasági művelésbe vont területeit felszínborítottsági adatok alapján a mellékelt 183. ábra mutatja.

Kecskemét közigazgatási területén az átlagosnál jobb, illetve gyengébb minőségű termőterületek elhelyezkedését, valamint a művelési ágból kivett területeket művelési osztály, illetve aranykorona szerint a 184. és 185. ábra mutatja.

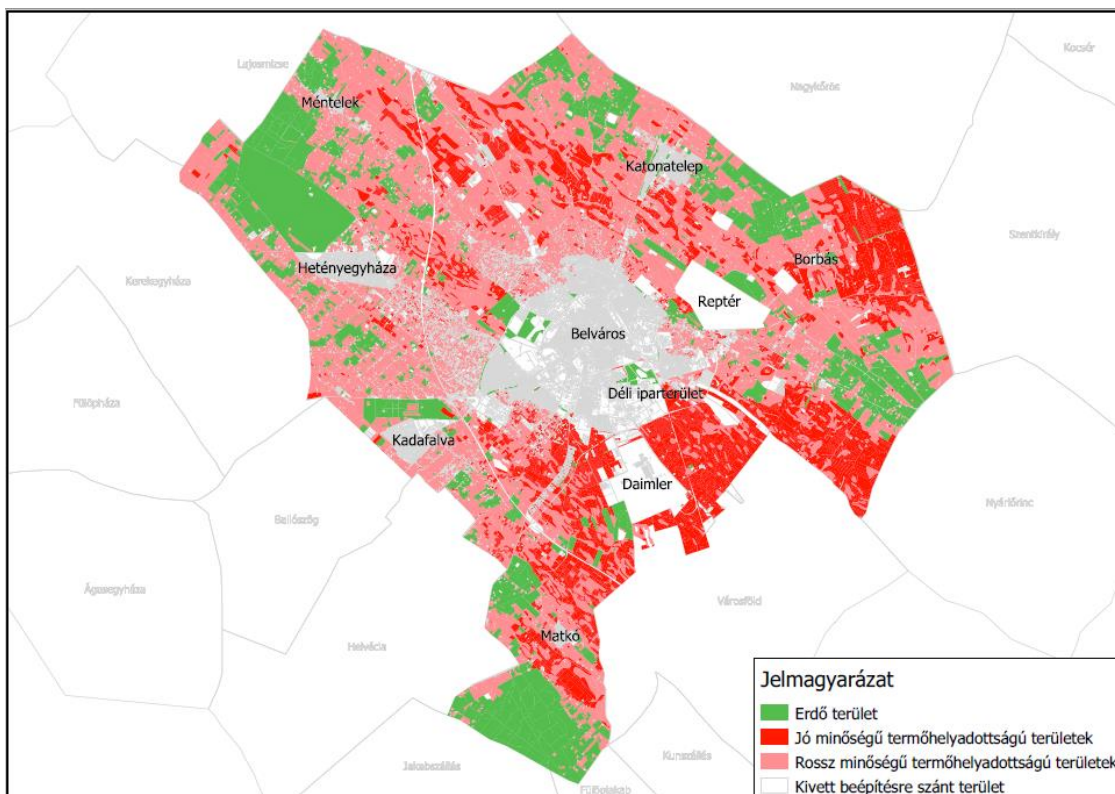

183. ábra: Kecskemét agrárgazdasági művelésbe vont területei a felszínborítottság alapján

Forrás: MePAR rendszer adatbázisa 2020.

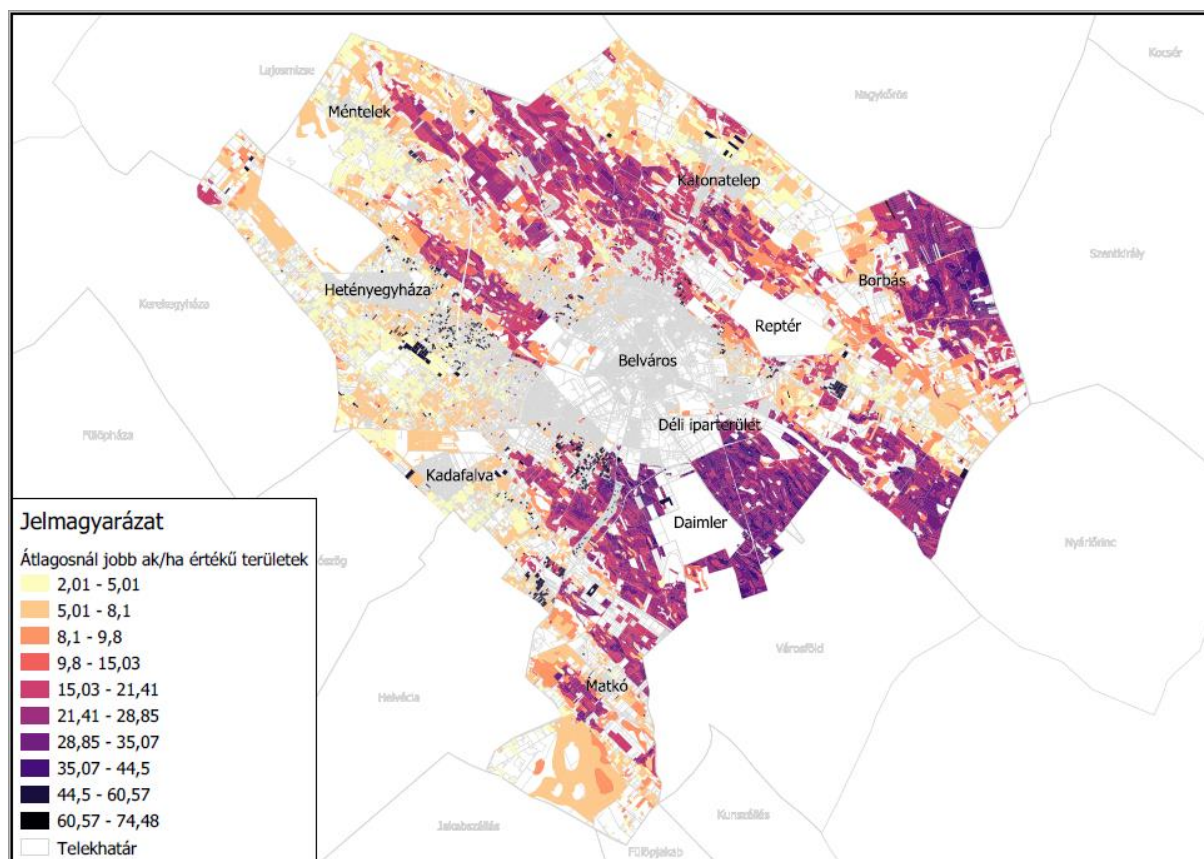
184. ábra: Kecskemét átlagosnál jobb és gyengébb minőségű termőterületei művelési osztály szerint

Forrás: Földhivatal adatbázisa 2020.

185. ábra: Kecskemét átlagosnál jobb minőségű termőterületei aranykorona szerint

Forrás: Földhivatal adatbázisa 2020.

A hivatkozott ábrák alapján látható, hogy az átlagosnál jobb minőségű termőterületek a belterülettől D-re, DK-re, É-ra, valamint a közigazgatási terület K-i részén találhatóak, melyek döntően szántó művelési ágba tartoznak.

Felhívjuk a figyelmet arra, hogy míg ezen szántóterületek *Bács-Kiskun Megye 2011. évi Területrendezési Tervében foglaltak szerint a kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezetbe* voltak sorolva, addig *Bács-Kiskun Megye 2020. évi Területrendezési Tervében kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezete Kecskemét közigazgatási területén nem is található* és *jó termőhelyi adottságú szántóterület övezetbe* sorolt területek is csak a közigazgatási terület *DK-i szélén kis foltokban található!*

A kiváló termőhelyi adottságú szántóterületek eltűnése és a jó termőhelyi adottságú szántóterületek visszaszorulása okán, a város fejlesztési koncepcióiban a termőföld védelmi, agrár- és élelmiszeripari, illetve a cirkuláris gazdasághoz, továbbá a környezet- és klímavédelemhez kötődő szempontokat – az érintett területeken – különösen fontos lenne figyelembe venni.

1.17.2. Felszíni és a felszín alatti vizek

Általános vízgazdálkodási szempontú besorolások

Szennyeződéserzékenységi besorolás:

Kecskemét közigazgatási területének szennyeződéserzékenységi besorolása: *Érzékeny – felszín alatti vízminőség-védelmi – területek* a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról szóló 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet mellékletében foglaltak szerint (a felszín alatti víz védelme szempontjából).

Kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület a közigazgatási területet nem érinti.

Felszín alatti vizek vízminőség-védelmi vízgyűjtő területe a közigazgatási területet nem érinti.

Nitrátérzékenységi besorolás:

A vizek mezőgazdasági eredetű nitrát szennyezéssel szembeni védelméről szóló 27/2006. (II. 7.) Korm. rendelet 2013. szeptember 1.-én hatályba lépett módosítása értelmében *Kecskemét közigazgatási területének jelentős része (1232 db fizikai blokk) került nitrát-érzékeny besorolásba.*

Ezek a területek az alábbiak:

- ahol a felszín alatti, illetve a felszíni víz nitrátkoncentrációja meghaladja az 50 mg/l értéket,
- az üzemelő vízbázis kijelölt, vagy lehatárolt védőterülete,
- a nagy létszámú és az egységes környezethasználati engedélyhez kötött állattartó telepek és trágyatárolóik területe.

2013. augusztus 31-ig ezen rendelet mellékletének sem A), sem B) részében nem szerepelt Kecskemét, így közigazgatási területe nem minősült „nitrát-érzékeny” területnek, azaz nitrát-érzékenynek minősülő területek (üzemelő és távlati ivóvízbázis, ásvány- és gyógyvízhasznosítást szolgáló vízkivétel kijelölt, vagy lehatárolt védőterülete, illetve az olyan terület, ahol a fő porózus-vízadó összlet teteje a felszíntől számítva 50 m-nél kisebb mélységben van) összterülete a település közigazgatási területének 10 %-át nem érte el.

A felszíni vizek befogadó kategóriái:

A város közigazgatási területén – a felszíni vizek tekintetében – a csatornák (időszakos vízfolyások) a *3. időszakos vízfolyás befogadók területi kategóriába* tartoznak, a felszíni vizek minősége védelmének szabályairól szóló 220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet és a vízszennyező anyagok kibocsátásaira vonatkozó határértékekről és alkalmazásuk egyes

szabályairól szóló 28/2004. (XII. 25.) sz. KvVM rendelet előírásai szerint a szennyvizek befogadóba való közvetett és közvetlen bevezetésére vonatkozóan.

(Időszakos vízfolyás: olyan állandó vízhozammal, illetve vízborítással nem rendelkező vízfolyás (így különösen ér, patak, belvízcsatorna), amely időszakosan kiszárad tisztított szennyvíz, illetve használt víz bevezetése nélkül).

A település közigazgatási területén *nincs állandó vízfolyás*.

Felszíni vizek

Kecskemét és térsége a Tisza vízgyűjtőjén a Kiskunsági löszös hát és a Kiskunsági-homokvidék középső, É-i, enyhe lejtésű, gyér lefolyású határán helyezkedik el.

A terület felszíni vizeinek mennyiségét döntően a csapadékviszonyok és a talaj vízháztartási jellemzői, valamint a felszíni, lefolyási viszonyok határozzák meg. A felszíni vizek minőségét döntően a települési infrastruktúra, a csatornázottság színvonala, illetve a működő ipar befolyásolja. Hatással van a vízminőségre a mezőgazdasági művelés alatt álló területekről bejutó diffúz szennyezés, illetve a települési hulladékgazdálkodás is.

A felszíni vizek mennyisége:

A város és környéke felszíni vizekben szegény. A belvízlevezetést 3 belvízcsatorna (időszakos vízfolyás) biztosítja. A közigazgatási terület ÉK-i részén DK-i irányban húzódik az *Alpár-Nyárlőrinci csatorna*. A közigazgatási terület DNy-i részén található a *Félegyházi vízfolyás*, míg a városon keresztül halad a Miklósteleptől É-ra kiinduló és az előzőekhez hasonlóan DK-i folyási irányú *Csukáséri-főcsatorna*, amely 37,6 km hosszú, befogadja a Dongéri főcsatorna, azt követően pedig a Tisza.

A város területén található legjelentősebb állóvíz a Csukáséri-főcsatornán található un. Felső záportározó a Benkó Zoltán Szabadidő Központ területén.

A felszíni vizek minősége:

A települési tisztított szennyvíz és a levezetett csapadékvizek fő befogadója a Csukáséri-főcsatorna.

A 2014 előtti években a Csukáséri-főcsatorna vize oxigénháztartás és tápanyagháztartás alapján erősen szennyezett (5), míg a szerves és szervesetlen mikroszennyezők és egyéb paramétereket tekintve szennyezett (4) volt. Frissebb adatok nem állnak rendelkezésünkre.

A Felső záportározó szabad strandja jelenleg engedélyezett természetes fürdőhelyként és fürdésre alkalmas természetes vízként van nyilvántartva. A fürdővíz osztályba sorolását a Nemzeti Népegészségügyi Központ végzi, mely alapján 2015-2018 évekre vonatkozóan a *Kecskeméti Szabadidő Központ fürdővize „kiváló” minősítést kapott*.

Felszín alatti vizek

A felszín alatti vizek minőségi és mennyiségi szempontból is veszélyeztetettek.

A **talajvízkészletek** a térségben a 20 - 30 m vastag holocén és pleisztocén korú homokos rétegekben találhatóak, amely alatt a pleisztocén, majd a Felső-pannóniai és a Levantei agyagos-homokos üledéksor következik.

Talajvízjárás:

Kecskemét közigazgatási területe talajvízjárásának jellemzéséhez 2 db országos törzshálózati talajvízszint-észlelő kút adatsorát használtuk fel, ebből az egyik belterületen (002435 sz. kút), a másik külterületen (002352 sz. kút) van (56. táblázat).

56. táblázat: *A talajvízszint-észlelő kutakban mért minimális, átlagos és maximális talajvízszintek*

A kút száma	Eddig mért legkisebb vízállás: mBf. (előfordulás éve)	Sokévi átlagos vízállás: mBf. (időszak)	Eddig mért legnagyobb vízállás: mBf. (előfordulás éve)
002352 (külterület)	116,53 (1995)	118,22 (1943-2019)	120,33 (1966)
002435 (belterület)	109,52 (1995)	110,98 (1948-2016)	112,53 (1966)

A megfigyelő kutak környezetében a talajvízszint az 1980-1990-es években a korábbi évtizedekhez képest jelentős mértékben lecsökkent. A 2010-es évben tapasztalt rendkívüli csapadékok gyorsan és nagymértékben pótolták a korábban kialakult vízhiányt. A csapadékos időszak során 1-2 m-rel emelkedett meg a kutak vízszintje, azonban a 2011-2012-ben jelentkező súlyos aszályok következtében a megfigyelő kutak vízszintje 2012 végére kb. 0,5-1,0 m-rel csökkent. 2013-ban a nyár folyamán erőteljes (0,6-1,0 m-es) vízállás emelkedés volt megfigyelhető, mely 2014 elejére a sokéves átlaghoz közeli, illetve azt meghaladó szintre hozta a talajvíz szintjét. A talajvízállás 2015-ben az 1981-2010-es sokéves átlagoktól kis mértékben tért el (egész évben körülbelül 70-80 cm-rel a sokéves átlag fölött volt). Az elmúlt öt évben folytatódott a talajvízszint lassú süllyedése, amely a klímatisztikus változásokkal és a növekvő lakossági talajvíz kiemeléssel összefüggésben jelentős kihívásokat okozhat a közeljövőben mind a természeti környezet, mind pedig az agrárgazdálkodók számára.

A kutak vízjárásából megállapítható, hogy belterületen a vízszint ingadozása (talajvízjárás) közepes (kb. 2,5 m). A Duna-Tisza közti hátságban, a hosszan tartó aszályos időjárás következtében kialakult jelentős talajvízszint süllyedések a belterületre is hatással voltak (002435 sz. kút), a település külterületén jelentős, 2,5-3,5 m körüli vízszint-süllyedés következett be a 90-es évek közepéig. A 90-es éveket követő csapadékos időszakban mindkét helyen a maximális vízállások fokozatos emelkedést mutattak. A település közigazgatási területén a talajvíz-tükör terep alatti becsült átlagos mélysége más források (a korábban

végzett talajmechanikai fúrások) alapján – a magasabb területeken -3,00 – -6,00 m, míg a mélyebb területeken -0,50 – -1,50 m (nyugalmi talajvízszint).

A térségben *a talajvizek áramlásának fő iránya* ismereteink szerint ÉNy-DK-i irányú. A terület vízföldtani adottságai a kinyerhető víz mennyisége szempontjából kedvezőek. A talajvíz kontingens lekötési aránya az elmúlt 5 évben számottevően nem változott (41-60 % közötti – a 60 % közeli értékek az utóbbi 3 évben jelentkeztek). (2006-2011 között a kontingens lekötési arány 28-40 % között volt.) A Kecskemét közigazgatási területén kitermelhető talajvíz kontingens (mintegy 20 éve): 528.000 m³/év

Nem rendelkezünk ismeretekkel az engedély nélkül üzemelő fűrt kutakból kitermelt vízmennyiségekről, feltételezések szerint azonban a lakóterületeken, tanyákon, hobbikertekben üzemelő fűrt kutakból kitermelt és döntően locsolásra használt vízmennyiség számottevő lehet, amely éves szinten meghaladhatja hektáronként az 1000 m³-t is.

A talajvizek minősége:

A település területén található talajvíz-megfigyelő (monitoring) kutakból rendszeresen vett vízminták alapján megállapítható, hogy a vas, mangán és arzén határértéket meghaladó koncentrációja valószínűleg természetes, földtani eredetű szennyezőként fordul elő, míg az ammónium, a nitrát, a klorid, a szulfát, a nátrium és a fajlagos elektromos vezetőképesség magas értéke egyértelműen emberi tevékenységből eredő szennyezésre utal.

A talajvíz a település területén tehát sehol sem alkalmas közvetlen ivóvízként való felhasználásra a természetes és az emberi eredetű szennyezők jelenléte miatt.

A rétegvizek Kecskemét közigazgatási területén a 20-30 m alatt kezdődő mintegy 200-250 m vastagságú pleisztocén fluvioeolikus homok, kavics, illetve Felső-pannon rétegekben találhatóak.

A rétegvíztárolók vízvezető képessége a terület jelentős részén igen jó, míg az ÉK-i szélén jó.

A térségben *a rétegvizek áramlásának fő iránya – a talajvízhez hasonlóan – ÉNy-ről DK felé mutat.*

A kitermelhető *rétegvizek minősége* vas-, mangán-, ammónia- és arzéntartalma, illetve helyenként metán tartalma haladja meg általában *az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről szóló 201/2001. (X. 25.) Korm. rendeletben* előírt ivóvíz minőségi határértékeket.

A felszín alatti vizek szennyező forrásai a felszíni vizeknél ismertetteken túl a házi szennyvizek és az állati trágya helytelen gyűjtése, szakszerűtlen szikkasztása, valamint a szakszerűtlenül létesített csőkutak, stb.

Környezetvédelmi és vízügyi hatósági hatáskörbe tartozó, a környezet állapotát érintő *vízminőségi, illetve egyéb felszíni és/vagy felszín alatti vizeket érintő környezeti kármentesítés nem történt* a város területén 2015 óta.

Az egyéb folyamatban lévő felszín alatti vizeket érintő kármentesítési eljárásokról nem rendelkezünk információkkal.

A Vízyűjtő-gazdálkodási Tervben meghatározott víztestek állapotértékelése és a kitűzött célok eléréséhez szükséges intézkedések:

A vizek védelmét, a vízhasználatokat és a vízgazdálkodás többi elemét, azaz a vízpolitikát az Európai Unió minden tagállamában a **Víz Keretirányelv** (2000/60/EK irányelv) szabályozza, mely 2000. december 22-én lépett hatályba, melyben előírtak végrehajtása az EU-hoz való csatlakozásunk óta hazánkra nézve is kötelező.

A Víz Keretirányelv általános célja a vizek jó állapotának elérése 2015-ig (indokolt esetben legkésőbb 2027-ig), és a jó állapot hosszú távú fenntartásának biztosítása. Ez a célkitűzés a felszíni és a felszín alatti vizekre egyaránt vonatkozik. A Keretirányelv szerint a „jó állapot” nemcsak a víz megfelelő minőségét, hanem a megfelelő vízmennyiséget is jelenti, valamint a vizek és a víztől függő élőhelyek minél zavartalanabb állapotát is. Fontos, hogy a vizek jó állapotának megőrzése és a társadalom fejlődését, létét, életminőségét biztosító vízszükséglet hosszú távon is fenntartható kielégítése egyszerre valósuljon meg.

A Víz Keretirányelv általános céljai az alábbiak:

- Megakadályozni a vízi és a vizektől függő szárazföldi ökoszisztémák és vizes élőhelyek további romlását; védeni és javítani állapotukat;
- Támogatni a rendelkezésre álló vízkészletek hosszú távú védelmére alapozott fenntartható vízhasználatot;
- Fokozottan védeni és javítani a vízi környezetet a veszélyes és mérgező anyagok bevezetésének fokozatos csökkentésével és megszüntetésével;
- Biztosítani a felszín alatti vizek szennyezettségének fokozatos csökkentését, megakadályozni további szennyezésüket;
- Hozzájárulni az árvizek és aszályok mérsékléséhez.

Magyarország felülvizsgálta, 2015. évi vízyűjtő-gazdálkodási terve a Kormány 1155/2016. (III. 31.) Korm. határozata mellékleteként került közzétételre, amely összefoglalja a vízgyűjtőn található vizek állapotfelmérése alapján azokat a szabályozásokat, programokat, intézkedéseket, amelyek biztosítják a Keretirányelvben kitűzött célt, azaz a vizek jó állapotának elérését és a jó állapot fenntarthatóvá tételét, azaz a teendőket 2015-ig és az azt követő 12 évben.

Ezzel egy időben hatályát veszítette a Magyarország vízgyűjtő-gazdálkodási tervéről szóló 1042/2012. (II. 23.) Korm. határozat.

A dokumentációban az ország négy vízgyűjtőre és 42 tervezési alegységre lett felosztva, melyen belül Kecskemét közigazgatási területe döntően a **2-20 számú Alsó-Tisza jobb part, kisebb részben pedig az 1-10 Duna-völgyi-főcsatorna tervezési alegységre** esik.

A tervezés legkisebb egységei a víztestek, melyek közül a felszíniek a vízfolyások és az állóvizek, valamint egy külön csoportban találhatóak a felszín alattiak.

A felszíni víztesteket a Keretirányelv 3 kategóriába sorolja: természetes, erősen módosított és mesterséges víztestek.

A Keretirányelv szerint a természetes vízfolyásoknál és állóvizeknél a jó ökológiai és kémiai (vízminőségi) állapot elérése a cél. Míg az erősen módosított és a mesterséges vizeknél a jó kémiai (vízminőségi) állapot és a jó ökológiai potenciál elérése és fenntartása a cél. Felszín alatti vizeknél pedig a jó mennyiség és a jó kémiai (vízminőségi) állapot elérése és fenntartása a cél.

A Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv a 2-20 számú Alsó-Tisza jobb part és az 1-10 Duna-völgyi-főcsatorna tervezési alegységre vonatkozóan is tartalmazza a víztestek állapotértékelésének eredményét, valamint a kitűzött célok eléréséhez szükséges intézkedéseket. A Tervben az érintett víztestekre meghatározott célkitűzések megadott határidőre történő eléréséhez és megőrzéséhez biztosítani kell felszíni vizek esetén a felszíni víz vízszennyezettségi határértékeiről és azok alkalmazásának szabályairól szóló 10/2010. (VIII. 18.) VM rendeletben rögzített vízszennyezettségi határértékek betartását.

Kecskemét közigazgatási területén 3 db vízfolyás víztest található:

- Alpár-Nyárlőrinci-csatorna
- Csukás-éri-főcsatorna
- Félegyházi-vízfolyás

57. táblázat: A vízfolyás víztestek minősége, állapota, célkitűzések

Víztest neve	Víztest kategóriája	Típus kódja	Ökológiai minősítés	Hidrológiai állapot	Kémiai állapot	Ökológiai célkitűzés / elérése	Kémiai célkitűzés / elérése
Alpár-Nyárlőrinci-csatorna	erősen módosított	6M	nam	jó	adathiány	a jó állapot elérendő / 2027+	a jó állapot elérendő / 2027
Csukás-éri-főcsatorna felső	erősen módosított	6M	gyenge	mérsékelt	nem jó	a jó állapot elérendő / 2027+	a jó állapot elérendő / 2027
Félegyházi-vízfolyás	erősen módosított	6M	gyenge	jó	nem jó	a jó állapot elérendő / 2027+	a jó állapot elérendő / 2027

Forrás: Magyarország felülvizsgált Vízgyűjtő-gazdálkodási Terve

A célkitűzések elérése érdekében 2027-ig az alábbi intézkedéseket fogalmazza meg a Terv:

Mezőgazdasági eredetű tápanyagszennyezés csökkentése csomag:

- A mezőgazdasági termelés tápanyag szennyezésének csökkentésére vonatkozó általános szabályrendszer, a tápanyag kihelyezés tényleges korlátozása szántó és ültetvény területeken
- Tápanyag-gazdálkodási terv alapján történő tápanyag kihelyezés szántók esetében, agrár-környezetgazdálkodási programok (AKG) keretében
- Művelési ág váltás (szántó - gyep, szántó - erdő, szántó - vizes élőhely konverzió)

Hidromorfológiai viszonyok javítása a hosszirányú átjárhatóságon kívül (vízfolyások és állóvizek morfológiai szabályozottságának csökkentése) csomag:

- A mederforma és a meder vonalvezetésének a természetest megközelítő átalakítása, az elismert emberi igények egyidejű kielégítésével
- Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja
- Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében

Talajerózióból és/vagy felszíni lefolyásból származó hordalék- és szennyezőanyag csökkentése csomag:

- Szennyezőanyag és hordalék lemosódás csökkentése gyepesítéssel, fásítással, lejtős területeken teraszolással, beszivárgó felületekkel, belterületi növénytermesztés izolálásával
- Szennyezőanyag lemosódás csökkentése síkvidéki területen agrár-környezetgazdálkodási program (AKG) keretében (pl. táblamenti szegélyek, mélyszántás)
- A legeltetés és a takarmánygazdálkodás jó gyakorlata legelőkre.
- Vízfolyások és tavak melletti pufferzónák kialakítása gyepesítéssel vagy agrár-erdészeti módszerrel (összehangolás a parti növényzónák rehabilitációjával, árvízvédelmi és fenntartási szempontok figyelembevételével)

A természetes vízviasszatartást elősegítő intézkedések csomag:

- Csapadékgazdálkodás, táblaszintű vízviasszatartás a táblákon belül a beszivárgás növelése és a lefolyás csökkentése érdekében
- Vízviasszatartás tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás öbolszerűen kiszélesített szakaszokon

Mezőgazdasági telepekről (állattartásból) származó terhelés csökkentése csomag:

- Állattartótelepek korszerűsítése az EU Nitrát Irányelv alapján
- *Hordalék- és tápanyag-viasszatartás felszíni befogadóba történő bevezetés előtt csomag:*

- Mezőgazdasági területről származó belvizek szűrése a befogadóba történő bevezetés előtt (szűrőmező)

A Vízyűjtő-gazdálkodási Terv felülvizsgálatával bekerült az állóvíz víztestek közé a Felső záportározó tavai Csónakázó-tó néven:

58. táblázat: Az állóvíz víztest minősége, állapota, célkitűzések

Víztest neve	Víztest kategóriája	Típus kódja	Ökológiai minősítés	Hidrológiai állapot	Kémiai állapot	Ökológiai célkitűzés / elérése	Kémiai célkitűzés / elérése
Csónakázó-tó	mesterséges	5	adathiány	jó	adathiány	a jó potenciál eléréndő / 2027+	a jó állapot eléréndő / 2027

Forrás: Magyarország felülvizsgált Vízyűjtő-gazdálkodási Terve

A célkitűzések elérése érdekében 2027-ig az alábbi intézkedéseket fogalmazza meg a Terv:

Mezőgazdasági eredetű tápanyagszennyezés csökkentése csomag:

- Művelési ág váltás (szántó - gyeperdő, szántó - erdő, szántó - vizes élőhely konverzió)

Hidromorfológiai viszonyok javítása a hosszirányú átjárhatóságon kívül (vízfolyások és állóvizek morfológiai szabályozottságának csökkentése) csomag:

- Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap egyszeri eltávolítása
- A mederforma és a meder vonalvezetésének a természetest megközelítő átalakítása, az elismert emberi igények egyidejű kielégítésével
- Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében

Talajerózióból és/vagy felszíni lefolyásból származó hordalék- és szennyezőanyag csökkentése csomag:

- Szennyezőanyag és hordalék lemosódás csökkentése gyepesítéssel, fásítással, lejtős területeken teraszolással, beszivárgó felületekkel, belterületi növénytermesztés izolálásával.
- Szennyezőanyag lemosódás csökkentése síkvidéki területen agrár-környezetgazdálkodási program (AKG) keretében (pl. táblamenti szegélyek, mélyszántás).
- Vízfolyások és tavak melletti pufferzónák kialakítása gyepesítéssel vagy agrár-erdészeti módszerrel (összehangolás a parti növényzónák rehabilitációjával, árvízvédelmi és fenntartási szempontok figyelembevételével).

Termálvizek kezelése a vízfolyásokba történő bevezetés előtt csomag:

- Fürdésre és gyógyászatra használt termálvizek kezelése

Kecskemét közigazgatási területét 7 db felszín alatti víztest érinti:

- Duna-Tisza közti hátság – Tisza-vízgyűjtő É – i rész (sekély porózus)
- Duna-Tisza közti hátság – Tisza-vízgyűjtő É – i rész (porózus)
- Duna-Tisza közti hátság – Duna-vízgyűjtő É – i rész (sekély porózus)
- Duna-Tisza közti hátság – Duna-vízgyűjtő É – i rész (porózus)
- Nyugat-Alföld (porózus termál)
- Dél-Alföld (porózus termál)
- Észak-Alföld (porózus termál)

A sekély porózus és a porózus víztest területek határa gyakorlatilag megegyezik egymással. Duna-Tisza közti hátság – Duna-vízgyűjtő északi rész sekély porózus és porózus víztestek a közigazgatási terület Ny-i, ÉNy-i mintegy tizedét, míg a Duna-Tisza közti hátság – Tisza-vízgyűjtő északi rész sekély porózus és porózus víztestek a közigazgatási terület egyéb döntő részét (a belterületeket is beleértve) érintik. A Nyugat-Alföld porózus termál víztest a közigazgatási terület Ny-i harmadát, a Dél-Alföld porózus termál víztest a közigazgatási terület belterület szélétől DK-re eső szintén mintegy harmadát, míg az Észak-Alföld porózus termál víztest a maradék középső, ÉK-i területeket érinti.

Az alegység felszín alatti víztesteinek mindegyike jelentős mértékben átnyúlik másik tervezési alegység területére is.

59. táblázat: A felszín alatti víztestek minősége, állapota, célkitűzések

Víztest neve	Víztest jele	Víztest típusa	Mennyiségi állapot	Kémiai állapot	Mennyiségi állapot célkitűzés / elérése	Kémiai állapot célkitűzés / elérése
Duna-Tisza közti hátság – Tisza-vízgyűjtő északi rész	sp.2.10.1	sekély porózus	jó	gyenge kockázata: diffúz szennyezés	a jó állapot fenntartandó	a jó állapot elérhető / 2027
Duna-Tisza közti hátság – Tisza-vízgyűjtő északi rész	p.2.10.1	porózus	jó	jó	a jó állapot fenntartandó	a jó állapot fenntartandó
Duna-Tisza közti hátság – Duna-vízgyűjtő északi rész	sp.1.14.1	sekély porózus	gyenge: oka sz.földi és vizes FAVÖKO	gyenge oka: diffúz szennyezés NO ₃	a jó állapot elérhető / 2027	a jó állapot elérhető / 2027
Duna-Tisza közti hátság – Duna-vízgyűjtő északi rész	p.1.14.1	porózus	jó	jó	a jó állapot fenntartandó	a jó állapot fenntartandó
Nyugat-Alföld	pt.1.2	porózus termál	jó	jó	a jó állapot fenntartandó	a jó állapot fenntartandó
Dél-Alföld	pt.2.1	porózus termál	gyenge oka: vízszintsüllyedés	jó	a jó állapot elérhető / 2021	a jó állapot fenntartandó
Észak-Alföld	pt.2.2	porózus termál	jó	jó	a jó állapot fenntartandó	a jó állapot fenntartandó

Forrás: Magyarország felülvizsgált Vízyűjtő-gazdálkodási Terve 2016.

A célkitűzések elérése érdekében 2027-ig az alábbi intézkedéseket fogalmazza meg a Terv:

Mezőgazdasági eredetű tápanyagszennyezés csökkentése csomag:

- A mezőgazdasági termelés tápanyag szennyezésének csökkentésére vonatkozó általános szabályrendszer, a tápanyag kihelyezés tényleges korlátozása szántó és ültetvény területeken
- Tápanyag kihelyezés tényleges korlátozása az alapot meghaladó mértékben önkéntes agrár-környezetgazdálkodási program (AKG) keretében
- Tápanyag-gazdálkodási terv alapján történő tápanyag kihelyezés szántók esetében, agrár-környezetgazdálkodási programok (AKG) keretében
- Művelési ág váltás (szántó-gyep, szántó - erdő, szántó-vizes élőhely konverzió)
- A szennyvíziszap mezőgazdasági területen való hasznosításának szabályozásának felülvizsgálata (követelmények és tilalmak).
- A környezeti szempontoknak megfelelő tápanyag-gazdálkodás érdekében a szennyvíziszap mezőgazdasági hasznosításának elősegítése

Mezőgazdasági eredetű peszticid szennyezés csökkentése csomag:

- Növényvédő szerek alkalmazásának szabályozása EU Peszticid Irányelv alapján (szántó, ültetvények és legelő esetén)
- Növényvédőszerek alkalmazásának korlátozása agrár-környezetgazdálkodási program (AKG) keretében

Ökológiai szempontok érvényesítése a fenntartható vízhasználatok megvalósításában csomag:

- Felszín alóli vízkivételek nyilvántartása, felülvizsgálata, módosítása, engedélyezése

Bekövetkezett szennyezések csökkentése, felszámolása, beleértve a felhagyott szennyezett területek kármentesítését csomag:

- Szennyezett terület kármentesítése (feltárás, megfigyelés, biztosítás, felszámolás)

A víz hatékony felhasználását elősegítő műszaki intézkedések az öntözés, az ipar, az energiatermelés és a háztartás területén csomag:

- Víztakarékos megoldások alkalmazása a növénytermesztésben (növénykultúra, öntözési technológia, energiahatékonyság)
- Technológiai és hálózati veszteségek csökkentése
- Víztakarékos megoldások az ipari vízellátásban

Ivóvízbázisok védelmét szolgáló intézkedések (védőterületek, pufferzónák) csomag:

- A vízbázisvédelmi szabályozáson kívüli megoldások (egyedi megoldások, vízbázisvédelem szempontjából kedvező területhasználat váltás, jó gyakorlatok ösztönzése, területhasználókkal való megegyezés)

Településekről, épített infrastruktúrából és közlekedésből származó szennyezések megelőzése és szabályozása csomag:

- Kommunális hulladéklerakók megfelelő kialakítása, működtetése és ellenőrzése
- Illegális hulladéklerakók felszámolása, a hulladéklerakás ellenőrzése, bírságolása
- A Szennyvíz Program megvalósítása (csatornázás, egyedi szennyvízkezelés)
- További csatornarákötések elősegítése és megvalósítása
- Csatornahálózatok rekonstrukciója

A természetes víz visszatartást elősegítő intézkedések csomag:

- Csapadékgazdálkodás, táblaszintű víz visszatartás a táblákon belül a beszivárgás növelése és a lefolyás csökkentése érdekében

Beszivárogtatás, visszasajtolás korszerűsítése, szabályozása csomag:

- Talajvízdúsítás szabályozása

Károsodott vízi és vizes és szárazföldi élőhelyek védelme a vízjárást befolyásoló hatásokkal szemben, az egyéb intézkedéseken felül csomag:

- A védett természeti területek állapotát javító speciális hidromorfológiai intézkedések, beleértve a vízkivételek speciális szabályozása, vízkormányzás és vízpótlás megoldása a természetvédelmi igények kielégítésére

Szakszerűtlenül kiképzett kutak ellenőrzése, rekonstrukciója, felszámolása csomag:

- Szakszerűtlenül kiképzett kutak ellenőrzése, rekonstrukciója, felszámolása

A Duna-Tisza közti Homokhátság víz visszatartásával, vízpótlásával kapcsolatos Kecskemét érintő programok:

A „Duna-Tisza közti Homokhátság fenntartható fejlesztése” tárgyú nagyprojektben belül a Kecskemét-Tiszaalpar mintaprojekt keretében az alsó záportározó fejlesztése tervezett kotrással a tározási kapacitás növelése érdekében.

A használtvizekből származó vízkészletekre és felszíni összegyülekezésből származó vízkészletekre alapozott tározó fejlesztés során a víz visszatartás, vízpótlás egyik célja környezetvédelmi és természetvédelmi szempontú, míg a visszatartott csapadékvíz és tisztított szennyvíz öntözési célú felhasználása mezőgazdasági célokat szolgál. Ezen célok összhangban vannak a Víz Keretirányelv (2000/60/EK) célkitűzéseivel.

A víz visszatartás a belvízcsatornában is történhet a belvízi helyzettől függően a meglévő tiltós műtárgyak lezárásával, melynek hatása lokális és csekély az egyre csökkenő belvizes állapotok miatt.

1.17.3. Levegőtisztaság és védelme

A város és térsége síkvidéki jellegéből és felszínborítottságából adódóan egyöntetűen jó átszellőzésű terület. Az uralkodó szélirány Ny-i, ÉNy-i, ÉK-i, míg az átlagos szélesség 2,5-3,0 m/s.

Légszennyezettségi zóna besorolás

A légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről szóló többször módosított 4/2002. (X. 7.) KvVM rendelet 1. számú melléklete szerint Kecskemét közigazgatási területe olyan légszennyezettségi zónába esik, ahol a kén-dioxid, a benzol és a szilárd légszennyező anyagok (PM₁₀) kadmium, nikkel és ólom tartalma tekintetében a levegőterheltség nem haladja meg az alsó vizsgálati küszöböt („F”), a nitrogén-dioxid, szén-monoxid és a szilárd légszennyező anyagok (PM₁₀) arzén tartalma tekintetében a levegőterheltség a felső és az alsó vizsgálati küszöb között van („E”), a policiklikus aromás szénhidrogének (benz(a)pirén) esetében a levegőterheltség a felső vizsgálati küszöb és a légszennyezettségi határérték között van („D”), a szilárd légszennyező anyagok (PM₁₀) esetében pedig, a levegőterheltség a légszennyezettségi határértéket és a tűrőhatárt is meghaladja („B”).

Kecskemét a szilárd légszennyező anyagok magas koncentrációja miatt a rendeletben a kijelölt városok között szerepel.

Kecskeméttel azonos, illetve különböző zónacsoportba sorolt térségbeli, illetve hasonló méretű települések:

- a kén-dioxid szempontjából: Szolnok, Szeged, Eger, Baja, Békéscsaba, Kaposvár, stb.
- a nitrogén-dioxid szempontjából: Kaposvár, Zalaegerszeg
 - kedvezőtlenebb besorolású: „D”: Eger, Baja, Szolnok, „C”: Szeged
 - kedvezőbb besorolású: „F”: Békéscsaba
- a szén-monoxid szempontjából: Kaposvár, Szeged, Szolnok
 - kedvezőbb besorolású: „F”: Eger, Baja, Békéscsaba, Szombathely
- a szálló por (PM₁₀) szempontjából: Baja, Békéscsaba, Szeged
 - kedvezőbb besorolású: „D”: Eger, Szolnok, Zalaegerszeg, Szombathely, „E”: Kaposvár
- a PM₁₀ Benz(a)pirén szempontjából: Baja, Kaposvár, Békéscsaba, Szeged, Zalaegerszeg
 - kedvezőtlenebb besorolású: „B”: Szombathely, Szolnok, Eger

A fentiekből megállapítható, hogy Kecskemét levegőterheltségi besorolása a nitrogén-dioxid légszennyező komponens szempontjából általában kedvezőbb, míg a szén-monoxid, illetve a szálló por (PM₁₀) komponensek tekintetében általában kedvezőtlenebb a hasonló méretű, illetve térségbeli települések levegőterheltségi besorolásához képest.

A település „A KAC 2001. évi pályázati felhívásai” című anyag 1. mellékletében foglaltak szerint, a „mérsékelten szennyezett levegőminőségű települések” közé tartozott.

(„Mérsékelten szennyezett minőségű volt az a település, ahol valamely szennyezőanyag koncentrációja a 24 órára vonatkozó levegőminőségi határértéket a mérési időszakok (félév, év) 10% - ánál rövidebb, por esetében 10-30% közötti időtartamban meghaladta”.)

A fenti jogszabályban foglaltakat az utóbbi évek mérési eredményei is többé-kevésbé tükrözik.

A levegőminőség mérése

Kecskemét levegőminőségét az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat (OLM) keretében korábban a környezetvédelmi, jelenleg a közegészségügyi hatóság (jelenleg: Csongrád Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi és Élelmiszerlánc-biztonsági Főosztály Laboratóriumi Osztálya) méri és értékeli. Az OLM automata és manuális (RIV) hálózathoz áll.

Az Országos Immissziómérő Hálózat keretében az 1973-ban létrehozott RIV mérőhelyek közül Kecskemét területén 2014-ig 3, majd 2015 óta 2 különböző funkciójú területen (Nyíri út 11. (Bányai Júlia Gimnázium), Katona József tér 4. (Közgazdasági Szakközépiskola) és 2014-ig Halasi út 2. (Zománc Zrt.) is) elhelyezett mérőhelyen mérik a légszennyezettséget szakaszos mintavételen alapuló módszerrel, valamint 2009. októbere óta a Lestár Péter Egységes Középiskola, Szakiskola és Óvoda II. Rákóczi Ferenc Általános Iskolája előtti nagy kiterjedésű zöldterület mélygarázsok felőli szélén (17/57 hrsz.) üzemel egy automata monitorállomás.

A RIV hálózatban mért légszennyező komponens az NO_2 . 2008. január 1. óta az SO_2 és az ülepedő por mérése megszűnt. Az automata mérőállomáson 2014. I. félévének a végéig NO_2 , NO_x , O_3 , majd azóta ezeken kívül NO és PM_{10} , az utóbbi időszakban pedig ezek mellett CO , SO_2 , $\text{CPM}_{2,5}$ és Benzol mérés is történik, illetve az automata mérőállomáson a Tóth László sétányon negyedévenként 2 hétig napi 24 órában PM_{10} -hez köthető As, Ni, Pb, Cd nehézfémek és poliaromás szénhidrogének (ezen belül többek között) BaP (3,4-Benz-a-pirén) komponens mérés történt az elmúlt években is a megelőző évekhez hasonlóan.

A mérési eredmények értékelése

Kecskemét teljes közigazgatási területén a légszennyezettség (levegőterheltségi szint) *egészségügyi határértékei* az irányadók.

NO_2 , NO_x :

A RIV mérőhelyeken vett minták 2014-2018 évi eredményei szerint a vizsgált időszakban az átlagkoncentrációk értéke folyamatos növekvő tendenciát mutat. Sőt ez a tendencia 2011-ben

indult, melyben a kivételt csak a 2013-s kiváló minősítésű év jelentette. A legmagasabb értékeket a 3, illetve 2 mérőhely közül a Katona J. tér 4. sz. alatti mérőhelyen mérték minden vizsgált évben és a 24 órás határérték túllépések száma is itt volt a legnagyobb mindegyik esetben. 2018-ban az éves átlagkoncentráció értéke itt $53,9 \mu\text{g}/\text{m}^3$ volt (mely már szennyezett minősítést jelent), míg ugyanezen évben 24 órás határérték átlépés 52 db volt.

Az *automata mérőállomás* eredményeiből látható, hogy az utóbbi években jelentősen megnövekedtek az NO_2 koncentráció értékei. A tetemes koncentráció-növekedések mellett, ugyancsak kedvezőtlen folyamatként értékelhető, hogy 2018 októberében a havi átlag $89,67 \mu\text{g}/\text{m}^3$ volt, ami felülmúlja a 24 órás határértéket. Az adatokból valószínűsíthető, hogy a rövid idejű határértékek betartása mind az NO_2 , mind az NO_x tekintetében egyre nagyobb problémát okoz a mérőállomás környezetében, az éves és a 24 órás határértékekhez képest viszont az átlagkoncentrációk viszonylag kedvezőek.

Összefoglalóan megállapítható, hogy a város levegőjének éves átlagos nitrogén-dioxid szennyezettsége az elmúlt évek teljes időszakában határértéken belül maradt, mértéke a korábbi kedvező tendenciát követően azonban romló tendenciájú. Az NO_2 és NO_x terhelésért elsősorban a közúti közlekedés, ezen belül is a dízel üzemű járművek a felelősek.

O₃:

Az *ózon* esetében ugyancsak romló tendencia figyelhető meg 2017-ig és jelentős a határérték túllépések számának növekedése is 2017-ig. A nitrogén-dioxidhoz hasonlóan elsősorban a közlekedéssel függ össze a talajközeli ózon koncentrációja. A járművek emissziója mellett az időjárási körülmények is számottevően befolyásolják a szennyezettséget. A magasabb koncentrációk a nyári magas hőmérsékletű napos időszakokban jellemzőek növekvő tendenciával (számottevő a határérték túllépések számának növekedése is), az ózon keletkezéséhez szükséges NO_2 értékének a növekedésével párhuzamosan növekedett az ózonkoncentráció is, melyben jelentős a szerepe a napsütéses órák számának is.

PM₁₀ (szálló por):

Az utóbbi évek mérési adataiból megállapítható, hogy az éves átlagkoncentrációk és a 24 órás határérték túllépések száma is folyamatos növekedést mutat. Az eredmények szerint továbbá jelentős szezonális eltérés mutatkozik a fűtési és nem fűtési időszak PM_{10} koncentrációiban. Ez egyértelműen a növekvő arányú (döntően lakossági) és gyakran nem megfelelő szilárd tüzelőanyag használatból, kisebb mértékben pedig a növekvő közúti közlekedésből adódik. A fűtési szezon koncentráció növekedését jelentősen befolyásolták az adott időszak időjárási viszonyai (pl. hőmérséklet, szél, csapadékeloszlás) is. A 2017 január és a 2018 október száraz és hideg volt, amit jól mutatnak ezen időszak igen magas koncentráció értékei.

Az utóbbi 3 évben a PM₁₀ koncentráció jelentősen emelkedett, a 2018-as átlagkoncentráció a 2016-os értékhez viszonyítva mintegy 29%-kal magasabb. Ennek oka minden valószínűség szerint a 2018-2019 közötti fűtési szezon igen csapadékszegény időjárása, illetve a fűtési szezonban a növekvő arányú szilárd tüzelőanyag használata és kisebb mértékben a növekvő közúti közlekedés. Tekintettel arra, hogy a szállópor koncentrációt befolyásoló ipari eredetű kibocsátások ezen időszakban gyakorlatilag nem növekedtek Kecskemét területén.

Megjegyezzük, hogy a Kecskemét belterületétől ÉNy-ra található K-Pusztai automata mérőállomás (amely háttérkoncentrációkat mér) elmúlt évi PM₁₀ és PM_{2,5} mérési adatai (háttérszennyezettség) is enyhe emelkedést mutatnak, amely az éghajlatváltozás Kecskemét térségét komolyan érintő szárazodás hatásai miatti kiporzás növekedést támasztja alá.

PM₁₀-hez kötődő nehézfémek (As, Ni, Pb, Cd) és BaP:

A 24 órás átlagkoncentráció értéke a PM₁₀-hez kötődő vizsgált nehézfémek (As, Ni, Pb, Cd) esetében az elmúlt években is minden esetben jóval a határértékek alatt volt (60. táblázat). Ez köszönhető az egyre tisztább üzemanyagoknak és a folyamatosan korszerűsödő járműparknak, valamint a gépjármű gumikban és fékbetétekben alkalmazott nehézfémek jelentős koncentráció csökkentésének. Megjegyezzük azonban, hogy a vizsgált időszakban ezen komponensek koncentrációi jelentősen emelkedtek, 2016-hoz képest 2018-ra több esetben megduplázódtak.

Nem mondható el ez viszont a BaP-ról, mely esetében a mérések több mint harmadánál határérték túllépés volt tapasztalható és az átlagkoncentráció értéke is meghaladta a 24 órás határértéket, valamint megközelítette, illetve meghaladta az éves határértéket is. Ez köszönhető a folyamatosan és jelentős mértékben növekvő gépjárműforgalomnak.

60. táblázat: Légszennyezettségi index a mérési adatok alapján

Év	Légszennyezettségi index				
	NO ₂ RIV	PM ₁₀	PM ₁₀ (As, Ni, Pb, Cd)	PM ₁₀ BaP	O ₃
2014	jó (2)	-	-	-	-
2015	jó (2)	jó (2)	kiváló (1)	szennyezett (4)	kiváló (1)
2016	jó (2)	jó (2)	kiváló (1)	-	jó (2)
2017	megfelelő (3)	jó (2)	kiváló (1)	szennyezett (4)	jó (2)
2018	megfelelő (2)	megfelelő (3)	kiváló (1)	szennyezett (4)	jó (2)

Forrás: OLM

A 2017 januári igen magas PM₁₀ koncentrációk okán 2017-ben elkészült és a 24/2017. (XI. 22.) Ök. rendelettel elfogadásra került **Kecskemét Megyei Jogú Város füstköd-riadó terve**, mely 2018. január 1-én lépett hatályba. Elkészítését az indokolta, hogy a PM₁₀, és PM_{2,5} légszennyező komponens esetében a riasztási küszöbérték túllépésének a veszélye fennállt.

A város rendelkezik **Levegőminőségi tervvel**, a 2013-ban készült eredeti dokumentum felülvizsgálata 2020-ban került elfogadásra, amely 2020-2025 időszakra fogalmazza meg a település előtt álló feladatokat. Elkészítését a 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet 14. §-a indokolta, azaz mivel Kecskemét légszennyezettségi zónájában a PM₁₀ szintje az éves levegőminőségi értékelés alapján meghaladja a határértéket. A Levegőminőségi Terv **átfogó célja** Kecskemét város levegőminőségének javítása, a kedvező állapot fenntartása, a levegőszennyezés csökkentése és a levegőterheltségi szint határértékeiről és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről szóló 4/2011. (I. 14.) VM rendeletben meghatározott határértékek betartása, különös tekintettel a szálló porra (PM₁₀) vonatkozóan. A tervben meghatározott intézkedések célja, hogy végrehajtásával a légszennyezettségi határértékek betartása a lehető legrövidebb időn belül biztosítható legyen.

Az egyéb légszennyező anyag komponensek értékelése

Kén-dioxid: A kén-dioxidot az OLM hálózatban mérik. A korábbi évek adatai alapján, valamint a kibocsátásokból megállapítható, hogy a város kén-dioxid szennyezettsége alacsony szintű, mértéke enyhén csökkenő tendenciájú. Az átlagkoncentrációk az év teljes időszakában lényegesen határérték alattiak, a rövid idejű maximális értékek az átlagkoncentrációk többszöröse, azonban minden esetben a 24 órás határértéken belül kerültek regisztrálásra. A „fűtési” féléveknek a „nem fűtési” félévekhez viszonyított magasabb átlagértékei a szennyező anyag döntően fűtési (szén, egyéb vegyes, stb.) eredetét igazolja.

Fluorid: A környezeti levegőben kimutatott átlagos fluorid koncentráció a korábbi években mindvégig határérték alattinak bizonyult. A város átlagos fluorid szennyezettsége az utóbbi időszakban kis mértékben csökkent. A szennyezőanyag a város környezeti levegőjében bizonyítottan ipari eredetű.

Ülepedő por: A város az ülepedő porral legjelentősebben terhelt települések között szerepel az országos levegőminőségi értékelésekben. Az elmúlt néhány évben az ülepedő por szennyezettségi szintje kissé emelkedett. Különösen jelentős ez a „nem fűtési” félévek átlagszennyezettségének és maximális szennyezőanyag koncentrációjának az esetében. A por döntően talajfelszín eredetű, koncentrációja jelentős mértékben függ a térség talajainak minőségétől (deflációra való érzékenységtől), az időjárástól (csapadék, szél) a burkolatlan közlekedési felületek arányától, a közúti forgalomtól, a burkolt felületek és a zöldfelületek karbantartásától, a külterületi mezőgazdasági területek művelésétől, a parlagon hagyott területek arányától, stb. A kedvezőtlenebb értékek az aszályosabb években tapasztalhatók.

A pollenterhelés mérése, vizsgált komponensek

A levegő pollenkoncentrációját a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztálya, az Aerobiológiai Hálózat tagjaként 1996 óta monitorozza.

Kecskeméten a mintavételezés 2013. márciusáig a Balaton u. 19. sz. épület tetején kihelyezett Hirst-mintavételi elven működő Burkard csapdával történt. A pollencsapda környezetében a fák olyan mértékben megnöttek (mely már nem tette lehetővé a pollencsapda működtetését), ezért 2013. áprilisában átkerült a pollencsapda a Kecskemét, Fecske u. 25. sz. épület (Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Földhivatali Főosztály) tetejére.

A különböző növényfajok pollenje tél végétől október közepéig van jelen a légkörünkben. A hazai flóra mintegy két és félezer faja közül azonban csak azoknak van allergológiai jelentősége, amelyeknek pollenfehérjéi allergének, nagy mennyiségű pollent termelnek, szél beporzásúak és gyakoriak. A Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály az allergológiai jelentőségük alapján kiválasztott 32 növényi pollen és 2 gombaspóra légköri koncentrációját monitorozza rendszeresen.

Egészségügyi hatásait tekintve hazánkban a kültéri biológiai légszennyezettség legfontosabb tényezője a **parlagfű** (*Ambrosia artemisiifolia*). A növény országszerte igen elterjedt, virágzási periódusa hosszú és nagy mennyiségben termelt pollenje a nyári allergén koncentráció jelentős részét teszi ki – valamint a légzőszervi allergiás betegek igen nagy százalékánál mutatható ki parlagfű elleni túlérzékenység. További járulékos hatás, hogy a pollen felszínére tapadhatnak a légkör egyéb szennyezőanyagai és a pollen allergén molekuláival egyidejűleg azokkal együttes hatást is kiválthatnak.

Ezen túlmenően a Növényegészségügyi és Talajvédelmi hatóságok gyomfelvételezéséből megállapítható, hogy Kecskemét és térsége Magyarország parlagfűvel legerősebben fertőzött területei közé tartozik.

A parlagfű szezon jellemzése, a mérési eredmények értékelése

A szezonkezdet:

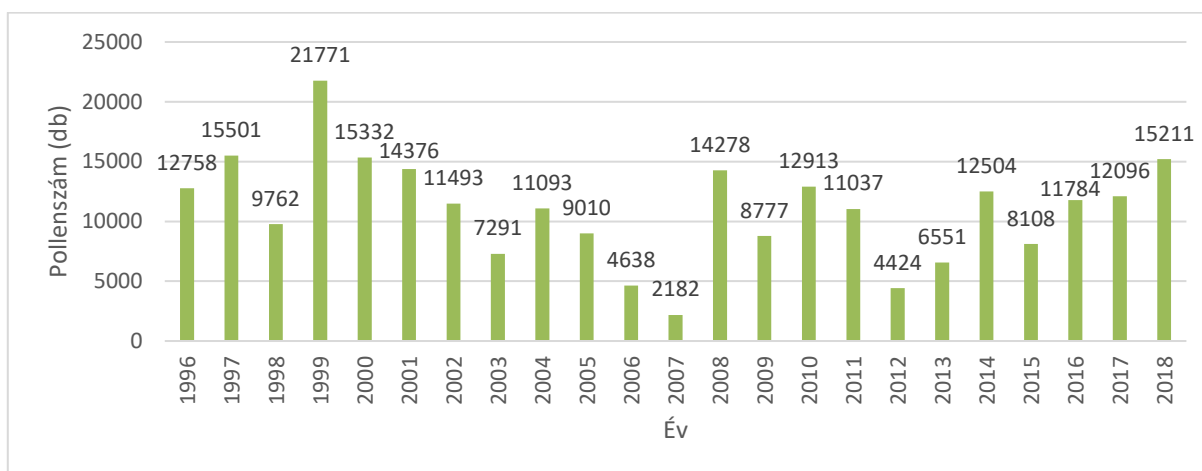
A szezon kezdete, azaz az első olyan nap, amikor a napi pollenkoncentráció értéke meghaladja a tüneteket is kiváltható közepes szintet ($10 \text{ pollenszem}/\text{m}^3$) az elmúlt 10 évben július 21. és augusztus 9. között változott.

A mért legmagasabb napi maximum ideje és a mért legmagasabb napi koncentráció értéke:

Az egészségügyi határértéket ($30 \text{ db}/\text{m}^3$) – mely már minden allergiásnál tüneteket okoz – többszörösen is meghaladják a mért értékek. Az elmúlt 10 évben a legmagasabb napi koncentráció értéke $214\text{--}1151 \text{ db}/\text{m}^3$ között volt, mely értékeket augusztus 26. és szeptember 3. között mérték.

Az éves összpollenszám:

A parlagfű éves összpollenszám kecskeméti alakulását a 186. ábra mutatja, melyből megállapítható, hogy a parlagfű pollenterhelés jelentős térségünkben, utoljára 2000. évben volt magasabb az éves összpollenszám a 2018-ban mértnél.

186. ábra: *Parlagfű éves összpollenszám alakulása 1996-2018. között*

Forrás: Népegészségügy

Tovább rontja a képet, hogy országos összehasonlításban 2017-ben és 2018-ban is a Kecskeméti állomás éves parlagfű összpollenszám mérési eredményei voltak a legmagasabbak az országos átlag és a mért minimum alapján.

Változás, tendencia, értékelés

A monitorozott 23 év alatt a legmagasabb terhelést 1999-ben mérték (21.771 db pollenszem/m³), mely jelentősen meghalad minden más eddig mért értéket. A terhelés 2007-ben érte el a legalacsonyabb értéket (2182 db pollenszem/m³), majd a 2008 évi igen magas érték (14.278 db pollenszem/m³) óta 2012-ig döntően csökkenő tendenciát, majd 2013-2014-ben ismét jelentős emelkedést, ezt követően 2015-ben egy átmeneti visszaesést követően 2015-2018 között ismételten jelentős emelkedést mutat.

A korábbi évekhez képesti jelentős pollenszám növekedés magyarázata egyrészt, hogy a tavaszi, nyári csapadékos időjárás kedvezett a parlagfű fejlődésének, valamint másik oka lehet, hogy a korábbi évekhez képest növekedhetett a parlagfűvel szennyezett területek nagysága, mely részben a korábbi éveknél kevésbé eredményes parlagfű irtásnak köszönhető.

Az egyéb rendelkezésre álló adatokból megállapítható az is, hogy az összpollenszám mellett az egészségügyi határértéket (30 db/m³) meghaladó pollenterheléses napok száma, valamint a nagyon magas pollenterhelésű (100 db/m³) napok száma is 2015-2018 között folyamatos növekedést mutatott.

A parlagfű-pollen egészségkárosító hatásának értékelésére az allergiás megbetegedések előfordulásának gyakorisági mutatói alkalmasak.

Az Országos Közegészségügyi Intézet Közegészségügyi Igazgatóság korábbi felmérése szerint a lakosság mintegy 20 százaléka (legalább 2 millió ember) szenved – orvos által diagnosztizált – pollenallergiában, de egyes becslések szerint valójában legalább az emberek 30 százaléka érintett. Megyei, illetve városi adatokkal erre vonatkozóan nem rendelkezünk.

Összefoglalóan megállapítható, hogy a pollenszezonban mért értékek Kecskemét területén az elmúlt években mindig rendkívül hosszú időn keresztül a magas és a nagyon magas szennyezettségi tartományba estek, amellet hogy a szennyezettség mértéke 2015 óta több allergén esetében folyamatosan és jelentősen emelkedett.

Az OKI által elvégzett mérőhálózati adatösszesítések eredménye alapján általánosságban elmondható, hogy az éves összpollenszámok és az egy szezonban regisztrált parlagfű-pollen koncentrációk napi maximum értéke az országos tendenciákat követve Kecskeméten is 2007-ig szinte folyamatosan csökkentek, majd a 2008 évi igen magas érték óta 2012-ig döntően csökkenő tendenciát, majd 2013-2014-ben ismét jelentős emelkedést, ezt követően 2015-ben egy átmeneti visszaesést követően 2015-2018 között ismételt jelentős emelkedést mutat. Különösen igaz ez a parlagfűre, melynek éves összpollenszáma 2018-ra a 2015-s értékhez képest közel 88 %-kal emelkedett.

Megjegyezzük azonban, hogy Kecskemét pozíciója az ország egyéb területeihez képest számottevően nem változott (még mindig az „élmezőnyben” található). Emellett a magas és nagyon magas (30 és 100 db pollenszem/m³) koncentrációjú napok száma több korábbi évben Kecskeméten bizonyult a legtöbbszörnek, ennek ellenére az országban a legmagasabb napi koncentráció értékével utoljára Kecskemét 1999-ben „büszkélkedhetett”.

A városban a parlagfű elterjedtségének visszaszorítása, a megbetegedési mutatók javítása érdekében továbbra is rendkívül sok a tennivaló. A pollenterhelés csökkentése a parlagfű visszaszorításával (hatékony irtásával) érhető el, mely csak összehangolt tervek alapján, kitartó munkával hozhat eredményeket. A rendkívül igénytelen növény több tízezer magot is termel tövenként, melyek a talajba kerülve 30 évig is életképesek maradnak, a pollenjüket pedig a szél akár 100 km-re is elviszi. Legjelentősebb előfordulási helyük a parlagon hagyott gondozatlan földterületek, mezőgazdasági területek, a nyomvonalas létesítmények (utak, vasutak, stb.) területe.

A pollenkoncentráció egyébként leginkább az időjárás (csapadék, szél, stb.) függvénye.

1.17.4. Zaj- és rezgésterhelés

A város lakóinak nyugalalmát leginkább zavaró környezeti hatás a monoton zajterhelés, vagy impulzusszerűen jelentkező erős zajhatás.

A kibocsátó tevékenységek szerint a zajforrások: ipari, üzemi tevékenység, közlekedés (közúti, vasúti, légi), szabadidős tevékenységek (vendéglátás, szórakoztatás). A negyedik kategória pedig az építési kivitelezési tevékenységből származó zajterhelés.

Zaj- és rezgésvédelmi szempontú övezetek, területek

A környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szó 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet szerinti – a rendeltetése miatt fokozott védelmet igénylő létesítmény (egészségügyi, oktatási, művelődési, stb.) körül kialakítható – **csendes övezetek**, valamint **zajvédelmi szempontból fokozottan védett területek** –, azaz a zajvédelmi zónáknál megadott zajterhelési határértékeknél szigorúbb határértékekkel védett területek – Kecskemét közigazgatási területén **nem találhatóak**, illetve kialakítása a továbbiakban sem javasolt az önkormányzat szándékaival összhangban, ugyanis az egyéb zajterhelési határértékek is elegendően szigorúak és betartásuk jelenleg is egyes helyeken nehézséget okoz.

A közigazgatási területen olyan közüzemi létesítmény, ahol a zajszint nem csökkenthető határértékre, azaz **fokozottan zajos terület nem található**, illetve a környezetvédelmi hatóság ilyet nem jelölt ki, illetve folyamatban lévő kijelölésről sincs tudomásunk.

Üzemi zaj

Kecskeméten olyan *termelő, szolgáltató tevékenységet folytató üzemi zajforrások*, amelyek környezetüket nagymértékű határérték túllépéssel terhelik jelenleg nincsenek, azaz az üzemi zaj lokális és koncentrált volta miatt általában elmondható, hogy a város méreteihez és a forgalmi zajhoz képest üzemektől származó zaj szempontjából nem jelentősen terhelt. A korábban jelentős zajt kibocsátó üzemek megszűntek, vagy termelésük csökkent, illetve a zajvédelem két évtizede alatt zajcsökkentésük sikeres volt. Az új telephelyek engedélyezése zajvédelmi szempontból jól ellenőrzött, illetve lakossági panasz esetén megfelelően kezelt. A lakókörnyezetben működő ipari létesítmények zajkibocsátása ugyancsak nem jelentős, ellenőrzésük ütemezett terv szerint történik évtizedek óta.

A város zajhelyzetét kedvezően befolyásolja, hogy az iparterületek, ipari parkok a lakóterületektől általában megfelelő távolságra találhatóak, illetve az új gyártó üzemek a lakóterületektől távol létesültek (pl. Mercedes autógyár, Knorr-Bremse Kft. Axon Kábelgyártó Kft., ElringKlinger Hungary Kft., stb.).

Problémát általában az a tény jelent, hogy az iparterületekre rátelepültek több helyen a lakóterületek és az iparterületek között is találhatóak nem elhanyagolható kiterjedésű lakóterületek.

Az ipari üzemek, kereskedelmi, szolgáltató létesítmények jellemzően iparterületeken történő koncentrálódásából adódóan a lakóterületeken lévő üzemi létesítményektől származó zaj miatti határérték túllépés jellemzően nem fordul elő a város területén.

Szabadidős tevékenységtől származó zaj

A város területén számos szabadidős jellegű (kulturális, szórakoztató, vendéglátó és sport) zajforrás üzemel, amelyek túlnyomó többségben szezonálisan, vagy állandó jelleggel működő vendéglátó egységeket jelentenek.

Az elmúlt években ezen zajforrásoktól származó lakossági panaszok csökkentek, amelynek oka egyrészt a zenés-, táncos rendezvényeket bonyolító vendéglátó egységek számának csökkenése, másrészt ez a szigorodó környezetvédelmi hatósági engedélyezési és ellenőrzési gyakorlatnak köszönhető. Problémát időszakonként a belváros lakóépületekkel sűrűn beépített részein hétvégén éjjel üzemelő szórakozóhelyek működése jelent azok környezetében.

A külön jogszabályban foglalt határértékeken túlmenően a zajkibocsátással járó, közterületi rendezvényre, mobil hangreklám üzemeltetésére, sport és szabadidős létesítmények területén a szabadtéri rendezvény hangosító berendezésére, vendéglátó egység teraszán, kerthelyiségében és vendéglátóipari előkertjében üzemeltetett hangosító berendezésre, magánszemélyek háztartási igényeit kielégítő tevékenységre, pirotechnikai termék alkalmazására vonatkozó szabályokat a 2013. június 15-étől hatályos ***a zajvédelem helyi szabályozásáról szóló 17/2013. (V. 30.) önkormányzati rendelete*** tartalmazza, mely a környezetvédelem helyi szabályairól szóló 8/2002. (II. 11.) Ök. rendelet hangosító berendezések működtetésével, üzemeltetésével kapcsolatos szabályait váltotta fel, illetve egészítette ki, pontosította.

A rendelet – az elmúlt évek ezzel kapcsolatos tapasztalatai alapján – részletesen szabályozza a közterületi rendezvények hangosító berendezéseinek engedélyezési, üzemelési feltételeit, tartalmazza a mobil hangreklámok működtetésének szabályait, valamint az egyéb helyen működtetett hangosító berendezésekre és tevékenységekre vonatkozó szabályokat, a hatálya azonban a 2020. április 22-i módosítása óta nem terjed ki az Olimpia u. - Izsáki út – Csabay Géza krt. és a 10202/3 hrsz.-ú út által határolt területre, valamint a Csabay Géza krt. - Izsáki út által határolt 10212 hrsz.-ú ingatlan és a 10213 hrsz.-ú ingatlanra.

Közlekedéstől származó zaj

Közúti közlekedési zaj

A környezeti zajforrások közül a közúti közlekedés az, amely a legnagyobb mértékben és a legnagyobb területet terhel zajjal. Ez elsősorban a tranzit utakra vonatkozik, de hasonló zajterhelés tapasztalható a tömör beépítésű, nagy forgalmú belvárosi területeken is.

A város az országot átszelő közlekedési főútvonalak szempontjából É-D-i, ÉK-DNy-i és K-Ny-i irányú tranzitforgalmú csomópont. Igen jelentős a közúti közlekedésből származó zaj a település közigazgatási területén áthaladó főutak (5., 52., 54., 44., 441., 445.) mentén, különös tekintettel a lakóterületek melletti szakaszokra, mely forgalomszervezési intézkedések nélkül

a forgalom növekedésével várhatóan tovább fog nőni a későbbiekben. Némi javulást hozott ezen tekintetben az M5 autópálya elkerülő szakaszának elkészülte, valamint a 44. sz. főutat az 52. sz. főúttal összekötő D – i elkerülő út (44. és 54. sz. főút) és É-i elkerülő út (445. sz. főút). Érzékelhető hatása az átmenő és ezen belül is a nehézgépjármű forgalomra van.

A különböző forgalmi zajmérési, illetve a forgalomszámlálási adatok alapján végzett számítási adatokból megállapítható, hogy a főútvonalak és a belterületi körutak, gyűjtő utak mentén időszakosan (döntően éjszaka) határérték túllépések adódtak, adódnak, melyek egyes esetekben igen jelentősek.

Ennek oka, hogy a városban regisztrált gépjárművek száma 2010-2018 között mintegy 25%-kal emelkedett, valamint növekedett a személygépjárművel ingázók száma is, így a város közötti gépjárműforgalma az utóbbi 8 évben mintegy 30%-kal növekedett.

A város közlekedésfejlesztési koncepciójában foglalt javaslatok, valamint a településrendezési terv egyes beépítési előírásai a város döntő részén csökkenteni fogják a zajterhelési értékeket.

Ezen utóbbiak: a lakóépületek beépítési síkjának minél távolabb építése az úttól, a védendő helyiségek megfelelő tájolása, illetve a védendő helyiségek passzív zajvédelmének a biztosítása megfelelő hanggátlású homlokzati nyílászárókkal és homlokzati falakkal. Új lakóövezet kijelölése ezen utak irányában hatásterületen belül, illetve védő zöldsávok, véderdősávok védelme nélkül nem történik.

Vasúti közlekedési zaj:

A települést érintő 4 normál nyomtávú és egy keskeny nyomtávú vasútvonal általában a védendő lakóépületektől távol halad a település belterületén és a forgalmuk sem számottevő, illetve egyre csökkenő mértékű, a nagy forgalmú Cegléd-Szeged vonal pedig villamosított, így ebből adódóan jelentős zajterhelés nem keletkezik a területen.

A vasúti közlekedés okozta zajhatás főleg éjszaka és a pályaudvarok közelében zavaró mértékű (árurakodás, tolatás, rendezés). A pályaudvaroknál legtöbbször éjszaka a hangosbemondón történő közlések miatt érkezett lakossági panasz.

Légi közlekedési zaj:

A Kecskeméti katonai repülőtér (MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis), melynek polgári célú fejlesztése folyamatban van használatához kapcsolódó zajterhelés igen jelentős a reptér és a fel- és leszállási repülési irány környezetében, míg a Matkópusztai IV. osztályú repülőtér használatához kapcsolódó zajterhelés a repülőtér, illetve a fel- és leszállási irányok közvetlen környezetében számottevő.

A repülőterek környezetében létesítendő zajgátló védőövezetek kijelölésének, hasznosításának és megszüntetésének szabályairól szóló 176/1997. (X. 11.) Korm. rendelet és

a részletes műszaki szabályokról szóló 18/1997. (X. 11.) KHVM-KTM együttes és a 43/2002. (VIII. 12.) HM-KvVM együttes rendelet értelmében zajgátló védőövezetet kell kijelölni és fenntartani. A jogszabályi előírások szerint 2005. március 31-ig az erre vonatkozó terveket be kellett nyújtani az engedélyező légiközlekedési hatóság részére a tervekre kidolgozott zajvédelmi programmal együtt.

A város annak érdekében, hogy a *katonai repülőtér* zajgátló védőövezete a Településrendezési Tervében kijelölésre kerüljön, az UVATERV-el elvégeztette a szükséges számításokat és a város térképén a számított mértékadó 60-75 dBA zajterhelésű sávok (zajzónák) határai kerültek megadásra. A probléma ezzel kapcsolatosan az, hogy a jelentős zajterhelésű területeken is találhatóak a belterülethez kapcsolódva lakóépületek és létesültek is ilyen épületek az utóbbi időben ezen területeken.

A zajgátló védőövezetet ki kell jelölni a jogszabályokban foglaltaknak megfelelően.

Az 1992 óta működő Kecskemét-Matkópusztai repülőtér – a légiközlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvény 37. § (1) bekezdésében szereplő meghatározás szerint – polgári célú, nem nyilvános, nem kereskedelmi repülőtér. A repülőtér füves futópályáján általában március végétől szeptember végéig elsősorban sporttevékenység, ejtőernyőzés, vitorlázó és motoros repülés, valamint műrepülés folyik.

A Matkópusztai repülőtér „C” jelű zajgátló védőövezete a Nemzeti Közlekedési Hatóság Légügyi Hivatalának LR/RK/NS/A/2394/0/2013. számú határozatával kijelölésre került. A 65 dB-s mértékadó zajterhelésű isophon mellett a 60 dB-s mértékadó zajterhelésű isophon („D” jelű védőövezet határa) is meghatározásra került. A kijelölt „C” jelű zajgátló védőövezet a 35314 hrsz.-ú lakóingatlant érinti csak.

Ezen dokumentációban foglaltak alapján a repülőtér zajgátló védőövezetének kijelölési eljárása jelenleg folyamatban van a Nemzeti Közlekedési Hatóságnál.

A zajgátló védőövezetek kijelölését követően a kijelölő határozatokban és az azok alapját képező dokumentációkban foglaltakat be kell építeni a településrendezési tervbe és az egyéb érintett dokumentumokba.

Zajtérkép

A környezeti zaj értékeléséről és kezeléséről szóló 2002/49/EK irányelv alapján elkészített 280/2004. (X. 20.) Korm. rendelet értelmében a 100 ezer lakost meghaladó lélekszámú város önkormányzata *stratégiai zajtérkép és intézkedési terv készítésére kötelezett.*

Kecskemét Város Stratégiai Zajtérképét és Zajcsökkentési Intézkedési Tervét 2012-ben a Vibrocomp-GEOlevel konzorcium elkészítette KEOP-6.3.0/Z/10 pályázati források segítségével, majd 2017-ben mindkét dokumentum felülvizsgálatra került, melyeket az Akusztika Mérnöki Iroda Kft. készített a KTI Nonprofit Kft. munkatársainak a bevonásával.

A zajtérképek és a zajcsökkentési intézkedési tervek alapján megállapítható, hogy *Kecskeméten a közúti közlekedés forgalmából eredő zaj a legjelentősebb*. A vasúti közlekedésből származó zajterhelés jóval kisebb területet és kevesebb lakost érint.

A 2010-2018 között jelentősen megnövekedett személygépjármű forgalom hatásait jól tükrözik a város 2012-ben készült *Stratégiai Zajtérképének és Zajcsökkentési Intézkedési Tervének* és a 2017-ben elkészült *5 éves felülvizsgálatának adatai közötti különbségek*.

Eszerint:

- Az éjszakai időszak legnagyobb **10 dB feletti konfliktussal érintett ingatlanok száma** 2012 és 2017 között **nem változott**.
- Az éjszakai időszak **5-10 dB konfliktustartományba eső belterületi közutak száma az elmúlt 5 év alatt majdnem megduplázódott** (26 helyett 49 db). 15 db közút mentén nem történt változás, 11 db közút mentén megszűnt, míg 34 db közút mentén újonnan jelentkezett a jelzett mértékű konfliktus.
- **Hasonló következtetések állapíthatók meg az éjszakai időszak 0-5 dB konfliktustartományára is**. A konfliktussal érintett belterületi közutak száma 54 db-bal nőtt. 46 közút mentén nem történt változás, 14 db mentén megszűnt, ugyanakkor 70 db közút mentén újonnan jelentkezett a jelzett mértékű konfliktus.
- Ezekhez **hasonló arányban nőtt a konfliktussal érintett védendő épületek száma is** 2017-re 2012-höz képest.

Mivel a forgalmi adatok 2017 év után is dinamikusan növekedtek, így *mára várhatóan még tovább növekedett a kritikus útszakaszok és érintettség száma*, annak ellenére, hogy időközben megépült az É-i elkerülő út (445. sz. főút), amely döntően az átmenő forgalomtól mentesítette a belterületi gyűjtőutakat. Az is látható az adatokból, hogy a zajterhelési konfliktus zónát váltó kritikus útszakaszok általában a nagy forgalmú sugárirányú és körút szakaszok, amely indokolja a hiányzó közúthálózati elemek megépítését.

A stratégiai zajtérképezés során vizsgált *vasúti forgalomból, a Matkópusztai repülőtér légiforgalmából, valamint az IPPC üzemek tevékenységéből eredő konfliktus nagysága 2012 és 2017 között nem változott*.

Az intézkedési tervben megfogalmazott *feladatok egy része végrehajtásra került*, illetve *a tervezett beavatkozások folyamatosan, ütemezetten történtek, történnek* (445. sz. út autópályáig történő megépítése, forgalomcsillapítási intézkedések, útburkolat felújítások, hálózatfejlesztések, parkolás, közlekedésszervezés, kerékpárút hálózat fejlesztése, tömegközlekedés fejlesztése, stb.), **melyek folytatandók**. Ezek döntően a közlekedésfejlesztéshez kapcsolódó beruházások, fejlesztések.

Rezgésterhelés

A város területén a rezgéshatásokra érkező panaszok száma elhanyagolható. Az elvégzett rezgésmérések alapján megállapítható, hogy a panaszra okot adó rezgéshatások műszeres méréssel bizonyíthatóan nem lépik túl az előírt határértékeket.

1.17.5. Sugárzás védelem

A város közigazgatási területén sugárzásveszélyes létesítmények, tevékenységek (meddőhányó, bánya, zagytározó, stb.) nincsenek.

Kecskemét közigazgatási területének a döntő része a Paksi Atomerőmű nukleáris veszélyeztetettségének 80 km-s zónájába esik.

1.17.6. Hulladékkezelés

Kecskemét városa az önállóan kezelt környezeti hatótényezőkön belül kiemelt figyelmet fordít a hulladékgazdálkodási kérdések kezelésére.

2017-ig volt hatályos Kecskemét Megyei Jogú Város *Helyi Hulladékgazdálkodási Terve*, melyben foglalt tervezett intézkedések részben teljesültek, részben pedig az új szabályozás következtében el is évültek. Ezen tervfajta készítésének kötelezettsége 2013-tól megszűnt.

A hulladékgazdálkodás szabályozási környezete 2013. január 1-től jelentősen megváltozott a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény és a végrehajtására kiadott rendeletek előírásai alapján. Jelenleg az új Országos Hulladékgazdálkodási Terv és Országos Megelőzési Program, valamint a Közszolgáltatói Hulladékgazdálkodási Tervek adják meg a keretét a települési hulladékgazdálkodásnak.

2017 őszén teljesen átalakult Kecskemét települési hulladékgazdálkodási közszolgáltatási rendszerének felépítése. A 2017. október 1. óta ***a települési hulladékgazdálkodási közszolgáltatási tevékenységeket*** a Kecskeméti Városgazdasági Nonprofit Kft.-től, a Kecskeméti Regionális Hulladéklerakó Közszolgáltató Kft.-től és a Hírös Hulladékgazdálkodási Kft.-től ***a DTkH Duna-Tisza közti Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. vette át.***

Hulladékszállítás:

A ***szilárd kommunális hulladékok szállítását*** a város területén 2017 őszéig a Kecskeméti Városgazdasági Nonprofit Kft. végezte, majd azóta a DTkH Nonprofit Kft. végzi. A városon belül az ellátottság nagy területi különbségeket mutat. Míg a központi belterület belső városrészeiben 100 %-os ***teljes lefedettséggel*** találkozunk, addig Szent István városban és Máriahegyen kb. 70 %-os, Felsőszéktón és Úrihegyben kb. 80 %-os, ez az arány, ***azaz részleges a lefedettség***, mely az adatok szerint folyamatosan növekszik.

Ez jelentős konfliktusforrás is a szervezett hulladékszállításba bekapcsolt lakóterületek szélén (pl. Széchenyiváros), ugyanis ezen város széli társasházi hulladékgyűjtő edényekbe, illetve mellé hordják be a szervezett hulladékszállításba be nem kapcsolt szomszédos és közeli volt zártkerti sűrű tanyás területekről a hulladékokat az ingatlantulajdonosok.

A kecskeméti települési hulladékszállítás néhány jellemző adatát a 61. táblázat mutatja.

61. táblázat: *A lakossági hulladékgyűjtés, -szállítás általános adatai (2014-2018)*

Év	Lakosságtól elszállított kommunális hulladék (t/év)	Hulladékszállításba bekötött kertés ingatlanok száma (db)	Hulladékszállításba bekötött társasházi lakások száma (db)	Összes ingatlan száma (db)	Hulladékgyűjtésbe bevont összes ingatlanok aránya (%)
2014	21 348*	18 683	22 785	41 468	82,49
2015	21 072*	18 720	22 779	41 499	82,44
2016	23 037,0	19 440	22 870	42 310	83,92
2017	20 894,0	19 824	23 916	43 740	86,46
2018	25 030,3	20 765	23 916	44 681	87,56

Forrás: Kecskeméti Városgazdasági Nonprofit Kft., DTkH Nonprofit Kft. (Önkormányzati adatszolgáltatás)
* a lakosságtól begyűjtött települési vegyes hulladék (200301), valamint az elkülönítetten gyűjtött (szelektív) hulladék (150106)

A város területén gyűjtött és elszállított települési hulladék mennyisége 2014-2018 között dinamikus módon növekedett, melynek mértéke 5 év alatt megközelítette a 39 %-ot (62. táblázat).

62. táblázat: *A Kecskemét területén elszállított összes települési hulladék mennyisége (2014-2018)*

Megnevezés	2014	2015	2016	2017	2018
Összes elszállított települési hulladék t/év	27.161,6	29.211,7	33.745	36.974,6	37.744,4

Forrás: KSH

A szelektív hulladékgyűjtés

A szelektív hulladékgyűjtés a város területén 2004. év folyamán indult meg, ekkor a Városgazdasági Kft. az általa kihelyezett szelektív gyűjtő edényzetekben papír, műanyag, üveg szelektív gyűjtését kezdte el. A szelektív hulladékgyűjtőkben elhelyezett hulladékok növekvő mennyisége, jól tükrözi a lakossági igények jelentkezését.

Az időközben átadott új regionális hulladékkezelő központ egy szelektív hulladékválogató-műből (Kisfái) és két hulladékudvarból (Halasi út, Felsőcsalános), valamint szelektív hulladékgyűjtő szigetekből áll, melyek segítettek, segítik a hulladék válogatott gyűjtését.

A központ és az eszközök üzemeltetését 2017 őszéig a HÍRÖS Hulladékgazdálkodási Kft. végezte. A szelektív hulladékgyűjtés lakossági erősítése, s a külső városrészek bevonása érdekében 2011 júniusától elindult Kecskeméten a házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés (a szelektív hulladékgyűjtés új rendszere) is, amely a város teljes területére kiterjesztésre került. Az új rendszer lényege, hogy a háztartási hulladékból az újrahasznosítható (csomagoló) anyagokat – papír, műanyag, fém-hulladékokokat és a bio-hulladékot – a lakosoknak, a szolgáltató és kereskedelmi egységeknek kötelező szelektíven gyűjteni 2011-től. A kerti biohulladék begyűjtését 2013-tól 2017 őszéig a Hírös Hulladékgazdálkodási Kft. helyett a Kecskeméti Városgazdasági Kft. végezte.

2017 őszétől az eszközök üzemeltetését és a szelektív hulladékgyűjtést a DTkH Nonprofit Kft. végzi.

Az így begyűjtött szelektív hulladék mennyisége a háztartásokban keletkező szilárd hulladék egyre növekvő arányát teszi ki a régióban.

A 2 db *hulladékgyűjtő udvar kezelési kapacitása érdemben nem változott az elmúlt években*. Fentiekén túlmenően a DTkH Nonprofit Kft. *üveghulladék gyűjtési akciókat* hirdet, mivel a jelentős mennyiségben keletkező üveg csomagolási hulladék gyűjtése a házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés keretében nem biztonságos, a hulladékudvarokban és gyűjtőszigeteken begyűjtött ezen hulladék mennyisége pedig eddig nem volt jelentős. Emellett minden évben kétszer iskolai papírgyűjtési akciókat is szerveznek.

A DTkH Nonprofit Kft. ezen felül valamennyi ingatlanhasználó számára évi kétszeri *házhoz menő lomtalanítás lehetőségét biztosítja* egyedi egyeztetés alapján.

Veszélyes hulladékok

A település területén jelentős mennyiségben keletkeznek egészségügyi veszélyes hulladékok a kórházakban és a különböző szakorvosi rendelőintézetekben keletkeznek.

A folyamatosan növekvő egészségügyi veszélyes hulladék mennyiséget a DESIGN Kft. a dorogi veszélyes hulladékégetőbe szállította ezen időszakban is.

Veszélyes hulladék a lakosság részéről a hulladékudvarokban is elhelyezhető, melyek gyűjtését 2017 őszéig a Hírös Hulladékgazdálkodási Kft. végezte, azóta pedig a DTkH Nonprofit Kft. végzi.

A rendelkezésre álló adatokból egyöntetűen megállapítható, hogy az elmúlt 5 évben Kecskemét területén a keletkező és begyűjtött hulladékok mennyisége gyakorlatilag minden hulladéktípus esetében növekedett.

Hulladékkezelő, -ártalmatlanító telepek, létesítmények

Települési szilárd hulladéklerakó

Kecskemét **Regionális hulladéklerakó telepe** a közigazgatási terület DK – i részén, a belterületi lakóterület szélétől DK – re mintegy 2800 m-re a Kisfái 248. sz. (0737/12 hrsz.) alatti ingatlanon található.

A teljes (meglévő és 2013-2014-ben bővített) hulladéklerakó térfogata (2018-ban) 1.388.508 m³, mely további mintegy 10-12 évig képes fogadni a város és környezetének hulladékait.

A II/A-B ütem összkapacitása 879.612 m³ és amely már betelt, részlegesen rekultiválásra került. A rekultiváció részeként az átmeneti felső záróréteg került kialakításra ezen a depónia területen, a végleges felső záróréteg még nem. Az Üzemeltető továbbá engedéllyel rendelkezik a II/A-B ütemű depónia szintmagasítására rátöltéssel, ugyanakkor nem vonta még ismételt művelés alá a területet.

A 2014-ban átadott II/C-D ütem összkapacitása 508.896 m³.

Az Üzemeltető jelenleg a II/C-D ütemű depóniát műveli aktívan, jellemzően dombépítéssel.

A telephelyen folytatott hulladékkezelési technológia: települési hulladék rendezett lerakása, tömörítése folyamatos takarással. A hulladékterítést és tömörítést 2 db kompaktor végzi a depónián. A lerakott hulladék rézsűit és felszínét folyamatosan takarják a szél általi hulladék széthordás és az öngyulladás lehetőségének kizárása érdekében.

A telep csapadékvízgyűjtő és elvezető rendszere megfelelően kialakított.

A lerakó megfelelő aljzatszigeteléssel és csurgalékvíz elvezető, gyűjtő és visszaforgató rendszerrel rendelkezik. A 2 db csurgalékvíz tároló medencéből (3000 + 3700 m³) a hulladékdepóniára kerül visszalocsolásra a csurgalékvíz.

A lerakó monitoring rendszere 7 db 10 m talpmélységű talajvízfigyelő kútból és egy 45 m talpmélységű rétegvíz megfigyelő kútból áll.

A lerakó II/A. és B ütemben kialakított biogáz gyűjtő kutak száma 20 db. A keletkező gázmennyiség optimális esetben 300 m³ /500 kW. Ugyanilyen rendszer kerül kiépítésre a C-D ütem-nél is.

A biogázt a telepen hasznosítják. A két gázmotor által termelt elektromos energiát részben a telep villamosenergia igényének fedezésére használják, részben a villamos hálózatba táplálják vissza, a termelt hőenergia döntő része egyelőre nincs hasznosítva.

A biogáz üzem üzemeltetője az ENER-G Kft.

A DTkH Nonprofit Kft. folyamatosan törekszik arra, hogy a közszolgáltatás keretében gyűjtött, átvett, kezelt hulladéktömeg összegéből a lerakóba elhelyezett hulladék mennyiség ne haladja meg az 55 %-ot – a vonatkozó előírások teljesíthetősége érdekében.

Ennek érdekében létesültek a Regionális Hulladékkezelő Központban az alábbi hulladékkezelést végző létesítmények, technológiák:

2018-ban **nyílt téri MBH (mechanikai-biológiai hulladékkezelő) technológia** indult el a kecskeméti regionális hulladéklerakón, majd 2019-ben a nagykőrösi komposztáló telepen is. Ezzel a vegyes hulladékból leválasztható hasznosítható frakció mennyisége eléri a bemenő anyagáram 30 %-át. Ehhez kapcsolódóan további fejlesztések (új MBH technológia, energetikai hasznosító technológia) is várhatóak.

A kezelési technológia: aprítás – rostálás, majd a 80 mm alatti frakció GORE-TEX technológiával történő biológiai lebontása (komposztálása), a 80 mm-nél nagyobb frakció lerakása (mely égetéssel történő hasznosításra is alkalmas, de ez jelenleg nem megoldott).

Emellett a vizsgálati időszakban pályázati forrásokból a vegyes hulladék gyűjtési rendszer eszközparkjának és informatikai rendszerének fejlesztése, korszerűsítése, továbbá a hulladékgazdálkodási létesítmények fejlesztése, korszerűsítése (különböző gépek, berendezések beszerzése: targonca, bálázógép, homlokrakodó, konténerszállító jármű, kompaktor, dózer, aprító, vagy osztályozó berendezés) történt meg.

A MBH létesítményekből származó biostabilizált, előválogatott maradékanyagokból, a válogatóművek anyagában már fel nem használható maradékanyagaiból (műanyag, textil, papír, stb.), valamint a hulladékfeldolgozás melléktermékeiből *együttégetésre, energetikai hasznosításra alkalmas tüzelőanyag (SRF, RDF) állítható elő.*

A **nem veszélyes építési-bontási hulladék feldolgozó gép** 2008 ősze óta működik. Az üzembe állított gépsor mintegy 30 önkormányzat területén keletkező építési-bontási hulladékok (beton, tégl, cserép, kerámia, stb.) törését, aprítását végzi, az így kinyert másodnyersanyag út, illetve útalapok építése során kerül felhasználásra (többek között a telephelyen belüli utakban), illetve közvetve környezetvédelmi szerepe abban van, hogy az illegálisan lerakott törmelékhalmozatok mennyisége csökken.

A technológia lépései: rostálás – törés – osztályozás

Az építési törmelékkezelő és hasznosító telepre beszállított, kezelt és hasznosított hulladékok (beton, tégl, cserép és kerámiák, föld és kövek, illetve kevert építési és bontási hulladékok) mennyisége az utóbbi években 12-40.000 t/év volt. A folyamatos csökkenés oka, hogy építőipari vállalkozások is érdekeltté váltak ezen hulladékok saját gépekkel történő hasznosításában az építési-bontási helyszíneken.

A Duna-Tisza közti Nagytérségi Regionális Szilárd Hulladékgazdálkodási Rendszer ISPA projekt keretében épült meg ugyancsak a regionális hulladéklerakó telep területén a **hulladék válogatómű**.

A hulladéklerakó telepre beérkező szelektíven gyűjtött hulladékok válogatása, illetve tovább feldolgozásra történő elszállítása előtti szelektív tárolása történik a válogatómű épületben. A válogatóműben a különböző frakciók válogatása szállítószalag mellett történik kézzel és géppel, majd megtörténik a hulladék tömörítése, bálázása. A válogatóműben *kezelt hulladékok mennyisége egyre növekszik*, mely a hatékony szelektív hulladékgyűjtésnek köszönhető.

A **kerti zöldhulladékok kezelése a Nagykőrösi Komposztáló Telepen** történik, míg a városi zöldhulladékok komposztálása a települési szennyvíztisztító telep melletti komposztálótelepen történik a stabilizálás szennyvíziszappal keverve.

Hulladékudvarok:

Kecskemét területén 2 hulladékudvar üzemel:

- A Halasi út mellett a 13422/1 hrsz.-ú ingatlanon
- Felsőcsalános ÉNy – i szélén az M5 autópálya mellett a 01069/108 hrsz.-ú ingatlanon

Az udvarban elhelyezett konténerekbe a lakosság szállítja be a különböző szelektált hulladékokat.

A **hulladékudvarokban a nem veszélyes hulladékok** közül műanyag, papír és fém csomagolási hulladékok, üveg csomagolási hulladékok, gumiabroncs, lomhulladék, lakossági építési törmelék és elektronikai hulladék gyűjtés, míg a **veszélyes hulladékok** közül használt zsír, étolaj, fénycső, festékek, növényvédő szerek csomagolásai, szárazelem, akkumulátor, fáradtolaj gyűjtés történik.

A rendelkezésre álló adatok szerint a változatlan kezelési kapacitású hulladékudvarokban **a begyűjtött hulladékok mennyisége** a házhoz menő szelektív hulladékgyűjtéssel érintett hulladékcsoportok (**papír és karton, műanyag csomagolási**) esetében **jelentősen csökkent**, míg az **egyéb hulladékok esetében jelentősen nőtt**. Az előbbi az egyre hatékonyabb és kiterjedtebb házhoz menő szelektív hulladékgyűjtésnek köszönhető, míg az utóbbi a hasznosítható hulladékok lerakási arányának csökkentését megfogalmazó elv szempontjából kedvező.

Hulladékgyűjtő szigetek:

Hulladékgyűjtő sziget 49 db létesült a térségi hulladékgazdálkodási rendszer beruházás keretében, (49 x 5 db konténerrel). A hulladékgyűjtő szigetek helyének kijelöléséről

közyűlési határozatban döntöttek. Jelenleg 25 db sziget üzemel szigetenként 3, illetve 4 db 1100 literes gyűjtőedényzet segítik a hulladék válogatott gyűjtését.

A 2011 júniusától elindult házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés (a szelektív hulladékgyűjtés új rendszere), mely teljes kiépülését követően kiegészíti a hulladékgyűjtő szigetes szelektív hulladékgyűjtést.

Komposztáló telep:

A Duna-Tisza közti Nagytérségi Regionális Hulladékgazdálkodási Rendszer részeként létesült a térségi feladatot ellátó **Nagykőrösi Komposztáló Telep**, amely a rendszer területén képződő zöldhulladék (fanyesedék, lomb, avar, lágyszárú növények, lenyírt fű) és a háztartások bio-hulladékai, szerves hulladékok komposztálására alkalmas.

A városi szennyvíztisztító telepen keletkezett rothasztott (stabilizált), víztelenített **szennyvíziszapot** a teleppel azonos ingatlanon megépült zárt, kamrás **komposztáló telepen** komposztálják kereskedelmi forgalmazás előtt, ahová kerül beszállításra a település területéről zöldhulladék is, mely együtt kerül komposztálásra a szennyvíziszappal kereskedelmi forgalmazás előtt az 1.16.1.2. pontban részletezettek szerint.

A településen a *kerti hulladékon kívül egyéb biológiailag lebomló hulladék (ételmaradék) szervezett gyűjtés* a lakosságtól nem történik.

A fenti hulladékgazdálkodási létesítmények (rendszer elemek) szolgálják a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény 92. §-ban – alább részletezettek – foglaltak elérését:

(1) 2020. december 31-ig a háztartási, valamint a háztartáshoz hasonló hulladék részét képező *papír-, fém-, műanyag- és üveghulladék újrahasználatra előkészítésének és újrafeldolgozásának együttes mértékét* a képződött mennyiséghez viszonyítva tömegében legalább 50 %-ra kell növelni.

(2) A települési hulladék részeként *lerakásra kerülő biológiailag lebomló szervesanyag-mennyiséget* az 1995-ben országos szinten képződött, a települési hulladék részét képező biológiailag lebomló szervesanyag-mennyiséghez képest 2016. július 1-jéig 35 %-ra kell csökkenteni.

(3) 2020. december 31-ig a nem veszélyes *építési-bontási hulladék* – a föld és a kő kivételével – *újrahasználatra előkészítésének, újrafeldolgozásának és egyéb, anyagában történő hasznosításának* – ideértve a feltöltési műveleteknél más anyagok helyettesítésére használt hulladékot – *együttes mértékét* a képződött mennyiséghez viszonyítva tömegében legalább 70 %-ra kell növelni.

A DTkH Nonprofit Kft. nem vizsgálja és tartja nyilván a Kecskemét területéről beszállított szelektív hulladékok hasznosításának arányát, a közszolgáltatási terület egészére vetített adatokat tartunk nyilván, így a lentebb a megadott adatok a 99 településre, azaz a közel 600 ezer lakostól begyűjtött szelektív hulladék mennyiségre vonatkoznak.

A csomagolási hulladék hasznosítási arányok a csomagolási műanyag és fém esetében már 2018-ban teljesültek, a csomagoló papír, csomagolási üveg és a társított (italos) karton esetében 2019-re prognosztizálta a szolgáltató az elvárt visszagyűjtési mérték teljesülését.

A rendelkezésre álló adatok szerint az építési-bontási hulladékok 100 %-s hasznosítási értékével már évek óta eleget tesz a szolgáltató ezen hulladékáramra megállapított a Ht 92. § (3) bekezdésében rögzített 2020-ra teljesítendő 70 %-s hasznosítási mértéknek.

Azzal, hogy a hulladéklerakóra kerülő biológiailag lebomló szerves anyag mennyisége 2014-hez képest is 2018-ban a tizedére esett vissza feltételezésünk szerint teljesül a Ht 92. § (2) bekezdésében előírt csökkentési arány.

Kijelölt települési állati melléktermék gyűjtőhely:

A város *gyepmesteri telepe* a belterületi lakóterületek szélétől K – re mintegy 1500 m-re található a Menhely az Állatokért Környezetvédelmi és Állatvédelmi Kiemelkedően Közhasznú Alapítvány, valamint a Mentsvár az Állatokért és Környezetünkért Kiemelkedően Közhasznú Alapítvány Kisfái 211. sz. (0622/2 hrsz.-ú) ingatlanán (a kutyamenhely mellett) került kialakításra.

A gyűjtőhelyen a város területén elhullott és begyűjtött állati tetemek hűtőkben történő átmeneti tárolására van mód.

Az állati eredetű melléktermékeket időszakosan az ATEV Zrt. Solti kezelő, feldolgozó üzeme szállítja el.

A *kedvtelésből tartott állatok kegyeleti temetője*, valamint a 45/2012. (V. 8.) VM rendelet szerinti *állati melléktermék gyűjtő-átrakó telep*, valamint *állati mellékterméket kezelő és feldolgozó üzem* Kecskemét közigazgatási területén nem került kialakításra ismereteink szerint.

Veszélyes hulladék kezelő telep:

A belterület DK – i szélén az Ipar u. 6. sz. (8364/18 hrsz.) alatti ingatlanon működik a DESIGN Kft. veszélyes hulladék begyűjtő és kezelő telepe, mely a térség legnagyobb ilyen jellegű telepe). A telepen a térség mintegy 2000 üzeméből, telephelyéről származó szinte mindenfajta veszélyes hulladék begyűjtését, átmeneti tárolását és egyes hulladékok kezelését is végzik a vonatkozó előírásoknak megfelelően.

1.17.7. Vizuális környezetterhelés

A város vizuális környezetterhelését *leginkább a különböző méretű, elhelyezkedésű és tartalmú reklámtáblák* okozzák. Legjelentősebben érintett területek a város lazább beépítésű bekötőútjai menti (városkapu) térségek. Nem elhanyagolhatóak továbbá, a belső városrészekben a kereskedelmi, szolgáltató létesítmények portáljain, illetve a tűzfalakon megjelenő, időnként a város táji, településképi harmóniáját megzavaró reklámtáblák sem.

A vizuális környezetterhelés második csoportját, *a leromlott állapotú, illetve a félbehagyott épületek, építmények* (pl. Ürgés egyes épületei, a foghíj telkek, a Mária krt. - Csaba u. kereszteződésében félbehagyott társasház), továbbá *a városképbe nem illeszkedő színvilágú és formájú homlokzatok és épületszerkezet* látványa jelenti.

A vizuális környezetterhelés harmadik csoportját a főként szegregált területeken, illetve a vasútvonalak melletti területeken időszakonként megjelenő *falfirkák, graffitik*, továbbá – a szervezett hulladékszállítás ellenére időszakonként egyes területeken megjelenő – *illegális szemétkupacok* alkotják.

A problémát részben a város Helyi Építési Szabályzatáról (HÉSZ) szóló 33/2015. (XII. 17.) önkormányzati rendelete, valamint a város településképeinek védelméről szóló 16/2017. (IX. 21.) önkormányzati rendelete, továbbá az épített környezet helyi örökségvédelmének helyi szabályozásáról szóló 67/2009. (XII. 17.) önkormányzati rendeletek megfelelő alkalmazása kezeli. A vizuális környezetterhelés elleni harcot másrészt a város által a város épített környezetével kapcsolatos értékvédelem és a településképi véleményezési eljárás keretében működtetett Helyi Építészeti-Műszaki Tervtanács működése biztosítja.

Az illegális lerakóhelyek felderítése és a felderített területekről a hulladékok elszállítása folyamatosan történik az önkormányzat és a DTkH Nonprofit Kft. együttműködésével a bejelentések, illetve a felderítések üteméhez igazodóan. Ezt a folyamatot segítik elő a civil kezdeményezések, a közterületek rendszeres ellenőrzése. Az összegyűjtött hulladékok összetételétől függően történik azok kezelése/ártalmatlanítása. Az építési/bontási törmeléket az építési-bontási hulladék feldolgozóra szállítják, míg a vegyes kommunális hulladékokat indokolt esetben a válogatóműben válogatják, vagy a lerakón helyezik el.

A vizuális környezetterhelés témakörbe sorolható a *fényszennyezés* is, melynek fogalmát az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet (OTÉK) 2012 évi módosítása definiálta, valamint megalkotta a fényszennyezés kivédésére szolgáló építési szabályrendszert. Az élhetőbb és egészségesebb környezet megteremtése érdekében a város tervezi a fényszennyező létesítmények és források felmérését és azok, az új szabályozásnak megfelelő, korszerűbb és hatékonyabb eszközökkel való kiváltását, egyúttal a fényszennyezés kiváltó okainak a megszüntetését.

1.17.8. Árvízvédelem

Kecskemét közigazgatási területe és térsége *árvízzel nem veszélyeztetett terület*. A település területét a folyók mértékadó árvízszintjeiről szóló 74/2014. (XII. 23.) BM rendeletben felsorolt folyószakaszok mértékadó árvízszintjéhez rendelt *nagyvízi meder nem érinti*.

Mivel a város területét *árvízvédelmi szakasz nem érinti*, így a 10/1997. (VII. 17.) KHVM rendelet szerinti árvízvédekezési terv készítésére nem kötelezett.

1.17.9. Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák

A fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák a környezetterhelő hatásuk mellett jelentősen befolyásolják a városban élők életminőségét, komfortérzetét, illetve egészségi állapotát, ezért különösen fontos átgondolt intézkedésekkel ezen konfliktusok, problémák megelőzése, csökkentése, illetve azok kedvezőtlen hatásának mérséklése, kiküszöbölése.

A város környezeti konfliktusai egy részének a háttérben a lakó, illetve a termelő, szolgáltató funkciók térbeli elrendezésének problémái, illetve egyes településszerkezeti, településfejlesztési és -rendezési kérdések tisztázatlansága állnak. Ehhez kapcsolódnak a kommunális ellátás és település-fenntartás, -üzemeltetés további hiányosságai, illetve az egyéb hatótényezők (pl. közúti közlekedés levegő- és zajterhelése, lakossági fűtés, illegális hulladéklerakás, illegális vízkitermelés).

Az egészséget befolyásoló környezetszennyezés, környezeti konfliktusok egyes tényezői csökkentek, míg mások növekedtek, összességében azonban továbbra is számottevő terhelést jelentenek.

Talaj- és talajvízszennyezés

A település területének egyes részein várhatóan – ha csökkenő mértékben is, de – örökölt talaj- és talajvízszennyezéssel kell számolni. Ezek a volt szovjet katonai objektumok területei, egyes régen üzemelő ipari üzemi területek, illetve régi üzemanyag-töltő állomások területei, valamint egyes állattartó telepek területei.

A Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium felkérése alapján a Környezetgazdálkodási Intézet Környezetfejlesztési-, Technológiai és Mérnökgeológiai Intézete (KGI-KMI) 1994-ben elvégezte *az összes elhagyott szovjet katonai objektum környezetvédelmi állapotfelmérését*, melyről 1995 júniusában értékelő dokumentáció készült.

Kármentesítésre a Rudolf-laktanya területén, a 10208/27 (a kármentesítés idején még 10208/5) és 10208/4 hrsz.-ú önkormányzati, továbbá a 10208/10 hrsz.-ú magántulajdonban lévő ingatlanon 15 db monitoring kút üzemeltetésével került sor.

A korábban feltárt talaj- és talajvízszennyezések döntő részének ártalmatlanítása megtörtént, míg egyes esetekben folyamatban van:

- MOL Nyrt. Mészöly Gy. utcai bázistelepén szénhidrogén szennyezés (folyamatban),
- HM Kecskeméti repülőtér CZT telep kerozinos talaj- és talajvíz-szennyeződés,
- HM Kecskeméti repülőtér D1 és D2 üzemanyagtelep szénhidrogén szennyezés,
- A volt Kéziszerszámgyár területén cian és bárium,
- MOL benzinkút Izsáki út 64. területén szénhidrogén szennyezés (folyamatban),
- A KÖBAL Kft. Matkói úti telephelyén alifás szénhidrogén szennyezés,
- Kecskeméti mentőállomás területén szénhidrogén,
- OMV Budai úti üzemanyagtöltő állomás területén szénhidrogén,
- Egykori Rudolf laktanya területén szénhidrogén szennyezés

További szennyezett területek:

- A Törökfői nyárfás 0834 hrsz.-ú területén, a kárpótlás útján azóta magántulajdonban lévő, volt szennyvízleürítő telepen a galvánüzemi szennyvíz kísérletek miatt bekövetkezett szennyezés –, amelyet a figyelőkutak vizsgálata során tárt fel a környezetvédelmi hatóság –, felszámolása még nem történt meg.
- A Matkói úti volt szeméttelp 0809/23 hrsz.-ú területe,
- Téglagyári anyaggödör 19506 hrsz.-ú területe,
- A volt szovjet laktanyák közül néhány terület: 9995, 10012, 2291/3, 10208, 2291/1 hrsz.-ú területek,
- Csalánosi Parkerdő 0963/1 hrsz.-ú területe,
- Cegléd-Szeged vasútvonal mellett (280-320. sz.), 6150 hrsz.-ú terület.

További potenciális talaj-, illetve talajvízszennyezők lehetnek a település területén lévő nagyobb mennyiségű vegyi anyag tárolásával, kereskedelmével, termelésével foglalkozó régebbi ipari, mezőgazdasági üzemek, üzemelésük ilyen szempontból figyelemmel kísérendő.

Települési szilárd hulladék illegális lerakóhelyek

A leggyakrabban visszatérő települési szilárd hulladék illegális lerakóhelyek, a Belső-Szegedi út végén, Kinizsi utca, Zöldfa utca, Szultán utca végén, Epreskert utcában, Kórház utca, Déli elkerülő mentén, Mártírok útja, Párkány utca, Csongrádi út, Hunyadi János utca, Szolnoki hegy, Vasút utca, Matkói út, volt Köbal Könnyűfém Kft. mögötti terület, Hanusz István utca, Irinyi út vége, Arborétum mögötti terület, Juhász utca, Széles köz hulladékudvar környéke, Nyomási iskolától induló földút mentén, Vacsai hegy, Czollner tér, Hunyadi J. utca térsége, Bodzai utca környéke, Matkói út, Mezei utca, Csáktornyai utca területén található.

Az önkormányzat civil szervezetekkel együttműködve jelentős erőfeszítéseket tesz a városban még fellelhető illegális hulladéklerakók felszámolására, ennek köszönhetően és a közterület-felügyelők fokozott ellenőrzése következtében az utóbbi években az illegálisan lerakott hulladékok mennyisége csökkenő tendenciát mutat, de az illegális lerakóhelyek száma nem változott.

Levegőterhelés

A város légterébe kerülő légszennyező anyagok döntően a közlekedésből, a fűtésből és az üzemi, technológiai tevékenységekből erednek.

Légszennyező anyag kibocsátás szempontjából jelentős ipari üzemek, illetve termelő, vagy szolgáltató tevékenységet végző létesítmények találhatóak Kecskemét közigazgatási területén belül. Ezen üzemek, telephelyek a város iparterületein, illetve kereskedelmi szolgáltató gazdasági területein húzódnak döntően. A település iparterületei az uralkodó szélirány szempontjából kedvező elhelyezkedéssel a város DNy-i, D-i és K-i részein találhatóak.

Jelenleg az iparterületeken üzemelő jelentősebb levegőterhelést okozó üzemek a következők:

Keleti iparterelep: asztalos üzemek, acél- és alumíniumipari üzemek, Kecskeméti Konzervgyár telephelye (Univer-Product Zrt., Kecskeméti Konzerv Kft. élelmiszeripari üzei), felületkezelő technológiák, betonszerkezet gyártó, illetve faipari üzemek, stb.

Déli iparterelep: Graboparkett Kft., Petőfi Nyomda, asztalos- és bútoryüzemek (DUFA Kft.), Konzervgyár I. telep, Aluszöv, Nordenia Hungary Kft. (volt KÖBAL KFT), acélszerkezet gyártó telephelyek, aszfalt- és betongyártó telephely, veszélyes hulladék tároló és ártalmatlanító telep, stb.

Nyugati iparterelep: KÉSZ Kft. acélszerkezet gyártó üzem (gázmotor füstgáz kibocsátás), Kündig Food konzervgyár, építőipari üzemek telephelyei, betonüzemei (felületi források porkibocsátása), Viktória Rt. gabona-takarmánygyára (porkibocsátás), asztalos és faipari üzemek (porkibocsátás), stb.

Mercedes gyár területe: energia központ (kazánok, gázmotorok füstgáz kibocsátása), festő-fényező üzem (szerves oldószer kibocsátás)

Egyéb az iparterületeken kívül üzemelő jelentősebb levegőterhelést okozó tevékenységek

2 db fűtőmű (Akadémia krt. 4., Szultán u. 1.), a baromfifeldolgozó üzem a Ceglédi út mellett, különböző aszfalt- és betonkeverő telepek a Mészöly Gyula út mellett, illetve a Szolnoki hegyben, valamint a kommunális létesítmények és a külterületi állattartó telepek időszakonkénti bűzösséggel.

Egységes környezethasználati engedéllyel (IPPC) rendelkező (jelentős környezethasználó) vállalkozások, telephelye:

- DTkH Nonprofit Kft. (hulladéklerakó; 0737/12 hrsz.)
- ACPS Automotive Kft. (korábban Bosal Hungary Kft.) (fém felületkezelés; Kadafalva-Heliport, 11751/43 hrsz.)
- Kecskeméti Termostar Hőszolgáltató Kft. (Akadémiai krt.-i fűtőmű; 3822/1 hrsz.)
- Gallfood Pulykafeldolgozó és Értékesítő Kft. (vágóhíd; 6441/1, 6448/1, /2, 6425 hrsz.)
- Kecskeméti Konzerv Kft. (konzervgyártás; 7416/17 hrsz.)
- Mercedes-Benz Manufacturing Hungary Kft. (energiaközpont, festés-felületkezelés; 26500 hrsz.)
- DESIGN Kft. (hulladékkezelés; 8364/18 hrsz.)
- BÁCSVÍZ Zrt. (hulladékkezelés; 8360/3, /4 hrsz.)
- Agrowatt Kft. (biogáz üzem hulladékkezelés; 0730/141 hrsz.)

Egyéb levegőterhelést okozó tevékenységek

Az állattartó telepek nem meghatározóak Kecskemét közigazgatási területén. Kisebber üzemek találhatóak a belterülettől távol, így az állattartó telepek üzemelésével járó bűzterhelés a belterületi lakóterületeken nem jelentős. Ezt segíti az a tény is, hogy a belterületi háztáji állattartás sem számottevő a városban.

A korábbi fejezetben részletezettek szerint talán a legjelentősebb levegőterhelés a helytelen lakossági fűtésből adódik a városban.

Az utóbbi évekre jelentősen megemelkedett energiahordozó árak miatt újra egyre inkább problémát okoz, hogy egyes háztartásokban a takarékoság jegyében visszaállított régi kályhákban a tüzelésre alkalmasnak vélt anyagokat, hulladékokat (műanyag, textil, kezelt fa, gumi) is elégetik. Jelentős problémát okoz, hogy ezen anyagok égetésekor keletkező légszennyező anyagok egyes összetevői (irritáló, maró hatású, rákkeltő anyagok, toxikus fémek, stb.) igen jelentősen egészségkárosítók.

Ugyanakkor jelentős légszennyező anyag kibocsátással jár a korszerű tüzelőberendezésekben, de magas nedvességtartalmú fával történő tüzelés is. Sőt a nedves fa fűtőértéke is kisebb a száraz fához képest. Tüzeléstechnikai szakirodalom szerint a kivágás után minimum 1 évig kell a fának természetes körülmények között száradni, hogy a tüzelés szempontjából optimális legyen, azaz a nedvességtartalma a kezdeti 40-50 %-ról lecsökkenjen 15-20 %-ra.

Megjegyezzük, hogy a megfelelő minőségű száraz fával, megfelelő háztartási tüzelőberendezésben történő tüzelés is számottevő szilárd légszennyező anyag kibocsátási forrás, melyből és az egyéb szilárd tüzelőanyagokból származó fűtési félévi szálló por (PM₁₀) terhelést az előző fejezetben részletezett immissziós mérési eredmények is jól mutatják.

Tavasszal és ősszel a kertés területen jelentős levegőterhelő forrás az *avar és a kerti hulladékok égetése*. Ezen hulladékok ártalmatlanítására vonatkozó szabályokról a környezetvédelmem helyi szabályairól szóló 8/2002. (II. 11.) önkormányzati rendelet 4. §-a rendelkezik, melyben foglaltak szerint ezen anyagok ártalmatlanítása elsősorban komposztálással történhet, ahol ez nem oldható meg ott a rendeletben előírt feltételekkel égethető avar és kerti hulladék különös gondossággal.

Jogszabály módosítás kapcsán 2021. január 1-től törlésre kerül a 1995. évi LIII. törvény 48. §-a 4. b) pontja, így ezen időponttól tilos tesz az ország teljes területén egész évben a nyílt téri avar és kerti hulladék égetése.

A *parlagfű*, mint a legjelentősebb biológiai allergén elleni védelem területén a városban és térségében széleskörű összefogással megvalósított mentesítési akcióknak köszönhetően elmondható, hogy az utóbbi években jelentősen csökkentek az éves összpollenzszámok és az egy szezonban regisztrált parlagfű-pollen koncentrációk napi maximum értékei, az ehhez kapcsolódó megbetegedési mutatók javítása érdekében azonban még rendkívül sok a tennivaló.

A város levegője a *szálló por (PM₁₀) koncentráció* tekintetében igen jelentősen terhelt. Ezt támasztja alá, hogy a 4/2002. (X. 7.) KvVM rendelet 1. számú melléklete szerint Kecskemét közigazgatási területe olyan levegőterheltségi zónába esik, ahol a szilárd légszennyező anyagok (PM₁₀) tekintetében a levegőterheltség a légszennyezettségi határértéket és a túrértéket is meghaladja. A légszennyezettségből következő egészségügyi problémákért legnagyobb mértékben felelős komponens a szálló por (PM₁₀, PM_{2,5}). A szálló por fő forrásai a szilárd tüzelőanyagok használata, a közlekedés (dízel üzemű gépjárművek), illetve egyes ipari eredetű kibocsátások.

Ezért kiemelten fontos a folyamatos mérőhálózat bővítése és üzemeltetése. Ezen túlmenően a levegőminőség javítása érdekében szükséges a 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet 14. §-a szerint a város Levegőminőségi Tervének a felülvizsgálata, valamint az ebben foglalt intézkedési programok, továbbá a közlekedésfejlesztési koncepcióban részletezett feladatok ütemezett végrehajtása, illetve füstköd-riadó terv rendszeres felülvizsgálata.

Zaj- és rezgésterhelés

Közlekedési zajterhelés:

Az egyik legjelentősebb környezetvédelmi probléma, illetve konfliktusforrás a *közúti közlekedés*, amely a legnagyobb mértékben és a legnagyobb területet és egyre növekvő mértékben terhel zajjal, melyet a város felülvizsgált stratégiai zajtérképe is jól szemléltet. Ezért számottevő zajterhelést csökkentő eredmények érhetőek el a felülvizsgált stratégiai zajtérkép intézkedési tervében, valamint a közlekedésfejlesztési koncepcióban részletezett feladatok ütemezett végrehajtása révén.

A Kecskeméti katonai repülőtér üzemeléséhez kapcsolódó légi közlekedési zaj jelentős zajterhelésű területei nagy mértékben érintik a belterületi lakóterületek K-ÉK – i részét, ezért indokolt a jogszabályok előírásai szerinti zajgátló védőövezet kijelölése.

Üzemi zajterhelés:

Az üzemi tevékenységekből származó zajterhelés ott okoz jelentős problémát, ahol az iparterületekre rátelepültek a lakóterületek, illetve bizonyos utak egyik oldalán iparterület, másik oldalán lakóterület található mindenféle védő zöldsávok megléte nélkül, valamint az iparterületek között is találhatóak nem elhanyagolható kiterjedésű lakóterületek.

Ezen rossz példák az alábbiak:

- Konzervgyár Központi telep és Szent István városi lakóépületek.
- Baromfifeldolgozó üzem, tollüzem és a Hunyadi városi lakóépületek
- A Béke fasor melletti ipari üzemek és az út túloldalán lévő lakóépületek
- A Könyves Kálmán krt. egyik oldalán ipari üzemek, míg a másik oldalán lakóterületek
- A Szultán u. térségében ipari üzemek közelében lakóépületek
- A Csáktornyai u. egyik oldalán ipari üzemek, másik oldalán lakóépületek
- A Muszáj városrészben lévő lakóterületekhez közeli ipari üzemek
- A Mészöly Gy. u. térségében lévő ipari üzemek és lakóterületek
- A Matkói út, Szent László krt., Halasi út bizonyos szakaszai lakóterületet és iparterületet választanak el.

1.18. Katasztrófavédelem (területfelhasználást, beépítést, befolyásoló vagy korlátozó tényezők)

1.18.1. Építésföldtani korlátok

1.18.1.1. Alábányászott területek, barlangok és pincék területei

A Jász-Nagykun Szolnok Megyei Kormányhivatal Hatósági Főosztálya Bányászati Osztályának (Bányafelügyelet) adatszolgáltatása Kecskemét közigazgatási területén **alábányászott területek, barlangok, pincék területei nem találhatók.**

1.18.1.2. Csúszás-, süllyedésveszélyes területek

A város területén **csúszás-, és süllyedésveszélyes területek nincsenek.** Bács-Kiskun Megye Területrendezési Tervében foglaltak szerint a város közigazgatási területét **földtani veszélyforrás területének övezete nem érinti.**

1.18.1.3. Földrengés veszélyeztetett területek

A Pannon-medencében a földrengés aktivitás a lemezperemi területekhez képest mérsékelt. A város és térsége az ország kevésbé földrengésveszélyes területei közé tartozik. A horizontális gyorsulás értéke 50 évre, 10 % meghaladási valószínűség mellett (1/475 év gyakoriság) az alapkőzeten 1 m/s^2 . A várostól Ny-DNy-ra Bács-Kiskun Megye Ny-i részének, valamint K-ÉK-re a Tiszántúl középső részének földrengés veszélyeztetettsége kisebb, míg É-ra Pest megye K-i középső részének veszélyeztetettsége nagyobb.

A település, valamint Ny-i, D-i és K-i térsége 2. szeizmikus zónába tartozik, ahol a horizontális gyorsulás értéke 50 évre, 10 % meghaladási valószínűség mellett (1/475 év gyakoriság) az alapkőzeten $a_{gR} = 0,1 \text{ g}$, míg a település É-i szomszédsága a 3. zónába esik, ahol $a_{gR} = 0,12 \text{ g}$.

A város térségében a földrengések fészekmélysége közepes (11-15 km) volt. Kecskemét területét ÉK-DNy-i irányban harántolja egy neotektonikai (aktív) szerkezet.

Kecskeméten az utolsó jelentős földrengés 1911. július 8.-án hajnali 2 óra után történt. A földrengés –, melyet több kisebb utórezgés követett – rövid ideig tartott, változó irányú volt, mely Magyarország történetében számontartott három legnagyobb földrengés egyike (hasonló mértékű az 1956. évi dunaharaszti természeti katasztrófához). Epicentruma a város ÉNy-i részén volt.

A természeti csapás óriási károkat okozott a város magán-és középületeiben. A lakóházak legnagyobb része megsérült, illetve több összeomlott. Súlyos károkat szenvedtek a város üzemei, a malmok, a kenyérgyár, a konzervgyár, a gyufagyár. A legszembetűnőbb a templomok és tornyok sérülése volt. Megsérült a Beretvás Szálloda, a befejezés előtt álló

Katolikus Bérház, a Közgazdasági Bank, a Törvényszéki Palota, a Luther-palota oromfala rádőlt a szomszéd házra, a Városháza ledőlt kéménye beszakította a díszterem mennyezetét, a Zsinagóga kupolája megbillent. A fentiek ellenére haláleset nem történt, a sérültek száma azonban számottevő volt.

1.18.2. Vízrajzi veszélyeztetettség

1.18.2.1. Árvízveszélyes területek

Kecskemét közigazgatási területe és térsége **árvízzel nem veszélyeztetett terület**. A település területét a folyók mértékadó árvízszintjeiről szóló 74/2014. (XII. 23.) BM rendeletben felsorolt folyószakaszok mértékadó árvízszintjéhez rendelt **nagyvízi meder nem érinti**.

1.18.2.2. Belvízveszélyes területek

Kecskemét és térségének területe a 106-134 mBf.-i tengerszint feletti magasságon helyezkedik el, melyen belül ÉNy-DK – i irányban kismértékben lejt, így az ÉNy-DK- i irányú háta és a köztük húzódó völgyek (mély fekvésű vonulatok) is, ahol a belvízcsatornák vezetnek általában ÉNy-DK – i irányúak. Ebből következően az alacsonyabb, mély fekvésű területek a közigazgatási terület DK-i részein találhatóak, míg a központi belterület alatti területek a 112-122 mBf.-i közép magas részen települtek ÉNy-DK-i irányú enyhe lejtéssel.

A mélyfekvésű területek jó egyezést mutatnak a belvízveszélyes területekkel, így a továbbiakban egy fejezetben vizsgáljuk ezeket.

A település belvíz veszélyeztetettsége

A város területe **nem szerepel** a települések ár- és belvíz veszélyeztetettségi alapon történő besorolásáról szóló 18/2003. (XII. 9.) KvVM-BM együttes rendeletben sem az erősen, sem a közepesen, sem pedig az enyhén veszélyeztetett települések között.

Az Országos Vízügyi Főigazgatóság tájékoztatása szerint a **dr. Pálfai-féle belvíz-veszélyeztetettségi besorolás** szerint a város teljes közigazgatási területe az **1. (belvízzel alig veszélyeztetett terület) kategóriába** tartozik.

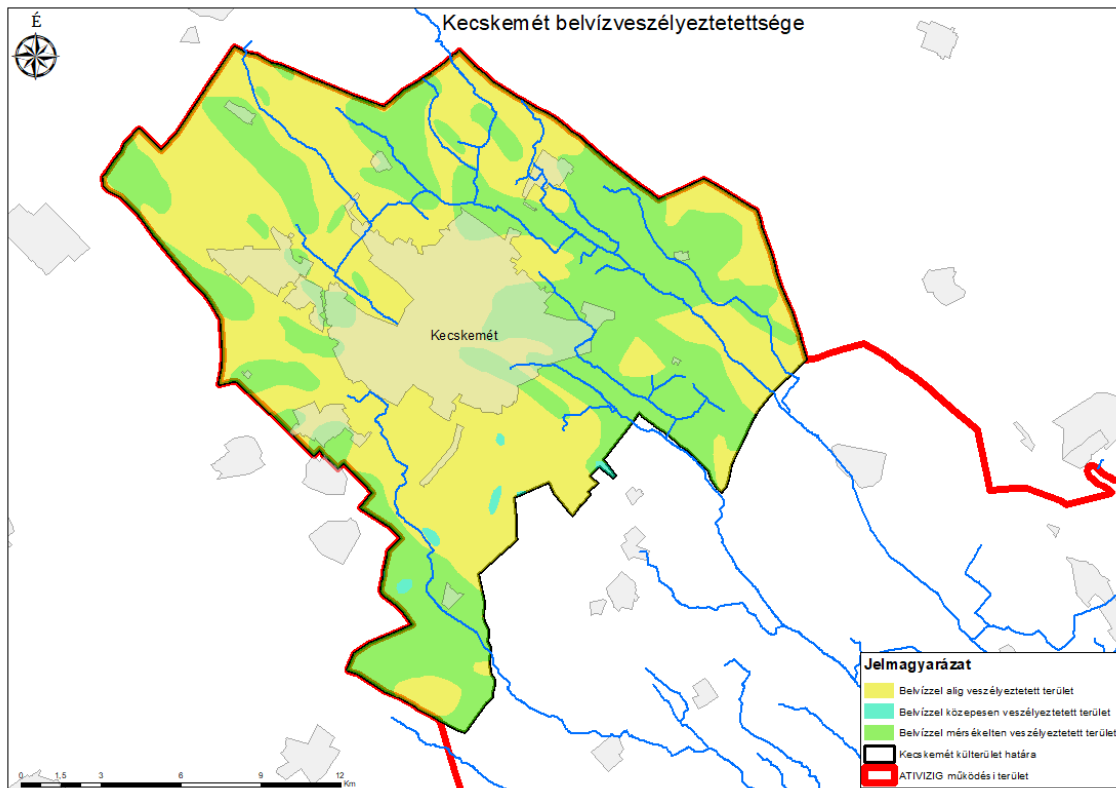
A közigazgatási terület **döntő része belvízzel alig veszélyeztetett terület (1. kategória)**, kisebb része a központi belterülettől É-ra, K-re, DK-re, illetve a közigazgatási terület D-i részén **belvízzel mérsékelten veszélyeztetett (2. kategória)**, illetve 6 db kisebb folt található a közigazgatási területen a központi belterülettől D-re, melyek a **belvízzel közepesen veszélyeztetett terület kategóriába (3. kategória)** kerültek besorolásra.

1. kategória esetén az elöntés relatív gyakorisága $<0,05$, belvíz 20 évnél ritkábban fordul elő.
2. kategória esetén az elöntés relatív gyakorisága $0,05-0,10$, belvíz 10-20 év között fordul elő.
3. kategória esetén az elöntés relatív gyakorisága $0,10-0,20$, belvíz 5-10 év között fordul elő.

A fentieket a korábbi csapadékos évek tapasztalatai is igazolták a település mélyebben fekvő részein.

187. ábra: A dr. Pálfai-féle belvíz-veszélyeztetettség területi eloszlása Kecskemét területén

Forrás: ATIVIZIG

Megjegyezzük, hogy tájékoztatás szerint a dr. Pálfai-féle területi belvíz-veszélyeztetettség térképek az 1990-es években készültek az akkor rendelkezésre álló térképekre az 1980-s évek légi fotói és egyéb adatok alapján, melyek azóta nem kerültek felülvizsgálatra. Ezért ezek pontossága az akkori eszközök, rendszerek, lehetőségek által megengedett mértékű. Ezen pontatlanságokat igazolják egyes friss részletes szintvonalas térképek is. Továbbá a 30 évvel ezelőtti terepszintek, talajszerkezet és növényborítottság több területen jelentősen megváltozott a módosult területhasználatok következtében.

Ezek miatt mindenképpen indokolt ezen térképek jelenleg elérhető pontosságú új felmérések alapján történő frissítése – *különös tekintettel a belvízzel közepesen veszélyeztetett (3. kategória) területekre, melyek Bács-Kiskun Megye Területrendezési Tervében rendszeresen belvízjárta terület övezetbe kerültek besorolásra.*

A belvíz által veszélyeztetett területek

Rendszeresen belvízjárta területek övezete:

Bács-Kiskun Megye Területrendezési Tervében foglaltak szerint a közigazgatási terület D-i részén – a belterülettől D-re – kisebb foltokban találhatóak rendszeresen belvízjárta területek, melyek lakóterületeket, illetve egyéb épületeket nem érintenek. Ezen területek egybe esnek a

dr. Pálfai-féle belvív-veszélyeztetettségi besorolás szerinti 3. kategóriával (belvízzel közepesen veszélyeztetett területek).

A belvízzel veszélyeztetett területek:

A Polgármesteri Hivatal által megadott a belterület belvízzel veszélyeztetett területei a 2009-2010-s rendkívül csapadékos évek tapasztalatai alapján – kiegészítve az utóbbi évek nagy intenzitású csapadékos időszakainak tapasztalataival:

- Sutus falu (Ószirózsa utca térsége)
- Műkertváros (Jogar u., Deltaplast Kft. térsége, Palást u., Vadaspark)
- Kaffka Margit u.
- Mécses u. (Temető II. kapu térsége)
- Szolnoki hegy 227. sz. (Tassy Autócenter térség)
- Kőrösi hegy (0405/83, 0405/63, illetve a 0405/78 hrsz.-ú út térsége)
- Kalmár köz (0287/48, 5479/1-2, illetve a 0289 hrsz.-ú út térsége)
- Írisz u.-Rezgő u. térsége
- Kósa falu (8674-8682 hrsz. és a 8812/3-8 hrsz.-ú ingatlanok térsége)
- Belsőnyír (0171/84 hrsz.-ú út térsége)
- Hínár u.
- Énekes u. Bíbor u. kereszteződés térsége

A belvív által veszélyeztetett belterületi, illetve beépített ingatlanok esetében (az 1.16.1.3. fejezetben részletezett) – a belvívproblémák csökkenését biztosító – csapadékvíz elvezető rendszer fejlesztési beruházások kezdődtek, illetve folytatódtak az utóbbi években, valamint 2011-ben, majd 2015-ben elkészült a város belvízvédekezési (vízkárelhárítási) tervének felülvizsgálati dokumentációja, továbbá a településrendezési tervben feltüntetésre kerültek a belvízzel veszélyeztetett területek, illetve a Helyi Építési Szabályzatba beépítésre kerültek/kerülnek a belvízveszélyes területekre vonatkozó építési korlátozások.

Ez utóbbi előírások szerint:

- A beépítésre nem szánt (külterületi) ingatlanokat érintő rendszeresen belvízjárta területeken épület nem helyezhető el.
- A belvízzel veszélyeztetett belterületi ingatlanok csak az érintett terület víztelenítésének a megoldását követően építhetők be, a térszín alatti építmények (pince, stb.) kialakításakor pedig figyelemmel kell lenni a talajvíz viszonyokra.

1.18.2.3. Mélyfekvésű területek

Kecskemét és térségének ÉNy-DK – i irányú kismértékű lejtéséből következően az alacsonyabb, mély fekvésű területek a közigazgatási terület DK-i részein találhatóak.

A központi belterület mélyebb fekvésű területei a belterület D – i, középső részei: a Rákóczi város Kuruc krt. felé eső részei, Kossuth-, illetve Erzsébetváros területei, a Muszáj,

valamint a Szent László város Mindszenti krt. és Szent László krt. környéki területei a Kósafalu É – i részét is beleértve, illetve a Rendőrfalu K – i területei 115-114 mBf.-i magasságon. Ennél mélyebb területek a belterület ÉK – i szélén a Szolnoki hegy térségében a katonai repülőtér menti területek, valamint a belterület K – i, DK – i részei: Ürgés területe, a Műkertváros, a Mindszenti krt. 5. sz. főúttól K – re eső szakaszának környezete és a Parasztfőiskola, valamint a Reptéri lakóterület térsége 113-112 mBf. szinttel.

Az egyéb belterületek közül a mély fekvésű területek a központi belterülettől K – re található Borbás 112-113 mBf., illetve a tőle D – re lévő Kisfái térsége 110-111 mBf. szinten települt.

A terepszintek abszolút magassága által mutatott – az egyéb területekhez viszonyítva – alacsonyabb szinten települt területek mellett a mély fekvésű területek közé soroljuk azon térségeket (kisebb területeket), melyek a környezetükhöz képest mélyebb szintűek. Ilyenek a belterület Ny – i, ÉNy – i részén a Sutusfaluban az Őszirózsa u. végén lévő mély rész, az Írisz u.-Rezgő u. térsége, valamint a Belsőnyírben a 0171/84 hrsz.-ú út térsége, továbbá a Petőfiváros mélyebb fekvésű részei.

A település mély fekvésű területei belvízzel, illetve magas talajvízszinttel érintettek, illetve veszélyeztetettek, ezért ezen mély fekvésű területek jó egyezést mutatnak az előző pontban részletezett belvízveszélyes területekkel.

1.18.2.4. Árvíz és belvízvédelem

Árvízvédelem

Kecskemét közigazgatási területe és térsége ***árvízzel nem veszélyeztetett terület***. A település területét a folyók mértékadó árvízszintjeiről szóló 74/2014. (XII. 23.) BM rendeletben felsorolt folyószakaszok mértékadó árvízszintjéhez rendelt ***nagyvízi meder nem érinti***.

Mivel a város területét ***árvízvédelmi szakasz nem érinti***, így a 10/1997. (VII. 17.) KHVM rendelet szerinti árvízvédekezési terv készítésére nem kötelezett.

Belvízvédelem

Kecskemét Megyei Jogú Város közigazgatási területe az Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság Csongrádi Szakaszmérnöksége (6640 Csongrád, Szentesi út 1.) működési területének a részét képezi.

A város közigazgatási területe a Tisza vízgyűjtő területén, a területi vízrendezésben a 33. sz. Dongér-Kecskeméti belvízrendszer Csukáséri-főcsatornai belvízöblözetéhez, a vízkárelhárítási rendszerben pedig a 11.04. sz. Dongér-Kecskeméti belvízvédelmi szakaszhoz, a 10. sz. belvízvédelmi őrrjáráshoz tartozik.

Kecskemét Megyei Jogú Város ***belvízvédekezési (vízkárelhárítási) terve 2000-ben*** készült a 10/1997. (VII. 17.) KHVM rendeletben foglalt előírásoknak megfelelően, mely átfogó

védekezési terv lehetővé tette és teszi a gyors és hatékony beavatkozást a belvízzel veszélyeztetett területeken.

A terv elkészülte óta a 2009-2010-es igen csapadékos évek újabb területeken, újabb belvízproblémákat hoztak elő, valamint időközben a vízkárelhárítási terv több adatában is változások következtek be, továbbá a jogszabály is előírja az időszakos felülvizsgálatot, melyek figyelembevételével készült *2011-ben, majd 2015-2016-ban a város belvízvédekezési (vízkárelhárítási) tervének felülvizsgálati dokumentációja.*

A dokumentáció illeszkedik az ATIVIZIG és a Tisza-Kunsági Vízgazdálkodási Társulat által kezelt csatornák belvízvédekezési terveihez. Tartalmazza a belvízzel veszélyeztetett területek leírását, a kárelhárítási feladatok végrehajtásának módozatait, a védekezésre való felkészülés, a védekezés és a védekezés megszűnését követő intézkedéseket, a védekezés szervezeti felépítését és felelőseit.

A 2014-2018 évi belvízvédekezés adatai:

ATIVIZIG:

Az ATIVIZIG adatai szerint Kecskemét közigazgatási területén belvízvédelmi fokozat elrendelésére 2014-ben és 2016-2018 években nem került sor, az Igazgatóság belvízvédelmi feladatot sem látott el a településen ezen időszakokban a viszonylag egyenletes eloszlású és a kevés nagy intenzitású csapadéknak köszönhetően.

2015. január 27. és március 13. között kellett az ATIVIZIG 11.04 számú Dongér-Kecskeméti belvízvédelmi szakaszán belvízvédelmi készültséget elrendelni (a 2015. januárjában lehullott jelentős csapadékmennyiség miatt) az alábbiak szerint:

2015.01.27.	06:00 órától	I. fokú készültség
2015.02.04.	08:00 órától	fokozat megszüntetve
2015.02.04.	08:00 órától	II. fokú készültség
2015.03.13.	18:00 órától	fokozat megszüntetve

II. fokú készültség elrendelésére ezelőtt, illetve és III. fokú készültség elrendelésére utoljára 2010. december eleje és 2011. február közepe között volt szükség a területen a rendkívüli csapadékos időjárás következtében. Ekkor szükség volt a Félegyházi-főcsatorna és az Alpár-Nyárlőrinci főcsatorna medrének megtisztítására, kotrására.

Az ATIVIZIG a belvízvédekezési tevékenységéről a Bács-Kiskun Megyei Védelmi Bizottság részére folyamatos tájékoztatást adott.

Tisza-Kunsági Vízgazdálkodási Társulat:

Az ATIVIZIG adatai szerint a Tisza-Kunsági Vízgazdálkodási Társulat Kecskemét közigazgatási területét érintő belvízvédelmi művein belvízvédelmi fokozat elrendelésére 2014-2018 években nem került sor és a Társulat belvízvédelmi feladatot sem látott el a településen ezen időszakban.

Utoljára 2013. március 28. és május 2. között kellett elrendelni I. és II. fokú belvízvédelmi készültséget a területen. Ennek során a II. fokú belvízvédelmi készültségben a Társulat a Ménteleki csatornán belvízszivattyúzását végzett (Ménteleki csatorna 2+100 km szelvény, 100 l/s), a csatorna közvetlen vízgyűjtőjén található pincés házak pincéinek vízmentesítése érdekében, mivel a talaj telítettsége miatt a lehullott nagy mennyiségű csapadék a talajba nem tudott beszivárogni (az átemelt belvízmennyiség 29.880 m³ volt).

Ezt megelőzően a 2010/2011. évi belvízvédekezés során a Ménteleki csatornán kotrasi munkákat végzett a Társulat mintegy 2 km hosszon, valamint ugyancsak belvízátemelésre került sor (az átemelt belvízmennyiség 58.250 m³ volt). Ezen a területen belvízvédekezést már 2010. őszén is kellett végezni, de 2011. februárjában ismét el kellett kezdeni. Kecskemét közigazgatási területén a Csalánosi csatornán töltés helyreállítási munkálatokra is sor került a 2011. évi belvízvédekezés alkalmával.

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata:

Az ATIVIZIG adatai szerint Kecskemét Megyei Jogú Város belterületén helyi belvízvédelmi fokozatot 2014-2019. közötti időszakban nem kellett elrendelni köszönhetően annak, hogy az utóbbi 5 évben elkerülték a várost az extrém csapadékesemények és a tartós esőzések.

Az önkormányzat a katasztrófavédelemmel együttműködve az utóbbi években is folyamatosan ellenőrizte az önkormányzat belvíz-védekezési rendszereinek állapotát, az ellenőrzések során hiányosság nem volt tapasztalható. A 2015-2017. közötti években az Önkormányzat Kecskeméti Városgazdasági Kft.-vel kötött közfeladat-ellátási szerződés keretében végezték a vízrendezési feladatokat. Ezt követően a Kecskeméti Városüzemeltetési Nonprofit Kft. látja el a szakfeladatokat.

Utoljára 2010/2011-ben került sor I. és II. fokú készültség elrendelésére. Az önkormányzat 2010. december 14-én rendelte el a II. fokú helyi belvízvédelmi fokozatot a város belterületére vonatkozóan, mely 2011. február 16-án került megszüntetésre.

A belvíz elleni védekezéskor biztosítani kellett egyes ingatlanok területén felgyülemllett belvíz elvezetését, illetőleg elszivattyúzását, továbbá intézkedni kellett arról is, hogy a lakóingatlanok megközelíthetők legyenek. Szükségessé vált a belvízzel veszélyeztetett utak járhatóságának biztosítása, az utak szintjének szükség szerinti megemelése. A veszélyeztetett településrészek Kósafalu, Belsőnyír, Sutusfalu, Körösi hegy, Hunyadváros, Műkertváros és Alsócsalános térsége voltak.

Az azonnali élet- és balesetveszély elhárítása érdekében több esetben közreműködtek különböző, a rossz műszaki állapotú épületek statikai megerősítését szolgáló munkálatok koordinálásában, szakértői vizsgálatában.

A védekezés többletkiadásainak részbeni finanszírozására az Önkormányzat „vis maior” támogatást kapott.

A belvíz veszélyeztetettség, valamint a belterületi csapadékvíz elvezetés problémáinak csökkentése érdekében az utóbbi években az 1.16.1.3. fejezetben részletezett (szikkasztó árok, illetve zárt csapadékvíz elvezető gravitációs csatorna építési) beruházások történtek (döntően a belvízvédkezési terv felülvizsgálati dokumentációjában foglaltak végrehajtásaként).

1.18.3. Egyéb

1.18.3.1. Kedvezőtlen morfológiai adottságok (pl. lejtés, falszakadás)

A város területén kedvezőtlen morfológiai adottságú (pl. lejtés, falszakadás) területek nincsenek.

1.18.3.2. Mélységi, magassági korlátozások

Mélységi korlátozások

Kecskemét ivóvízellátását biztosító I. és II. sz. vízmű telep kútjainak védőterülete, védőidoma a 35600/2919-13/2016.ált. számú határozattal kijelölésre került.

A védőterület belső védőövezetének felszíni határai minden kútnál a kútpalást körüli 10 m sugarú kör, mely mindegyik esetben a kutak ingatlanain belüli területek.

- A külső védőidomnak felszíni metszete nincs, védőterület kijelölése nem szükséges.
- A hidrogeológiai „A” és „B” védőidomnak felszíni metszete nincs, védőterület kijelölése nem szükséges.

A vízmű kutak 5 és 50 éves elérési idejű áramvonalai nem érik el a felszínt, tehát csak rétegbeli védőidom (a felszín alatti térben lehatárolható térrész) kijelölése szükséges. Az 5 éves elérési idejű hidrogeológiai „A” és az 50 éves elérési idejű hidrogeológiai „B” védőidom legmagasabb pontjai a felszín alatt az I. sz. vízműtelep kútjai esetében -96 m-re, míg a II. sz. vízműtelep kútjai esetében -123 m-re, a legmélyebb pontjai a felszín alatt pedig az I. sz. vízműtelep kútjai esetében -261 m-re, míg a II. sz. vízműtelep kútjai esetében -425 m-re találhatóak.

Folyamatban van a kutak *hidrogeológiai "B" védőövezete rétegbeli védőidoma függőleges vetületének* a feltüntetése is a településrendezési eszközökben. A hidrogeológiai „B” védőövezetekre vonatkozó hivatkozott országos jogszabályban meghatározott területhasználati korlátozások közül az érintett területen csak azok érvényesek, melyek fizikálisan, vagy hatásukkal eléri a rétegbeli védőidom megadott felső síkját.

A vízbázis kijelölt védőterületének és védőidomának védelmére vonatkozó előírásokat a rendezési tervben, valamint a helyi építési szabályzatban érvényesíteni kell.

- A belső védőövezetben csak a vízkivétel létesítményei helyezhetők el és csak a vízilétesítmény üzemeltetésével kapcsolatos tevékenység végezhető.
- A védőidomon belül bányászat, fúrás, új kút létesítése, valamint a fedő, vagy vízvezető réteget érintő egyéb tevékenység környezeti hatásvizsgálat, illetve környezetvédelmi felülvizsgálat, valamint az ezeknek megfelelő tartalmú egyedi vizsgálat eredményétől függően végezhető.

Magassági korlátozások

A Kecskeméti katonai repülőtér (MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis) 0425 hrsz.-ú ingatlanának telekhatárától:

- A légiforgalom biztonságának a fenntartása érdekében a D-i és É-i megközelítési irányában 1000 m-nél 5 m, 2000 m-nél 7 m, 5000 m-nél 20 m magassági korlátozás van. Egyéb irányokban (oldalirányban) a telekhatártól számított 300 m-nél 5 m, 1000 m-nél 7 m, 3000 m-nél 20 m-s magassági korlátozást kell figyelembe venni.
- A repülőtér felszálló pálya küszöbétől É-i irányban a 4490 m-re lévő É-i távoli irányadó állomás (0299/3 hrsz.), a D-i megközelítési irányban 3875 m-re lévő D-i távoli irányadó állomás (0600/4, 0598/13 hrsz.) és a felszálló pálya küszöbje közötti terület tengelyébe, valamint az ICAO Annex 14. vonatkozó pontjaiban meghatározott akadálysíkkal lefedett területen fényt visszatükröző létesítmény (pl. naperómű), illetve szélerómű nem létesíthető.

Szélerómű a város közigazgatási területén legfeljebb 100 m rotor magassággal építhető.

1.18.3.3. Tevékenységből adódó korlátozások

A terület-felhasználási és építési tevékenységből adódó korlátozások:

A tilalmi és korlátozási előírások elsősorban terület-felhasználási, beépítési korlátozások, melyek döntően országos jogszabályokból következő közegészségügyi (fertőzés veszélyességi), környezetvédelmi, természetvédelmi, honvédelmi-légügyi, valamint műszaki biztonsági szempontokból, érdekekből kerültek előírásra az alábbi területeken:

- A bűzös, fertőzésveszélyes telephelyek és technológiák (hulladéklerakó, gyepmesteri telep, szennyvíztisztító telep, komposztáló telep, előtisztított szennyvíz hasznosító mezőgazdasági terület) védőtávolságán belüli területeken.
- A környezetvédelmi szempontból kijelölt levegővédelmi szempontú védelmi övezetek, valamint a Matkópusztai repülőtér zajgátló védőövezetén belül.
- A honvédelmi területek (katonai repülőtér és kiszolgáló létesítményei, NATO lőszerbázis, központi üzemanyagraktár) létesítményeihez kapcsolódó területeken (a

kiemelt fontosságú honvédelmi terület övezet ingatlanai: 01528/2, 01528/3, 01568/9, 0425, 0465, 0468, 0498, 0504, 0508, 0513/11, 0518, 0609/3, 0616/14, 0598/13, 0600/4, 0299/3, 0426/2, a honvédelmi terület övezet ingatlanai: 0499/2, 0767/2, 0774/2, 0774/3, 0774/4, 0774/5, 0775/2, 0428/100, 0428/99, 0435/11 hrsz.).

- A nyomvonalas, illetve a területigényes közműhálózatok és építmények védősávjain, védőterületein.
- 2012-ben kerültek be a helyi építési szabályzatba a megújuló energiaforrások (szélerőmű, naperőmű, geotermikus energia hasznosítására, biogáz termelésére, tárolására szolgáló) építményeinek és kapcsolódó létesítményeinek telepítési korlátozására vonatkozó előírások, melyek döntően honvédelmi-légügyi, természet- és tájvédelmi, termőföldvédelmi, valamint műszaki biztonsági szempontú előírások.

Veszélyes anyagokkal kapcsolatos üzemek, létesítmények:

A Bács-Kiskun Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság hatósági nyilvántartása szerint a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény értelmében – a IV. fejezet hatálya alá tartozó – veszélyes anyagokkal foglalkozó üzemek, létesítmények az alábbiak:

Felső küszöbértékű veszélyes anyagokkal foglalkozó üzem:

- KITE Zrt. (telephely: Kecskemét, Georg Knorr u. 3.)

Alsó küszöbértékű veszélyes anyagokkal foglalkozó üzem:

- Design Kft. (telephely: Kecskemét, Ipar u. 6.)
- IKR Agrár Kft. (telephely: Kecskemét, Szent László krt. 20/a.)
- Mercedes-Benz Manufacturing Hungary Kft. (telephely: Kecskemét, Mercedes út 1.)
- MOL Magyar Olaj- és Gázipari NyRt. (telephely: Kecskemét, Klebersberg Kunó u. 46.)

Küszöbérték alatti veszélyes üzem:

- GALLFOOD Kft. (telephely: Kecskemét, Ceglédi út 11.)
- HE&GE Consulting Kft. (telephely: Kecskemét, Szolnoki-hegy 222-3.)

Felső küszöbértékű üzem korábban nem volt Kecskeméten, a KITE Zrt. korábbi telephelye pedig küszöbérték alatti veszélyes üzem volt. Az IKR Agrár Kft. és a Mercedes-Benz Manufacturing Hungary Kft. telephelye bekerült az alsó küszöbértékű üzemek közé, míg küszöbérték alatti üzem lett a GALLFOOD Kft. telephelye és újként a HE&GE Consulting Kft. telephelye.

A felső küszöbértékű és az alsó küszöbértékű veszélyes anyagokkal foglalkozó üzemek környezetében az egyéni sérülés kockázatához igazodó **veszélyességi övezet** került kijelölésre a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek következményeinek csökkentése érdekében. A veszélyességi övezet határai a településrendezési terven feltüntetésre kerültek.

A város kockázatelemzési és katasztrófavédelmi osztályba sorolása:

2012-ben Kecskemét Megyei Jogú Város polgármestere, a Kecskeméti Katasztrófavédelmi Kirendeltség és a Kecskeméti Hivatásos Tűzoltóparancsnokság közreműködésével elkészítette a város kockázatelemzését, és katasztrófavédelmi osztályba sorolási javaslatát.

A kockázatok azonosításának célja a veszélyeztető hatások meghatározása, amelyek hatással lehetnek az érintett lakosságra, környezetre.

A várost érintő veszélyeztető tényezők a következők:

- belvíz,
- rendkívüli időjárás,
- földrengés,
- felső küszöbértékű veszélyes ipari üzem,
- alsó küszöb értékű veszélyes ipari üzem,
- küszöbérték alatti veszélyes ipari üzem,
- veszélyes áruk szállítása,
- jelentős forgalom,
- a Katasztrófavédelemről szóló törvény IV. fejezetének hatálya alá nem tartozó, katonai célból üzemeltetett veszélyes anyagokkal foglalkozó üzemek, veszélyes anyagokkal foglalkozó létesítmények,
- humán járvány vagy járványveszély, valamint állatjárvány,
- a lakosság alapvető ellátását biztosító infrastruktúrák sérülékenysége.

A veszélyforrások széles skálája, valamint a dominóhatás elméletét figyelembe véve Kecskemét **I. osztályba, a legmagasabb katasztrófavédelmi osztályba** kapott besorolást a katasztrófák elleni védekezés egyes szabályairól szóló 62/2011. (XII. 29.) BM rendelet alapján. Ezek alapján készül a település veszély-elhárítási terve, melyben foglaltakat szükséges figyelembe venni a településfejlesztési koncepcióban és a településrendezési tervben.

A városban jelenleg 23 db elektromos lakossági riasztó eszköz van telepítve, melyekkel kapcsolatos feladatokat országos jogszabályok tartalmazzák. A 23 db sziréna az egyre szélesedő agglomeráció, urbanizáció következtében nem biztosítja minden térség számára a riaszthatóságot. Ezért indokolt, hogy Katonatelepen, Ménteleken, Kadafalván, Hetényegyházán és Petőfivárosban is telepítésre, kiépítésre kerüljön új lakossági riasztó végpont.

A fentebb részletezett „kockázati helyszínek” (belvívveszélyes, mély fekvésű területek, veszélyes ipari üzemek és környezetük) a korlátozásokkal együtt következetesen meg kell, hogy jelenjenek a településrendezési tervben is.

1.19. Ásványi nyersanyag lelőhely

A Jász-Nagykun Szolnok Megyei Kormányhivatal Hatósági Főosztálya Bányászati Osztályának (Bányafelügyelet) adatszolgáltatása szerint Kecskemét közigazgatási területén **kiemelt védettségű geológiai képződmény, védendő földtani érték nem található.**

A település közigazgatási területén az alábbi **legális, működő építőipari, illetve szilárd ásványi nyersanyag lelőhelyek (működő külszíni bányák, illetve bányászati célt szolgáló létesítmények)** találhatóak:

- 1.) név: Kecskemét (0323/14 hrsz.) – homok, lösz... külfejtéses művelésű bányatelek
hely: Kecskemét, 0323/14 hrsz.
terület: 0,1517 km²
nyersanyag: homok, képlékeny agyag I., II., kevert ásványi nyersanyag I., II., lösz
jogosított cég: Pannon Ásvány Szolgáltató Kft.
- 2.) név: Kecskemét (0329/4 hrsz.) – homok, lösz... külfejtéses művelésű bányatelek
hely: Kecskemét, 0329/4 hrsz.
terület: 0,3149 km²
nyersanyag: homok, képlékeny agyag I., II., kevert ásványi nyersanyag I., II., lösz
jogosított cég: Pannon Ásvány Szolgáltató Kft.
- 3.) név: Kecskemét II. – homok külfejtéses művelésű bányatelek
hely: Kecskemét, 0815/2 hrsz.
terület: 0,0844 km²
nyersanyag: homok
jogosított cég: MOBIL CENTER Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.
- 4.) név: Kecskemét V. – homok külfejtéses művelésű bányatelek
hely: Kecskemét-Katonatelep, 0343/45 hrsz.
terület: 0,1056 km²
nyersanyag: homok
jogosított cég: Kovács Mihály
- 5.) név: Kecskemét VI. – homok, vegyes, kevert nyersanyag külfejtéses művelésű bányatelek
hely: Kecskemét, 0206/342, 0206/344 hrsz.
terület: 0,1909 km²
nyersanyag: homok, kevert ásványi nyersanyag
jogosított cég: SRL-Trans Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.

Az 1. és a 2. bánya az elmúlt években létesült.

A település közigazgatási területén található **felszín alatti bányatelek**:

név: Kecskemét I. – szénhidrogén bányatelek

terület: 15,9039 km²

fedőszint: -400 m

feküszint: -1200 m

A település közigazgatási területén nincs **meddőhányó, célkitermelő hely, valamint bányászati módszerekkel kialakított föld alatti térség, föld alatti tároló térség.**

A település közigazgatási területét érintő **kutatási engedéllyel rendelkező, illetve koncesszióra kijelölt területek**:

- 1.) Kiskunhalas-szénhidrogén kutatási terület egy része
- 2.) Nagykőrös 170.-szénhidrogén kutatási terület egy része
- 3.) Kecskemét geotermikus energia koncesszióra kijelölt terület

A bányatelkekben lévő ásványi nyersanyagok mennyiségi adatai a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény 25. § (3) bekezdéséből következően üzleti titoknak minősülnek.

Bács-Kiskun Megye Területrendezési Tervében foglaltak szerint a közigazgatási terület teljes egészében az **ásványi nyersanyagvagyon terület övezetbe** sorolt.

A város területét építésföldtani korlátozással járó egyéb alábányászott területek nem érintik.

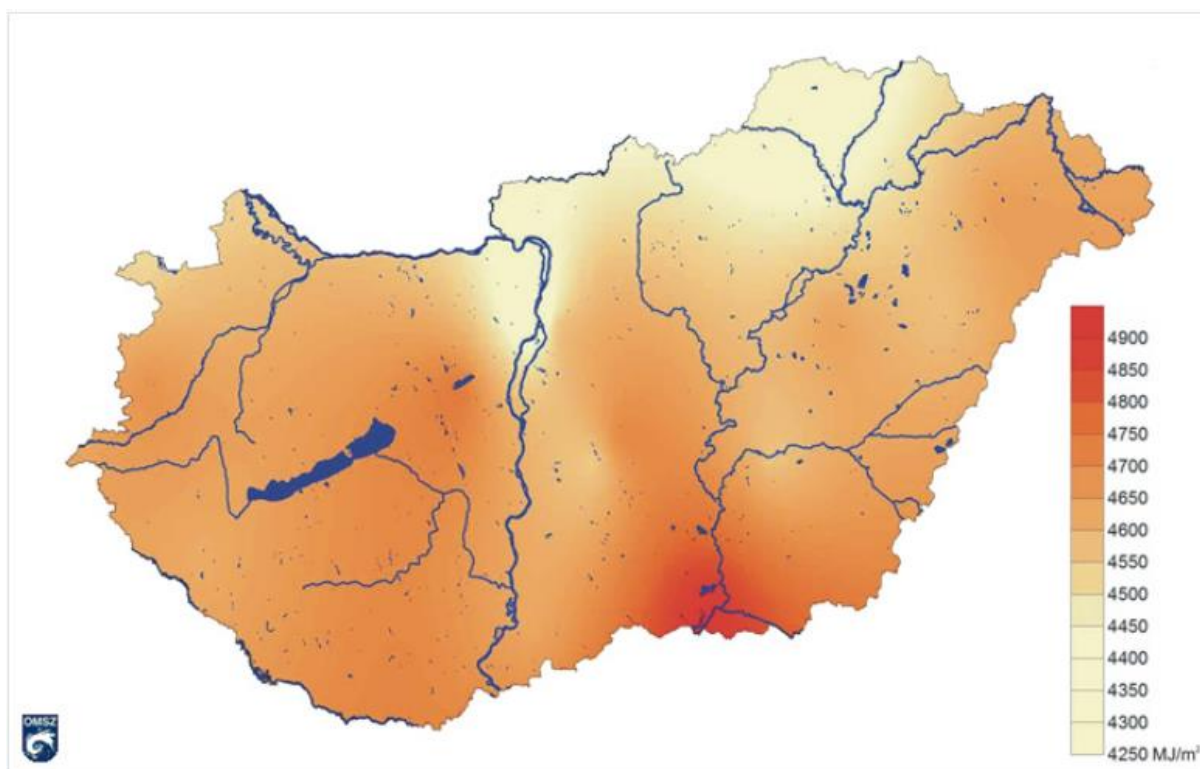
1.20. Városi klíma

1.20.1. Kecskemét térségének mikroklímája

Kecskemét városklímájának mélyreható elemzéséhez nem állnak rendelkezésünkre olyan meteorológiai adatok, illetve városökológiai és mikroklíma vizsgálatok, amelyek segítségével reálisan tudnánk értékelni a város térszerkezetéből és beépítettségéből adódó mikroklimatikus eltéréseket. Ezen különbségek csupán a rendelkezésre álló térségi és helyi éghajlati adatok, a város földrajzi helyzetéből adódó éghajlatmódosító tényezők, valamint a város térszerkezete és területhasználata, valamint az épített környezetének jellege, beépítettsége alapján becsülhetők meg.

Kecskemét tágabb térsége földrajzi helyzetének köszönhetően, változó erősségű és időtartalmú szárazföldi és tengeri befolyás alatt áll. A rendelkezésre álló térségi éghajlati elemzések és az országos klímaterképek alapján³⁰ Kecskemét környezetének (Kiskunsági löszöshát kistáj) meleg-száraz éghajlata van, amelyet folytonos és állandó éghajlatingadozások, illetve egyre gyakoribbá váló időjárási szélsőségek jellemeznek.

188. ábra: A globálsugárzás (MJ/m^2) átlagos évi összege Magyarországon (2000-2009)

Forrás: Országos Meteorológiai szolgálat

Az évi besugárzás országos térképe alapján (188. ábra) Kecskemét térségében az átlagos évi sugárzás összege meghaladja a $4700 \text{ MJ}/\text{m}^2$ értéket. A város környezetében a napfénytartam

³⁰ Magyarország kistájkatasztere...
Magyarország éghajlata a XX. században

évi összegének területi, sokévi átlaga 2100 óra, ami az agrártermelés, a turisztikai potenciál és a napenergia-hasznosítás szempontjából is kedvező. A jelzett magas napfénytartam, alapvetően összefügg a **felhőboritottság** alakulásával, ami Kecskemét térségében viszonylag alacsony, az évi középérték alig haladja meg az 50%-ot.

Az évi középhőmérséklet sokévi átlaga (1931-2014) 10,6°C, a vegetációs időszakban 17,5°C. A térségben az évi abszolút hőmérsékleti maximumok átlaga 34°C, míg az abszolút minimumoké -16,5°C (63. táblázat).

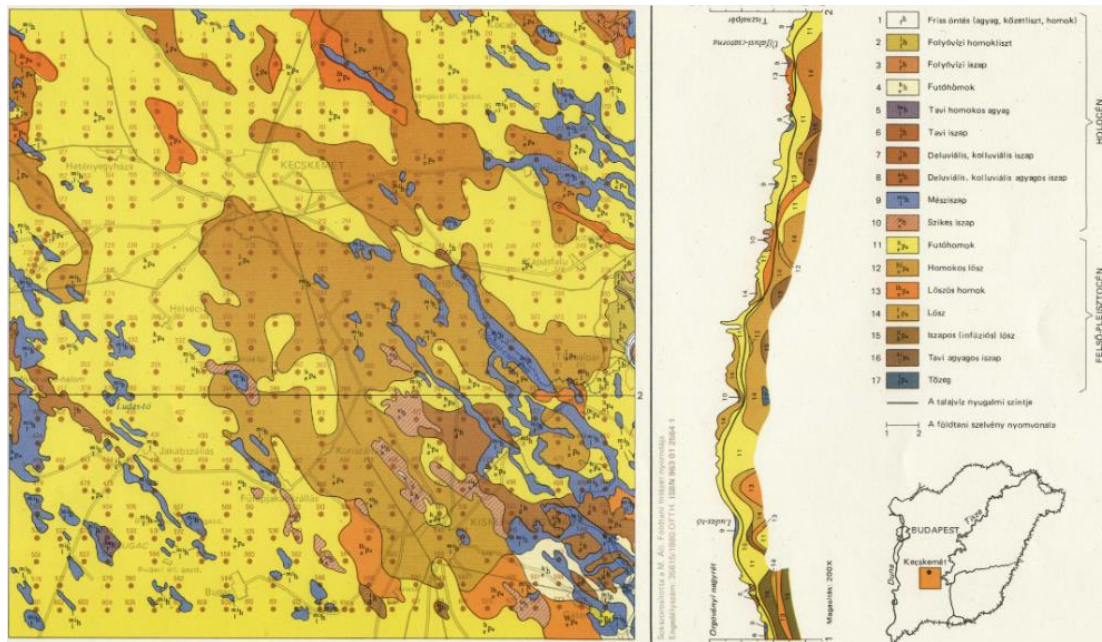
63. táblázat: Kecskemét meteorológiai jellemzői

Mutató	Jellemző érték
a levegő évi középhőmérsékletének területi, sokévi átlaga:	10,6 °C (1931-2014)
a levegő évi középhőmérsékletének területi átlaga az elmúlt öt évben	11,8 °C (2015-2019)
a vegetációs időszak átlaghőmérséklete:	17,5 °C
az eddigi leghidegebb év középhőmérséklete:	8,1°C (1940)
az eddigi legmelegebb év középhőmérséklete:	12,5°C (2019)
az évi abszolút hőmérsékleti maximumok átlaga:	34,0°C (1931-2014)
az évi abszolút hőmérsékleti minimumok átlaga:	-16,5°C (1931-2014)
a potenciális párolgás sokévi átlaga:	1024 mm (1970-1996)
a napfénytartam évi összegének területi, sokévi átlaga:	2100 óra
a csapadék évi összegének sokévi átlaga:	521 mm (1931-2014)
a csapadék évi összegének az utóbbi 30 évének átlaga	535 mm (1990-2019)
a csapadék évi összegének eddigi legkisebb értéke:	306 mm (2004)
a csapadék évi összegének eddigi legnagyobb értéke:	885 mm (2010)
a leggyakoribb szélirányok:	ÉNy - i, (D - i)
az átlagos szélesség:	3,0-3,5 m/s

Adatok forrása: OMSZ, KSH

A csapadék évi összege az Alföld középső részén átlagosan 520-540 mm körül alakul, vegetációs időszakban 300-320 mm. Kecskemét térségében a csapadék összegének sokévi átlaga 521 mm, a Dél-Alföld meteorológiai állomásai közül a legkevesebb. A kistáj ariditási indexe 1,26-1,30 közötti. Miután az érték magasabb 1,0-nál, ez azt jelenti, hogy a párolgásra rendelkezésre álló energia több, mint amennyit a lehullott csapadék elpárologtatásához fel lehetne használni, ezért a terület szárazodásra hajlamos. Ez visszaköszön nem csak a növényállományban, de a térség jellemző talajtípusaiban is.

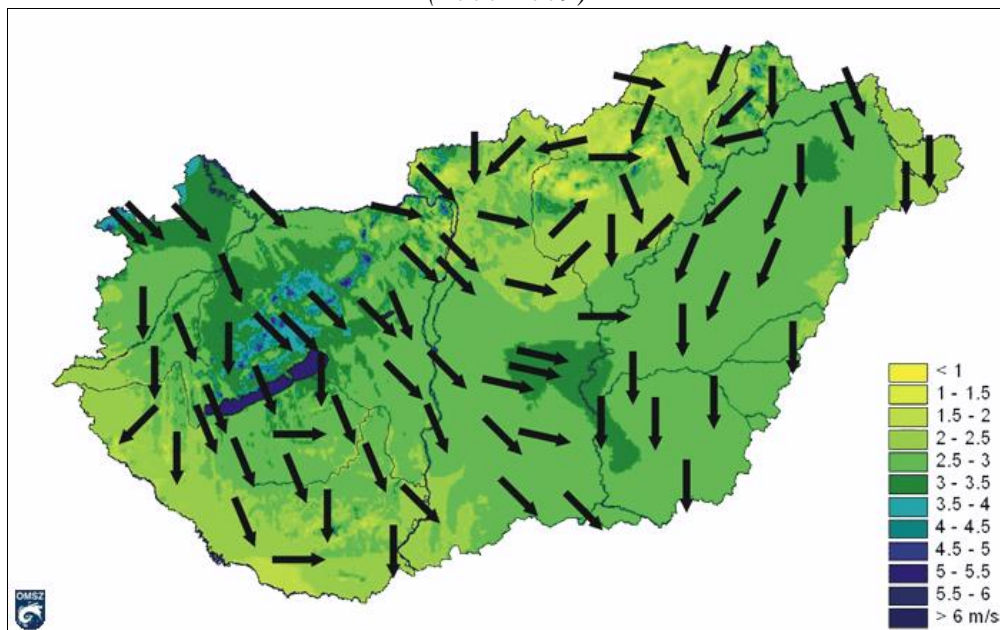
A térség talajtani térképén jól elkülönül a homok- és a löszhátság (190. ábra). **Kecskemét jellemző talajképző kőzete és talajtípusa** a közigazgatási terület É-i, ÉNy-i, Ny-i, valamint középső DK-i részein a **futóhomok**, míg ÉK-i és D-i, DK-i területein a **löss, lejtőlöss, löszös üledék**. A város tágabb térségének jelentős részét is a futóhomok uralja, benne ÉNy–DK-i csapású hosszanti foltok formájában lápos réti talaj, szoloncsák, réti talajok jelzik a mélyedéseket. Az ÉK-i területrészen az alföldi mészlepedékes csernozjom dominál, melyben szintén ÉNy–DK-i irányultságú sávokban változatos talajtípusok fordulnak elő.

190. ábra: Kecskemét térségére jellemző talajtípusok

Forrás: Az Alföld Földtani Atlasza – Kecskemét, 1981.

A löszön képződött csernozjom talajok közül a jó termékenységi besorolású alföldi mészlepedékes csernozjom és a csernozjom jellegű homok kiterjedése meghatározó. A terület taljai kiszáradásra és kiporzásra hajlamosak, így a szálló por mennyisége a besugárzás, a csapadékviszonyok és a növényborítottság mellett, leginkább a **szélviszonyok** függvénye.

A térség földrajzi helyzetéből adódóan, Kecskeméten a nyugati, de méginkább az ÉNY-i szelek az uralkodóak, de a kistáj területén a D-i szélirány is jelentős (191. ábra). Az átlagos szélesség 2,5-3,0 m/sec, a szeles napok számának évi átlaga 130-140 nap között van.

191. ábra: Az évi átlagos szélességek és az uralkodó szélirányok Magyarországon (2000-2009)

Forrás: https://www.met.hu/eghajlat/magyarorszag_eghajlata/altalanos_eghajlati_jellemzes/szel/

1.20.2. Kecskemét városklímája

A városok specifikus mezoklimájának kialakulása a város méretének, természetföldrajzi helyzetének, domborzatának, átszellőzöttségének, vízfelületeinek, növényborítottságának, az épített környezet morfológiájának és az antropogén hatások összességének eredménye, aminek következtében megváltozik a sugárzási mérleg, az alsó légrétegek és a városfelszín hőmérséklete, a légnedvesség, a légáramlási viszonyok és a csapadékképződés.

A nagyvárosok mozaikos térszerkezetében (beépítettség-változatosság, vertikális tagoltság, a víz- és zöldfelületek aránya) kialakuló mikroklima-típusok összehatásaként olyan mezoklima alakul ki, amely a várost körülvevő éghajlati zónára jellemző makroklima része. E sajátos mezoklima-típusok megismerése nyújt lehetőséget a városi lakosság hőérzeti komfortjának és a levegőkörnyezet kedvezőbb körülményeinek kialakítására (Nagy, 2008).

A 64. táblázat átlagos mérsékeltövi (európai) városok térszerkezeti mikroklimatikus különbségeit mutatja a településformák középhőmérséklete és relatív páratartalma alapján, az átszellőzés mértékének figyelembevételével.

64. táblázat: A levegő hőmérséklete és relatív páratartalma különböző térszerkezeti típusokban és átszellőzési körülményeknek megfelelően

Középhőmérséklet°C (átlagértékek)							
Relatív páratartalom %-ban (átlagértékek)							
Településforma	I	II	III	IV	V	VI	VII
Az átszellőzés mértéke							
Gyenge	14,7	14,3	14,1	13,7	12,7	12	11,4
	65,3	65,7	66,6	68,5	69,7	72,7	74,3
Mérsékelt gyenge	15,8	15,4	15,5	15,1	14,8	14,3	14,2
	69,8	71,2	70,8	73,6	75,7	78,8	79,0
Mérsékelt	15,2	15,1	14,9	14,9	14,8	14,3	14,3
	48,5	48,8	49,5	49,1	51,5	53,6	54,2
Erős	10,2	10,3	10,3	10,2	10,2	10,1	10,1
	54,2	52,9	54,2	52,8	54,3	54,5	54,8

Forrás: Horbert-Blume-Sukopp, 1980.

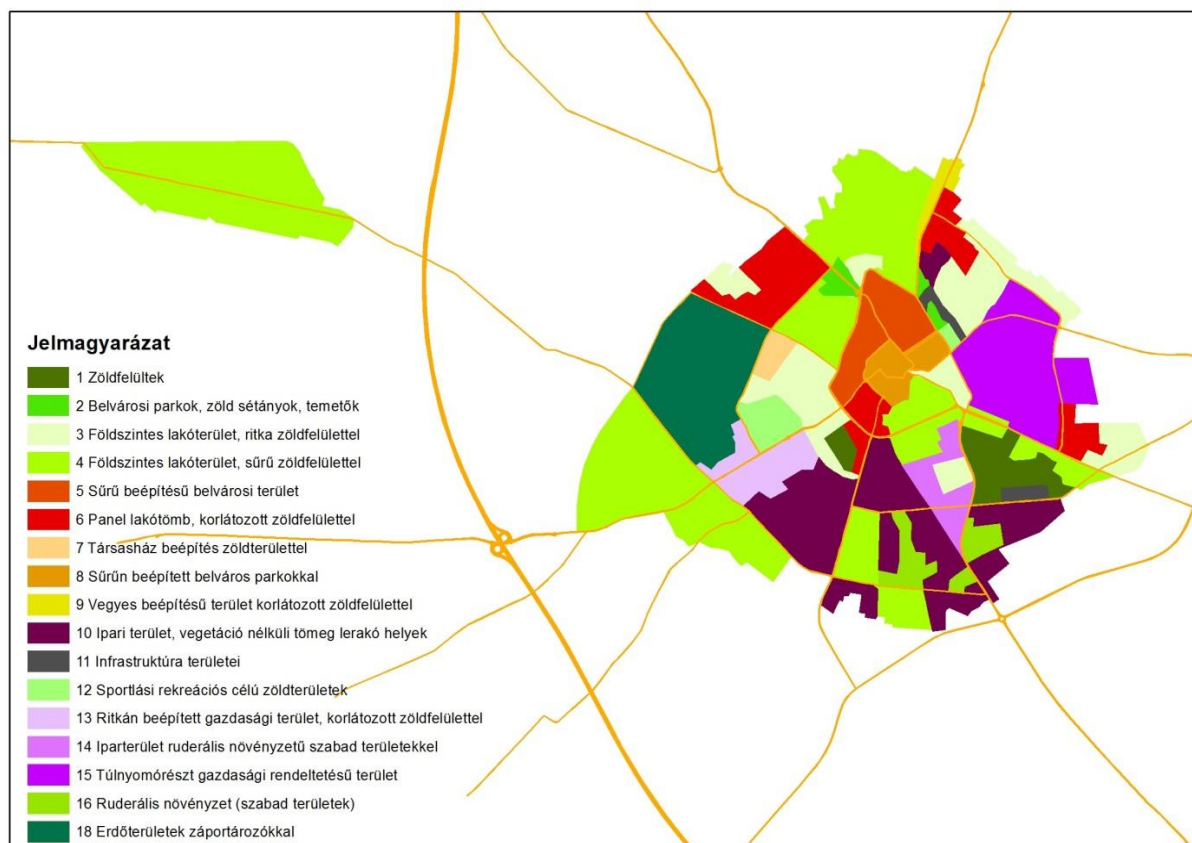
- I: sűrű, belvárosi terület
- II: sűrű, belvárosi terület, korlátozott nagyságú zöldfelülettel
- III: beépített terület, ipari körzet, vegetáció nélküli tömeglerakóhelyek
- IV: nyílt építkezési forma, nagy zöldterületekkel
- V: nagy zöldterületek (széles utak, parkok), kevés épülettel
- VI: túlnyomóan erdős zöldterület, cserjecsoportokkal
- VII: túlnyomóan nyílt zöldterületek, kisebb facsoportokkal.

A fenti táblázat ismeretanyagának alapján és a város térszerkezetének figyelembevételével (Kecskemét légifotója/Google Map alapján) megtörtént a város lehetséges mikroklimatikus

zónáinak azonosítása, különbségeinek differenciálása (192. ábra). A zöld felületekkel jellemezhető térszerkezeti kategóriákba (erdők, parkok, udvarok dendroflórája stb.) tartozó területek, kedvezőbb mikroklíma kialakulását teszik lehetővé nyári hőségek idején, mint a zöldfelülettől mentes sűrűn beépített övezetek, burkolt felületek. A város mikroklímájának szempontjából kedvező tényező, hogy az északnyugati szelek friss levegő áramlását biztosíthatják a város nyugati peremén kialakított erdő- és záportározók felületének irányából.

192. ábra: Kecskemét mikroklímáját befolyásoló térszerkezeti típusok

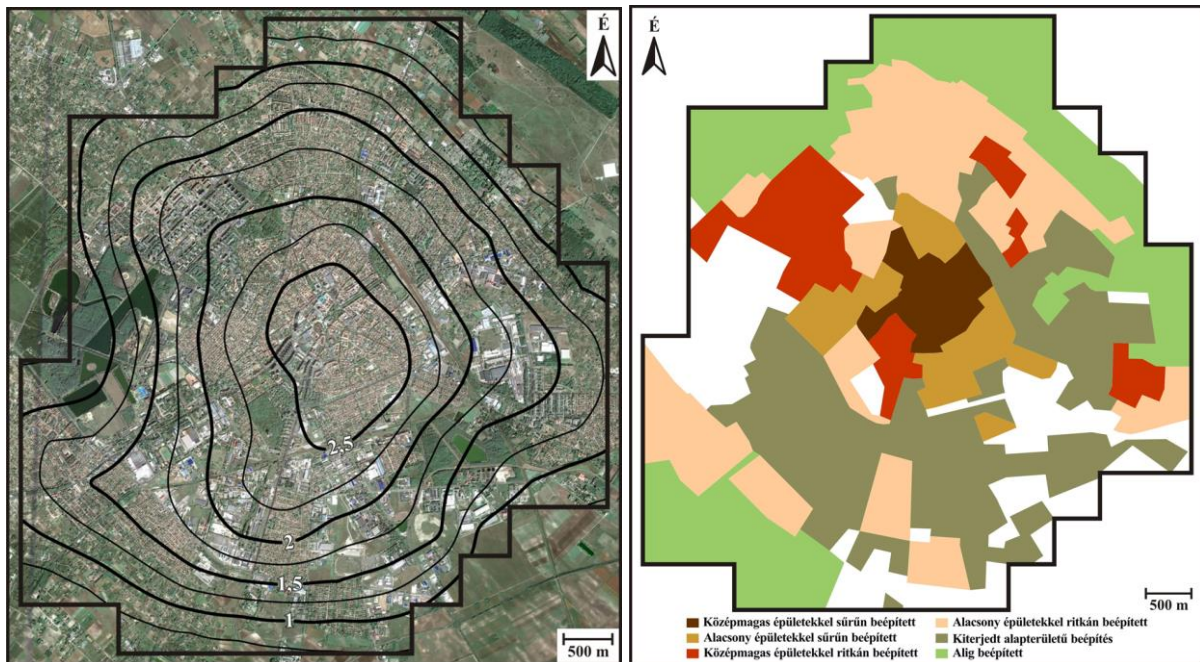
Forrás: MTA KRTK 2013.

A városklímát befolyásoló tényezők (pl. beépítettség, burkolt felületek kiterjedése, az építkezés módja, átszellőzés, zöld- és vízfelület alkalmazása) hőmérséklet módosulást eredményeznek különösen a nyári hónapokban a város és környezete között, ez a **városi hősziget** (193. ábra).

A napsugárzás eredményeként a zöldfelületeknél mindig jóval nagyobb mértékben melegszenek fel a burkolt felületek, illetve az épületek tetőfelületei, így a nagy felbontású hőterképeken a települési úthálózat, az ipartelepek, a nagyobb burkolt felületek (pl. parkolók, reptér) és a nagyobb épületek tetőfelületei egyértelműen kirajzolódnak (194. ábra). A kisebb felbontású hőterképek pedig a város beépítési sűrűsége függvényében mutatja, hogy a város belső területei a legmelegebbek és kifelé haladva ez a hőmérséklet általában (ezt befolyásolhatja a talaj típusa és növényborítottsága) egyenletesen csökken. Kecskeméten ez a hőmérsékletkülönbség a legbelső és a legkülső területek között elérheti az 5° C fokot.

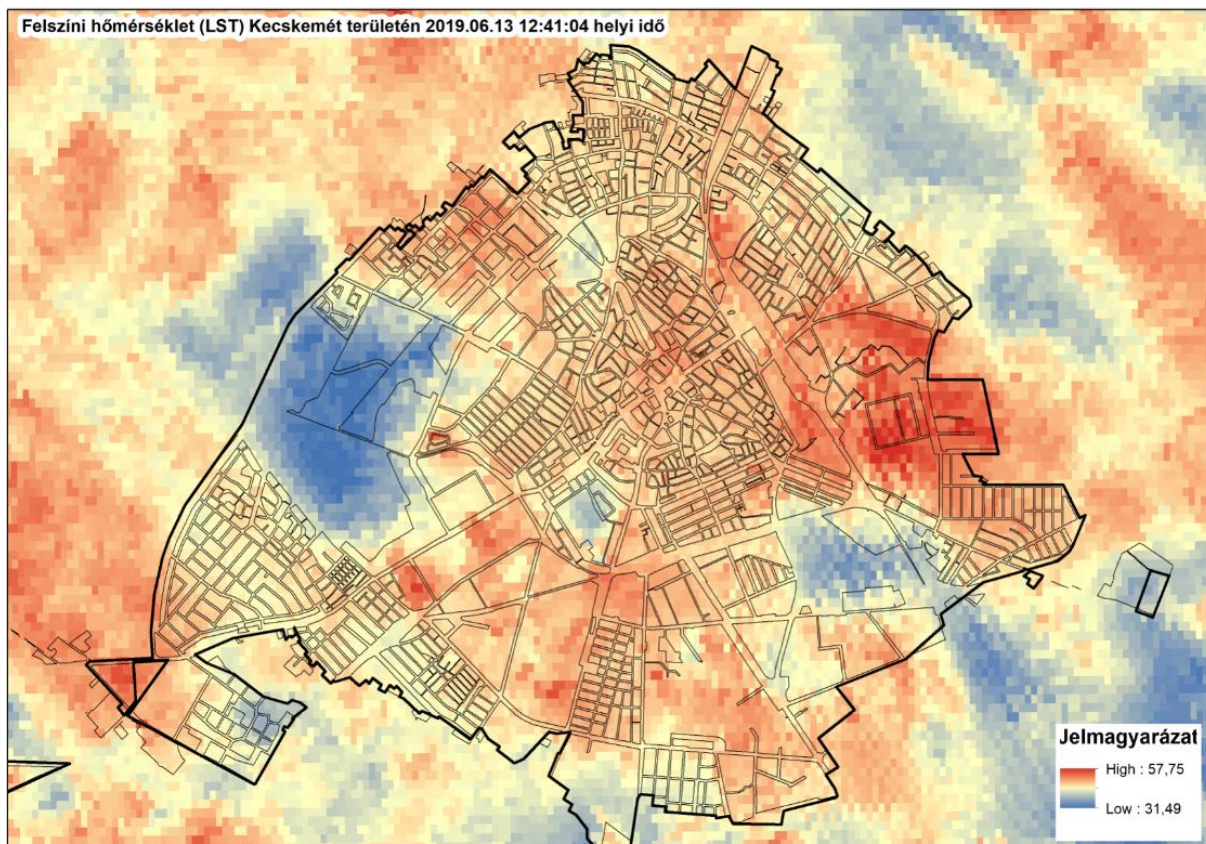

193. ábra: Kecskemét városi hősziget modellje

Forrás: MTA KRTK 2013.

194. ábra: Kecskemét felszíni hőmérsékletében egy nyári napon megfigyelhető különbségek

Forrás: ISS ECOSTRESS szenzor felvételei 2019.

A felszíni hőmérsékletmérések is jól mutatják, hogy nyaranta akár 25-30 °C különbségek is kialakulhatnak a zöld területekkel rendelkező településrészek és a sűrű beépítettségű, illetve

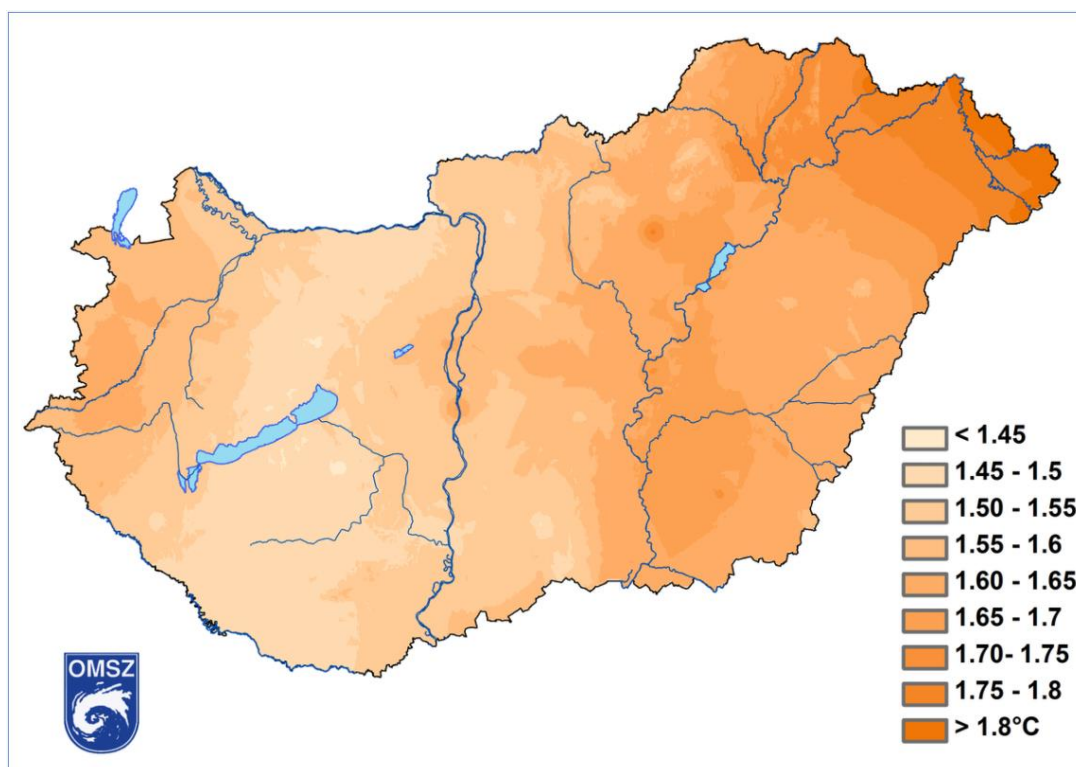
burkolt területek között. A jelzett hőmérséklet különbségek nem csak az emberi szervezetet viselik meg, de hatással vannak a városi növényállományra, az infrastruktúra elemeire (ld. túlmelegedés), az energiafogyasztásra és a település átszellőzésére egyaránt. A város mikroklímájának szempontjából kedvező tényező, hogy az északnyugati szelek friss levegő áramlását biztosíthatják a város nyugati peremén kialakított erdő- és záportározók felületének irányából, melynek jótékony hatását tervezési és szabályozási eszközökkel, illetve területhasználati és beépítési módokkal tovább lehet erősíteni.

1.20.3. Az ország területén érzékelhető éghajlatváltozás és kecskeméti hatásai

1.20.3.1. Az elmúlt évtizedek jellemző folyamatai

Magyarországon az országos átlaghőmérséklet 1,15 Celsius-fokot emelkedett 1901 óta, az Országos Meteorológiai Szolgálat adatai alapján. A melegedés legintenzívebb időszaka a nyolcvanas évek elején kezdődött hazánkban: az 1981 óta eltelt évtizedek során ez az átlagos növekedés már 1,62 Celsius foknak adódott (195. ábra). Hasonló növekedési érték figyelhető meg a Kecskemét környéki területeken is a jelzett időszak vonatkozásában.

195. ábra: Az éves középhőmérséklet változásának területi eloszlása az 1981-2016 időszakban

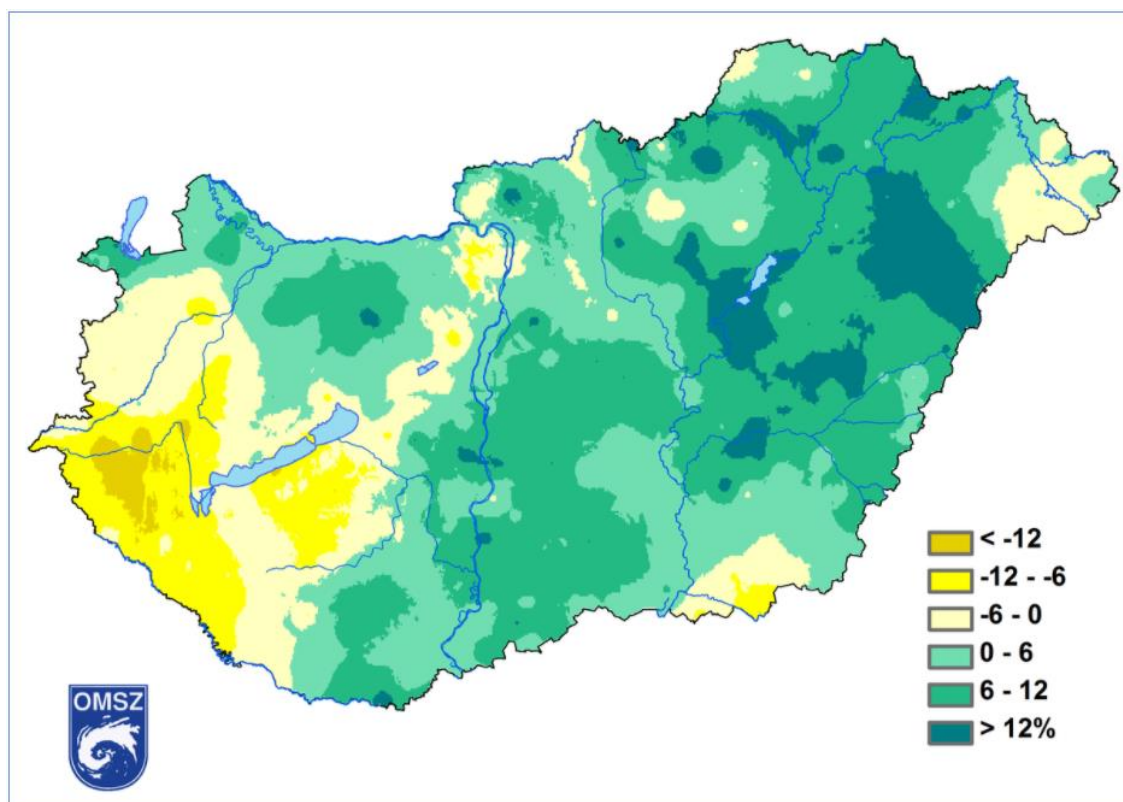
Forrás: Országos Meteorológiai Szolgálat 2018.

A trendszerű hőmérséklet növekedés mellett, az egyes időjárási szélsőségek is gyakoribbá váltak. Kevesebb napon van csapadék, így növekedett az aszály valószínűsége. Ugyanakkor – a mérések alapján – 1961 óta több országrészben is mintegy 2 milliméterrel megnőtt az egy

napon érkező csapadék mennyisége, vagyis erősebbek, intenzívebbek a záporok, zivatarok, amelyek esetenként erős szellőkéssekkel, jégesővel és villámlással társulnak. Tehát a klímaváltozás Magyarországon leginkább a szélsőségeség fokozódásában érhető tetten: növekvő átlaghőmérsékletek mellett, a csapadék éves átlagos mennyiségének változása jelentős területi különbségeket, összmenyiségének változása azonban nem mutatható ki egyértelműen (196. ábra), de annak eloszlása rendkívül rossz. Növekszik az egységnyi idő alatt lehulló csapadék mennyisége, ugyanakkor növekszik az aszályos időszakok száma és hosszabbodnak a nyári hóhullámos periódusok is.

196. ábra: Az éves csapadékösszeg százalékos változása 1961 és 2016 között

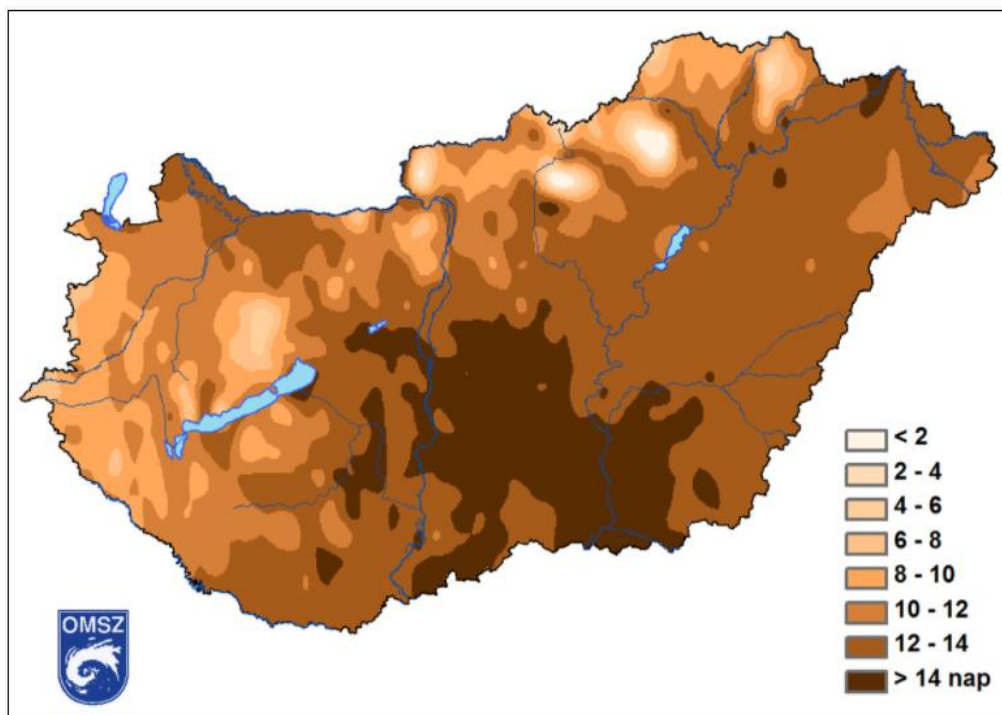

Forrás: Országos Meteorológiai Szolgálat 2018.

A Kárpát-medence éghajlatában a nyolcvanas évek elejétől kezdődő felmelegedés Kecskemét mezoklimáját illetően is érzékelhető változást idézett elő, melynek során az évi középhőmérséklet 1,5-1,6°C-szal emelkedett és abban a zónában helyezkedik el, amelyben a 25 °C-nál nagyobb napi középhőmérséklet (hóhullámos nap) 14 napot meghaladó (197. ábra).

A csapadék változása szempontjából a hőmérsékleti adatokhoz hasonló egyértelmű trendeket nem lehet bemutatni. Az exponenciális trendbecslés módszere alapján az ország területének legnagyobb részén az elmúlt bő 50 évben jelentősen változott a csapadékelátottság, ami Kecskemét esetében kb. 4-6%-os növekedést jelent.

197. ábra: Hőhullámos napok száma (napi középhőmérséklet > 25°C) az 1981-2016-os időszakban, rácsponti trendbecslés alapján

Forrás: Országos Meteorológiai Szolgálat 2018.

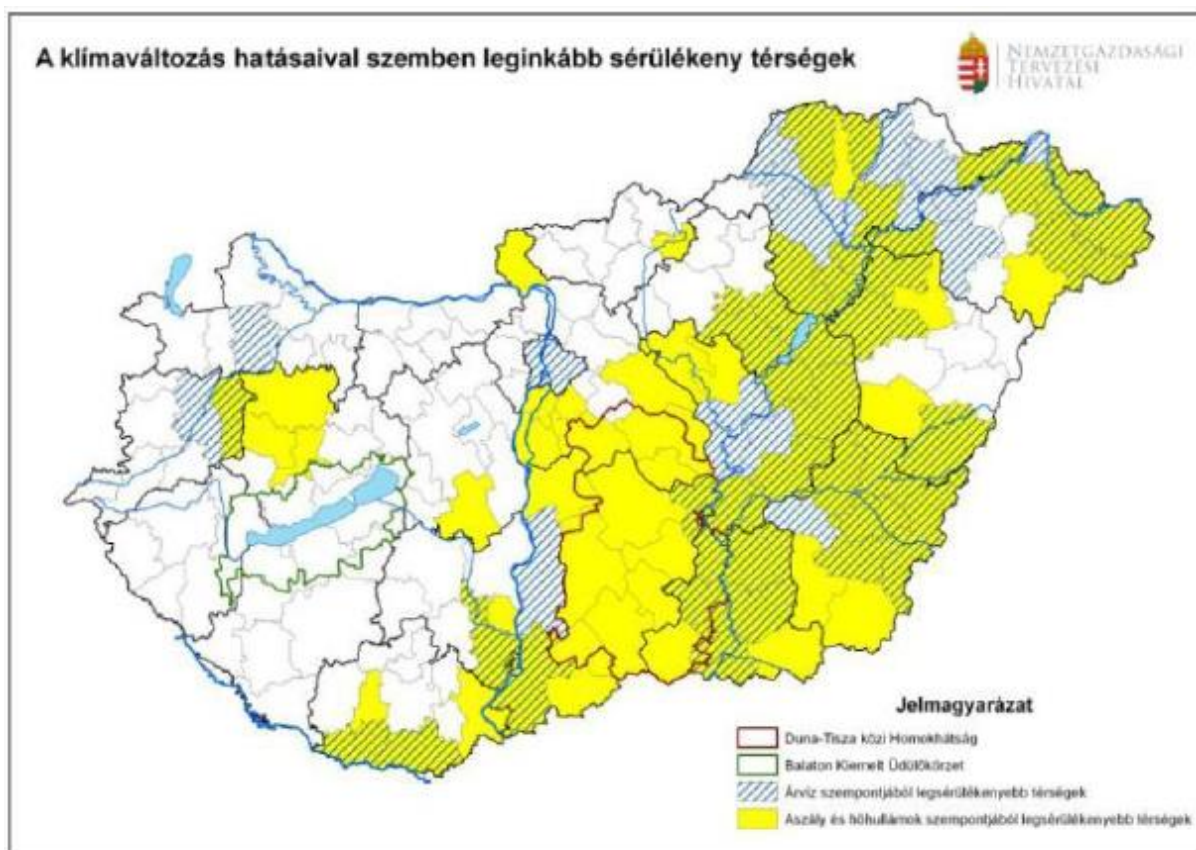
Az átlagosnál bőségesebb csapadékkal, vagy tartós szárazsággal járó események, periódusok előfordulási gyakoriságát az extrém csapadék indexek idősoraival és a bekövetkezett változásokkal jellemezzük. Kevesebb a csapadékos nap országos átlagban, ahogy a jelenhez közelítünk. A 20 mm-t meghaladó csapadéku napok viszont enyhe növekedést mutatnak, s a száraz időszakok hossza (vagyis a leghosszabb időszak, amikor a napi csapadék nem éri el az 1 mm-t), pedig jelentősen megnövekedett a 20. század eleje óta. A napi intenzitás, más néven átlagos napi csapadékos napok száma (egy adott periódusban lehullott összeg és a csapadékos napok számának hányadosa) nyáron szintén jelentősen megnövekedett. Az átlagos napi csapadékos napok növekedése arra utal, hogy a csapadék egyre inkább rövid ideig tartó, intenzív záporok, zivatarok formájában hullik. Kecskemét térségében ez a növekedés 0,5-1mm/nap.

Az utóbbi évtizedek hidrometeorológiai adatai azt mutatják, hogy a lassú évi átlagos középhőmérséklet növekedéssel párhuzamosan, egyre gyakrabban fordulnak elő szélsőséges aszályos és ezzel együtt a szélsőséges belvizes évek is, azaz emelkedik ezen események előfordulási gyakorisága, továbbá növekszik azok szélsőségesége (egyre hosszabb csapadékmentes periódusok, max. hőmérsékletek emelkedése, hőségnapok számának növekedése, csapadékok eloszlása, nagy intenzitású csapadékok gyakoriságának és intenzitásának növekedése, stb.) térségünkben is – az egyéb hasonló elhelyezkedésű térségek adataihoz hasonlóan. Ezen hatások legközvetlenebbül a mezőgazdaságot sújtják, azonban nem elhanyagolható a kedvezőtlen hatása a településüzemeltetésre, valamint az emberek egészségi állapotára, azon keresztül pedig a gazdasági tevékenységekre.

1.20.3.2. A klímaváltozás kecskeméti vonatkozásai

A különböző klímaváltozási jelentésekből (pl. VAHAVA, IPCC, WMO-CCI/CLIVAR), továbbá a NÉS Duna-Tisza-közi Homokhátságra vonatkozó összefoglalójából tudjuk, hogy Kecskemét és térsége a klímaváltozás és szárazodás hatásainak az országon belül az egyik leginkább kitett területe (198. ábra).

198. ábra: A klímaváltozás hatásainak leginkább kitett területek Magyarországon

Forrás: Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió 2013.

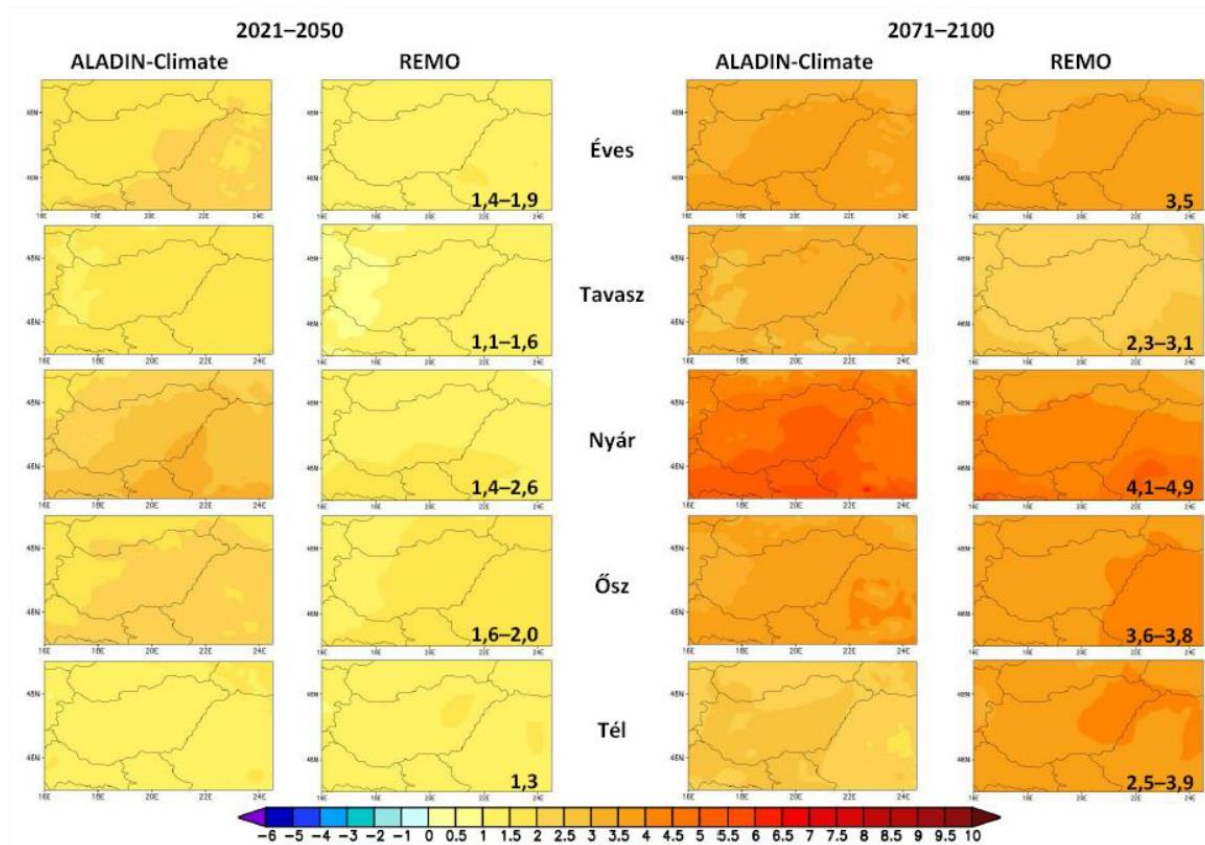
Kecskemét időjárási folyamataiban és jellemzőiben (63. táblázat) – a korábbi évtizedekhez képest – már napjainkban is észlelhetünk módosulásokat, de a jövőben várható még nagyobb léptékű klimatikus és környezeti változások komoly hatással lehetnek a térség, ezen belül is Kecskemét, agrárgazdasági, vízgazdálkodási, termelésbiztonsági, energetikai, zöldfelület-gazdálkodási, humán-egészségügyi helyzetére, illetve ezeken keresztül a város hosszú távú élhetőségére.

A kutatók véleménye szerint a vízháztartás kedvezőtlen alakulásában a természeti tényezők – köztük elsőként a klímaváltozás következtében jelentkező változások – mellett jelentős mértékben felelőssé tehető a nem kívánatos (pl. növekvő energiahasználat, levegőszennyezés, illegális talajvíz kivétel, zöldfelületek beépítése, a csapadékvíz beszívargási viszonyainak megváltoztatása, a csapadékvíz és tisztított szennyvíz a területről történő gyors levezetése) emberi tevékenység is.

Az éghajlati modellszámítások alapján, az átlaghőmérséklet a Duna–Tisza közén, a globális értékeknél is nagyobb mértékben fog növekedni, így a Homokhátság az ország egyik legsérülékenyebb, a változásoknak leginkább kitett térségévé válhat (199. ábra).

199. ábra: Éves és évszakos átlaghőmérséklet-változás (°C)

Megjegyzés: az ALADIN-Climate1 és a REMO2 regionális klímamodellek eredményei alapján 1961–1990 modellátlagaihoz képest (SRES A1B forgatókönyv). A feltüntetett számértékek az országos átlagos változás alsó és felső határát jelölik.

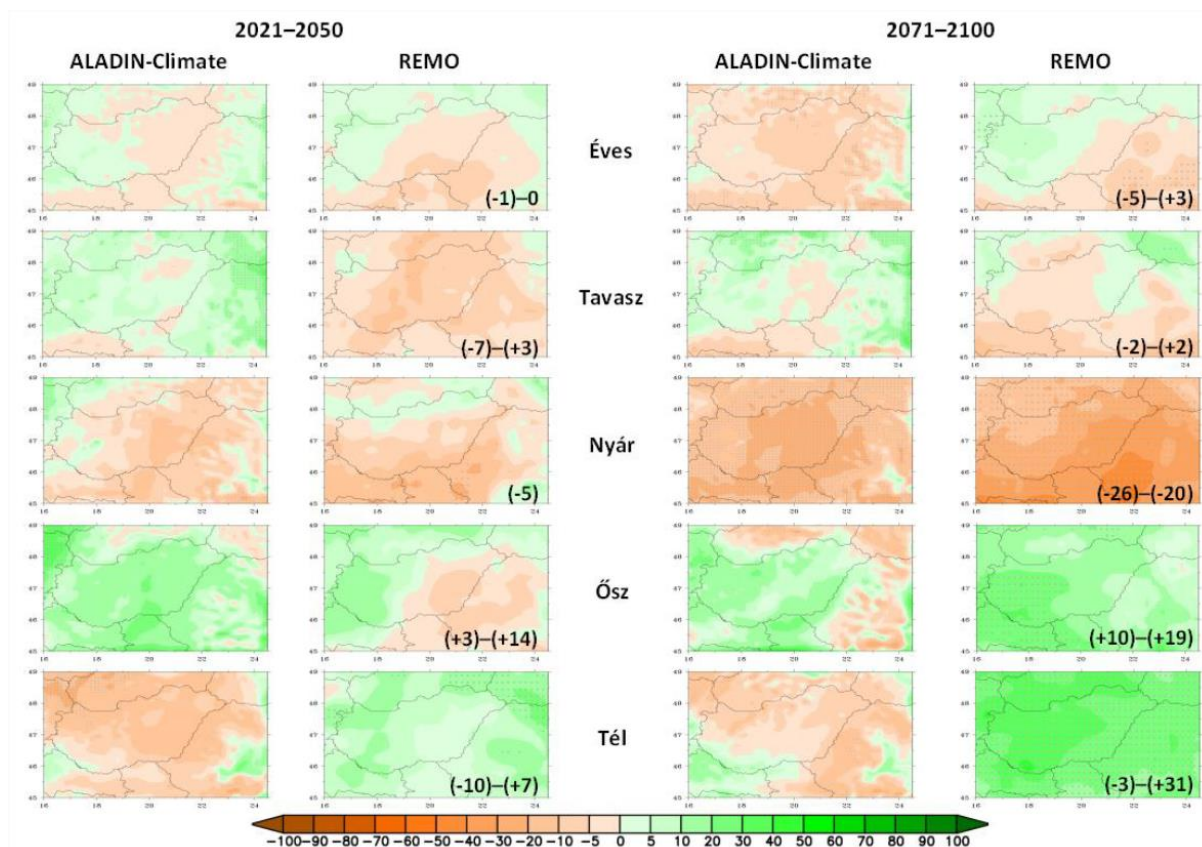
Forrás: Országos Meteorológiai Szolgálat 2008.

A következő 30 év során, a Duna-Tisza közén az évi középhőmérséklet 0,5–1,9°C-kal növekedhet, és ezzel párhuzamosan a csapadék mennyisége várhatóan közel 10%-kal csökkenni fog, illetve jellemző lesz a szélsőségek gyakoribb előfordulása.

Az utóbbi évtizedek hidrometeorológiai adatai azt mutatják, hogy a lassú évi átlagos középhőmérséklet növekedéssel párhuzamosan, egyre gyakrabban fordulnak elő szélsőségesen aszályos és ezzel együtt a szélsőségesen belvizes évek is, azaz emelkedik ezen események előfordulási gyakorisága, továbbá növekszik azok szélsőségessége (egyre hosszabb csapadékmentes periódusok, max. hőmérsékletek emelkedése, hőségnapok számának növekedése, szélsőséges csapadékeloszlás, nagy intenzitású csapadékok gyakoriságának növekedése, stb.) térségünkben is – az egyéb hasonló elhelyezkedésű térségek adataihoz hasonlóan.

200. ábra: Éves és évszakos átlagos csapadékösszeg-változás (%)

Megjegyzés: az ALADIN-Climate és a REMO regionális klímamodellek eredményei alapján 1961–1990 modellátlagaihoz képest (SRES A1B forgatókönyv). A feltüntetett számértékek az országos átlagos változás alsó és felső határát jelölik. A statisztikailag szignifikáns változást pontozás jelöli.

Forrás: Országos Meteorológiai Szolgálat 2008.

Ezen hatások legközvetlenebbül a mezőgazdaságot sújtják, azonban nem elhanyagolható a kedvezőtlen hatása a településüzemeltetésre, valamint az emberek egészségi állapotára, azon keresztül pedig a gazdasági tevékenységekre.